

T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI

MUHTASARU'L-MAKÂLE FÎ AMELİ'L-YED ÜZERİNE DİL BİLGİSİ ÇALIŞMASI

(1a-112a VARAKLARI ARASI)

(METİN-İNCELEME-DİZİN/SÖZLÜK)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Birkan PİŞKİN

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Nimet KARA KÜTÜKÇÜ

Karabük

Haziran / 2019

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	1
TEZ ONAY SAYFASI.....	4
DOĞRULUK BEYANI	5
ÖN SÖZ	6
ÖZ.....	8
ABSTRACT.....	10
ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ.....	12
ARCHIVE RECORD INFORMATION	13
KISALTMA ve İŞARETLER.....	14
YAZI ÇEVİRİMİ İŞARETLERİ.....	15
ARAŞTIRMANIN KONUSU	16
ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	16
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	16
KAPSAM VE SINIRLILIKLAR	17
GİRİŞ	18
BİRİNCİ BÖLÜM	22
İNCELEME.....	22
1. YAZIM ÖZELLİKLERİ	23
1.1. ÜNLÜLERİN YAZILIŞI.....	23
1.1.1. a Ünlüsünün Yazılışı:.....	23
1.1.2. e Ünlüsünün Yazılışı:	24
1.1.3. ı Ünlüsünün Yazılışı:.....	24
1.1.4. i Ünlüsünün Yazılışı:.....	25
1.1.5. o Ünlüsünün Yazılışı:.....	26
1.1.6. ö Ünlüsünün Yazılışı:	27
1.1.7. u Ünlüsünün Yazılışı:.....	27
1.1.8. ü Ünlüsünün Yazılışı:.....	28
1.2. ÜNSÜZLERİN YAZILIŞI.....	29
1.2.1. b ve p Ünsüzlerinin Yazılışı:.....	29
1.2.2. c ve ç Ünsüzlerinin Yazılışı:	30
1.2.3. η Ünsüzünün Yazılışı:	30
1.2.4. k ve g Ünsüzlerinin Yazılışları:	30
1.3. BAZI BİTİŞİK YAZIMLAR.....	31

1.3.1.	Bazı Bağlaç ve Edatların Yazımı	31
2.	SES BİLGİSİ	32
2.1.	ÜNLÜLER.....	32
2.1.1.	ê / e / i.....	32
2.1.2.	Ünlü Uyumları.....	33
2.1.3.	Ünlü Değişmeleri	39
2.1.4.	Ünlü İncelmesi	40
2.1.5.	Ünlü Düşmesi.....	40
2.1.6.	Ünlü Türemesi	41
2.1.7.	Ünlü Birleşmesi.....	42
2.2.	ÜNSÜZLER	42
2.2.1.	Ünsüz Değişmeleri.....	42
2.2.2.	Sızıcılaşma.....	48
2.2.3.	Ötümlüleşme	49
2.2.4.	Ünsüz Düşmesi.....	50
2.2.5.	Ünsüz Türemesi.....	53
2.2.6.	Ünsüz Uyumu	53
2.2.7.	Ünsüz İkizleşmesi	54
2.3.	HECE DÜŞMESİ.....	54
3.	BİÇİM BİLGİSİ.....	55
3.1.	SÖZCÜK YAPIMI	55
3.1.1.	İsimden İsim Yapım Ekleri	55
3.1.2.	Fiilden İsim Yapım Ekleri	55
3.1.3.	İsimden Fiil Yapım Ekleri.....	56
3.1.4.	Fiilden Fiil Yapım Ekleri.....	56
3.2.	SÖZCÜK TÜRLERİ	57
3.2.1.	İsimler.....	57
3.2.2.	Sıfatlar	60
3.2.3.	Zamirler	60
3.2.4.	Zarflar	64
3.2.5.	Edatlar.....	66
3.2.6.	Bağlaçlar	66
3.2.7.	Eylemler	67
3.2.8.	Fiilimsiler	74
3.2.9.	Ek-Eylem.....	76

4. SÖZ VARLIĞI.....	77
5. SONUÇ	77
İKİNCİ BÖLÜM.....	80
METİN.....	80
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	212
DİZİN-SÖZLÜK.....	212
METİNDE YER ALAN CERRAHİ ALETLERİN İSİMLERİ	498
METİNDE YER ALAN BİTKİ İSİMLERİ	506
METİNDE YER ALAN HASTALIK İSİMLERİ.....	508
KAYNAKÇA.....	512
TIPKI BASIM.....	515
ÖZGEÇMİŞ	572

TEZ ONAY SAYFASI

Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Birkan PİŞKİN'e ait "Muhtasaru'l-Makâle Fî Amelil-Yed Üzerine Dil Bilgisi Çalışması (1a-112a Varakları Arası) (Metin-İnceleme-Dizin/Sözlük)" adlı bu tez çalışması Tez Kurulumuz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Yüksek Lisans programı tezi olarak oybirliği / oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

	Akademik Unvanı, Adı ve Soyadı	İmzası
Tez Kurulu Başkanı	: Dr. Öğr. Üyesi Nimet KARA KÜTÜKÇÜ	
Danışman Üye	: Dr. Öğr. Üyesi Nimet KARA KÜTÜKÇÜ	
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi Şerife AĞARI	
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi Hasan ÖZER	
Üye	:.....

Tez Sınavı Tarihi: 12/06/2019

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı herhangi bir yola tevessül etmeden yazdığımı, araştırmamı yaparken hangi tür alıntıların intihal kusuru sayılacağını bildiğimi, intihal kusuru sayılabilecek herhangi bir bölüme araştırmamda yer vermediğimi, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserlere metin içerisinde uygun şekilde atıf yapıldığını beyan ederim.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak ahlaki ve hukuki tüm sonuçlara katlanmayı kabul ederim.

Adı Soyadı: Birkan PİŞKİN

İmza :

ÖN SÖZ

Ez-Zehrâvî, İslâm Dünyasındaki cerrahlar arasında en yaygın olarak tanınan ve eseri en çok okunan tabiptir. Kaleme aldığı *Kitâbü't-Tasrif* adlı eserinde genel tıp bilgilerinden daha ziyade cerrahi alanla ilgili yaptığı açıklamalar merak uyandırmıştır. İslâm dünyasının en büyük cerrahı ve anatomisti olan Ez-Zehrâvî'nin ses getiren bu eserinin, evrensel tıp alanında yazılmış seçkin tıp eserlerinden birisi olduğu muhakkaktır. Ameliyatlarda kullandığı iki yüz kadar cerrahi aleti tanıttığı eserinde, aletlerin resimlerini çizerek haklarında ayrıntılı olarak bilgi vermiştir. Gerek zengin muhtevası gerekse de görseller eşliğinde cerrahi aletleri anlatmasından dolayı eseri yüzyıllar boyu tıp ilmi ile uğraşan doktor ve cerrahların başvuru kaynağı olmuştur.

Hekimler, hastanın ameliyat edilip daha sonra yarasının muayene edilmesi hususunda yeterince bilgi ve tecrübeye sahip olmadıkları için ölüm oranlarının bir hayli yükseldiği görülmektedir. Bundan dolayı hekimler ameliyatsız tedavilere başvurmamıştır. Ölüm riskinin yüksek olması sebebiyle ameliyatsız tedavi yöntemlerine başvurmayan hekimlerin cerrahi alanda eser kaleme almaları beklenmemektedir. Buna karşılık Ez-Zehrâvî'nin bu eseri, Ortaçağ tıbbında, ameliyatla ilgili detaylı bilgilerin yanısıra cerrahi aletlerin resimlerini de çizerek anlatmıştır.

İncelenen metinde Ez-Zehrâvî'nin *Kitâbü't-Tasrif*'inin son makalesi olan Muhtasaru'l-Makâle Fî Ameli'l-Yed başlığından anlaşılacağı gibi özetlenmiş bir çeviridir. Eserde mütercimim yeterli düzeyde Arapça ve Farsça bilmemesi sebebiyle birçok yerde imla hatası yaptığı görülmüş, metin Arapça nüshasıyla kıyaslanarak transkribe edilmiştir. Bu çalışma ile 19.yüzyılda Türkçenin ses ve şekil bilgisinin müstensih tarafından eserin yazımında nasıl şekillendiği ve bu yüzyılda eserin cerrahi alandaki söz varlığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Üzerinde çalışma yapılan Muhtasaru'l-Makâle Fî Ameli'l-Yed adlı eser 19.yüzyılda müstensih tarafından birçok imla hatası yapılarak tercüme edilmiştir. Eser, Manisa İl Kütüphanesi'nin 45 Hk 1845 nolu arşivinden temin edilmiştir. Eserin bir sayfasında 11 satır olup toplamda 233 varaklık cerrahi bir tıp metnidir. Eserin ses ve şekil özellikleri incelenildiğinde Eski Anadolu Türkçesi dönemi özellikleri taşıdığı görülmektedir.

Bu çalışma *İnceleme, Metin ve Dizin/Sözlük* olmak üzere üç ana bölümden oluşmaktadır.

İnceleme bölümü, Yazım Özellikleri ve Dil Bilgisi olmak üzere iki başlık altında incelenmiştir. Birinci başlıkta, ünlü ve ünsüzlerin söz başı, söz içi ve söz sonu yazılış şekilleri, bağlaç ve edatların yazılış şekilleri ve bazı bitişik yazılışları eserde yer alan sözcüklerden örnekler eşliğinde açıklanmıştır. İkinci başlıkta ise metinden örnekler verilerek ses ve biçim bilgisi açısından inceleme yapılmıştır.

Metin bölümünde Arap harfli metnin varak ve satır numaraları verilerek tek satır halinde çeviri yazı yapılmıştır. Tek satır halinde verilmesinin sebebi eserde yer alan cerrahi aletlerinin resimlerinin de yer almasıdır.

Dizin bölümünde, metindeki sözcükler alfabetik olarak sıralanmış ve sözcüklerin anlamı verilmiştir. Madde başından sonra sözcüklerin hangi dile ait olduğu belirtilmiştir (Ar., Far., Rum. gibi). Türkçe sözcüklerde herhangi bir işaretleme yapılmamıştır.

Son bölümde eserin Tıpkıbasımına yer verilmiştir.

Çalışmanın Türk Dili ve Türk Tıp Tarihi üzerinde yapılan araştırmalara katkıda bulunmasını temenni ederim.

Yüksek lisans eğitimim boyunca ilminden faydalandığım, insani ve ahlaki değerleri ile de örnek edindiğim, yanında çalışmaktan onur duyduğum hocam ve tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Nimet KARA KÜTÜKÇÜ'ye tecrübelerinden yararlanırken göstermiş olduğu hoşgörü ve sabrından dolayı teşekkürlerimi sunarım.

Çalışma boyunca her zaman yanımda olan, yardımlarını esirgemeyen, maddi ve manevi olarak destekleyen ve aileme de minnettarım.

Birkan PİŞKİN

ÖZ

Eski Anadolu Türkçesi döneminde dini ve edebi konularda yazılmış eserlerin yanısıra çeşitli bilim dallarıyla ilgili yazılmış eserler de bulunmaktadır. Bunların arasında tıp kitapları önemli bir yer tutmaktadır. İnsanın hayatı boyunca sahip olabileceği en önemli şey sağlıktır. Geçmişten günümüze insanoğlu gerek sağlığını korumak gerekse hastalandığında tedavi olmak için hekimlere başvurmuştur. Hekimler insanların hastalıklarına ilaçlar terkip edip tedavi metodları geliştirirken bu süreçte edindikleri bilgi ve tecrübelerini aktarmak için tıbbi eserler kaleme almışlardır. Hekimler hastalıklar karşısında ne gibi ilaç ve tedavi yöntemlerinin uygulanacağını tıp yazmalarıyla ortaya koymuşlar ve birbirleriyle fikir alışverişinde bulunmuşlardır. Osmanlı Devletinde halkın sağlığının korunmasında ve hastalıkların tedavi edilmesinde uygulanan yöntem ve metodlar; tabip, cerrah ve göz hekiminin yanısıra fitkıcı, sınıkcı gibi hekimler tarafından tıp yazmalarında kaleme alınmıştır. Bu kaleme alınan tıp yazmaları kimi mütercimler tarafından farklı farklı dillere çevrilerek tercüme edilmiştir.

Muhtasaru'l-Makâle Fî Ameli'l-Yed adlı eser, adı ve hayatı hakkında herhangi bir bilgiye ulaşılamayan bir mütercim tarafından modern cerrahinin kurucusu olan Ez-Zehrâvî'nin üç bölüm ve otuz kısımdan oluşan *Kitâbü't-Tasrîf*'inin son makalesini kısaltılarak tercüme edilmiştir. İncelenen metin *Kitâbü't-Tasrîf*'in son kısmında yer alan el-Makale fî Ameli'l-Yed başlıklı kısımda cerrahi alanla ilgili mevzulara, tedavi yöntemlerine ve ameliyatlarda kullanılan cerrahi aletlerin resimlerine yer veren bölümdür. Bu eser Eski Anadolu Türkçesinin ses ve şekil özelliklerini taşımaktadır. Söz varlığı bakımından incelendiği zaman birçok yabancı sözcük ve tamlama grupları tespit edilmiştir. Eser çaharkuşe vişne rengi meşin, üzeri ebru kaplı, miklebli ciltlidir. Eser harekeli nesih yazı türüyle yazılarak toplam 233 varaktan oluşmaktadır. Her bir sayfada 11 satır bulunmaktadır.

Çalışma *İnceleme, Metin ve Dizin/Sözlük* olarak üç bölümden oluşmaktadır.

İnceleme bölümünde, ünlü ve ünsüzlerin söz başı, söz içi ve söz sonu yazılışları, bağlaç ve edatların yazılışları, metindeki ses olayları, isimler, sıfatlar, zamirler, zarflar, bağlaçlar, edatlar, fiiller, yapım ve çekim ekleri, fiil çekimleri, isim-fiiller, sıfat-fiiller, zarf-fiiller örneklerle incelenmiştir.

Metin bölümünde Arap harfleriyle yazılmış eserin varak ve satır numaraları verilerek yazı çevirimi yapılmıştır. Metinde Arapça ibareli yerler Arap harfleriyle yazılmıştır. Ayrıca Arapça yazılan yerlerin dipnotlarda Türkçe tercümesi verilmiştir.

Dizin bölümünde metinde yer alan bütün sözcükler, alfabetik sıraya göre dizilerek anlamları verilmiştir. Madde başından sonra sözcüklerin hangi dile ait olduğu belirli kısaltmalarla gösterilmiştir. (Ar., Far., Lat. gibi). Türkçe sözcüklerde herhangi bir işaretleme yapılmasına gerek duyulmamıştır. Mütercim Arapça ve Farsça bilgisinin yetersiz düzeyde olmasından dolayı birçok kez imla hataları yaptığı tespit edilmiştir. Yapılan imla hatalarının doğrusu Ez-Zehrâvî'nin Arapça yazılmış orijinal kitabından karşılaştırma yapılarak tespit edilmiştir. İmla hataları madde başından sonra hangi dile ait olduğu belirtilip daha sonra doğru yazımı ve anlamıyla verilmiştir. Mütercim yaptığı imla hataları maalesef metnin anlaşılmasını zorlaştırmaktadır.

Çalışma esnasında istifade edilen ve konuyla bağlantılı eserler kaynakça kısmında gösterilmiştir. Çalışma sonunda Muhtasaru'l-Makâle Fî Ameli'l-Yed adlı eserin *Tıpkıbasımı* yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Muhtasaru'l-Makâle Fî Ameli'l-Yed, Ez-Zehrâvî, Eski Anadolu Türkçesi, tıp terimleri, ameliyat metodları, cerrahi aletler.

ABSTRACT

In the Old Anatolian Turkish period, there are works related to religious and literary works as well as works related to various disciplines. Among these, medical books have an important place. The most important thing that a person can have throughout his/her life is his/her health. From past to present, human beings have applied to physicians to protect their health and to be treated when they are ill. Whereas physicians composed medicines for people's diseases and developed medical methods, they have written medical works in order to transfer their knowledge and experiences in this process. Physicians have exchanged ideas with the medical articles about the drugs and treatment methods to be applied against the diseases. In the Ottoman Empire, the methods used to protect the health of the people and the treatment of the diseases were written in medical manuscripts by doctors, surgeons, and ophthalmologists as well as physicians such as those treating hernia, and the bonesetters. The medical manuscripts written have been translated into different languages by some copyists.

The work called *Muhtasaru'l-Makâle Fî Ameli'l-Yed* was translated by a copyist, of whose name and life is not yet known, by abridging the last article of *Kitâbü't-Tasrif*, which consists of three chapters and thirty sections, of Ez-Zehrâvî who is the founder of the modern surgery. In the last section of the text examined, *Kitâbü't-Tasrif*, titled "el-Makale fî Ameli'l-Yed", subjects related to the field of surgery, treatment methods and images of surgical instruments used in surgery are included. This work has the sound and shape characteristics of Old Anatolian Turkish. When examined in terms of vocabulary, many foreign words and noun phrase groups were identified. The work is leather hardcover with mottling, maroon in color. In addition to surgical information, pictures of surgical instruments used in surgery are also included. The work consists of a total of 233 foils, written with naskh type of writing. There are 11 lines in each foil.

The study consists of three sections; *Examination*, *Text* and *Index/Dictionary*.

In *Examination* section, word-beginning, in-word and word-ending spellings of vowels and consonants, spellings of conjunctions and postpositions, sound events in the text, nouns, adjectives, pronouns, adverbs, verbs, derivational and inflectional affixes,

verb inflections, verbal nouns, verbal adjectives, verbal adverbs were examined with examples.

In *Text* section, translation of the work written in Arabic letters was made and foil numbers were given. In the text, parts in Arabic were written in Arabic letters. In addition, Turkish translation of the parts in Arabic were given in footnotes.

In the *Index* section, all words in the text were arranged in alphabetical order and their meanings were given. The language of the words after the lexical entry was shown with certain abbreviations (like Ar., Pers., Lat.). No marking was considered required in Turkish words. Since the copyist's, who was the person copying the hand-written work by hand-writing, knowledge of Arabic and Persian was adequate, it was observed that he made several spelling errors. The correct ones of the spelling errors were determined by comparing with the original book written in Arabic of Ez-Zehrâvî. For the spelling errors, it was stated which language they belonged to at the lexical entry and they were given with their correct spelling and meaning. The spelling errors made by the copyist unfortunately make the understanding of the text difficult.

Works utilized during the study and related to the subject were shown in the bibliography section. At the end of the study, there is the *Printed Copy* of the work called *Muhtasaru'l-Makâle Fî Ameli'l-Yed*.

Keywords: *Muhtasaru'l-Makâle Fî Ameli'l-Yed*, Ez-Zehrâvî, Old Anatolian Turkish, medical terms, surgery methods, surgical instruments.

ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ

Tezin Adı	Muhtasaru'l-Makâle Fî Ameli'l-Yed Üzerine Dil Bilgisi Çalışması (1a-112a Varakları Arası) (Metin-İnceleme-Dizin/Sözlük)
Tezin Yazarı	Birkan PİŞKİN
Tezin Danışmanı	Dr. Öğr. Ü. Nimet KARA KÜTÜKÇÜ
Tezin Derecesi	Yüksek Lisans
Tezin Tarihi	Haziran 2019
Tezin Alanı	Yeni Türk Dili
Tezin Yeri	KBÜSBE- KARABÜK
Tezin Sayfa Sayısı	572
Anahtar Kelimeler	Muhtasaru'l-Makâle Fî Ameli'l-Yed, Ez-Zehrâvî, Eski Anadolu Türkçesi, tıp terimleri, ameliyat metodları, cerrahi aletler

ARCHIVE RECORD INFORMATION

Name of the Thesis	Muhtasaru'l-Makâle Fî Ameli'l-Yed Üzerine Dil Bilgisi Çalışması (1a-112a Varakları Arası) (Metin-İnceleme-Dizin/Sözlük)
Author of the Thesis	Birkan PİŞKİN
Advisor of the Thesis	Dr. Öğr. Ü. Nimet KARA KÜTÜKÇÜ
Status of the Thesis	Master
Date of the Thesis	June 2019
Field of the Thesis	New Turkish language
Place of the Thesis	KBÜSBE- KARABÜK
Total Page Number	572
Keywords	Muhtasaru'l-Makâle Fî Ameli'l-Yed, Ez-Zehrâvî, Old Anatolian Turkish, medical terms, surgery methods, surgical instruments.

KISALTMA ve İŞARETLER

Ar.	: Arapça
bknz.	: Bakınız
ET	: Eski Türkçe
Far.	: Farsça
krş.	: Karşılaştır
Lat.	: Latince
MAY	: Muhtasaru'l-Makâle Fî Ameli'l-Yed
Rum.	: Rumca
Tr.	: Türkçe
Yun.	: Yunanca
Ar.+Ar.	: Arapça+ Arapça
Ar.+Ar.+Ar.	: Arapça+ Arapça+ Arapça
Ar.+Far.	: Arapça+ Farsça
Ar.+Tr.	: Arapça+ Türkçe
1a	: Metnin varak numaralarını belirtir.
/1/	: Metnin satır numaralarını belirtir.
(i.h.)	: Metinde mütercim tarafından yapılan imla hataları doğrusuyla gösterir.
[]	: Metine eklenen harf, sözcük ve ekleri gösteren işarettir.
+	: Dizinde iki farklı kökendeki sözcük ve eklerin birleştiğini gösterir.
(?)	: Dizinde anlamı bulunamayan sözcükleri ifade eder.

YAZI ÇEVİRİMİ İŞARETLERİ

ء ʾ

ا a / ā / e

ب b

پ p

ت t

ث s

ج c

چ ç

ح ḥ

خ ḫ

د d

ذ z

ر r

ز z

س s

ش š

ص ṣ

ض ḍ / ḏ

ط ṭ

ظ ṣ

ع ʿ

غ ğ

ف f

ق k

ك k / g / ŋ

ل l

م m

ن n

ه h / a / e

و v / o / ö / u / ü / ū

ي y / ı / i / ī

ARAŞTIRMANIN KONUSU

Ez-Zehrâvî'nin “*Kitâbü't-Tasrif*” adlı cerrahi eserinin son makalesi olan Muhtasaru'l-Makâle Fî Ameli'l-Yed, adı ve hayatı hakkında herhangi bir bilgiye ulaşamayan mütercim tarafından kısaltarak tercüme edilen nüshasıdır. Bu eserde ameliyat metodları, ameliyatta kullanılan cerrahi aletlerin resimleri, ameliyat sonrasında yaranın iyileşmesi için gerekli ilaçların yapımı ve pansuman yöntemleri anlatılmaktadır. Eser günümüz alfabesine çevrilip, dizin ve sözlüğü yapılarak ses ve şekil bakımından incelenecektir.

ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Yapılacak olan çalışma tıp alanında bilhassa cerrahi noktada ilkleri içermesiyle ayrı bir öneme sahiptir. Eserde cerrahi aletlerin resimlerinin çizilerek, anlatılması hem İslâm dünyasını hem de Batıyı etkilemiştir. Eserde yer alan cerrahi aletlerin şekilleri günümüz modern tıp alanına katkısı olduğu muhakkaktır. Ameliyat metodlarına dair ilk verileri kaleme aldığı modern cerrahın kurucusu olduğu düşünülen Ez-Zehrâvî'nin “*Kitâbü't-Tasrif*” adlı eserinin çevirisi olması incelenen metni değerli kılmaktadır. Araştırma ameliyat öncesi ve sonrasında uygulanması ne gibi işlemler yapılmasını anlatarak ameliyat sonrası ölüm oranlarının azalmasına katkıda bulunmuştur. Eserin ses ve şekil özelliklerinin yanısıra söz varlığı bakımından da incelenmesi amaçlanmıştır.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Çalışma *İnceleme, Metin ve Dizin/Sözlük* olarak üç bölümde ele alınmıştır.

İnceleme bölümünde, ünlü ve ünsüzlerin yazım özellikleri, ses ve şekil bilgisi ayrı başlıklar halinde ele alınarak eserin dil özellikleri tespit edilmiştir. Metin incelenirken bazı ses ve şekil olaylarında Eski Türkçe ve Türkiye Türkçesiyle kıyaslı örneklerle verilmiştir.

Metin bölümünde, eserin yazı çevirimi Arap harfleriyle satır satır yapılmıştır. Sayfaların baş kısımlarına varak numaraları; her satırın başına da satır numaraları verilmiştir. Yazı çevirimi yapılırken “*Times Turkish Transcription*” fontunun 12 puntosu kullanılmıştır. Sözcükler, eserde yazıldığı orijinal haliyle okunmuştur. Mütercimin yapmış olduğu imla hataları dipnotta (i.h.) kısaltmasıyla verilmiştir. İmla hatası yapılan sözcüklerin doğru yazımı anlamıyla dipnotta verilmiştir. Hatalı yazıldığı

tahmin edilen sözcükler metin içerisinde doğru şekilde okunmuş ancak orijinal şekli yıldız (*) işaretiyle sayfanın dipnot bölümünde Arap harfleriyle yazılmıştır.

Dizin/Sözlük bölümünde, yer alan sözcükler “*CİBAKAYA*” dizin programından faydalanarak oluşturulmuştur.

KAPSAM VE SINIRLILIKLAR

Araştırmada eser, Manisa İl Kütüphanesi'nin 45 Hk 1845 nolu arşivinden temin edilmiştir. Araştırma eserin 1a-112a arasında yer alan varaklarını kapsamaktadır. Araştırma; metnin çeviriyazıya aktarımını, imlâ ve ses ve şekil özelliklerini, söz varlığını ve tıpkıbasımını kapsamaktadır.

GİRİŞ

Tıp tarihi, çok öncelerden günümüze kadar insanları bitkin ve hasta eden hastalıklar karşısında şifa ve devalar aramasıyla başlamıştır. Bu devaları, şifaları arayan, araştıran en eski meslek gruplarından biri de hekimliktir. Hekim; insan hastalıklarını tespit ederek bu hastalıkların tedavisinde çeşitli ilaçların hazırlanmasını sağlayan kimsedir. Bu kimseler hastalıklar karşısında edindiği tecrübe ve birikimlerini kaleme alarak insanlığa katkıda bulunmuşlardır. Yazdıkları eserlerin başka dillere tercüme edilmesiyle insanlığın yararına tıp biliminin günden güne gelişimi sağlamışlardır. Hekimlerin deneyimini aktardığı bu eserlerin coğrafyamızda yazıldığını görmekteyiz. Günümüze kadar Uygurlardan gelen 45 adet eser hem hastalık hem de bitki isimlerini içermesi de bu gelişime katkı vermiştir (Bayat, 2003: 211). Tıp eserlerinde hastalıkların tedavisinde ne gibi farklı bitkilerin ne oranda, ne şekilde karıştırılmasıyla insan sağlığına fayda veya zarar verebileceği hakkında bilgiler vermektedir.

Türklerin Orta Asyadan göç ederek Anadoluya gelmesiyle farklı farklı bilim alanlarında eserler kaleme alınmıştır. Bu bilim dallarından biri olan tıp bilimine dair ilk eserler de Eski Anadolu Türkçesi dönemine denk gelmektedir. Anadolu Selçuklu Devletinin kurulmasıyla oluşan Eski Anadolu Türkçesi adını alan yazı dili XIII-XV. yüzyıllar arasında oluşmuştur. Bu yazı diliyle birçok tıbbi eser kaleme alınarak özgün veya tercüme halka sunmuştur (Özkan, 2000: 40). Eski Anadolu Türkçesinde yazılan önemli tıp eserlerinden bazıları şunlardır:

- **Tuhfe-i Mübârizî**

“İbni Sinâ'nın Kanun adlı eseri esas alınarak yazılmış olan eser Hekim Bereket tarafından ilk olarak Lübâbü'n-Nüab adıyla Arapça olarak yazılmış, ardından yine kendisi tarafından Farsçaya ve nihayet Türkçeye çevrilmiştir. Tuhfe-i Mübârizî'nin yazıldığı dönem hakkında kesin bilgi yoktur” (Doğan, 2010: 317).

- **Müfredât-ı İbn-i Baytar Tercümesi**

“Ortaçağın en büyük botanikçisi ve eczacısı İbnü'l-Baytâr'ın Câmi'ü'l-Müfredâtü'l-Edviye ve'l-Agdiye'sinin, Aydınoglu Umur Bey adına Türkçeye tercümesidir” (Bayat, 2003: 245).

- **Edviye-i Müfrede**

“Yazılış tarihi (1387) bilinen ve Türkçe olarak kaleme alınan ilk tıp eseri olan Edviye-i Müfrede İshak bin Murad tarafından yazılmıştır. İçerik olarak dört bölümden oluşan eserin ilk iki bölümünden sonra Cürcânî'nin Zahir-i Harzemşâhî'sinden ve İbni Sinâ'dan alınma makaleler eklenmiş, sonuna eklenen Arapça-Farsça-Türkçe terimler sözlüğü ise eserin IV. bölümünü meydana getirmiştir” (Doğan, 2010: 317).

- **Müntahab-ı Şifâ**

“14. yüzyılın önemli hekimlerinden olan Hacı Paşa tarafından kaleme alınmış önemli bir eserdir. Hacı Paşa eserlerinin çoğunu Arapça olarak yazmıştır. Türkçe eserlerinin tamamı da Arapça yazdığı eserlerin Türkçeye tercümesidir” (Doğan, 2010: 317).

- **Cerrâhatü'l Hâniyye**

“Yazarı Serefeddin Sabuncuoğlu'dur. XI. yüzyıl Endülüs İslam Dünyasının ünlü hekim ve cerrahı Ebul Kasım Zahravi'nin yazdığı Kitab al-Tasrif fit-Tıp eserinin son üç bölümü cerrahi konuları içerir. Sabuncuoğlu bu üç bölüme kendi de üç bölüm ekleyerek 1465 yılında Fatih Sultan Mehmed'e takdim etmiştir. Bu eserin en büyük özelliği içindeki ameliyat resimleridir. Bu yönüyle eser İslam dünyasına yenilik getirmiştir. Zira İslamiyette insan resmi yasaktır. Ebul Kasım eserinde yalnız alet resimlerini verdiği halde Sabuncuoğlu bunlara ameliyat ve cerrahi müdahale tekniğini gösteren resimler eklemiştir. Bu eser İslam dünyasındaki ilk insan resimli eserdir. Eserde dikkati çeken bir diğer husus ön sözünde yazarın Fatih'in ancak bilimsel eserlere önem vermesi nedeniyle yazdığını belirtmesidir” (Süveren-Üzel, 1988: 139-140).

- **Mücerreb-nâme**

“Mücerreb-nâme Sabuncuoğlu'nun 1468 yılında yazdığı önemli eserlerinden biridir. Eserinde denemiş olduğu ilaçların yapıları anlatan Sabuncuoğlu, yazmanın giriş bölümünde eserini çevresindeki hekimlerin ve arkadaşlarının isteği üzerine uzun yılların bilgi birikimini bir araya getirerek oluşturduğunu ifade etmektedir. On yedi bâb olarak tertip edilen ve tıpta kullanılan ilaçların merhem, şurup, hap, macun, yakı vb. hazırlanış şekillerine göre tasnif edildiği Mücerreb-nâme'nin Süleymaniye Kütüphanesi Ayasofya Kitaplığı A.3729 numaralı nüshası taranmıştır” (Doğan, 2010: 318).

1. Eser

Ez-Zehrâvî'nin tespit edilebildiği kadarıyla tanınan tek eseri olan *Kitâbü't-Tasrif* hem İslâm hem de Batı dünyasında ilgi uyandırmış eşsiz bir eserdir. İlk defa bu eserden Ebu Abdullah el-Humeydî tarafından bahsedilmiştir (Ağırakça, 2004: 312). Bu eserde, belli başlı tıbbi bilgilerin verilmesinin yanında asıl önemini cerrahi alanda verdiği bilgilerle sağlamıştır. Yazar az rastlanılan cerrahi alandaki ilk bilgileri aktarırken ameliyat esnasında kullanılan cerrahi aletlerin resimlerini de eserine eklemiş olmasıdır (Adıvar, 1945: 89; Kahya ve Erdemir, 2000: 45).

Eserin gerek İslâm dünyasında gerekse Batı'da merak uyandırmasının sebebi eserde yer alan cerrahi aletlerin bir tıp kitabında ilk defa yer almasıdır. Ez-Zehrâvî'nin bu kitabına ve yazılmış olan nüshalarına bakıldığında hemen hemen 175-200 tane cerrahi aleti tanıtarak resimlerini vermiştir (Kayabalı, 1987: 250; Sheikh, 2002).

Ortaçağ tıbbında, hastalıklarda ve tedavilerinde ameliyatla müdahale etme metodu yaygın olarak tercih edilmemiştir. Hastaya ameliyatla müdahale edilmesinden sonra cerrahi alanda yeterli düzeyde bilgi birikimi olmadığından ölüm oranlarının yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Haliyle durum böyle olduğundan cerrahi alanda eserlerin yazılması da beklenmemektedir (Ağırakça, 2004: 312). Ez-Zehrâvî'nin bu eseri hem cerrahi alanda bilgi sunup içeriğinde aletlerin resimlerine yer vermesi bakımından tıp tarihinde önemli bir yere sahiptir (Kayabalı, 1987: 250; Kahya ve Erdemir, 2000: 45).

Kitâbü't-Tasrif otuz makale ve yedi ayrı kısımdan oluşmaktadır. Her bölümde farklı farklı makaleler yer almıştır (Ağırakça, 2004: 312). *Kitâbü't-Tasrif*'in 30. ve son makalesi diğer kısımlarına göre daha çok ilgi uyandırmıştır (Sheikh 2002). Son makale "*Fî Amelil-Yed*" adında olup 1845 yılında adı ve hayatı hakkında bilgi bulunamayan bir mütercim tarafından "Muhtasaru'l-Makâle Fî Ameli'l-Yed" adıyla tercüme edilmiştir. Bu bölüm, cerrahi operasyonların anlatıldığı, cerrahi aletlerin tanıtıldığı bir makaledir. Eserde dağlama yöntemli tedavi metodları anlatılıp baştan ayağa doğru sırayla organlar üzerinde maruz kalabilecekleri hastalıkların nasıl ve hangi cerrahi aletler eşliğinde tedavi edilmesi gerektiği anlatılmıştır.

Manisa İl Kütüphanesi'nin 45 Hk 1845 nolu arşivinden temin edilen eser harekeli nesihle yazılmıştır. Toplamda 233 varaktan ibaret olan metnin her sayfasında 11 satır

bulunmaktadır. Metindeki imla hatalarının nedeni mütercimnin yeterli Arapça ve Farsça bilgisinin olmamasıdır. Eserde Arapça ve Farsça sözcüklere oldukça fazla yer verildiği görülmüştür.

2. Yazar

Al-Rodhan ve Fox'un "A Definitive Edition of the Arabic Text with English Translation and Commentary" adlı kitabında eserin asıl yazarının hayatı hakkında şunları vermiştir: "Ebu'l Kasım Halef İbn Abbâs ez-Zehrâvî (ö.1013) X. ve XI. Yüzyılın en ünlü tabiplerinden ve cerrahlarından birisi olup, adı Ebu'l (...babası) Kasım, Latince'ye ve sonra da İngilizce'ye transkripsiyonda "Abulcasis" (pek çok fonetik heceden birisi) biçimini almıştır. "Albucasis" fonetik olarak daha az doğru bulunan diğer bir heceleme olup, sıklıkla kullanılmaktadır."

Ez-Zehrâvî, İspanya'nın Endülüs eyaletindeki Kurtuba şehrinde tıp eğitimini almıştır Endülüs Emevi sultanlarından olan III. Abdurrahman en-Nasır'ın (912-961) ve daha sonraki II. El-Hakem'in (961-976) saray hekimliğini yaparak önemli mevkilerde görev yapma fırsatı bulmuştur. Hem İslâm dünyasında hem de Batıdaki cerrahlar içinde en çok tanınıp eseri de en çok bilinen modern cerrahinin kurucusu olmuştur. Ez-Zehrâvî'nin yazmış olduğu *Kitâbü't tasrif limen'aceze ani't-te'lif* adlı eseri eşsiz bir nitelikte olup cerrahi alanda büyük bir ilerlemeye katkıda bulunmuştur (Adıvar, 1945: 87; Kayabalı, 1987: 245; Ağırakça, 2004: 307).

3. Eserin Nüshaları

Ez-Zehrâvî'nin "*Kitâbü't-Tasrif*" adlı cerrahi kitabının önemli orijinal nüshaları Londra ve Fransız yazmaları olarak iki başlık altında incelenmiştir. Londra yazmalarında: 1271 tarihli Papaz Marsh yazması, 1415 tarihli R. Huntington yazması, 1489 tarihli Gotha yazması, 2953, 5722 ve 6208 sayılı Milli Kütüphane yazmalarıyla Bodléienne Kütüphanesinde olan üç İbranice yazması yer almıştır. Fransız yazmalarında ise 1316 tarihli Mns. Francis ve 1391 tarihli Mns. Béarnais yazmaları bulunmaktadır (Kayabalı, 1987: 250).

BİRİNCİ BÖLÜM

İNCELEME

1. YAZIM ÖZELLİKLERİ

1.1. ÜNLÜLERİN YAZILIŞI

1.1.1. a Ünlüsünün Yazılışı:

Metinde *a* ünlüsünün yazımında üstün (َ) işareti, elifin (ل) değişik şekilleri ve he (ه) harfi gibi farklı imlalarla yazılarak kullanılmıştır.

Söz başında üstünlü elif (ل) ile a:

- acılıkla (اَجْلَقْلَه) 5b/10/, altısın (اَلْتِسِين) 33b/8/, anuñ (اَنُوْكَ) 100b/8/, aşağı (اَسَاغَه) 23a/2/, acuk (اَجُوْق) 27b/1/

Söz içinde üstünlü elif (ل) ile a:

- ağara (اَغَارَه) 40a/10/, oğlancuklar (اَوْغُنْجُقْلَر) 39a/10/, balçuğıla (بَالْجُغْلَه) 72a/7/, sağlığa (صَاغْلِيْغَه) 2a/6/, şaklayalar (صَقْلَيَاَلَر) 30b/11/

Söz içinde güzel he (ه) ile a:

- altındadır (اَلْتِنْدَه دُر) 11a/6/, bañdadur (بَطْدَه دُر) 2b/6/, ortasındadır (اَوْرْتَسِنْدَه دُر) 107b/7/, katındadır (قَاتِنْدَه دُر) 108a/4/, kulakdadur (قُلَاْقْدَه دُر) 46b/4/

Söz içinde üstün (َ) ile a:

- barmağdan (بَارْمَاغْدَنْ) 108a/11/, qarında (قَرْنَدَه) 86b/11/

Söz sonunda üstünlü elif (ل) ile a:

- aña (اَنَا) 1b/10/, qoya (قُيَا) 61b/10/, cıkmağa (چَقْمَا) 25b/3/, doğa (دُوْغَا) 68b/4/, duta (دُتَا) 12b/7/

Söz sonunda üstünlü güzel he (ه) ile a:

- noqta (نَقْطَه) 31b/2/, coğa (جُوْغَه) 29a/6/, yuya (يُوْيَه) 61b/10/, şoñra (ŞOÑRَه) 46a/10/, bağla- (BAĞْلَه) 109a/1/

Söz sonunda üstünlü ye ile (ي) a:

- te' ālā (تَعَالِي) 27a/6/

1.1.2. e Ünlüsünün Yazılışı:

Metinde e ünlüsünün yazımında üstün (َ), üstünlü elif (ل) üstünlü he (ه) veya elif (ل) şeklinde farklı imlalarla yazılmıştır.

Söz başında üstünlü elif (ل) ile e:

- eger (أَكْرَ) 5a/11/, egse (أَكْسَه) 11a/9/, erenlerden (أَرْتَلْرَدْن) 101a/11/, eti (أَت) 35b/4/, evden (أَوْدُن) 62b/1/

Söz içinde üstün (َ) ile e:

- nesne (نَسْنَه) 45a/7/, emcegün (أَمَجْجُوْكَ) 83b/2/, bitmese (بِتْمَسَه) 51a/10/, verem (وَرَم) 75a/3/, viresin (وَيرَسِين) 62a/10/

Söz içinde üstünlü güzel he (ه) ile e:

- yere-dek (يَرَه دَك) 33b/2/, üzerindedür (أَزْرَنْدَه دُر) 23a/1/, cerāhatdedür (جَرَاْحَتْدَه دُر) 2b/7/, veremdedür (وَرَمْدَه دُر) 84a/8/, keydedür (كَيْد دُر) 2b/11/

Söz sonunda üstünlü güzel he (ه) ile e:

- vire (وَيرَه) 2a/11/, yine (يْنَه) 16a/9/, evde (أَوْدَه) 62a/8/, kesilse (كَسِيلْسَه) 68a/6/, dişe (دِشَه) 66a/8/

Söz içinde üstünlü elif (ل) ile e:

- besleyesin (بَسْلَيْيَاسِين) 52b/7/, cekesin (جَكَاسِين) 94b/1/, eşidesin (أَشِيدَاسِين) 54b/11/, kesesin (كَسَاسِين) 40b/1/

Söz sonunda üstünlü elif (ل) ile e:

- ice (اِجَا) 73b/4/

1.1.3. ı Ünlüsünün Yazılışı:

Metinde ı ünlüsünün yazımında esre (ِ), esreli elif (ل) veya esreli ye (ي) gibi farklı imlalar kullanılarak karşılanmıştır.

Söz başında esreli elif (ا) ile 1:

- işba^c (اصْبَع) 21a/4/, işlāḥ (اصْلَاح) 49a/7/, ıztırāb (اضْطْرَاب) 42b/9/, ıtlāk (اطْلَاق) 107b/10/,
ibṭuḥ (ابْطُح) 18a/9/

Söz başında esreli ye (ي) ile 1:

- ırasın (ايراسين) 53b/7/, ırāg (ايراغ) 8a/4/, ırāḡdur (ايراغدور) 94b/8/

Söz içinde esre (ا) ile 1:

- açılmış (اچلمش) 14a/5/, ağzında (اغزنده) 16a/2/, aklıgına (اقلغنه) 12a/8/, noktasına
(نقطسینه) 31a/6/, şabunıla (صابونله) 29a/9/

Söz içinde esreli ye (ي) ile 1:

- kızılılık (قزىلىق) 29b/10/, yakın (يقين) 33b/2/, suyuıla (صويله) 13a/6/, yaprağııla (يپرغيله)
34b/7/, yağıla (ياغيله) 10b/6/

Söz sonunda esreli ye (ي) ile 1:

- kılı (قلى) 12b/2/, kısmı (قىسمى) 106a/1/, yarısı (يارسى) 7a/4/, ardı (ازدي) 33b/3/, bunu (بونى)
3b/10/

Söz sonunda esre (ا) ile 1:

- mālı (مال) 38b/11/, kıamı (قان) 37b/10/, balğamı (بئغم) 79b/1/, zamānı (زمان) 4a/1/, taraflı
(طرف) 71b/4/

1.1.4. i Ünlüsünün Yazılışı:

Metinde *i* ünlüsünün yazımında esre (ا), esreli elif (ا), esreli ye (ي), esreli elif ve ye (اى), esreli he (ا.ه) gibi farklı imlalar kullanılarak yazılmıştır.

Söz başında esreli elif ile (ا) ile 1:

- içini (اچنى) 61b/10/, içerü (اچرؤ) 95b/8/, iki (اكي) 15b/2/, incikde (انچكده) 29b/1/, işlenür
(اشئنور) 58b/8/

Söz başında esreli elif ve ye ile (اى) ile i:

- ire (ايره) 29a/3/, irinç (ايريڭ) 15a/10/, ide (ايدە) 91a/11/, illerde (ايللردە) 1b/7/, inlü (اينلو) 34b/5/

Söz içinde esre (.) ile i:

- üzerine (اُزْرِنَه) 54a/8/, mercimek (مَرْجَمَك) 29a/3/, incikde (انچىكده) 29b/1/, yetişe (يَيْشَه) 21b/5/, incinse (انچىنسه) 57a/2/

Söz içinde esreli ye (ى) ile i:

- irişe (اْرِيشَه) 5b/8/, incir (انچير) 12b/9/, ignesile (اِغْنَسِيْلَه) 50b/11/, kemigi (كَمْيِگى) 44b/5/, siğiri (سِغْيِرِي) 27a/1/

Söz sonunda esreli ye (ى) ile i:

- güci (كُوجِي) 37b/5/, iki (اِكِي) 34a/2/, içini (اِپْنِي) 61b/10/, ikinci (اِكْنَجِي) 8a/11/, eli (اَلِي) 107a/11/

Söz sonunda esreli güzel he ile (ه) i:

- belki (بَلْكَه) 21b/2/, andaki (اَنْدَاكِه) 35b/9/, ki (كِه) 11b/2/, kimesneki (كِمَسْنَكِه) 63b/7/, nesneki (نَسْنَكِه) 41a/4/

1.1.5. o Ünlüsünün Yazılışı:

Metinde o ünlüsünün yazımında ötre (), ötreli elif (ا), ötreli vav (و) ve ötreli elif vav (او) gibi farklı imlalar kullanılarak yazılmıştır.

Söz başında ötreli elif vav (او) ile o:

- on (اُون) 29b/5/, ortada (اُورْتَدَه) 98a/4/, oturda (اُوتُرْدَا) 65b/8/, omuzuñ (اُومزُوك) 21a/11/, oklar (اُوقْلَر) 2b/7/

Söz içinde ötreli vav (و) ile o:

- çalkoyun (چَال قُيُون) 87b/10/, çok (چُوق) 11b/9/, şol (صُول) 18a/10/, şovuda (صُودَه) 16a/9/, şol (شُول) 1b/10/

Söz içinde ötre () ile o:

- koyun (قِيُون) 10a/10/, sonra (صَكْرَه) 13b/1/, şovuk (صُوق) 72a/1/, nohud (نَحُود) 34b/6/, nokta (نُقْطَه) 31b/2/

1.1.6. ö Ünlüsünün Yazılışı:

Metinde ö ünlüsünün yazımında ötre (), ötreli elif ('), ötreli vav (') ve ötreli elif vav (') gibi farklı imlalar kullanılarak yazılmıştır.

Söz başında ötreli elif vav () ile ö:

- öjüne (أَوْتَه) 86a/7/, örte (أَوْرْتَه) 5a/5/, örü dururken (أَوْرُودُرُكْن) 74a/4/, örtine (أَوْرْتِنَه) 45b/10/, öndin (أَوْدِين) 107a/2/

Söz başında ötreli elif (') ile ö:

- ötürü (أُتْرُو) 27b/10/, ötüri (أُتْرِي) 77b/2/, ölüme (أَلْمَه) 38b/7/

Söz içinde ötreli vav (') ile ö:

- gözi (كُوزِي) 5a/5/, böğürdeki (بُكُورْدِكِي) 99a/9/, göre (كُورَه) 22a/4/, götürdüğü (كُتُورْدُكِي) 10a/11/, gözde (كُوزْدَه) 13a/11/

Söz içinde ötre () ile ö:

- ölümden (أَلْمَدْن) 90b/6/, ötürü (أُتْرُو) 4b/1/, sürrede (سُرْدَه) 88a/10/, göğüse (كُكُوسَه) 40a/6/, böğürdeki (بُكُورْدِكِي) 99a/9/

1.1.7. u Ünlüsünün Yazılışı:

Metinde u ünlüsünün yazımında ötre (), ötreli elif ('), ötreli vav (') ve ötreli elif vav (') gibi farklı imlalar kullanılarak yazılmıştır.

Söz başında ötreli elif vav () ile u:

- ucu (أُوجِي) 78a/3/, ulaşa (أُولَاشَه) 15b/2/, ulaşdura (أُولَاشْدُرَه) 52b/10/, uyluğun (أُولْيُغْغ) 97b/2/, uzada (أُوزَادَه) 110a/3/

Söz başında ötreli elif (') ile u:

- uyusa (أُيُوسَه) 12a/5/, uşılı (أُصُول) 49a/2/, uluda (أُلُودَه) 18a/1/, uhrā (أُخْرِي) 10a/1/

Söz içinde ötreli vav (و) ile u:

- uzun (أُزُونٌ) 95b/1/, ulaşur (أُولَاشُورٌ) 26b/3/, bunu (بُونِي) 3b/10/, buruna (بُرُونَه) 63a/10/, tuzlu (طُوزْلُو) 7a/5/

Söz içinde ötre () ile u:

- panbuğ (پَانْبُقٌ) 7a/6/, kaldura (قَالْدُرَه) 61a/5/, bunun (بُنُوكٌ) 24b/6/, olur (أُولُرٌ) 82b/2/, uzunluğa (أُوزُنْلُوغَه) 82b/9/

Söz sonunda ötreli vav (و) ile u:

- tuzlu (طُوزْلُو) 7a/5/, bu (بُو) 5b/10/, şu (شُو) 106b/1/, şu (صُو) 63a/10/, yu- (يُو) 49b/4/

1.1.8. ü Ünlüsünün Yazılışı:

Metinde ü ünlüsünün yazımında ötre (), ötreli elif (ا), ötreli vav (و) ve ötreli elif vav (و) gibi farklı imlalar kullanılarak yazılmıştır.

Söz başında ötreli elif vav (و) ile ü:

- üç (أُجٌ) 39b/9/, üçer (أُچَرٌ) 74a/2/, üçüncü (أُجُنْجٌ) 43a/3/

Söz başında ötreli elif (ا) ile ü:

- üstinde (أُسْتِنْدَه) 88a/4/, üzerine (أُرْرِنَه) 39b/9/, üçir- (أُچَرٌ) 76a/7/, ürbiye (أُرْبِيَه) 31b/6/

Söz içinde ötreli vav (و) ile ü:

- tütün (تُتُونٌ) 17a/3/, büyük (بُيُوكٌ) 24b/2/, büyüklüğü (بُيُوكْلُوكِي) 108b/2/, dedüğümüz (دِدُوكْمُرٌ) 13b/3/, dizüň (دِزُوكٌ) 31a/8/

Söz içinde ötre () ile ü:

- dögünden (دُغُكْدَنٌ) 37b/1/, dökülür (دُوكْلُرٌ) 59b/3/, güneşde (كُنْشُدَه) 73a/10/, tütün (تُتُونٌ) 17a/3/, küre (كُورَه) 91b/9/

Söz sonunda ötreli vav (و) ile ü:

- içeri (اچَرُو) 95b/8/, bellü (بَلْلُو) 4a/9/, eyü (أَيُو) 5b/6/, deyü (دَيُو) 107b/9/, deňlü (دَكْلُو) 109a/7/, giri (كِرُو) 12b/5/

1.2. ÜNSÜZLERİN YAZILIŞI

1.2.1. b ve p Ünsüzlerinin Yazılışı:

İncelenen Muhtasarü'l-Makâle Fî Amelil-Yed'de, *b* ünsüzü söz başı, söz ortası ve söz sonu olarak yer alırken *p* ünsüzü ise söz başı ve söz sonunda kullanılmıştır. Metinde tercih edilen imla şekilleri günümüz Türkiye Türkçesinde olduğu gibi *b*'li yazılan sözcükler *b* ile, *p*'li yazılan sözcükler *p* ile yazılmıştır.

Söz başında b (ب):

- bağladum (بَعَلَدُم) 1b/8/, bıçağın (بِجَعْتِكَ) 15a/4/, bakır (بَقِيرٌ) 48b/4/, balgam (بَلْعَمٌ) 10a/6/, barmak (بِرْمَقٌ) 26a/7/; beden (بَدَنٌ) 37a/2/, beşzedse (بَعْرَدْسَه) 10b/3/, bezi (بَزِي) 16a/6/, biş (بِشٌ) 30a/10/, bişer (بِشْرٌ) 53b/11/

Söz içinde b (ب):

- kıbsa (قُوْبْسَه) 66a/9/, şabunıla (صَابُونِلَه) 12b/7/, panbuk (پَانْبُقٌ) 13b/10/; sebeb (سَبَبٌ) 25b/3/, gibi (كَبِي) 12b/11/

Söz sonunda b (ب):

Söz sonunda *b*'ye sadece zarf-fiil olan –(u)p/-(ü)p ekinde rastlanılmıştır.

- kıyub (قُيُوبٌ) 12a/7/, turub (تُرُوبٌ) 31b/6/, yatub (يَاتُوبٌ) 12a/5/; kesüb (كَسُوبٌ) 80b/7/, idüb (اِيْدُبٌ) 12b/10/

Söz başında p (پ):

- pağ (پَاغٌ) 93b/9/, panbuk (پَانْبُقٌ) 57b/3/, pülād (پُولَاد) 67a/9/, pāre (پَار) 51b/3/, pāresile (پَارَسِيْلَه) 41a/5/

Söz içinde p (پ):

- yapışa (يَاپِشَه) 13b/8/, yaprağıla (يِيْرَغِيْلَه) 34b/7/, kıpara (قُوْپَارَه) 14b/6/; depeler (دِيْپَلَر) 3b/10/

1.2.2. c ve ç Ünsüzlerinin Yazılışı:

İncelenen metinde c ve ç ünsüzünün yazımında düzenli bir imla şekli kullanılmamış olup bazen sözcükler, hem c'li (ج) hem de ç'li (چ) yazılmıştır.

Söz başında c (ج):

- çalkoyun (جَالْفِيُونُ) 19a/3/, çalkoyun (چَالْفِيُونُ) 87b/10/; cıka (جَقَه) 17a/3/, cıkısa (جَقْسَه) 87a/9/; cıkara (جَقَارَه) 15b/5/, cıkara (چَقَارَه) 6b/6/; çok (جُوُق) 5a/2/, çok (چُوُق) 9a/4/; ceke (جَكَه) 51a/7/, çekmeye (چَكْمِيَه) 89a/3/

Söz içinde c (ج):

- acuk (أَجُق) 79b/1/, aca (أَجَه) 14a/6/, aça (أَجَه) 15b/4/; acılmaz (أَجِيلْمَز) 4b/2/, açılmış (أَجْلِمَشَن) 14a/5/; icerü (إِجْرُو) 96a/6/, içerü (إِجْرُو) 95b/10/; niçe (نِجَه) 12a/10/, nice (نِجَه) 29b/4/; gecdi (كَجْدِي) 10a/1/, geçdi (كَجْدِي) 71a/4/

Söz sonunda c (ج):

- sacuñ (سَاچُك) 33b/2/; üç (أُج) 1b/5/, üç (أُج) 39b/9/

1.2.3. ŋ Ünsüzünün Yazılışı:

İncelenen metinde iç ve son seste yer alan ŋ ünsüzü kef(ك) harfi ile yazılmıştır.

İç seste:

- aña (أَنَا) 101b/4/, aňaldan (أَكَالْدَن) 57b/3/, aňavuz (أَكَاؤُز) 2b/11/, şöňra (صُغْرَه) 13b/1/; geňez (كَكْرُز) 77b/1/, deňlü (دَكْلُو) 109a/7

Son seste:

- anuñ (أَنُوْك) 36b/8/; iriñ (إِرِيْك) 96a/9/, giñ (كِيْك) 47a/5/, ‘alilüñ (عَلِيلُوْك) 32a/5/

1.2.4. k ve g Ünsüzlerinin Yazılışları:

İncelenen metinde k ve g ünsüzü kef(ك) harfleri kullanılarak yazılmıştır.

- gerek (كَرَك) 22b/4/, dedügümüz (دَدُوْكُمُز) 8b/6/, iki (اِكِي) 6b/3/, kemikden (كَمِيْكَدَن) 6a/6/, kendüler (كَنْدُولُر) 2a/4/, kese (كَسَه) 6b/3/

1.3. BAZI BİTİŞİK YAZIMLAR

Metinde yer alan *dahı*, *ki*, *kim* bağlaçlarıyla; *içün* ve *ile* edatı ve *ek-eylemin* yazımında bazen bitişik bir şekilde yazılmıştır.

1.3.1. Bazı Bağlaç ve Edatların Yazımı

1.3.1.1. ki bağlacının bitişik yazımı:

- şolki (شَوْلِكِيه) 63b/8/, kaçanki (فَجَانِكِيه) 50b/10/, anuñicünki (أَنُوْجُوْنِكِيه) 7b/7/; nesneki (نَسْنَكِيه) 41a/4/, kimesneki (كِمَسْنَكِيه) 63b/7/, neki (نَكِيه) 53b/10/, evvelki (أَوْلَكِي) 14a/10/, şöyleki (شَوْلِكِيه) 21a/5/

1.3.1.2. kim bağlacının bitişik yazımı:

- tarafkim (طَرْفَكِم) 71b/4/; kimesnekim (كِمَسْنَكِم) 2a/5/, cihetkim (جِهَتَكِم) 8b/2/, gibikim (كِبِكِم) 11a/1/, derikim (دَرِكِم) 32b/11/, nekim (نَكِم) 2a/3/

1.3.1.3. ile bağlacının bitişik yazımı:

-//A:

- ağıla (أَغِيلَه) 54b/11/, aşıla (أَشِيلَه) 77a/11/, balçuğıla (بَالْجُغْلَه) 72a/7/, barmağıla (بَرْمَغِيلَه) 18a/10/, ilâcıla (عِلَاجْلَه) 22a/11/; elile (أَلِيلَه) 2a/5/, siñirile (سِكْزِيلَه) 12a/4/, verd ile (وَرْدِ إِلَه) 34b/7/, yünile (يُونْلَه) 95b/3/

-/A:

- kütün balıla (قُطْنُ بَالِلَه) 42a/1/, acılıkla (أَجِلْقَلَه) 5b/10/; derile (دَرِيلَه) 39b/1/, melhemle (مَلْهَمْلَه) 17a/7/

-y//A:

- neyle (نَيْلَه) 109a/3/, şöyle (شَوْلِيَه) 86b/11/

-y//A:

- şuyıla (شَوْلِيلَه) 13a/6/, noqtayıla (نُقْطَيْلَه) 19b/4/, devâyıla (دَوَائِيلَه) 4a/8/, ĥastayıla (حَسْتَائِيلَه) 40a/5/, fiżzayıla (فِزْزَائِيلَه) 67b/5/

1.3.1.4. için edatının bitişik yazımı

İncelenen metinde için edatı hem bitişik hem de ayrı şekilde yazılmıştır.

- anuñicün (أَنُوْجِيُونُ) 1b/12/, almagıcün (أَلْمَغْجُونُ) 9b/9/, şavşayicün (شَوْصِيْجُونُ) 21a/2/, asānluğicün (أَسَانْلُوْغِيْجُونُ) 33b/5/, bidāyeticündür (بِدَايَتِيْجُونُ) 30b/3/, senüñicün (سَنُوْجِيُونُ) 4b/4/
- baş icün (بَاشُ اِجُونُ) 5a/1/, oğlancuqlar icün (أَوْغَلْنَجَقْلَرُ اِجُونُ) 39a/10/, gözleri icün (كُوزْلَرِي) 55a/7/, şereyān icün (شَرِيَانُ اِجُونُ) 85b/11/

1.3.1.5. Ek-fiilin bitişik yazımı

İncelenen metinde görülen i- ek-fiili, kendisinden önce yazılan sözcükle bitişik olarak yazılmıştır. Bitişik yazıldığında sözcüğün son ünlüsüne bakılarak kalın veya ince ünlülü okunmuştur.

-sA, IsA:

- varsa (وَارِسَه) 31a/10/, varısa (وَارِسَه) 2a/3/; derdlise (دَرْدِلِسَه) 26b/4/, gerekise (كِرْكِسَه) 31a/3/

İken:

- örü dururken (أُورُودُرُرْكَن) 74a/4/

2. SES BİLGİSİ

2.1. ÜNLÜLER

2.1.1. ê / e / i

Eski Türkçede kök hecedeki ê (*kapalı e*) incelenen metinde sadece bir sözcükte görülmüştür. Metinde “e” sesini barındıran sözcükler hem “i” li hem de “e”li olarak yazılmıştır.

è	e	i
ètdiler 3a/8/	verürler 111b/6/ yere 6b/3/ yeldügi 57b/7/ yelden 24b/8/ bedel 103b/10/ beş 33b/1/ dedük 108a/7/ yeye 35a/10/ etdi 3a/6/ gercek 14a/7/	virdün 90b/10/ yirde 40a/10/ yitmese 67b/6/ yilinde 35a/8/ bidel 48b/4/ biş 30a/10/ didiler 3a/6/ yir 35a/10/ it- 35a/6/ gircek 70a/7/ gice 69a/1/ girü 12b/5/

Türkiye Türkçesinde “i”li şekliyle yazılan bazı sözcüklerin, incelenen metinde “e”li şekli ile yazıldığı görülmektedir.

- eyü 5b/6/, çeyneye 32a/4/, geydügün 19b/10/, geyile 8a/8/

2.1.2. Ünlü Uyumları

2.1.2.1. Kalınlık-İncelik Uyumu

Kalınlık-incecik uyumu, sözcüğün birinci hecesinde kalın bir ünlü (a, ı, o, u) bulunuyorsa diğer hecelerdeki ünlülerin kalın; ince bir ünlü (e, i, ö, ü) bulunuyorsa diğer hecelerdeki ünlülerinde ince ünlü olmasıdır. Eski Türkçeden günümüz Türkiye Türkçesine kadar kendini koruyan sağlam bir ünlü uyumu olmuştur. Eski Anadolu Türkçesinde kalınlık-incecik uyumu vardır. “Kalınlık-incecik uyumu başlangıçtan bugüne kadar Türkçenin her devrinde çok kuvvetli olarak hakim bulunmuş olan ve olmakta devam eden bir kaidedir. Türkçenin en büyük fonetik özelliğini bu kural oluşturur.” (Ergin, 2009, 70-71)

İncelenen metinde kalınlık-incecik uyumu sağlam bir şekildedir. Metinde bitişik yazılan *ile* edatında kalınlık-incecik uyumu görülmekteyken *içün* edatında düzensizlik söz konusudur.

- ağıla 54b/11/, aşıla 77a/11/, balçuğıla 72a/7/, balıla 44b/3/; deriyile 85a/11/, elünle 29a/1/, merhemle 28b/5/
- asānluğicün 33b/5/, şavşayicün 21a/2/; ecilicün 34a/7/, senüñicün 4b/4/, bidāyeticündür 30b/3/

İncelenen metinde yer alan *-ki* aitlik eki ve *-IİK*, *-IUK* isimden isim yapma ekleri kalınlık-incelik uyumuna uygun olarak yazılmıştır:

-ki aitlik eki

İncelenen metinde görülen aitlik ekinin eklendiği sözcükler şöyledir:

- faşıldağı 74b/2/; evvelki 14a/10/, kimesneki 63b/7/, neki 53b/10/, nesneki 41a/4/, söyleki 21a/5/, böğürdeki 99a/9/

Eserdeki kalın ünlülerden oluşan bir sözcüğe aitlik eki *+ki* ince sıradan ünlü ile eklenerek kalınlık-incelik uyumunun dışında kaldığı sözcükler şunlardır:

- kaçanki 50b/10/, şolki 63b/8/, anuñicünki 7b/7/, andaki 35b/9/

-IİK isimden isim yapma ekleri

İncelenen metinde yer alan isimden isim yapma eki olan *-IİK* ekinin, genel olarak kalınlık-incelik uyumuna uyduğu görülmektedir.

- acılıkla 5b/10/, aqlığı 102a/3/, uzunluğa 82b/9/, yaramazlık 2b/1/, yakınlığıla 23b/3/, şusuzluğa 73b/10/; büyüklüğü 33a/5/, kücücüklüğü 33a/5/, yüksekliği 27b/1/

Yabancı sözcüklerden sonra da kullanılan bu ek metinde sözcüğe ince şekliyle gelerek uyuma girmemiştir:

- ğalİZliğı 26a/7/

2.1.2.2. Düzlük-Yuvarlaklık (Dudak) Uyumu

Ünlülerin düzlük – yuvarlaklık, darlık – genişlik açısından birbirlerine uyumunu ifade eden ses olayıdır. Bu kural şu şekildedir;

- Düz ünlülerden (a, e, ı, i) sonra düz ünlüler (a, e, ı, i) gelmektedir.
- Yuvarlak ünlülerden (o, ö, u, ü) sonra ya düz-geniş ünlüler (a, e) ya da dar-yuvarlak ünlüler (u, ü) gelmektedir.

2.1.2.2.1. Sözcük kök ve gövdelerinde düzlük-yuvarlaklık uyumu

- yanak 30b/5/, anuç 3a/6/, şaklayalar 30b/11/, alet 71a/11/; üzere 2b/2/, yedinci 62b/4/, evden 62b/1/

İncelenen metinde düzlük-yuvarlaklık uyumuna girmeyen sözcükler şunlardır;

- şatun 80a/4/, eyü 5b/6/, demür 88b/6/, girü 12b/5/, gizlü 41a/4/, icün 107a/2/, deñlü 109a/7/

2.1.2.2.2. Eklerde Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

2.1.2.2.2.1. I Sınıfı Ekleri

Görülen geçmiş zaman 3.T.K. eki -dI

İncelenen metinde yer alan eklerden biri olan görülen geçmiş zaman 3. teklik kişi eki *-dI* düz-dar ünlü olup yuvarlak ünlülü sözcüklere eklendiğinde düzlük-yuvarlaklık uyumuna girmemiştir.

- oldı 13b/5/, oldısa 106a/11/

Belirtme eki +(y)I

İncelenen metinde bu ek hem düz hem de yuvarlak şekliyle kullanılmıştır. Düz ünlüyle yazıldığında bu ek yuvarlak ünlülü sözcüklerde uyuma girmemiştir.

- bunı 3b/1/, şunı 15b/3/; kesüğü 25a/5/, gözünü 13a/6/

-Inca Zarf-Fiil Eki

İncelenen metinde yer alan bu ek daima düz ünlüyle yazılarak düzlük-yuvarlık uyumuna dahil olmamıştır.

- ağarınca 7b/1/, çıktuğınca 80b/3/, olunca 110b/4/, yatınca 76b/10/; idince 69a/11/

Öğrenilen geçmiş zaman eki -miş

İncelenen metinde öğrenilen geçmiş zaman eki *-miş* düzenli olarak düz şekliyle kullanıldığından ötürü sadece düz ünlülü sözcüklerde uyum sağlanmıştır.

- olmuş 44b/5/; döğülmüş 94a/6/

2.1.2.2.2. U Sınıfı Ekleri

Geniş zaman eki -Ur

İncelenen metinde bu ek yuvarlak ünlülü şekliyle yazılarak uyum dışında kalmıştır.

- acılır 3b/1/, çıkarur 105b/1/, yarılır 82a/2/; giderür 12b/2/, girür 24a/10/, incidür 48a/6/, irişür 5b/6/

İlgi eki

İlgi eki olan +nUḡ Eski Anadolu Türkçesinde olduğu gibi incelenen metinde de devamlı yuvarlak şekliyle kullanıldığı için uyum dışındadır.

- arḡanuḡ 9b/5/, atanuḡ 72a/7/, devānuḡ 13a/3/; derinuḡ 107a/3/, ignenuḡ 56a/8/, kimesnenüḡ 4b/8/

Fiilden fiil yapma eki -d(U)r

İncelenen eserde görülen bu ek çoğunlukla yuvarlak ünlülü şekliyle kullanıldığı için uyum dışında kalmıştır.

- indür- 61b/7/, irişdür- 2a/6/

Fiilden fiil yapma eki -(U)r

Eski Anadolu Türkçesinde ekseriyetle yuvarlak ünlü şekliyle yazılan bu ek incelenen metinde de uyum dışındadır.

- yatura 91b/7/, yaturma 89b/10/; bitürür 14b/10/, getürmez 4a/3/, içüre 5b/2/

-dUK Sıfat fiil eki

Bu ek Eski Anadolu Türkçesinde olduğu gibi incelenen metinde de sürekli yuvarlak ünlülü şekliyle yazılmıştır.

- çıktığı 34b/3/, olduğu 82b/4/, bağladığını 62b/2/; ceynedüğü 44b/1/, dökendüğü 33b/2/

Bildirme 3. teklik eki +dUr

İncelenen eserdeki bildirme 3.teklik eki +dUr sürekli olarak yuvarlak şekliyle yazılarak uyum dışında kalmıştır.

- azdur 2a/4/, tamardur 57b/8/, vardır 109a/7/, yağdur 49b/5/; yeynidür 42b/2/, aletdür 73b/11/, beridür 81a/6/, degildür 86a/7/

Kalıplaşmış yön gösterme eki +Aru

Kalıplaşmış yön gösterme eki +Aru metinde hep yuvarlak şekliyle yazılmıştır.

- yukaru 86a/5/; icerü 96a/6/

İsimden sıfat yapma eki +IU

İsimden sıfat yapma eki olan +IU incelenen metinde de yuvarlak ünlülü olarak yazılmıştır.

- tuzlu 7a/5/; dürlü 67a/8/, gizlü 41a/4/, inlü 25b/9/, zahmetlü 16a/8/, deñlü 109a/7/, ‘ illetlü 9a/5/

İsimden isim yapma eki +cUk

Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde daima yuvarlak olarak yazılan bu ek incelenen metinde de yuvarlak yazılarak uyum dışında kalmıştır.

- azacuk 5a/7/, oğlancuklar 49b/6/; kücücük 90a/9/

Fiilden isim yapma eki -(U)k

Bu ek Eski Anadolu Türkçesinde olduğu gibi incelenen metinde de daima yuvarlak ünlülü şekliyle yazılmıştır.

- acuk 79b/1/, artuk 41b/9/; delük 98b/3/

-(y)UBAn Zarf fiil eki

Diğer bir zarf-fiil eki olan bu ek devamlı olarak yuvarlak ünlülü şekliyle yazılmıştır.

- kaçuban 3a/3/, oluban 87b/9/, talduruban 73b/4/; edüben 82a/8/, idüben 28b/6/, kesüben 40a/7/

2.1.2.2.2.3. I,U Sınıfı Ekleri

İyelik 3.T.K. +I, +sI

İncelenen metinde bu ek çoğunlukla düz ünlülü şekliyle yazılmıştır.

- arası 21b/10/, arğası 18a/9/, hağası 2a/5/; derisi 78b/1, fâyidesi 94b/8/, meşânesi 25a/3/
- ağızı 16a/2/, burnı 59b/1/; göğsi 5a/4/, ‘ ameli 39a/11/, bevli 95b/2/, dili 72b/8/

İsimden yokluk ismi yapma eki +sIz / +sUz

Eski Anadolu Türkçesinde daima yuvarlak şekliyle yazılan bu ek incelenen metinde hem düz hem de yuvarlak ünlülü olarak yazılmıştır.

- şusuzluğa 73b/10/, ihtiyârsız 92b/4/; mâddesiz 3a/5/, şeksüz 17b/7/, hiddetsiz 20b/2/

İsimden isim yapma eki +IİK/+IUK

İncelenen metinde isimden isim yapan +IİK/+IUK eki, hem düz hem de yuvarlak ünlülü şekliyle kullanılmıştır.

- hastalıkdandır 3a/8/, acılıkla 5b/10/, şusuzluğuyla 91a/3/, yaramazlık 2b/1/, galizliği 28a/6/; gökcekligi 13b/4/, inlülügi 51b/7/, yüksekligi 27b/1/
- şusuzluğa 73b/10/; kücücüklüğü 33a/5/, büyüklüğü 108b/2/

-(y)UP Zarf fiil eki

İncelenen metinde -(y)UP zarf fiil eki sadece bir sözcükte düz ünlülü olarak yazılırken diğer sözcüklerdeyse daima yuvarlak ünlülü şekliyle yazılmıştır.

- koyub 12a/7/, olub 20a/1/, yatub 12a/5/, turub 31b/6/; kesüb 80b/7/, idüb 4b/2/

- kırık 59a/9/

2.1.3. Ünlü Değişmeleri

2.1.3.1. Daralma

Türkçedeki geniş ünlülerin (a, e, o, ö) kendisinden sonra gelen ünsüz seslerin etkisiyle dar bir ünlüye (ı, i, u, ü) dönüşmesidir. (Topaloğlu 1989: 54).

İncelenen metinde *m* ve *y* ünsüzlerinin daraltıcı etkisiyle ünlülerin daraldığı gözlemlenmektedir.

ET	MAY	TT
yana	yine 105a/1/	yine
kem	kim 43a/2/	kim
	olmıyacağ 58a/11/	olmayacak
	qalmıya 1b/6/	kalmaya

2.1.3.2. Yuvarlaklaşma

Türkçedeki düz ünlülerin (a, e, ı, i) birtakım seslerin etkisiyle yuvarlaklaşmasına ilişkin ses olayıdır (Ergin 2004: 54).

Sözcük kök ve gövdelerinde ve eklerde gerçekleşen yuvarlaklaşmalar düzlük - yuvarlaklık uyumu maddesinde detaylı olarak örnekler eşliğinde incelendiğinden burada tekrar edilmemiştir (bk. 2.1.3. Ünlü Uyumları: 2.1.3.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu).

2.1.3.3. Düzleşme

Türkçedeki yuvarlak ünlülerin (o, ö, u, ü) farklı nedenlerle düz ünlü halini almasıdır (Topaloğlu 1989: 62).

İncelenen metinde yer alan sözcük kök ve gövdelerinde tespit edilen düzleşme örnekleri şunlardır;

- gümüş > gümüştenden 95a/11/, üçün > içün 31a/9/

Düzlük-yuvarlaklık uyumu maddesinde düzleşme sonucu uyuma girmeyen ekler ayrıntılı olarak ele alındığından bu madde tekrar gösterilmiştir (bk. 2.1.3. Ünlü Uyumları: 2.1.3.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu).

2.1.4. Ünlü İncelmesi

İncelenen metinde aşağıdaki sözcüklerde ünlü incelmesi Eski Türkçe ve Türkiye Türkçesi örneklerle kıyaslanarak gösterilmiştir:

ET	MAY	TT
tıl ~ til	dil 74a/4/	dil
yana >yene	yine 2a/3/	yine

2.1.5. Ünlü Düşmesi

İki heceli bazı sözcüklerin ünlüyle başlayan bir ek aldıklarında ikinci hecelerindeki dar ünlülerin düşmesi hadisesidir. İncelenen metinde ünlü düşmesi daha çok ek alma ve birleşme olaylarındaki vurgusuz orta hece ünlülerinin düşmesiyle gerçekleşmektedir.

ağız	: ağız 85a/1/
bağır	: bağı 91a/4/
boyun	: boynunı 41a/4/
burun	: burnı 59b/1/
göğüs	: gögsi 5a/4/
şekil	: şekli 12a/11/
karın	: karnı 20a/9/
vakit	: vaḳti 3a/10/

Ayrıca metinde ünlü düşmesinin söz başında da ekleşme veya birleşme hadiselerinin sonucunda gerçekleştiği görülmektedir:

ET	MAY	TT
oş/uş ol	şol	şu

Ünlü düşmesi hadisesinin Türkçe sözcüklerde genellikle vurgusuz orta hecede gerçekleştiği görülmektedir. Sözcük kökündeki ünlülerin düşmesinin yanı sıra eklerin içindeki ünlüler ile i- ek-fiilinin i ünlüsünün birçok defa düştüğü görülmektedir (Timurtaş 2005: 56).

İncelenen metinde ek-fiilin bitişik yazıldığı çekimli şekillerinde i- ek-fiilinin düştüğü örnekler şunlardır;

ider ise	: iderse 9a/6/
gider ise	: giderse 16b/6/
diler ise	: dilerse 16b/8/
irişür ise	: irişürse 39a/3/
kaldı ise	: kaldısa 99b/9/
örü durur iken	: örü dururken 74a/4/

2.1.6. Ünlü Türemesi

Daha çok Arapçadan ödünçlenen sözcüklerde söyleyiş kolaylığını sağlamak amacıyla orta hecede ünlü türemesi görülmektedir. Aynı zamanda incelenen metinde *+cIK* ekinden önce de bir sözcükte ünlü türemesi görülmüştür.

- azacuk 67a/5/
- lahim 88b/3/, faşıl 35a/3/, fazıldur 94a/5/, hazım 72b/9/; vecih 53a/5/, cerih 110a/8/, meyil 95b/9/, vaķit 50a/6/

2.1.7. Ünlü Birleşmesi

Ünlüyle biten bir sözcükten hemen sonra ünlüyle başlayan bir sözcük veya ek geldiği zaman ünlülerden birinin düşerek iki sözcüğün birleşmesidir. Bu tarzda ünlü düşmesi devamlı olarak gerçekleştiğinde günümüzde de sıklıkla kullanılan kalıplaşmış sözcükler meydana gelmiştir (Timurtaş 2005: 58).

İncelenen metinde tespit edilen ünlü birleşmelerine ilişkin örnekler şunlardır:

ne+ise+ne	nesne 78a/10/
şu+ol	şol 21a/6/
şu+eyle	şöyle 86b/11/
yalıñ+öz	yaluñuz 56a/3/

2.2. ÜNSÜZLER

2.2.1. Ünsüz Değişmeleri

2.2.1.1. Söz Başı Ünsüzlerindeki Değişmeler

2.2.1.1.1. b- > m- / b->v-

“Eski Türkçede söz başındaki *b-* ünsüzü, kendisini izleyen genizsil bir ünsüzün etkisiyle genizsilleşerek *m*’ye değişir: (*men* ‘*ben*’ ~ *ben*; *maña* ‘*bana*’ *baña*; *muñlug* ‘*dertli*’ ~ *buñ...*) Söz başındaki bu *m-*, ikincil olup *b-*’den dönmedir (Tekin 2000: 66, 71).” Bu şekilde benzeşme olmadan *b* ünsüzünün *m* ünsüzü şeklini almıştır: *bire* > *mere* gibi (Ergin 1985: 90-91). “Oğuz Türkçesinde de geniz ünsüzü benzeşmesi sonucu *b* > *m* değişikliği olmuştur (Mansuroğlu 1988: 256).”

İncelenen metinde bahsi geçen ünsüz değişmesine ilişkin sözcüklerin hepsi *b* ünsüzüyle yazılmıştır:

ET	MAY	TT
barmağ	barmağ 109b/2/	parmak
beñzed- ~meñzed-	beñzed-10b/3/	benzet-
beñze- ~meñze-	beñze- 2b/10/	benze-
ben~men	ben 38a/9/	ben
bunda~munda	bunda 107b/11/	bunda

• *b-/ v-*

Eski Türkçeden Batı Türkçesine doğru sözcük başındaki *b* ünsüzü *v*'ye dönmüştür. Batı Türkçesinde sözcük başında *v-* ünsüzü Eski Türkçede yer almamaktadır. Sözcük başındaki *b* ünsüzü Batı Türkçesinde *v* ünsüzü şeklini almıştır: bar > var, bar- > var- gibi (Ergin 2004: 84).

İncelenen metinde yer alan örneklerdeki sözcüklerde *b* harfinin *v*'ye dönüştüğü görülmektedir:

ET	MAY	TT
bar	var 22b/4/	var
bër-	ver- 111b/6/	ver-
bir-	vir- 73a/4/	ver-
seb-	sev- 62a/1/	sev-
eb	ev 62a/8/	ev

2.2.1.1.2 k- > g-

Sözcük başında yer alan *g* ünsüzü Eski Türkçede bulunmamaktadır. Batı Türkçesinde sözcük başındaki *g* ünsüzü Eski Türkçede *k*'ye dönmüştür. Sözcük başında *k* ünsüzü bulunan bazı sözcüklerin Eski Türkçeden Batı Türkçesine geçerken *g*'ye dönüştüğü görülmektedir: *kör-* > *gör-*, *könül* > *gönül* gibi. Arap harfli metinlerde *k* ve *g* ünsüzlerinin yazımında aynı harf kullanıldığından dolayı Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde söz başında *k* veya *g*'li sözcüklerin hangisiyle başladığını tespit etmek zordur (Ergin 2004: 85). Bu sebepten metni kurarken böyle sözcükler günümüze yakın halleriyle okunmuştur.

İncelenen metinde ön ünlülü sözcüklerde *k-* > *g-* değişimi şu şekildedir:

ET	MAY	TT
keç-	geç- 17b/5/	geç-
kice	gice 69a/1/	gece
kel-	gel-24b/6/	gel-
kergek	gerek 37a/2/	gerek
kerü	girü 12b/5/	geri
keltür	getür- 9a/5/	getir-
kibi	gibi 46b/10/	gibi
keter-	gider- 12b/2/	gider-
kir-	gir- 87b/1/	gir-
kit-	git- 92b/2/	git-
kör-	gör- 60a/1/	gör-
köz	göz 74a/1/	göz
kümüş	gümüş 72a/10/	gümüş
kün	gün 28b/2/	gün

Eski Türkçede, incelenen metinde ve Türkiye Türkçesinde söz başında *ķ*-
ünsüzü bulunan örnekler şunlardır:

Art Ünlülü Sözcüklerde ķ-:

ET	MAY	TT
kab	ķab 70b/4/	kap
kan	ķan 88b/4/	kan
ķanıķı	ķanķı 11a/3/	hangi
katı	ķatı 16a/3/	katı
ko-	ķo-/ķoy- 27b/7/	koy-

Ön Ünlülü Sözcüklerde k-:

ET	MAY	TT
kentü	kendü 2a/4/	kendi
kes-	kes- 48a/7/	kes-
kez	kez 47a/7/	kez
ķiři	ķiři 2a/8/	ķiři

2.2.1.1.3 t- > d-

İncelenen metindeki bazı sözcüklerin söz başı ve söz içinde bulunan ötümsüz diş eti *t* ünsüzünün, ötümsüz diş eti ünsüzü olan *d*'ye dönüştüğü Eski Türkçe ve Türkiye Türkçesiyle kıyaslanarak örneklerle tespit edilmiştir:

Art ünlülü sözcüklerde t-:

ET	MAY	TT
t-	d-	d-
takı	dağı 6b/4/	dahi
t-	d-	t-
taş	daş 11a/6/	taş
tut-	dut- 37a/5/	tut-
t-	ṭ-	d-
tagıd-	ṭağıd- 3b/8/	dağıt-
talak	ṭalaḡ 23b/9/	dalak
tamır	ṭamar 42a/7/	damar
tog-	ṭoḡ- 106b/1/	doğ-
tol-	ṭol- 102a/3/	dol-
tur-	ṭur- 31b/6/	dur-
t-	ṭ-	t-
taş	ṭaş 61b/10/	taş
tuz-	ṭuz 69b/1/	tuz
tuzlu	ṭuzlu 7a/5/	tuzlu

Ön ünlülü sözcüklerde t-

- *t- > d- > d-*

ET	MAY	TT
t-	d-	d-
te-	di- 74b/4/	de-
tegin	degin 26b/10/	degin
tegül	degül 79a/8/	değil
tep-	dep- 3b/10/	dep-
tik-	dik- 79b/3/	dik-
til	dil 74a/4/	dil
tile-	dile- 98a/10/	dile-
tinlen-	diñlen- 66a/9/	dinlen-
tök-	dök- 63a/10/	dök
tön-	dön- 14a/11/	dön-
törd	dört 9b/5/	dört
tüş-	düş- 86b/10/	düş-
t-	d-	t-
terlet-	derle- 10b/8/	terle-

2.2.1.2.Söz İçi ve Söz Sonu Ünsüzlerindeki Değişmeler

2.2.1.2.1. -d->-y-

“Bu değişiklik Eski Türkçenin sonlarında olmuştur. d’ler önce peltek z (zel)’ye, sonra y ve z’ye çevrilmişlerdir: adak-ayağ-azağ misalinde olduğu gibi. Batı Türkçesi y tarafındadır” (Ergin, 2009: 93-94).

İncelenen metindeki örnekler aşağıdadır;

ET	MAY	TT
adak	ayağ 31a/7/	ayağ
adrıl-	ayrıl- 45b/9/	ayrıl-
bedük	büyük 36a/7/	büyük
edgü	eyü 5b/6/	iyi
kod-	ķoy- 81a/4/	koy-
udı-	uyu- 12a/5/	uyu-

2.2.2. Sızıcılaşma

2.2.2.1.b-> -v-

Eski Türkçede söz içindeki -b- ünsüzünün iki sözcükte -v- ünsüzüne dönüştüğü görülmektedir:

ET	MAY	TT
ab	ev 62a/8/	ev
seb-	sev- 62a/1/	sev-

2.2.2.2.-k->-h-

Eski Türkçede söz içinde -k- harfiyle yazılmakta olan taķı sözcüğü, metinde devamlı olarak -h- harfiyle yazılmıştır:

ET	MAY	TT
taķı	daħı 5a/3/	dahi

2.2.3. Ötümlüleşme

Ses tellerinde herhangi bir titreşime uğramadan oluşan ünsüzlere sert (ötümsüz, tonsuz) ünsüzler denilmektedir. Türkçede ötümsüz ünsüzler “ç, f, h, k, p, s, ş, t” harflerinden oluşmaktadır. Ötümlüleşme; ses tellerinin ciğerlerden gelen havayla titreşmesiyle ve çeşitli ses olayları sebebiyle ötümlü ünsüzler olan “b, c, d, g, ğ, j, l, m, n, r, v, y, z” ünsüzlerine dönüşmesi hadisesidir (TS, 2005, s. 1990; Karağaç, 2010, s. 91).

2.2.3.1. Birincil Uzun Ünlüler Sebebiyle Ötümlüleşme

İncelenen metinde birincil uzun ünlülü sözcüklerin sonundaki ç, t ünsüzleri ötümlüleşerek c, d ünsüzlerine dönüşmektedir.

ET	MAY
āçlıĝ	aclık 5b/10/
āt	ad 62a/3/
ōt, hōt	od 46b/7/
yēti	yedi 61a/7/
tōrt	dörd(ünci) 62b/2/

2.2.3.2. Ünlü ile Başlayan Ek Geldiğinde Ötümlüleşme

İncelenen metindeki bazı sözcüklerin sonundaki t ötümsüzünün kendisinden sonra ünlü ile başlayan bir ek aldığında ötümlüleşerek d'ye dönüştüğü görülmektedir.

ET	MAY
ārt	ardında 89b/1/
tört	dördüncü 62b/2/
üç	üçüncü 76b/2/

2.2.3.3. İki Ünlü Arasında Ötümlüleşme

ç > c şacuñ 33b/2/, acıla 14b/3/, kaçuban 3a/3/; üçüncü 76b/2/, gecen 19b/5/, icine 107a/10/, icerü 96a/6/

ķ > g/ğ balçuğıla 72a/7/, panbuğıla 5b/3/, barmağı 5a/5/, bırağa 19a/3/, bıçağuş 15a/4/; delügi 66b/6/, büyügin 33b/9/, dirsegi 22a/2/, göbeginüş 25a/3/, kemige 5b/8/

t > d kağıduñ 12b/11/, tağıda 63b/8/; ideler 15a/10/, gide 19a/1/, yedinci 62b/4/

2.2.4. Ünsüz Düşmesi

2.2.4.1. b > ø

Eski Türkçedeki bol- ‘olmak’ fiilinin söz başı *b* ünsüzünün Eski Anadolu Türkçesinde düştüğünden dolayı incelenen metinde bulunmadığı görülmektedir:

ET	MAY
bol-	ol- 40b/2/

2.2.4.2.ğ / g> ø

İncelenen metinde ek başındaki -ğ-, -g- ünsüzlerinin hece başında ya da söz içinde düştüğü görülmektedir:

ET	MAY
edgü	eyü 5b/6/
kergek	gerek 22b/4/
yapırgak	yaprağıla 34b/7/
+GA	kulağa 44b/9/, ağıza 74a/4/, buruna 63a/10/; bedene 9b/4/, cigere 20a/10/, vereme 81a/5/
-GAN	olan 101a/11/, olunan 106a/2/; gecen 99b/3/, iden 87b/8/
+GAR-	ağara 40a/10/; gidere 5b/4/
-GİncA	ağarınca 7b/1/, cıkduğınca 80b/3/, olinca 110b/4/, yatınca 76b/10/; idince 69a/11/

2.2.4.3. -ğ, -g > ø

Eski Anadolu Türkçesinde birden fazla heceli sözcüklerin ve eklerin sonundaki *-g ünsüzü* düşmektedir. İncelenen metinde bu ses hadisesi ile ilgili birden fazla örnek bulunmaktadır:

ET	MAY
katığ	katı 98b/11/
kurığ	kurı 72b/11/
sarığ	şaru 22b/8/
uluğ	ulu 22a/10/
+IIG, +IUG	tuşlu 7a/5/; değlü 109a/7/, ęallü 38a/5/, dürlü 67a/8/, gizlü 41a/4/, inlü 34b/5/, 'illetlü 10a/7/, zağmetlü 16a/8/

2.2.4.4.1 > ø

İncelenen metinde iki sözcükte söz içindeki *-/- ünsüzünün* düştüğü görülmektedir:

ET	MAY
keltür-	getür- 13a/7/
oltur-	otur- 10a/9/

2.2.4.5. r > ø

İncelenen metinde söz içindeki -r- ünsüzünün sadece bir sözcükte düştüğü görülmektedir:

ET	MAY
birle	bile 50b/3/ ~ birle 4a/10/

2.2.5. Ünsüz Türemesi

2.2.5.1. n Türemesi

İncelenen metinde zamirlerin çekiminde, -I ve -sI iyelik ekleri ve isim çekim ekleri arasında zamir n'si türemektedir.

- andan 10b/8/, ağzından 100b/11/, bunda 26b/11/, yanına 62a/10/; üstini 7b/2/, üzerine 14b/3/, delüğine 45b/6/, gözüne 55a/6/

2.2.5.2. y Türemesi

Sonu ünlüyle biten bir sözcüğe ünlü ile başlayan bir ek geldiği zaman arada -y- yardımcı ünsüzü türemektedir. Ayrıca metinde edatların birleşik yazımlarında da -y- yardımcı ünsüzünün türediği görülmektedir.

- hastayı 16b/6/, şuyıla 13a/6/, bağlayub 10a/7/, başlaya 5b/3/, yuya 61b/10/ ; deriyile 94a/3/, ibreyile 55b/9/, diyü 111b/7/, çeyneye 69b/1/

2.2.6. Ünsüz Uyumu

“Ötümlü bir ünlüyle biten bir sözcüğün ünsüzle başlayan bir ek aldığı anda o ünsüzün ötümlü; ötümsüz bir ünlüyle biten bir sözcüğün ünsüzle başlayan bir ek aldığı anda o ünsüzün de ötümsüz olmasıdır. Bundan dolayı bu ses olayı “ötümlülük-ötümsüzlük uyumu” olarak da nitelendirilmektedir” (Demir-Yılmaz, 2003: 164).

İncelenen metinde ünsüz uyumuna girmeyen ekler örnekleriyle aşağıda verilmiştir:

+dA bulunma hâli eki

- dudakda 15a/2/, ayağda 34b/2/, başda 86a/9/; dişde 16a/4/, güneşde 73a/10/, şiddetde 49a/3/

+dAn çıkma hâli eki

- barmağdan 108a/11/, yaşıdan 11b/4/, yarmağdan 80b/9/; şa'atden 99b/8/, kemükden 81a/10/, ücünden 21a/6/, verekten 28b/2/

-dİ görülen geçmiş zaman eki

- çıktığı 31b/4/; geçti 71a/4/, etdi 3a/6/, itdiler 62b/8/

-dUK sıfat-fiil eki

- yakduğu 20a/2/, korktuğu 32a/4/, çıktığı 34b/3/; itdüğü 10b/2/, kesdüğü 111b/7/, gitdüğü 74b/11/

+dUr bildirme eki

- yokdur 1b/5/, çokdur 105a/5/, aharü'l-tıbbdur 4a/7/; gerekdür 5b/7/, harâretdür 80a/8/, sebebdür 4b/9/, şüretdür 41a/6/

-dUr- fiilden fiil yapma eki

- karışdura 34b/8/, ulaşıdura 52b/10/; irişdür- 40a/7/, itdür- 49a/6/

2.2.7. Ünsüz İkizleşmesi

- isig >issi 102a/1/

2.3. HECE DÜŞMESİ

Bir sözcükte peş peşe gelen ve ses açısından birbirine yakınlık gösteren iki heceden birinin düşmesine hece düşmesi denilmektedir (Topaloğlu 1989: 83).

İncelenen metinde hece düşmesi *durur* ekinin *-dur* şeklinde ikinci hecesinin düştüğü örneklerde görülmüştür:

- tamardur 57b/8/, işbudur 5a/6/, gayrıdur 74b/2/, azdur 2a/4/; dāhıldür 94a/11/, degüldür 86a/7/, anuñicündür 1b/11/, şüretdür 103b/6/

3. BİÇİM BİLGİSİ

3.1. SÖZCÜK YAPIMI

3.1.1. İsimden İsim Yapım Ekleri

İncelenen metinde tespit edilen isimden isim yapan ekler şunlardır:

+An	oğlan 91b/5/, oğlançuqlar 49b/6/
+Ak	yanak 30b/5/
+Ar; +şAr	üçer 74a/2/, birer 18a/4/
+CAK/+ CUK	azacuk 59a/10/, oğlançuqlar 39a/10/; gökcek 17a/5/, tizcek 89a/3/
+IAyIn	ancılayın 86a/2/, işbunculayın 57b/6/; ikileyin 80b/8/
+IKK	aklık 34b/6/, yaşlığı 3a/11/, uzunluk 76b/10/, kızılık 29b/10/, yumşaklığıla 2a/9/; yüksekliğı 27b/1/, gökcekliğı 13b/4/, inlülüğı 51b/7/
+IU	tuşlu 7a/5/; deñlü 109a/7/, gizlü 41a/4/, zañmetlü 16a/8/, dürlü 67a/8/, derdlise 26b/4/
+(I)ncI / +(U)ncI	üçüncü 76b/2/, dördüncü 62b/2/, yedinci 62b/4/
+(U)n	uzun 20b/9/, yakın 95b/9/
+sUZ	‘ ilācsız 23a/3/, veca‘ suz 86a/5/, iñtiyārsız 92b/4/; şeksüz 17b/7/, vec‘ süz 87a/8/, maddesiz 3a/5/, hiddetsiz 20b/2/

3.1.2. Fiilden İsim Yapım Ekleri

İncelenen metinde tespit edilen fiilden isim yapan ekler şunlardır:

-IcI	götüricidür 73a/5/
-mA	yağmasından 24b/1/

-mAK bağlamağdan 105a/10/, cıkarmağlığa 45a/4, tağılmağdan 85a/1/;
icmekden 73b/4/, incitmekden 58a/8/, bilmek 20a/11/, kesmek
49b/3/

-(U)k büyük 53a/9/, delük 90b/9/

-(U)m ölümnden 90b/6/

3.1.3. İsimden Fiil Yapım Ekleri

İncelenen metinde tespit edilen isimden fiil yapan ekler şunlardır:

+A-: beğze- 2b/10/, dile- 98a/10/

+(A)r-: karar- 65b/6/, ağar- 40a/10/, şarar- 65b/6/

+dA-/tA-: iste- 35a/4/

+lA-: karşıla- 45a/3/, avla- 45b/5/, bağla- 68a/7/, başla- 76b/11/; derle-
10b/8/, işle- 59a/1/

+lA-n-: ğıdalan- 108a/10/, bağlan- 86b/9/, yağlan- 12b/7/; dinlen- 66a/9/,
yeğilen- 51b/2/

3.1.4. Fiilden Fiil Yapım Ekleri

İncelenen metinde tespit edilen fiilden fiil yapan ekler aşağıda verilmiştir:

-(In)-/(U)n-: bulun- 55a/3/, olın-12b/6/; bilin- 40a/5/, delin- 96a/6/,
örtin- 45b/10/, bilün- 99b/3/

-(Il)-/(U)l-: ayrıl- 45b/9/, acıl- 88a/4/, atıl- 22b/6/, dağıl- 46a/7/; kesil-
83a/9/, viril- 7b/9/, dökil- 47b/6/

-(Iş)-/(U)ş-: yapış- 37a/11/; eriş- 14a/9/, yetiş- 28b/5/, iriş- 5b/8/

-Ar-: çıkar- 106a/10/, kıpar- 36b/1/; gider- 5b/4/

-dUr-: kıaldur- 108a/1/, aldur- 2b/7/, bandur- 52a/2/, ulaşıdur-
52b/10/; döndür- 37b/11/, indür- 69b/6/, egdir- 102b/3/

(I)t-: eyt- 8a/10/

- Ur-:** taşır- 82b/3/, daşır- 50b/8/, yatur- 91b/7/; bitür- 36b/1/,
düşür- 73b/6/, içür- 71b/11/, gecir- 36a/5/
- y-:** koy- 58b/10/

3.2. SÖZCÜK TÜRLERİ

3.2.1. İsimler

3.2.1.1. İSİM ÇEKİMİ

3.2.1.1.1. Çokluk Eki

Eklendiği sözcüğün birden fazla olduğunu belirten çokluk eki Eski Anadolu Türkçesinde +lar/+ler şeklindedir (Timurtaş 2005: 81).

İncelenen metinde çokluk eki kullanılan sözcükler şunlardır:

- gıdalar 9b/11/, kulaqları 77b/4/, oğlancuqlar 39a/10/, oqlar 2b/7/, tamarlarda 2a/3/; yeliler 108a/4/, dirsekleri 33b/11/, ellerde 36a/7/, gözlerün 10b/10/, tabibler 1b/9/

3.2.1.1.2. İyelik Ekleri

Birinci teklik kişi iyelik eki: +Um

- bizüm 1b/5/

İkinci teklik kişi iyelik eki: +Uη

- (senün) çatunđda 83a/2/; (sen) elünile 85a/10/, (senün) ‘amelünđden 14a/4/

Üçüncü teklik kişi iyelik eki: +I, +sI

- (dāyirenün) altında 79a/6/, (şakķun) uzunluğı 39b/2/, (bedenün) aşāğasınadek 78a/6/, (dudağunun) arasını 44b/2/; (dudağun) derisini 78a/6/, (‘alilün) incüği 32a/5/, (anun) üzerine 67b/2/, (boğazun) siñirinde 78a/3/

Çokluk birinci kişi iyelik eki: +(U)mUz

- (bizüm) zamānumuzda 1b/12/; (bizüm) menāfi‘ümüzde 110a/11/, (bizüm) şer‘ümüzde 110a/8/

Çokluk ikinci kişi iyelik eki: +(U)nUz

- (sizün) havfunuz 39a/2/, rağbetünüzden 39a/2/, (sizün) nefslerünüzi 2a/11/, (sizün) üzerünüze 38b/8/

Çokluk üçüncü kişi iyelik eki: +lArI

- nazarları 44a/5/, (bunların) ikdāmlarında 66b/11/, kelāmlarından 3a/3/; eyledükleri 52a/10/

3.2.1.1.3. Hâl Ekleri

İncelenen metinde tespit edilen hâl ekleri ayrı başlıklar altında örneklerle gösterilmiştir:

İlgi hâli eki: +(n)Uñ

- anuñ (sebebi) 25b/11/, arkanıñ (aşağasında) 25a/6/, bunun (zıddıdır) 3a/8/, kıkanıñ (üzerine) 8b/11/, başuñ (altındadır) 11a/6/; gözünüñ (üzerine) 14b/9/, ikisinüñ (ortası) 19a/7/, derinüñ (küllüsini) 20a/9/, cigerüñ (etinde) 20a/11/, şeklüñ (ortasına) 50a/1/

Yönelme hâli eki: +A

Yüklemin yöneldiği yeri, nesneyi veya kavramı gösteren bu ek Eski Türkçedeki -ğa/-ge şeklindedir. Eski Anadolu Türkçesinde ve metinde yönelme hâli eki söz başındaki g- ünsüzünün düşmesiyle -a/-e şeklinde kullanılmaktadır.

- ağıza 74a/4/, alına 33b/2/, ayağa 2b/10/, boğaza 63a/11/; cigere 20a/10/, demüre 55b/1/, derde 26b/7/
- arıkaya 31a/10/, şuya 16b/5/, aşağıyadek 69b/10/; içerüye 82b/2/, kimesneye 20b/9/
- arıkasına 43b/8/, ortasına 10a/9/, nokçasına 31a/6/; küllüsine 104b/6/, ikisine 42b/1/

Bulunma hâli eki: +dA

- ʿilâcda 39a/4/, fitıḳda 32b/7/, burında 64a/1/; diḳḳatde 67b/9/, kemükde 33b/4/, sâʿat 91a/9/

Çıkma hâli eki: +dAn

- devâdan 72a/1/, ṭamardan 42b/5/, ṭuzdan 28b/7/, uzunlıḳdan 3a/3/, yandan 87b/6/; yelden 24b/8/, yünden 95b/4/, deriden 9b/6/, demürden 27a/7/

Belirtme hâli eki: +(y)I, +n, +(n)I

+(y)I

- dimâḡı (yaş ider) 10b/4/, devâyı (terk eyle) 13a/5/, şuyı (ḳaldur) 22b/9/; deriyi (yar) 79a/9/, dişi (ḳopara) 67b/1/, yubüseti (olmaz) 3a/7/, fetîli (çıḳar) 48b/4/

+n

- esbâbın 3b/3/, aʿrâzın 3b/3/; büyüḡin 33b/9/, ḡâlin 3b/3/, enfüsin 3b/3/

+(n)I

- ḳarnını 95a/7/, barmâḡını 99a/7/, başını 94a/1/, ʿilâcını 84b/10/; elini 14b/7/, ḡareketini 45a/4/, şeklini 52b/4/

Eşitlik hâli eki: +cA

- ḡisâbca 58a/2/, miḳdârca 29b/2/; taḳdîrce 100b/7/, geḡezce 89b/8/, inlüce 6b/4/, ḳuvvetce 5a/2/, ḡâlince 38a/5/

Yön gösterme hâli eki: +rA, +ArU

- şoḡra 53b/2/
- yuḳaru 86a/5/; icerü 96a/6/

Vasıta hâli eki: +IIA, +IA

- aḡıla 54b/11/, balıla 44b/3/, balḡuḡıla 72a/7/; cihetile 101a/3/, elile 2a/5/, sebebile 18a/7/
- anuḡla 22b/5/, cıḳıdla 95b/3/; şeyle 46a/10/, veremle 75b/2/, evʿiyele 106a/4/

3.2.2. Sıfatlar

3.2.2.1. Niteleme Sıfatları

- şovuk yağda 16a/11/, yaş (nesnelere) 10b/7/, şaru (şuyı) 22b/8/; semiz (eski koyun yağı) 10a/10/, eski (koyun yağı) 10a/10/, kücük (delük) 90a/9/, büyük (barmağı) 19b/11/

3.2.2.2. Belirtme Sıfatları

3.2.2.2.1. İşaret Sıfatları

- şol (deri) 18a/9/, işbu (şuret) 19a/9/, bu (ilâcıla) 45a/7/, ol (cihetden) 46b/4/

3.2.2.2.2. Sayı Sıfatları

İncelenen metinde yer alan sayı sıfatları aşağıda verilmiştir:

Asıl Sayı Sıfatları

- on beş (sâ at) 6b/6/, on dört (yıl) 97a/7/, bir (gün) 60a/1/, iki (dudağ) 8b/1/, üç (gice) 5a/1/, üç (şukūkı) 39b/9/, dört (gün) 91a/10/, beş (günedek) 39b/11/

Sıra Sayı Sıfatları

- ikinci (mefaşıl) 43a/1/, üçüncü (günden) 44a/1/, dördüncü (günde) 62b/2/, yedinci günden 62b/4/

3.2.2.2.3. Belirsizlik Sıfatları

- ba zı (delük) 7a/1/; bir (kimesnekim) 39a/9/, cemî i (eṭṭibbā) 3b/5/, niçe (gün) 10b/8/, nice (nesne) 1b/10/, her (tarafdan) 25a/5/

3.2.3. Zamirler

3.2.3.1. Kişi Zamirleri

İncelenen metinde tespit edilen kişi zamirleri şunlardır:

Birinci Kişi Zamirleri

ben 3a/11/, 4a/9/, 6a/4/, 38a/9/, 100a/9/

biz 1b/3/, 2b/11/, 4b/2/, 67a/1/

bize 101b/9/

bizüm 1b/5/, 1b/12/, 4a/2/, 110a/8/

İkinci Kişi Zamirleri

saña 20a/7/, 26b/8/, 29b/5/, 41a/3/

sen 8b/11/, 24a/2/, 94b/10/, 103a/2/

senün 3b/4/, 11b/9/, 14a/4/, 42a/3/

senüñicün 4b/4

senünle 20a/7/

siz 39a/3/

size 38b/7/, 38b/8/, 39a/1/

sizi 2a/10/

sizlere 2a/8/, 2a/11/

sizün 2a/11/, 38b/8/, 39a/2/, 39a/5/

Üçüncü Kişi Zamirleri

aña 19a/2/, 64b/1/, 90b/6/, 94b/4/

anda 78a/1/, 79a/11/, 84b/4/, 96a/9/

andaki 35b/9/

anlardan 38b/9/, 38b/11/

anlaruñ 3a/2/

anu 84a/5/

3.2.3.2. İşaret Zamirleri

bu

bu 1b/4/, 5b/10/, 7b/3/, 8b/7/

budur 7a/1/, 11b/5/, 13b/3/, 13b/11/

bular 6a/4/

buna 24b/5/, 28a/5/, 47b/7/, 65a/11/

bunda 20a/9/, 24b/2/, 26b/11/, 37b/3/

bundan 7a/7/, 9b/4/, 9b/10/, 27a/5/, 42a/9/

bunu 3b/1/, 3b/10/, 4b/2/, 4b/4/, 16a/10/

bunlar 4a/7/

bunlara 2a/3/, 2b/10/, 5a/2/, 6a/3/, 8a/6/

bunlardan 100a/7/

bunlaruŷ 4a/9/, 66b/11/

bunuŷ 2b/8/, 2b/11/, 3a/8/, 3b/7/

bunuŷıla 3b/1/, 25a/9/, 45b/3/, 46b/1/

bunuŷla 27a/1/, 50a/8/, 55a/5/, 62a/5/

şol

şol 31a/1/, 32a/4/, 32b/11/, 33a/8/, 35a/6/

şu

şu 3a/11/, 5a/5/, 10a/7/, 19b/2/, 19b/3/

şuna 5a/5/, 14a/8/, 39a/5/, 73a/1/

şuncılayın 10b/1/, 12b/10/, 15b/2/, 16b/5/, 37b/2/

şunda 24b/6/, 42a/5/, 54b/1/, 90b/5/

şundaki 9a/11/, 54b/7/

<i>şundakim</i>	28b/6/
<i>şunı</i>	15b/3/, 67a/1/, 79a/1/
<i>şunlar</i>	3a/8/, 91a/5/
<i>şunlardandır</i>	45a/2/
<i>şunlaruñ</i>	7b/7/
<i>şunuñ</i>	10a/1/, 16a/1/, 76a/2/, 91a/5/, 96b/6/

ol (Moğolca a-'dan)

<i>aña</i>	6b/11/, 8a/1/, 15a/2/, 53b/4/, 58b/8/
<i>anda</i>	41a/9/, 74a/2/, 85b/8/
<i>andan</i>	36a/1/, 36a/5/, 40b/1/, 44b/3/
<i>anı</i>	12a/10/, 28b/5/, 40a/6/, 87a/9/
<i>anuñ</i>	5a/6/, 6b/10/, 7a/5/, 8a/1/
<i>anuñıla</i>	43a/5/, 61b/9/, 82b/7/, 107b/3/
<i>anuñla</i>	2a/7/, 32a/9/, 43b/6/, 108b/3/

3.2.3.3. Dönüşlülük Zamirleri

<i>kendüler</i>	2a/4/
<i>kendüsi</i>	73a/7/
<i>zātı</i>	7b/9/, 18a/11/, 21b/11/, 42a/6/
<i>zātından</i>	50b/6/, 69b/7/, 78b/6/, 88b/1/

3.2.3.4. Soru Zamirleri

<i>kim</i>	kim (ademün gözi) 13b/4/
<i>ne-ki</i>	ne-ki (görürseñ) 53b/10/
<i>nekim</i>	nekim (dilerse) 71b/8/

3.2.3.5. Belirsizlik Zamirleri

<i>biri</i>	55a/11/, 55a/11/, 80a/11/
<i>birini</i>	59b/9/
<i>birisi</i>	18a/1/, 21b/8/, 21b/11/, 26a/5/, 33b/1/
<i>birisin</i>	5b/1/
<i>birisini</i>	22b/2/, 22b/3/
<i>her birinden</i>	59b/9/
<i>her birisi</i>	83b/6/
<i>her birisile</i>	70a/6/
<i>her birisinden</i>	12b/8/, 28b/8/
<i>kimesne</i>	3b/1/, 3b/2/
<i>kimesneki</i>	63b/7/
<i>kimesnekim</i>	2a/5/, 19b/2/, 27b/11/, 37b/10/
<i>kimesnenün</i>	4b/8/
<i>kimesnenünki</i>	4a/6/
<i>kimesneye</i>	20b/9/
<i>kimse</i>	62b/9/, 69a/8/, 80a/3/, 96a/3/
<i>kanğı</i>	11a/3/, 16b/8/, 31a/2/, 80b/4/
<i>ne</i>	3a/9/, 5b/1/, 13b/5/, 31a/1/

3.2.4. Zarflar

3.2.4.1. Zaman Zarfları

<i>dek</i>	zeyt ile beş günedek dağı ribātı ħall eyle 39b/11/
<i>evvel</i>	manzara'ı dağı kese evvel zāhir olduğı vaqt 64a/10/

<i>evvelā</i>	yine devāya gele nitekim sen evvelā işledüñ 13b/2/
<i>gice</i>	andan altında ço dili fitil kettāndan her gice yapış tā ki 69a/1/
<i>gün</i>	dağı gör bir gün ve bir gice bağlanmış çoya 60a/1/
<i>imdi</i>	işlerüz şenā ^c atından ötürü imdi bu manzaradur dağı şol 27b/10/
<i>öñdin</i>	yedinci günden öñdin tā ki verem sâkin ola 62b//4/
<i>şonra</i>	niçe günden şonra 13b/1/

3.2.4.2. Yer-Yön Zarfları

<i>arasında</i>	başını iki diz arasında çoya 66b/3/
<i>aşağa</i>	hatta mü ³ ennişi göresin aşağı göresin 60b/7/
<i>girü</i>	ötürü dağı mümkündür ki girü gele 4a/5/
<i>içerü</i>	içerü andan def ^c ide hatta vâşıl ola 95b/10/
<i>öñüne</i>	hareket ider her cihete ardına ve dağı öñüne gider 86a/7/
<i>üzerine</i>	^c alilün başı üzerine hicründe çoyasın 57b/11/
<i>yukaru</i>	hastanuñ ağızında hatta nuḥār yukaru çıқа 72a/11/

3.2.4.3. Durum (Hāl) Zarfları

<i>acuk</i>	acuk göresin dağı mā ⁱ hanaḳ idesin kaçan elüñile 39b/8/
<i>kışa</i>	olmaya kabzası kışa ola ğalīz ola azacuk yeyni ola 67a/5/
<i>kışa</i>	bir cemā ^c at hükemādan dağı uzun eylediler ben kışa 3a/2/
<i>gökcek</i>	hastayı sen gökcek göresin 13a/4/
<i>şöyle</i>	andan ikisin mażi ^c neşlile kesesin şöyle kesesin 40b/1/
<i>ziyāde</i>	yarsı kesile yāḥūd ba ^c zı dağı ikvā ide tā ki ziyāde ola 87a/1/
<i>berk</i>	ecilden ötürü ^c ameli berk göre anda dağı ruḥūbeti ammā 39a/11/

yumşacuk dağı başını yumşacuk bağla dağı gıda eyle şol nesne'î kim 40a/1/

3.2.4.4. Azlık-Çokluk (Miktar) Zarfları

az gökcek od ücden gayri az ola yelisinde şol nesnekim 21a/6/

azacuk burnı tarafına azacuk erişe tā ki eli haṭā itmeye 14a/9/

çok havşalası gibi olur veremün anda envā'ı çok olur 76b/5/

3.2.5. Edatlar

3.2.5.1 Çekim Edatları

bile dağı bile mevzi' uñ üzerini midādıla dağı mikvāh bir kerret 7b/2/

birle isti' māl itdümise nehre itdüm keyy birle isti' māl itdüm 4a/10/

degin eger işāret idecek olursa vec' ile dizi altına incüğine degin 26b/10/

dek kulağı çeke üstünedek niçe nesne çok bu ' ilācıla eger 45a/7/

gibi kesile anuñ gibi ev' iye kim başdan iki göze iner 43b/7/

göre bedenün uzunluğına göre anuñ üzerine ola 22a/4/

icün oğlançuklar icün dağı cemī' i kimesnekim mevti esra' 39a/10/

ile dağı merhem ile mu' ālece ḥatta berī ola 76a/6/

ķadar mercimek ķadarına ire andan ol mā' i cem' eyle 29a/3/

ötürü beyzadan bu ecilden ötürü insān tevehhüm ider 102a/6/

şonra gördüğünden şonra dem-i ceyyīd yāḥūd ' özri terk eyle 29a/2/

3.2.6. Bağlaçlar

ammā olur ammā eger terk eyleseñ ḥatta uzun olsa niçe 53b/2/

da uzun olur da muḥṭāc olur riyāzete ' ilm-i teşriḥde dağı 2a/1/

dağı ikisinün arasında kettāndan fitīl kılasın dağı bağlayasın 53b/8/

<i>eger</i>	fitil ile mu'alece ide tā ki berī ola eger sen şitre 'i ' arz itseñ 54b/3/
<i>immā</i>	yāhūd delügi şağir ola ol immā ṭabī' i olur anasından 111b/9/
<i>ki</i>	üzerinedür birisi budur ki zāhir olur 111a/2/
<i>kim</i>	eyle gerekdür kim şaklayasın sen neden şol ulaşmaqlıqdan 7b/4/
<i>ü</i>	şenā ü ḥamd var imdi işbu bab mürettebdür qarından 39a/6/
<i>ve</i>	eger verem iki elde ve iki ayakda olsa dañı 75a/3/
<i>veyā</i>	merhem veyā soğan ile yağ ile yağa dañı fetil kıla 54a/1/
<i>ve yāhūd</i>	nec' itmeye keyy anda yāsemīnedür ve yāhūd odiladur 16a/5/
<i>vü</i>	zırsi vü sin mücerred kıl ḥatta andan bir şey bākī qalmaya 65b/9/
<i>yāhūd</i>	aşağasında yāhūd iki keyye ide eger aña muḥtāc olacağ 25a/6/
<i>ya</i>	kaçan raḥimde ḥarāret ya burūdet ḥādiş olsa 25a/8/
<i>zirā</i>	anda ḥaṭṭı elbetde zirā şabī tevehhüm ider kim ḥayṭ ile 93b/4/

3.2.7. Eylemler

3.2.7.1. Eylem Çekimi

3.2.7.1.1. Kişi Ekleri

Zamir Kökenli Kişi Ekleri:

Geniş zaman, gelecek zaman, duyulan geçmiş zaman, istek ve gereklilik çekimleri zamir kökenli kişi ekleriyle beraber çekimlenmektedir.

İncelenen metinde tespit edilen zamir kökenli kişi ekleriyle ilgili örnekler şunlardır:

2. teklik kişi –sIn acasın 23a/4/, alasın 21a/2/, bulasın 41a/9/; bilesin 19b/8/, eylesin 6b/1/, çekesin 56a/3/

3. teklik kişi ø qarardur 92a/8/, olunur 83a/3/, qalur 5b/10/; gider 18b/10/, bitürür 14b/10/, virür 67b/8/

1. *çokluk kişi -Uz, VUz* aņavuz 2b/11/, dururuz 3b/3/; iderüz 31b/7/, verürüz 6b/11/, işlerüz 27b/10/

3. *çokluk kişi -lAr* ıalduralar 106a/3/, oturdalar 106a/2/, ıoyalar 62a/1/; depeler 3b/10/, ideler 15a/10/

İyelik Kökenli Kişi Ekleri:

Görülen geçmiş zaman ve şart çekimlerinde iyelik kökenli kişi ekleri kullanılmaktadır.

İncelenen metindeki iyelik kökenli kişi ekleri örnekleri şunlardır:

1. *teklik kişi -m* bağladum 1b/8/, yazdum 1b/7/; itdüm 4a/11/

2. *teklik kişi -ŋ* ıosaŋ 59b/1/, şıksaŋ 39b/8/, bulsaŋ 100b/11/; gördüğ 11b/5/, virdüğ 90b/10/, bilseŋ 52a/6/

3. *teklik kişi ø* atılsa 22b/6/, bulsa 4b/4/, varısa 2a/3/; yese 92b/1/, beŋzedse 10b/3/, inse 61b/5/

1. *çokluk -k* dedük 108a/7/, itdük 88b/4/

3. *çokluk kişi -lAr* oldılar 3a/1/; eylediler 3a/2/, virdiler 8a/1/

3.2.7.1.2. Basit Çekimler

3.2.7.1.2.1. Bildirme Kipleri

Görülen Geçmiş Zaman (-dI, -dU)

Görülen geçmiş zamanın olumsuzluk eki *-mA* ile gösterilmektedir.

1. *teklik kişi -dUm* bağladum 1b/8/, yazdum 1b/7/; eyledüm 1b/7/

2. *teklik kişi -dUŋ* yapışduŋ 85b/1/; bildüğ 9a/11/, gördüğ 11b/5/

3. *teklik kişi -dI* çıktı 31b/4/, ıaldı 10b/7/; gecdi 10a/1/

1. *çokluk kişi -dUK* itdük 9a/2/, itmedük 4b/5/

3. *çokluk kişi -dIlAr* oldılar 3a/1/; didiler 3a/6/, virdiler 8a/1/

Duyulan Geçmiş Zaman (-mİş)

3. *teklik kişi -mİş* açılmış 14a/5/, ulaşmış 78a/3/; döğülmüş 94a/6/, kesilmiş 15b/3/

Geniş Zaman (-Ur; -r)

İncelenen metinde geniş zaman ekleri -Ur, -Ar, -r iken olumsuzluk eki -mAz şeklindedir:

2. *teklik kişi -s(I)n, -s(U)n* bulursın 13a/5/, yapışursın 64a/7/; bilürsün 19b/3/, görürsün 66a/3/

3. *teklik kişi -(A)r, -(U)r* bulur 111a/6/, kırır 87a/11/, akar 96a/2/; dökülür 47b/6/, gelür 31a/10/, kesilür 82b/7/ bulunmaz 1b/11/, yağmaz 91b/5/, çıkmaz 75b/8/; getirmez 4a/3/, görmez 48a/1/, gelmez 49a/10/

1. *çokluk kişi -(U)z* dururuz 4b/3/; verürüz 6b/11/

3. *çokluk kişi -(A)rIAr, -(U)rIAr* yağarlar 91a/6/; dirler 3a/8/, iderler 33a/8/, verürler 111b/6/, virürler 42b/9/

3.2.7.1.2.2. Tasarlama Kipleri

İstek Kipi (-A)

Eski Türkçede istek kipi -Gay ve -GA ekleriyle gösterilirken ek başındaki -g ünsüzünün düşmesiyle Eski Anadolu Türkçesinde istek kipi eki -A haline gelmiştir. Bu ekin gelecek ve şimdiki zamanla anlam açısından bağı bulunmamaktadır (Timurtaş 2005: 145).

İncelenen metinde istek kipiyle çekimlenmiş fiillerle ilgili örnekler şunlardır:

1. *teklik kişi –(y)Alım* alayım 6a/8/
2. *teklik kişi –(y)AsIn* damzurasın 16a/10/, alasın 21a/2/, çıkarasın 21b/5/; bilesin 19b/8, delesin 90a/3/, getüresin 13a/7/
3. *teklik kişi –(y)A* çıka 46b/6/, damzura 16a/8/, dura 35b/6/; bite 35b/4/, ceke 51a/7/; ulaşmaya 11b/10/, çekmeye 89a/3/
1. *çokluk kişi –(y)AvUz* aņavuz 2b/11/
2. *çokluk kişi –(y)AsIz* dutasız 2a/10/; idesiz 39a/2/, işleyesiz 2a/9/
3. *çokluk kişi –(y)AlAr* şaklayalar 30b/11/, kalduralar 106a/3/, oturdalar 106a/2/; depeler 3b/10/, ideler 15a/10/

Şart Kipi (-sA)

Bu ek şart ifade ettiği durumlarda asıl cümlenin yüklemi olmadığından bir kip özelliği taşımamaktadır. Ancak -sA eki, sadece dilek-istek anlamı veren örneklerde asıl cümlenin yüklemi olmaktadır.

İncelenen metinde 2. teklik kişi eki –sAņ ile 3. teklik kişi –sA eki bulunmaktadır:

2. *teklik kişi –sAņ* kosaņ 100b/7/, şıksaņ 39b/8/, başlasaņ 34b/10/, yarsaņ 39b/8/; bilsē 52a/6/, dilesē 20a/11/, görseņ 11a/3/, kesseņ 94b/6/; görmeseņ 79a/11/
3. *teklik kişi -sA* acılırsa 85a/9/, aksa 15a/10/, kaldısa 99b/9/, bulsa 4b/4/; beņzedse 10b/3/, dilese 32b/5/, incinse 57a/2/, irişürse 39a/3/; şıgmasa 95a/4/

Gereklilik Kipi

Gereklilik kipi için metinde herhangi bir ek kullanılmamıştır. İncelenen metinde gereklilik kipi yerine -sA şart kipi ekiyle *gerek* sözcüğünün beraber kullanılmasıyla karşılanmıştır.

- sA *gerek* olursa gerekdür 14b/11/

Emir Kipi

İncelenen metinde 2. teklik şahıs eki *-gII* ile 3. Teklik şahıs eki *-sUn, -sIn* kullanılmaktadır. Metinde geçen emir kipi örnekleri aşağıda verilmiştir:

2. teklik kişi -gII bilgil 13b/4/, 32a/11/, 34a/6/, 37b/4/

3. teklik kişi -sIn, -sUnolsun 11a/3/, 31a/3/, 101a/3/; gezmesin 56a/5/

3.2.7.1.3. Birleşik Çekimler

“Birleşik kipli fiiller, olumlu ya da olumsuz bir esas fiilin genellikle yalnız kip eki almış ve çekime girmemiş olan biçimine, i- ek-fiilinin çekimli şekillerinin eklenmesi ile oluşur. i- ek-fiilinden önceki kısım; şekil, zaman, olumluluk ve olumsuzluk ve soru kavramları taşıyan birer sıfat-fiil yani ad durumundadır.”

“Birleşik kipli fiillerin çekimli biçimlerinde genellikle iki (nadiren üç) kip eki bulunur. Bunlardan ilki doğrudan doğruya çekimli fiillerdeki kişinin tutum ve davranışı ile ilgili olan şekil ve tarz eki niteliğindedir. Zaman bildirme işlevi ise, yalnızca i- ek-fiilinden sonra gelen ek üzerindedir.”

“Birleşik zamanlı bir fiilin çekim biçimi: esas fiil + kip eki + i- ek-fiili + ikinci kip eki (zaman gösterme eki) + şahıs eki olarak çekilebilir: al-dı i-di-m >aldıydım, gelecek i-se-n > geleceksen vb.”

“Birleşik zamanlı fiillerde i- ek-fiili yalnız görülen geçmiş zaman, duyulan geçmiş zaman ve şart kipi ekleri alabilir. Ek-fiilin bu özelliği dolayısıyla, birleşik zamanlı fiiller kendi içlerinde: 1. hikâye birleşik kipleri, 2. rivayet birleşik kipleri ve 3. şart birleşik kipleri olmak üzere üç gruba ayrılır” (Korkmaz 2003: 732-733).

İncelenen metinde sadece şart birleşik çekimi tespit edilmiştir.

3.2.7.1.3.1.Şart

Görülen Geçmiş Zamanın Şartı

kaldısa 99b/9/

Geniş Zamanın Şartı

olursa 9b/4/, kılursa 77a/5/; itmezseñ 99b/10/, görürseñ 53b/10/, bilürse 76b/3/

3.2.7.2. Birleşik Fiiller

İncelenen metindeki birleşik fiiller, “ol-, kıl-, eyle-, et-, ver-...” gibi yardımcı fiillerin isimlere eklenmesiyle sağlanmıştır.

İsimlerle Birleşik Eylem Yapan Yardımcı Eylemler

bul-

- yol bul- 2a/8/, yeñi bul- 13a/4/, şifâ bul- 15b/5/, şahîh bul- 34a/6/, menfa‘at bul- 2a/2/

çek-

- dişi cek- 66b/3/

dut-

- nefesini dut- 95a/7/

eyle-

- işâret eyle- 26b/7/, ‘arz eyle- 38a/2/, melhem eyle- 94b/5/, terk eyle- 13a/5/, idhâl eyle- 15b/9/, mu‘âlece eyle- 17a/7/, hâzer eyle- 109a/5/, cem‘ eyle- 29a/3/, isti‘mâl eyle- 18a/4/, redd eyle- 18a/8/, ‘ilâc eyle- 23b/3/, fetîl eyle- 48a/11/, ziyâde eyle- 52a/1/, şakḳ eyle- 54a/8/, ‘amel eyle- 54b/5/, nazâr eyle- 54b/8/, ishâl eyle- 59b/5/, şabr eyle- 73b/4/, kaçd eyle- 78b/9/, emr eyle- 100b/4/, kışa eyle- 3a/2/

gel-

- girü gel- 4a/5/

gör-

- muhtemel gör- 23a/7/

it-/id-

- ziyâde it- 104b/11/, mu‘âlece it 56a/9/, baṭṭ it- 75b/7/, şiş it- 78b/3/, sedd it- 78b/1/, hâzer it- 87a/2/, def‘ it- 96b/6/, şakḳ it- 89b/8/, yumşak it- 99b/9/

- terk id- 93b/5/, bevl id- 91a/11/, şabr id- 91a/3/, redd id- 91a/11/, ‘ilâc id- 91b/7/, isti‘ māl id- 93a/1/, pāk id- 93b/9/, irāk id- 96a/1/, men‘ id- 97a/10/

ķıl-

- laḫife ķıl- 32b/2/, gōkcek ķıl- 17a/6/, mūcerred ķıl- 65b/9/, fetīl ķıl- 54a/1/, fitīl ķıl- 53b/8/

ol-

- berāber ol- 13a/9/, muḫtāc ol- 17a/4/, def‘ ol- 73a/7/, mūsta‘ mel ol- 85a/8/ , dōgūlmiş ol- 94a/6/, ‘alīl ol- 95a/6/, raḫat ol- 96a/4/ , yābis ol- 3a/4/, ruḫūbet ol- 4b/8/, acılmış ol- 5a/9/, bŷyŷk ol- 6a/8/, ḫādīş ol- 8a/10/, az ol- 8b/4/, uzun ol- 12a/3/, gōkcek ol- 15b/10/, ḫavī ol- 18b/8/, ḫasta ol- 21b/6/, ‘arız ol- 21b/7/, sebeb ol- 25b/3/, mŷyesser ol- 25b/10/, aḫuḫ ol- 27b/1/, yaluḫuz ol- 30a/6/, aşikāre ol- 31b/9/, ziyāde ol- 34a/5/, gizlŷ ol- 41a/4/, dar ol- 47a/11/, dāḫil ol- 47b/6/, yeḫi ol- 53a/8/, mŷmkin ol- 54b/7/, mŷşelleşe ol- 59a/8/

ur-

- gōzini ur 55b/5/

vir-

- ad vir- 8a/1/, şŷbhe vir- 2a/11/, yaramazlık vir- 2b/1/, ḫaber vir- 90b/10/

Fiille Birleşik Fiil Yapan Yardımcı Fiiller

- örŷ dururken 74a/4/

Bir Yanı Sıfat-Fiil Bir Yanı Yardımcı Eylem Olan Birleşik Eylemler

Öncelik Fiilleri

Geçmiş zaman ad fillerinin olumlu ya da olumsuz şekilleri ile kurulan birleşik fiilin içinde bulunduğu zamandan daha önce gerçekleşmiş bir oluşu ifade eder. Öncelik fiillerinin en fazla kullanım şekli *-mış ol* şeklindedir (Korkmaz 2003:803.).

- açılmış ol- 14a/5/, banmış ol- 84a/2/; kesilmış ol- 15b/3/, dōgūlmiş ol- 94a/6/

Niyet Fiilleri

ol- yardımcı fiilinin -AcAK sıfat fiiliyle birlikte oluşturulduğu birleşik fiiller, bir fiilin yapılmasına yönelik girişim ve niyet hâlinde bulunulduğunu gösterir. Niyet fiillerinin en fazla kullanım biçimi –AcAK ol şeklindedir (Korkmaz 2003: 806.)

- gidecek ol- 65b/10/, işaret idecek ol- 26b/10/, erişmeyecek ol- 32a/9/, cebir eyleyecek ol- 71a/9/

3.2.8. Fiilimsiler

3.2.8.1. Ad-Fiiller

-Ma	yağmasından 24b/1/, kalkması 22a/3/, akması 35a/8/; gitmesini 61a/11/
-mAK	yarmağuşla 84b/6/, olmağuş 30b/3/, komağa 79b/7/; kesmege 37b/5/, itmege 51b/1/, eylemek 12a/3/
mAKlık	ulaşmağlıktan 7b/4/, yapışmağlığa 31b/9/; evmekliğile 46a/2/, eylemeklikden 88b/6/

3.2.8.2. Sıfat-Fiiller

İncelenen metinde tespit edilen sıfat-fiil ekleriyle ilgili örnekler şunlardır:

Geçmiş Zaman İfadeli Sıfat Fiiller

-dUK	acıldığı 38b/4/, korkduğu 32a/4/, bağladığını 62b/2/; çeynedüğü 7b/4/, götürdüğü 10a/11/, yetdüğü 57b/7/; kesdüğü 111b/7/
-mlş	banmış (panbuğı) 6b/8/, yağlanmış (şābunıla) 12b/7/; yanmış (panbuğ) 13b/10/; erimiş (ğalaya) 14b/8/

Geniş Zaman İfadeli Sıfat Fiiller

-An	olan (nesneleri) 4a/6/; geçen (şūret) 17b/9/
------------	---

Gelecek Zaman İfadeli Sıfat Fiiller

-AcAK şığacaķ (miķdārı) 15a/11/

3.2.8.3.Zarf-Fiiller

-IcAK ...tā ki yeye ĥiddetini sibilden mā-baķı ne alursa eger mūmkin **olmayıcaķ** küllüsini...58a/11/, ... daķı şabı olmasa sen mu‘ālece eger ‘alıl dūrı **gelicek** iki elūn arasında ĥādım ide...89a/11/, ... yāĥūd şıġārı daķı ‘ad eyle ĥatta **giricek** ĥamı ola andan vāĥide’i... 37a/8/, ...işle eger veca‘ su‘ūd **idicek** ayaķ yüzünūn inazına iki dize... 31a/7/

-Inca ...ĥatta **yatınca** ya‘nı mālĥūlyāyı eger ruĥıbet maĥv olsa sen şıvar...76b/10/, ...andan irzā ide elūnile tā munĥal **olınca** mütebın olmaya yapışduġı vaķt...110b/4/, ... eyle gerekdür kim mikvāĥı nıkebişle aĥmā ide ĥatta **aġarınca**...7b/1/; ...daķı anı kese yine ‘add eyle ‘ameli ĥatta küllüsü ĥareket **idince** daķı eyneye...69a/11/

-(y)U ...iĥmā ide şol mikvāĥ kim aa noķta **deyü** ad virdiler anuġ gibi...8a/1/

-Ib, -Ub ...sebebi sevdā olsa cisim ‘illettü olsa **baġlayub** şıvara şı nesnekim...10a/7/, ...‘alāmetūn evveliyile yaķına eşfārdan andan panbuġı **oyub** şıvara...12a/7/, ...üzerine uzun ola müstaķım **olub** sen elūni yumşāķ itme...20a/1/, ...‘ārız olsa ba‘zı ma‘ā mūnĥādir olsa yāĥūd turub...31b/6/; ...şāĥıĥ cıķsa sil‘ayile ve illā sen **kesüb** cıķar ĥatta andan ba‘zı deverātdan...80b/7/, ...biz bunı tecribe **idüb** dururuz...4b/2/, ...ba‘zı ebdānda **işleyüb** ve ba‘zında...4b/3/

-IbAn, -UbAn ...teref-i demden **ķorkuban** belki indüre hatta münzac ola eger...69b/6/, ...anuñicün yeñi bulur ledağ **oluban** nārı gibi vañitkim dāğ olsa...13a/4/,...şabr eyle mā²-i yūminūñ küllüsini icmekden andan ala ice yine **ťolduruban** şovuk şudan anda ağızını aca...73b/4/; ...anda ‘ilāc irişdür şerāyānı **kesūben** imdi anuñ beyānı oldur ki...40a/7/, ...‘arağdan hāzer **edūben** yāñūđ ‘aşabdan işbu şüretdür...82a/8/, ...uyluğa yetiše yāñūđ incüge sen anı işle ħalb **idūben** şundakim şuya yapışa...28b/6/

-mAZdAN öñdin ...tevārī idecek olursa ‘alīl fāni olur şa‘ām hāzım **olmazdan öñdin** ma‘idesinde...72b/9/, ...bevli men‘ eylese cıñmağlığdan mu‘ālece eyle şağğ **itmezden öñdin** işbu ‘ilāc...99b/1/

Birtakım isim-fiil ve bilhassada sıfat-fiiller; iyelik ve isim çekimi eklerinin eklenmesiyle zarf-fiil olabilmektedir (Korkmaz 2003: 983).

İncelenen metinde bu yapıda bulunan zarf-fiilleriyle ilgili örnekler şunlardır:

-dUĞIndAN ħoduğundan 100b/10/, ħoparduğundan 67a/1/; beñzedüğinden 86b/2/, kesdüğinden 108b/7/

-dUKDAN olduğdan 4a/9/; bildükden 42a/6/, diledükden 53a/1/, kesdükden 86b/6/

-mAdIn ulaşmadın 43b/8/

-mAKdA bulmağda 2a/2/; kesmekde 83a/3/, itmekde 104b/11/

-mAKdAn şağılmağdan 85a/1/, şınmağdan 66b/9/, bağılamağdan 105a/10/; görmekden 72b/7/, icmekden 73b/4/, itmekden 30b/11/, kesmekden 43a/3/, kesilmekden 79b/1/

3.2.9. Ek-Eylem

Ek-eylemler isimlere gelerek, isimleri fiil olarak çekimlemektedir. İncelenen metinde ek-eylemin bildirme, hikāye ve şart kiplerindeki örnekleri aşağıda verilmiştir:

Bildirme (İhbar) Geniş Zaman Çekimi

3. *teklik kişi* çokdur 1b/9/, enfa' dur 5b/6/, harâmdur 110a/8/, vardur 7b/3/; aletdür 15a/7/, degüldür 39a/1/, dürlüdür 44b/9/

Hikâye

vardu 8b/7/; geçdi idi 71a/4/

Şart

kaldısa 99b/9/, varısa 2a/3/; gerekise 31a/3/, neyise 84a/1/, itmezise 9a/7/

4. SÖZ VARLIĞI

Eski Anadolu Türkçesi ve Osmanlı Türkçesinde hem Arapçanın hem de Farsçanın etkisi oldukça fazladır. İncelenen metin Ez-Zehrâvî'nin Arapça eserinden tercüme edilmesinden dolayı söz varlığı bakımından ağırlıklı olarak Arapça sözcükler kullanılmıştır. *Muhtasaru'l-Makâle Fî Ameli'l-Yed* adlı eser üzerinde Arapça ve Farsça sözcüklerin etkisini gözlemleyebilmek amacıyla eserde geçen sözcüklerin kökeni ve kullanım sıklığı ele alınarak şöyle bir sonuç ortaya çıkmaktadır:

Dizindeki madde başları temel alınarak yapılan sayıma göre *Muhtasaru'l-Makâle Fî Ameli'l-Yed*'de kullanılan toplam 3591 madde başının 1852'ü (%51,57) Arapça; 519'u (%14,45) Arapça+Arapça; 21'i (%0,58) Arapça+Arapça+Arapça; 23'ü (%0,64) Arapça+Türkçe; 5'i (%0,14) Arapça+Farsça; 116'sı (%3,23) Farsça; 12'si (%0,33) Farsça+Arapça; 7'si (%0,19) Farsça+Türkçe; 1'si (%0,02) Latince; 1'si (%0,02) Rumca; 1034'ü (%28,79) Türkçe'dir.

5. SONUÇ

Ameliyat yöntemlerini ve bu ameliyatlarda kullanılan cerrahi aletler hakkında bilgi veren *Muhtasaru'l-Makâle Fî Ameli'l-Yed*, Ez-Zehrâvî'nin *Kitâbü't-Tasrif* adlı eserinin mütercimi hakkında herhangi bir bilgiye sahip olunamayan kişi tarafından özetlenerek yazılan bir tercümesidir. Eser, cerrah alanında yazılmış olup bazı cerrahi aletlerin resimlerinin yer aldığı, mütercimim yetersiz Arapça-Farsça bilgisinden dolayı sıklıkla imla hataları olan ağır bir dille yazılmış eserdir. Eser ses ve şekil bakımından Eski

Anadolu Türkçesi özelliklerini yansıtmaktadır. Bu çalışmada eserin çeviri yazısı yapıldıktan sonra ses ve biçim bilgisi özellikleri tespit edilerek dil bilgisi incelemesi yapılmıştır.

Tespit edilen çıkarımları örneklerle eşliğinde şu şekildedir:

1. İncelenen metinde kök hecede yer alan e/i ünlüsü ikili bir şekilde kullanılmaktadır. (yirde 40a/10/, yere 6b/3/; bidel 48b/4, bedel 103b/10/)
2. İncelenen metinde ince ünlülü yabancı sözcüklere eklenmiş bazı eklerin kalın ünlüyle yazılarak kalınlık-incelik uyumu dışında kalmıştır. (ğalızlığı 26a/7/, asānluğicün 33b/5/)
3. İncelenen metinde yazımı klişeleşmiş birtakım ekler, sürekli olarak düz veya yuvarlak şekilde kullanılmıştır. (gecdi 10a/1/, bizüm 1b/11/)
4. İncelenen metinde yer alan ses olayları örneklerle ele alınmıştır.
5. İncelenen metinde Eski Anadolu Türkçesinin karakteristik bir özelliği olan ünlü yuvarlaklaşması örneklerle ele alınmıştır. (demür 88b/6/, icerü 96a/6/, kendüler 2a/4/)
6. Bazı ünsüz değişimleri, metinde geçen örneği ile beraber Eski Türkçe ve Türkiye Türkçesindeki biçimleriyle kıyaslanarak ele alınmıştır. Söz başında b- > v- değişiminde Eski Türkçede b'li yazılan sözcükler, metinde v'li şekliyle yazılmıştır. (bar >var 11a/7/, ber->ver- 6b/11/)
7. İncelenen metinde Eski Türkçedeki gibi kalın ünlülü sözcüklerde söz başında t'li ile yazılan sözcükler aynı şekliyle yazılmıştır. (toğ->toğ-106b/1/). İnce ünlülü sözcüklerde bu durum değişerek Eski Türkçede söz başındaki t ünsüzü d'li şekli kullanılmıştır. (törd >dörd 21b/9/)
8. Eski Türkçe d ünsüzü incelenen metinde söz içi ve sonunda y'li şekilde yazılmıştır. (koç->koy 5b/2/, ağaq >ayağ 31a/7/).
9. Eski Türkçe söz başı k ünsüzü incelenen metinde aynı şekliyle yazılmıştır. (kanđı 80b/4/, kaç- 3a/3/, kaçan 7a/10/). Ayrıca Eski Türkçede söz içi -k- ünsüzü ise metinde ħ'li şekliyle yazılmıştır. (tağı > dağı 2b/10)
10. İncelenen metinde sonunda ötümsüz ünsüz yer alan sözcüklere, ötümlü ünsüzlü eklerin gelmesiyle ünsüz uyumu dışında kalmıştır. (olmağda 24b/4, açdı)
11. İncelenen metinde tespit edilen isimden isim, fiilden isim, isimden fiil ve fiilden fiil yapan ekler örneklerle birlikte verilmiştir.

12. İncelenen metindeki yer sözcük türlerinden isimler, sıfatlar, zamirler, zarflar, edatlar, bağlaçlar, fiil çekimleri, isim-fiiller, sıfat-fiiller, zarf-fiiller ve ek-ylemler örnekleriyle beraber biçim bilgisi başlığı altında ele alınmıştır.
13. Bulunma ve çıkma hali eki incelenen metinde düzenli olarak *d'li* şekilleriyle yazılmıştır. (aşağıdan 89b/2/) Eski Türkçede kullanılan *+dın/+din* çıkma hali eki metinde rastlanılmamıştır.
14. İncelenen metinde gereklilik kipi olarak *-sA gerek* şekliyle kullanıldığı tespit edilmiştir. (olursa gerekdür 14b/11/)
15. Söz başındaki *b*'nin eriyip kaybolması metinde yalnızca bir sözcükte görülmektedir. (olur 1b/12/) Ayrıca metinde yer alan bazı sözcük ve eklerde, birden fazla heceli sözcüklerin ve eklerin sonunda yer alan *-ğ/-g* ünsüzü düşmektedir. (kırı 72b/11/, şaru 22b/8/, olan 101a/11/, ulu 22a/10/)
16. İncelenen metinde zarf-fiiller ağırlıklı olarak *-IcAK*, *-IncA*, *-(y)U*, *-Ib*, *-Ub*, *-IbAn*, *-UbAn* gibi eklerin fiil köklerine eklenmesiyle oluşmaktadır. Ancak bazı isim-fiil veya sıfat-fiillere, hem iyelik hem de isim çekimi eklerinin eklenmesiyle oluşan zarf-fiillerde bulunmaktadır. (kesdüginden 108b/7/, olduğdan 4a/9/, itmekte 104b/11/, şınmağdan 66b/9/)
17. İncelenen metnin ağır bir dille yazılmıştır. Metindeki sözcüklerin %51,57'si Arapça iken %28,79'su Türkçe'dir. Bunun sebebi Ez-Zehrâvî'nin Arapça yazılmış "*Kitâbü't-Tasrif*" adlı kitabından tercüme edilmesidir. Ayrıca Türkler tıbbi eserlerin birçoğunu özellikle de cerrahi alandaki yöntem ve metodlara dair bilgileri Arapça eserlerden öğrenmişlerdir.

İKİNCİ BÖLÜM

METİN

1b

/1/ زهر اوی و علم جراح¹

/2/ بسم الله الرحمن الرحيم رب اغفرو عن و يسر²

/3/ biz maḳāle-i ‘āşirā’ı ihtişar itdük kitāb-ı zehrāvīden kim ‘amel-i bi’l-yed³

/4/ mutazammindür keyy gibi şaḳ gibi baḳ gibi cebr gibi bu kitāb munḳasimdür

/5/ üç bāba muşannif eydür ‘amel-i bi’l-yed yokdur bizüm zamānumuzda

/6/ elbetde ḫatta yaḳındur ki ‘amel-i ‘ilmiyyeyle eşeri kesile bākī ḳalmıya andan

/7/ geñezce resimler kütüb⁴ o yılda illerde ḫaḫasın ikā‘ eyledüm

/8/ ḫatta ma‘nasını baḳladum ve fāyidesini ıraḡ eyledüm ‘amel-i bi’l-yed

/9/ ya‘nī ḫabībler çoḳdur gele şuver-i ḫadāyidi keyy daḫı sāyir ālātı ‘amel

/10/ imdi ol ziyāde beyāndandur nice nesne aḫa muḫtacdur şol

/11/ sebebi kim anuñicündür ol bizüm zamānumuzda bulunmaz ḫüsn olmaḳda

/12/ ve işlemekde ol bizüm zamānumuzda yeñi olur nicün anuñicün şanā‘at

2a

/1/ uzun olur da muḫtāc olur riyāzete ‘ilm-i teşriḫde daḫı a‘zālar

/2/ menfa‘at bulmaḳda daḫı vażı‘larda daḫı kemüklerde ve siñirlerde

/3/ ḫamarlarda daḫı nekim bunlara beñzer varısa yine ancılayın Boḳrāt eydür

/4/ ḫabīblerün adı çoḳdur evit kendüler şimdi azdur ḫuşūşā ki şan‘atı

/5/ elde şol kimesnekim ‘alim-i bi’t-teşriḫ olmaya⁵ elile ‘amel itmekde ḫaḫası olur

/6/ elile ‘amel itmek ikidür bir ‘amel oldur ki ‘amel oldur ki şaḡlıḡa irişdürür ve bir

/7/ ‘amel oldur ki anuñla ‘atb ola ekşer marazı göresin ve fikr idesin

¹ Zehrāvi ve ‘ilm-i cerāḫ

² Esirgeyen ve baḡışlayan Allah’ın ismiyle, Ey Allah’ım bizi baḡışla ve işlerimizi kolay eyle!

³ Cerrahi aletleri kullanarak ameliyat etme.

⁴ **kütüb:** Kitaplar (i.h.)

⁵ Ameliyat deneyimi, pratiḡi olmayan kişi.

- /8/ daḥı qorqasın tā ki cāhil kişi sizlere yol bula qorquda nefsüñüz
/9/ icün ḥazer ile daḥı rızāñuz yumşaklığıla işleyesiz yakın yolları
/10/ dutasız kim sizi selāmete ilede daḥı şarb zaḥmet ve şovuq zaḥmeti
/11/ daḥı sizün nefslerünüzü arıda şol nesnekim anuñıla sizlere şübhe vire

2b

- /1/ daḥı yaramazlık vire Cālinūs eydür yaramaz ḥastaya tımār itmek dir
/2/ zirā kim aḡu ider yaramaz ḥekīm işbu maḡāle üc bāb üzere mebnīdür
/3/ ⁶ الباب الاول keyy-i nārdur daḥı keyy-i devādur daḥı
/4/ ḥādd-i mebūbdur⁷ mürettebdür qarından qademe dek şuver-i alātı ḥadīd
/5/ daḥı keyy daḥı cemī⁸ nesnekim ‘ amelde aña muḥtācdur ⁸ الباب الثاني
/6/ şaḡdadur daḥı batḡdadur ḥacāmatdadur daḥı ḡan
/7/ aldurmaḡdadur daḥı cerāḡatdedür daḥı oḡlar ve demrenler çıqarmaḡdadur
/8/ bunun küllisi mebūdur⁹ ve şuver-i aletdür ¹⁰ الباب الثالث
/9/ cebirdedür daḥı keşīrdedür daḥı ḡil¹¹ idedür ‘ ilāc-ı veşīdedür¹¹
/10/ daḥı nekim buñlara beñzer varısa mürettebdür başdan tā ayaḡa dek
/11/ ¹² الباب الاول keydedür biz aḡavuz bunun

3a

- /1/ niteligini ve fāyidesini ve mażarratını daḥı bir mizācda kim işlenir taḡkīḡ oldılar
/2/ anda bir cemā¹² at ḥükemādan daḥı uzun eylediler ben kışa eyledüm anlaruñ
/3/ geñezce kelāmlarından uzunlıqdan ḡacuban ki şāliḡdür her mizāca

⁶ Birinci kısım.

⁷ ḥādd-i mübevveb: Yarayı demirle daḡlama yöntemleri. (i.h.)

⁸ İkinci kısım.

⁹ mübevveb: Yarayı daḡlama yöntemleri. (i.h.)

¹⁰ Üçüncü kısım.

¹¹ vebi: (sprain: sızıntı) (i.h.)

¹² Birinci kısım.

- /4/ mādde de olduğı mādde de olur ğayrı mizāckim bārid-i yābis ola māddeyiledür
- /5/ ħārr-ı yābis mādde sız olur mizācı ħārr māddeyiledür bir kavm anlardan eyitdikim
- /6/ keyy nāfi^c dūr anda bir kavm étđi kim anuđ zıddıdur didiler nicün anuđcün kim
- /7/ nār-ı ħarāretün tabi^c atı dađı yubūseti olmaz nesnelerdendür anuđcün issi yābis
- /8/ ħastalıkdandur şunlar kim étđiler eydürler bunuğ zıddıdur dirler
- /9/ ne nesnedür ol keyy-i bi³ n-nār¹³ nāfi^c dūr anda marāzda ħārr-ı yābis nitekim
- /10/ ademün bedeninde ħādiş olur nicün anuğcün kim vağti kim ademün bedeni
- /11/ dağı yaşığı nāruđ mizācına ola şu beden-i insān ben eydürin işbu

3b

- /1/ kavlıle anuğcün ki tecrube bunuğıla acılır bunu bilmez ille şol kimesne
- /2/ bilür kim keyde mümāreseyyi ola dağı şol kimesne bilür kim nasuğ mizācını
- /3/ muĥtelif bile dađı marīzuđ ħālin ve enfūsin ve esbābın ve a^c rāzın bile amma
- /4/ emrāz kim bāridi raṭb ola anda senün üzerene ħorĥu yoğ taĥķik
- /5/ cemī^c i eṭıbbā anuç üzerene ittifāĥ eylediler dağı mu^c ālece eylediler ki keyy-i nār
- /6/ yigrekdür ¹⁴ كي من الدوا، dağı ħārr-ı muĥarriĥden¹⁵ nicün anuğcün ki nār
- /7/ cevheri müfreddür bunuğ fi^c li ta^c addi itmez bir ^c uzvı aĥare ki muttaşıl ola a^c zādan
- /8/ illā geņezce zarar keyy-i bi³ d-devā ki muĥarriĥ ola bunuğ fi^c li ta^c addi ider
- /9/ mā-ba^c dına ki a^c zādan nice nesne marāzada ħādiş olur da güc olur
- /10/ ve nice nesne depeler ¹⁶ والنار شحني dağı germi bunu işlemez illā meger kim
- /11/ ya yah¹⁷ taĥķik nizā^c eylediler şol zamānda kim şāliĥdür anda keyyde

¹³ **keyy-i bi³ n-nār:** Cerrahi aleti ısıtarak dezenfekte etme ve cerrahi aletin vücut sıcaklığında olması.

¹⁴ İlaçla uygulanan tedavi yöntemi.

¹⁵ **ħārr-ı muĥriĥ:** Çok susatan, çok yakıcı sıcaklık. (i.h.)

¹⁶ Ateşle mikropların öldürülerek diğer organlara yayılmadan dezenfekte edilmesi.

¹⁷ **ya yah:** Öyle böyle.

4a

- /1/ êtdiler ki zamānuḡ yigregi zamān-ı rabī^ç dūr ben eydürin keyy şālīḡ olur
- /2/ her zamānda zararı vāḡı^ç ecilden bizüm zamānumuzdan ḡuşūşā ki eger keyy
- /3/ i^ç vicācı zarūriyetden daḡı olsa te^ḡḡūr itmegi cāyız getürmez zirā iki
- /4/ esra^ç dur devādan fi^ç il ḡavī olduḡından ötürü daḡı sultāni ḡatı olduḡundan
- /5/ ötürü daḡı mümkindür ki girü gele keyden sonra amma zamāndan daḡı
- /6/ mizācı^ç ililden¹⁸ şol kimesnenüḡki marazı mümkindür cisimde cem^ç olan
- /7/ nesneleri yuyar amma^ç āmme ḡavlınden keyy āḡarü^ḡt-tıbbdur anuḡicün bunlar
- /8/ ilāca i^ç tibār iderler devāyıla nef^ç iderler ḡayrıla degül keyy vāḡı^ç
- /9/ olduḡdan sonra emr bunuḡ ḡilāfidür bunlaruḡ bellü kelāmları ben
- /10/ vaḡtikim^ç ilācuḡ ḡarbların isti^ç māl itdümise nehre itdüm keyy birle
- /11/ isti^ç māl itdüm eyitdiler ki āḡarü^ḡt-tıbb keyydür ve ba^ç zılar êtdi keyy

4b

- /1/ bi^ḡz-zeheb yigrekdür keyy bi^ḡl-ḡadīden^ç unşuru pāk olduḡından ötürü
- /2/ nicün anuḡicün ki bunuḡ mevzı^ç ı acılmaz taḡḡik biz bunı tecribe
- /3/ idüb dururuz ba^ç zı ebdānda işleyüb ve ba^ç zında işlemeyüb dururuz
- /4/ êtdiler ḡacan mikvā ḡimāyet bulsa zehebden nārda biz bunı senüḡicün
- /5/ beyān itmedük vaḡtikim taḡammür ide şol ḡadar üzerine ki göresin taḡammare-i zehebi
- /6/ anuḡicün sür^ç at ider aḡa berd eger anuḡ üzerine ḡamre ziyāde
- /7/ olsa yaḡar keyy-i bi^ḡl-ḡadīd esra^ç dur aḡrebdür şavaba¹⁹ فيكي الراس
- /8/ nef^ç ider şol kimesnenüḡ üzerine kim anuḡ üzerine ruḡubet واحدة²⁰

¹⁸ ç **alīl**: Sağlığı bozuk olan, esenliği yerinde olmayan, hastalanmış, rahatsız. (i.h.)

¹⁹ Cerrahi bir alet kullanarak başı tedavi etme.

²⁰ Birinci tedavi yöntemi.

/9/ ola dağı Şol berd kim ikisi sebebdür Őudā‘ a dağı keşret-i nazileye

/10/ gözedek dağı keşret-i nevmeye ve dağı diş derdine dağı boğaza dağı

/11/ her marāza ki bārid ola aña nenüñ gibi ²¹ كاليريح والفالج ve iligine

5a

/1/ ‘ilil²² emr eyleye istiğrāga müshil ile munķi ola baş icün üç gice

/2/ dağı coğ diş hesabınca dağı kuvvetce dağı nekim bunlara beñzer varısa

/3/ dağı başını tıraş ide ve dağı otura ikisinün arasında murabba‘ ve dağı

/4/ iki elini gögsi üzerine Çoya andan aşıl keffini burnı üzerine Çoya iki

/5/ gözi arasında tā Őuña degin kim örte barmağı ola Şu da bile midādıla

/6/ andan mikvāh-ı zeytūniyyeyi ađm²³ ide anuñ gibi mikvāh kim Őureti iŐbudur

/7/ andan endüre Şol mevzi‘uñ üzerine kim ma‘ lemdür²⁴ midādıla azacuğ elile Őıķa tedbir ide

/8/

/9/ andan mesra‘ını²⁵ Őaldura mevzi‘ a naçar ide eger mevzi‘ dan acılmış ola

/10/ re‘is-i hilāl miđdārı yāhūd ħabbı kez²⁶ miđdārı diŐde elünı Őaldur

/11/ eger eyle olmayacađ olursa demüri yine ‘avdet ile yāhūd ğayrısını

5b

/1/ tā ki sen göresin ne zıkr itdüğüñi andan dut birisin milħiden ħall eyle

/2/ Şu ile dağı içüre andan panbuğ Őuyunu Çoya ol mevzi‘ dan dağı

/3/ Çoya üç gün dağı başlaya panbuğıla damzura²⁷ siyāmıla dağı Çoya

²¹ Felç ve yel girmesi.

²² ‘alil: Sağlığı bozuk olan, esenliği yerinde olmayan, hastalanmış, rahatsız. (i.h.)

²³ iħmā: Koruma altına alma. (i.h.)

²⁴ mua‘llem: Belirli, iŐaretli (i.h.)

²⁵ mesra‘an: Süratlice, hızlıca. (i.h.)

²⁶ ħabbetu‘l-kirsinne (i.h.)

²⁷ damzura: Sıvıyı önce pamuğa emdirip sonra pamuğu sikarak sıvıyı gereken yere damlatmak.

- /4/ tā ki gidere ħunke dişi²⁸ oddan andan merhem ile mu‘ ālece ide ba‘ zılar
- /5/ eytdiler eger cerāhat bākī ħalacaħ olursa meddi fetħ ile ol açılmışdur
- /6/ ol enfā‘ dur aħer aydur cild eyü olur ħatta irişür kemükdende yaħar
- /7/ andan kemik mücerred olur daħı mu‘ ālece ider aħer aydur eyle gerekdür ki
- /8/ yekvī kemige irişe daħı anda eşer ide daħı şaħn gidere andan bir şey’i
- /9/ gidere zu‘ m itdiler ki naħş ider andan re’sün buħārīde mevzi‘
- /10/ acılıkla bākī ħalır zamān-ı ŧavīlde andan mu‘ ālece ide imdi bu ħavardur
- /11/ bunun terki yigrekdür evvelkiden eslemdür ²⁹ فيكي الرأس kaçan re’sün
- 6a**

- /1/ ħamlinde derd ħādīs olsa daħı müddeti uzun olsa ayaricātı
- /2/ daħı şuyı rec‘ i isti‘ māl ide daħı se‘ vaŧātı³⁰ zamadı keffi daħı nekim
- /3/ bunlara beñzer varısa nec‘ itmeye ħuşūşā ki eger işbu keyy ulu olsa
- /4/ taħķik ben baħdum ‘ ilil³¹ olur bular berdi şedīdi keyy uħrāyı ikvāh ider
- /5/ bunun fevķinde az andan ikvāh ider başınuħ fevķi üzerinde ħatta
- /6/ gidere cildün nuħūnetini de keşf ide kemikden bir şey’i daħı
- /7/ ikvāh ide başuħ mu’ aħħarını mevzi‘ ı nāsda daħı elini anda yeyni
- /8/ eyleye kemigi acmaya kim alayım büyük ola re’sün kebāb-i ħilāfidür
- /9/ daħı mikvāh laŧīfi olur nenün gibi şūreti ulı gibi ³² فيكي الشقيقه غير المزمنة
- /10/ kaçan başuħ yaruħında şudā‘ dan derd ħādīs
- /11/ olsa mümtedd olsa ‘ ayna başına edviyye’i münķayıla istifrāħ

²⁸ **hoşk-riş:** Kurumuş olan yara. (i.h.)

²⁹ Cerrahi bir alet kullanarak başın tedavi edilmesi.

³⁰ **su‘ ūŧāt:** Enfiye gibi buruna çekilen ilaçlar. (i.h.)

³¹ **‘alil:** Sağlığı bozuk olan, esenliği yerinde olmayan, hastalanmış, rahatsız. (i.h.)

³² Kronik olmayan, uzun süre devam etmeyen kanama tedavisi.

6b

/1/ eylesin   il acı nec   itmesin keyy anda ki vech  zerined r ya dev -yı muhri dur

/2/ y h d h didd r dev -i muhri  oldur ki dişi ala Őevmiden daŐı

/3/ kıŐır ide etrafını kese iki cihetden andan yere mevzi   derd-i Őud  adan

/4/ mibza   ıla inl ce t  ki Şevm-i sinne ŐıŐa daŐı gire derin n altına daŐı³³

/5/ g yib ola andan başlaya anuÇ  zerine ref yidi Şer berk ve daŐı terk eyleye

/6/ on beş s  at miŐd rı andan h ll eyleye Őevmi  ıkara cer hatı iki g n

/7/ a uŐ koya y h d  c g n andan   amel eyleye anuÇ  zerine sisam yaŐına

/8/ banmış panbuŐı t  ki ol mevzi   aşıla andan merhem-i mezk rıla   il c

/9/ ide y h d ekv hıla³⁴ Őevmsiz dev -i h dden amma keyy-i bi  l-h d d

/10/ anuÇ Őıf tı hamre-i mikv dur anuÇ gibi mikv  kim işbu anuÇ Ő retid r

/11/ biz aÇa mum riyye³⁵ dey  ad ver r z anuŐic n başı kehya-i mism rdur

7a

/1/ andan ba   zi del k daŐı ortasında nebiŐ ŐaŐir ola Ő reti budur

/3/ andan koya o derd n mevzi   ı  zerine elini tems ide dem ri az az

/4/ id ret ide daŐı derin n Őahnını yaŐa yarısı gibi t  ki Őiry nı³⁶ yaŐa

/5/ anuÇ gibi Őiry n kim aŐaŐadandur da  araf h diŐ olur andan  zlu

/6/ panbuŐ Őuyunu i re daŐı koya ol mevzi   uş  zerine  c g n koya

/7/ andan sisam yaŐına banmış panbuŐı   amel ide bundan soŐra merhem

³³ **dek:** Bir işin, bir durumun sona erdiŐi zaman veya yer, kadar, deŐin. (i.h.)

³⁴ **ikv h:** Cerrahi bir alet ameliyat etmek; daŐlamak. (i.h.)

³⁵ **mism riyye:**  iviye benzeyen cerrahi bir alet. (i.h.)

³⁶ **Őeray n:** Atardamar (i.h.)

/8/ eyleye eger dilersen küvīti ʿş-şakīki³⁷ rekibenüñ bir tarafıla ki bā ʿidür³⁸

/9/ mikvāhdan dañı ħaqtı³⁹ idesin şereyāndan ġayrı ʿl-mizmanıla ħāşşa

/10/ 40 في كي الشقيقه غير المزمنا kaçan mu ʿ ālece eylese işbu biz zıkr itdügümüzzeyin

/11/ ʿ ilācdan neci ʿ itmese lā-büdd keyy-i bi ʿd-devā-i ħadīdden⁴¹ dañı

7b

/1/ keyy-i bi ʿn-nārdan eyle gerekdür kim mikvāhı nıkebişle⁴² aĥmā ide ħatta aġarınca

/2/ dañı bile mevzı ʿ uñ üzerini midādıla dañı mikvāh bir kerret ħoya

/3/ elini baġlaya ħatta şiryān kesile erişe kemük gibi illā bu ħadar vardur ki

/4/ eyle gerekdür kim şaklayasın sen neden şol ulaşmaġlıġdan kim çeynedüġi

/5/ vaqt ħareket ider dañı mefaşşıl yaġar dañı ħareket ider siñiri yaġar

/6/ teşebbuġ ihdās ider imdi sen taraf-ı şerayāndan ħorġ üzerine ol

/7/ anuñicünki bunun kesilmeginde ʿ özüv vardur ħuşuşā ki şunlaruñ ki

/8/ cehli ola ve işlemeye eger dilersen sen keyy mezkürü isti ʿ māl idesin

/9/ sedd-i şerayānda mikvāh ile ki ad virilmişdür zātı seksin deyü nicün

/10/ anuñicün yigrekdür ve enca ʿ dur 43 في كي اوجاع الاننين kaçan ħulaġda

/11/ şovuġdan derd ħāşıl olsa mu ʿ ālece ide sāyir ʿ ilācıla dañı nec ʿ

8a

/1/ itmeye iĥmā ide şol mikvāh kim aña noġta deyü ad virdiler anuñ gibi

/2/ mikvāh kim işbu anuñ şüretidür

/3/ andan ħuntı ide iĥmā itdükden şonra ħulaġuñ küllisinden nitekim sen

³⁷ **keveyte ʿş-şakīka**: Yarık olan yere cerrahi aletile müdahale etme. (i.h.)

³⁸ **nāti**: Bir yüzeyde ileri doğru çıkan bölüm, çıkıntı. (i.h.)

³⁹ **ħıfz**: Sargı bezi ile sarmak, pansuman yapmak. (i.h.)

⁴⁰ Vücutta yarıkta veya yaralanmadan kaynaklanan kronik kan akışının tedavisi, durdurulması.

⁴¹ Demir cerrahi alet ile tedavi etme.

⁴² **nekiyyet**: Bir işin elden geldiğince iyi olmasına çabalama, özenme, itina, ihtimam. (i.h.)

⁴³ Kulak ağrısının cerrahi alet kullanılarak tedavi edilmesi.

- /4/ deverān idersin eger ḥavalisinde eger derd anda olsa daḥı keyy ırāğ
- /5/ idesin ḫulağun aşında azacuḫ mevzı' bildüğünden sonra midādıla
- /6/ daḥı keyy ola anda on noḫta miḫdārı her ḫulaḫda daḥı nekim bunlara
- /7/ beḫzer varısa andan mevzı' a mu' ālece ide ḫatta bir ola inşāllahu ta' ālā
- /8/ ⁴⁴ في كي اللقوه sol laḫve kim geyile mu' ālece olur be-dürüstı
- /9/ nev' ḫādişden olur daḥı balğamda daḥı ictināb ide ya' nı gidere
- /10/ şol nev' den kim şebḫ ḫādiş ola ḫacan edviyye nec' itmese eytdiler ki
- /11/ 'alıl ücdür bir keyye aşıl ḫulaḫdandır ikinci esfel-i ḫalıldür şadi' den⁴⁵

8b

- /1/ üçüncisinden iki dudaḫ cem' olacaḫ yirdür sen ḫıl keyy-i marızün
- /2/ cihetinün zıddından ḫıl be-dürüstı cihetden ḫādiş olur anuḫ gibi cihetkim
- /3/ aşikāre olur şüreti keyy oldur ki keye bāzi ḫulağun ḫarafı a' lāsında
- /4/ ola kim başuḫ ḫarneyn altında az ola uḫrā şad' ola daḥı uzunluğu
- /5/ barmaḫ uzunluğu gibi ola keyyile aluḫa ine ḫatta derinün
- /6/ şaḫnınuḫ yarısı miḫdārı işbu dedüğümüz şüreti mikvāhdur imdi
- /7/ ol bir nev' dür sekīnden illā bu ḫadar vardu kim andan az nesne laḫıfdür

- /8/ ⁴⁶ كمتري eyle gerekdür kim sikīn⁴⁷ anda fażlı ḡalız az ola andan mevzı' a
- /10/ mu' ālece ⁴⁸ في كي السكنة المزمنة ⁴⁹ كمايفهم ḫacan sen edviyye 'i
- /11/ nec' itmeseḫ daḥı 'ilıl⁵⁰ ile ḫamı olmasa sen başdan her ḫarnuḫ üzerine

⁴⁴ Yüz felcinin cerrahi bir alet kullanılarak tedavi edilmesi.

⁴⁵ şuda': Baş ağrısı. (i.h.)

⁴⁶ Gördüğün gibi.

⁴⁷ sikīn: Bir sap ve çelik bölümden oluşan kesici araç, bıçak. (i.h.)

⁴⁸ Beyin damarlarından kaynaklanan kalıcı inme tedavisi.

⁴⁹ Anladığın gibi.

⁵⁰ 'alıl: Sağlığı bozuk olan, esenliği yerinde olmayan, hastalanmış, rahatsız. (i.h.)

9a

- /1/ dört keyy ikvāh eyleye keye ve keye başuñ ortasında o anuñ gibi keye kim
- /2/ biz zıkr itdük bir keye dağı mü 'eđđirinde ola mukāvınuñ sıfatını mā-teğaddemde
- /3/ biz zıkr itdük ⁵¹ فيكيالنسانالكايمنالبلغم eyle gerekdür ki
- /4/ řıvāra ayāricātı dağı ĥubūb-ı kibārı ki munķīdür dimāđı andan çok
- /5/ ' illetlü başı tırāř ide dağı getüre başuñ mü 'eđđirini zamādi ĥardal ile
- /6/ bir niçe kez anuñicün bu keyden yaķındür eger nec' iderse ĥoř ve eger
- /7/ itmezise üç keyyile ikvāh eyleye başuñ mü 'eđđirinde başuñ üzerine
- /8/ mastiġa⁵² eyleye boġazuñ altına dek dağı sen ġalīz barmaġuñ ortasında
- /9/ kııl eger ' illet muĥtemil olsa orta barmaġıñı ikvāh eyle eger sen ziyāde
- /10/ dilerseñ ikvāh eyle ancılayın arneyñ üzerine yāĥūd mu' ālece ĥatta berī
- /11/ olasıñ şundaki sen bildüñ ⁵³ فيكيالفالج ⁵⁴ istidĥā ide bedenüñ

9b

- /1/ küllisinde eger edviyye-i mezkūra 'i nec' itmedise başını tırāř ide dağı keyyi
- /2/ ikvāh ide başıñuñ ortasında dağı keyy ide her arñuñ üzerine ve dağı
- /3/ keyy ide mü 'eđđir üzerine ve teşliş ide boġazuñ faarātı üzerine eger muĥtāc
- /4/ olsa esirĥā-yı bedene⁵⁵ bundan dağı çoġada anda ĥasta avī olursa
- /5/ muĥtemil olur aranuñ faarı üzerine dört key ikvāh ide dağı keyyle bil'⁵⁶
- /6/ ide ĥatta deriden dağı çoġunu yaa elinji aldura andan mu' ālece eyleye
- /7/ merhem ile ⁵⁷ من قبل البلغم ⁵⁸ فيكيالصرع dimāđı bāk ide edviyye-i munķīyile

⁵¹ Balgamdan sebebiyle oluşan unutkanlıġın tedavisi.

⁵² **masĥike**: Damla sakızı. (i.h.)

⁵³ Felçli olan hastanın tedavisi.

⁵⁴ **istirāhat**: Dinlenme. (i.h.)

⁵⁵ **istirĥā-yı beden**: Bedenin gevşeyip rahatlaması. (i.h.)

⁵⁶ **bel'**: Aġızda bulunan bir şeyi yutaġa geirme, yutma. (i.h.)

⁵⁷ Balgamdan kaynaklanan aġrının tedavisi.

⁵⁸ **pāk ide** (i.h.)

- /8/ ayāricāt-ı kibār gibi daḥı nekim bunlara beñzer varısa eger muḥtemel
/9/ olsa edviyye almağicün eger oğlān olsa kim devāyı götürimise ‘ az
/10/ ağardur daḥı memāzi⁵⁹ munķīdür bundan öñdin niçe günlerile ol vaķt
/11/ ğıdalar hoş olur andan başını tırāş ide bir keyyi ikvāh ide başuñ

10a

- /1/ ortasında şunuñ üzerine kim yuķaru gecdi daḥı keyyi uḥrā ide mü ’eḥḥirinde
/2/ daḥı her ķarnuñ üstüne başdan keyy eger ḥasta muḥtemil olsa kitāb-ı fālic
/3/ ikvāh ide daḥı beden-i istirḥā ide boğazuñ faķāratı üzerine daḥı
/4/ arķanuñ daḥı mikvāh-ı zeytūniyye olur eger ḥasta za‘ if olsa şuveri evvel
/5/ sağīredür ⁶⁰في كي الما لخوليا eger sebab-i ruṭubat-ı fāside olsa
/6/ balğam ğalīz olsa keyyāt-ı mezkūre ’i ikvāh ide şāhib fālicde eger ki
/7/ sebebi sevdā olsa cisim ‘ illetlü olsa bağlayub şıvara şu nesnekim dimāğı
/8/ bāk ider daḥı başını tırāş ide daḥı ķoya kemige kitābından dāyire gibi
/9/ andan indüre başuñ ortasına ḥasta murabba‘ otura şāmil olur her
/10/ cihetden andan bir batman semīz eski ķoyun yağını odun üzerine
/11/ saḥķ ide barmağı götürdüğü miķdār anuñicün andan başuñ ortasında

10b

- /1/ dāyirede ifrāğ eyleye daḥı endüre ḥatta şovuda şuncılayın işleye
/2/ usbū‘ da bir keret cīd tedbīr itdüğü tedbīr itdüğü gibi ğıdālarda
/3/ eger beñzedse keyve ’i naķd ide şığār-ı keşīre ’i elini mikvāh yabışmazsızın
/4/ belki teşīm olur nicün anuñicün işbu nev‘ keydendür dimāğı yaş ider
/5/ yumşāklığıla andan işle anuñ üzerine panbuğı ve şuver sisām ile yāḥūd

⁵⁹ mebāzi‘: Neşterler. (i.h.)

⁶⁰ Melankoli, depresyon hastalığının tedavisi.

- /6/ tāvuḡ yaḡıla tā ki berī ola ⁶¹ في العين الناذل في كيما ḡatta şıvara
- /7/ şol nesnekim başında bākī ḡaldı daḡı aḡmā ide cemī^c ī yaş nesnelerden
- /8/ daḡı ḡammāmda derleye rīḡ⁶² üzerinde niçe gün andan başını tırāş ide
- /9/ daḡı başınuḡ ortasında ikvāh ide keyyi daḡı keffeneyn ca^c d-ı^c aynda
- /10/ ikvāh ide eger şunuḡ evveli gözlerüḡ cemī^c isinde olacaḡ olursa
- /11/ yāḡūḡ bir yanında ola eger bir gözde olacaḡ olursa daḡı kese

11a

- /1/ cemī^c ī evride³ i daḡı şiryāḡātı⁶³ anuḡ gibikim deri altındadır keyyāt
- /2/ anda uzun olur şad^c uḡ ininde daḡı ḡaḡt ide demüḡ terfinden eger
- /3/ bir şeyi andan görseḡ kes şol maḡām üzerine ḡanḡı şey gerekise olsun
- /4/ az olur ki ⁶⁴ قفالين يلعينين mikvāh olur ⁶⁵ في كي الدموع المزمنة
- /5/ eger olsa evrideden yāḡūḡ şerayānāt⁶⁶ anuḡ gibi şerayānāt⁶⁷ kim
- /6/ zāhiri başdadur daşındandır ya^c nī başuḡ altındadır daḡı sen bildüḡkim
- /7/ ol şovuk balḡamdandır var sen keyyi mevşūfı ikvāh eyle şu kim iner
- /8/ evvel emirden daḡı keyy eyle başuḡ ortasında daḡı şar^c aynuḡ keyninde
- /9/ daḡı egse keyniḡ ve key altında eger ziyāde muḡtāc olsa her ḡarafdan
- /10/ ikvāh eyle ⁶⁸ في نتن الانف ḡacan mu^c ālece eylese edviyyeyile daḡı nec^c
- /11/ itnese üç kez fevḡānīyi şıvar daḡı başını tırāş ide daḡı orta³ i

11b

- /1/ zeytūniyye³ i ikvāh ide andan mikvāh-ı minşāriyile iki keyy ide eger ḡaşınuḡ

⁶¹ Göze inen suyun tedavisi.

⁶² **rayyık:** Aç karnına (i.h.)

⁶³ **şiryānāt:** Atardamarlar. (i.h.)

⁶⁴ Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her birinin bulunduğu kanallar.

⁶⁵ Kronik göz sulanmasının tedavisi; göz sulanması, aşırı gözyaşı gelişi, genellikle gözyaşı bezinin iltihap ya da tahrişe bağlı olarak aşırı çalışması sonucu oluşan hastalığın tedavisi.

⁶⁶ **şiryānāt:** Atardamarlar. (i.h.)

⁶⁷ **şiryānāt:** Atardamarlar. (i.h.)

⁶⁸ Burna kötü kokunun gelmesi.

/2/ üstünde kıluḡ altında azacuḡ daḡı şaḡlaya tā ki şerayānı kesmeye imdi işbu

/3/ şūreti minşāridür

/4/ ⁶⁹ فيكي استرخا جفن العين kaçan istirḡā eyle ḡastadan yāḡūd yaşdan

/5/ ikvāh eyle cefn üzerine bir keyyi işbu mikvāh-ı hilāliyyeyle şūret budur ⁷⁰ كماتري nitekim sen gördün

/6/

/7/ eger sen dilerseḡ ikvāh eyle iki ḡaşuḡ üstüne az iki keyye her cihetden

/8/ daḡı irāḡ eyler şarḡından daḡı ala her keyüḡ uzunluḡı ḡaş uzunluḡı

/9/ gibi ola tā ki senüḡ elünḡ derinüḡ üç ulusında bir ulusından ḡoḡ

/10/ nesne ulaşmaya imdi ol şūreti mikvāhdur nitekim sen gördün

/11/

12a

/1/ ⁷¹ فيكي جفن العين اذا انقلبت اسفارها الي داخل فتحت العين

/2/ ikvā eyleye anuḡicün odıla ammā ḡād-i mūḡı kim keyy-i bi 'n-nārdur anuḡla

/3/ devā eylemek nedür oldur kim terk eyleye gözüḡ eşfārını uzun ola

/4/ eger naḡs eylese ḡonın geydüḡi vaḡtın gözi fāsıd olur sinjirile tā ki

/5/ ḡareket ide kaçan yatub uyusa başını ḡicrinüḡ üzerine ḡoya daḡı gözünüḡ

/6/ üzerine midādıla 'alāmet idüb 'alm eyleye varaḡa-yı ās gibi ikvā ide ol

/7/ 'alāmetüḡ evveliyile yaḡına eşfārdan andan panbuḡı ḡoyub şıvara

⁶⁹ **Göz kapaḡı düşüklüḡü - sarkmasının tedavisi:** Göz kapaḡı hastalıklarının en sık rastlanılan şekli ptozis olarak adlandırılan üst kapaḡının düşüklüḡüdür. Göz kapaḡı düşüklüḡü bir veya her iki göz kapaḡını da etkileyebilir, kalıtsal olabilir ve doğuştan olabileceḡi gibi yaşlanma, travma veya sinir felci gibi sebeplere baḡlı olarak sonradan da ortaya çıkabilmektedir.

⁷⁰ Gördüḡün gibi.

⁷¹ İḡe doğru dönme sonucu gözde aḡrıya neden olan göz kapaḡının tedavisi.

/8/ gözün aklığına yāhūd biraz қаtunāy⁷² gözün üzerine lu^ʿ āb ide işbu mikvāhı

/10/ andan ikvā ide şol şekl üzerine kim sen anı az az bildün niçe niçe

/11/ hatta derinün saṭhını yaқа anuṅ gibi kim sekītaḥ⁷³ ol şekl varaқа-yı ās gibidür

12b

/1/ keyy-i aşıkāredür ʿamel şaḥīḥ olmaqlıṅuṅ ʿalāmeti nedür oldur kim sen

/2/ cefin ʿayini göresin taḥkīk kılı neşr ider ve taḥkīk gözden naḥsı giderür

/3/ bu taḥdīrce elini ḳaldura daḥı üç gün ḳoya eger ʿavdet eylese

/4/ keyyi yine getüre nitekim ola sen bildün eger kıl cefin evvelde olsa ikvāh

/5/ ide tā ki girü mevzı^ʿ ı ṭabı^ʿ atına gele ammā key kim muḥriḳ-i bi ʾd-devā olsa

/6/ ḥasta emr olına daḥı eṣfāriṅ kılını terk ide uzun ide andan

/7/ kā^ʿ addan ḳoya varaқа-yı āsı andan yaḡlanmıṣ şābunıla duta daḥı cīrden ki

/8/ ḡayr maṭf ola daḥı buraḳdan her birisinden cüz ola cemı^ʿ isini yeṅi

/9/ saḥḳ ide daḥı ma^ʿ cūn-ı ramadi bellūt şuyıla ma^ʿ cūn ide yāhūd incir

/10/ şuyını yāhūd şabı bevl eyleye irşemeye ʿilāc idüb şuncılayın işleye

/11/ tā ki şovuḳ ola andan kāḡıduṅ üzerine döşeye varaқа-yı ās keyhesi gibi

13a

/1/ daḥı ḳoya bir gözün cefin üzerine yāhūd ikisinün daḥı gözinün altında ḳoya

/2/ aḳ panbuḡıla şıvara ḥastanuṅ başı üzerine ḥacıṅe daḥı baş barmaḡını ḳoya

/3/ devānuṅ üstüne azacuḳ tez midāda daḥı sen ḥareket idesin her ḡāh ki

/4/ ḥastayı sen gökcek göresin ⁷⁴بلدغ الدوا anuṅicün yeṅi bulur ledaḡ oluban

⁷² **berz-i ḳātunā:** Psyllium, plantago ovata, karnıyarık otu. Ağırıklık olarak Hindistan ʾda yetişen bir bitki olan Plantago ovata'nın tohumlarından elde edilen çözünür lifdir. Diyet takviyesi olarak kullanılır ve genellikle kabuk, granül, kapsül veya toz şeklinde bulunur. (i.h.)

⁷³ **saṭh:** Bir şeyin dış yüzü, üstü; yüzey. (i.h.)

⁷⁴ Haşerat sokmasının tedavisi.

- /5/ nārı gibi vaqıtkim dāğ olsa ledağ bulursın ol vaqt devāyı terk eyle
- /6/ daḡı barmaḡuñı hareket kaçan devā sākin olsa çeke gözünü yuya şuyıla yuya
- /7/ eger sen cefin görseñ taḡkık getüresin nitekim teşmır katında odıla getürdüḡüñ
- /8/ gibi getüresin yāḡūd efzaı⁶ -ı devāyı anuñ üzerine şāmīneden
- /9/ keseniñ eger ʿamel berāber olacaḡ olursa sen cefin teşmır it daḡı yaḡa banmış
- /10/ panbuḡı kes ḡatta ḡoşkeri⁷⁵ şeye qoya andan naḡl ya⁶ nī arū merhemile ʿilāc ide
- /11/ yāḡūd ḡayrıla eyle gerekdür kim ʿamel itdüḡü vaqt şaklaya tā ki gözde

13b

- /1/ devādan bir şey vāqı⁶ olmaya eger cefin müsteriḡ olsa niçe günden şonra
- /2/ yine devāya gele nitekim sen evvelā işledüñ andan ʿilāc eyleye tā ki berī ola şüreti
- /3/ işbu dedüḡümüñ varaqa-yı ās budur
- /4/ bilgil kim ademüñ gözi muḡtelifāti⁷ s-şıḡardur daḡı kiberdür anuñ gökcekligi
- /5/ teşmırledür anuñ doḡrı yolda ḡaḡkı yoḡdur şol kimesnekimdür ne oldı
- /6/ فيكي الناصور الذي يعرض في ماق العين⁷⁶ kaçan edviyyeyile mu⁶ ālece
- /7/ eylese daḡı inḡā⁷⁷ itmese ikvāḡ ide işbu şıfat üzerine ki ḡastaya emr eyleye
- /8/ başımı ḡicrinüñ üstüne qoya daḡı başına ḡadem yapışa eger iki arasında
- /9/ bir yabışmaḡlık kim hareket itmeye daḡı muḡtarib olmaya andan beyāz-ı beyza
- /10/ yanmış panbuḡ qoya yāḡūd berz-i ḡātünāyı gözünüñ üzerine lu⁶ āb ide
- /11/ andan mikvāḡı naḡm ide anuñ gibi mikvāḡ kim şüreti budur nitekim sen gördüñ

14a

- /1/

⁷⁵ ḡoşk-riş: Kurumuş haldeki yara. (i.h.)

⁷⁶ Gözyaşı kanalında oluşın fistülün cerrahi bir aletle tedavisi.

⁷⁷ infā⁶: Bir kimsenin iş yapmaya engel olan sakatlıḡını, yetersizliḡini gidermek veya bozuk olan ruhsal durumunu düzeltmek amacıyla uygulanan tedavi, rehabilitasyon, iyileştirme. (i.h.)

- /2/ keyi mecûfe olur şaḳaluḡ neşrûnden bir ṭarafdan anuḡ gibi ṭaraf kim ol
- /3/ ⁷⁸ ٤٣ key olur eger dilersenḡ menfûda⁷⁹ olasin bir ṭarafa ve eger dilersenḡ
- /4/ maşmaḳa⁸⁰ olasin merved-i mevcûfe gibi kim yigrekdür senüḡ ʿ amelûnden andan
- /5/ nâşûra ʿi şıḳa eger açılmış ola daḡı andan mede-i neşe ʿi⁸¹ çıḳara eger acılmış
- /6/ olacaḳ olursa eger ki acılmamış olacaḳ olursa aca daḡı iriḡini şıḳa
- /7/ andan anuḡ üzerine mikvâhı ḳoya imdi ur ḡâmîdür ciden ya ʿ nî gercek
- /8/ daḡı elile yabıḡa tâ şuḡa dek kim kemüḡe iriḡe eli irâḳ ola gözinden
- /9/ burnı ṭarafına azacuḳ eriḡe tâ ki eli ḡaṭâ itmeye ʿ illet baḡlaya mikvâhı
- /10/ ḳoya gözünüḡ babegi üzerine eger evvelki keyy kemüḡe ulaḡa ḡoḡ ve eger ki
- /11/ ulaşmayacaḳ olursa mikvâhdan döne bir keret eger muḡtâc olacaḳ olursa

14b

- /1/ daḡı üç gün ḳoya andan anuḡ üzerine sisamı ve panbuḡı ḳoya melhemi
- /2/ müceffef ile ʿ ilâc ide tâ ki berî ola eger bunun üzerine kırḳ gün gecse
- /3/ berî olmaya sen anuḡ üzerine devâ-yı ḡâdikâl⁸² ḳıl tâ ki kemük acıla
- /4/ mücerred ola şübhenüḡ üzerine kim bildüḡ ⁸³ ووجه احز من كي الناصورة
- /5-6/ mevzı ʿ-ı nâşûra ʿi yere şaḳuḡ nefsinde / aḡılcaḳ ḳopara işbu şûretidür

- /7/ daḡı anda döke derâhim-i raşâş ya ʿ nî ḳalay miḡdârı zeyh⁸⁴ az ide elini yapıḡa
- /8/ mezmumen ʿ ilîli⁸⁵ ḡareket itdürmeye elbetde tâ ki erimiş ḳalaya yol
- /9/ bulmaya andan gözünüḡ üzerine yumurda aḡına banmış panbuḡı ḳoya

⁷⁸ ٤٣: Onunla.

⁷⁹ **münferid**: Tek taraflı, tek başlı, tek yönlü. (i.h.)

⁸⁰ **muşmite**: 1. İçi dolu olan ve dışı kaplama olmayan. 2. Katıksız. (i.h.)

⁸¹ **medde-i neşfe**: Akışkan sıvının kuruması. (i.h.)

⁸² **devâ-yı ḡâdd-i kaâl**: Siḡil vb. aşındırmak eritmek için kullanılan ilaç. (i.h.)

⁸³ Diḡer bir yöntem ile fistülün, sürekli işleyen çıbanın tedavisi.

⁸⁴ **zeyb**: Eritmek, madeni eritmek. (i.h.)

⁸⁵ **alîl**: Saḡlıḡı bozuk olan, esenliḡi yerinde olmayan, hastalanmış, rahatsız. (i.h.)

/10/ daḥı şuyıla anuñicün ƙalay nāşūra ʾi yaƙar ve bitürür görür ʿ acībān

/11/ eger berī olsa bernāh ve eger olmayacaƙ olursa gerekdür ki burunı dele

15a

/1/ ardına nāşūrayı burunı tā ki burunuñ mecrāsınadek ⁸⁶ فيكي شقاق الشفة

/2/ niçe nesne ḥādış olur dudaƙda şıƙāƙ aña şaʿ re dirler ḥuşūşā ki

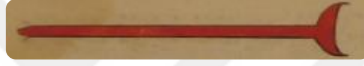
/3/ oĝlān dudağında ƙacan edviyyeyile muʿ ālece eylese daḥı menfaʿ ati olmasa

/4/ sen iḥmā eyle mikvāh-ı şaĝire-i sekīneyi tā ki ola ḥavfı bıçağunı danesi üzerine

/5/ andan çinīne-i ḥāmiyeyi ʿ acle ile şefānuñ nefsinde ḥatta keyy ulaşa

/6/ şakāƙunı ʿ umƙına yaʿ nī inine muʿ ālece eyleye ƙirūṭıla⁸⁷ tā ki berī ola

/7/ işbu şūreti aletdür

/8/ ⁸⁸ فيكي الناصور الحادث في الغم ƙacan ʿ āriż leşatda yāḥūḍ ḥunuñda

/9/ yāḥūḍ dişün aşlında verem andan fālic olsa daḥı dağılssa andan

/10/ iriñ aƙsa ol nāşūra olur muʿ ālece ideler andan ʿ ilāc necʿ itmeye

/11/ eyle gerekdür ki mikvāhı iḥmā ide nāşūra şıgacaƙ miƙdārı andan ḥāmiye ʾi

15b

/1/ idḥāl ide yaʿ nī kivīre nāşūranuñ dāḥiline daḥı elini yabışa tā ki

/2/ demür ol ğavr itdüĝi yere ulaşa şuncılayın bir keret yāḥūḍ iki keret

/3/ işleye muʿ ālece ide şunı ki sen bildün eger mādde kesilmiş olsa daḥı

/4/ berī olsa ve eger olmayacaƙ olursa gerekdür ki o mevzı ʿ ı aça ol yaramaz

/5/ kemükleri cıƙara şifā bula inşāllahu teʿ ālā ⁸⁹ فيكي الاخراس والنب

/6/ ƙacan leƙat istidāḥat⁹⁰ bula ruṭūbet ecilinden ötürü daḥı dişleri

⁸⁶ Dudak çatlamasının tedavisi.

⁸⁷ **ƙayrūṭi**: Birçok bitkinin dövülmesiyle terkip edilen merhem. (i.h.)

⁸⁸ Üzüntü ve stresten kaynaklı oluşan fistül tedavisi.

⁸⁹ Arka ve azı dişlerinin cerrahi bir alet ile tedavisi.

⁹⁰ **istirāḥat**: Dinlenme. (i.h.)

- /7/ hareket itse edviyyeyile mu'ālece itse müntecic olmasa ḥastanuḡ başını
 /8/ ḥicrūne қо ihmā eyle şol mikvāhı kim nāşūradur enbūbehi қoduḡundan
 /9/ şonra dişüḡ üzerine idḥāl eyle anda mikvāh-ı ḥāmiyeyi 'acle ile daḡı
 /10/ azacuk elini yabışa ḥatta ḥasta gökcek ola oduḡ ḥarāretinden taḥḳıḳ
 /11/ vāşıl ola dişüḡ aşlına daḡı elini қaldura andan bir keret mikvāhı yine

16a

- /1/ i'āde ide şunuḡ üzerine kim sen gördüḡ andan tola ḥastanuḡ
 /2/ aḡzı tuz şuyıla tā ki yabışa aḡzında bir sā'at daḡı қazf ide
 /3/ anuḡicün ki dişüḡ ḥareketi şābit olur lešet⁹¹ daḡı қatı olur⁹² فيكي وجع الحزس
 /4/ қacan burūdet tarafından olsa yāḥūḡ dişde қurd olsa
 /5/ 'ilāc anda nec' itmeye keyy anda yāsemīnledür ve yāḥūḡ odıladur ammā
 /6/ yasemīn ol oldur ki sen bezi ala baḡlaya ide demürüḡ derecesinde
 /7/ yāḥūḡ şadefinde andan panbuḡı telaḳı ide mervedüḡ bir tarafı üzerine
 /8/ andan sen muḡlāyı damzura andan ol zaḥmetlü dişüḡ üzerine 'acle'i
 /9/ қoya daḡı yapışa ḥatta şovuda bir keret yire getüre ḥatta devānuḡ
 /10/ қuvveti dişüḡ aşlına yetişe eger sen dilersen bunı damzurasın yāḥūḡ panbuḡı
 /11/ şovuk yağda daḡı dişüḡ üzerine қoyasın ve daḡı dişüḡ üzerinde ḥadīd

16b

- /1/ maḥmiye'i kıyās tā ki oduḡ ḥarāreti aḡa irişe ammā key-i bi'n-nār nedür
 /2/ ol oldur ki sen қasd idesin enbūbe-i nuḥāsı ya' nī baқırı yāḥūḡ demiri
 /3/ anuḡ cirminde ba'zı ḡalīz ile tā ki oduḡ ḥarāreti ḥastanuḡ aḡzına
 /4/ ulaşa andan şol mikvāhı ihmā it kim anuḡ şūreti gelecekdür dişüḡ

⁹¹ **leset:** Diş eti. (i.h.)

⁹² Köpek dişlerinden sonra içeriye doğru, alt ve üst çenenin iki yanında beşer tane bulunan ve yiyecekleri öğütmeye yarayan dişlerin ortak adı, azı dişi, öğütücü dişlerin tedavisi.

/5/ nefsi üzerine dağı elini yapışa tã ki mikvãh şuya şuncılayın bir niçe kerre

/6/ işleye eger derd tızcek giderse dağı keyyiğ eşeri ĥastayı tıldurur

/7/ ağzını arı yağıla bir sã' at dağı yabışa andan şazf ide işbu şüret

/8/ mikvãhdur ikvã ide řanķı tıarafıla dilerse imdi işbu şüreti enbübedür⁹³

/9/

/10/

/11/ ⁹⁴ فيكي الخنازير kaçan ĥanãzır balđamdan dağı ruşübet-i bãriden olsa

17a

/1/ dađı devã nec' olmasa sen anuđ nažcini sür' atile idvã it tã ki andan

/2/ edviyye mütekemmin⁹⁵ ola dağı var sen mikvãh-ı mecüfe' i iĥmã eyle tã ki iki tıarafı

/3/ mütevaķķı' ola tã ki tıarafı aĥerden tütün cıķa keyy şatında veremüğ nefsi

/4/ üzerine maĥmiye' i bir keret çoya dağı bir keret yine çoya eger aña muĥtãc olacaķ

/5/ olursa ĥatta ulaşa veremüğ ' umķına eger verem gökcek olsa sen

/6/ mikvãyı gökcek şıl üç gün ço anuç üzerine yağa banmış panbuğı

/7/ ço melhemle می mu'ãlece eyle dağı fitilile ĥatta berı ola inřãllah te'ãlã

/8/ ⁹⁶ فيكي من لوجه الصورة والضيق القفس şüreti mikvãh işbudur

/9/

/10/

/11/ kaçan ruşübet ' ațm olsa kaçabe-i reyde⁹⁷ ĥuřuřã bãridi min acda⁹⁸ ola

17b

⁹³ انبو بدر

⁹⁴ Boğaz altındaki lenflerin iltihaplanmasına yönelik tedavi.

⁹⁵ **mütemekkin:** Yerleşme, yer tutma. (i.h.)

⁹⁶ Ses kısıklığı ve göğüs sıkışmasına yönelik tedavi.

⁹⁷ **kaçabe-i rie:** Kaburga kemikleri. (i.h.)

⁹⁸ **min eĥadihi ola:** İkisinden birinde olma. (i.h.)

- /1/ edviyye-i müşhileyile istifrāg ide andan keyyi ikvāh ide hūlkuḥ nuḳresinde
- /2/ boğazuḥ aşıl ḳatında mevzı^ç -ı münḥafaẓada sen ḥazer eyle ki ulaşa keyy
- /3/ hūlḳuma yaḳma deriden ile yarısın andan ikvāhı uḥrā ide boğazuḥ
- /4/ mufaşşıl ḳatında aḥir tırzada andan daḥı mikvāh-ı mismār ola şol şıfat
- /5/ üzerine kim gecdi andan mu^ç ālece ide gecenleyin ⁹⁹ فيكي مرض الويه والسعال
- /6/ ḳaçan ruḫbāt-ı bārideden olsa yāḥūd evveli andan ḥimā¹⁰⁰
- /7/ ide şeksüz anda ḥasta mezmen¹⁰¹ olur ikvāh ide terḳūtīn keyfiyyenūḥ
- /8/ üstüne mevazı^ç -ı münḥafişada ki keyyinedür fāriḡadur daḥı keyyi uḥrā ide
- /9/ gögsi ortasında eger emcegūḥ arasında mikvāh-ı mismāriye ola geḳen
- /10/ şüret üzerine illā eger kebel olmasa teḳayyuz¹⁰² ide mikvāh-ı mismār ile
- /11/ noḳdadur anuḥ gibi noḳta kim şüreti işbudur teḳayyuz¹⁰³ ide iki

18a

- /1/ ḳulaḡuḥ derdine daḥı yaḳz üç uluda birisi ola naḳt ide ḳevre
- /2/ yanını andan mu^ç ālece ide geḳenleyin andan mikvāhı taḥfif ide üç
- /3/ ulusından bir ulusını da ḳoya işbu şüret üzerine anda sen keyy isti^ç māl
- /4/ eyle anuḥicün sen ikvāh eyle anda üç keyy birer keret şüreti mikvāh budur

/5/

- /6/ ¹⁰⁴ فيكي الابطاḳ ḳaçan münḥali^ç olsa başuḥ^ç aḳdi ruḫbet-i muzliḳa
- /7/ sebebile şābit olmasa şol ḥīn kim redd ide ḥatta inḥilā^ç ı^ç ādde ola
- /8/ ednāyı ḥareket münḥali^ç olduḡı vaḳt evvelā sen fekki redd eyle andan sen

⁹⁹ Akciḡer ve öksürük tedavisi.

¹⁰⁰ **ihmā**: Bir şeyi ateşte kızdırma. (i.h.)

¹⁰¹ **müzmin**: Bir hastalığın uzun süre devam etmesi durumu, kronik. (i.h.)

¹⁰² **teyakḳuz**: Dikkat etme, uyanıklık. (i.h.)

¹⁰³ **teyakḳuz** (i.h.)

¹⁰⁴ Koltuk altı tedavisi.

/9/ hastayı arkaşı üzerine bırak yāhūd sağ yanına andan kaldır sol deri kim ibtūn

/10/ icindedür sol elün barmağıla eger mufaşsal hul^c 105 icinde olacak olursa

/11/ andan ihmāyıla işbu mikvāhı zātı süfudeynide nitekim sen gördün

18b

/2/ andan deri anuñla ikvā eyleye hatta nufūz ide cānib-i aḡer daḡı

/3/ gele şekil keyy dört keyyile az ola ki ikvā ide mikvāyıla zelf-i selāşı¹⁰⁶

/4/ sefūd¹⁰⁷ daḡı ola altı key daḡı refāfid¹⁰⁸ ola daḡı merved üzerine ola işbu

/5/ şüretidür az olur ziyāde olur ancılayın işbu miḡdārı üzerine bir keret

/6/ keyyāt olur sekiz andan sen kıl key üzerine keşerleti¹⁰⁹ medḡūḡ tuz ile andan

/7/ ilzām eyle hastaya daḡıt a^c zalarını hareket itdürme bir zamān tā ki

/8/ ḡavī ola eger hul^c ı bir işūn üstinde olsa sol nesnekim ol ol olsa

/9/ ikvāh eyle menkebūn üstüne keyy-i vāḡide³ bir keret mismār-ı teyī³ ceyyid ile

/10/ yāhūd kebāt-ı keşireyile¹¹⁰ noḡta anuñicün mafşıl ḡatı olur ruḡūbeti gider

19a

/1/ ¹¹¹ في كي المعدة ḡacan ma^c idede berd ve daḡı ruḡūbāt gide olsa hatta çıkarsa

/2/ mizācından daḡı nezle coḡ olsa aḡa daḡı mu^c ālece olunsa şunūf-ı^c ilāc

/3/ ile münca^c olmasa eyle gerekdür ki hastayı calḡoyun arkaşı üzerine bıraḡa

¹⁰⁵ hal^c: Boşluk, çıkık. (i.h.)

¹⁰⁶ zāt-ı selāşı: Üç şey. (i.h.)

¹⁰⁷ sefāfid: Kebap şişine benzeyen cerrahi aletler. (i.h.)

¹⁰⁸ sefāfid (i.h.)

¹⁰⁹ kerāş: Zambakgiller (Liliaceae) familyasından, gövdesi ve yaprakları sebze olarak kullanılan, soğanlı bir kültür bitkisi, pırasa.

¹¹⁰ keyāt-ı keşire: Birden fazla cerrahi aletle ameliyat etme. (i.h.)

¹¹¹ Midenin tedavisi.

- /4/ ayaklarını çeke dağı iki ellerini andan ikvāh ide üç keyy keyy-i keşireyile
- /5/ mulka' ayı şadruñ mulka' ası altında barmağı miqdārı mikvāh-ı mismāriyile
- /6/ dağı keyyitin esfile keyy-i vāhidenün iki yanında hatta gele şekli keyyāt-ı müşleşe¹¹²
- /7/ ikisinün ortasu irāğ ola tā ki cem' ola kaçan dağılsa dağı ola
- /8/ keyün ini derinün taḥfifinün üç ulusunda bir ulusı miqdārı ola
- /9/ dağı şekli keyyāt ola işbu şüret üzere anuñ gibi şüret vaşftdün ziyāde olmaz

/10-11/

19b

- /1/ eger sen dilersen kevīye keyhi gire idesin ma' idenün ortasından işbu
- /2/ şüret üzerine az olur ki ma' ide yeş' aṭ şu kimesnekim çıkar işbu keyden
- /3/ sen bilürsinkingim şol ma' ide üzerine naḫūr bilürsin şu kadar üzerine kim
- /4/ sen gördün midādıla andan tekvīye idesin noḫtayıla dağı mu' ālece
- /5/ idesin gecen gibi¹¹³ فيكي الكيد الباردة kaçan cigerde derd olsa
- /6/ burūdetden ruṭubetden ğalīz rāḥiyeden hatta cıksa mizācı melbī' işinden¹¹⁴
- /7/ ḥurūcı müfrit ile dağı mu' ālece ide her devāyıla berī olmaz fāliki
- /8/ ' ililile¹¹⁵ kafası üzerine dağı sen bilesin midād ile üç keyy işbu
- /9/ şekli üzerine işbu miqdār beaynihi şerāşifden¹¹⁶ kebd-i esfel üzerinedür
- /10/ şol ḥayşiyetile kim mirfaḫı esnāne irişe dağı ikvā ide her geydügün
- /11/ ortasından şonra dağı keyy ide büyük barmağı üzerine dağı keyy bedenün

¹¹² **keyyāt-ı müşleşe:** Üçgen şeklinde yarayı dağlama, demir bir aletle yakma. (i.h.)

¹¹³ Soğuk alan ciğerin tedavisi.

¹¹⁴ **tabī' i:** Doğal, natural. (i.h.)

¹¹⁵ **alil:** Sağlığı bozuk olan, esenliği yerinde olmayan, hastalanmış, rahatsız. (i.h.)

¹¹⁶ **şerāşif:** Kaburga kemiklerinin ön taraf uçlarındaki kıkırdaklar. (i.h.)

20a

/1/ üzerine uzun ola müstaķim olub sen elünj yumşāķ itme mikvāh ile

/2/ derinüñ yaķduđı miķdār yarsı miķdārınca ol vaķt ģasta ķāyim ola iki

/3/ ayađı üzerine eger ķāyim olmasa mużtacı^ç ola iki sinjirlerin çeke iki ķollarını üstine çeke

/4-5-6/

/7/ az olur ki saņa mümkün olur mikvāhı mikvāhı ¹l-keniyyeyile¹¹⁷ ķacan senünjle

/8/ rıfķ ve ģazaķ¹¹⁸ olsa ol vaķtin ģıķne¹¹⁹ idesin tā ki imti^ç ān idesin

/9/ ķarında sen yaķasın derinüñ küllüsini ķarnı yaķın anuñcün deri bunda

/10/ raķıķdür ¹²⁰ في بط ورم الكبدبا لكي ķacan cigere ģarac ^ç āriż olsa

/11/ sen bilmek dilesen eger işbu olsa cigereñ etinde olsa yāģud

20b

/1/ cigereñ şıfāķında eger işbu didüğüüz cigereñ etinde olsa ģasta

/2/ şakıl ve vec^ç olur ģiddetsiz eger cigereñ şıfāķında olsa vec^ç ile bile

/3/ ģadde şedid olur dağı ol vaķt sen görürsin taģķıķ eţıbbānuñ ^ç ilācını

/4/ eyledüğüdür ki ģastayı calķoyun ķafası üzerine ķoyasın andan mevzi^ç -ı veremi

/5/ midādıla bilesin andan mikvāhı kim mīle beñzer işbu şüretidür nitekim sen

/6/ gördün

/7/ dağı ikvāh ide keyh-i vāģideyile ģatta derinüñ küllüsini yaķa dağı ulaşa

/8/ keyy şıfāķa ģatta yaķa meddüñ küllüsini andan mu^ç ālece ide cirāģatün

¹¹⁷ mikvāhı ¹l-keyyet: Dağlama aleti. (i.h.)

¹¹⁸ ģazıķ: 1. Kesilmiş olan yer. 2. Kesilmiş olan. (i.h.)

¹¹⁹ ģıķne: Şırına etmek. (i.h.)

¹²⁰ Karaciğerde verem hastalığının cerrahi bir alet ile tedavisi.

/9/ ʿ ilācıla işbu keyyendürki istiʿ māl olmaz illā şol kimesneye uzun

/10/ olur ki anuñ şınāʿ at-ı tıbbda dirāyeti ola dağı cārī ola elinde

/11/ işbu emrāz bu taqdırce ikdām ide bu mişilli ʿ amele evīt terki

21a

/1/ efdaldür ¹²¹ فيكي الشوصة sen zıkr itdüñ evāyilde keyy zerāvendi

/2/ usūlile şavşayicün işbu şıfat üzerine alasin sen zerāvendiye yābis-i tavilden

/3/ aşıl vāhid-i ecved¹²² aţvel alasin bulamayasin andan sen ğılağı

/4/ işbaʿ dağı taldırasın zeytde ve nağd idesin odan andan ikvāh idesin

/5/ keyh-i vāhideyile şöyleki muttaşıl ola burūka ortasında ʿ itkıla dağı iki

/6/ keyye ide gökcek od üçden ğayri az ola yelisinde şol nesnekim

/7/ şaçaluñ altında ola dağı keyyi ʿ azīme ide medeneynūñ¹²³ üstüne şaliʿ

/8/ şālışuñ arasında dağı rābiʿ ün yine ancılayın iki keyye ide hāmısiye

/9/ sādıs arasında evīt sādıs māyıl ola haffe azacuğ dağı keyh

/10/ uhrā ide göğüsün ortasında dağı uhrā ide maʿ idenün üstünde

/11/ dağı üç key ide men hālefede imdi sen kıl iki omuzuñ arasında

21b

/1/ dağı iki kıl şulbı esfelün canibeynden şol keyden kim olur iki omuzuñ

/2/ arasında olur sen elüñi ʿ umğ key ile belki ola derinün aşikāresinde

/3/ ola teşmīm olub taḥkīk sen zıkr itdüñ kim mikvāh ola ḥadidden ola

/4/ mīle beñzeye dağı iḥmā ide dağı idḥāl ide azdāʿ¹²⁴ ortasından ḥatta

/5/ yetişe veremün nefsine sen çıkarasın mideyi nitekim sen kebidde gördün

¹²¹ Kalbin tedavisi.

¹²² **vāhid-i ecid:** Birini bulmak. (i.h.)

¹²³ **gedyeyn:** Memeler. (i.h.)

¹²⁴ **azlāʿ:** Kaburgalar, kaburga kemikleri. (i.h.)

- /6/ işbu key baṭṭ-ı bi ʿl-keyden ammā ḥasta ola sāʿ atinden yāḥūḍ nāşūrı ibtidāya
- /7/ ʿ arız ola ¹²⁵ الطحال في كي kaçan edviyyeyile muʿ ālece olsa key ile necʿ olmaya
- /8/ andan üç vecʿ üzerinedür küllüsi şavābdur birisi budur ki üç keyyāt
- /9/ ola dördi muşfaḳa¹²⁶ ola ṭalaḡuñ uzunlığı keyyāt-ı kebd şekil gibi
- /10/ anuñ gibi şekil kim gecdi daḡı kebdin arası barmaḳ miḳdārı gibi ola
- /11/ daḡı çoḡ birisi budur ki ḥamīde ola mikvāhı iḥmā ide zātı süfudeyinden

22a

- /1/ anuñ gibikim sen ekdün bābında tā ki mirfaḳ ḥuzuʿ ide deri ḳalkā
- /2/ anuñ gibi deri kim ḳıbalı tıḥāldur şol ḥayşiyetile ki irişe ḥastanuñ dirseḡi
- /3/ bir dirseḡine daḡı ola derinüñ ḳalkması bedenüñ üzerine ola tā ki keyyāt
- /4/ bedenüñ uzunlğına göre anuñ üzerine ola andan süfudeyn-i miḥmayebe¹²⁷
- /5/ gercek gire ḥatta deri nāḥiyeti uḥrādan naḳd ide andan mikvāhı cıḳara
- /6/ daḡı ol vaḳt ki dört uḥrā ola eger sen dilerseñ mikvāh-ı uḥrā ile
- /7/ ikvāh idesin sefāfidün üç ulusunda bir ulusunu andan muʿ ālece
- /8/ idesin mevziʿ -ı key gecenleyn medd-i fetih terk itmezden sonra niçe günler
- /9/ imdi işbu encaʿ dur sāyir gecen ʿ ilācdan ¹²⁸ في كي الاستسقا
- /10/ be-dürüsti istisḳā olur ulu bir ḥāşşada kaçan muʿ ālece olsa şūfi
- /11/ ʿ ilācıla daḡı menfaʿ ati olmasa ikvāh ide göbegün ḥavālisinde dört key

22b

- /1/ bir key maʿ ide üzerinde ide bir key ciḡer üzerinde ide bir key ṭıḥāl üzerinde
- /2/ ide eger ki arḳasında ide ḥazerāt ortasından birisini ḳıbalāḡu şudrında
- /3/ ide birisini ḳıbala maʿ desinde ide ʿ umuḳ göbek miḳdārı ʿ şaḥneyn cemʿ olacak

¹²⁵ Dalak tedavisi.

¹²⁶ **muştaf:** Sıralanmış, dizilmiş. (i.h.)

¹²⁷ **süfudeyn-i miḥmeye:** Kızgın şiş. (i.h.)

¹²⁸ Vücudun su toplanması; karında su toplanmasına yönelik tedavi.

/4/ miḳdārı gerek var seņ şurū¹²⁹ it berve şūreti miḳvāh-ı mismāriyyedür

/5/ mā-teḳaddem üzerine daḫı şol nesnekim anuñla zeytūniyye arı olur ¹²⁹ فيكي العدمين
والساقين

/6/ ḳacan atılsa müstaḳinde¹³⁰ daḫı imtilā aşfer olsa ikvā ide

/7/ ḳademeyinde şol nuḳrede kim hınşır ile bitşır¹³¹ arasındadır daḫı elünji

/8/ miḳvāh ile aḳm it ¹³² ilācı itme anda elünji ḳaldur ¹³³ ad itme altına şaru

/9/ şuyı ḳaldur şūreti miḳvāh budur

/10/

/11/ andan sāḳayn keyıteyn¹³² üzerine tenvīn it her sāfda daḫı ol keyyi

23a

/1/ ṭarafı sekbide¹³³ ola daḫı şol key ki sāḳuñ üzerindedür göbegüñ altında bir ola

/2/ aḫir ¹³⁴ aynısı andan aşığa ola sāḳuñ uzunı altında ola daḫı her ubuluḡuñ¹³⁴

/3/ keyteyni¹³⁵ ola daḫı sen key-i uḫtiyile indüresin ¹³⁶ ilācsız zamān-ı ṭavīl ile

/4/ acasın andan mu¹³⁷ ālece idesin şol gecenleyin ¹³⁶ فيكي الاسهال

/5/ ḳacan ishāl burüdetden yāḫūḍ ruṭübetden ola sen ḳuvā-yı māsikeyi

/6/ iş¹³⁸ af it daḫı şol hażıma ki ma¹³⁹ ĩdedür daḫı andan mu¹⁴⁰ ālece

/7/ eyle envā¹⁴¹ ¹⁴² ilācıla daḫı berı olma sen göresin ¹⁴³ ilīl¹³⁷ muḫtemel göresin

/8/ key icün daḫı keyy-i kebıreyi ma¹⁴⁴ ĩde üzerinde ikvāh idesin şol geḳenleyin

¹²⁹ Ayak ve bacakların tedavisi.

¹³⁰ **müstakī:** Vücutta su toplanan yer. (i.h.)

¹³¹ **bınşır:** Yüzük parmağı. (i.h.)

¹³² **keyyeteyn:** İki yöntemle daḡlama, cerrahi alet ile müdahale etme ve ilaḳla tedavi etme. (i.h.)

¹³³ **sikkīn:** Bir sap ve çelik bölümden oluşın kesici araç; bıçak. (i.h.)

¹³⁴ **uyluḡ:** Kalçadan dize kadar olan bacak bölümü. (i.h.)

¹³⁵ **keyyeteyn:** İki yöntemle daḡlama, cerrahi alet ile müdahale etme ve ilaḳla tedavi etme. (i.h.)

¹³⁶ İshalin tedavisi.

¹³⁷ **alil:** Sağlıḡı bozuk olan, esenliḡi yerinde olmayan, hastalanmış, rahatsız. (i.h.)

/9/ key ma'idede mikvāhı dāyiresinde dōrt key göbek havālinde idesin mikvāh-ı mismāriyye-i laṭife

/10/ luṭfi miḳdārı daḫı 'aşaş-ı kebire üzerine panbuḡı

/11/ keyh eyle yāḫūḍ keyyeteyn eger sen ruṭūbeti vafır göresin daḫı 'alil

23b

/1/ muḫtemil olur sen ikvāh it keyhi 'ānet üzerine daḫı keyh it zāḫiret üzerine

/2/ iyi niçe nesne ki merdūd olur keyyeteyn-i şaḡireteyn ile ma'ide üzerine

/3/ kebire yaḫınlıḡıla ol vaḳt sen menḫaḫ¹³⁸ ile 'ilāc eyle ¹³⁹ في كي اليواسر المقعدة

/4/ ḳacan mezmene olsa yāḫūḍ bir aḫlāt-ı ḡalīze bāride yāḫūḍ

/5/ ruṭūbatı taḫḳik fāsıd olur mu'ālece eyle edviyyeyile berī olmasa sen 'ilile¹⁴⁰

/6/ üc keyyātıla ikvāh eyle ma'ide altında arḳa aḫirinüḡ aşaḡasından

/7/ az meblih¹⁴¹ daḫı keyh eyle göbegüḡ altında iki barmaḳ gibi eger ta'āmı burüdet

/8/ icün ma'idede hażm olmasa yüzi muḳavverim olsa keyy-i kebire ma'idede

/9/ ikvāh eyle bir keyy daḫı ciḡer üzerinde bir keyy daḫı ṭalāḳ üzerine mikvāh-ı mismāreyile

/10/ daḫı keyy acuḳla terk eyle bir zamān daḫı mu'ālece eyle

/11/ ¹⁴² في كي الثالثيل بعد قطعها mikvāh-ı müşebbehe'i iḫmā eyle mīlile andan

24a

/1/ ḫāmiye'i kivir nefsi şelūli maḳtū'ada daḫı im'ān it tā ki mikvāh ulaşa

/2/ 'araḳ-ı sāiküḡ¹⁴³ aḡzına andan ḳan ulaşa sen işleyesin bir kerre yāḫūḍ

/3/ iki kerre eger şelülüḡ büyük olsa ikvāh eyle keyy-i kebireyi eger keyy panbuḳ

¹³⁸ **müncaḫ:** Kurtulmuş, başarılı olmuş, iyileştirmiş. (i.h.)

¹³⁹ Makattaki basurun tedavisi.

¹⁴⁰ 'alil (i.h.)

¹⁴¹ **mīl:** Cerrahi işlemlerde kullanılmak için yapılan ince ve uzun metal çubuk. (i.h.)

¹⁴² Deride, özellikle ellerde oluşan zararsız, pürtüklü küçük urun kesildikten sonraki tedavisi.

¹⁴³ 'ırḳ-ı sāik: Vücutta kan akışını saḡlayan atardamarlar. (i.h.)

- /4/ üzerine olsa nefi^ç de daḥı yigrek olur ¹⁴⁴ فيكي الناصور في المقعد ونواحيها
- /5/ kaçan ḥasta cebn olsa mevzı^ç uḡ şaḳḳından keşıra ammā sen
- /6/ berī ol keyyile kaçan nāşūrdan zamān gecse daḥı iriḡ aḳsa andan daḥı
- /7/ ruḡubat-ı fāsıde evvel emirde mā-yenbaḡī oldur kim mismār-ı raḳıḳ ile teftiş
- /8/ idesin andan ^ç avir miḳdārın bilesin andan şol mikvāh kimiyle beḡzer
- /9/ anuḡıla iḡmā idesin andan ḡāmiye^ç i idḡāl idesin nefsi-i nāşurada ḡavrı
- /10/ nāşuruḡ istiḳameti üzerine daḥı şol nesnekim andan mismār girür daḥı anuḡ
- /11/ üzerine keyy ^ç ādil olur ḡatta yaḡar ol ecsām-ı fāsıde^ç i küllüsini bir kerre ve iki kerre

24b

- /1/ yāḡūḡ üç ḡacet miḳdārı daḥı sen ol vaḳt şaḳla siḡirüḡ yaḳmasından
- /2/ eger bunda siḡir olacaḳ olursa yāḡūḡ büyük kemük eger nāşūr müfzi olsa
- /3/ meşānenüḡ siḡir cirmini yāḡūḡ cirim me^ç ābiyi sen şaḳla ol mevāzi^ç üḡ küllüsini
- /4/ be-dürüstī sen işle işbunı kaçan nāşūr mevzı^ç -ı laḡmide olsa sen taḡdır it
- /5/ anuḡicün ḡayri mefḡūdı yāḡūḡ ^ç izm-i fāsıdüḡ¹⁴⁵ ^ç avrinde daḥı nekim buḡa
- /6/ beḡzer varısa şunda kim bunun zıkrı mevzı^ç ında geldi inşāllahu te^ç ālā
- /7/ ¹⁴⁶ فيكي الكلا kaçan kelyede derd ḡādiş olsa şovuḡdan yāḡūḡ
- /8/ ḡālīz yelden anuḡicün ^ç alīl cimā^ç ı naḡş ide eyle gerekdür kim mesīn üzere
- /9/ ikvāh ide nefsi-i kelyüḡ üzerine keyy ide her kelyenüḡ üzerine mikvāh-ı mismāriyile
- /10/ anuḡ gibi mismārı kim zıkrı gecdi niḡe nesnekim biz keyy itdük
- /11/ elyeyile nefsi-i māidede kelye üç keyyāt-ı muştafayı ile daḥı nefi^ç de eblāḡ

25a

- /1/ ola inşāllahu te^ç ālā ¹⁴⁷ فيكي المنافة kaçan meşānede za^ç if olsa

¹⁴⁴ Makat ve çevresindeki fistülün; anal çatlaḡının tedavisi.

¹⁴⁵ ^ç izm-i fāsıd: Bozulmuş kemik. (i.h.)

¹⁴⁶ Böbreklerin tedavisi.

¹⁴⁷ Mesanenin tedavisi.

- /2/ şovukdan ve yaşdan müsterih olsa hatta sidigiñe yapışmasa ikvāh ide
- /3/ göbегinüñ altında meşānesi üzerine tā şol hayşiyetile ki şev‘ āneye¹⁴⁸ yapışa
- /4/ dağı keyy ide göbегinüñ sağı yanında ve ağır şol yanında dağı ola
- /5/ keyyden şonra her tarafından barmaq kesügi miqdārı üzerine ola dağı ikvāh
- /6/ ide arkanıñ aşağısında yāhūd iki keyye ide eger aña muhtāc olacağ
- /7/ olursa dağı mikvāh-ı mismāriyyeye ola inşāllahu ta‘ ālā¹⁴⁹ فيكي الرحم
- /8/ kaçan raħimde ħarāret ya burūdet ħādiş olsa ve yāhūd ruṭūbāt
- /9/ bununıla inbi‘ āşı cebilden¹⁵⁰ dağı şameşi fāsıd olsa dağı zura müte‘ azzir
- /10/ olsa yāhūd ħādiş olsa derd maħv olduğı vađt eyle gerekdür kim
- /11/ göbегün ħavāyisinde üç keyy ola nitekim biz zıkr itdük keyyi meşānede dağı

25b

- /1/ keyy ide arkanıñ altında panbuğ üzerine yāhūd keyyeteyni dağı mikvāh-ı mismāriyye
- /2/ ola¹⁵¹ فيكي تخلع الورك taħķik sen naşb idesin ruṭūbāt-ı muħāṭiya’ı
- /3/ feyā ki sebep ola mevzi‘ dan cıķmađa dağı ‘ alāmetinden eger sağ uzun
- /4/ olacağ olursa ağır üzerine kaçan ba‘ zısı ba‘ zısından fass olsa eyle gerekdür kim
- /5/ ‘ ilil¹⁵² ikvāh ide ħikķa-i verək üzerine bi-nefsihi keyye dāyire şeye eyleye midādıla
- /6/ ħikķakuñ¹⁵³ ħavlisini bildüğinden şonra nitekim devarān ider tā ki nefsi ħađ kim
- /7/ vağı‘ ola dāyirenüñ ortasında dağı mikvāh ola anuñ gibi mikvāh kim
- /8/ şūreti gecdi ma‘ ide keyyinde eger sen ħazır itmeyesin işbu mikvāhıla ikvāh
- /9/ eyle üç keyy mikvāh-ı zeytūniyyeyile kebire ile dağı inlü eyle derinüñ

¹⁴⁸ **şar-i ‘āne:** Eklem kemiğinin başlangıcı. (i.h.)

¹⁴⁹ Rahmin tedavisi.

¹⁵⁰ **ħabl:** İp, iplik. (i.h.)

¹⁵¹ Kalça çıkığının tedavisi.

¹⁵² **‘alil:** Sağığı bozuk olan, esenliğı yerinde olmayan, hastalanmış, rahatsız. (i.h.)

¹⁵³ **ħikka.** Kalça kemiğı, baldır kemiğı. (i.h.)

/10/ küllisi miḳdārınca andan mu‘ ālece eyle tā ki müyesser ola inşāllahu te‘ ālā

/11/ ¹⁵⁴ عرق النساء في كي kaçan hıḳḳa-i vereke derd hādīs olsa anuḡ sebebi

26a

/1/ şovuşdan ve ruḡbātndan haşıl olsa ‘ alile mu‘ ālece eyleye taḳsimde

/2/ biz zıkr itdügümüzzeyin ‘ ilācı nec‘ eylemese bunuḡ üzerine zamān gece

/3/ eyle gerekdür kim ḡasta saḳy bula aḡlāt-ı ḡalīzden tā kim metīn vācib ola

/4/ daḡı nekim bunlara beḡzer varısa andan ikvāh eyle daḡı şol keyy ki

/5/ anuḡ vechi andan ikidür birisi budur ki hıḳḳa-i vereküḡ nefsi üzerine üc

/6/ keyy ola mişli işbu şüret üzerine ola daḡı anuḡicün uzunluḡ ola şālih

/7/ ola daḡı her keyhüḡ ortasından şonra barmaḡ ḡalīzlıḡı gibi ola daḡı

/8/ mikvāh-ı zeytūniyye ola az olur ki keyye vasaḡda nefs-i vereküḡ başı üzerine

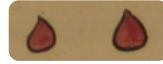
/9/ olur daḡı keyyāt olur eger sen dilersenḡ ikvāh it şol dāyire ile kim

/10/ anuḡ şüreti gecdi naḡli‘ ¹⁵⁵ vereküḡ keyyinde keyy-i vāḡide tā ki dāyire-i muḡiḡ

/11/ ola cemī‘ i vereküḡ küllüsini daḡı derinüḡ küllüsini yaḡa şıfatı keyy budur

26b

/1/ ¹⁵⁶ عرق النساء اذا كان الوجع kaçan vec‘

/2/ lāzım olsa vereküḡ nefesine eger olmasa uyluḡa

/3/ ulaşur daḡı incüḡe ikvāh eyle keyyeteyni uyluḡ

/4/ üzerine şol mevzı‘ üzerine kim ḡasta anuḡ üzerine işāret ider derdlise

/5/ daḡı keyy eyle ‘ urḡubuḡ üzerine dört barmaḡıla cihet-i vaḡşibeye¹⁵⁷ az daḡı

¹⁵⁴ Kadınlarda damar hastalığının (damar sıkışması, damar tıkanıklığı) tedavisi.

¹⁵⁵ **taḡla‘**: Eklemin veya kemiğin yerinden çıkması. (i.h.)

¹⁵⁶ Kadınlarda damar ağrılarının tedavisi.

¹⁵⁷ **cihet-i vaḡşibe**: Cerrahi müdahale yapılmamış kısım, bölge. (i.h.)

- /6/ mikvāh-ı sekīne¹⁵⁸ ola daḥı keyyūḡ uzunluḡı derinūḡ ṣaḥnı miḡdārı üzerine
 /7/ ola ancak eger ʿ ilīl¹⁵⁹ işāret eyleye derde mūmted olar ayak barmaḡınunḡ
 /8/ naḥvine ikvāh eyle ṣol ḥayṣiyetile kim işāret eyleye saḡa mikvāh-ı noḡta
 /9/ ile üc yāḥūd dōrt veyāḥūd daḥı çoḡ eger aḡa muḥtāc olacaḡ
 /10/ olursa eger işāret idecek olursa vecʿ ile dizi altına incüḡine deḡin
 /11/ ikvāh eyle bunda keyy-i vāḥide-i sikkīniyye daḥı cemīʿ ī keyil ṣaḡlaya keylūḡ

27a

- /1/ iriṣmekliginden tā ki yaḡmaya siḡiri yāḥūd ṣerāyin¹⁶⁰ ʿ aḡīm bununla ḥādiṣ
 /2/ olur ḡasta üzerine afet-i rediyyeten yāḥūd zamāna taḡḡik ṣahādet ider
 /3/ vāḥid ve ṣānī ʿ urḡubı fevḡinūḡ ḡuvāsından keyyde bu olur sāḡda terkem
 /4/ olur ḡatta zükām ḡademe bāliḡ olur küllüsi delinür cemīʿ ī ayak fesāda varur
 /5/ andan ishāl ve mevt ḥādiṣ olur bundan ṣoḡra eger vecʿ cemīʿ ī cihetinde
 /6/ olsa ikisinde ikvāh ide işbu ṣıfat üzerine beʿ aytiḡ inṣāllahu teʿ ālā
 /7/ taḡḡik baʿ zı ḡükemā zıkr eyledi keyy-i verekte nitekim ṣıfatı işbudur demürden
 /8/ ḡadeḡe beḡzer bir nesne ʿi işleye daḥı ḡıṣalıḡı ṣebr yarsı gibi ola daḥı ala
 /9/ anda envāh-ı tir¹⁶¹ ḡalīzlıḡı gibi ola andan daḥı al daḥı ol ḡadeḡün icinde
 /10/ ḡadeḡ-i aḡer ola daḥı ḡadeḡ-i ṣeleṣe ola daḥı sıḡar ḡadeḡün ortasından ṣoḡra
 /11/ ʿ aḡd ola biḡām yaʿ nī barmaḡ miḡdārı ola daḥı aḡdāḡ yaʿ nī cemīʿ ī ḡadeḡler

27b

- /1/ acuç ola cihetinden daḥı yüksekliḡi ṣaḡḡ ʿ aḡdi yāḥūd aḡdeyin
 /2/ miḡdārı ola daḥı ala anuḡicün mabṣaʿ ban¹⁶² demürden taḡḡik ḡükm ide

¹⁵⁸ **mikvāh-ı sikīn:** Yarayı kolaylıkla daḡlamaya yarayan bir tür cerrahi alet. (i.h.)

¹⁵⁹ ʿ **alīl:** Saḡlıḡı bozuk olan, esenliḡi yerinde olmayan, hastalanmıṣ, rahatsız. (i.h.)

¹⁶⁰ **ṣerā ʿin:** Atardamarlar. (i.h.)

¹⁶¹ **nüvāt-i temr:** Hurma çekirdeḡi. (i.h.)

¹⁶² **maḡbaʿ zan:** Kabzalı. (i.h.)

/3/ aḳdāḥda işbu şūretidür andan iḥmā ide nārda ḥatta taḥmer¹⁶³ ide daḥı şerari aḳa andan vaz⁶ ide ya⁶ nī ḳoya

/4/

/5/ ḥıḳḳa-i verek daḥı 6 ilil¹⁶⁴ üzerine metlā ide cānib-i şaḥiḥ üzerine

/6/ ikvāḥ ide şeleşe keyyātı müstedire bir kerre andan terk eyle

/7/ üç gün daḥı zamd eyle seminle daḥı cerāḥatı acuçla ḳo

/8/ bir niçe gün terk eyle andan mu⁶ ālece eyleye mermaḳıla tā ki

/9/ sen göresin inşāllahu te⁶ ālā vāzı⁶ kitābı eydür işbu nev⁶ keyyden

/10/ az olur ki biz işlerüz şenā⁶ atından ötürü imdi bu manzaradur daḥı şol

/11/ kimesnekim (?) bunun üzerine azdur illā bu ḳadar vardur kim keyyden şol kimesnekim

28a

/1/ şabr eyleye bunun üzerine daḥı işabet mevzı⁶ına ammā keyy edviyye³-i muḥariḳayıla¹⁶⁵

/2/ ol anı işler şol ḥinde kim ḥalka beḳzer anuḡ gibi ḥalk kim terk eyler

/3/ anda riyāc-ı bāb nuḥasdan yāḥūḍ demürden daḥı olur bir yanında

/4/ 6 aḳdeyn miḳdārı mürtefi⁶ olur daḥı nekım

/6/ arasında barmaḳ ḡalızlıḡı gibi olur daḥı 166 مفتوح الاسفل والاعلي

/5/ buḡa beḳzer varısa daḥı olur anuḡla ikisinüḡ

/7/ olur daḥı ba⁶ zısı ba⁶ zısına mümās olur

¹⁶³ **teḥammere:** 1. Ateş, yüksek vücut ısısı. 2. Sıtma. (i.h.)

¹⁶⁴ 6 **alil:** Sağlığı bozuk olan, esenliḡi yerinde olmayan, hastalanmış, rahatsız. (i.h.)

¹⁶⁵ **edviyye-i muḥriḳa:** Yanık tedavisi, yanık merhemi. (i.h.)

¹⁶⁶ Alt ve üst tarafından açılmış olan.

/8/ daḥı terk eyleye ḥıka-i verek üzerine daḥı ʿilīl¹⁶⁷ üzerine calḳoyun ḥaybetü'l-şahīḥ

/9/ daḥı elini çeke nermi dāyireteyn arasında māʾ-i ḥāddiden imdi ol medenīdür¹⁶⁸

/10/ nār-ı ḳalīlden ʿamātimi naşb idüb daḥı bir sâʿ at zemīneye yapışa ʿalīl

/11/ şabr eyleye lezʿ a üzerine daḥı ḥarm üzerine anuñicün lezʿ a bula nār gibi ḥatta

28b

/1/ leziʿ ihdā ide andan elini ḳaldura alet ile daḥı māʾ-i ḥādīñ küllüsini

/2/ verekden māʾ-i ʿazbıla sile andan üç gün terk eyleye daḥı ʿamel eyleye

/3/ anuñ üzerine seminle ḥatta sevādı ḥarfı¹⁶⁹ gidere bir niçe gün terk eyleye

/4/ tā ki andan iriñ aḳa ol vaḳt buḳʿ a irişür daḥı muʿālece ide

/5/ merhemle eger vecaʿ uyluḡa yetişe yāḥūd incüge sen anı işle ḳalb

/6/ idüben şundakim şuya yapışa vażʿ olunduḡı ḥisābca verek üzerine

/7/ işbu¹⁷⁰ صفه الحاد الحاد milḥ-i ḳabdan yaʿ nī tuzdan ala daḥı nuradan

/8/ ḡayrı miṭfāḥ ola her birisinden bir cüzʾ ola daḥı saḥḳ ide daḥı ḳoya

/9/ ḳadar cedīdede taḥḳīḳ bāḳī ḳala aşāḡasında¹⁷¹ باقيه واحده صغيرة

/10/ yaʿ nī kücücük merved girdüḡi miḳdār daḥı ḳoya ḳāʾı ḳadrün altında aḡer

/11/ merḥace miḳdārı anuñ gibi merḥace kim girür daḥı telaḳḳī ider ḳılı üzerine

29a

/1/ daḥı ḥıbr yaʿ nī mürekkeb üzerine şol nesne kim ḡımr ider barmaḳ ile elünle

¹⁶⁷ ʿalīl: Saḡlıḡı bozuk olan, esenliḡi yerinde olmayan, hastalanmış, rahatsız. (i.h.)

¹⁶⁸ müdeffeʾ: Isıtılmış. (i.h.)

¹⁶⁹ sevād-ı ḥarfı: Yanık karartısı. (i.h.)

¹⁷⁰ Demir istıma yöntemi.

¹⁷¹ Küçük cerrahi aletin girdiḡi kadarıyla.

- /2/ gördüğünden sonra dem-i ceyyîd yâhûd ‘özri terk eyle tâ ki mâ’-i hâd
- /3/ esfile mercimek kadarına ire andan ol mâ’i cem‘ eyle andan cebr-i ahar
- /4/ ilkā eyle dağı kalye aher dağı terk eyle tâ ki şu ine andan ilkā eyle
- /5/ cerâhatı üzerine dağı ancılayın kalye aher müceddideyn eyle anuñicün olur
- /6/ haddün mevkinde cidi ceyyîd olur coğa munşarif a‘ māl-ı tıbdan dağı sayir
- /7/ ‘azanuñ keyyinden anuñicün işler nâr fi‘il gibi dağı edviyyeden anuñıla
- /8/ verek ancılayın olur nenün gibi mişli’n-nāse gibi dağı ‘asel-i balādur gibi
- /9/ dağı hibîr gibi şabunıla kim memzûc ola dağı devā cîd ola ‘arağ-ı nisā¹⁷²
- /10/ icün dağı vec‘-i verek icün berî eyleye şeytarac ahar eger bulacak olursa
- /11/ yâbis olmaya tenaküm¹⁷³ ide dine anuñıla bir şey şahımdan dağı vereke haml eyleye

29b

- /1/ şol yirde kim vec‘ a ola yâhûd sâkda yâhûd incikde elini bağlaya
- /2/ üç sâ‘ at miqdârı ‘ilîl¹⁷⁴ hüsn itdüğü miqdârca tâ ki hurğa sâkin
- /3/ ola andan hammâma gire kaçan bedeni nedâ olsa havza kivîr anuñicün
- /4/ derdi keyidür eger berî olmazısa anuñ üzerine zamadı ırâğ eyle bir nice kez
- /5/ on gün miqdârı vây saña ki ‘uzvı eb‘ad bedenden istifrâğ ola
- /6/ sen zîkr eyleyesin mifrâzı vâyı behi ‘arağ-ı nisâda¹⁷⁵ andan vağı‘ ola keyyid aher
- /7/ işbu şıfat üzerine ola şufen andan zeyt-i ‘ağîkde içüre dağı kıoya
- /8/ mekânı ‘ağîkün üzerine şol rebaddan¹⁷⁶ kim ikisi barmağ arasındadır
- /9/ elden dağı zened arasında ki ol zenede yağındur andan dört ba‘ demâyı

¹⁷² ‘**ırğ-ı nisâ**: Kadınlarda damarlarda oluşan rahatsızlıklar, damar sıkışması, varis. (i.h.)

¹⁷³ **tena’um**: Faydalanmak. (i.h.)

¹⁷⁴ ‘**alîl**: Sağlığı bozuk olan, esenliği yerinde olmayan, hastalanmış, rahatsız. (i.h.)

¹⁷⁵ ‘**ırğ-ı nisâ** (i.h.)

¹⁷⁶ **zend**: Bilek kemiği, bilek. (i.h.)

/10/ h̄alef daḥı biraḫ oduḡ üzerine tā ki kıızıllıḫ yine gele daḥı biri¹⁷⁷ kııl

/11/ birden ōnra iŝbu ūfūḡ üzerine her gāh ki berdeti vāḥide ola

30a

/1/ ter^ˆ at ide daḥı uḥrā ḫoya ḫatta ^ˆalīl gökcek ola oduḡ ḫarāretinden

/2/ taḫḫīḫ irişür vereke ^ˆadli orta olur veca^ˆ teskīn olur allah iznile

/3/ bunun gibi ḫarbe keyden keyy-i baḡvī dirler¹⁷⁸ فيكي وجع الظفر¹⁷⁸

/4/ arḫa derdi esbāb-ı kebīreden ^ˆarīz olur saḫaḫdan daḥı ūa^ˆ aḫamdan

/5/ yāḫūḫ istifrāḡ-ı mafvaḫadan¹⁷⁹ daḥı nekim bunlara beḡzer varısa daḥı mā^ˆi

/6/ raḫbenüḡ inŝibāsından¹⁸⁰ keyy daḥı iŝbu ūaf icün yaluḡuz ola ḫasta olan

/7/ istifra^ˆ itdükden ōnra mübīn vācib olur daḥı nekim bunlara beḡzer varısa

/8/ arḫanuḡ üzerine ikvāh ide ūol ḫayŝiyyetile kim veca^ˆ da üç ūufūf ola

/9/ mā^ˆ idenüḡ ^ˆarzı üzerine mevzı^ˆ ı midādıla bildüḡüḡden ōnra her

/10/ haftada biş keyy ola daḥı ekşer iḫtimāl miḫdārı mikvāh-ı noḫta ile eger sen

/11/ dilersenḡ keyve idesin üç yāḫūḫ dōrt mikvāh-ı mismāriyile uzun ola iŝbu ūuret üzerine

30b

/1/

/2/ فيكي ابتدا الجديه¹⁸¹ ekşer nesnekim ḫādiŝ olur işbu ^ˆilletde eḫfāl

/3/ icün daḥı nefes ḫar olmak ḫādiŝ olmaḡuḡ bidāyeticündür kıyām vaḫtinde

/4/ daḥı ḫareket vaḫtinde daḥı bulur eḫad-i ḫafāruḡ¹⁸² arḫasında ḫırz¹⁸³ bulur taḫḫīḫ

¹⁷⁷ **beri:** edatlarla birlikte kullanılarak bir fiilin, bir hareketin, bir yerin, bir ūeyin baŝladıḡı veya sona erdiḡi noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartmalı bir biḫimde anlatan bir ūöz. (i.h.)

¹⁷⁸ Bel, sırt aḡrısının tedavisi.

¹⁷⁹ **istifrāḡ-ı menūd:** Sonradan kusma. (i.h.)

¹⁸⁰ **inŝibāb:** Dökülmek, yayılmak. (i.h.)

¹⁸¹ Kamburluk tedavisi.

¹⁸² **eḫad-i ḫıfār:** Omurgalardan biri. (i.h.)

¹⁸³ **ḫarz:** Deriyi soymak. (i.h.)

/5/ yanağ zāhir olursa bir ḥarāzāt üzerine keyy anuḡ evvelinde şavāb olur mikvāhile

/6/ dāyire işbu şūret üzerinedür

/7/ keyyi ala her cihetün üzerine ḳafadan berāber eger sen

8/ ḳafāranuḡ¹⁸⁴ ḥavālisinde keyy itmek
dilersenḡ

/9/ mikvāh-ı noḳta ile şaffeyn it yāḡūḡ

/10/ üc daḡı noḳta ba' zıısı ba' zıısından

/11/ beyhe¹⁸⁵ ola andan mu' ālece ide daḡı şaḳlayalar keyyi isti' māl itmekden

31a

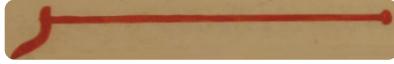
/1/ şol demürde kim anuḡ levni sinir şec ne beñzer¹⁸⁶ فيكي النقرس ووجع المفاصل¹⁸⁶

/2/ ḳacan ruḡbāt-ı bāride müntesib olsa tende ḳanḳı ' uzvıla

/3/ gerekise olsun evvelā sen istifra' it daḡı ikvāh it iki ayaḳ mafsalinuḡ

/4/ ḥavālisinde keyyāt-ı keşire mikvāh-ı zeytūniyye 'i maḳusıta¹⁸⁷ ile şūreti işbudur

/5/

/6/ eger muḡtāc olacaḳ olursaḡ ayaḳ yüzünüḡ noḳtasına mikvāh-ı maḳazayıla¹⁸⁸

/7/ işle eger veca' su' üd idicek ayaḳ yüzünüḡ inḳazına iki dize yāḡūḡ

/8/ sāyir mafāşıla ikvāh eyle her dizüḡ üzerine üc keyy yāḡūḡ dört

/9/ her cihet icün işbu mikvāh-ı zeytūniyye 'i it direşḡin¹⁸⁹ gibi ancaḳ eger derd

/10/ verekeyne yāḡūḡ arḳaya varsa işle sen işbu zıkr olunanı nekim gelür

¹⁸⁴ **ḳıfāra:** Dokularda genellikle yüzde, ellerde, ayaklarda ve bazı iç organlarda aşırı miktarda sıvı birikmesi, ödem. (i.h.)

¹⁸⁵ **bie:** Yaranın çevresi, tedavi edilecek yer. (i.h.)

¹⁸⁶ Kırık-çıkık ve eklem ağrısının tedavisi.

¹⁸⁷ **mutavassıta:** Ortalama. (i.h.)

¹⁸⁸ **mikvāh-ı noḳta:** Ucu çıkıntılı cerrahi alet. (i.h.)

¹⁸⁹ **der-şahn:** Kalın örtü bez, katı merhem. (i.h.)

/11/ keyyden eger derd iki elde olsa noқта it sen zeydeynüñ¹⁹⁰ havālisini

31b

/1/ nitekim ve vaşfeyni deverān ider eger barmaқта bir şey derdden bākī қalacaқ

/2/ olursa noқта it sen her ʿ ukdenüñ üzerine noқта it dağı meşti ʿl-yedi

/3/ üzerine eger evcāʿ mirfaқeynde ayaқdan şonra ikisin dağı

/4/ bile ikvāh her cihetden tā ki ʿ ilīl¹⁹¹ göresin iki ellerin cıқdı göresin

/5/ dağı balғamı istifrāğ ola anuñicün berī olur ¹⁹² في كي الفتوق қacan ki

/6/ fatıқda¹⁹³ ürbiye ʿ āriż olsa baʿ zı maʿ ā münhādir olsa yāhūd turub

/7/ (?) dağı olsa biz ifsād iderüz yaқını ʿ aқıl geçer yemegi terk eyler

/8/ bir gün dağı ṭabīʿ atını yumşaq ider dağı calқoyun yata arқası üzerine

/9/ dağı nefesine yapışmaқlıға emr eyleye tā ki ṭurb yāhūd lemʿ ā aşikāre

/10/ ola andan barmaқını ibrād ide dağı taʿ līm ide midādıla fetқunuñ altında

/11/ ʿ izām-ı ʿ āne üzerine nışf-ı dāyirenüñ eṭrāfına beñzer bedenüñ aʿ lāsına

32a

/1/ andan iḥmā ide mikvāh ile mikvāhuñ işbu şüretidür

/3/ ḥatta aқ nesne gele şerariāta andan meʿ ābī red ide yāhūd şürb

/4/ elile қorқduğı yere andan çeyneye eli ḥādimine şol mevzıʿ uñ

/5/ üzerine tā ki maʿ ā nāzil ola taḥķiқ ferāḥ ola ve ʿ alilüñ incügi

/6/ ortası dağı қoyasın altına sedāʿi dağı ḥādım aḥire baғlayasın iki ayağı

/7/ üzerine aḥer gögsi üzerine iki elile nefsinüñ yabışa andan mikvāhi

¹⁹⁰ **zendeyn:** İki bilek, bilekler. (i.h.)

¹⁹¹ **alil:** Sağılığı bozuk olan, esenliğı yerinde olmayan, hastalanmış, rahatsız. (i.h.)

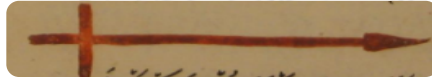
¹⁹² Fitık tedavisi.

¹⁹³ **fitık** (i.h.)

- /8/ terk eyleye ‘ alāmet üzerine daḥı elile müstaḳīm mikvāh ide daḥı yapışa
- /9/ tā ki anuḡla kemüğe iriše bir daḥı i‘ āde ide eger kemige eriřmeyecek olursa
- /10/ daḥı cehdüni řaḡlayasın tā ki ma‘ ā zāyil ola vaḳit-i keyyde tā ki
- /11/ yaḡa ol vaḳt mevt ḡādiř olur yāḡūḡ belā-yı ‘ aḡīm bilgil kim

32b

- /1/ eger sen keyyile kemüğe irişmeyecek olursañ ‘ amelüñi nec‘ itme eyle gerekdür kim
- /2/ sen kılasın mikvāh-ı řalbiyāni laḡife kılasın daḥı kibāri kebire’i andan
- /3/ keyi mu‘ ālece idesin tā ki berī ola daḥı ḡasta’i arḡası üzerine calḡoyun
- /4/ kırḡ gün biraḡ tā ki cerāḡatı ḡatm ola daḥı ḡabī‘ atı ya‘ nī ḡarın yumşaya
- /5/ müddet-i marāzda eger bezk olsa revā ide ḡacan durmaḡ dilese ribāḡ
- /6/ isti‘ māl eyleye muḡkem kırḡ gün aḡar-i siyāḡdan yāḡūḡ ta‘ b ve řarābdan
- /7/ řıḡlet eyleye daḥı her fitıḡda bedenden ḡacan endire dilese ikvāh ide
- /8/ müstedīre ile ¹⁹⁴ علي قدره daḥı yaḡa deriden ucu andan mu‘ ālece ide
- /9/ ba‘ zı ḡükemā ḡademā’i¹⁹⁵ zıkr eyledi futūfi¹⁹⁶ ikvāh ide iřbu mikvāh-ı müřelleseyile

- /10/ işbu şüret üzerine
- /11/ midādıla bildüġinden şonra daḥı şabr eyleye şol derikim ‘ arzıla

33a

- /1/ cānib-i a‘ lāda fitıḡdan daḥı ḡaḡḡ-ı aḡerden ařaġadeg daḥı sen elüñi
- /2/ terk eyle keyy-i vāḡideyile keyy-i eḡall efdaldür ¹⁹⁷ في كي الوثي ḡacan ḡādiř
- /3/ olsa ba‘ zı a‘ žāda řaḡatdan yāḡūḡ řadmedan yāḡūḡ vec‘ i dāyım
- /4/ olsa zamānda anda münca‘ olmasa devā eyleye ikvā eyleye iki noḡtayıla

¹⁹⁴ Gerektiġi kadar.

¹⁹⁵ **ḡudemā:** Eskiler, öncekiler. (i.h.)

¹⁹⁶ **futūḡ:** Fitıḡlar. (i.h.)

¹⁹⁷ Burkulma tedavisi.

- /5/ her ‘uzvı keyy ide kücücüklüğü ve büyüklüğü hisābınca ve za‘ if ve kuvveti
- /6/ hisābınca eger berī olsa bir kerre yāḥūḍ iki kerre işbu evcā‘ da bir
- /7/ ‘uzuvdan bir ‘uzva daḥı ikvāh ide ḥatta berī ola ¹⁹⁸ فيكي الجذام
- /8/ mecdemūn intifa‘ iderler keyyile nefi‘ ‘ azīm ḥuṣūṣā ṣol cüzām ki
- /9/ ba‘ zı balğamdan daḥı sevdādandur eger cüzām mübtedi olsa anda devā
- /10/ incā‘ olmasa daḥı taḥṭ olmasa vāḳıf daḥı olmasa daḥı ḳorḳsa fesād
- /11/ müstevlī olur deyü cemī‘ ī mezāḥa¹⁹⁹ üzerine sen ikvāh it başuḡ üzerine

33b

- /1/ beş keyy birisi re ‘is-i maḳhūdanuḡ ortasında ola ve birisi andan aṣaḡa
- /2/ alına yaḳın sacuḡ dökendüğü yere-dek ikisi ḳarneyn üzerine olsa
- /3/ birisi ḳafa nuḳresinüḡ ardı üzerine daḥı elüḡi az keyyile im‘ ān eyle
- /4/ tā ki kemükde mü ‘eṣṣir ola ²⁰⁰ تاثير ريسير ya‘ nī azacuḡ andan kesile ḳaşūr²⁰¹ nefsi
- /5/ mevāddüḡ asanluḡicün anuḡ gibi mevādd kim ḡalīzdür daḥı nefsi cigerüḡ
- /6/ üzerine ikvāh ide işbu geḡen üzerine eger cüzām taḥḳīḳ zāhir olsa beyānı
- /7/ zāhirile sen ikvāh it işbu keyyātıla başda bir keyy daḥı burın üzerine
- /8/ it iki keyy ve ḥanteyn²⁰² üzerine iki keyy ḳafārāt-ı ‘ unuḡ²⁰³ üzerine altısın
- /9/ arḳanuḡ ḳafāreti²⁰⁴ üzerine it bir büyüḡin ‘ aṣṣaṣ²⁰⁵ üzerine it zebnüḡ
- /10/ ‘ acaibe ḳatında uḡrā nefsi-i mā ‘idede ikisin evrāk üzerine her verək
- /11/ üzerine bir ola ikisin dizleri üzerine ide ikisin dirsekleri üzerine

¹⁹⁸ Cüzam tedavisi.

¹⁹⁹ **mizāc**: 1. Huy, yaradılış, tabiat, karakter. 2. İnsan vücudunun fizyolojik yapısı, sağlık. (i.h.)

²⁰⁰ Az bir fayda vermesi.

²⁰¹ **ḳuşūr**: Kabuk, deri, pul, kepek. (i.h.)

²⁰² **rahneteyn**: İki delik, iki çukur. (i.h.)

²⁰³ **ḳıfārāt-ı ‘ unuḡ**: Boyunda oluşan ödemler. (i.h.)

²⁰⁴ **ḳıfārāt** (i.h.)

²⁰⁵ ‘ aṣ‘ aṣ: Uyluk kemiği. (i.h.)

34a

- /1/ ikisin gögsünün terā'ibi üzerine ide daḥı ikvāh ide bedenünün mafaşılı
- /2/ üzerine daḥı iki ayağınun ve barmağı ile keyyi keyye ide her ka' bün üzerine
- /3/ iki ayağun daḥı iki elün keyy ide ka' beynün mü'ehhîrinde siñirden şaklaya
- /4/ tā ki yakmaya taḥkîk ikvāh ide ' izām-ı ' āne üzerine keyy ide uḥrā
- /5/ ma' idenün ağızı üzerine uḥrā ciğer üzerine her gāh ki keyy ziyāde ola
- /6/ enfā' olur bilgil kim ' alil veca' da keyy bulmasa nitekim şaḥîḥ bulur bedeninden
- /7/ ḥazer itmek ecilicün sen ol vaḫt mukāvāyı taḫdîr idersin a' zā
- /8/ miḫdārından mu' ālece idesin keyi gerseleyile²⁰⁶ daḥı ' asel ile daḥı sāyir
- /9/ ' ilāci²⁰⁷ فيكي الحذر vaḫtikim ḳorḳsa ' uzv ' azādan daḥı mu' ālece
- /10/ itse edviyyeyile daḥı iddihān ile daḥı fesādātıla daḥı berī olmasa
- /11/ bir niçe kerrāt ikvāh it ḥisabı üzerine daḥı iğvāl derinün şaḥnında

34b

- /1/ andan mu' ālece merhemle tā ki berī ola taḥkîk ikvāh ide ḥazer ' ariz
- /2/ icün elde daḥı ayağda ba' zı ḳıfārātı zuhurda ' aşab-ı muḥarrîk
- /3/ ' uzuvda cıḫduğı vaḫt daḥı berī ola ikdām itmeye anuḡ üzerine
- /4/ illā meger kim teşrîḥ ola²⁰⁸ فيكي البرص ḳacan baraş müteḳādim olsa
- /5/ anda ḥile münca' olmasa keyy amîki inlü ikvāh eyleye deri şaḥn miḫdārı
- /6/ tā ki aḳlık gide daḥı levni müteğayyir ola andan mu' ālece ide noḡud unıla
- /7/ daḥı danesin verdile daḥı lisānı 'l-ḥaml yaprağııla daḥı ḥummām ḳanııla
- /8/ yāḥūd ḳatāḫîḳ²⁰⁹ ḳanııla ciz ciz cemî' isin ḳarışdura daḥı ḫlî ide

²⁰⁶ **kirşime:** Burçak. (i.h.)

²⁰⁷ Uyuşukluk tedavisi, uzuvlardaki uyuşukluğun tedavisi.

²⁰⁸ Vücutta yer yer lekeler şeklinde görülen hastalık, abraşlık, alaca hastalığının tedavisi.

²⁰⁹ **ḳatāḫîḳ:** Kırilangıç. (i.h.)

/9/ hırka yarasınun üzerine mevzı' a ilzām tā ki berī ola inşallāhu te' ālā

/10/ ²¹⁰ السرطان في كي kaçan başlasaŋ sen anuŋ tevfiķin dile dağı

/11/ ikvāh eyle mikvāh-ı dāyirenün ħavālisinde nitekim devrān ider zıkr eyledi anuŋicün kim

35a

/1/ ikvāh ide vasaŋda anı görmeye şavāb budur ki dāyire' i ikvāh ide

/2/ keyyāt-ı kebīreyile ²¹¹ الدبيلة في كي kaçan sen dübeyleyi bağı eyleseŋ

/3/ nāzııde faşıl fā' il kıbalından yāĥūd sinn-i ' alil kaçan sağı olsa

/4/ az dem yāĥūd zamāndan şonra eger sen nazc itmek isterseŋ ħavālisinde

/5/ ikvāh eyle keyyāt-ı şıġarı kebīre-i naķıtile andan terk eyleseŋ nazııle

/6/ id eger sen bıā eyleseŋ keyyile şol mikvāh ile kim işbu şūreti mīl

/7/ üzerine ola sen terk eyle dübeylenün ortasında ĥatta deri naķd ide

/8/ dağı keyye ola esfelün yilinde ola tā ki iriŋiŋ aķması geŋez ola

/9/ andan mu' ālece ide ²¹² في كي الاكله ekile fesāddür ' uzuvda sa' y ide

/10/ dağı yeye nitekim od ĥatabı yir eger mevzı' da olsa keyyi getüre iĥmā

/11/ ide mukāvī mismāriyye-i kebīre-i şıġarı dağı kıbār ide şāliĥ olduĝı

35b

/1/ miķdār andan ikvāh ide her cihetden ĥatta fesāduŋ küllüsi ulaşa

/2/ andan bir şey bākī kıalmaya andan terk eyleye üç gün dağı getüre

/3/ mevzı' un üzerine ki kibrīt zeyt ile ĥatta ekilenün küllüsi kıopa dağı

/4/ cemī' i fesād andan mu' ālece ĥatta eti bite eger gercek et bite ayaķdan

/5/ şonra ĥoş ve illā keyyi ' ad eyle mābaķī üzerine fesāddan taĥķiķ ekile' i

²¹⁰ Kanserin tedavisi.

²¹¹ Tümörün tedavisi.

²¹² Kangren tedavisi.

/6/ mu‘ ālece eyle devā-i ḥādile daḥı dura keyyūḡ yerine dura nāra’s-sür‘ dur

/7/ nefi‘ de ²¹³في كي المسامير المنكوسة وغيرها niçe nesne ‘ āriż olur

/8/ ḳademeynūḡ aṣaḡasında işbu ‘ illetden ol şeyi ḥaṣındür melbededür

/9/ lāyim olur andaki vec‘ üzerine nārıla yāḥūd devā-i ḥādile daḥı keyy

/10/ ide odıla mikvāhı mücevvef-i müṣebbeheyi iḥmā ide riṣi nesirde işleye

/11/ demürden mismāriye’i muḥit olduḡı miḳdārı her cihetden daḥı

36a

/1/ raḳīḳa’ı ḥāṣiye ola andan ḥāmiye’i indüre mismāriyye üzerine andan

/2/ devrān ide elini mikvāh ile mismār ḥavālisinde ḥatta ‘ umḳına iriṣe

/3/ daḥı terk eyleye üç gün ḥatta muḥakkem ola iriṣe andan şamd ide

/4/ ḥabāziyye-i bereyire’i medḳūḳayıyla milḥile zemādi terk ide anuḡ üzerine

/5/ gecire anuḡicün aṣlından ḳoparur andan merhemle mu‘ ālece ide kim et

/6/ bitürür eger ma‘ amiri²¹⁴ ḡayrı ma‘ küse olsa keṣıra ya‘ nī çok ammā niçe nesne

/7/ bedende saḥı daḥı ellerde ve ayaklarda büyük olur ünbübe’i ala nuḥāsdan

/8/ yāḥūd demürden daḥı riṣi nesirden daḥı endüre mismār üzerine

/9/ yāḥūd üṣlūlı andan ünbübe’i mā’-i ḥāden ilkā ide ḳadri seyyir

/10/ miḳdārı daḥı elini yapıṣa daḥı deverān ḥatta mü’eṣṣir ola enbübe

/11/ mismārdan daḥı ‘ alil şabr eyleye sesā’ anuḡ²¹⁵ ḥıdādı üzerine andan terk

36b

/1/ anuḡicün ḳopar daḥı mu‘ ālece ide şol nesneyile kim et bitürür ²¹⁶في كي النافض

/2/ ḳacan nāfiṣe şovuḳdan yāḥūd ḥārī‘ den ḥādiṣ olsa

/3/ daḥı nekim bunlara beṅzer varısa dört keyyāt ikvāh ide yāḥūd beṣ

²¹³ Çivi ve bunun gibi şeylerin batmasında uygulanacak tedavi.

²¹⁴ **mesāmīr:** Çiviler. (i.h.)

²¹⁵ **sā’ aten:** Bir saat. (i.h.)

²¹⁶ Sıtmanın tedavisi.

- /4/ arḳanuḡ ḡırız²¹⁷ üzerine her ḡırzuḡ²¹⁸ ortasında keyy ide daḡı gögsinde
- /5/ keyy daḡı ma‘idesinde [keyye] uḡrā mikvāh-ı zeytūniyye ide anuḡicün
- /6/ nāfiẓe sākin ola daḡı sur‘ at ide marīzūḡ nazce‘ i kim şovuḡdur
- /7/ ²¹⁹ في كي البثر الحادث في اليدن taḡḡik şübür-ı ḡabiha mündefi‘ olur
- /8/ şovuḡ māddeden anuḡ gibi māddekim fāsidi ḡalīz ola daḡı ilḡā
- /9/ ide evvel zuhūrında ikvāh ide her başuḡ üzerine keyy-i ser keyy-i laṭife
- /10/ ‘avdes²²⁰ ile taḡḡik yaḡa bir ṫarafını odıla yāḡūḡ zerāvend-i ṫavīl
- /11/ aşlı ile yāḡūḡ mikvāh-ı ‘adesiyyeyile taḡḡik demāmīl ikvāh

37a

- /1/ ide evvel indifā‘ında işbu şıfat üzerine ile bu ḡadar varkim
- /2/ beden faşlıla istifrāḡ itdükdən şonra gerek ²²¹ في كي ترف الدم عف قطع الشريان
- /3/ taḡḡik işbu ḡādiş olur verem şovuḡ olduḡı
- /4/ ḡatında yāḡūḡ keyy yāḡūḡ ḡaṫ‘ zarratından daḡı nekim bunlara beḡzer
- /5/ varısa ḡacān işbu ḡādiş olsa şerayānuḡ aḡzını dut sebā
- /6/ barmaḡuḡıla daḡı baş barmaḡuḡıla daḡı baḡla ḡatta ḡan ḡaşr ola
- /7/ andan bir şey cıḡmaya andan odda ḡo mukāvā zeytūniyye-i kebārı
- /8/ yāḡūḡ şıḡārı daḡı ‘ad eyle ḡatta giricek ḡamī ola andan vāḡide‘i
- /9/ kebīre‘i dut yāḡūḡ şaḡire-i şerayān ḡisābı üzerine indür mikvāh
- /10/ ile nefsi ‘araḡ üzerine barmaḡuḡ tīzcek ḡaldur döḡüḡden şonra
- /11/ daḡı sen mikvāh ile yapış tā ki ḡan munḡaṫi‘ ola eger mürtefi‘ olsa

²¹⁷ **ḡarz:** Deriyi soymak. (i.h.)

²¹⁸ **ḡarz** (i.h.)

²¹⁹ Vücutta oluşān çıban ve sivilcenin tedavisi.

²²⁰ ‘**adres:** Vurmak, vurarak. (i.h.)

²²¹ Atardamarın kesilmesinden dolayı oluşān kan kaybının tedavisi.

37b

- /1/ daḥı mündefi^ç olsa barmağın ƣaldur döğün den Şonra ol vaƣt mikvāhı
/2/ ƣağı²²² eyle daḥı mikvāh-ı uḥrā-ı maḥmīye ile dut tā ki Şuncılayın ine
/3/ tā ki ƣan munƣati^ç ola daḥı Őaƣlaya Őinir yaƣmaya ola bunda daḥı
/4/ belye ʾi uḥrā ḥādiŐ ola bilgil kim Őerāyāndan ƣacan andan az nesne
/5/ mündefi^ç olsa kesmege güci yetmese ḥuŐūŐā ki eger ʿ azīm olsa ille dört
/6/ cihetden birisi ola yāḥūd bir cihet yāḥūd keyh-i bi ʾn-nār yāḥūd
/7/ müntebir²²³ olsa ƣacan müntebir²²⁴ olmasa anuḥicün ƣacan müntebir²²⁵ olsa
/8/ ƣarafānı teƣāŐı olur daḥı ƣan munƣati^ç yāḥūd irbāt ide ḥayvat²²⁶
/9/ ile rebāt-ı veŐiƣ yāḥūd anuḥ üzerine važ^ç eyleye edviyyeyile anuḥ gibi
/10/ edviyye kim ƣanı keser daḥı Őeddi muḥkem zevāyid ile aƣa Şu kimesnekim ƣat^ç ı
/11/ döndürse berbāt ile yāḥūd ḥarƣ ile bağlaya yāḥūd eŐedd

38a

- /1/ muḥrikayı važ^ç eylese daḥı nekim bunlara beḥzer varısa anuḥicün bu nükde
/2/ müntefi^ç olmaz elbetde illā az eger ʿ arz eylese lā-ḥadām ṭabīb iḥzār itmese
/3/ daḥı devā sen beƣādur sebābe barmağın cerḥün ağızı üzerine daḥı bağla
/4/ ḥatta ƣan ḥāzır ola daḥı mā ʾ-i bādidi ibtāl eyle cerḥ üzerine daḥı
/5/ Őerāyānuḥ daḥı barmağın ḥallü ḥalince ḥatta ƣan münḥadim²²⁷ ola daḥı
/6/ ğalīz ola sen ol vaƣtın nazar it Şu nesnekim muḥtācdur aḥa deverān
/7/ yāḥūd keyyden ƣavli bā-küllü tamām oldı

²²² **ƣağı**: Söndürmek, soğutmak. (i.h.)

²²³ **mütedebbir**: Tedbirli, ihtiyatlı. (i.h.)

²²⁴ **mütedebbir** (i.h.)

²²⁵ **mütedebbir** (i.h.)

²²⁶ **ḥayāt**: Dikiş, dikiş ipi. (i.h.)

²²⁷ **munḥaŐır**: Kanaması durmuş. (i.h.)

/8/ ²²⁸الباب الثاني في الشق والبطن والقصد والجراحات ولخوها

/9/ ebū el-qaşım eydür taḥkīk ben zīkr itdüm yāḥūd zīkr olundı kitāb evvelinde

/10/ her marazı ki şalīḥdür anda ²²⁹ بالدارا كي داḥı ḥādd daḥı

/11/ ʿ ileli ya ʿ nī ʿ illeti ve daḥı esbābı daḥı elemlı daḥı şüveri mukāvī qarından

38b

/1/ ḳademe dek daḥı selk itdüm işbu bābda ²³⁰ مسلك بعينه bilgil kim

/2/ işbu bāb qarardan bāb-1 evvelki fevḳindedür keyyden tā ki iḥtirāz

/3/ andan eşedd ola ʿ amelden neçe nesnekim istifrāḡuḡ anda nefi ʿ ola

/4/ şu ḳandan kim o māddetü ʿ l-ḥayātdur tamar acılduḡı vaḳt yāḥūd

/5/ şaḳḳ-1 verem üzerine yāḥūd baḥḥ-1 cerāḥ ya ʿ ilāc daḥı siḥāmı cefere²³¹ yāḥūd

/6/ şaḳḳ-1 zamemā ʿ i daḥı nekim bunlara beḡzer varısa küllisi tābi ʿ olur zārara

/7/ daḥı ḥavfa daḥı ol ölüme tābi ʿ olur daḥı ben size vaşıyyet idesin

/8/ anda şübhe vāḳı ʿ olmaḳdan sizüḡ üzerüḡüze anuḡicün taḥkīk size

/9/ vāḳı ʿ olur şürub-1 nāsdan eşḳāmdan muḡḥacir ola anlardan şol

/10/ kimesnekim zacir olur marazdan anuḡ üzerine mevt müst olur seḳamī

/11/ ḳanı olur daḥı marazı uzun olur anlardan şu kimesnekim malı pezār²³² olur

39a

/1/ şıḥḥatuḡ recāsı üzerine daḥı marazı-i ḳıbālı size lāyık degüldür kim müsā ʿ ade

/2/ idesiz işbu şıfatıla tā ki sizüḡ ḥavfuḡuz ḳanı raḡbetüḡüzden andan

/3/ bir şeyi taḳdīm itmeyesiz illā ʿ ilmi yaḳından şonra ola neyā kim irişürse

/4/ ʿ āfiye maḥmüddan daḥı isti ʿ māl eyleḡ ma ʿ rifenüḡ maḳdemini ʿ ilācda

²²⁸ İkinci ünite; vücutta yarık, delinme, kanama, yaralanma vb. tedavisi hakkında.

²²⁹ Daḡlama ve ilaçla tedavi.

²³⁰ Mesleki konu dizini.

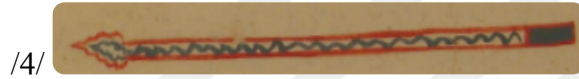
²³¹ cıḳara (i.h.)

²³² **bezr:** Çok, bol. (i.h.)

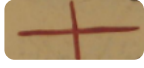
- /5/ şuna kim sa' ādet irişür dağı selāmet anuñicün anda sizün icün
- /6/ şenā ü ħamd var imdi işbu bab mürettebdür qarından ħademedek tā ki
- /7/ řālib üzerine cün ola inşallāhu te' ālā ²³³ علاج الماء المجتمع في دوس الصبيان
- /8/ keşir ammā ' arız olur ođlān toğduğı vağt ħacan
- /9/ re'is şabi düşse refiħ itmezsizin yine ancılayın bir kimesnekim 'ala itse
- /10/ iĥfāyla oğlancuğlar icün dağı cemi' i kimesnekim mevti esra' göre
- /11/ bu ecilden ötürü 'ameli berk göre anda dağı ruşubeti ammā müctemi' ola

39b

- /1/ derile kemik arasında yāĥūd kemik yāĥūd řıfāf²³⁴ eger verem kücücük
- /2/ olsa başı sen ayır řaħħ-ı vāĥidile ' arz eyle řaħħuñ uzunluğı ' ağden
- /3/ miħdārı ola ħatta ruşubet aħa işbu şüret ħabza' dur²³⁵

- /5/ eger ruşubet az yed olsa ya' nī elde olsa sen řaħħeyn

- /6/ müteħāti' eyn şıl işbu şüret üzerine ki gördüñ

- /7/ eger ruşubet kemik řaĥnında dağı ' alāmet olsa kim sen göresin ħayyařāt-ı re'is

- /8/ acuħ göresin dağı mā' i ħanaħ idesin ħacan elünile řıħsañ yarsañ

- /9/ üç řuħūħı işbu řüret üzerine dađı ruřubātuñ küllüsi

- /10/ cıħarsa dağı refd itse bağla dağı nışl itse fevħden řarābıla dağı

- /11/ zeyt ile beş günedek dağı ribāřı ħall eyle fişilile merhemle mu' ālece eyle

40a

- /1/ dağı başını yumřacuħ bağla dağı gıda eyle şol nesne' i kim ruşubeti coħ

²³³ Bebeğin başında su toplanmasının cerrahi alet ile tedavisi.

²³⁴ řıfāf: Hidrofil bez. (i.h.)

²³⁵ mibza': Neşter. (i.h.)

- /2/ ider eger Őu baŐun mađdeminde yāhūd mü 'eđđirinde yāhūd Őađında
- /3/ yāhūd Őimāinde sen yar Őu gōrdüğün üzerine Őiryāndan hazer eyle
- /4/ tā ki teref hādiŐ ola ²³⁶ في قطع الشريان الذي ذنوا الاذنين
- /5/ anuç gibi üzneyn kim bilinmiŐdür ĥastayıla vağtikim terelāt²³⁷ ' arz olunsa
- /6/ hāde ile ' ayneyye yāhūd gōgise sen anı zemn eyle anda devā nec'
- /7/ itme anda ' ilāc irişdür Őerāyānı kesüben imdi anuç beyānı oldur ki
- /8/ ĥastayı ' imāmesinün fāzılı üzerine bağla baŐunuđ ĥalkası üstinden
- /9/ mevzi' ı Őeĥk it ĥırkayı ĥaŐene ile tā ki Őerāyin²³⁸ aŐikāre ola dağı
- /10/ zāhir ola Şol yirde kim Őamar ağara dağı mevzi' ı münĥafiz iki ĥulađ
- /11/ ardında ĥıla nice nesne gizlü olur ola ba' zi nāsdā gizlü olmaz sen

40b

- /1/ midādıla bilesin andan ikisin mazi²³⁹ neşlile kesesin Şöyle kesesin kim kemige
- /2/ irişe tā ki ola makta' uğ uzunluğı iki mazmüm barmağ miđdārı ola
- /3/ anuğicün Őamar kaçan munĥađi' olsa ĥaricāk [Őereyān] nabzaya ĥurüc-ı nabzi
- /4/ Őābit ĥademi mütevātire eger zāhir Őereyān olmasa cesile eyle gerekdür kim sen
- /5/ tađdīr idesin ĥulađdan üç barmağ miđdārı dağı sen midādıla bilesin
- /6/ dağı kemige dek yarasın dağı Şol nesnekim eyle gerekdür kim sen irsāl ĥandan
- /7/ altı avākı tavassuğ üzerine dağı ekşer ĥuvveti ve za' if miđdārı dağı imtilā' ve
- /8/ ĥalā andan cerāĥate nazār ide eger kemük üzerine Őafaĥātdan²⁴⁰ bir Şey
- /9/ bāĥi ĥalsa sen ĥabalı kās anda verem-i ĥār ' arz eyle dağı cerĥi bağla tā ki
- /10/ ketānı yaĥa dağı merhemile ' ilāc eyle ²⁴¹ في سل الشرايان اللدن في الاصداع

²³⁶ Ortakulak iltihaplanmasının tedavisi.

²³⁷ **nüzulāt**: Göze su veya kan akması. (i.h.)

²³⁸ **Őerā'in**: Atardamarlar. (i.h.)

²³⁹ **mibza'**: Neşter. (i.h.)

²⁴⁰ **Őifaĥāt** (i.h.)

²⁴¹ Őakaklardaki iltihaplanmanın tedavisi.

/11/ kaçan şaķīķa-i mezmenede²⁴² yāhūd terele-i bāride²⁴³ ruṭūbātı ħarile yāhūd

41a

/1/ ħarāreti²⁴⁴ عضلا الصداع yāhūd şidā^c -ı mezmen²⁴⁵ şedīd ola daĥı nekim

/2/ bunlara beñzer varısa sen mu^c ālece eyle ħurūfı^c ilācıla incāĥ itmesen

/3/ ıřdāġı ħalk eyle daĥı ħasd eyle şerayānı şidāġ anuñicün saña maraź

/4/ beyān ola niçe az nesneki gizlü ola eger ħorķacaķ olursañ boynunı mebdiyile

/5/ baġla mevzı^c ı o ħırķa peresile yāhūd mevzı^c ı tatmīl eyle mā³-i ħārrıla

/6/ tā ki şerayān zāĥir ola andan mebzi^c ı²⁴⁶ dut anuñ gibi mebzi^c ı²⁴⁷ kim işbu şüretdür

/7/

/8/ andan anuñla deriyi selĥ eyle rıfķıla tā ki şerayāna ulaşa daĥı bıraķ

/9/ anda şaġārı daĥı bulasın anuñla fevķe ħatta ola cıķa deriden ħālīş

/10/ ola şafaķātdan²⁴⁸ anuñ gibi şafaķāt²⁴⁹ kim üstindedür her cihetden

/11/ eger şerayān olsa raķīķ olsa ħārranuş bir ħarafıla telviyye it andan

41b

/1/ cerri kes yetene miķdārı üzerine bir ħarafı anuñ üzerine daĥı münķabīz ola teref

/2/ ħādiş olmaya anuñicün eger beyān olmayacaķ olursa munķaṭı^c olmaya

/3/ ħan berrāķ olmaķdan andan istifrāġ ide ħandan altı avāķ uhduş

/4/ eger şerayān büyük olsa mekāneynde baġla ħayıt ħavī meşnā²⁵⁰ ile ħayıtı

/5/ ibrişim ola yāhūd evtārı^c avden ola tā ki teĥādimden öñdin^c ufūnet

²⁴² **müzmin:** Kronik, kalıcı, sürekli. (i.h.)

²⁴³ **nüzulāt-i bāride:** Bir organa soġuk su inmesi. (i.h.)

²⁴⁴ Kaslarda iltihaplanma.

²⁴⁵ **şuda³-ı müzmin:** Uzun süredir devam eden; müzmin, süreġen baş aġrısı. (i.h.)

²⁴⁶ **mibza^c:** Kan almak, aşı yapmak veya küçük apseleri açmak için kullanılan ufak bıçak, neşter. (i.h.)

²⁴⁷ **mibza^c** (i.h.)

²⁴⁸ **şifaķāt:** 1. Kılı derinin altında olan ince deriler. 2. Kasıklar. (i.h.)

²⁴⁹ **şifaķāt** (i.h.)

²⁵⁰ **müşennā:** İkişer. (i.h.)

- /6/ sür' at itmeye cerāḥate teref ḥādīs ola elden kese vaşl eyle ribāṭın
- /7/ ortasını şuncılayın işle ol sâ' atde yāḥūd vaḳf-ı aḥarden şonra eger
- /8/ sen dilersen ikvāh eyle keyhi kemüğe mikvāh-ı seḡinile tā ki eṭrāfı
- /9/ beyān olsa işbu ' amelün be' aynihi yerine dura yāḥūd daḥı artuḳ meger kim
- /10/ ḥasta maḥmūm ola yāḥūd mizācı issi ola anuñicün keyy müte' ayyin ola
- /11/ ruṭbātı ḳoya üzerine ol vaḳt yalunuz ola şerayāneyni sel itdügünden şonra

42a

- /1/ mevzı' -ı fūrıḳda ḳuṭın balıla daḥı ḳoya anuñ üzerine refāidi maḥkeme' i²⁵¹ ḥall
- /2/ olduḳdan şonra mu' ālece ide edviyye-i yābise ile anuñ gibi edviyye kim
- /3/ et bitürür yāḥūd fitil ile ḥatta berı ola eger ḥādīs ola senün ' amelünde
- /4/ ḥilāli teref sen mübāderet it keyyile yāḥūd mevzı' ı ṭoldur zacıla daḥı
- /5/ baḡla ḥatta ḳan diñe şunda kim yeyni ve geñez ola şerayāndan ṭamarı sen ikvāh
- /6/ eyle işbu mikvāh ile zātı sakıneyn ile midādı bildükden şonra daḥı ḥāmiye 'i
- /7/ terāh eyle bir ḥadde kim tā kemüğe iriše ṭamar kesile mevzı' ında keyy icün ṭarafınun mābeyni ırāḳ ola münteḥim olmaya elbetde

- /9/ işbu şüreti mikvāhdur bundan daḥı büyük ola ecfā ola daḥı ola
- /10/ işbu seḡineyn beñzeye maḳdeneyn-i şaḡireteyne²⁵² beñzeye illā bu ḳadar vardur kim
- /11/ ikisi bile az ola siñinden coḳ ola eger ikisi bile ḥāddeteyn olsa

42b

- /1/ ḥaddi esra' ile ikisine bile şovuk ile sür' atı laḥım munḳaṭı' olmaz işbu ' amel

²⁵¹ **muḥkeme:** Sağlam. (i.h.)

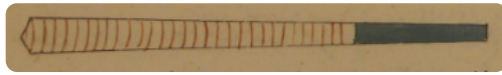
²⁵² **muḳaddeteyn-i şaḡireteyn:** Cetvel şeklinde kesme işelmi yapılan cerrahi alet. (i.h.)

- /2/ efdaldür her ‘ amelden daḥı yeynidür geñezdür sen ol siñineynüñ ortasından
- /3/ şonra üç barmaq miqđarı yāḥūd iki barmaq miqđarı vallahu a‘ lem
- /4/ ²⁵³ في علاج سيلان الدموع الحادة الي العينين دائما
- /5/ ʔamardan olsa anuñ gibi ʔamar kim şahnında ola ḥāricden daḥı andan ‘ ilācuñ
- /6/ menfa‘ati olmaya sen ol vaḫt ḥasta‘i kıızıl göresin iki cenbi gökcek ola
- /7/ zibīb gibi zib-i nemmil²⁵⁴ gibi iki gözi mehzül-kanı raḫbetān ola taḫkik
- /8/ eşfārı bıñar ola daḥı ecfānı beş ola işbu dumū‘ dan evāili
- /9/ ıztırāb eyle işbu ‘ ilāca at virürler ol ‘ ilāca seyf-i mu‘ lāc deyü
- /10/ ḥalk eyle alinuñ kıılını daḥı alında yar üç şuḫūḫ-ı münḫaribe‘i al
- /11/ alinuñ uzunluğı üzerine şaḫḫ-ı vāḥidüñ uzunluğı iki barmaq miqđarı

43a

- /1/ ola burnı uzunluğına berāber ola alinuñ ortasında ikinci mefaşıl ḥareket
- /2/ itdügünüñ azından ırāḫ ola anuñ gibi mafşal kim şaddı‘ dadur
- /3/ üçünci cebhi uḫrādandur daḥı şaḫlaya şerayāñı kesmekden iki yanında
- /4/ daḥı ‘ ad eyleye kifeynüñ²⁵⁵ ulaşmasından daḥı ola her şaḫdan şonra üç
- /5/ barmaq maẓmūme miqđarı daḥı sen anuñıla ur kes isfenci mu‘ ḫade‘i
- /6/ yāḥūd ḥark nāşi‘ a‘i kani sil andan mibza‘ı ḥādi idḫāl eyle ʔarafeyne
- /7/ anuñ gibi ʔarafeyn kim işbu anuñ şüreti budur

/8/

- /9/ şol kimesnekim şaḫḫ itse şad‘ uñ yelisinde şaḫḫ-ı evsaḫa dek
- /10/ daḥı anuñıla cemī‘i cildi şālih olsa ya‘ nī diri anuñ gibi deri kim

²⁵³ Daima gözde kronik acı gözyaşı, göz sulanması tedavisi.

²⁵⁴ **debib-i neml:** Kimi ruh hastalıklarında kişinin gerçek olmadığı halde derisi üstünde karınca ve benzeri böcekler geziyormuş duygusuna kapılması. (i.h.)

²⁵⁵ **keffeyn:** İki avuç içi, iki elin çukuru. (i.h.)

/11/ şaqqayn arasındadır şafākıla²⁵⁶ anuḡ gibi şafāk²⁵⁷ kim kemük üzerinedür

43b

/1/ andan şuncılayın işleye şıkk-ı evsaṭdan şıkk-ı şāniye dek andan işbu

/2/ mibza' ı çıkar daḡı idḡāl eyle şıkk-ı evvele ancılayın sikine' i²⁵⁸ uḡrā' ı ḡade' i

/3/ cihet-i vāḡideden daḡı sil cihet-i uḡrāyadan işbu anuḡ şūretidür

/4/ daḡı olur ḡādenüḡ iki

/5/ yanından laḡmı melşūkuḡ üstüne dek deriye bir ṡarafı emles ola kemik gibi

/6/ daḡı def' eyleye tā ki nafiḡı²⁵⁹ evsaṡa iriše daḡı anuḡla cemī' i ev' iye

/7/ kesile anuḡ gibi ev' iye kim başdan iki göze iner kesilmek derinüḡ

/8/ şaḡnına ulaşmadın daḡı arḡasına andan işbunı işle şıkk-ı evsaṭdan

/9/ şıkk-ı aḡire dek ḡandan ḡadri mu' tedil kesildükden şonḡra mevzi' ı şıḡa

/10/ dem-i cāmidenüḡ ḡaṡ' ından andan ḡıla her şaḡdan fitīl ḡıla panbuḡdan

/11/ daḡı ḡoya anuḡ üzerine refāde' i meblüle²⁶⁰ şerāydan ide daḡı zeytten ḡalden

44a

/1/ yāḡūḡ zeytten tā ki ḡādiḡ ola verem-i ḡārr üçünci ḡünden riyāṡı taḡl gibi

/2/ daḡı taṡṡīli mā' -i fāṡır ile isti' māl ide andan merhem-i baselikuḡ ile

/3/ mu' ālece ide dühn-i verd ile daḡı sāyir cerāḡate' ilāc itdüḡi gibi

/4/ ²⁶¹ في علاج الدموع والقولات الي العين من باطن الراس

/5/ vaḡitkim ḡarīfe ḡādiḡ olsa' ayneyn-i şaḡīreyn hezl olsa naḡarları

/6/ za' if olsa daḡı ecfān mütekarriḡa daḡı eşfār ikisinden sāḡıṡ olsa

²⁵⁶ şafāk: Kıl biten derinin altında olan ince deri. (i.h.)

²⁵⁷ şıkk (i.h.)

²⁵⁸ sikkīn: Bir sap ve çelik bölümden oluşan kesici araç, bıçak. (i.h.)

²⁵⁹ şaḡḡ: Yarık, vücuttaki yarık. (i.h.)

²⁶⁰ ml: Cerrahi işlemlerde kullanılmak için yapılan ince ve uzun metal çubuk. (i.h.)

²⁶¹ Başın veya gözün içine sıvı gelmesi halinde uygulanacak cerrahi müdahale.

- /7/ başuñ ininde vec' olsa dañı şudā' ı ħarrı mūlim dañı 'aḫāsı mütetābi'
 /8/ bil sen be-dürüsti vec' -i 'urūķı keşireden gelür anuñ 'ilācı efḫal olsa
 /9/ sen ħastanuñ cebhesini ħalk eyle andan yar bir kerre alınuñ ortasında
 /10/ az nef' eyle 'arz ile bend eyle su ile şad' ı eyserdan şad' ı eymene dek
 /11/ tā ki şakķ kemige vara dañı elüñi ırāğ eyle şad' aynüñ 'azlından

44b

- /1/ anuñ gibi 'azil kim müteħħir²⁶² keyndür ceynedügi vaķt ħatta kaçan kemik acılsa
 /2/ sen ħanı neşf it isfencile dañı ayır iki dudağunuñ arasını yar ħuḫın
 /3/ balıla yāħūd kettān fetilile andan bağla üstinden refāid ile dañı
 /4/ şarābıla dañı zeytile tā ki verem-i ħarr ħādiş ola vaķtikim sen ħal idesin
 /5/ veremi göresin taħķiķ naķş olmuş eyle gerekdür kim sen kemigi ħareket itdüresin
 /6/ ħatta zāħir ola anda nebati 'l-laħm andan mu' ālece idesin şol nesne 'i kim
 /7/ et bitürür raķiķ gersene gibi cezā dañı ħalfūniyādan dört eczā tehiyye
 /8/ ide merhem-i bāridüñ dañı isti' māl ide ²⁶³ في علاج مايرخل في الاذن
 /9/ cemī' i nesnekim ħulağa girür dört dürlüdür birisi ħacer-i ma' denīdür yaħūd
 /10/ şibih-i ħaceridür ħadīdde gibi şırca gibi birisi dañı nebātīdür
 /11/ dañı nüvāħ gibi ve dañı nekim bunlara beñzer varısa birisi dañı maşīdür

45a

- /1/ seyelān ider mā' i gibi dañı sirke gibi dañı nekim bunlara beñzer varısa vaķtikim
 /2/ ħulaķda ħaşā düşse cinsi ħaşā şunlardandır kim ziyāde olmaz dañı vāfir
 /3/ olmaz ħulaķda sen ħulağı yağıla ħarşıla eger ħaşātı göresin benefşe yağından
 /4/ bir zerre andan damzur dañı şireciden andan başuñ ħareketini cıķarmaķlığa

²⁶² **müteħħir**keyn: Kimıldanan, hareket eden, deprenen, devingen, hareketli iki şey. (i.h.)

²⁶³ Kulağa giren nesnelere ilaçla çıkarılması ve tedavisi.

/5/ havāle eyle daḥı taḳṭis-i kendes ile daḥı sedd-i münḥareyn ile ʿuṭās geldügi

/6/ vaḳt ḳulaḡuṅ havālisinde ḳoduḡından sonra ṭavḳ ide ḥırḳadan yāḥūḍ

/7/ şūfdan ḳulaḡı çeke üstünedek niçe nesne coḳ bu ʿilācıla eger cıḳmasa

/8/ cift-i laṭif ile cıḳara anuḡ gibi cift-i laṭif kim işbu şüretidür

/9/ eger cıḳsa eger cıḳmayacaḳ olursa

/10/ sen cıḳar ²⁶⁴ نضباره لخمياي لطيفة eger ki

/11/ cıḳmayacaḳ olursa sen enbūbe ile işle nuḥāsdan sen idḡāl eyle ṭarafı

45b

/1/ enbūbe ʾi ḳulaḡuṅ nefsinde daḥı sed eyle enbūbehūṅ havālisinde ḳızmalıyın

/2/ dühn ile tā ki rīḡ anuḡicün ṭarīḳ ola enbūbehden ḡayri andan icdā²⁶⁶

/3/ ide mişşıla bilḳuvvet-i keşir ammā ḥāric olur bunuḡıla eger cıḳmasa sen al

/4/ ʿilik enbāṭdan daḥı ʿalike ʾl-merbūdan anuḡ gibi merbū kim anı ḳuşlar

/5/ şeyi yeşir ile avlar sen ḳo ṭarafı mervedden burnından sonra ḳuṭın

/6/ muḥmekeyile andan kivir ḳulaḡuṅ delüḡine yumşaclacık ile ruṭubetden

/7/ nesḳ itdükden sonra eger cıḳmasa işbu biz vaşf itdügümüz gibi sen yar

/8/ verem ḡādi ḡādiş olmazdan öḡdin yāḥūḍ yar vaşafı nesḳi fikād²⁶⁷

/9/ ayrılmazsızın daḥı ḳanı cıḳar ḳuvveti miḳdārı ḡasta otura iki el

/10/ arasında daḥı ḳulaḡı ḳalb it örtine daḥı yar şaḳḳı-ı şaḡir ḳulaḳda

/11/ şaḡmesi ḳatında mevzi ʿı münḡaṭa daḥı hilāl şekl ola ḡatta ḡaşāta ulaşa

46a

/1/ daḥı infirā ʿide mümkün olduḡı miḳdār alātdan andan şaḳḳı ḡabṭ ide

²⁶⁴ Ucu kalın çengelli cerrahi bir alet.

²⁶⁵ **inşinā**: Katlanmak, bükülmek, dönmek, kıvrılmak. (i.h.)

²⁶⁶ **icdā**: 1. Kan dökmek. 2. Yaradan kanı akıtmak. (i.h.)

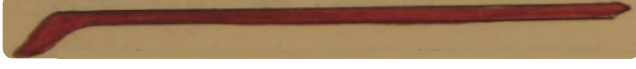
²⁶⁷ **fikār**: Omurga. (i.h.)

/2/ evmekligile daḥı mu‘ ālece ide eger şeyi sāfız²⁶⁸ anda ḥubūbuḡ birisi ola

/3/ anuḡ gibi ḥubūb kim irbā ider sen çıkar nekim zıkr itdük eger çıkmasa

/4/ ve illā sen dut mibza‘ -ı laṭif-i şağīri raḳīk-i laṭif ²⁶⁹علي هندالصورت

/5/

/6/ daḥı sen ḥavāle eyle anuḡla o nev‘ ḥabdan kes bedürüsti işle bu ḥabba

/7/ daḡılduḡı vaḳt anda çıkar şanār-ı ‘ amyā ile yāḥūd cift it laṭifi

/8/ re‘is yāḥūd mışşıla anuḡicün çıkarmaklıḡını asān olur ²⁷⁰في الما ِ الداخل في الاذن

/9/ eyle gerekdür kim ḥasta te‘ atṭusı isti‘ māl ide kündes ile

/10/ evvelā iki ḳulaḡını şeyle ṭoldurduḡından sonra ḳuṭın balıdan imdi

/11/ ol muṣṭaci‘ dūr işbu ḳulaḡuḡ üzerine anuḡ gibi ḳulaḳ kim anda şu ola

46b

/1/ eger bunuḡıla cıḳsa ve illā sen dut ḥaṣayāhı keṣīre barmāḡuḡ uzunluḡı

/2/ üzerine ²⁷¹رفاف ملسه اقيد وها با لنار قليلا

/3/ daḥı ḳulaḡuḡ delüḡine bir kerre kivīre daḥı ḥacl ide bir ayāḡuḡ üzerine

/4/ ol cihetden daḥı ura ²⁷²بحجرن aḡer ile şol ḥaciri ki ḳulaḳdadur sen

/5/ zāyil olma bunı işlemeklikden ḥaṣah ḥaṣah ḥatta mā‘i ciddenuḡ

/6/ cemī‘ isı cıḳa taḥḳīk mā cıḳa ala bezīrden yāḥūd riş-i revfe‘ adan²⁷³

/7/ ṭaraf-ı vāḥīdi ḳulaḡa kivīresin ṭaraf-ı aḡir od ile yaḳasın ḥatta ekşerin yaḳa

/8/ andan rişi uḡrāyı i‘ āde idesin niçe kez tā ki şu cıḳa yāḥūd tecrībe

/9/ idesin enbūbehile şu gecenleyin ḥaṣātta ²⁷⁴اخراج الحيوان الداخل فيها

²⁶⁸ **sākt:** Düşen, düşen şey. (i.h.)

²⁶⁹ Şu suret, işlem üzerine, şu bilgi üzerine.

²⁷⁰ ḳulaḡa su girdiḡinde yapılacak müdahale.

²⁷¹ Pürüzsüz ince cerrahi aleti ateşte ısıtarak dezenfekte etmek.

²⁷² Taş ile.

²⁷³ **riş-i vaḥīdeten:** Bir defada kıldan, tüyden almak. (i.h.)

²⁷⁴ ḳulaḡa giren böcek, haşerat vb. çıkarılması.

/10/ eger müteğayyîr cıka bargūs²⁷⁵ gibi olsa dağı nekim bunlara beñzer varısa

/11/ eger ħabbe ‘azîm olacağ olursa sen cift ile dağı şafāyir²⁷⁶ ile ²⁷⁷ اخراج الدود المتوالد فيها

47a

/1/ kaçan kıtūrāt ile mu‘ ālece olunsa dağı menfa‘ ati

/2/ olmasa sen tāmzur kıulağa seminden eger saña aşikāre olacağ düddan

/3/ ciftile cıkar yāĥūd şafāyir-i laţāf²⁷⁸ ile eger anda bir şey zāhir olmasa sen

/4/ dut enbūbe ‘i

/5/ ²⁷⁹ هنده صورتها işbu şūretidür aşāğası dār ‘alāsı giñ ola sen taraf-ı raķīķi

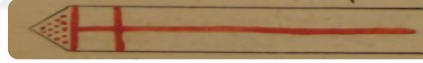
/6/ idĥāl eyle kıulağda ihtimāl miķdārı andan maşş eyle maşşı kavī

/7/ niçe kez ĥatta cemī‘ ī dūd cıka eger cıķmayacağ olursa sen bağla enbūbehūñ

/8/ ĥavālisini şem‘ ile nitekim biz zıkr itdük eger cıķmayacağ olursa sen kıtūrātı

/9/ kıāfile ‘i dūda ‘ı isti‘ māl it dağı ²⁸⁰ صبك الاذنن yāĥūd edviyye anda bu

/10/ aletile ola işbu şūretidür

/11/ işle gümişden yāĥūd nuĥāskim esfeli dar ola anda raķīķ-i şāğīri ‘alāsı

47b

/1/ siñ ola eger dilerseñ sen medfū ‘ı kııl anuñ gibi medfā‘ kim enbūbehūñ

/2/ cevfinde ola nuĥāsı muĥmekeden²⁸¹ yāĥūd merdūd-ı telefden taraf-ı kıunţah-ı naķiyye

/3/ andan telķī ide nekim dilerse dūhünden yāĥūd ‘aşāredan²⁸²

/4/ imdi ol kıulağda ola dağı merdūdı idĥāl ide dağı şıķa merdūd

²⁷⁵ **burgūs**: Pire. (i.h.)

²⁷⁶ **şafāyir**: 1. Küçük. 2. Küçük dikiş iğnesi, küçük cerrahi alet. (i.h.)

²⁷⁷ Kulakta oluşan kurdun çıkarılması.

²⁷⁸ **şafāyir-i laţāf**: Küçük, ince cerrahi alet. (i.h.)

²⁷⁹ 47a/5/ satırdaki iki ucu sivri haldeki cerrahi aletin adı.

²⁸⁰ Yağ dökme işlemini yapılması.

²⁸¹ **muĥkem**: Sağlam, metin, kuvvetli. (i.h.)

²⁸² **uşāra**: Sıkılmış şey, sıkılıp suyu çıkarılmış şey. (i.h.)

- /5/ ile anı   itidalile  atta d h n m ndefi  ola sem  i  cevfinde t ki anu la
- /6/  asta g kcek ola d hil ola da ı Şu nesnekim anda d kil r ftir olur sen
- /7/  azer eyle brid ile  isardan anu ic n  ula  bu a ta amm l itmez
- /8/ 283  لاج السدالعارض الاذن tahkik   ariz olur etfale  mmehanlarınu 
- /9/ bu unından da ı  ula larınınu  simi  inden²⁸⁴ gayri m tekavvim ola
- /10/ imdi ol ancılayın ba  zı n-resed   ariz olur  aracdan y d la ımdan
- /11/ nbit ola ya  n bite anda imdi i bu sed az olur ki  ula  delu in    um ında

48a

- /1/ olur anı g z g rmez az olur ki berve   asir olur anu  gibi bervekim
- /2/ anı hiss idrak ider nazar eylese  asta  ula a eger sen selzaheri²⁸⁵
- /3/ g rse  y d fith²⁸⁶ itse  mebza ı la if ile i bu Őuretid r bir tarafi
- /4/ ba  zı   arizda az olur ba  zısı ma d d olursa yiri cnibinden emles olur gecide

/5/

- /6/  ula ı incid r eger sed la ım nbitden olsa sen d t Őanre²⁸⁷ ile
- /7/ da ı kes rıf -ı sedid ile da ı  st ne Şal eyle eger sed  ula u 
- /8/   um ında olsa sen dut ml-i la ifi emlesi yedfih eyle nrda az
- /9/ andan des eyle  ula u  mecrsında eger seddile g kcek olaca  olursa
- /10/ ma  am eyle  asta bulur sem   n Őı letinden²⁸⁸ بط فرم بطه eyle rıf la
- /11/ da ı teran k it  ula u  Őinirini cı ar andan  ula da fetil eyle

48b

²⁸³ Do uŐtan kulakta set oluşması. Doku tabakasından dışarı do ru sarkarak normal yapılardan farklı olarak b y yen, et gibi yapılara "polip" adı verilmektedir.

²⁸⁴ **semi **: İŞitme, duyma. (i.h.)

²⁸⁵ **sedd-i zhiri**: G r nen tıkanıklık. (i.h.)

²⁸⁶ **feth**: A mak. (i.h.)

²⁸⁷ **Őnre**: Ucu tı ,  engelli i ne gibi olan cerrahi alet. (i.h.)

²⁸⁸ YumuŐak a delmek.

- /1/ delük miqdārı mağmūse it merhem-i mıṣrıyla sen işle şuncılayın tā ki
- /2/ neḥāmı cerḥ emīn ola yāḥūd dut fitīl belhā' -i mā' -i verdile daḥı dut
- /3/ anuḡ üzerine zāc isti' māl eyle eger ḳulaḳda verem olsa verem-i ḥārr
- /4/ sen fetīli çıkar daḥı bidel eyle bāḥir-i mağmūse' i baḳır daḥı ṭay eyle dūhnile
- /5/ verdi eger ḳan teref²⁸⁹ olsa dut sen isfelce' i²⁹⁰ yāḥūd ḥırḳa' i mā' -i bāridde
- /6/ daḥı ḳulaḡuḡ üzerine daḥı isti' māl eyle nekim terfi ḳandan
- /7/ kesilürise²⁹¹ علاج ثاليل الاجفان taḥḳīḳ' āriḫ olur işbu
- /8/ ṣālīl gözün cufūnında az olur ki raṭbe olur az olur ki yābise
- /9/ olur sen dut minkāşıla yāḥūd ṣanāreyile²⁹² daḥı kes mibza' ile
- /10/ aṣlından daḥı ḳıl mevzi' uḡ üzerine zācı meshūfi²⁹³ eger andan ḳan
- /11/ teref²⁹⁴ olsa ikvāh eyle mikvāh-ı' adesye laṭife ile daḥı keyy efḍal

49a

- /1/ kesdüḡünden sonra niçe nesne' avdet ider ḳacan aṣlından bir şey
- /2/ bāḳī ḳacan ḳalsa ikvā itsen uşulı yanar²⁹⁵ علاج اليرد في جفن العين
- /3/ āriḫ olur ceffinde şey berde beḡzer şiddetde daḥı ṣalābetde
- /4/ aḡa berd deyü ad virürler imdi ol müctemi' i ruṭubet-i ḡalīze olur cefin
- /5/ a' lāda daḥı esfelde' amel anda naḫar eyleye eger şūflıḳ aṣıḳāre olsa
- /6/ cefnün ḫāhirinde sen ḫareket itdür her cihete yar anuḡ üzerine' arz
- /7/ ile andan işlāḫ eyle her cihetden rıfḳ ile ḫatta müteḫalliṣ ola andan
- /8/ ālḳ eyle ṣanāre ile daḥı kes eger tehī olmayacak olursa sen kes illā

²⁸⁹ **nezf:** Kan akması. (i.h.)

²⁹⁰ **isfence:** Sünger. (i.h.)

²⁹¹ Göz kapaklarında oluşan siḡil – etbeni vb. tedavisi.

²⁹² **ṣınāriḳe:** Tiḡ, çengel. (i.h.)

²⁹³ **zāc-ı meshūk:** (i.h.)

²⁹⁴ **nezf:** Kan akması. (i.h.)

²⁹⁵ Göz kapağındaki salgı bezlerinin iltihaplanması sonucu oluşan kist tedavisi.

- /9/ cefin nufūz itdüğünden sonra kaṭi' ile ol vaḳte ḥastaya ḥazer
- /10/ gelmez eger şaḳḳ büyük olsa ḥayāt ile sen cem' eyle daḥı mu' ālece eyle
- /11/ küçük lā-be'sdür senün üzerine andan merhemi belḥame²⁹⁶ eger berd māyil olsa

49b

- /1/ ciftin dāḥiline saḥḥı dāḥil gibi sen cefin ḳalb eyle daḥı ' alḳ eyle
- /2/ şanāre-i berde ile hic şaḳḳa muḥtāc olmazsınız daḥı ḥaz eyle her cihetden
- /3/ eger cefin kesmek ile nufūz itse lā-be'sdür ol vaḳt bir şey ḥazer getirmez
- /4/ andan gözi yu berede'i kesdüğünden sonra mevzi' ı şu nesnekim laḥm ider
- /5/ ²⁹⁷ علاج الشرناق العارض في الجفن الاعلا ol bir yağdur kim
- /6/ cefin a' lānuḥ ṭabaḳātından olur ekşer nesnekim anda ' arız olur oğlancuḳlar
- /7/ icün naḳd ider işbu şıfat üzerinedür

- /9/ andan kese cefinden artuğünü mefız-i şağır²⁹⁸ ile işbu şüret üzerine kese ' itidālile

- /11/ eger mümkin olmayacak olursa şanāniri sen ḥabs eyle sen dut ibre'i anda

50a

- /1/ ḥabṭla daḥı idḥāl eyle şeklün ortasına daḥı idḥāl eyle ḥayṭ
- /2/ aḥire maḳ-i ekberün ḳurbında daḥı ḥayṭ şālīş maḳ-i asferün ḳurbında
- /3/ daḥı cem' eyle barmaḳların arasında ḥubūṭı ' itidālile andan elünj
- /4/ anuḳla ḳaldur def' i mu' tedil ile daḥı cildi ma' lim²⁹⁹ kes anuḳ üzerine işbu
- /5/ biz vaşf itdüğümüz gibi andan şefete-yi cerḥi cem' eyle ḥıyāṭetile daḥı

²⁹⁶ **bi-laḥmihi:** Eti ile beraber, yara ile. (i.h.)

²⁹⁷ Lipoma, vücuttaki yağ hücrelerinin aşırı şekilde büyümeleri sonucu oluşan iyi huylu kitlelere yönelik ilaç.

²⁹⁸ **maḳaş-ı şağır:** Küçük makas. (i.h.)

²⁹⁹ **ma'lem:** İşaret, alamet, iz. (i.h.)

- /6/ mu' ālece eyle eger verem-i hārr ' arız olsa kesdügün vaqt yāhūd şakķ
- /7/ itdügün vaqt sen sekb eyle fir ile ve tayy ile daħı nekim bunlara
- /8/ beñzer varısa taħķik cefin esfelde ' arız olur sen bununla işle
- /9/ kaṭi' den daħı hayāṭadan daħı bārid-i devā-yı hāden daħı teşmīr ide
- /10/ sinjir ile işbu şıfat üzerine imdi ol cefin kalıb ide daħı şol
- /11/ şakķı şakķa ide dāhilden nitekim biz vaşf itdük andan işle kaşabateyni

50b

- /1/ yāhūd haşebateyni refiķateyni uzunluđı cefnün üzerine ola ini
- /2/ mibza' ininden az ola taħķik sen qarż eyle eṭrāfindan iki cihetden
- /3/ bile şol hayşiyetle kim hayṭ yapışa andan cem' eyle luṭfila mā-fazala
- /4/ üzerine gözün cefninden kaşabateyni bağla her cihetden ³⁰⁰ تشد وشثیق
- /5/ ya' nī muħkem bir niçe gün terk eyle anuñicün cildi meşdüd qararur olur daħı
- /6/ müte' affin olur ḥatta düşer zātından daħı ibṭāl eyle daħı qarż miķrāz
- /7/ ile andan mu' ālece kaçan mülteħim olsa gözün nilleri mürtefi' olur

- /8/ daħı şakķı çıkar daşıra göz münḥas olmaz

- /9/ işbu şüret kaşabateyndür işbu şekl

- /10/ üzerine daħı ' arzı be' aynih ³⁰¹ رفع الناحس من العين بالابر
- /11/ şe' rateyn olsa yāhūd şa' re-i vāḥide eyle gerekdür kim ince ignesile

51a

- /1/ alasin daħı andan ince igne idḥāl idesin ḥarīr emlesden andan ṭarafānı
- /2/ cem' it daħı ' aķd eyle anda ' uķde-i laṭife 'i gercek tā ki ḥayṭuñ
- /3/ uzunluđı şibr gibi ola andan terekküb it ünşūṭada ḥayṭı aḥar-i raķik

³⁰⁰ Sağlam bir şekilde yapma.

³⁰¹ Gözde sızı sancı veren şeyi iğneyle çıkarma işlemi.

- /4/ dūn ola qaşırdan daḥı iki taraḑı ʿ aḑd it dilerse eger andan ḥasta
- /5/ başına qoya ḥicriḡde sen ol ŧemsün qurbında andan ibre ʾi kivir ünŧüt
- /6/ ile ŧaʿ ra zāyidenün aşlında daḥı nufūz it cefinde ʿ acle ile tā ki
- /7/ çıqa ŧaʿ r-i ḑabīʿ inün üstüne andan ḥabḑı ceke ünŧūtanuḡ yaqınına daḥı
- /8/ kivire ünŧūḑada bu ŧaʿ ri eger bir olsa yāḥūd iki yāḥūd üc büyük
- /9/ olmasa andan elünġi anuḡıla cek tā ki qıl cıqa ünŧūtatıla cefinde
- /10/ ŧaʿ r-ı ḑabīʿ iyle eger sen ünŧūḑa ʾı cekseḡ daḥı anuḡıla qıl bitmese sen
- /11/ ünŧūḑa ʾı ḥayḑ ile cek aşāḡaya dek tā ki ünŧūḑa cıqa gözün

51b

- /1/ aşāḡasınadek hic ŧemse nazār itmege qādir olmaz uyuya yūzi üzerine
- /2/ cefinleri raḑbe ola taḥqıq nefḥ nucāle³⁰² ŧeraḑān³⁰³ yeḡilene ḥastanuḡ
- /3/ başıla ḥacruḡda bir pāre kettān pāresini fitil eyle daḥı dāyire ʾi qo
- /4/ ŧeranāqı³⁰⁴ iḥāḑa itdüġi miqḑār üzerine her cihetden andan anuḡ
- /5/ üzerine qo her cihetden barmaḡuḡıla kebs eyle tā ki ŧeranāq³⁰⁵ dāyirenün
- /6/ ortasında cemʿ ola andan ruḑūbetün ortasını yar mebziʿ a neş ile
- /7/ bir ŧaqq itkim inlülġi ŧaqqı faşḑ miqḑārı ola ʿ umuḑda daḥı ol vaḑt
- /8/ sen derinün küllüsini yar tā ki ŧeranāqa³⁰⁶ ulaşā ekberde biraz ŧeranāq
- /9/ ŧaḑdan ŧaḥm-ı beyza ʾı hey ʾetile üzerine sen bir pāre ḥırqa ile cezb eyle
- /10/ taḥqıq lifetetiḥā barmaḡuḡ arasında ḥārice daḥı ŧaʿ iḡa ve ŧoliḡa idāret
- /11/ eyle daḥı ḥazer eyle ŧaḑda tā ki göze ulaşā incide eger ŧaqq evvelde

³⁰² **necl:** Döl, sperm. (i.h.)

³⁰³ **ŧerayān:** Atardamar. (i.h.)

³⁰⁴ **ŧiryānat:** Atardamar, arter. (i.h.)

³⁰⁵ **ŧiryānat:** Atardamar, arter. (i.h.)

³⁰⁶ **ŧiryānat:** Atardamar, arter. (i.h.)

52a

- /1/ zāhir olmasa bir daḥı ziyāde eyle rıfķıla tā ki aşikāre ola andan bir hırķa
- /2/ pāresin sirkeye bandur daḥı baġla refāyid ile vardur nāsdan şol
- /3/ kimesnekim melḥāya müsteḥik³⁰⁷ ola daḥı ḳoya şaḳḳun cevfinde tā ki ruḫbetden
- /4/ mā-baḳīsi nādib ola andan mu‘ ālece ide eger verem-i ḥārr olsa mu‘ ālece eyle
- /5/ ‘ ilāc-ı evrām merhemile tā ki berī ola³⁰⁸ علاج خمروب تشمیرا لعین
- /6/ ḳacan bilseñ ‘ aynün çeffinde ḳıl bitse ḫabī‘ den ġayri zāyid olsa anuñicün
- /7/ ol ḥādiş olur zürübā emrāzdan dem‘ -i dāyım gibi daḥı istirḫā-i cefn
- /8/ gibi daḥı beyāz-ı muġlaḫ gibi gözi baḫḫāl ider daḥı gözi teşmīr ider
- /9/ dört vech üzerine ammā keyy-i bi ‘n-nār daḥı devā-yı ḥāddi māteḳaddüm üzerine
- /10/ ammā ḳaḫī‘ daḥı ḫayāḫa daḥı faşd eyledükleri gerekdür ki sen ḳılasın
- /11/ ḫastanuñ başını ḫicründe andan gözün çeffeyni ḳalb idesin şol elünile

52b

- /1/ andan cefnün bāḫınını yarasın şa‘ r-ı zāyiden³⁰⁹ ġayrı mebzī‘ a nuş ile māḳ-i ekberden
- /2/ māḳ-i aşġare dek andan ḫayḫı seyelān ide daḥı cefnün
- /3/ şaḫnında defāde-i şaġīre ‘i³¹⁰ ḳoyasın panbuḳdan yāḫūḫ hırķadan andan
- /4/ bilesin cefn üzerine midād ile varaḳā-yı āsı şeklini taḫḫīḳ muḫtelif olur
- /5/ işbu didügümüz ekberde daḥı şıġarda istirḫā miḳdārı üzerine andan
- /6/ yarasın mibza‘ ile ḫaḫḫın üzerine anuñ gibi ḫaḫḫın kim sen bildün sen
- /7/ besleyesin māḳ-i ekberden māḳ-i aşġare dek daḥı şaḳḳ-ı vāḫide ola ‘ arz ile
- /8/ şa‘ r-ı ḫabī‘ iden meyl eyleye ‘ alize merdūda andan şanāreyi kivīre aḫir

³⁰⁷ **müsteḫik**: Hak etmiş, layık, kazanılmış, gerekmiş. (i.h.)

³⁰⁸ Gözkaḫaġı estetiġi.

³⁰⁹ **şa‘ r-ı zā‘id**: Doġal kirpik dışında gözün herhangi bir yerinde oluşan kıl. (i.h.)

³¹⁰ **refāde-i şaġīre**: Küçük pansuman bezi. (i.h.)

/9/ derinüñ zevāyasına andan küllüsin melḥ ide daḥı cem^ç ide ḥıyāṭetile

/10/ şaḳıḳayn igne ile daḥı ḥayṭ-ı şūf-ı rakıḳ ile daḥı ḳanı sile ulaşdura

/11/ māfaşala ʾi ḥayṭdan iki cānibi üzerine tā ki eşyā ʾı te^ç āruż ide elbetde

53a

/1/ sen diledükden şonra işle bunu eger olmayacaḳ olursa sen mübālet it

/2/ andan ḥıyāṭe ʾi ibḳā eyle daḥı ḥayvaṭı üç güne dek veyāḥūḍ dört günedek

/3/ andan mu^ç ālece eyle eger sen dilersen cerḥi terk eyle ḥıyāṭetinsiz daḥı

/4/ mu^ç ālece eyle ³¹¹ با الحفف daḥı ḳabz eyle anuñicün cefn mürtefi^ç olur ceriḥ

/5/ ḥatim tamām olduḡı vaḳt evīd ḥayāṭa efdaldür işbu vecih ceyyidü ʾı-^ç ameldür

/6/ anda ḥaṭar yoḳdur vech-i aḥer teşmīrden sen bilesin cefn üzerine şekli

/7/ varaḳā-yı ās gibi andan cefn ḳaldurasın üç şanānīr ile müfteriḳ ola

/8/ müctemi^ç andan ḳıl anda yine ^ç avdet ide ve daḥı anuñla yeñi ola bunu bağlaya

/9/ nūḳūbı a^ç lāda ya^ç nī büyük delükde daḥı ol vaḳt gözi göre sen ḥayṭı sil ya^ç nī bağlanmış

/10/ aḥirinden gözi sed eyle daḥı terk eyle mesdūdla iki gün yāḥūḍ üç

/11/ gün tā ki ḳıl yine yerine vara daḥı bite anuñ üzerine et eger ḳıl kücücük olsa

53b

/1/ daḥı aña şa^ç r-ı uḥrā-ı ṭavīl muttaşıf olsa şa^ç r-ı ṭabī^ç īden anuñla mürtefi^ç

/2/ olur ammā eger terk eylesen ḥatta uzun olsa niçe müddetden şonra

/3/ bu taḳḍirce mürtefi^ç inşallāhu te^ç ālā ³¹² علاج اشترت التي تحدث في الجفن الاعلى

/4/ göz ḳacan müḥaddiḡ olsa aña ernebiye deyü virürler

/5/ daḥı şitrete olur yāḥūḍ ṭabī^ç iyye olur yāḥūḍ ^ç araziyye olur ^ç araziyye daḥı

/6/ indimālden çıkar ya şaḳdan yāḥūḍ keyyden daḥı nekim bunlara beñzer

³¹¹ Kurutarak.

³¹² Gözkaḡının dıḡa doḡru dönmesi ve göze dokunmaması durumu. (ectropion)

- /7/ varısa vechü'l-^c amel nedür ki sen bu indimâli yarasın daḥı şefeteyni ırasın
- /8/ ikisinünj arasında kettândan fitil kılasın daḥı bağlayasın tâ ki berî ola
- /9/ sen isti^c māl itmeyesin anuḥ ^c ilâcına şu nesnekim cef ider daḥı ḳabz
- /10/ ider sen şitreden rucū^c eyle belki isti^c māl eyle ne-ki görürsenj
- /11/ ḥalye gibi daḥı tantîl gibi şu nesnekim hızmıla³¹³ bişer daḥı ter kettânıla daḥı

54a

- /1/ merhem veyâ soğan ile yaḡ ile yaḳa daḥı fetil kıla daḥı isti^c māl ide verehi
- /2/ her zalyāla³¹⁴ ile ³¹⁵ في علاج شجرة الجفن الاسفل işbu şitre ḥaḳîḳatde
- /3/ ^c araziyye olur ve ṭabî^c iyye olur ^c araziyye daḥı cirḥden olur daḥı nekim
- /4/ bunlara beñzer varısa andan ^c ilâc ide daḥı ala igneyile anda ḥayṭ-ı mişnâ³¹⁶
- /5/ ola ^c araz ile anda sen maḳası māk-i eyserden māk-i eymenedek
- /6/ ḥatta ḥayṭ ola ṭarîḳ-i laḥımda ibreniñ fevḳinde ola daḥı kese mibza^c ı
- /7/ ^c arız ile eger gözünj şekli dönse aḥzi merdūd olsa ḳo şaḳḳı
- /8/ mevzi^c üzerine behi cefin ḳalb eyle daḥı şaḳḳateyni şaḳḳ eyle cefnünj içinde
- /9/ daḥı şaḳḳateynünj eṭrâfi zāviyeti maḳṭa^c dan ola anuḥ gibi maḳṭa^c kim
- /10/ kesilür ḥatta mülteḳî olur zāviye daḥı işbu şekl üzerine olur

- /11/ imdi bu ḥarf-i lâmi yunânîdür andan ter^c eyle laḥım cānibi cāyi andan esfel

54b

- /1/ olduḡı miḳdârı şunda kim cefin yeliler andan eczâ-yı müteferriḳâ'ı ḥıyâṭetile
- /2/ cem^c ide ḥayṭ ide ḥayṭ-ı şūf ile daḥı edviyye'ı merḥayıla daḥı
- /3/ fitil ile mu^c âlece ide tâ ki berî ola eger sen şitre'ı ^c arz itseñ

³¹³ **ḥatmi**: Hatmi çiçeḡi. (i.h.)

³¹⁴ **daḥiliye**: İç hastalıkları. (i.h.)

³¹⁵ Alt gözkapasının dışa dönmesi durumunda uygulanacak tedavi.

³¹⁶ **ḥayṭ-ı müşennâ**: Çift dikiş. (i.h.)

- /4/ şağdan yāhūd hayāṭadan yāhūd keyyden eyle gerekdür ki sen şağ idesin
- /5/ şağkḱı şaʿ r-ı eşfārdan dūn daḫı ʿ amel eyle saḡa mūntehī olduḡı ḥisābınca
- /6/ hey ʾāt-ı şetirden anuñicün muḫtelifetü ʾs-şuverdür derebe³¹⁷ ḡadīrū ʾl-ḥiyeldür
- /7/ şundaki ḡayy mūmkin ola müşkil vārid olur işbu hey ʾet üzerine yāhūd
- /8/ müteḡārib olur ol vaḡt sen nazār eyle şu nesnekim şāliḡ olur aletden
- /9/ anuñicün ³¹⁸ في النفاق جفن العين بالمنجم او القرينة
- /10/ işbu ʿ āriż iltiḡāma keyy-i leyyden südde-i cefin aʿ lā mülteḡim ola gözün
- /11/ aḡıla sen eşidesin ḡareketün ḡuhūletinden daḫı fiʿ ilinde ʿ afv idesin

55a

- /1/ eyle gerekdür ki ṡaraf-ı merdūdı idḡāl idesin cefnün ṡaḡnında daḫı
- /2/ ḡaldurasın fevḡine yāhūd medd idesin şanāreyile andan iltiṡākı
- /3/ mebzaʿ -ı laṡīfile³¹⁹ kesesin tā ki yiñi bulunmaya mebażı ʿ ı kesesin belki kelāle ʾi
- /4/ tā ki ḡasta ifāḡat bula sen mibzaʿ ı ḡalb eyle tā ki anuñla bula ḡozi
- /5/ incide bunuñla iltiṡākı selḡ ola daḫı ḡaldura ḡatta cefin ḡacan rucū ʿ
- /6/ itse hey ʾete iltiṡāk berī olur sen ḡözine dök mā ʾi māliḡ yaʿ nī şūr
- /7/ ḡözleri icün yāhūd damzur anda şāf-ı zencāri ḡal idüben mā ʾi ile
- /8/ daḫı ayır cefinle gözün arasını kettān fetīl ile daḫı yün ḡo gözün
- /9/ üstinden ṡolu ola beyāz-ı nebīṡ ile üç günden şonḡra eşyāfāt
- /10/ medmele isti ʿ māl eyle ³²⁰ في قطع الطفرة ونحو لحم الاماق
- /11/ ṡıfra³²¹ iki dürlüdür biri ʿ aşabiyyedür şafāk-ı şalbe beñzer biri ḡayrı

³¹⁷ **derb:** Alıştırma. (i.h.)

³¹⁸ Boşluklu organlarda karşılıklı yapışmalar (iltihap veya ameliyat sebebiyle), sineşi.

³¹⁹ **mibzaʿ -ı laṡif:** Tedavide kullanılmaya uygun yumuşak uçlu neşter. (i.h.)

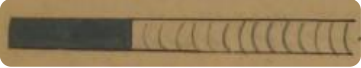
³²⁰ Korneadan göz beyazını geçerek korneanın üzerine uzanan zar-et tedavisi.

³²¹ **zufra:** Tırnak batması, diken. (i.h.)

55b

- /1/ ʿaşabiyyedür ruṭūbet-i beyzā-i cāmidedür kaçan demüre yapışa yāhūd
/2/ ateşe şanāreyile ala kese anda şanāre şābit olmaya daḥı safānı
/3/ muʿ tediyan māk-i ekberden daḥı nedb ide az az ḥatta nāzırı şuyuna daḥı
/4/ gözün ḥareketi daḥı anda ʿamel eyle reʿis-i ʿalīli sen ḳo ḥicründe daḥı
/5/ gözini ur daḥı cefin aʿ lāʾi ḳaldura daḥı zafraʾi ḥafereʾi az laḳat
/6/ ide ³²² لا تشا degil daḥı medd ide üstüne andan igneyile dut idḥāl
/7/ eyle anda şaʿ r-ı ḥiyelden³²³ yāhūd baḳırdan yāhūd ḥayṭ-ı ḳavīden sen ibre
/8/ işnā eyle az daḥı ʿazer eyle zafraṇuḡ vasatında daḥı infāz eyle
/9/ ibreyile ḥayṭı baḡla zafra üzerine daḥı çek üstünedek daḥı selḥ eyle
/10/ şaʿ rıla zıfrenüḡ cānibine anuḡ gibi zıfre kim ḥadaḳaya yeḡi olur kānuḡ
/11/ sen neşr idesin aḥirine dek andan aşıl māḳinüḡ bāḳisın kesesin

56a

- /1/ mibzaʿ ı laṭif ile yāhūd maḳş-ı şaḡir ile daḥı māḳı ṭabīʿ i terk idesin
/2/ tā ki ʿarız ola kesdügün den seyelānı dem-i dāyım taḥḳik zafraʾi şarʿ ıla
/3/ çekesin yaluḡuz yāhūd ḥayṭ ile daḥı selḥ idesin mibzaʿ ı emlesin bir ṭarafına anuḡ
/4/ gibi kim şūreti budur
/5/ daḥı sen şaḳlayasın nice gezmesin mibzaʿ -ı aşāḳarani³²⁴ tā ki ḥadaḳa ḳavī ola
/6/ kesdügün den sonra gözde ilḳā idesin milḥ-i meshūk yāhūd şiyāf-ı zencār
/7/ daḥı terk eyleye yevm-i aḥiredek daḥı muʿ ālece ide eger zafra
/8/ ḡayri ʿaşabiyye olsa anda ignenüḡ belsenüḡ istiṭāʿ atı berī olmasa daḥı

³²² Eğilmek, bükülmek, burkulmak.

³²³ şaʿ r-ı ḥabl: At kılı.(i.h.)

³²⁴ mibzaʿ -ı ḡışa-i ḳarni: Gözbebeği zarı. (i.h.)

/9/ şanārenūñ keşiri ammā mu‘ ālece it edviyyeyile tā ki ola eger dilersen

/10/ sen kes dañı dut mibza‘ -ı laṭīfi selsā ki işbu anuñ şūretidür

/11/

56b

/1/ dañı sen şaklayasın niçe gezmesin mibza‘ -ı aşākaraniyi³²⁵ tā ki ḥadağa

/2/ kavī ola kesdügünñden şonra gözde ilkā idesin milḥ-i meshūk yāñūđ

/3/ şiyāf-ı zencār dañı terk eyleye yevm-i aḥaredek dañı mu‘ ālece ide eger

/4/ zafra ğayrı ‘ aşabiyye olsa anda ignenūñ belseniñ istiṭā‘ atı olmasa

/5/ dañı şanārenūñ keşiri ammā mu‘ ālece it edviyyeyile tā ki berī ola eger dilersen

/6/ sen kes dañı dut mibza‘ -ı laṭīf selsen işbu şūret üzerine

/7/

/8/ dañı zafraya ile tecrid it fevğden luṭf ile eger taḥallül itse

/9/ dañı tefenün itse cerhūñ anda eşeri olsa sen damzur gözüne şāfdan

/10/ buḥārīden yāñūđ şāf-ı aḥzardan yāñūđ milḥi gözi sel eyle yevm-i aḥarūñ

/11/ dañı ‘ ameli ‘ ad eyle tā ki bi-esirhā gide eger verem ḥārī ‘ arız

57a

/1/ olsa mu‘ ālece eyle dañı terk andan cerdi ‘ add eyle ḥatta berī ola bi‘ avnillāh

/2/ ³²⁶ واما نتولحم الاماق eger göz incinse izā-i fāñişle sen netū‘ lağ

/3/ it şanāreyile dañı ba‘ zını kes hezz itme tā ki seyelān dumū‘ ḥādiş

/4/ ola anda eşyāf-ı aḥzar fāñir ola ³²⁷ في قطع الور ديخ وماينبت من اللحم لزايد

/5/ taḥkīk nāsuñ gözinde laḥm-ı aḥmer müterākib bitse

³²⁵ mibza‘ -ı ğışa-i ḳarni: Gözbebeği zarı. (i.h.)

³²⁶ Gözde et oluşması.

³²⁷ Göz konjunktivasının ödemi; konjunktiva altında sıvı toplanması nedeniyle kabartı şeklinde şişlik oluşması.

- /6/ hatta nāzır i' t̄a itse yāhūd müteķārib olsa sen ifzā idesin
- /7/ ecfān üzerine keşir ammā ecfānı hārice münķalib olur verd-i celfāre
- /8/ beñzer sen mu' ālece idesin re'is-i ' ililūñ za' i üzerine hicrūñde dañı gözi
- /9/ açıla ol vaķt sen laħm-ı aħmerūñ küllüsini laķt idesin şanāyiri muvāfaķa
- /10/ ile anuñicün yāhūd minķāş ile yapışasın ya çift ile dañı kesesin
- /11/ t̄a ki cemī' ī fāni ola gözden şaklayasın dañı kesesin ammā mibza' -ı zafırıla³²⁸

57b

- /1/ yāhūd maķş-ı şağir ile maķş-ı sebli gibi büyük şūreti gele kaçan cemī' ī
- /2/ verdīnc³²⁹ tamām ola gözi t̄oldur milhile dañı nekim bunlara beñzer varısa
- /3/ edviyye' i añaldan dañı götür gözünj üzerine aķ panbuķ verem-i hārrdan
- /4/ eger bāķī kalacaķ olursa verdīncden³³⁰ iki nesne saña ğalebe eyleye
- /5/ ķan sen ķorķasın veremden terk eyle göze mu' ālece eyle dañı her
- /6/ laħım ki biter anı işle işbunculayın ' ayn-ı şafifeden³³¹ hāzer eyle tab' ile
- /7/ yāhūd ' arzıla hādīdden sen işleme illā ' amelde gücünj yetdüği miķdār
- /8/ ³³² في لقط السبل من العين sibel bir kıızıl t̄amardur kim gözünj üzerine sac
- /9/ olur gözi işlemekden men' ider dañı gözi za' if ider eyyām çok
- /10/ oldukca eger ' ayn kavī olsa anda ğayri maraź olmasa sen ilkāt
- /11/ eyle ilkāt oldur ki ' alilūñ başı üzerine hicrūñde ķoyasın andan ol

58a

- /1/ t̄amarı şanāre-i vāhīde ile ta' liķ idesin yāhūd ünşeyeyn ile hāziķ
- /2/ olduğuñ ħisābca dañı şanāre-i laťife anda iki olur işbu şūret üzerine

³²⁸ mibza' -ı zafir: Tırnak neşteri. (i.h.)

³²⁹ verdīnc: Göz şişliğinin ödemi; şişliğin altında sıvı toplanması. (i.h.)

³³⁰ verdīnc (i.h.)

³³¹ ' ayn-ı za' ife: Zayıf göz, gözün zayıf düşmesi, görme kaybı. (i.h.)

³³² Kornea üzerinde oluşan perdeyi alarak tedavi etme.

/3/ nitekim gördüğ

/4/ yāhūd şānāyir-i mezdūca ola cinsi vaḥidden işbu şūret üzerine

/5/ andan laḳt idesin

/6/ maḳş-ı laṭif ile demerī³³³ daḫı ḳanı silesin ³³⁴ حيفا بعدحس ḫatta

/7/ göz göre taḫḳik gider elden işbu ‘urūḳı ṭamarı ḳanıla ṭolar gözi şaḳlar

/8/ incitmekden eṭrāfı maḳş ile sen ‘amel eyle nıṣf-ı nehārda şemsin

/9/ izāsında daḫı ‘amelünjı yinile gercek tā ki bu ‘urūḳdan ḡayri kesile

/10/ sen fāriḡ olduğun ḳatında damzur anda şāf-ı aḡer veyāhūd aḫzar

/11/ tā ki yeye ḫiddetini sibilden mā-baḳī ne ḳalursa eger mümkin olmayıcaḳ küllüsini

58b

/1/ kes ol sā‘at göz ṭamar ola anuḡıla ol elem sākin ola bir nice gün terk

/2/ eyle ḫatta verem-i ḫārr az ola andan ‘ameli yeḡile işbu şūret anuḡ şıfatıdur

/3/ ³³⁵ في ردا الريشة الي الانف eṭıbbā rıṣeye nāşura deyü ad virürler ḳacan

/4/ keyyile mu‘ālece olunsa yāhūd devā-yı muḫarriḳla³³⁶ māteḳaddem üzerine daḫı berī

/5/ olmaz aḡa ḫile yoḳdur illā meger kim sen şaḳḳ idesin verem üzerine naḫce

/6/ ḳatında tā ki ruṭubetün cemī‘ı cıḳa yāhūd acıla eger keşf olsa anda

/7/ sen sevādı a‘zam göresin yāhūd fesād sen tecrīd it işbu mücerred ile

/8/ aḡa ḫasane-i re’s dirlir ḫādīdi hindiden işlenür medvere³³⁷ ola dirhem gibi

/9/

/10/ andan mebred naḳş ide naḳış raḳik mevzı‘-ı fesāduḡ üzerine ḳoya ‘azimden

³³³ **damar:** Canlı varlıklarda kanın veya besleyici sıvıların dolaştığı kanal. (i.h.)

³³⁴ Bir zaman sonra.

³³⁵ Gözyaşı kesesi ile burun arasında tıkalı olan kanalı açma.

³³⁶ **devā-yı muḫriḳ:** Yanık tedavisi, yanık ilacı, yanık merhemi. (i.h.)

³³⁷ **müdevvera:** Döndürülmüş, çevrilmiş. (i.h.)

/11/ andan der ide barmağın arasında verem yeri hatta bilesin fesād taḥkīk

59a

/1/ müncerid olur sen bunu niçe kez işle andan mevzı'ı ḥabr eyle edviyye-i müceffefe

/2/ ile ki ḳābızadur eger mevzı'ı mülteḥim olsa anda laḥm bitse

/3/ sen cerā-i mādde'ı kes kırk gün ḳo verem müteceddid olmaz anda bir bir ḥādīs

/4/ ḥādīse bilgil kim be-dürusti sen göresin ve illā yokdur ḥīle'ı arıd nāşūr

/5/ burunun delüğine işbu şüret üzerine imdi sen 'azīm-i şāniye'ı ḥadīd

/6/ ile keşfā itseñ yāḥūd devā-i ḥāddile ḳacan 'azim münkeşif olsa

/7/ sen dut meş'ıbe işbu şüret üzerine

/8/ ola ṭeravid ḥadīd-i müsellese ola 'avdi maḥrūt maḥbūb ola ṭarafa nitekim

/9/ sen gördüğ andan za' eyle kemüğün nefsi üzerine ḳurıb imākda

/10/ gözden elinü azacuk ırāğ eyle andan elünj meş'ıbla idāret eyle

/11/ tā ki kemük nufūz ide 'alil gökcek ola anuñcün riḥ andan ḳıḳar

59b

/1/ ḳacan elünj burnı üzerine ḳosañ bu taḳdīrce mevzı'a ḥabr eyle

/2/ edviyyeyile anuñ gibi edviyye kim ḳābiza-i müceffefedür ḳacan laḥm bitse

/3/ mekān daḥı şalb olur mādde'ı ḥārice dökülür iḳerü ol vaḳt ḥasta

/4/ yeyni olur ³³⁸رد نوالعين في ḳacan gözün cümlesi bitse başarda

/5/ ḥādīs olmasa daḥı noḳşān devā'ı ile ishāl eyle daḥı ḳıyğal faşd eyle

/6/ maḥcema'ı ḳo faḳāda şarṭīz daḥı ḥişşı haş³³⁹ eyle andan gözün üzerine ḳo

/7/ luzūḳ-ı fāḳīden³⁴⁰ daḥı şabr-ı libāndan daḥı 'aḳrerūḳa³⁴¹ andan gözi

³³⁸ Göz küresinin dışarı çıkması (pörtlemesi) tedavisi.

³³⁹ maşş: Dudak, dil ve soluk yardımıyla bir şeyi içine çekmek, somurmak. (i.h.)

³⁴⁰ luṭūḥ-ı aḳāḳi: Akasya ile temizlemek. (i.h.)

³⁴¹ 'anzarūt (i.h.)

- /8/ bağla üstinden zemād üzerine refāyid-i keşireyile sıfat-ı refāyid hırka 'i
 /9/ lezene-i keşire 'i ala her birinden tabakat-ı erba' a üzerine ola andan birini
 /10/ kıoya uhrā üzerine göz muhtāc olduğı üzerine andan bağlaya hırka ile
 /11/ ki şalb-i şerīd³⁴² kavī ola dağı maħcema 'i yine i' āde ide haşş³⁴³ ile şartızi

60a

- /1/ andan maħcema 'i tiruğ ide dağı gör bir gün ve bir gice bağlanmış kıoya eger ribāt
 /2/ müsterih olsa na' me bağlaya andan ribāt terih eyleye bir gün ve bir giceden
 /3/ şonra eger göz rucū' itse ve illā sen zemādi ' add it dağı refāyidi dağı
 /4/ şerrūdi³⁴⁴ dağı maħcema 'i ³⁴⁵ في قطع العنيه kaçan netūfe³⁴⁶ hādiş olsa
 /5/ andan hāric ecfān aşikāre ola kehye-i ' anībe³⁴⁷ gibi şūret-i insān
 /6/ kabih olur ibre girür ³⁴⁸ في اصل العنيه esfelden fevkedek andan ibre
 /7/ uhrāyı kivir anda hayt ola müsennā ola naħiye 'i māğdan dağı infāz
 /8/ ide ibre 'i uhrāyı terk ide hāli üzerine andan mevzi' ı haytı müsennā 'i kese
 /9/ dağı ibreniğ havālisini bağlaya dağı ' inbe 'i dağı na' me 'i bağlaya ibre çıkā
 /10/ gözün üzerine şūf kıoya tolū ola beyāzi 'l-beyzi dağı terk eylese
 /11/ hatta haytūt düşe ' anbe³⁴⁹ ile dağı göze mu' ālece ide nesnekim kavī

60b

- /1/ iderse taħkik ' anbehi³⁵⁰ bağlaya her cihetden dāyire ile hırkadan hatta netū
 /2/ ziyāde ola andan bağ ide mebzi' -ı rağik³⁵¹ ile ulaşa gözün ' umkına

³⁴² **şalb-i şedid:** Sağlam asmak, sağlam bağlamak. (i.h.)

³⁴³ **maşş** (i.h.)

³⁴⁴ **şedd:** Bağ, düğüm. (i.h.)

³⁴⁵ Göz tabakalarından biri üzerinde meydana gelen şiş, sklera veya kornea fitiğı; kornea veya sklera üzerinde iltihap sonucu -üzüm tanecikleri kümesi şeklinde- kabartılar oluşması ile belirgin durumun tedavisi.

³⁴⁶ **futük:** Fıtık, fıtıklar. (i.h.)

³⁴⁷ **kehye-i ' anbiye:** Şişliğı dağlama. (i.h.)

³⁴⁸ Anbiye, şişliğin kökünden.

³⁴⁹ **' anbiye:** Şişlik, göz tabakalarından biri üzerinde meydana gelen şiş, sklera veya kornea fitiğı. (i.h.)

³⁵⁰ **' anbiye** (i.h.)

³⁵¹ **mibza' -ı rağik:** Keskin neşter. (i.h.)

- /3/ hatta ruṭūbet-i beyza ʻi seyelān ide göze ine maḳām üzerine bezl ola
- /4/ daḥı bağlaya hatta berī ola ³⁵² في علاج الكمنه kimne bir müddedür ki
- /5/ gözde müctemi ʻ olur mā ʻ-ı nāzile beñzer anda beh yoḳdur imdi ol oldur ki
- /6/ ʻ alīli bağlaya kürsi üzerine münteşib olub andan başını alasin her
- /7/ cihetden daḥı hareket idesin hatta mü ʻennişi göresin aşağa göresin andan
- /8/ lebs idesin nuzūl itmeyesin daḥı nūr inṭilāk idesin daḥı eşyā ʻı
- /9/ göresin şol gördüğün gibi eger nezl olmasa ol mādur eger müntehī
- /10/ olmasa mā ʻı nezūl olur nitekim biz zıkr itdük ve illā otuz iki eli
- /11/ arasında andan dut mebza ʻı raḳıḳ anuñla ʻ işār-i ḳarīne ʻı³⁵³ şaḳḳ eyle

61a

- /1/ eklilde tā ki mādde ola cıḳa daḥı anda mā ʻ-ı ḥār damzur memzūc ola
- /2/ ʻ asel ile yāḥūḍ ṭabḥ ola anda ḥalbe daḥı ʻ asel andan mu ʻ ālece eyle
- /3/ ³⁵⁴ في العين ʻ alīl müretteb ʻ otura
- /4/ iki el ortasında ḳıbālı şemsi şanavber gibi ola saḡ gözünü bağlaya andan
- /5/ cefnini şol elile ḳaldura eger göz olsa anuñ gibileri anda ḥā ʻ-ı yūsra³⁵⁵
- /6/ olsa yāḥūḍ yedi yümna eger yümna olsa sen yedi yümnila ḳadeḥ dut eger ʻ aynı
- /7/ yūsra yāḥūḍ yedi yūsra olsa eger yümna olsa maḳdeḥi ḳo eklilün
- /8/ yakınında galīz mervede ile gözün aḡınıñ³⁵⁶ nefsinde ḥabe māḳda
- /9/ aşferde andan maḳdeḥi def ʻ eyle ḳuvvetile daḥı sen elünile idāret eyle
- /10/ hatta nufūz ide beyaz-ı beyzada ḥasen olur anuñicün maḳdeḥ ola şor
- /11/ bir şey ʻi fāriḡe eyle gerekdür kim şabr ide sen terk eyle maḳdeḥi gitmesini

³⁵² Göz ön odasında cerahat toplanması; hipopyon.

³⁵³ **ḡuşa-i ḳarīne:** Kornea zarı. (i.h.)

³⁵⁴ Katarak tedavisi.

³⁵⁵ **mā ʻ-ı yūsra:** Sağ gözden gelen su veya sıvı madde. (i.h.)

³⁵⁶ a ʻ inıñ

61b

- /1/ ta' mīkaduñ bud' ı miqđarı anuñ gibi bu' d kim şıbadan³⁵⁷ aħır sevādedeñdür
- /2/ imdi ol iklil ' aynidür anuñicün nuħās görür nāziri şafānuñ nefsinde
- /3/ kırba görür andan maqdehi mevzi' un fevkinde ola anuñ gibi mevzi' kim
- /4/ anda şu ola andan kebs ide esfele bir kerre bir kerretten şonra eger
- /5/ şu inse bir sâ' at ' alil göre şu nesnekim fetħ olmışdur anuñ üzerine
- /6/ göre ol sâ' atden maqdeh gözinde ola andan azacuğ teskīn ola
- /7/ eger şu yukaru çıkarsa şāniye indür maqdehi çıkarmazsızın eger karar
- /8/ idecek olursa maqdehi çıkara rıfkıla daħı sen fetil eyle elüñile
- /9/ az az andan şuya şok şāfi tuza kim derāni ola anuñıla gözün
- /10/ içini yuya daħı kıoya taşından mişāka yāhūd şūf-ı şalül ya' nī
- /11/ gül yağıla etbağ ola daħı anuñıla sağ gözi bağlaya bir niçe zamān

62a

- /1/ mühlet ide kemün-i medkūkı kıoyalar beyāz-ı beyzle eger maqdeh sevmeyecek
- /2/ olursa duħül icün gözde şalābetinden öturi sen mibza' ı al anuñ
- /3/ gibi mebza' kim aña berid deyü ad virürler işbu şüret üzerinedür
- /4/
- /5/ bunuñla nefsi-i mülteħime' i dele ancak im' ān itmeye kıānīm³⁵⁸ oluban imdi ol
- /6/ be-tırīki' l-maqdehdür mevzi' ı lañif ile daħı sen maqdehi kıviresin nitekim
- /7/ biz zıkr itdüğ ' amel tamām olduğı kıatında sen anı calğ kıoyun tehī idesin
- /8/ ya' nī tekyelenmek muħkem tā ki uyuya anda arkıası üzerine bir kıaranılığ evde
- /9/ daħı ħarekātuñ küllüsini men' idesin daħı su' āli daħı tabi' atına mülāyim

³⁵⁷ **şıfā'**: Saydam, berrak, gözün beyazı. (i.h.)

³⁵⁸ **kānaat**: Görüş, inanç, düşünce. (i.h.)

/10/ ta'ām viresin başını sağ yanına ve şol yanına hareket itdürmeyesin

/11/ elbetde daḥı ol baḡladuḡun nesne ḥāli üzerine ola üc günedek andan

62b

/1/ ol qaraḡulıḡ evden taḡliye idesin daḥı tecribe ya' nī nazaruḡı idesin

/2/ ³⁵⁹ با شيا andan ol baḡladuḡuḡı dördüncü günde gideresin daḥı vācibdür ki

/3/ ḡadeḡden şonra o şeyi göresin şü tizcek ine eger verem-i ḡārr 'ārız olsa

/4/ gözi sen ḡahl eyle yedinci günden öḡdin tā ki verem sākin ola bundan

/5/ şonra nazaruḡı taḡḡ eyle sen anuḡ üzerine ḡımār-ı esvedı ḡıl tā ki nazaruḡ

/6/ darb ide altından bir nice gün bilgil kim be-dürüsti ḡadeḡ müte' allim andan

/7/ müstaḡni olmaz müşāhade itmekden niçe kez bes bu taḡdīrce 'amel üzerine

/8/ teḡaddüm ide taḡḡıḡ itdiler kim be-dürüsti 'ırāḡ maḡdeḡ-i mecūf anuḡla şü maş ider

/9/ anı kimse görmez işbu şüret envā' maḡdeḡdür ḡoya nuḡās-ı ḡaşşadan ³⁶⁰ مثلته الشكل

حاده

/10/

/11/

63a

/1/ ³⁶¹ في علاج اللحم النابت في الانف andan luḡūm muḡtefilefe³⁶² andan 'aḡrabātı

/2/ keşiretü 'l-ercüle beḡzer andan birisi laḡm-ı seraḡāni maḡcera 'i kemüle beḡzer andan

/3/ birisi leyn-i ḡayr-i kemüldür vaḡtikim bu laḡımdan olsa yesār bir ḡayşiyetile seraḡāni

/4/ olmasa ḡasta otura elüḡ arasında güneşe ḡarşı daḥı fetḡ ide müteḡarriye

/5/ daḥı şanāre 'i telaḡḡı ide anda daḥı anuḡla ḡāricde bula idrāk itdüḡi

³⁵⁹ Eşyaya, nesnelere.

³⁶⁰ Üç taraflı, üç köşeli, üç yönlü.

³⁶¹ Burunda et oluşması durumunda uygulanacak tedavi.

³⁶² **muḡtelife:** Çeşitli, bir türlü olmayan, birbirine uymayan. (i.h.)

- /6/ miḳdār andan kese mibza⁶ -ı laṭīfi ḥād ile ciheti vāḥideden ḥatta küllü⁷ l-laḥım
- /7/ gide eger bir şey bākī ḳalacaḳ olursa sen mücerred ḳıl alet-i laṭīfi
- /8/ rıfḳıla ḥatta andan bir şey bākī ḳalmaya eger ḳan saḅa ḡalīb olsa
- /9/ yāḥūd verem-i ḥār⁸ arız olsa evrām-ı ḥabīse⁹ i māyenbaḡi debele keyyden tā ki
- /10/ et gide andan buruna sirke dök yāḥūd şu yāḥūd ṣarāb eger burun
- /11/ acılacaḳ olursa andan ruṭūbet seyelān ide boḡaza sen bil ki ol

63b

- /1/ berī olur eger emir zıddıla olursa sen bil ki laḥm biter¹⁰ izāmı müteḥaliḥlenün
- /2/ a¹¹ lāsında aḅa ḳaṭ¹² ola ṣemz eyle gerekdür ki sen alasin ḥayṭ-ı kettāndan
- /3/ anuḅ ḡalīz ola daḥı anda baḡlayasin¹³ aḳd-i keṣire¹⁴ i her¹⁵ uḳdenün miḳdārı
- /4/ barmaḳ¹⁶ aḳdi gibi ola yāḥūd daḥı az daḥı sen burunuḅ re¹⁷ is ḥayṭında des
- /5/ idesin mervedeyile yāḥūd şeyi aḅer ile işledüğünden sonra düzür³⁶³ gibi
- /6/ daḥı yilini çeke ḥatta çeyşüme³⁶⁴ vāşıl ola anḥizden cıḳa keṣire ammā şıbyānı
- /7/ kitāb işler imdi ol seheldür şu kimesneki diler andan ṭaraf-ı ḥayṭı cem¹⁸ ide
- /8/ laḥmı ṭaḡıda şolki ḥayṭadur³⁶⁵ şuncılayın işleye üç gün yāḥūd daḥı coḳ
- /9/ ḥatta luḥüm keṣ¹⁹ ile ḥayṭ cıḳa daḥı ḳanı sile anda meşribe merhem-i mışırıla
- /10/ fitil ḳıla üç gün yāḥūd daḥı coḳ mu²⁰ ālece ide ḥatta yeye mābaḳinün
- /11/ cemī²¹ isini daḥı burunda enbūbe raşāşı bir niçe gün ḳıla ḥatta berī ola

64a

- /1/ imdi işbu şüret mes²² aṭdur anuḅ gibi mes²³ aṭ kim anuḅla baḡlar ṭamar burında
- /2/ ḳoya fiżzadan yāḥūd nuḥāsdan fid-i ted-i şaḡire³⁶⁶ beñzeye müteveccih ola medhen

³⁶³ **zurür:** İki başlı çivi şeklindeki cerrahi bir alet. (i.h.)

³⁶⁴ **ḥayşüm:** Ağız ve burun boşluğunun arka bölümü, geniz. (i.h.)

³⁶⁵ **ḥayāṭ:** Dikiş, dikiş ipi. (i.h.)

³⁶⁶ **kandil-i şaḡire:** Küçük kandil. (i.h.)

/3/ gibi yāhūd anuñ yerine ancılayın³⁶⁷ والله اعلم واحكم

/4-5/

/6/ eger sen gidersen enbūbe 'i mu' allıka ' amel eyle qaşaba gibi dañı medhen-i müs' ıt

/7/ gibi mestāhle³⁶⁸ muğbeẓ-i uhrāda nitekim sen aña yapışursın bir nesneyile kim

/8/ gördün kaçan issi olsa anda nekim dilerseñ anda şanārātdan ve küllü su 'āl

/9/ ³⁶⁹ في الثاليل ا لنابة في طرف الانف keşir ammā anda şālül biter dañı açā

/10/ manzara 'i dañı kese evvel zāhir olduğı vaqt cemī' isini dañı sen kıı anuñ

/11/ devā- 'i muğarriqa 'i³⁷⁰ yāhūd ikvāhı eger fevt olsa kese dañı ³⁷¹ منحجر الركمل قليل الحتر olur

64b

/1/ aña cedīd ' arız olmaz eger beyne 'l-muğabbe olsa kemūlden ğayrısın göresin

/2/ qaṭı' cemī' isinde mümkindür sen istifrāğ eyle evvelā dañı kes hāzer itmezsizin

/3/ andan mu' ālece eyle bir nesnekim cef ide dañı kabẓ ide inşallāhu te' ālā

/4/ ³⁷² في خياطة الانف kaçan ittişāli müteferriğ olsa

/5/ ne vaqtin müteferriğ olur bu ' aẓarīfin³⁷³ birisi az ' amel anda münca' olur

/6/ illā meger kim nādir ola ' ilāc eger ħarac țarab olsa iddimā ide şefeteyni

/7/ cerħi ħıyātetile cem' eyleye dañı mu' ālece ide eger olsa taħķik

/8/ müteferriğ olsa dañı şaħiħ olsa sen küllü şaķķı selħ eyle derinüñ şaħnı

/9/ miğdārı ħatta iddimā ide dañı şefeteyni idesin ħıyātetile dañı idāret

/10/ idesin anuñ üzerine şıyān dañı libān ki meshūqayn ola dañı kıoya

³⁶⁷ “Allah en iyi bilen ve en iyi hüküm verendir.”

³⁶⁸ **musattah:** Yüzeyle, düz, pürüzsüz. (i.h.)

³⁶⁹ Burunda siğil – et beni – sinir – bitmesi durumunda uygulanacak tedavi.

³⁷⁰ **devā- 'i muğriqa:** Yanık tedavisi, yanık ilacı, yanık merhemi. (i.h.)

³⁷¹ Rengi bozuk, katılaşmış sertleşmiş, ağrısız siğil.

³⁷² Burun tedavisinde dikiş.

³⁷³ **ğazarīfin:** Kıkırdaklar. (i.h.)

/11/ derverik³⁷⁴ üstinde ulaşa merhem-i nâhilden³⁷⁵ dağı nekim bunlara beşzer varısa

65a

/1/ bağlanmışla terk eyleye iki gün yâhūd üç gün dağı hall eyleye tebdil

/2/ eyleye devâ'i dağı terk eyleye hatta huyūt kesile zelletinden dağı mu' alece

/3/ eyleye merhemle şıfat-ı hıyâta budur ki sen cem' idesin tefurik ittişâli

/4/ ammâ hıyâtetile keyhe hıyâtetü'l-batını yâhūd teferrukı cem' ide haytıla

/5/ ³⁷⁶ في الشفتين في اخراج العقد الذي يعرض في الشفتين taḥkik ba' zı nâsuḡ

/6/ şifasında evrâm ' arız olur ve şıgârıñ icinden şalb eyleye kersine

/7/ ḥabb gibi dağı ekber ve dağı aşğar sen şefâ'i kalb eyle dağı şakḡ eyle her

/8/ ' uḡdenün üzerine dağı şanâreyile ' alḡ eyle dağı kes her cihetden mevzı' ı

/9/ ḡorḡud buzâḡ³⁷⁷ ile dağı temażmuż it sirkeyile dağı mu' alece eyle nekim

/10/ anuḡ icinde ḡabz varısa ³⁷⁸ في قطع اللحم الزايد في اللثة evâyilde

/11/ buḡa ebulüs deyü ad virdiler şanâre ile ' alaḡa ide yâhūd minḡâşıla

65b

/1/ dağı kese feza' ı ḡatında müddeti³⁷⁹ terk ide dağı ḡanı tā ki seyelân ide

/2/ andan ḡoya mevzı' uḡ üzerine zâc-ı meşḡḡı dağı nekim bunlara beşzer varısa

/3/ eger ol yine ' avdet idecek olursa şâniye sen kes dağı ikvâh eyle

/4/ hatta ' avdet itmeye keşire amâ ' avdet ide ³⁸⁰ في جرد الاسنان بالحديد

/5/ taḥkik müctemi' olur sufûf-ı esnânda dâḡilden ve ḡâricden dağı leşşât³⁸¹

/6/ ortasında ḡuşūr-ı ḡaşenden kim ḡabih ola taḥkik ḡararur ve şararur

³⁷⁴ **zerür:** İçine üfleme, hava verme, nefes kesilmesi hadiselerinde akciğere hava verme, herhangi bir vücut boşluğu veya kanal içine hava veya gaz vermek için kullanılan cerrahi alet. (i.h.)

³⁷⁵ **merhem-i naḡl:** Hurmadan yapılan merhem. (i.h.)

³⁷⁶ Dudakda oluşın kistlerin tedavisi.

³⁷⁷ **bezâḡ:** 1. Şiddet. 2. Eza, meşakkat. 3. Bastırma. (i.h.)

³⁷⁸ Diş etinde fazla olan etin kesilmesi.

³⁷⁹ مدت

³⁸⁰ Cerrahi alet kullanılarak diş çıkarmak.

³⁸¹ **leşşât:** Diş etleri. (i.h.)

/7/ dağı yeşil olur ĥatta ulaşa andan fesādi 'l-lesseye³⁸² esnān ĥabīĥ ola

/8/ ĥastayı oturma elūĥ arasında dađı bařı senūĥ ĥecrūĥde dađı

/9/ zırsı vū sin mūcerred ĥıl ĥatta andan bir Őey bāķī ĥalmaya eger evvel cirrede

/10/ gidecek olursa ĥoř ve illā sen yine ' add eyle bir kerre ve iki kerre

/11/ ve ũc kerre ĥatta bāķī ĥalmaya bilgil kim zırs mūcerred muĥtāc-ı mecārid-i muĥtelifeye

66a

/1/ kim keřire 's-řuvarı ve 'l-eřkāldūr senūĥ ' amelūĥ mūntehī olduđı

/2/ ĥisābınca dağı mecārid arasında dāĥilden ve ĥāricden ĥilāf işbu şuret

/3/ mecārid senūĥ ĥatında mu' teddedūr anuĥicūn řureti iřbudur nitekim gūrürsin

/4-5-6-7/

/8/ ³⁸³ في قلع الاسنان eyle gerekdūr kim diře mu' ālece ide her řā' ile vec' den

/9/ dağı natuvānā ide ĥali' den andan ĥalf yoğdur ĥacan ĥobsa eger diĥlense

/10/ ĥo yere řaĥīĥ ola keřire ammā řaĥīĥ mūtesaĥĥif³⁸⁴ olur muĥim ile mu' ālece ide

/11/ řarĥ ide diřūĥ ĥavālisini mibza' ile anda ba' zı ĥuvvet ĥatta leyiře mūnĥal ola

66b

/1/ her cihetden andan ĥareket ide barmađıla yāĥūĥ kelābīb-i leĥāf ile

/2/ ola az az ĥatta teza' zu' ide andan kelbeteyn-i kibār mūtekemmin ola ' alilūĥ

/3/ başını iki diz arasında ĥoya hic ĥareket itmeye andan dişi ceke toğrusı

/4/ ũzerine tā ki şınmaya eger cıĥmasa ve illā sen dut işbu alātlarla altına

³⁸² Diş etinin doğal yapısının bozulması.

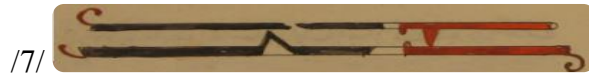
³⁸³ Diş çekme tedavisi.

³⁸⁴ **musahĥah**: Sağlam. (i.h.)

- /5/ kivîr her cihetden rıfķ-ı veremi taħrîķ eyle nitekim sen işledüñ evvelâ
 /6/ eger dişüñ delügi olsa yâĥûd müte'ekkil olsa eyle gerekdür kim sen
 /7/ ol delügi ĥırķa ile ıoldurasın daĥı sedd-i ceyyid ile sedd idesin
 /8/ mervede 'i rıfķıla tā ki münteķib ola anuñ üzerine baĥladuĥuñ vaķt
 /9/ kelâbîb ile daĥı ĥavâlisini şaķ ile istiķşa ide şınmaķdan sâķın
 /10/ tā ki andan belye ' avdet ide ġâfil olma sen işlemeklikden
 /11/ cehhâl ĥaccâmîn gibi bunlaruñ ikdâmlarında ħal' a üzerine isti' mâl

67a

- /1/ itmezsizin şunu kim biz vaşf itdük andan çeyneye ħoparduĥundan
 /2/ sonra şarâbıla yâĥûd nuĥl³⁸⁵ ile yâĥûd tuzıla eger terf-i dem ĥâdiş
 /3/ anda sen zâc-ı meshûķı ilkâ eyle ve illâ ikvâh eyle eger zâc münķa' olmasa
 /4/ şüreti kelâbîb-i leţâf oldur ki anuñla diş ĥareket ide eţrâfi uzun
 /5/ olmaya ħabzâsı ħışa ola ġalîz ola azacuķ yeyni ola senüñ ħabzuñla
 /6/ bile dişüñ üzerine imdi işbu şüret kelâbîb-i kibâr budur

- /8/ dürlü dürlüdüñ nitekim sen gördüñ maķâbız-ı ġalîze 'i³⁸⁶ ĥatta iki olmaz
 /9/ sen ol ĥadîd-i hindîden ol yâĥûd pülâd fülâdkim müsteķminnetü 'l-eţrâf
 /10/ ola ħarafında ezrâs ola ba' zısı ba' zısına gire ħabûdı keyh ide
 /11/ daĥı ħavîü 'l-zabı ola³⁸⁷ في قلع اصول الاضرس واخراج عظام الفك
 /12/ العزمية قصيرة العضة غليظ قليلا يثنى عند قبضك بها

67b

- /1/ kaçan bâķî ħalsa dişi ħopara dinmek vaķt aşıl taĥķîķ

³⁸⁵ ĥall: Sirke. (i.h.)

³⁸⁶ mebâzi' -ı ġalîze: Kalın, kaba neşterler. (i.h.)

³⁸⁷ Azı dişini ve kırılmış kemiĥi ħıkarma işlemi.

- /2/ şinsa anuñ üzerine panbuķ ķo semnile bir gün yāhūd iki gün andan
- /3/ ileyhi ʿl-cift kivir yāhūd kelābībanuñ kelābībi kim başı beñzer ķuş
- /4/ aǵzına beñzer anuñ gibi ķuş kim aña müveceh deyü ad virürler işbu şüretidür
- /5/ hayt-ı zeheble yāhūd fiżzayıla kaçan anuñicün hareket ʿarız olsa
- /6/ sıkıtından yāhūd şadmedan ʿalilün ilfāz güci yitmese bir şey üzerine
- /7/ eger edviyye ʿi ķābize ile muʿalece eylese incāʿ itmese lā-büddür andan
- /8/ zeheb az fazıldur anuñicün fiżzaya eyyāmdan sonra ʿufūnet virür zeheb
- /9/ anuñicün ebedi ʿarız olmaz dañı hayt orta olur diķķatde ğalīz
- /10/ dişün vüsʿ atı üzerine olur dañı ʿamel-i hayt ala dañı saǵ dişün
- /11/ ortasında işnā ide andan taraf-ı hayt eźrāsı müteħarrike ortasında

68a

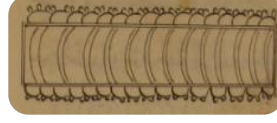
- /1/ nesc ide bir kerre yāhūd dañı çok ğatta nesc ulaşa zars-ı şahīheye
- /2/ cihet-i uħrādan şol cihete kim andan zāhir ola dañı bağlaya elini
- /3/ yumşaklıcaǵıla dañı ğükm eyleye ğatta ğareket itmeye elbetde bağlaya dişün
- /4/ aşıl ğatında sen kes artuǵını andan maķşıla dañı ceftile³⁸⁸ taķbīl
- /5/ eyle dañı taħfif eyle şahīħ diş arasında tā ki dili incitmeye andan
- /6/ bağlanmışla ķoya nekim bāķī ğalursa eger münħal olsa yāhūd kesilse
- /7/ hayt-ı uħrāyıla bağla işbu şüret eźrāsdur dañı teşbīk-i zırseyn
- /8/ şahīħaynadur dañı zırseyn müteħarriķeyndür taħķīķ zırs vāħid dañı
- /9/ işneyn vārid olur sākıt olduǵından sonra mevziʿ ında dañı
- /10/ yapışa şuncılayın işleye taħķīķ naħf ide ʿizāmı [ʿizāmı] baķardan
- /11/ sen ķo andan keyh zırsi dañı mevziʿ ı zırs ķıl dañı bağla ve dañı

³⁸⁸ **cift:** Kıskaç biçiminde iğne kullanılarak uygulanan cerrahi bir dikiş yöntemi. (i.h.)

68b

/1/ anuñıla istimtā^c it dehrānı

/2/ ³⁸⁹ في قطع العنيه

/3/ يعرض تحت اللسان

/4/ kelāmı ribāṭı men^c ider ammā ṭabī^c ī ola andan insān doġa yāḥūd^c arāzi

/5/ ola cerḥ mendemilden açıla ḥastanuñ aġzı daḥı başı ḥacerünġde ola

/6/ daḥı dilini ḳaldurasın andan ribāṭ-ı ḳasīri^c arzıla kesesin ḥatta dil

/7/ yapışmaḳlıġdan munṭalıġ ola eger anda ba^c zı şalābet daḥı te^c aḳḳud-ı indihāl

/8/ olsa cerḥden anda sen ilḳā it şanāre^c i daḥı manḳa^c i³⁹⁰

/9/ arzıla ḥatta ribāṭ beyān ola daḥı aḳdi münḥal ola sen ḥazer eyle

/10/ şaḳḳ-ı laḥmıdan ġayrıla ola tā ki şereyān kesile bunda teref^c arız ola

/11/ daḥı çeyneye bundan şonra mā^c i verdile yāḥūd naḥl ile yāḥūd mā^c i bāridile

69a

/1/ andan altında ḳo dili fitil kettāndan her gice yapış tā ki

/2/ mülteḥimi şābite gele eger teref^c arız olsa zāc ile kes yāḥūd keyyile eger

/3/ mikvāh-ı adesiyye^c i azīm olsa ³⁹¹ في اخراج الصفدع المتولد تحت اللسان

/4/ taḥḳīḳ^c arız olur dilün altında verem şıfda^c i³⁹² şaġiriye beñzer dil

/5/ ṭabī^c isinden işlemeklikden men^c ider keşir ammā büyük olur aġzı

/6/ ṭolar daḥı mu^c ālece ide ḥastanuñ aġzını semnile aca daḥı vereme nażar ide

/7/ eger keml olacaḳ olursa yāḥūd ḳara şalb kim anuñ ḥissi olmaya aña

/8/ kimse te^c aruz degürmeye teḥaddid imdi ol serāṭāndur eger beyāza māyil

³⁸⁹ Dil altında oluşan kisti kesme işlemi.

³⁹⁰ **minḳa**: Cerrahi işlemlerde kullanılan buhar aleti. (i.h.)

³⁹¹ Dil altı tükruk bezi kistinin tedavisi.

³⁹² **şıfda**: Dil altı bezi. (i.h.)

- /9/ olsa anda ruṭūbet anda ṣanāre 'i ve ṣaḳḳa 'i ilkā ide mebza' -ı laṭīf³⁹³ ile
 /10/ daḥı ḥalāṣ ide her cihetden eger ḳan ḡalebe idecek sen ḳo anuḡ üzerine
 /11/ zāc-ı meshūḳı daḥı ḳanı kese yine ' add eyle ' ameli ḥatta küllüsi ḥareket idince

69b

- /1/ daḥı çeyneye sirkeyile yāḥūḍ tuz ile andan mu' ālece ide nekim muvāfiḳ
 /2/ olursa ³⁹⁴ في علاج اللوزتين وسائر اورام الحلق tahḳīḳ ḥalḳda ḡadad
 /3/ ' arız olur ḡadada beḡzer anuḡ gibikim ḥāricdendür aḡa levzeteyn deyü ad
 /4/ virürler ḳacan mu' ālece olunsa işbu biz zıkr itdügümüzleyin eger verem ṣalb
 /5/ olsa necsenüḡ levni kāmīl olur aḡa tecdīd te' aruz eylemez teref-i demden
 /6/ ḳorḳuban belki indüre ḥatta münzac ola eger ibtāl ola münfetih ola
 /7/ zātından eger ḳan levn ebyāz olsa müntedīr³⁹⁵ olsa aṣlı refīḳ olsa
 /8/ sen kes ' ameli ḳabūl eyle eger bu taḳdīrce aram ḥaz olsa sākin olsa
 /9/ ḥasta 'i ḡüneṣüḡ izāsında oturma daḥı başını hicründe ḳoya daḥı aḡzını
 /10/ aça daḥı ḥādīm ola iki eli ortasında aṣaḡayadek işbu ile sen
 /11/ işle fiżzadan yāḥūḍ nuḥāsdan

70a

- /3/ raḳīḳ ola sikkīn gibi ḳacan dil anuḡla mükteseb olsa sen başaruḡı verem
 /4/ üzerine ikā' eyle sen ṣanāre 'i dut i' vāz eyle levzede daḥı anuḡla
 /5/ cezb eyle ḥāriceden cezb itmezsizin anuḡıla bir şeyi ṣafaḳātdan³⁹⁶
 /6/ andan kes aletile şüreti maḳṣa beḡzer kesilmiş her birisile uḡrānuḡ

³⁹³ **mibza' -ı laṭīf:** Tedavide kullanılmaya uygun yumuşak uçlu neşter. (i.h.)

³⁹⁴ Baş ve boyunda derin enfeksiyon ve Tonsillectomy, bademcik tedavisi.

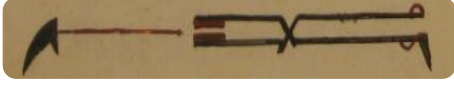
³⁹⁵ **müstedir:** Yuvarlak, dönen, dönmüş. (i.h.)

³⁹⁶ **şifaḳāt** (i.h.)

/7/ h̄ızasıla h̄āddeteyn ola cidde gircek h̄adīd-i hindīden oya yāhūd fulāddan pūlād

/8/ eger işbu alet h̄āzır olmayacak olursa sen alet ile işbu şūret h̄āddedür

/9/

70b

/1/ cihet-i vāhideden daḥı ayrı h̄āddeden cihet-i uḥrādan sen levze-i vāḥideyi

/2/ kesdügüñden sonra uḥrā bir daḥı kes işbu maḳta' ile be' aynihi bundan

/3/ sonra te' ur' ur³⁹⁷ eyle mā' i-i bāridile yāhūd naḥl ile eger teref' arız

/4/ olsa ' ar' ar ile şuyıla iḡlā ide anda anar abıla daḥı varaḳā-yı ās ile

/5/ daḥı nekim bunlara beñzer varısa taḥḳıḳ ḥalkdan evrām biter levzeteynden

/6/ ayrı sen kes şu kesdügüñ gibi³⁹⁸ في قطع ورم ا للهائة التي ممي عنه³⁹⁸

/7/ açan münḥadir olsa aḥa iner daḥı müteverrim olsa daḥı beyzā-i müsteḫile

/8/ olur aḥa ' amūd deyu ad virürler eger alīze-i esfel

/9/ müstedire olsa ḥuşūşā ' anbe³⁹⁹ açan mu' ālece itse edviyyeyile

/10/ incā' olmasa verem daḥı h̄ādd andan sākin olsa daḥı raḳıḳ olsa

/11/ sen kes daḥı şu nesnekim andan müctemi' müstedir olur yāhūd anuḥ

71a

/1/ tūlı olmaz daḥı demye yāhūd kemde yāhūd esved olur anuḥ ḥissi olmaz

/2/ anda avarı kes açan görseñ işbu sen vaşf itdügüñ üzerine beyāzında

/3/ daḥı tūlında ' ilīli⁴⁰⁰ oturdasın şemsüñ ḥızāsında daḥı dilini kebs

/4/ idesin şol aletile kim şūreti geḳdi idi daḥı sen şanāre' i avar

³⁹⁷ te' ar' ur (i.h.)

³⁹⁸ Küçük dilde oluşan kistin kesilme işlemi. (i.h.)

³⁹⁹ ' anbiye (i.h.)

⁴⁰⁰ ' alil: Sağlığı bozuk olan, esenliği yerinde olmayan, hastalanmış, rahatsız. (i.h.)

- /5/ idesin ‘ anbelere⁴⁰¹ daḥı cezb idesin esfeledek daḥı kesesin aleteynile
 /6/ anuḡ gibi alet kim biz zıkr itdük levzeteynide mecrede⁴⁰² ṭabī‘ den
 /7/ ziyādesin kesesin anuḡicün sen eger anda kesesin ekṣīri⁴⁰³ aḥizz-i şavtı
 /8/ daḥı kelāmı kesdüğünden şonra isti‘ māl eyle nekim biz levzeteynide
 /9/ vaşf itdük daḥı mu‘ ālece eyle eger ‘ alil cebir eyleyecek olursa kesmekden
 /10/ sen ikvāh eyle ḥavf itmezsizin ḥazer eyleme⁴⁰⁴ كي بالدوا الحادين
 /11/ imdi sen ço başuḡı ḥacerüñde daḥı dilini kebs eyle alet ile anuḡ gibi

71b

- /1/ alet kim biz zıkr itdük andan mā‘-i ḥār al anuḡla ma‘ cün ḥabīr eyle
 /2/ ġayrı muştağī ola şaḥn olmaya daḥı raḳīḳ olmaya anı ṭoldura işbu aletüñ ‘ uḡrı ile
 /3/
 /4/ şūreti mu‘ allakdur bir ṭarafı ola anuḡ gibi ṭarafkim anda devā-yı buḳa‘ īri⁴⁰⁵
 /5/ ḳoya mu‘ allak el-merdūd ola anuḡ üzerine lehā‘iñi nefsini ḥasta yaḳa iki
 /6/ yanı üzerine tā ki andan lu‘ āb aḳa dāḥilden tā ki bezir zed ola revāşiden
 /7/ ḥalḳa incide andan alete yapışa devāyıla daḥı sen şıḳasın lehāḥü
 /8/ üzerine işleye şuncılayın nice nice ḥatta işleye nekim dilerse keyy-i ‘ anbeden⁴⁰⁶
 /9/ andan terk eyleye ḳandīl daḥı işḳāt üç günden şonra
 /10/ yāḥūd dört eger ihtiyāc eylese sen devāyı ‘ add eyle keyyden şonra
 /11/ silesin ‘ anbenüñ⁴⁰⁷ ḥavālisinde panbuḳıla semnile içüre mā ḥavālisini

⁴⁰¹ ‘ **anbiye** (i.h.)

⁴⁰² **mücerrede**: Soyutlanmış, sade, öz, katıksız. (i.h.)

⁴⁰³ **ekşer**: Çoğunluk, çoğunlukla. (i.h.)

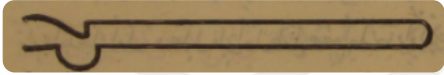
⁴⁰⁴ Demir cerrahi alet ile tedavi.

⁴⁰⁵ **devā-yı ta‘ḳir**: Yaralamak, sınırları kesmek. (i.h.)

⁴⁰⁶ **keyy-i ‘anbiye**: Şişliğı dağlama. (i.h.)

⁴⁰⁷ ‘ **anbiye** (i.h.)

72a

- /1/ devādan neşf ide şovuk şuyıla çeyneye seşilanıla mu‘ ālece ide
- /2/ hāricden dağı ğarāğırdan dāhilden ğatta berī ola işbu sel‘ dūr
- /3/ қаti‘ den inşallāhu taĥķik lihāh⁴⁰⁸ ile mu‘ ālece ide şu nesnekim
- /4/ eltaf ola keyyden dađı қаti‘ den nucūr⁴⁰⁹ ile işbu şıfat fuzūnc⁴¹⁰ ve zufaı
- /5/ ve şa‘ ter ve sezāb ve şih ve bābūnc ve qaşşūm dađı nekim bunlara beņzer
- /6/ varısa ala ba‘ zısın cem‘ ide veyāhūd küllüsin miķdārınca ‘ imār eyleye
- /7/ ğallile dağı ‘ iġlā‘ ide kıdr-ı maṭṭi‘ dūr ğikmet balçuġıla dağı ‘ aṭānuġ
- /8/ ortasında delūk ola altı mecūfe anuġ üzerine bine işbu şıfat üzerine
- /9/
- /10/ işleye ğümişden yāhūd baķırdan bir ṭarafına kivire anuġ gibi ṭarafkim
- /11/ anda anār ola ğastanuġ aġzında ğatta nuĥār⁴¹¹ yuķaru çıķa lehāhü enbūbe

72b

- /1/ üzerine ğatta lehāh kāmil i‘ āde bunı bir niçe kez ğatta tedir ğāfil olma
- /2/ sen işle işbu ‘ ilācı verem ğādiş olduġı bil ki ğaṭāṭa ṭatında
- /3/ eger sen işbu aleti ihzār idemeyecek olursaņ sen dut qaşabe’i
- /4/ dağı binidūr anda yumurda ṭabını tā ki ğastanuġ aġzını yaķa işbu
- /5/ ‘ ilāc ceyyid ta‘ līmdūr⁴¹² في اخراج الشوك وما ينشب في الحلق
- /6/ nice nesne boġazda neşb olur şūk yāhūd ‘ azm dađı nekim bunlara
- /7/ beņzer varısa sen çıķar şu nesnekim anuġ üzerine vāķı‘ ğörmekden

⁴⁰⁸ **lehāt**: Küçük dil. (i.h.)

⁴⁰⁹ **buhūr**: Tütsü. (i.h.)

⁴¹⁰ **fūdunc**: Ballıbabagillerden, çiçekleri birbirinden ayrı halka durumunda, nane türünden, kısa saplı, az veya çok tüylü, güzel kokulu bir bitki. (i.h.)

⁴¹¹ **buhār**: Buhar, sıvıların ve kimi katıların ısı etkisiyle dönüştükleri gaz durumu. (i.h.)

⁴¹² Diken vb. boġaza batan nesnelere çıkarılması.

/8/ dili kebs itdügün den sonra alet ile şemsün kabālesinde⁴¹³ eger halkda

/9/ tevārī idecek olursa ‘alīl fāni olur ta‘ām haẓm olmazdan öñdin

/10/ ma‘idesinde keşir ammā nāşib cıka alğı ile yāhūd irşe kese legatı⁴¹⁴

/11/ yāhūd aşşıl hase‘i⁴¹⁵ veyāhūd loğma‘i kırı etmekden yāhūd hadden

73a

/1/ kese isfenicle bağlaya haytıla andan irişe kaçan mevzi‘ı şunı ulaşa

/2/ sen haytı cezb it sür‘atile sen bunı işle bir niçe kez keşir ammā

/3/ ulaşa dağı cıka eger cıkmayacak olursa sen işle alet-i bakırdan

/4/ işbu şıfat üzerine merveden vir az bir tarafına ta‘kif it tā ki

/5/ hasta halkaya gire yumşaklıcağıla imdi ol götüricidür başı üstüne

/6/ dağı şaklaya zācresinden tā ki su‘āl hādiş ola hastadan şey‘i nāşib

/7/ def‘ola yāhūd tabīb elile kivire hasta kendüsi kivirmek ‘ameli dağı gökcekdür

/8/ nāşible yine rucū‘ide esfele dağı hādiş ide bedvā aletile üstüne tehi

/9/ itdügi miqdār hatta cıka inşallāh⁴¹⁶ في اخراج العلق الناشب في الحلق

/10/ kaçan edviyyeyile mu‘ālece eylese dağı nefi‘olmasa güneşde sen nazār eyle

/11/ hastanını hālağına kebs eyle alet-i zikvātıla eger ‘alağı göresin sen dut

73b

/1/ şānāre-i şāğire‘i yāhūd cüft-i laṭifi eger mütemekkin ve illā sen dut

/2/ enbūbe-i mecūfe‘i dağı idhāl eyle ‘alağınını yakınına dağı idhāl hüve

/3/ eyle hadid-i maḥmiyyenün cevfinde odıla sen bunı işle bir niçe kez dağı

/4/ şabr eyle mā‘-i yūminün küllüsini icmekden andan ala ice yine tılduruban

⁴¹³ **kabāle**: Karşılama, karşısına koymak, karşısına getirmek. (i.h.)

⁴¹⁴ **lift**: Kılıçık. (i.h.)

⁴¹⁵ **hisse**: Çekirdek. (i.h.)

⁴¹⁶ Boğaza batmış olan sülük çıkarılması.

- /5/ şovuk şudan anda ağızını aca dağı anda çeyneye evīd erişmeye şuyı
- /6/ hareket ide ⁴¹⁷ جفا بعد حين elile ‘alağa’i düşüre kaçan şuyıla gökcek
- /7/ olsa eger çıkmasa hasta halkada müncer olur bevlile yāhūd halite ile
- /8/ alet-i mevşūfa’i ile tā ki lehāh necūd ola işbunı işleye niçe kez anuñicün
- /9/ düşer imdi ol ala ma‘ ĩte⁴¹⁸ meftūne miğdārı kıla cemre üzerine anñiz
- /10/ muntabıķ ola tā ki buhār cıķa işleye bir nice kez şusuzluğa şabr eyleye
- /11/ tuz yāhūd şūm yeye şuyı hecrā ide işbu şūret aletdür anuñıla ‘alķa’i

74a

- /1/ cezb ider kaçan göz anuñ üzerine vāķı‘ olsa imdi ol kelābibe beñzer
- /2/ bir tarafı üçer kūşe beñzer anda mebved⁴¹⁹ haşin ola dağı alet-i uhrā anuñıla
- /3/ dil kebs ola imdi ol ĩalaķı vāse‘ adur demürden ağıza sığduğı miğdār
- /4/ dil altında ağıza şoķa örüdururken yaķı üzerine ağızını duta diler dilemez

- /5-6-7-8/ bağlaya elbetde ĩatta andan berī ola
- /9/ ⁴²⁰ في جمل من الكلام في بطالاورام وشقها
- /10/ evrām coķdur ĩisābı üzerine kim anuñ zıķri gelecekdür muhtelif olur bađđ
- /11/ ve şaķķda iki vechile veremün nev‘ inden ⁴²¹ في نفسه dağı nekim ihvā iderse

74b

- /1/ ruřubātndan ikincisi mevāzı‘ -ı bedendür anuñicün başuñ veremi maķ‘ ada
- /2/ vereminün ĩayrıdur verem laħımda faşıldıağı veremün ĩayrıdur eyle gerekdür ki
- /3/ veremi bađđ itmeye illā nazic anda fetĩ itdüğünden sonra yāhūd kemāle’i

⁴¹⁷ Bir zaman sonra.

⁴¹⁸ **mağtiye:** Kapak. (i.h.)

⁴¹⁹ **mibred:** Eğe, törpü şeklinde cerrahi bir alet. (i.h.)

⁴²⁰ Vücutta oluşan genel kistlerin yanılması ve delinerek tedavisi hakkında.

⁴²¹ Kendisinde.

- /4/ andan birisi şol nesnekim di kim baṭṭlada imdi ol neyedür evrām-ı qarībe
 /5/ gibi mefāşıldan illā bu kadar vardur kim ribāṭātı ifsād ider ‘ aḳbe ile
 /6/ yāḥūd ‘ aşab ile berī ola uzūvdan veremi ‘ uzvuṅ bir yanında rebis ola
 /7/ anuñicün sen kaçan te ’ḥīr eyleseñ baṭṭı ḥatta münzac ola olur ol
 /8/ ‘ uzvıla yāḥūd maḳ ‘ ada baṭṭ ider neyi neye tā ki ‘ uḳrı ğavr ide anda
 /9/ nāşūra ola berī olmaya eyle gerekdür ki sen bilesin veremüñ mevzı ‘ ı
 /10/ üzerine anuñ gibi verem kim işḥāb ider ⁴²² علي التمام imdi ol verem
 /11/ derdi sākin olduğı vaḳtdür daḥı ḥumre gitdügi vaḳtdür daḥı ḥumret

75a

- /1/ eksildügi vaḳtdür daḥı ḍarben daḥı bulur veremüñ başında ‘ alāmāt
 /2/ aḥir mevzı ‘ uñ aşāğasın anda ibṭā ider çoğı netvedür⁴²³ bedenüñ
 /3/ uzunluğına gider eger verem iki elde ve iki ayakda olsa daḥı mevāzı ‘ -ı ‘ adalāt
 /4/ daḥı evtār ve daḥı siñir ve daḥı şerayānāt⁴²⁴ ve daḥı cümle
 /5/ mevāzı ‘ -ı müstevīde anuñ gibi mevāzı ‘ ı kim inşāl ider ammā şu nesnekim
 /6/ ebnā ider daḥı gider baṭṭ ile ḥisābı üzerine verem mevāzı ‘ da laḥmiye ’i
 /7/ ibnā ider baṭı olmaz ḥatta şaḥbıla müsteḥim ola eger baṭṭa idesin
 /8/ bundan seyelānı şadīd andan uzun olur daḥı ekşeri vuzū ‘ daḥı
 /9/ vesahı keşir ammā şilyet olur ḳafası daḥı ğavra ba ‘ zı evrām ibṭā ider
 /10/ bedenüñ ‘ arzı üzerine zāruret vaḳtinde daḥı ‘ uzv aña muḥtāc olduğı
 /11/ ḥisābınca eyle gerekdür ki isti ‘ māl ide veremden baṭṭ-ı vāḥidi daḥı evrāmı

75b

- /1/ kibārda baṭṭ vāsi ‘ yā şuḳūḳ-ı keşire ’i büyüklügi miḳdār eyle gerekdür ki

⁴²² Tamam olmak üzere.

⁴²³ **netu**: Çıktıntı, fitik, şişlik. (i.h.)

⁴²⁴ **şiryānāt**: Atardamarlar. (i.h.)

- /2/ veremle Şu nesnekim derī kavī ider kaçan hırka gibi olsa taħkīk olur
- /3/ Şol ve selākden coğ nesne   arız olur gibi olur dağı mehābīden
- /4/ andan Şu nesnekim sefād sebkat ider dağı Őelās zevāya andan Şu
- /5/ nesnekim keser Őekl-i varaķā-yı ās verem-i ernebe gibi dađı andan Őaķķı mūŐadire⁴²⁵
- /6/ ve Őaķķı hilāli dağı nekim bunlara beņzer varısa Şu nesnekim anuņ başı
- /7/ olmasa evrām-ı emlesi mūstaħa gibi sen bađđ it bađđ-ı biyyađı⁴²⁶ ancak eger
- /8/ verem keşir olsa anda meddet-i keşireyile dağı bađđ ile iriņ cıķmaz bir kerre
- /9/ belki merrāt-ı mūddetde huŐuŐā ki bununla kuvvet za  if olur hāmil gibi
- /10/ dađı tıffil gibi dađı Őeh gibi anuņicūn rūh-u hayvānī bununla mūnħall
- /11/ olur keşir ammā fevt olur sen hāzer eyle dağı bađđdan işbu

76a

- /1/ evrām eger olsa sen fetīl eyle kettān pāresinden yāhūd panbuķ
- /2/ Őunun ũzerine kim sen gōrdūņ Őaķdan yāhūd sufūfdan verem-i   aźimde
- /3/ her Őaķ icūn fitīl ba  zısı ba  zısına ulaŐa eger ba  zı veremi
- /4/ kesenē yāhūd ķuraķı dađı cem  eylesenē nebve panbuķ tālī ile yāhūd
- /5/ hedb-i kettānıla yaŐ itmezsizin ũc gūnedek bađlaya andan ter  eyleye
- /6/ dađı merhem ile mu  ālece ĥatta berī ola eger terf   arız olsa senūņ
- /7/   amelūņ vaķtinde sen isti  māl eyle māi  -i bāridi dađı ĥal ũçir anda
- /8/ hırka  i dağı bağla anuņ ũzerine niçe kez eger terf-i ķan⁴²⁷ olsa sen
- /9/ zerverātı isti  māl eyle dağı   ilācı eger zamān ķađı olsa dağı
- /10/ verem siņirde coğ olsa refāidden ũndin Őarābıla dağı zeyt-i ĥārrıla
- /11/ mevzi uņ ũzerine ķoya eger zamān Şayf olsa mevzi  ı laħmı olsa

⁴²⁵ **mūstedire:** Yuvarlak, dōnen, dōnmūŐ. (i.h.)

⁴²⁶ **bađđ-ı basığ:** Geniş Şekilde delmek, ameliyatyerini geniş aĥmak. (i.h.)

⁴²⁷ **nezf-i ķan:** Kan akması, kanama. (i.h.)

76b

- /1/ sen refd it refāid-i yubūbeile şuyıla daḥı zeytile yāḥūd şarābila
/2/ yāḥūd zeyt-i bāridile üçüncü gün ḥakk ide ve daḥı mesh ide mu' ālece
/3/ ide nekim bilürse ⁴²⁸ في شق علي اورام جلده ' arız olur anda evrām-ı şığār
/4/ şil' a⁴²⁹ beñzer anı şafaḳāt⁴³⁰ ihvā ider ⁴³¹ كانها ol deccāce
/5/ ḥavşalası gibi olur veremüñ anda envā' ı çok olur andan birisi şaḥmiyyedür
/6/ andan birisi şu nesnedür ki ruṭübet anı maḥv ide yāḥūd ruṭübet-i ḥassā
/7/ yāḥūd deşiş⁴³² daḥı nekim bunlara beñzer varısa andan birisi
/8/ maḥceredür küllüsinde ḥaṭ yokdur şuvar-ı ḥasinde mādām ki şerayān
/9/ ' arız olmaya medes ile seber [ile] ide daḥı sāye ile daḥı şıfatlaya
/10/ ḥatta yatınca ya' nī mālḥūlyāyı eger ruṭübet maḥv olsa sen şıvar uzunluḡ
/11/ üzerine şaḳḳ baṭṭ ile işbu şüret üzerine sen başla şaḳḳ ile

77a

- /1/ ḥaṭṭ-ı beden ya' nī ḥaṭṭ-ı be ḥaṭṭ-ı cīme dek kaçan ruṭübet fāriḡ
/2/ olsa sen işlāḥ eyle şu nesnekim maḥvī olur cemī' isini kes andan bir şey
/3/ terk eyleme elbetde keşīra ammā yine ' avdet ider sen damzur panbuḡı
/4/ merhem-i mışrīde yāḥūd tuzda cerāḥatı ṭoldura aḥir bir gün terk eyle
/5/ anuñicün yine nekim bākī kalursa kiseden ḥāzır ide anuñ üzerine
/6/ merhem-i mışrī bir keret daḥı üç eger muḥtāc olursa daḥı mu' ālece
/7/ ide ḥatta berī ola eger verem maḥv olsa sil' ayı taḥmiye ide şıvara işbu
/8/ şıfat üzerine şaḳḳ-ı maşlıb ide daḥı sanānīri

⁴²⁸ Vücutta oluşan yağ kitlelerinin büyümesi sonucu oluşan kistlerin yarararak tedavi edilmesi.

⁴²⁹ **sel'**: Vücuttaki çatlak, yarık. (i.h.)

⁴³⁰ **şifaḳāt** (i.h.)

⁴³¹ Onun gibi.

⁴³² **re'is**: Kavrulmuş buğday. (i.h.)

- /9/ ilkā ide şefeti cerhde daḥı işlāḥ ide veremün her cihetden şafāfi⁴³³
- /10/ iḥrāc ide anuḡ gibi şafāfkim⁴³⁴ iḥvā ide eger şeraḡan⁴³⁵ ‘ārız olsa
- /11/ sen demehi kes nekim bulursaḡ yine ancılayın sen aşıla veremle eger maḥcur

77b

- /1/ olacaḡ olursa şaḡdan daḥı ‘ilācdan be‘ aynihi ‘ilāc geḡez ide
- /2/ ḡanı az olduḡından ötüri taḡḡıḡ olur işbu evrām ba‘ zı nāsda
- /3/ anda ruḡūbet olmaya elbetde eyle gerekdür ki sen işbu evrām-ı re’isi şaḡ
- /4/ idesin daḥı ḡulaḡları ardından şaḡḡ-ı basıḡıla aşıḡasından tā ki mādde
- /5/ cıḡa daḥı mu‘ ālece ide işbu gecenleyin في الشق علي الخنازير التي
- /6/ keḡşir ammā ‘ārız olur işbu evrām boḡazda daḥı تعرض في العنق
- /7/ ebḡayn⁴³⁶ altında ve daḥı ernebīn altında taḡḡıḡ ‘ārız sāyir cisimden
- /8/ daḥı olur anuḡ gibi nesnekim gözde ‘ārız olur andan birisi bir olur
- /9/ daḥı keḡşir olur daḥı ḡoḡar ba‘ zısı ba‘ zısından her ḡinde berī safāḡuḡ⁴³⁷
- /10/ icinden anuḡla ḡāş ola sel‘ gibi envā‘ -ı ḡanāzīr coḡdur andan
- /11/ birisi münḡacerdür andan birisi ḡāviyedür ruḡūbāt icün andan birisi

78a

- /1/ ḡabīşdür ‘ilāc anda ictināb itmez vaḡıtkim anda ḡasene ḡāli kimsede
- /2/ görse zāhir ḡarīb derinüḡ levninden ḡareket ider her cihete illā
- /3/ ulaşmış olur boḡazuḡ siḡirinde bir ucı daḥı şerayān daḥı ḡāyire
- /4/ sen yar şaḡḡ-ı basıḡ ile üstünden bedenüḡ aşıḡasınadek işbu şekil
- /5/ üzerine ḡaḡḡ-ı cīmden ḡaḡḡ-ı beye dek selḡ eyle her cihetden daḥı cek

⁴³³ **şifāḡ:** Kıl biten derinin altında olan ince deri, karın zarı, kasık. (i.h.)

⁴³⁴ **şifāḡ** (i.h.)

⁴³⁵ **şerayān:** Atardamar. (i.h.)

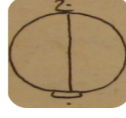
⁴³⁶ **ibḡayn:** İki koltuk altı. (i.h.)

⁴³⁷ **şifāḡ** (i.h.)

/6/ iki dudakun derisini şanāreyile yāhūd şanāre-i keşire ile kaçan

/7/ muhtāc olsa az az çıkara dağı hazer

eyle ki

/8/ tamarı kesmeyesin yāhūd sinjiri sen ol mibza' ıla

/9/ hādd olmaya cidde tā ki hasta te' alluğ ola dağı kese nekim aña muhtāc olur

/10/ nesne varısa eger tamarı kese dağı nekim bunlara beñzer varısa ' amelden

/11/ ' ākil eyle sen ço cerihde zāc-ı meshūkı yāhūd zürür-ı ağarı cerāhatı

78b

/1/ sedd it tā ki veremün hiddeti sākin ola hatta ta' fīfile mühimm ola derisi

/2/ müsterih ola anuñicün kan kesilür sen yine ' amelüñe rucū' hatta fāriğ

/3/ olasın dağı şiş it sebābe barmağunıla eger hanāziri ağır şığār

/4/ bākī kalacak olursa ⁴³⁸ فيقها kesmek ile eger aşı-ı hanāzırde ' arve' i

/5/ ' azīm olacak olursa harire' i sen kesme aşıından belki bağla hayt-ı müşna⁴³⁹

/6/ hatta zātından düşe andan cerih kutın balı kim banmış ola merhem-i mışrī

/7/ ile haşv eyle dağı mu' ālece eyle eger ceridenün küllüsini kesen

/8/ sen şefet-i cerihi cem' it hayt ile senün şā' ağında eger fazla bākī

/9/ kalmayacak olursa eger fazla bākī kalsa aşıına kaşd eyle kat' ile

/10/ dağı hayt it şu nesnekim ihvā ide hanāzırden ruṭubātı sen battı it

/11/ bir battıkim esfelün bilesinde ola batdan sonra merhem-i mışrīle fetil

79a

/1/ eyle dağı nekim bunlara beñzer varısa dağı mu' ālece eyle şunı kim sen bildün

/2/ ⁴⁴⁰ في شق الحفجر عن ورم يحدث في الحلق من داخل sen işbu şakķı zikr

⁴³⁸ Pansuman yapılarak yaranın temizlenmesi.

⁴³⁹ hayt-ı müşennā: Çift dikiş. (i.h.)

⁴⁴⁰ Üst solunum yolu, Gırtlakta oluşan kistin yarılarak tedavisi.

- /3/ itdün ev'id işlesin müşâhade itmedün ammâ şâhibü'l-rence sūfiden
 /4/ ictināb ide verem ecilden ötüri daḡı riye saḡım olur ammâ verem-i ḡārr
 /5/ boḡazda daḡı aḡızda daḡı levzeneynde ḡacan 'ala olmasa siḡirde sen
 /6/ ḡancere' i yar üc dāyirenün altında andan birisi dört şaḡḡ ola 'arızdan
 /7/ kücücük ola dāyireteyn arasında şaḡḡ-ı şıfāḡda olduḡı miḡdār 'urfda olduḡı
 /8/ degül anuḡicün 'adīmü'l-laḡmidür işbu mevzı' ve ev' iye-i dem andan ırāḡ olur
 /9/ eger mu' ālic ḡayān olsa sen dut boḡazuḡ derisini şanāre ile daḡı deriyi
 /10/ yar ḡacan ḡaşabeye ḡarb olsa şol ḡayḡiyetile kim yāḡūd 'aya olsa
 /11/ eger sen anda bir şey görmeseḡ ḡaşabe' i yarma istidlāl eyle ḡaşabenün

79b

- /1/ şaḡḡı üzerine balḡamı ḡāricden daḡı şavt kesilmekden cerāḡat acuk ola
 /2/ bir zamān eger vaḡt olsa anuḡ gibi vaḡitkim anda iḡtināḡı ḡavf ider
 /3/ sen cem' eyle şefeteyi cerḡ-i deriden bir kerre dik 'azrūfdan ḡayrı
 /4/ anda mu' ālece şu nesnekim et biter işlemez bunu illā eḡad-i evrām ḡalka' ı
 /5/ ifsād ider daḡı eşref ider mevt üzerine nefsi vehm ider kesilmekden
 /6/ gider şaḡḡ-ı zacreye tā ki ba' zı şefeteyn teneffüs ide mevzı' -ı cerḡün üzerine
 /7/ tā ki sālīm ola daḡı emr ide cerāḡatı acukla ḡomaḡa ḡatta şüret-i marāz
 /8/ naḡş olsa daḡı sūret ide üc gün bu taḡdīrce ḡayt ide andan
 /9/ mu' ālece ide ḡancere' i yar anda ḡaḡar olmaya ⁴⁴¹ في الشق علي الورم
 /10/ الحلقوم في ḡāricden aḡa ḡabīletü'l-ḡulḡüm deyü ad virürler işbu vera'
 /11/ 'azīmdür bedenün levni üzerine imdi ol ḡavātinde coḡdur imdi ol

80a

- /1/ ḡabī' dūr yāḡūd 'arazīdür ḡabī' ide ḡīle yok 'arazī iki dürlüdür birisi

⁴⁴¹ Yutak, yemek borusunda oluşan kistin yanılarak tedavisi.

- /2/ seli^ç şahmeye beñzer ahir^ç issi vereme beñzer şereyānı bağlaya anda h̄aṭar ola aña
- /3/ kimse te^ç āruż itmeye taḥdīd elbetde illā meger kim anda şağīr yesīr ola
- /4/ daḥı şaṭun ala heves ile eger şahmiyye olsa ma^ç laḳa olmasa^ç urūḳdan
- /5/ bir şey sen yar sil^ç i yarduğun gibi eger anuñicün lebs olmasa sen
- /6/ ter^ç eyle daḥı mu^ç ālece ḥatta berī ola⁴⁴² الشق علي انواع السلع sil^ç ün
- /7/ envā^ç ı çoḳdur farḳ sil^ç ile cerāḥ arasında müşkildür cerāḥ anuñla
- /8/ ḥarāretdür daḥı ḥamīdür sel^ç ide ḥamī yoḳdur daḥı ḥarāretdür daḥı vec^ç
- /9/ tā ki ihvā ide şafāḳı⁴⁴³ olmaya imdi ol bedenün levni üzerinedür ibtidāsında
- /10/ olur ḥımmaşa gibi olur daḥı olur biṭiḥa⁴⁴⁴ gibi olur ekber ve aşğar imdi
- /11/ ol iki dürlüdür birisi şahmiyyedür biri ruṭūbet-i maḥvīdür elvān-ı ruṭūbet

80b

- /1/ çoḳdur sebr olur medesi ola erṭab ḥakānda⁴⁴⁵ bulur anda sen barmağunı deverān
- /2/ eyle anda alet bilmek icün taḥḳīḳ deriyi ifdā ider andan im^ç ān ide
- /3/ verem miḳdārı üzerine andan medesi çıkar daḥı naẓar eyle eṣeri cıḳduğınca
- /4/ eger ruṭūbeti sıyāle cıḳsa ḳanḳı levnile olursa olsun sen yar şaḳḳ-ı basıṭ
- /5/ ile eger ruṭūbet cıḳmayacaḳ olursa ol şahmiyedür sen şalbī yar
- /6/ şanānīr ile^ç alaḳa eyle deriyi sen selḥ eyle her cihetden rıfḳıla eger keyy
- /7/ şaḥīḥ cıḳsa sil^ç ayile ve illā sen kesüb cıḳar ḥatta andan ba^ç zı deverātdan
- /8/ ikileyin bir şey bāḳī ḳalmaya mevzı^ç ı sedd it tā ki verem-i ḥārr sākin ola
- /9/ daḥı mu^ç ālece eyle eger sil^ç a büyük olsa yarmaḳdan sen ḥaṭṭ it
- /10/ daḥı mu^ç ālece eyle eger teref^ç ārıż olsa daḥı zāc-ı meshūḳ sen

⁴⁴² Guatr tedavisi.

⁴⁴³ şıfāḳ (i.h.)

⁴⁴⁴ baṭiḥa: Kalın. (i.h.)

⁴⁴⁵ ḥake^çen: Dügüm atma. (i.h.)

/11/ iki gün sedd it yāhūd üç gün tā ki müte' affin ola ve ' avdet ide

81a

/1/ ⁴⁴⁶ في صورت الالات التي تتصرف في الشق والبط nekim bākī ḡalursa 'alīden

/2/ andan şuveri müressāt⁴⁴⁷ üç nev' üzerinedür kibār ve vestāniye ve şıgar işbu şüreti medes gibidür

/4/ vasaṭ-ı elṭafı ḡalīl olur şaḡīr andan daḡı elṭaf olur ḡoya demir pūlāddan

/5/ eṭrāfi murabba' ola muḡkem ola tā ki vereme duḡūl sür' at ide işbu şüreti

/6/ mesābirdür aḡa berde deyü ad verürler birisi berīdür imdi oldı ancılayın envā'ı

/8/ keşīredür vasaṭdur şaḡīrdür şüreti misbār-ı kebīrdür bākīsi dudu rażīdür⁴⁴⁸

/9/ şālīḡ olur nefsi evrām icün daḡı cerāḡāt daḡı nevāşīr daḡı muḡḡābī

/10/ şudan kim girür kemükden daḡı nekim bunlara beḡzer varısa medvere-i maşnūla⁴⁴⁹

/11/ mels ola meselāt gibi nuḡās-ı şafīden yāhūd esbā⁴⁵⁰ zariyye⁴⁵¹ veyāḡūd

81b

/1/ demir yāḡūd fizza efḡali esbā⁴⁵² zariyyedür taḡḡīḡ isti' māl ide mesābīr

/2/ ḡāre ḡalaydan tā ki anuḡla nevāşīr şebr ola anuḡ gibi nevāşīr kim ḡavrında

/3/ ta' rīc ola tā ki müte' atṭif ola şelīḡā⁴⁵³ tevnīcle⁴⁵⁴ imdi ol üç nev' dūr

⁴⁴⁶ Ameliyatlarda kullanılan cerrahi aletlerin özellikleri hakkında bilgi verilmesi.

⁴⁴⁷ **midessāt:** Kist, ur benzeri şişliklerin içindeki sıvıyı çekip almaya boşaltmaya yarayan cerrahi alet. (i.h.)

⁴⁴⁸ **zīk:** Sağlam, sık. (i.h.)

⁴⁴⁹ **müdevvire-i maşküle:** Cilalı olan cerrahi alet. (i.h.)

⁴⁵⁰ **işbā:** Parmaklar. (i.h.)

⁴⁵¹ **şafīyye:** Saf, katıksız. (i.h.)

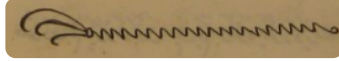
⁴⁵² **işbā** (i.h.)

⁴⁵³ **belīni-hā:** Madenin ısıtılarak eğilip bükülecek yumuşaklığı, kıvamı ile. (i.h.)

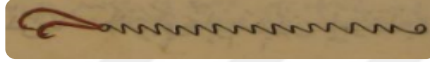
⁴⁵⁴ **ta' rīc:** Bükülmek. (i.h.)

- /4/ ancılayın ʔavıldür vasaʔdur ʔaşırdür nāşür ğavr itdügi miqđār
 /5/ üzerine daĥı ğılaʔı üzerine şuveri şanānır miqđār üzerine imdi ol envā¹
 /6/ keşiredür kibārdur vasaʔdur şıġārdur andan birisi şanānır¹ amyandur
 /7/ ol daĥı üç nev¹ dür andan birisi zelt-i maĥtafındür ol daĥı üç nev¹ dür
 /8/ andan birisi şanānır zeldür⁴⁵⁵ üç meĥātifdür imdi bu daĥı üç nev¹ dür
 /9/ işbu şüret ecnās-ı meĥālib-i kibārdur vasaʔ andan dūn olur şıġār

/10/ andan elʔafdur

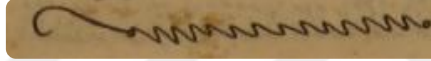

/11/ işbu şüret meşābitdür

82a

/1/ anuġ gibi meşābit⁴⁵⁶ kim

- /2/ yarılır sel¹ i anuġla selĥ olur daĥı evrām imdi ol üç nev¹ dür
 /3/ andan birisi kebīrdür andan birisi vasaʔdur şaġır işbu şüret meşraʔadur

/4/

- /5/ uĥrā vusʔāniye elʔaf olur andan birisi işbu şıfat üzerine olur uĥrā
 /6/ şaġire-i vusʔāniyyeden elʔaf olur⁴⁵⁷ اشفارها حاده olur daĥı eʔrāfi
 /7/ aĥır ğayrı ĥāde olur sen ʔılasın ancılayın sil¹ üġ التعنف selĥinde
 /8/ ¹ araĥdan ĥazer edüben yāĥūd¹ aşabdan işbu şüretdür imdi

/9/ ol üç nev¹ dür kibārdur vasaʔdur şıġārdur

/10/

⁴⁵⁵ **zāt:** 1. Baş. 2. Kendi. 3. Çeşit, tür. (i.h.)

⁴⁵⁶ **meşārit:** Neşter, deri ve damar yaracak alet. (i.h.)

⁴⁵⁷ Çevresi demirden.

/11/ işbu şüreti kebîrdür evsaṭ andan elṭafdur ra 'sā⁴⁵⁸ şağîr andan

82b

/1/ elṭafdur sen kıoyasın bakırdan mervede beñzer anuñ gibi mervede kim anuñıla

/2/ kehl olur dañı ṭaraf-ı ' arızda şifere 'i mebzā' -ı maḥıyye⁴⁵⁹ olur anda aḡar iĉerüye

/3/ dañı ṭaşıra vaḡitkim sen dilerseñ nitekim sen gördüñ ⁴⁶⁰صورت المياضع

/4/ anuñ gibi mebzā'ı' kim barmaḡ arasında ters olur evrām-ı baṭṭ olduḡı vaḡṭ

/5/ anuñıla ḡasta iş'ār idemez bu dañı üç nev' dür kibārdur vasaṭdur şağîrdür mibzā' gibi

/6/ şüreti mecāmi' anuñ gibi

/7/ mecāmi' kim anuñıla teref-i dem kesilür

/8/ imdi ol üç nev' dür kibārdur vasaṭdur şıḡārdur bakırdan kıoya

/9/ yāḡūḡ şanayi medvere 'i⁴⁶¹ uzunluḡa
az

/10/ nitekim sen gördüñ dañı olur rıḡa
şüreti

/11/ olur eyle gerekdür ki işbu envā' -ı
meḡācim' den

83a

/1/ senüñ ḡaṭuñda ola tā ki anuñıla ḡan kesile sür' at ile zārüret vaḡṭinde

/2/ dañı senüñ ḡaṭuñda devā ḡāzır olmaḡ mümkin olmaḡsızın lıkin isti' māl

/3/ itmeye ḡanı kesmekde her mevzı' da bedenden be-dürüsti isti' māl olunur

/4/ mevāzı' -ı laḡmiyyede incigüñ ' azudı gibi dañı uyluḡuñ dañı ' azudı dirā'

/5/ gibi dañı yed gibi ve dañı ḡarın gibi ve dañı ernebiye gibi dañı nekim bunlara

⁴⁵⁸ **ra 'sen:** Kendi başına, başlı başına, direkt. (i.h.)

⁴⁵⁹ **mibzā' -ı maḥıyye:** Neşterin özelliḡi, niteliḡi. (i.h.)

⁴⁶⁰ Neşterlerin resmi.

⁴⁶¹ **müdevvera:** 1. Döndürülmüş. 2. Yuvarlak, daire biçiminde olan. (i.h.)

/6/ beñzer varisa ʿazā-yı laħmīye raṭbeden taħkīk işleye andan alāt-ı āħir

/7/ şığār-ı fistūk anıma beñzer işbu şüret üzerine

/8/ tā ki anuqla an kesile acan mevzı ʿ fesād teref olsa daħı ʿ arūk

/9/ kesildügi vaqt yāħūd şereyān taħkīk

/10/ işleye ancılayın medvere ʿi⁴⁶² işbu şüret üzerine

/11/ nitekim sen gördüñ ⁴⁶³ في علاج ثري الجال الذي تشبه ثري النساء  

83b

/1/ taħkīk münfetih olur şerī bi-ayni ʿn-nās⁴⁶⁴ ile laħım atında atta serye⁴⁶⁵ nisāye

/2/ beñzer varma abīa bāı alur sen şa it emcegün üzerine şa itmeklik

/3/ hālil ola işbu şekl üzerine aṭṭ-ı bedenden ب aṭṭ-ı cīmedek ج andan şaħmuñ

/4/ küllüsini sel it andan cerih oldur devāyıla tā ki mülteħim ola andan cem ʿ eyle

/5/ şefet-i cerih ıyaetile cevānib-i süflāden şefeteyni beñzeye

/6/ şekl-i hilāliyā tā ki ulaa andan her birisi bil-aire anu atında

/7/ atta aṭṭ-ı ekber maħiṭ ola aar ile elile aṭṭ-ı beden aṭṭ-ı cīmedek

/8/ daħı laħmı sel it anu gibi sel kim şefeteyn arasındadır daħı şaħmı

/9/ cek işbu biz zıkr itdügümüzleyin isti ʿ māl it ıyaeden daħı

/10/ zerūrātdan daħı nekim aa muħtāc varısa

/11/ ʿ ilācdan atta berī ola eger şa olmasa

⁴⁶² müdevvera (i.h.)

⁴⁶³ Erkeklerde meme büyümesinin tedavisi.

⁴⁶⁴ bi-abni ʿn-nās: İnsanların yanılması ile, yanlış bilmesi ile. (i.h.)

⁴⁶⁵ sedye: Meme. (i.h.)

84a

/1/ heb⁴⁶⁶ kese saña lāyık neyise kesmekden ʿalīl ҡulaķı teʿcīlleye yāhūd teref-i dem

/2/ fetīl eylemekden cerih ҡorķud panbuķ ile merheme banmış ola اكل

/3/ Һatta yeye mā-baķīsini daķı muʿālece ide⁴⁶⁷ في بط الاورام التي تحدث تحت الابط

/4/ işbu evrām nevʿidür Һanāzīrden

/5/ beden anu ruṭūbāt maḥv ider řu nesnekim

/6/ ruṭūbeti maḥv ider řaķķ ider hilāliyā işbu

/7/ şekl üzerine Һaṭṭ-ı bādan Һaṭṭ-ı cīmedek ҡacan istifrāğ eylese cemīʿi nesnekim

/8/ veremedür Һadedden sen ҡorķud ҡuṭın balıla aķir günedek andan

/9/ ҡuṭın çek daķı muʿālece it merhem-i muvāfiķ ile ancılayın eger verem ʿaķdi

/10/ Һanāzīrūn nevʿinden olsa sen yar anuņ üzerine Һanāzīr řaķķı

/11/ gibi berāber eger cerḥ temādī olsa sen ikvāh eyle nitekim biz zıkr itdük

84b

/1/ في شق الورم الذي يعرض من قبل الشريان والوريد وسميا ابورسما⁴⁶⁸

/2/ ҡacan řereyān cıķsa daķı laḥm-ı cild anuņ gibi řaķım üstindendür keşir

/3/ ammā ʿārız olur ol veremden yine ancılayın verid icün ʿārız olur

/4/ anda iriņ daķı ʿalāmātüʾd-dā ki eger verem daķı nefih řereyāndan

/5/ olsa yāhūd verid be-dürüsti veremi řereyānı müsteṭileʾi müctemiʿe

/6/ olur cesedün ʿamķında ҡacan sen yarmağunıla verem-i Һabisle def

/7/ eyleseņ anuņ şarir veremi müstedir olur cesedün zāhirinde řaķķ

/8/ daķı işbu evrām üzerine Һaṭar ola Һuřuřā ki ibṭilā ola daķı

⁴⁶⁶ hep (i.h.)

⁴⁶⁷ Koltuk altında oluşan kistin tedavisi.

⁴⁶⁸ Atardamarların duvarında oluşan baloncuk kistlerin tedavisi.

/9/ erşeyede⁴⁶⁹ ve dağı ʿ unuğda dağı mevāzı ʿ -ı keşirde cesedden dağı ʿ azım

/10/ olur cedden sen icābet idesin anuç ʿ ilācını ĥadīd ile Şu nesnekim

/11/ eṭrāfda yāĥūd re ʿ isde eyle gerekdür ki ictināb ide andan

85a

/1/ Őereyānuđ ağzı tağılmağdan sen Şağ idesin derinüğ üzerine Őađā

/2/ bi ʿ ṭ-tūlı dağı Őađđı fetĥ idesin Őanāre kıla andan Őereyānı selĥ idesin

/3/ dağı ĥalāŐ idesin Őafađātdan⁴⁷⁰ andan altında igne ʿ i idĥāl idesin

/4/ cānib-i aĥerden infāz idesin dağı Őereyānı bağlayasın ĥayṭ ile

/5/ ikin ikin mevzi ʿ nda nitekim sen bildüğ sedd-i sereyānda anuç gibi

/6/ Őereyānkim Őadı ʿ ndadur andan naĥs idesin mibza ʿ ile mevzi ʿ ı anuç

/7/ gibi mevzi ʿ kim ribāṭeyn arasındadur ĥatta kıan cıқа anuç gibi

/8/ kıan kim anda küllüsi dağı verem mulĥal⁴⁷¹ ola andan müsta ʿ mel ola nekim

/9/ acılırsa ĥatta ribāṭ düşe andan merhem-i muvāfik ile anuğicün mu ʿ ālece

/10/ ide eger verem Őađđı-ı verīdde olsa sen elünile yapış veremden

/11/ mümkin olduğı miđdār deriyile andan igne ʿ i aşağa idĥāl it

85b

/1/ Şol mevzi ʿ dankim sen elünile yapıŐduđ dağı anda nufüz eyle dağı

/2/ anda ĥayṭı müsna⁴⁷² it ĥatta cānib-i aĥerden cıқа dağı bağlaya ۞ veremi

/3/ rabṭı-ı ceyyīd ile nitekim biz zıkr itdük baṭı-ı ʿ anbede⁴⁷³ cihetīlden nazār

/4/ idüben ĥayṭa eger kıorķacađ olursañ ĥuyūṭı nefis eyle ebeve ʿ i⁴⁷⁴ uĥrāyı

⁴⁶⁹ **irşiyye:** Genetik. (i.h.)

⁴⁷⁰ **şıfađāt** (i.h.)

⁴⁷¹ **munhall:** Kanın akması. (i.h.)

⁴⁷² **müsenā:** Çift. (i.h.)

⁴⁷³ **baṭı-ı ʿ anbiye:** Göz tabakasında iltihap sonucu oluşan kabarcığı delmek. (i.h.)

⁴⁷⁴ **ibre:** Ölçü aletleri, saat ve göstergelerde sayı veya işaret göstermeye yarayan hareketli iğne. (i.h.)

- /5/ hayt-ı aher ile iddiḥāl eyle veremün altında küllüsini ibre ulā dāmduḡı
- /6/ vaqt sen daḡı ḡuyūti baḡla dört mevāzi‘ da andan veremi yar
- /7/ ortasında daḡı çıkar nekim anun icinde varısa sen kes derinün
- /8/ artuḡunu daḡı terk eyle nekim anda baḡlanmış varısa andan ḡo anuḡ üzerine
- /9/ refādeti taḡḡik damzur şarābda daḡı zeytde ‘ ilācı isti‘ māl eyle
- /10/ fetil ile daḡı merāhim ile ḡatta berī ola ⁴⁷⁵ في الورام العرض والتوي
- /11/ refādeti taḡḡik damzur şarābda daḡı zeytde ‘ ilācı isti‘ māl eyle

86a

- /1/ marāz ‘ āriż olur ‘ aşabda kaçan anda ḡadeş-i ḡarbe olsa yāḡūḡ te‘ ab
- /2/ müfriḡ daḡı nekim bunlara beḡzer varısa yine ancılayın nevāḡi ma‘ şamında
- /3/ daḡı ‘ aşbede ve daḡı her mevzi‘ da anda mefāşıl ḡareket ider aḡa verem-i cāsī
- /4/ dirler levni beḡzer sāyir cesede beḡzer daḡı olur ekşer aḡvāl
- /5/ veca‘ suz olur kaçan şu‘ ūd ser yuḡaru itse aḡseni ‘ alil anda eşedd olur ḡazere
- /6/ beḡzer verem anda müctemi‘ olmaz cesedün ‘ umḡında belki cesedün altında
- /7/ ḡareket ider her cihete ardına ve daḡı öḡüne gider degildür şu nesnekim
- /8/ mefāşıldadır anda ḡadid te‘ āruż itmez nekim zamānında ḡadiş olsa
- /9/ şu nesnekim başda yāḡūḡ altında olsa sen yar mibza‘ ıla eger verem
- /10/ şaḡir olsa sen dut minḡaş ile daḡı kes aşlından eger keşir olsa
- /11/ sen şanāreyile ‘ alḡ it daḡı selḡ it andan cek daḡı cerḡi cem‘ eyle

86b

- /1/ ḡıyāḡetile ⁴⁷⁶ في قطع الثاليل التي يعرض في البطن
- /2/ baḡında daḡı sāyir bedende şālil aḡa ḡuḡruba dirler panbuḡa beḡzedüḡinden
- /3/ ötüri aşlı raḡikdür başı ḡalizdür taḡḡik iki dudakları döner andan

⁴⁷⁵ Tendonlarda ve sinirlerde oluşan kistlerin tedavisi.

⁴⁷⁶ Karın bölgesinde oluşan siḡil, etli benlerin kesilerek tedavi edilmesi.

- /4/ birisi şığārdur daḥı ʿ izāmdur cidden ʿ ilāc ide eger şelūl aḳ ruṭab
 /5/ raḳīkū ʿl-aşl olacaḳ olursa sen kes mibzaʿ 1 ʿ āriẓ ile daḥı mukāvā
 /6/ ile iḥmā it keşir ammā ʿ āriẓ olur ḳanı kesdükden ötüri sen ikvāh eyle
 /7/ eger cıḳacaḳ olursa eger ʿ alil ḥayāna olacaḳ olursa ḥadidden
 /8/ fāriḡ olsa sen ḥabṭ ile dut raşāşdan ḳalaydan muḥkem anuḡla şelūli
 /9/ baḡla iki gün terk eyle andan ziyāde baḡlanmaḳlıḡı raşāş ile sen
 /10/ indürme ancılayın ḥatta munkāṭiʿ olsa daḥı düşe zātından eger aşlı
 /11/ ḡalīz olsa فففي şöyle baʿ zı ḡavır seylān ider ḥuşūşā ki ḳarında ola

87a

- /1/ taḥḳik yarsı kesile yāḥūd baʿ zı daḥı ikvā ide tā ki ziyāde ola
 /2/ daḥı muʿ ālece rucūʿ ide sen ḥazer it tā lūle ʿi kesmekden kemti ʿl-levni
 /3/ gibi ḥüsni az ola semcū ʿl-munzir ola anuḡicün verem seraṭānidür علاج
 /4/ نتوالسره netvā⁴⁷⁷ esbāb-ı keşirden olur ammā من eşḳāḳ-ı şafāḳdan
 /5/ ola ḳarın üzerine andan şerb cıḳa ammā mefāʿ ıla⁴⁷⁸ şol nesnedür kim ʿ āriẓ
 /6/ olur sāyir futūḳda ammā demden veridden bā ʿiş ola yāḥūd şered şereyāndan
 /7/ ve ammā riḥden anda iḥtikān eger inşikāḳ şafāḳdan⁴⁷⁹ daḥı şerb cıḳa
 /8/ veremüḡ levni cesed levni gibidür līnā vecʿ süz daḥı zāhir olur
 /9/ mevziʿ uḡ iḥtilāfi eger mefādan⁴⁸⁰ cıḳsa sen anı vaşf eyle işbu
 /10/ biz vaşf eyledüḡümüz gibi iḥtilāfi eşedd ola ḳacan barmaḡuḡıla kebs
 /11/ eyleseḡ bāḳi ḳalur andan vecʿ olur keşir ammā muşāḥebe ḳorḳar daḥı kebīr ʿ azīm
 olur

⁴⁷⁷ **netu**: Çıktı, fitik, şişlik. (i.h.)

⁴⁷⁸ **miʿ ā**: Bağırsak. (i.h.)

⁴⁷⁹ **şifāḳ** (i.h.)

⁴⁸⁰ **miʿ ā**: Bağırsak. (i.h.)

87b

- /1/ ħammāma girdügi vaqt daħı te‘ ab-ı şedīd eger bundan öñdin ruṭūbet
/2/ olsa anuñicün līn olur ġāyib olmaz kaçan elüñile kebs eyleseñ sen
/3/ naqş itme ziyāde daħı itme eger қandan öñdin olsa anuñicün
/4/ işbu ‘ alāmetden verem zāhir olur sevāde eger bundan öñdin laħm-ı nā’ib
/5/ bitse verem-i ħāsi şalb olur yāħūḍ bir cānibi eger rīħden olsa
/6/ eger līn yapışsa sen mu‘ ālece eyle eger netuvālire yandan yāħūḍ verīdden
/7/ yāħūḍ rīħden olacağ olursa eger ‘ ilācdan men‘ eylese anda ġaravān
/8/ olur kıbal-ı mefādan⁴⁸¹ yāħūḍ şerebden eyle gerekdür ki sen ‘ alīle emr iden
/9/ nefsinı duta daħı vāķıf ola mümteḍ oluban andan midād ile sirinüñ
/10/ küllüsinüñ ħavālisini bile andan emr eyleye çalkoyun arқası üzerine iki
/11/ elinüñ arasında andan taħir mibza‘ı ‘ āriż ile sirrinüñ ħavālisinde mevzi‘ı

88a

- /1/ ma‘ lem midādıla andan veremüñ ortasını şanāre-i keşire ile üstinedek
/2/ çeke andan mevzi‘ı ħırıra bağlaya ħayṭ-ı kavī ile yāħūḍ bevtere’i ħarīrile
/3/ ribāṭ-ı ceyyid daħı ‘ aqdi ribāṭ enşūṭa⁴⁸² ola andan verem-i meşḍüduñ
/4/ üsti acıla ribāṭıñ üstinde daħı idħāl eyle anda esbābe barmağı⁴⁸³
/5/ mefāyı⁴⁸⁴ ṭaleb eyle eger bulasın ribāṭ-ı ünşūṭa’i fedāħil⁴⁸⁵ idesin mefā’ı⁴⁸⁶
/6/ def‘ idesin қarnuñ içinedek eger şereyāyı⁴⁸⁷ bulasın şanāre ile med idesin
/7/ vaşliyesini kesesin eger şereyān yāħūḍ verīd saña i‘ rāz sen dut

⁴⁸¹ **kıbel-i mefā:** Bağırsak hizasında. (i.h.)

⁴⁸² **ünşūṭa:** İlmek, düğüm, kemend. (i.h.)

⁴⁸³ **sebābe barmağı:** İşaret parmağı. (i.h.)

⁴⁸⁴ **mi‘ ā:** Bağırsak. (i.h.)

⁴⁸⁵ **müdāħil:** Müdahale etmek, karışmak, sokulmak. (i.h.)

⁴⁸⁶ **mi‘ ā** (i.h.)

⁴⁸⁷ **şereyā:** İki meme, kadın veya erkek iki memesi. (i.h.)

- /8/ ibreteyni dağı idđāl ikisinde ĥayteyni kuvveteyn dağı ibreteyn ĥurde
/9/ idđāl eyle anuç gibi ĥar kim sen veremüğ ĥavālisinde işledüğ anuç
/10/ gibi verem kim sürrede maşlebeyn olur taĥķik sen anı infāz idesin
/11/ andan veremi dört mevāzı⁶ da bağlayasın igne üzerine eger igne ter⁶ olacak

88b

- /1/ sen mevzı⁶ ı terk eyle ĥatta mevzı⁶ ı meşdüdı otura zātından düşe
/2/ yāĥūd kesesin kaçan refik olsa dađı ⁶afay⁴⁸⁸ olsa andan mu⁶ ālece
/3/ eger sürre netü olsa laĥm nābit olsa anda yāĥūd ruĥubetden eyle
/4/ gerekdür ki sen veremi ⁶avr idesin nitekim biz itdüđ yāĥūd ĥan cıĥa yāĥūd
/5/ ruĥubet anuç gibi ruĥubet kim bulur anda andan mu⁶ ālece eyle şu nesnekim
/6/ mülĥem ola ⁴⁸⁹في علاج السرطان⁴⁸⁹ sen ĥazer eyle demür ile ⁶ilāc eylemeklikden
/7/ tā ki şaĥraĥ⁴⁹⁰ ola eger mevzı⁶ lıĥmıda⁴⁹¹ olsa şedı gibi olsa
/8/ dađı feĥzū dađı nekim bunlara beņzer varısa mümkindür istişāl ĥamle ile
/9/ ammā kaçan ĥadem yāĥūd ⁶azm olsa lāyık degildür ki demir ile sen ifrāĥ
/10/ idesin tağyır itmeyesin ĥastanuđ ishālini ki ĥāredür ⁶ilāc idesin
/11/ niĥe kez andan ĥaşd idesin eger mümfetil⁴⁹² olsa andan ⁶alil neşaye⁶i

89a

- /1/ muvāfik olsa naşb ide şanānır ile ⁶alk ide andan yaĥura ide
/2/ her cihetden deriyle istiķşā üzerine ĥatta aşlından bir şey bāķı ĥalmaya
/3/ dağı ĥanı terk ide tā ki aĥa tızcek cekmeye belki mevzı⁶ ı şıĥa dem-i ĥalizi
/4/ elile sel ide yāĥūd mümkün olduđınca ālātdan eger terfi

⁴⁸⁸ ⁶āne: Kasık kemiği. (i.h.)

⁴⁸⁹ Kanserin tedavisi.

⁴⁹⁰ taĥarruĥ: Sindirim organlarında ve özellikle mide ile onikiparmak bağırsağında görülen yaranın olması. (i.h.)

⁴⁹¹ laĥm: Et. (i.h.)

⁴⁹² mümtele: Kanla dolmuş. (i.h.)

- /5/ ʿaẓīm ʿārīẓ olsa şereyāndan yāḥūḍ verīdden sen ikvāh eyle
- /6/ daḥı muʿālece eyle sāyir ʿilācla ⁴⁹³ علاج الجبن cebn şol istişkādur ki
- /7/ daḥı şol nesnedür ḥadīdü'l-zaḳī ile muʿālece olur ğayrısı degül daḥı
- /8/ ṭabeli ile daḥı laḥmile eger ḥadīd ile muʿālece olunsa aḥa ḳıbāl dirler
- /9/ eger ḥasta suʿālden olacaḳ olursa veyāḥūḍ ishālden muʿālece itme
- /10/ anuñicün zararḍur eger ḥastanuñ ḳuvveti tamām olacaḳ olursa sen muʿālece
- /11/ eyle eger şeyḥ olmasa daḥı şabī olmasa sen muʿālece eger ʿalīl dūrī gelicek

89b

- /1/ iki elüñ arasında ḥādīm ide ardında ḳarnını yaʿmer⁴⁹⁴ ider elile daḥı şuyı
- /2/ defʿ ide aşığadan ğānenüñ⁴⁹⁵ nāḥıyesinedek andan mibzaʿ ı ala şevket ide işbu şüret üzerine

- /4/ ciheteyni taḥdīd ide mibzaʿ andan baʿzı ḳaşır az tā ki anuñla ʿamel cāyız
- /5/ ola maʿāya daḥı incide eger cebn nāḥıyeʿi maʿādan mütevellid olsa sen
- /6/ şaḳḳı eyle sürreden ırāğ eyle üç barmaḳ miḳdārı aşığayadek anuñ
- /7/ ḥızāsında ʿāfanuñ üstinde eger cebn verem-i kebiden öñdin mütevellid
- /8/ olsa sen şaḳḳ it iki yanından geñezce sürreden ırāḳ üç barmaḳ miḳdārı
- /9/ eger verem tıḥālden öñdin mütevellid olsa sen şaḳḳ it cānib-i eymeden
- /10/ üç barmaḳ miḳdārı ʿalīli şaḳḳ itdüğün üzerine yaturma tā ki fuşülü
- /11/ sāyil ola mevzıʿ ı zaʿife andan dele aleti cildüñ küllüsini andan

⁴⁹³ Vücuttaki çıbanın tedavisi.

⁴⁹⁴ yaʿşır: Sıkmak. (i.h.)

⁴⁹⁵ ʿāne: Pubis, kasık kemiği. (i.h.)

90a

- /1/ aleti idhāl ide daḥı elini aldura derile şıfāf⁴⁹⁶ arasında mibza^c ile
/2/ kānuḡ selḥi daḥı adir olur anuḡ gibi adir kim sen selḥ idesin afir⁴⁹⁷
/3/ midārı gibi daḥı nekim bunlara beḡzer varısa andan şafāı⁴⁹⁸ delesin
/4/ ḥatta mibza^c ulaşıa mevzi^c -ı fāriḡa imdi ol mevzi^c -ı mādur andan
/5/ cıarasın andan şafāı⁴⁹⁹ delesin ḥatta mibza^c ulaşıa mevzi^c -ı fāriḡa imdi
/6/ ol mevzi^c -ı mādur andan cıara daḥı delükden idhāl ide işbu alet-i fızzadan
/7/ yāḥūd nuḥāsdan veyāḥūd seyāzeriden⁵⁰⁰ işleye şıfatı budur

- /8/
/9/ meles ola şāyallanmıř ařaḡasında kücücük delük ola iki yanında
/10/ üc delük ola ikisi cihet-i vāḥide ola birisi bir cihetden ola
/11/ taḥı bir tarafında mebresı işleye berıye alemüḡ hey'etiḡ üzerine işbu şıfat üzerine

90b

- /1/
/2/ taraf-ı a^c lāsı ḥalka ola anuḡicün alet acan şuya ulaşıa anuḡicün
/3/ iner ol sā^c atden alet üzerine istifrāḡ ider şudan ol vaḡt
/4/ adir mütevassıḡ anuḡicün sen acan istifrāḡ itseḡ andan ekşer māyenbaḡı
/5/ bir vaḡtde sen ḥazer eyle şunda kim ^c alil olur rüḥ-ı ḥayvānı müncele
/6/ olmalıḡıla yāḥūd ^c āriḡ olur aḡa ḡaybi ölümden yaın olur liken

⁴⁹⁶ **şıfāf**: Hidrofil bez. (i.h.)

⁴⁹⁷ **afir**: İnsanda ve birok omurgalı hayvanda parmak uçlarının dış bölümünü örten boynuzsu tabaka. (i.h.)

⁴⁹⁸ **şafāı** (i.h.)

⁴⁹⁹ **şafāı** Kıl biten derinin altında olan ince deri. (i.h.)

⁵⁰⁰ **seyāzeri**: Esbazer madeni. (i.h.)

- /7/ istifrāğ ider kudreti miqdārı levni gökçek olur andan aleti çıkara
 /8/ şuya otura anuñicün muhtebeis olur sâc atinden deri sebebile anuñ
 /9/ gibi deri kim aña delük yapışur anuñ gibi delük kim şafāk⁵⁰¹ üzerinedür
 /10/ anuñ gibi şafāk-kim⁵⁰² sen haber virdüñ aleti yine i'āde ide bir gün
 /11/ eger muhtemel olacağ olursa şuncılayın işleye hañadan şaklaya hatta

91a

- /1/ şudan nesne bākī kalmaya illā az eger anda coğ bākī kalacağ olursa
 /2/ sen dağ⁵⁰³ eyle remille dağı ta'rif eyle hammāmda dağı simsimde dağı
 /3/ şabr ide şusuzlğıla dağı mu'ālece ide edviyye-i müceffefeyile dağı ikvā
 /4/ ide ma'ide üzerine dağı ciger ve dağı bağı şuyı çıkarduğundan
 /5/ şunun üzerine kim sen vaşf itdüñ ilāc-ı etfālde şunlar kim
 /6/ toğarlar mevāzı'ı bevl anlardan ğayri meşķūbdur yāhūd delük dar
 /7/ ola veyāhūd ğayri mevzı'ı da taħķik çıkar ba'zı şıbyān anası ğarnından
 /8/ dağı gümesinden ğayri meşķūba yāhūd dar ğayrı mevzı'a sen delesin
 /9/ ol sâc atde mibza'-ı raķik ile cidden andan ço delükde mismār ile
 /10/ raşāşdan dağı bağla ve dağı üç gün dut yāhūd dört gün vaqtikim
 /11/ bevl itmek istese neħah dağı bevl ide andan redd ide bevl oldur kim

91b

- /1/ anuñ mürre olmaya müte'alliğ dağı şol nesnekim anı deler dar deler rişāş⁵⁰⁴ ile
 /2/ mu'ālece ide nitekim biz itdük eyyām-ı keşirede hatta vāsi' ola dağı şol
 /3/ delükde kim ğayrı mevzı'ı dadur dağı şol nesnekim anı deler kemre tamām olduğı

⁵⁰¹ şifāk (i.h.)

⁵⁰² şifāk (i.h.)

⁵⁰³ dek: Bir işin, bir durumun sona erdiği zaman veya yer, kadar, değin. (i.h.)

⁵⁰⁴ raşāş: Kurşun, kalay. (i.h.)

- /4/ vaqt kâdir olmaz kim bevl eyleye ayağına hatta ihlil ref^c ola sidük
- /5/ üstüne dağı anuñicün oğlan toğmaz anuñicün raḥme ulaşmaqlığa
- /6/ kâdir olmaz istiḳâmeti üzerine imdi ol anuñ üzerine ḳabîhdür cidden
- /7/ dağı^c ilâc ide hatta cālḳoyun ḳafası üzerine yatura andan kemre³i
- /8/ sol elile ḳatı ḳatı ceke dağı kemre iki başını mevzı^c ı ihlilden
- /9/ sağre⁵⁰⁵ ile küre yāḥūd mibza^c -ı hâdei kebîrû³l-ḳalem ile göre yāḥūd
- /10/ sen ictinâb idesin bir şeyden tâ ki delük vasaḫ ola dağı sen

/11/ şaḳlayasın teref-i demden eger^c âriż olacaḳ olursa kes

في البثر التي تعرض في الغلغ والكرة والسواد⁵⁰⁶

92a

- /1/ ^cilâc ide keşir ammâ^c âriż olur
- /2/ ihlilde imdi beşri laḥm-ı şemh⁵⁰⁷ dağı andan ḥabîş olur ğayri ḥabîş olur
- /3/ ğayri ḥabîş ḳal^c ide şanâre-i laḫife ile dağı kese tâ ki deline küllüsü
- /4/ andan anuñ üzerine panbuḳı ḥıml⁵⁰⁸ ide mağmûs ide merhem-i mışrıyile
- /5/ andan mu^c âlece ide merhem-i naḥlile⁵⁰⁹ eger verem ḥabîş semc levnile sen anda
- /6/ keyy isti^c māl eyle cerededen sonra dağı kes taḫḳîḳ^c âriż olur altında
- /7/ dağı ḳalfelede şevâdda dağı fesâd-ı faḳûrda şu nesnekim vehm-i fesâdı
- /8/ ḳarardur andan sen taḫ eyle anuñ üzerine^c asel anâr ḳâbile kim medḳûḳ
- /9/ ola dağı kersene ile dağı mu^c âlece eyle sāyir^c ilâcıla eger teref-i dem
- /10/ ^câriż olsa sen ikvâh eyle mikvâh-ı hilâlîyile işbu şüret üzerine

/11/

⁵⁰⁵ **sefre**: Bıçkı, jilet. (i.h.)

⁵⁰⁶ Cilt üzerinde siyah toplar şeklinde çıkan çıban-sivilcelerin tedavisi.

⁵⁰⁷ **laḥm-ı semc**: Hastalıklı, kötü haldeki et. (i.h.)

⁵⁰⁸ **ḥaml**: Yüklemek, koymak. (i.h.)

⁵⁰⁹ **merhem-i naḥl**: Hurmadan yapılan merhem. (i.h.)

92b

- /1/ anuñicün keyy nāfi^c teref-i dem ve dağı fesād icündür eger kemre yese vaq̄telerden
- /2/ bir vaq̄tede gitse sen idhāl eyle mecrāyı zıkrde⁵¹⁰ enbūbe-i raşāş ile
- /3/ tā ki ^cilil⁵¹¹ bevl eyleye anuñ üzerine ammā iltişāş-ı ğalğa⁵¹² kemre ile
- /4/ ol iħtiyārsız olur az olur ki cerihden yāhūd veremden olur
- /5/ dağı vācib olur ki mibza^c -ı eştas ile selh idesin ğatta kemre ğalāş
- /6/ ola ribātdan eger müteğayyir olsa ⁵¹³مسرهان sen selh eyle kemreden
- /7/ iki iki dağı ğılğadan⁵¹⁴ imdi bunun beyānı eger ğalfe raķıķa olsa
- /8/ sen del لرفتها tiz tiz andan ayır ğılğayıla⁵¹⁵ kemre arasını kettān pāresile
- /9/ raķıķ ola tolu ola şovuk şuyıla dağı mu^c ālece ide şarāb-ı fābiş⁵¹⁶ ile
- /10/ ğatta berī ola ⁵¹⁷في تطهير الصبيان وعلاج ما يعرض لهم من الخطا
- /11/ taħhīr ayrılır ittişāldan cerāħat gibi ille yoq̄dur vardur kim anuñicün

93a

- /1/ vaq̄itkim ⁵¹⁸نار ادسه dağı isti^c māl ide ğāşşa şıbyānda sen zıkr eyle
- /2/ tarıķ-i esheli dağı evāyili sen zıkr itme bir şeyde keyyinden
- /3/ müsta^c meldür merba^c asında⁵¹⁹ be-dürüsti biz kesbi ma^c rifeti tecribeyile küllü cumhūr
- /4/ dağı ğaccayın⁵²⁰ taħhīr isti^c māl iderler musā ile dağı maķaş ile dağı
- /5/ ribātd-ı bi ʿl-ħaytıla kese zařirle⁵²¹ evīd taħhīr bi ʿl-maķaş efdaldür dağı ribāt

⁵¹⁰ **zeker**: Erkeklik organı. (i.h.)

⁵¹¹ **alil**: Sağlığı bozuk olan, esenliği yerinde olmayan, hastalanmış, rahatsız. (i.h.)

⁵¹² **iltişāk-ı ğulfe**: Sünnet derisinin yapışık olması. (i.h.)

⁵¹³ Alt deri veya üst deriden meydana gelmiş olan küçük yassı yapılarını, pullarını.

⁵¹⁴ **ğulfet**: Deri, kabuk, sünnet derisi, kapsül. (i.h.)

⁵¹⁵ **ğulfet** (i.h.)

⁵¹⁶ **şarāb-ı kābiz**: İshal şurubu, ishal ilacı. (i.h.)

⁵¹⁷ Çocukları sünnet etme ve yanlış yapılan sünneti tedavi etme.

⁵¹⁸ İstese, murad etse.

⁵¹⁹ **murabba^c**: Dörtgen, dört başlı cerrahi bir alet. (i.h.)

⁵²⁰ **ħaccāmīn**: Hacamat eden, kan alan. 93a/4/ (i.h.)

⁵²¹ **zuf**: İnsanda ve birçok omurgalı hayvanda parmak uçlarının dış bölümünü örten boynuzsu tabaka. (i.h.)

- /6/ ribāṭ-ı bi 'l-ḥayṭ ve daḥı taḥḥir bi 'l-musā keṣir ammā cild-i ' ulyāyı kese sıḡlāyı⁵²² terk
- /7/ eyleye anuñicün ḡılḡa⁵²³ ṭabaḡatāndur sen nazār eyle nazār-ı aḡere daḥı
- /8/ arid felkeyile anuñla emīn olmayacak olursa ṭaraf-ı iḡlīli kes keṣir
- /9/ ammā anuñ delüḡine girür daḥı taḥḥir it ṣafirle⁵²⁴ keṣir ammā melese olur
- /10/ senüñ ' amelüñ fāsīd olur ṣabīnüñ derisi ḡaṣene olur daḥı ṭab' ile olur
- /11/ keṣir ammā ṭoḡarlar taḥḥire muḥṭāc olmazlar taḥḥir maḡṣıla ve daḥı ribāṭıla

93b

- /1/ münāsibdür ḡal' iküñ eṭrāfına ṣer' eṭüñ icinde anuñ gibi ṣer' etkim
- /2/ üstindedür ṣu ṣa' re gibikim altındadır ḡabz olduḡu vaḡṭ ṣer' ayāṭı
- /3/ kese ḡıyāsı vāḡide üzerine zemen-i vāḡidden daḥı ḡaṭdan tā ki lāzım
- /4/ gele kesmeye anda ḡaṭṭı elbetde zirā ṣabī tevehhüm ider kim ḡayṭ ile
- /5/ baḡlaya iḡlīl daḥı terk ide bir günedek andan ifāḡat bula iki
- /6/ elüñ ortasında mübteṣibā⁵²⁵ ḡıyām oturmaya maḡaṣı iḡbā ide yeñinde
- /7/ yāḡūd ayaḡı altında ṣabī görmeye elbetde andan elüñi idḡāl idesin
- /8/ iḡlīlde daḥı derisi ura daḥı teṣīl ide üstüne ḡatta iḡlīlün
- /9/ baṣı cıḡa vesāḡdan pāk ide andan mevzi' -ı ma' limi⁵²⁶ baḡlaya ḡayṭ-ı müṣna⁵²⁷
- /10/ ile andan aṣaḡasın baḡlaya ribāṭ-ı ṣāniyile daḥı duta barmaḡıla
- /11/ daḥı sebābe barmaḡıla esfeli baḡlaya menkib-i ceyyid ile daḥı kese ribāṭından

94a

- /1/ daḥı derisi ḡaldura sür' atile üstüne daḥı iḡrāc ide iḡlīliñ baṣını

⁵²² **süflā:** Bir şeyin yere bakan yanı, zir, üst karşıtı, alt. (i.h.)

⁵²³ **ḡulfet:** Deri, kabuk, sünnet derisi, kapsül. (i.h.)

⁵²⁴ **ṣufr:** İnsanda ve birçok omurgalı hayvanda parmak uçlarının dış bölümünü örten boynuzsu tabaka. (i.h.)

⁵²⁵ **müntaṣiben:** Dikilmiş, dik durmuş. (i.h.)

⁵²⁶ **mevzi' -ı mu' lem:** Bilinen ya da bir nesne ile işaretlenen yer, bölge. (i.h.)

⁵²⁷ **ḡayṭ-ı müṣennā:** Çift dikiş. (i.h.)

- /2/ daḥı veremi terk ide azacuḡ aḡa imdi az ola yāḥūḡ reme ola
- /3/ daḥı sile yaṣ deriyile daḥı dez⁵²⁸ ide anuḡ üzerine remādi ḡarı⁶ dan kim
- /4/ yābis ola imdi ol efdaldür yāḥūḡ raḡīḡü⁷l-ḡavārī ola ol daḥı
- /5/ faızıldur ancılayın sen ḡıl zürür üzerine ṣa⁶ raniḡ üstinde beyza ola
- /6/ maḡbūḡa ola telef ola ḡırḡa ile mā⁷-i verdede döḡülmüş ola
- /7/ yaḡ ile bir günedek aḡa daḥı mu⁶ ālece ide sāyir⁶ ilācıla işbu şüret-i maḡaş

/8/ taḡḡirdür

- /9/ fatṣ ola ḡāḡı⁶ a ola anda⁶ ivec olmaya mesḡiyetü⁷l-mismār⁵²⁹ ola şefvetānuḡ⁵³⁰
- /10/ uzunluḡı maḡaş uzunluḡı gibi ola ammā ḡaḡā⁷i vāḡı⁶ taḡḡirde keṣir
- /11/ ammā derisi ḡals ider anuḡ gibi deri kim dāḡıldür eyle gerekdür kim

94b

- /1/ sen cekesin ol sā⁶ atden mevzi⁶ uḡ tevreminden öḡdin daḥı
- /2/ kesesin eger üç gün gecse başuḡ altında bāḡısi ḡalsa min civārī mā⁵³¹
- /3/ sen selḡ eyle rıḡıla daḥı terk eyle işbu sen teheyyī eyledüḡüḡ ḡisāb
- /4/ üzerine eger iḡlilüḡ başından sen bir şeyi kesseḡ aḡa zarar getürmez
- /5/ sen mu⁶ ālece eyle şol cirāḡata melhem eyledüḡüḡ gibi eger deriden
- /6/ kesseḡ üstindeki miḡdārı gibi yine ancılayın zarar degürmez sen
- /7/ mu⁶ ālece eyle ḡatta berī ola ḡasen bin⁶ alī bin⁶ avf eydür işbu bir
- /8/ kelām-ı ḡavıldür ma⁶ nāsı ırāḡdur fāyidesi azdur şavāb budur kim
- /9/ sen taḡḡir idesin mīl idḡāl itmekligile ḡılḡa-i şabīnūḡ⁵³² altında
- /10/ mevzi⁶ ı mu⁶ tāda dek sen yapışasın şol elüḡile ıṣba⁶ -ı ibḡāmı

⁵²⁸ **rezz:** Sivri aletle yaralamak, açmak, delmek. (i.h.)

⁵²⁹ **museḡiyetü⁷l-mismār:** Sulayan, sıvı akıtan cerrahi alet. (i.h.)

⁵³⁰ **şefratān:** İki ucu jilet gibi keskin olan cerrahi alet; sünnet bıḡaḡı. (i.h.)

⁵³¹ **min civārī mā:** Herhangi bir yerden, kenarından.

⁵³² **ḡulfe-i şabī:** Çocuḡun sünnet derisi. (i.h.)

/11/ taḥīr idesin üstinden daḥı sebābe barmagunıla esfelden daḥı kese

95a

/1/ saḡ elile müsiyile biṭāfe 'i⁵³³ teşmīr ide kemre üstüne daḥı demi kese

/2/ zürür ile ⁵³⁴ في علاج البول المحتبس في المثانة bevlün ihtibāsı südde-i ḥaşātdan

/3/ yāḥūd dem-i cāmidden yāḥūd fiḥadan⁵³⁵ yāḥūd laḥm-ı nābitden

/4/ olur ve daḥı nekim bunlara beñzer varısa kaçan anda ' ilāc şıgmasa ihtibās

/5/ daḥı ḥaşātdan daḥı kıbālından olsa ol meşānenün boğazında olur

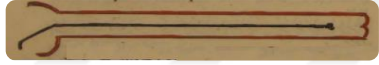
/6/ ' alīl ola cāşi ola iki dizi üzerine andan bir adem bine arçası üzerine

/7/ ḳarnını ceke arçası üzerine ' alīl nefesini duta mümkin olduḡı miḳdār

/8/ tā ki boğazı muṣṭar ola def^c -i ḥaşāta ḥalefedek tā ki bevl

/9/ muṣṭalīḳ ola eger muntalīḳ olmasa südde emīn olsa sen çıkar ilḳā 'i nātırı işbu şıfat üzerine

/10/

/11/ sen işle gümüşden raḳīḳ ola melsā-i mecūfe ola rīşi tāyir gibi riḳḳatı

95b

/1/ mīl gibi uzun ola şeber gibi yāḥūd şebriñ nişfi gibi bunuñıla kim

/2/ laṭīf ola yüzi bevli çeke anuñla ala ḥayṭ-ı meşlayı⁵³⁶ daḥı bağlaya bir

/3/ ṭarafını yünile yāḥūd panbuḳ cıḳıdla ṭaraf-ı ḥayṭ ala ḳabātirün⁵³⁷

/4/ esfelinde daḥı kese maḳşıla tā ki ulaşa bir şey yününden liken enbūbede

/5/ dāḥil olur süde 'i zeber gibi andan ḳabātiri⁵³⁸ zeytile idḥāl eyle yāḥūd

⁵³³ **biṭāne:** Karın şişliḡi. (i.h.)

⁵³⁴ Mesanedeki idrar tıkanıklıḡı tedavisi.

⁵³⁵ **feth:** Açmak. (i.h.)

⁵³⁶ **ḥayṭ-ı müşennā:** Çift dikiş. (i.h.)

⁵³⁷ **ḳaşāfir** (i.h.)

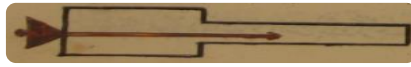
⁵³⁸ **ḳaşāfir** (i.h.)

- /6/ beyāzū 'l-beyzile 'alili oturma kürsi üzerine dağı meşānesi ibtāl ide
- /7/ dağı ihlīl ide rıfķıla hatta ulaşı aşı ihlīle andan ihlīli
- /8/ işnā ide sürre 'i nāhiyenün üstüne andan řabātīri⁵³⁹ def' ide iĉerü kaçan
- /9/ ulaşıya yakın olub maķ' adadan zeker meyl ide esfele dağı řabātīre⁵⁴⁰
- /10/ iĉerü andan def' ide hatta vāşıl ola meşāneye dağı anuğla 'alīl gökcek
- /11/ ola taĥķīķ ulaşı şey-i fāri' a be-dürüsti işle işbu tertīb üzerine anuđiĉün

96a

- /1/ bevlün mecrāsı anda ta' rīcdür andan ĥaytı ĉeke şūf ile südde ide
- /2/ az anuđiĉün bevl şūfıla aķar dağı cıķar dağı bevlī irāk ider ve řabātīri⁵⁴¹
- /3/ irāk ider kimse anı görmez işleye işbunı hatta meşāne fāriğ ola ĥasta
- /4/ raĥat ola ĥasen bin 'alī bin 'avn eydür taĥķīķ lāyık olur ebātīr⁵⁴² işbu
- /5/ şıfat üzerine bi' aynihā diñmezsiniz līkin bedli ĥayt raķīķ gibi ola
- /6/ iĉerü řabātīrün⁵⁴³ başı deline⁵⁴⁴ نقبا كثيرا kaçan meşānede ĥadesi mīl
- /7/ olsa sen bevlī cıķar⁵⁴⁵ نقبدين باسره⁵⁴⁶ في كيفية حقن المثانة بالزرافة
- /8/ kaçan meşānede ĥaraĥ 'arız olsa yāĥūd ĥaml anda ĥan
- /9/ olsa yāĥūd ihtīķān itse anda iriñ olsa sen dilerseñ kim anda miyāh yāĥūd
- /10/ edviyye teķātūr idesin sen alet ile aña zirāfet dirler işbu şüretidür

- /11/ sen işle fiżzadan

96b

- /1/ yāĥūd baķırdan mecūfe ola enbūbe řavīle ola raķīķ ola rikāh-ı mīl

⁵³⁹ řaşātīr (i.h.)

⁵⁴⁰ řaşātīr: Ameliyat sonrasında mesaneyeye sokularak idrarın torbaya toplanmasını sağlayan boru. (i.h.)

⁵⁴¹ řaşātīr (i.h.)

⁵⁴² řaşātīr (i.h.)

⁵⁴³ řaşātīr (i.h.)

⁵⁴⁴ ĉok gözeterek.

⁵⁴⁵ Mesanede oluşan sıvı kist, kan toplanması, irin vb. çıkarmak için şırınga enjekte ederek müdahale edilmesi.

⁵⁴⁶ Mesane hastalıklarına botoks tedavisi.

- /2/ üzerine küllüsini mecûfe ola illâ taraf degül anuñicün olur meşţub⁵⁴⁷
- /3/ anda üç delük ile olur cihet-i vâhideden birisi cihet-i uḫrâdan nitekim
- /4/ sen gördün şü mevzî^c kim anda medfa^c ola ol olur yesud miḫdârî⁵⁴⁸ üzerine
- /5/ olur mezbedsiz ḫatta kaçan bir şey ḫâdiş ruḫbetden müncedib olsa
- /6/ kaçan behe mündefî^c olsa sen def^c it mâ-ba^c dını şunuñ üzerine kim
- /7/ sen işledün naşâhatıla kim anuñla atar neft
- /8/ ḫurûf-ı naḫrde⁵⁴⁹ kaçan sen taraḫ-ı ruḫbâtı redd eyleseñ meşānede daḫı
- /9/ sen taraf-ı zirâfeti idḫâl eyle ruḫbetde daḫı medfa^c ı iḫdâş üstine
- /10/ anuñicün ruḫbet ḫâdiş olur zirâfetün cevfinde andan bir tarafını
- /11/ idḫâl eyle iḫlilde işbu biz vaşf itdügümüz ḫisâb üzerine ḫabâḫirde⁵⁵⁰

97a

- /1/ andan ruḫbeti def^c ide medfa^c ile anuñicün işbu ruḫbeti ulaşur meşāneye
- /2/ ⁵⁵¹ في اخراج الحصى ⁵⁵² علي التمام ḫaşât mütevellid olur meşānede ekşer nesnekim
- /3/ ^c āriż olur oḫlancuḫlarda anuñ ^c alâmeti budur kim bevlî ⁵⁵³ في رفته سعيها بالما
- /4/ daḫı zâhir olur anda ḫan ^c alîlün zekerini ḫikâyet ide daḫı
- /5/ ba^c şilide keşir ammâ tebeddül olur anda münteşir olur anuñla maḫ^c ada aşikâre
- /6/ olur ⁵⁵⁴ كثير منهم daḫı bervî⁵⁵⁵ şıbyân anda eshel olur tâ ki bâliḡ olur
- /7/ on dört yıl daḫı mu^c teber olur şuyûḫ daḫı şebâbı mutavassıḫ olur şol
- /8/ nesnekim ḫaşānit⁵⁵⁶ a^c zim-i ^c ilâc eshel olur şaḡir zıddıla eyle gerekdür ki

⁵⁴⁷ **meşķub:** Oyulmuş. (i.h.)

⁵⁴⁸ Kapatacak kadar.

⁵⁴⁹ **ḫurûb-ı baḫr:** Deniz kumu. (i.h.)

⁵⁵⁰ **ḫaşâḫir:** Ameliyat sonrasında mesaneye sokularak idrarın torbaya toplanmasını saḡlayan boru. (i.h.)

⁵⁵¹ Taş, kum çıkartma yöntemi.

⁵⁵² İşlemi tamamlamak, bitirmek üzere.

⁵⁵³ İdrarın incelik ve akışkanlığı açısından suya benzer olması.

⁵⁵⁴ Onların çoğundan.

⁵⁵⁵ **yervî:** Rivayet olunur. (i.h.)

⁵⁵⁶ **ḫaşât:** Mesane, karaciğer, böbrek gibi yerlerde peyda olan ufak taş, çakıl. (i.h.)

/9/ iḥkān ide ḥatta zebel cıḳa anuḡ gibi zebel kim mu⁵⁵⁷ āye⁵⁵⁷ ola anuḡicün

/10/ men⁵⁵⁸ ide cevdet-i ḥaṣāt teflīṣ ḳatında andan ⁵⁵⁸ alīl ber-ḫali⁵⁵⁸ 'i ala

/11/ naḳṣ ide daḡı hez ide esfele ḥaṣāt tenezzül ola meṣānenüḡ ⁵⁵⁹ umḳınadek

97b

/1/ yāḫūḍ beṣ ide mevzı⁵⁵⁹ ı mürtefi⁵⁵⁹ den niçe kez andan otura iki elüḡ

/2/ arasında münteṣiben daḡı eli uyluḡuḡ altında ola daḡı meṣānenüḡ küllüsi

/3/ māyil ola esfele andan naḳṣ ide daḡı ḥabs ide ḫāricden eger ḥaṣād

/4/ ile gökcek olursa feṣādıla sen mübāderet it ṣaḳḳ ile eger taḫti 'l-lemyi

/5/ vāḳı⁵⁶⁰ olmasa sen sebābe barmaḡuḡı meṣḫ it dühn ile ṣol elinden

/6/ eger ⁵⁶¹ ilīl⁵⁶¹ ṣabī olsa yāḫūḍ vusṫā eger ḡulām olsa sen idḫāl eyle

/7/ maḳ⁵⁶² adında daḡı naḳṣ eyle ḥaṣāt üzerine ḥatta ḳacan barmaḡuḡ altında

/8/ vāḳı⁵⁶³ olsa az az naḳl eyle meṣānenüḡ ⁵⁶⁴ unḳınadek andan anuḡ üzerine

/9/ kebs eyle barmaḡuḡ ile icerüden daḡı def⁵⁶⁵ eyle ḫārice naḫvi 'l-mekān

/10/ gibi anuḡ gibi mekānkim ṣaḳḳ diler daḡı geçe ḫādım geçe ṣol elile

/11/ ⁵⁶⁶ fevt⁵⁶⁶ daḡı medd ide uḫrāyıla deriyi anuḡ gibi deriyi kim

98a

/1/ taḫtü 'l-ünṣeyyendür nāḫiye ola ṣol mevzı⁵⁶⁷ dan kim ṣaḳḳ olur anda andan

/2/ mibza⁵⁶⁸ ı sebil ala

/3/ anuḡ gibi sebil kim işbu ṣüretidür daḡı ṣaḳḳ ide maḳ⁵⁶⁹ ada ortasında daḡı

/4/ ünṣeyyn ortada degül ⁵⁷⁰ bl جانب الاليه اليسري⁵⁷⁰ daḡı ṣaḳḳ nefsi ḥaṣāt

/5/ üzerinedür ve daḡı barmaḡuḡ maḳ⁵⁷¹ ada ve daḡı sen izfāt⁵⁷¹ eyle ḫārice daḡı

⁵⁵⁷ mu⁵⁵⁷ āniye: Kasık bölgesi. (i.h.)

⁵⁵⁸ alīl: Saḡlıḡı bozuk olan, esenliḡi yerinde olmayan, hastalanmıṣ, rahatsız. (i.h.)

⁵⁵⁹ İki üreter; sidik yolu; sidik borusu.

⁵⁶⁰ Bilakis mekanizmanın sol tarafı.

⁵⁶¹ izgāt: Sıkmak, bastırmak. (i.h.)

- /6/ şakḳ-ı mevribik⁵⁶² ola tā ki şakḳ-ı ḥāricden vāsi‘ dāḥilden zayyik̄ olsa
- /7/ ḥaṣāt cıḳduḡı miḳdār üzerine şakḳ katında tā ki cıḳa ‘ usürsuz bilgil kim
- /8/ be-dürüsti az olur ki ḥaṣātdan ⁵⁶³ ما لها ذوايا ve ḥurūf anda ḥurūcı
- /9/ müte‘ assir olur anuñicün andan maḳas belūṭa beñzer daḡı med ḥarace beñzer
- /10/ anuñ cıḳması asān olur şöyleki zevāyā ve ḥurūf sen dile şakḳda az
- /11/ eger cıḳmasa eyle gerekdür ki sen ‘ amelüñi taḥayyül idesin ammā sen ḳabz

98b

- /1/ idesin anuñ üzerine cüft-i muḥkemle bir ṭarafı ola mebred gibi ola anuñ
- /2/ zabtı ḥaṣāt üzerine ola eger idḥāl idesin anuñ taḥtında aleti
- /3/ mu‘ ḳafatü’l-ṭaraf ola eger cıḳmasa delük büyük olsa eger bir şey
- /4/ ḳandan ‘ ālā olsa sen kes zāc ile eger ḥaṣāt vāḥidden ekṣer
- /5/ sen ola kebīre’i def‘ eyle meṣānenüñ aḡzına andan şakḳ eyle anuñ
- /6/ üzerine andan şaḡīre’i def‘ eyle bundan sonra yine ancılayın işle
- /7/ eger iki olacaḳ olursa eger ‘ azīme olsa cidden ol cehildür eger sen
- /8/ şakḳ idecek olursañ anuñ üzerine şakḳ-ı ‘ azīm anuñicün ‘ āriż olur
- /9/ ‘ alīle eḫadi emran birisi mevt birisi bevli fāṭir olmaḳ dāyimā anuñicün
- /10/ mülteḫim olmaz mevzi‘ līkin def‘ ine ḥavāle ide ḫatta cıḳa ve daḡı kesirni
- /11/ iḫtāl ide kelābībile ḫatta ḳatı‘ cıḳa ḳacan sen fāriḡ olsañ

99a

- /1/ cerḫ-i kendiri faḫṣ it daḡı şabr ve şiyān daḡı süde daḡı şabr it ḫırḳa’i
- /2/ meblūle-i zeytile yāḫūḍ şarābıla yāḫūḍ dühn-i verdī mā’-i bāridle tā ki verem
- /3/ ḥārri sākin ola andan ‘ alīli calḳoyun ḳafası üzerine yatura ribāṭı

⁵⁶² şakḳ-ı muvārib: Yarıḡın ayrıḳ olması. (i.h.)

⁵⁶³ Açısız ve harfsiz.

- /4/ Һal itmeye  c g nedek  acan Һall itse na l ide m 'i ile y h d zeytile
- /5/ da ı mu'  lece ide merhem-i nahl⁵⁶⁴ ile da ı nekim bunlara be zer varısa eger verem
'  rız
- /6/ olsa y h d cemed-i dem me anede beqli men' eylese Һur c  demden anı  ar 
- /7/ eylese beqlile sen barma ını id al eyle ceri de da ı andan  anı cı ar
- /8/ eger b k   alsa me aneyi ifs d ider andan cer -i  alile bu da ı  uyıla
- /9/ ve da ı tuz ile mu abele eyle her nev' b g rdeki nesneyile ' il cdan
- /10/ ev atı ' il cu  k ll si iki uylu ı ba lar da ı cem' ider edviyye biter
- /11/ mevz '  zerine eger  a at  a ire olsa da ı olsa  az b-i mecr sında

99b

- /1/ beqli men' eylese cı ma lı dan mu'  lece eyle  a   itmezden  ndin i bu ' il c
- /2/
- /3/ m cerred r bil nir me ' abıla ful ddan i bu gecen anu   retid r
- /4/ m şelles 'l- araf mefr z ' avde andan  ayt  ala anu la  az bi ba laya
- /5/  a at  is bınca t  ki me aneye ruc ' ide andan  ad d-i me ' ibe
- /6/ id al ide i lilde rıf la  atta nefis  a at ula a me ' abı el nle
- /7/ nefis  a atda dever n idesin az az da ı sen yum a  idesin ba isini
- /8/  atta nuf z ide cihet-i u radan anu ic n beql ol s ' atden mun alik
- /9/ olur andan yum a  it el ni nekim b k   aldısa  a atdan  az b n
- /10/  aricinden anu ic n delin r da ı cı ar beqlile eger sen teh  itmezsen
- /11/ i bu ' il c-ı '  yık ic n andan sen ba la  aytıla  a atu  altında

⁵⁶⁴ merhem-i nahl: Hurmadan yapılan merhem. (i.h.)

100a

- /1/ daḥı ḥayṭ it üstinde andan ḥaşāt üzerine şakḳ it nefsi każıbde
- /2/ ribāṭın ortasında daḥı çıkar daḥı ribāṭı ḥall it daḥı dem-i cāmıdün
- /3/ baḳıyyesini cerıḥde daḥı baḒla ḥaşātuḅ üstünde tā ki meşāneye rucū⁶ ide
- /4/ daḥı altında tā ki cild yine mekānına ⁶avdet ide cerḥ i⁶ tā idesın
- /5/ cildi ḳaldur ribāṭı a⁶ lāda tā ki ḥalden şonra ⁶avdet ide ⁵⁶⁵في اخراج الحصا للنسا
- /6/ az olur ki ḥaşā mütevellid olur nisāda eger ⁶arız
- /7/ olsa bir eḥade bunlardan ḥaşātı sen ⁶ilāc eyle men⁶ itme şı kimesnekim
- /8/ birisi bilür keşır ammā ol bikri olur yāḥūd nefsinı intāc ider ṭabīb
- /9/ boğazında daḥı zevī⁷l-meḥārimde ḥasen bin ⁶alī bin ⁶avf eydür ben bir
- /10/ imdāh-ı ⁶afife⁵⁶⁶ bulmadum yāḥūd bulmazsaḅ imdāh⁵⁶⁷ kim gökcek ola
- /11/ ḥadıd ile işbu şınā⁶ da be-dürüsti şakḳ-ı ḥaşāt üzerine nisā⁷i ba⁶idden

100b

- /1/ mevzı⁶-ı ḥaşātdan sen muḥtācsın şakḳ-ı Ḓāyire anda ḥaṭar vardur eger
- /2/ zārüret daḥı olacaḳ olursa aḅa imrāh-ı ṭabıbe muḥsene degüldür eger
- /3/ mün⁶ adim olsa sen ṭabīb-i ⁶afıfi ihzār eyle imrāhı ḳābile⁷i işāret
- /4/ ide işbu şınā⁶ atde ba⁶ zı işāreti emr eyle sen vaż⁶ eyle cemī⁶ i⁵⁶⁸ مايامرها
- /5/ anuḅla nesneden ḥaşāt üzerine sen nażar eyle eger imrāh-ı bikri olsa
- /6/ sen barmaḒuḅ idḥāl eyle maḳ⁶ adasına daḥı ḥaşātı naḳş eyle eger sen
- /7/ bulsaḅ daḥı ḳosaḅ barmaḒuḅ altında bu taḳdırce sen emr eyle
- /8/ şakḳa anuḅ üzerine eger bikri olmasa yāḥūd şeyibe olsa sen ḳābileye
- /9/ emr it barmaḒuḅı ⁶alilenüḅ fercine idḥāl eyle daḥı naḳş ide ḥaşāt

⁵⁶⁵ Bayanlarda mesane taşı, kumu çıkarma tedavisi.

⁵⁶⁶ **imrāh-ı** ⁶**afife**: İffetli kadın, utangaç kadın. (i.h.)

⁵⁶⁷ **imrāh**: Kadın. (i.h.)

⁵⁶⁸ Emrettiği her şeyi.

/10/ üzerine şol elüñi meşāninüñ üzerine ƣoduğundan şonra daħı şıƣa ʿaşr-ı ceyyid

/11/ eger sen bulsañ eyle gerekdür ki eger sen meşānenüñ ağızından

101a

/1/ derc idesin tā ki ulaşa meblağı ģatta taƣana ģatta anuñla müntehī ola

/2/ uyılığuş⁵⁶⁹ aşlına andan anuñ üzerine şaƣƣ it nışf-ı fercün ģıbālı

/3/ ƣatında faħzıñ aşlı ƣatında ƣanƣı cihetile gerek ise ⁵⁷⁰ تاتاھا olsun daħı ģisābı

/4/ ģişātca ⁵⁷¹ اوزاحيده daħı barmağı ⁵⁷² لانتزول ģaşātndan maşʿ aşat

/5/ ola taħtında tā ki şaƣƣ şağır ola andan mervede ʿi idħāl şaƣƣ-ı şağırün

/6/ dāħil üzerine sen ziyāde eyle şaƣda ģaşāt miğdārı üzerine envāʿ -ı ģaşāt-ı kebīre

/7/ şığār ve kibār ve mels ve ģars ve medvere⁵⁷³ ve züşaʿb⁵⁷⁴

/8/ istidlāl eylediler eşnāfı üzerine anuñicün anuñ üzerinde ƣan

/9/ vardur sen ƣorƣ mevziʿ ı zācda daħı imsāk eyle bir sāʿ at

/10/ ģatta ƣan munƣatıʿ ola andan ʿamelüñe rucūʿ eyle ģatta ģaşāt cıƣa

/11/ daħı ʿadma⁵⁷⁵ olan ģaşāʿi iħrāc idesin erenlerden anuñicün senün

101b

/1/ terf vardur şereyāndandur miğdārı mevziʿ üzerine daħı refāyid bağla

/2/ muħkem ve daħı ģaşātı inzāl eyle ƣıƣarma keşir ammāʿ alil helāk olur andan

/3/ cerħe ʿilāc eyle ƣacan mevziʿ buğz olsa ģaşāt iħrāc eylemeklige

/4/ rucūʿ eyle ⁵⁷⁶ فيشق علي الادرة الماييه adreh aña dirler kim ruṭubet

/5/ müctemiʿ ola şıfāğ-ı ebyazda anuñ gibi şıfāğı kim derinün altında

⁵⁶⁹ ابولغك

⁵⁷⁰ Çok değıl, fazla olmaması kaydıyla.

⁵⁷¹ Uzaktan, belirli bir mesafeden.

⁵⁷² Geçici olmayacak, gitmeyecek olan.

⁵⁷³ **müdevvera:** Döndürülmüş, çevrilmiş. (i.h.)

⁵⁷⁴ **zü-şar:** Arpa gibi, arpa boyu. (i.h.)

⁵⁷⁵ **udd maʿa:** İltihaplanmaya bağılı kabarcık, şişlik. (i.h.)

⁵⁷⁶ Su toplanmış kistin kesilmesinde uygulanacak tedavi. (Hydrocele)

- /6/ ḥaṣā ola muḥiṭ ola beyza ile aṅa ṣufur dirler az olur ki ʿ iṣā
 /7/ ḥāṣla köhne ṭabiʿ atde bir cihetde beyzadan ḥatta sen ḡann idersin
 /8/ anuṅla beyza uḡrādan daḡı olur cildi ʿl-ḡıṣā ile ṣıfāk-ı ebyaḡ
 /9/ ortasında anuṅ gibi ṣıfāk kim bize ayt ol olur illā nedretde
 /10/ daḡı ṭoḡar iṣbu adreh zaʿ fdan ʿ āriḡ olur ünseyeyn icün sen mādde ʿi
 /11/ naṣb eyle aṅa az olur ki ḡarbe olur iṣbu ruṭūbet elvān-ı keṣire

102a

- /1/ issi olur aṣfer olur yāḡūd demye ʿi ḡamre olur yāḡūd derdiye sevdā
 /2/ olur yāḡūd mā ʿiye-i beyza olur imdi ol ekṣerdür ʿ alāmāṭı ictimāʿ
 /3/ mā ʿi ṣıfāk-ı beyzadur demi müstediredür ṭola aḡlıḡı ḡalilü ʿl-ṣekildür
 /4/ ḡaṣ ʿ aye ṭāhir olmaz anuṅicün ruṭūbet anuṅla muḥiṭ olur nevāḡisinden
 /5/ ḡacan ruṭūbet ḡaṣā olsa ḡāṣ لها veremi müstediretü ʿl-cihet olur
 /6/ beyzadan bu ecilden ötüri insān tevehhüm ider anuṅicün bu beyza ʿi
 /7/ uḡrādur eger ruṭūbet cild-i ḡaṣā ʿi ile ṣıfāk-ı ebyaḡ arasında olsa
 /8/ anuṅicün taḡte ʿl-ḡabs vāḡı ʿ olur ḡacan maʿ rifeti ruṭūbeti dilese veremi
 /9/ melsi murabbaʿ ile taḡḡiḡ ṣūreti gecdi ṣu nesnekim eṣeri medesde cıḡa
 /10/ ḡükm olur anuṅ üzerine ṣu nesnekim dāḡilindedür daḡı ʿ ilāc-ı ḡadid
 /11/ ʿ alili emr ide faṣdıla eger mümkün olsa daḡı yatura arḡası üzerine

102b

- /1/ bir şeyün üzerine ʿ ālā ḡalil ola daḡı altında ḡırḡa keṣire andan
 /2/ otura yesārı üzerine daḡı emr ide ḡādime oturmaḡlıḡa ṣaḡı üzerine
 /3/ egdire bir eḡade cānibe-i cildi daḡı ḡaṣā ʿi yāḡūd maraḡ-ı baṭnı andan dut
 /4/ mibzaʿ -ı ʿ āriḡ daḡı cildi ḡaṣā ʿi vasatdan ṣaḡḡ ide ṭülıla ʿ āneden
 /5/ ḡarīb ola istiḡāmet üzerine berāber ola ḡaṭṭ-ı ḡāsime cild-i ḡaṭā niṣfeyni

- /6/ ola hatta şıfāk-ı ebyaz hāviye ola ulaşa daḥı selḥ ide ve daḥı
- /7/ hıfz ide şakdan daḥı ola senün selḥün anuñicün şol cihetden
- /8/ kim beyzaya ulaşa ekşer daḥı selḥi istikşā ide saña mümkün
- /9/ olduğı miqdār üzere andan şıfāk-ı memlūyı baṭṭ ide baṭṭ-ı vāsi^c ile
- /10/ daḥı cıķara cemī^c ī māşimi⁵⁷⁷ andan fark ide şefeteyi şakķ-ı zanāret⁵⁷⁸ ile
- /11/ daḥı şafākı⁵⁷⁹ medd ide üstüne ḥaşāyı hāviyenün derisini medd ide daḥı

103a

- /1/ şıfākı kese saña mümkün olduğınca kese ammā cümleye yāḥūd kesile
- /2/ ḥuşūşā ki cānibinde ola anuñicün sen eger istikşā idemeyecek
- /3/ olursa kese şudan emīn olmaya yine ^cavdet eger beyza bāriz olsa
- /4/ ḥārice deriden sen bir şıfākı ^camel eyledüğün vaķt sen redd eyle
- /5/ andan ḥaşānuñ şefeteyni cem^c eyle ḥıyāṭetile andan ^cilāc eyle ^cilāc-ı cirāḥı
- /6/ eger beyza işābet idecek olursa taḥķik marazı aḥir fevt
- /7/ olur sen ev^c iye^{’i} bağla mi^c lākda ḥavfi teref gibi andan ḥaşye^{’i}
- /8/ kes mi^c lākıla daḥı beyza^{’i} cıķar ve daḥı mu^c ālece eyle nitekim biz zıkr itdük
- /9/ eger mā^{’i} cem^c idesin ciheteynile sen bil anuñicün idāret ider sen şakķ
- /10/ it cihet-i uḥrāyı nitekim sen işledün eger senün icün ^camel müsāvī olacak
- /11/ olursa bir kerre sen def^c eyle andan ķanı sile ve daḥı şakķda şūfi ṭoldura

103b

- /1/ zeytile yāḥūd dühn-i verīdle daḥı ḥāricden şūf aḥire ṭoldura şarābıla
- /2/ zeytile sen döşe ciheteyn üzerine daḥı mirāk-ı baṭında daḥı ķoya üstinde

⁵⁷⁷ **me’āşim:** Kusurlar, arızalar. (i.h.)

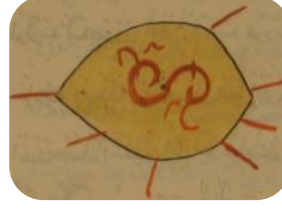
⁵⁷⁸ **şakķ-ı şınārat:** Vücuttaki yarık ucu olta şeklinde olan cerrahi alet. (i.h.)

⁵⁷⁹ **şıfāk** (i.h.)

/3/ ħarḳ-ı mantūye⁵⁸⁰ imdi

/4/ ol refāyiddür daḥı

/5/ bağlaya üstinden şol

/6/ ribāṭıla kim ol devsenedür⁵⁸¹ eṭrāfı işbu şüretdür daḥı ala ħırḳatānı feteḥanīt

/7/ ve taḥṣā şūf-ı manḳūşı bir ṭarafdan ḳoya daḥı maḳ'ada üzerinden arḳaya

/8/ ala ṭaraf-ı şānī ala 'āne mişilliye daḥı ṭarafından iki uyluḳ üzerine

/9/ ve daḥı ṭarafından ers⁵⁸² üzerine daḥı şeddüñ küllüsini cem'ide zimāmı

/10/ serāvilde taḥḳīḳ eyleye işbu adreh ancılayın keyyile bedel ola şaḳdan

/11/ ḥadīd ile imdi sen al mikvāh-ı sekbine-i laṭīfe⁵⁸³ anuñla şaḳḳ eyle

104a

/1/ cild ḥaşā ile imdi ol ḥāmiyedür işbu biz vaşf itdügümüz üzerine

/2/ ḥatta ḳacan şıfāḳ-ı ebyaḳ ḥāvī münkeşif olsa māde sen mikvāh-ı uḫrā

/3/ dut işbu şüret üzerine

/4/ 'aynı yunāniye beñzer

/5/ andan anuñla ol şıfāḳı baṭṭ it imdi ol ḥāmiyedür ḥatta ruṭūbetüñ

/6/ küllüsi çıkar andan şıfāḳ-ı şānānīr ile çek daḥı selḥ eyle mikvāh-ı laṭīfe-i ḥāviye

/7/ ile daḥı kes saña mümkün olduğınca tā ki cemī'isi müste'sıl

/8/ ola daḥı beyzadan ḥıfḫ it oda yapışma daḥı ta'līm eyle be-dürüsti

/9/ işbu 'amel sālīm olur ve ırāḳ olur teref-i demden imdi ol efḍaldür

/10/ şaḳdan eger sen 'itirāz idecek olursañ verem-i ḥārdan keyy

/11/ ḳatında yāḥūḍ şaḳḳ-ı demi terf eyle yāḥūḍ ثنى uḫrāyı daḥı muḳābele eyleye

⁵⁸⁰ **ħarḳ-ı maṭviyye**: İçe doğru yırtık, kesik. (i.h.)

⁵⁸¹ **zū-sitte**: Altı başlı yapısı olan cerrahi bir alet. (i.h.)

⁵⁸² **irs**: Gen, kalıtım. (i.h.)

⁵⁸³ **mikvāh-ı sikkine-i laṭīfe**: İnce ve keskin bıçak şeklindeki demir cerrahi alet. (i.h.)

104b

- /1/ her nev' i nekim beñzerse eger alil heyefe⁵⁸⁴ olsa dağı şabr eyleme işbu
- /2/ 'amel üzerine şā' ide dağı bağı ide işbu vaşf itdügi üzerine
- /3/ eger şahih olacağ olursa be-dürüsti adrehi mā' iye olur sen ĥasta 'i
- /4/ kürsi-i mürtefi' üzerine oturd andan veremi bağı it esfelinden mevzı' a
- /5/ 'ārız ile sen bağı kııl bedenüñ uzunluğı üzerine vāsı' kııl ĥatta mānun
- /6/ küllüsine iriše dağı mevzı' uñ üzerine panbuğı dağı bağla ve dağı terk
- /7/ eyle maşlıla māde andan mu' ālece eyle ĥatta cerĥ berī ola eger ki şu
- /8/ cıķmađlıđ müte' azir olsa ol ĥinde نطكله be-dürüsti olur ' işā' i
- /9/ ebyaz 'ārız olur فم ceriĥde anı şu cıķmađlıđ men' ider sen idĥāl
- /10/ eyle riše' i yāĥūd aleti anuñ gibi alet kim anuñla cıķar müteĥarriden
- /11/ sen anı vaşf eyle tağdım it ziyāde it cerĥi azacuğ feth itmekde

105a

- /1/ bilgil kim be-dürüsti mā' az olur ki yine ' avdet idür müctemi' olur altı
- /2/ aydan şoñra dağı nekim bunlara beñzer varısa kaçan ' avdet itse
- /3/ sen bağı işbu şıfat üzerine dağı ' alili def' eyle ināme' ile ⁵⁸⁵ علي الادرة اللحمية وعلاجها ⁵⁸⁵ في الشق
- /4/ ' ilāc eyleye işbu adreh ġarar-ı müdiden⁵⁸⁶
- /5/ felāka⁵⁸⁷ ekşir⁵⁸⁸ aĥvāldē envā' -ı evrām coğdur şol ecsāmda kim
- /6/ olur andan kütbi⁵⁸⁹ ünşāyenden dağı olur anda esbāb-ı keşireden ammā
- /7/ fađlı ĥarīfeden naşb ider ünşeyeyne yāĥūd ĥarbdan levn-i verem

⁵⁸⁴ **ĥayyāne:** Canlanma, iyileşme. (i.h.)

⁵⁸⁵ Burundaki geniz etini açma tedavisi ve ilacı.

⁵⁸⁶ **ġarar-ı müeddi:** Doldurmayı meydana getirmek. (i.h.)

⁵⁸⁷ **felk:** Kız memesi, çark, yuvarlak. (i.h.)

⁵⁸⁸ **ekşer:** Çoğunluk, çoğunlukla. (i.h.)

⁵⁸⁹ **kütüb:** Kitaplar. (i.h.)

- /8/ levn-i cesed üzerindedür لاللم ya' nī elemi olmaya daḥı veremi cāşī olur
- /9/ yāḥūd münḥacerü 'l-levni kemül olur anuñicün gökcek olmaz az olur ki
- /10/ şereyānātı⁵⁹⁰ bağlamağdan olur daḥı ortasından nitekim gecdi yāḥūd
- /11/ evradeniñ⁵⁹¹ urmasından olur (nitekim gecdi) anuñicün müteberrid olmaz

105b

- /1/ imdi ol cild-i ḥaşā'ı deler beyza'ı ceker üstüne çıkarur daḥı çıkar
- /2/ şifāk-ı ebyazdan ma' lākı ev' iyyeden ḥāliş olur sen ev' iye'ı bağla
- /3/ ma' lākı kes ḥāliş olduğundan şonra her cihetden cihāt-ı ebyazdan
- /4/ eger beyza taḥkik mültehim olsa luḥüm-ı şābiteye sen beyza'ı çıkar daḥı
- /5/ kes kaçan iltiḥam olsa şey ortasında şifākātdan yāḥūd ev' iye
- /6/ ortasında sen ḥālaş eyle iltiḥamuñ cemī' isini daḥı kes müstedirā
- /7/ eger nebāt-ı laḥmı mevzı' -ı iltiḥākda olsa ḥalefden sen kes cemī' isini
- /8/ daḥı beyza'ı çıkar nitekim biz itdük kaçan ' amel tamām olsa sen ceriḥ
- /9/ şūf-ı meblūlıla cebr it dühn-i verde daḥı şarābıla daḥı ' ilāc eyle
- /10/ ' ilāc ile⁵⁹² في علاج الادرة التي مع دالية dāliye-i verem müllevi⁵⁹³
- /11/ olur ba' zı iltivā ide ' unḫūda beñzer istirḥā'ı işneynile anda ḥareket

106a

- /1/ mu' teberdür daḥı kısmi anuñ ' ilācında ğarardur līkin ' alil anda
- /2/ zıkr olur şol evāyilde zıkr olunan gibi ' alili oturdalar kürsi-i mürtefi'
- /3/ üzerine ma' lākı ünşeyeyni ḫalduralar esfele daḥı cild-i ḥaşā'ı barmağıla
- /4/ duta şol ev' iyele kim ol yaḫındur ḫazibeden daḥı ḥādım duta

⁵⁹⁰ **şiryānāt:** Atardamarlar. (i.h.)

⁵⁹¹ **evride:** Kılcal damarlar. (i.h.)

⁵⁹² Testisleri çevreleyen zarlar içinde normalden daha fazla sıvı birikimi sonucu testis torbasının (skrotum) şişmesi durumuna yönelik tedavi.

⁵⁹³ **mültevi:** Eğilmiş, bükülmüş, eğrilmiş. (i.h.)

- /5/ ve daḥı medd ide medd-i şedīd andan mibza‘ı ‘ārız ḥāde ile şakḫ ide
- /6/ ⁵⁹⁴ شقامجوریا işbu ev‘īye‘i ḥatta ev‘īye keşf ola daḥı selḥ ola her
- /7/ cihetden nitekim zıkr itdük sedd-i şereyānātı aşdāğda anda ğarz
- /8/ eyle anda ibre‘i ḥaşene‘i anda ḥayṭ ola daḥı bağla evvel mevāzı‘ da
- /9/ anuḡ gibi mevāzı‘ kim aḡa dāliye ‘arz olundu daḥı bağla aḡirinde
- /10/ andan vasatda şakḫ it şakḫ-ı kāyim bedenüḡ uzunluğı üzerine daḥı çıkar
- /11/ nekim müctemi‘ oldısa ‘akre-i fāsidenüḡ ruṭubātından daḥı cerḥe mu‘ālece eyle

106b

- /1/ şu nesnekim endamda toğar ev‘īye sāḫıṭ olur anuḡ gibi ev‘īye kim
- /2/ rabṭ olur anuḡ gibi rabṭ kim ba‘d vāḥide işneyndür bunuḡla
- /3/ lā-büddür eger dāliye ‘ārız olsa cemī‘i ev‘īye ile anuḡ gibi ev‘īyekim
- /4/ rabṭat olur anuḡ gibi rabṭat ba‘d vāḥideyi‘l-ünşaynendür ev‘īyeyile
- /5/ tā ki beyza‘ idā mün‘adim ola bundan öḡdin ev‘īye‘i kese ḫandīl
- /6/ menfa‘ati olmaya ⁵⁹⁵ في علاج الادرة المعالجة şıfākı mümtedüḡ
- /7/ ‘arzınuḡ şakından ḥādış olur ḫarın üzerine ernebeyn gibi marāk-ı batından
- /8/ sen ma‘ā‘i naşb eyle ‘unuḫdan ihdā işneynden işbu ‘unuḫ ammā şıfākdan
- /9/ ola yāḥūd imtidāden ola daḥı ḥādış ola ammā ḫarbdan yāḥūd
- /10/ veşbeden yāḥūd şayḫadan yāḥūd def‘i şeyden şakīl daḥı nekim bunlara
- /11/ beḡzer varısa anuḡ ‘alāmeti şıfāk müsted olmaḫdur az az ḥādış olur

107a

- /1/ daḥı zamān-ı ṭavīlden ⁵⁹⁶ لا بغيره daḥı verem müsterih olur ‘umḫadek bundan
- /2/ öḡdin ‘aşr-ı şıfākda ma‘ā‘i icün şakḫı şıfākı ‘alāmeti veca‘-i ‘azīmden

⁵⁹⁴ Düzgün bir çizik atarak.

⁵⁹⁵ Ön izleme-kontrol tedavisi.

⁵⁹⁶ Arasam da, istesem de.

- /3/ h̄adiṣ olur evvelinden def̄ ide daḥı verem muḥtelif olur zāhir derinüñ
- /4/ altında ḳurbıla ma'ā h̄āric olur h̄ārice şıfākdan taḥḳik ma'ā
- /5/ h̄āric olur şerebile aña adreh deyü ad verürler ma'ā yene ve şerbiye az
- /6/ olur ki rihden olur taḥḳik cārī olur ma'ā'ı zebelde daḥı muḥtebis olur
- /7/ anda andan helāk olur anuñicün veca' -i şa' b h̄adiṣ olur daḥı ḳarḳara
- /8/ huşuṣā ki ḳacan 'aşr olsa 'ilāc ide işbu 'illeti ḥadīdile ḥaṭar
- /9/ sen vuḳū' dan ḥazer eyle şıfat-ı 'amel 'alil emr ide ma'ābīde'ı redd
- /10/ ide cevfüñ icine eger rucū' tātā olacaḳ olursa andan ḳafası
- /11/ üzerine calḳoyun yatura iki eli arasında daḥı iki inciklerini

107b

- /1/ ḳaldura andan şol derikim irbiye yaḳısındadır çeke üstüne daḥı cild-i ḥaşānuñ
- /2/ küllüsini tūlıla şaḳḳ ide andan ğaraz ide şefeti cerih şanāretde
- /3/ anuñıla şaḳḳı feth itdügi üzerine daḥı şaḳḳı giñ ide andan beyza cıḳduğı
- /4/ miḳdār üzerine andan şafākı⁵⁹⁷ selḥ eyleye anuñ gibi şafāk kim ḥaşā
- /5/ derisinüñ altında ḥatta şıfāk-ı ebyaz şalbi münkeşif ola her nāhiyeden
- /6/ andan sebābe barmağını idḥāl ide beyza yelişinde şıfāk-ı ebyaz ortasında
- /7/ anuñ gibi şıfāk kim deri altındadır daḥı şıfāk-ı şānī ortasındadır
- /8/ andan işnā ide elile cild-i ḥaşātuñ icine nāhiye'ı şaḳḳa dek daḥı
- /9/ ḥādime emr ide beyza'ı cek deyü üstine dek daḥı sen iltişākı ıtlāk
- /10/ eyle anuñ gibi iltişāk kim ḥalfedendür ıtlāk tāmmla daḥı naḳş ide
- /11/ barmağıla tā ki ola bunda bir şey ma'ā'ı mülteviden şıfāk-ı ebyaz-ı şalbide

108a

- /1/ eger andan bir şeyi işābet itse ḳaldur baṭnadek süflinedek daḥı

⁵⁹⁷ şıfāk (i.h.)

- /2/ dut ibre-i kebîre 'i anda hayt-ı galîz ilâ tahkîk fetîl ide ' aşerden
- /3/ huyût dağı idhâl ide şifâkıñ ahiri katında anuñ gibi şifâkkim
- /4/ cild-i haşānuñ ahiri katındadır anuñ gibi haşā kim fātıkı yeliler andan
- /5/ işnā-i haytuñ eṭrāfını kese hatta haytān-ı erba' a ola ba' zısı mürekkeb
- /6/ ola ba' zı üzerine şekl-i mışbıla andan şifâkı bağlaya anuñ gibi şifâkkim
- /7/ biz itdük cild-i haşānuñ ünşeyeynedür dedük ribātı şedîd ile
- /8/ rayāşından⁵⁹⁸ andan telf ide ancılayın eṭrāf-ı huyūtuñ dağı rabt ide
- /9/ rabt şedîd hatta kâdir olmaya bir şey ev' iyeden anuñ gibi ev' iye kim
- /10/ anuñla ğıdalanur aña ulaşur tā ki verem-i hârr ' arız ola dağı ola
- /11/ ribātı tām hâric ola ribātı evvelden andan ırāk ola iki barmağdan

108b

- /1/ az ola bu iki ribāteyniden sonra şifâkı terk eyle anuñ gibi şifâk kim
- /2/ cild-i haşānuñ altındadır barmağ büyüklüğü gibi bākīnün küllüsini
- /3/ istidāret üzerine kese anuñla beyza 'i ceke anda cild-i haşānuñ
- /4/ esfelini şağ ide şağ itmeklik tā ki andan kayh yāhūd dem seyelān ide
- /5/ dağı mağmūsı isti' māl ide zeytde koya cerihde dağı ribātı isti' māl
- /6/ ide anuñ gibi ribāt kim biz anı vaşf itdük az olur ki şifâk-ı ebyazı
- /7/ kesdüğinden hazer olur demden keşiri ammā ' arız olur işbu sen
- /8/ ribātı terk eyle tā ki zātından sākıt ola eger ibtā olacağ olursa
- /9/ sen⁵⁹⁹ قنقيط eyle mā 'i hârrıla dağı kıl anuñ üzerine nekim işkāt itdükise
- /10/ dağı mu' ālece eyle sāyir cerāhāt gibi⁶⁰⁰ في الادرة الريحه işbu adrehi
- /11/ sen gördüğ anuñ üzerine hadîd ile sen evāyilde zikr itdük işlemekligi

⁵⁹⁸ navāhî: Çevre. (i.h.)

⁵⁹⁹ Kanı tahliye et, boşalt, çıkart.

⁶⁰⁰ Kötü koku yayan kist fitik.

109a

- /1/ nitekim bir vaşf itdük adrehi madālīde imdi sen ev[‘] iye[’]i bağla
- /2/ şak itdükden şonra esfelüñ üstüne andan vaşatda şak it dağı
- /3/ veremi mu[‘] ālece eyle neyle acarsañ hatta ev[‘] iye sākıt ola dağı mu[‘] ālece
- /4/ eyle icrāhı işbu zıkr itdügümüzleyin ⁶⁰¹ في الفتن الذي يكون في الاربية
- /5/ ⁶⁰² في الاربية ⁶⁰³ fatik irbiye mevzi[‘] ı ilkā ider sen hāzer eyle ünseyeyne ⁶⁰⁴ يثني من المعادن
- /6/ be-dürüsti hāzer yesir olur dağı rucū[‘] ider küllü evkātda
- /7/ bu deñlü vardır ki eger zamān uzun olsa şakı ma[‘] āda ziyāde olur
- /8/ hatta ma[‘] ā münhadir olur dağı şereb şınında dağı ‘arız olur imtidād
- /9/ şıfākdan irbiyede imdi ol anuñicün şıfākı medd ider dağı istirhā
- /10/ ider mevzi[‘] ı atar dağı iltivā ider dağı mu[‘] ālece ide keyyile bunun vaşfi
- /11/ matekaddemde gecdi taḥkik mu[‘] ālece eyle ḥadid ile ‘alili қо arqası üzerine

109b

- /1/ iki elüñ arasında andan mevzi[‘] -ı fātik⁶⁰⁵ verem-i şānī şakı it şak ide
- /2/ ‘arz ile üç barmağ miqdārı andan şıfākı baṭṭ ide anuñ gibi
- /3/ şıfāk kim deri altındadır kaçan şıfāk-ı ebyaz münkeşif anuñ gibi ebyaz kim
- /4/ deri altındadır anuñ gibi deri kim ḫālye ola sen dut mervedeyi
- /5/ қо mevzi[‘] -ı şānī üzerine şıfākdan dağı kebs ide baṭnuñ ‘umḫına dek
- /6/ andan mevzi[‘] ını ⁶⁰⁶ ناسين taraf-ı mervede üzerine şıfākdan dağı telfi

⁶⁰¹ Kasıklarda oluşan fitik hakkında uygulanacak tedavi yöntemi.

⁶⁰² Vücudun karın ile uyluk arasındaki bölümünde, kasıkta.

⁶⁰³ **fitik**: İç organlardan bir parçanın, genellikle bağırsak bölümünün karın çeperlerini geçip deri altında ur gibi bir şişkinlik yapması, kavlıç, yarımlik. (i.h.)

⁶⁰⁴ Metaldan yapılmış, işlenmiş, imal edilmiş.

⁶⁰⁵ **mevzi[‘]-ı fitik**: İç organlardan bir parçanın, genellikle bağırsak bölümünün karın çeperlerini geçip deri altında ur gibi bir şişkinlik yaptığı yer, bölge. (i.h.)

⁶⁰⁶ Uygun, yerinde, yarasır, yakışır.

- /7/ ide hıyātetile ⁶⁰⁷ ادهما بالآخر daḥı medd ide ʔaraf-ı mervedeyi şıfākı
- /8/ ʔaʔı itmeye elbetde daḥı beyza'ı mes itmeye daḥı ğayrısını nitekim sen bildüñ
- /9/ ı ilāc adrehi dire mu'ābiyede⁶⁰⁸ andan ı ilāc ide ı ilāc-ı cerāḥātıla
- /10/ ʔacān ḥayṭuñ nefsi munʔaṭı' olsa sen cerḥe cebr itseñ şıfāk
- /11/ münʔabız olur sen fatıḫden⁶⁰⁹ ğayrısını ziyāde olmaya keyy-i ecveddür

110a

- /1/ ⁶¹⁰ في استرخا جالدة الخصا ba' zı nāsda müsteriḥ olur luḥūm müsteriḥ olmazsızın
- /2/ anuñ gibi luḥūm kim icindedür daḥı manzarın aça eyle gerekdür kim
- /3/ şu kimesnekim anuñ ı ilācına rağbet ider ı alili arḥası üzerine uzada
- /4/ cemı'ı cildi müsterḥāyı kese cild-i ğalız üzerine andan şefeteyni cem' ide
- /5/ hıyātetile eger sen dilersen evvelā cild-i müsterḥāyı ḥayṭ it üç ḥayṭıla
- /6/ yāḥūd dört ḥayṭıla şaḥ it şaḥ idüb hıyāteden daḥı kes hıyāṭān
- /7/ ortasını daḥı mu'ālece eyle ı ilāc-ı cerāḥıla ḥatta ḥuyūt sāḫıṭ ola
- /8/ cerḥ müfdimde ola ⁶¹¹ في الاخصا iḥzā ḥarāmdur bizüm şer' ümüzde
- /9/ be-dürüsti sen anı zıkr itdüñ iki vechile ⁶¹² ادهما ola ı ilm-i ṭabıbdde ola
- /10/ andan sāyıl ola tā ki ı ilācı bile şu kimesnekim ı itirā ider aḥir ʔası be-dürüsti
- /11/ muḥṭāc olur keşiran iḥşāya ba' zı ḥayvān bizüm menāfi' ümüzde ḥımlān gibi

110b

- /1/ neyūs⁶¹³ gibi daḥı ʔaṭāṭ gibi daḥı nekim bunlara beñzer varısa iḥşā iki nev'

⁶⁰⁷ Birini diĝeriyle.

⁶⁰⁸ **mu'āniye:** Kasık bölgesi. (i.h.)

⁶⁰⁹ **fitiḥ:** İç organlardan bir parçanın, genellikle baĝırsak bölümünün karın çeperlerini geçip deri altında ur gibi bir şişkinlik yapması, kavlıç, yarımlik. (i.h.)

⁶¹⁰ Hadımlık düĝümünü rahatlatma hakkında uygulanacak tedavi yöntemi.

⁶¹¹ Hadım olma durumunda.

⁶¹² İkisinden biriyle.

⁶¹³ **teyūs:** Koç, teke. (i.h.)

- /2/ üzerinedür ammā razzıladur yāhūd şaqqıladur ⁶¹⁴ و القطع anuñ gibi kıt^c ı kim
- /3/ razzıladur hayavāt otura mā³-i hārda hatta ikisi müsterih ola ve ⁶¹⁵ سدلي
- /4/ andan irzā ide elünile tā munhal olunca mütebîn⁶¹⁶ olmaya yapışduğı
- /5/ vaqt ihşā şağ ile dağı kaç^c ahyavānı mes ide dağı cild-i haşā³ i
- /6/ karz ide şol elile andan ma^c ālīki bağlaya dağı şağ ide her
- /7/ beyzanuñ üzerine şağ-ı vāhid hatta kaçan beyzatān aşikāre olsa
- /8/ sen ikisin bile kes selh itdügününden sonra terk itme anuñ üzerine
- /9/ şifākātdan bir şey şifāk-ı raķīķden ğayri anuñ gibi raķīķ kim
- /10/ ev^c iye üzerine olur imdi işbu ihşā aḥir ihşā-yı rızādan anuñicün
- /11/ razīye-i keşiri ammā bākī kalur ünşeyeynden şey sen hayavānı cimā^c ı istihā

111a

- /1/ eyle andan cerhe mu^c ālece ide ⁶¹⁷ في الملاج الخنثي hunşa erenlerde iki nev^c
- /2/ üzerinedür birisi budur ki zāhir olur şafi yeleşinde yāhūd hişā derisinde
- /3/ işneyn arasında ⁶¹⁸ شكل كانه امرأة ferc gibi anda kııl ola andan bevl
- /4/ yeriş olur şu nesnekim cild-i haşādur immā nisāda niķri^c ⁶¹⁹ vāhid-i levcün⁶²⁰
- /5/ üstinde olur ^c āne fevķinde müzākiri recul gibi şığār ola ⁶²¹ لبيته نابته
- /6/ ola hāricedek birisi bulur ki ⁶²² كانه قضيب الرجل و الانثيين كالاتنين
- /7/ gibidür şelāşenüñ ^c ilācı erenlerden ve ^c avratlardan kese
- /8/ işbu luḥüm-ı zāyide³ i kese hatta eşeri ^c āfi ola dağı mu^c ālece ide ^c ilāc-ı cerhile
- /9/ ⁶²³ اما النوع الثاني ricālden anuñ gibi ricāl kim cild-i haşādan bevl

⁶¹⁴ Kesme işlemi.

⁶¹⁵ Kapanmış, herhangi bir şeyin geçmesine imkân vermeyen, tıkanmış, tıkalı.

⁶¹⁶ **mütebeyyin**: Belirgin. (i.h.)

⁶¹⁷ Erkek veya kadın olduğu belirsiz olma durumunda kullanılacak ilaç.

⁶¹⁸ Şekli kadın cinsel organı gibi.

⁶¹⁹ **nev^c**: Çeşit, tür. (i.h.)

⁶²⁰ **vāhid-i ferc**: Kadının cinsel organının biri. (i.h.)

⁶²¹ Ekzofitik, dışa doğru büyüyen ufak bir çıkıntı.

⁶²² Erkeklik organı ve testisleri gibi.

⁶²³ İkinci çeşidi ise.

/10/ çıkar anuḡ ‘ameli yoḡdur daḡı birisi bu yoḡdur elbette ⁶²⁴ في قطع البطن في اللحم الناقى في
فروج النساء

/11/ bazarı keṣir immā ziyāde olur ḡadirde

111b

/1/ emri ṭabī‘i üzerine ḡatta manzara aḡıla taḡḡik ‘azim olur ba‘zı nisāda ḡatta neṣr

/2/ ider ricāl gibi aleti cimā‘ olur eyle gerekdür sen yapışasın faşl-ı baṭṭı elüñile

/3/ yāḡūd şanāre ile daḡı kesesin sen im‘ān itmeyesin ḡatı‘ da ḡuşūşā ki

/4/ ‘umḡı aşılta ola tā ki ‘arız ⁶²⁵ الانزودم daḡı mu‘ālece ide ‘ilācı cerḡile

/5/ ⁶²⁶ اما اللحم النابت imdi ol bir laḡımdur ki biter fım raḡimde ḡatta ṭolar

/6/ keṣir immā çoḡ ḡarice mişālī zeneb üzerine evāyilde aḡa ad verürler ba‘zı

/7/ maraz-ı zenbī deyü daḡı kese bazarı kesdüḡi gibi daḡı mu‘ālece ide şol sen

/8/ bildüḡünleyin ⁶²⁷ في الملاج العرتقا ید bildüḡünleyin

/9/ yāḡūd delüḡi şaḡir ola ol immā ṭabī‘i olur anasından ve atasından

/10/ ve immā ‘arazī olur ‘arazinüñ ‘illeti gecdi yāḡūd laḡm-ı nābitdür idendür

/11/ daḡı şıfākı raḡikdendür yāḡūd keniyzdendür immā ‘umḡa ‘l-laḡım ola

112a

/1/ yāḡūd cevānibinde ola yāḡūd a‘lāsında ve yāḡūd esfelinde cimā‘ dan

/2/ men‘ ide daḡı ḡabelden ve daḡı viladetten keṣir immā ṭamaşı ⁶²⁸ men‘ ide

/3/ bunun ma‘rifeti nazār iledür ḡābileden eḡer şed zāhir ḡarīb olsa eḡer zāhir

/4/ olmasa ḡışa barmaḡıla yāḡūd mervede ile eḡer şed şıfāk-ı raḡikden

/5/ ḡarīb olsa sufrāyinden ⁶²⁹ sen ḡırḡa ile al imdi ol sufrāyni ⁶³⁰

⁶²⁴ Karın duvarını kesme ve mesaneden parça alma.

⁶²⁵ Kanamaya maruz kalmış.

⁶²⁶ Et çıkıntısı, parçası.

⁶²⁷ Mesane kapalılığı, darlığı tedavisi.

⁶²⁸ **ṭamş**: İnsanda ve bazı yüksek memelilerde periyodik olarak görülen döllenmemiş yumurta ile uterus duvar tabakasının dışarı atılması. (i.h.)

⁶²⁹ **şefrayn**: İki dudak. (i.h.)

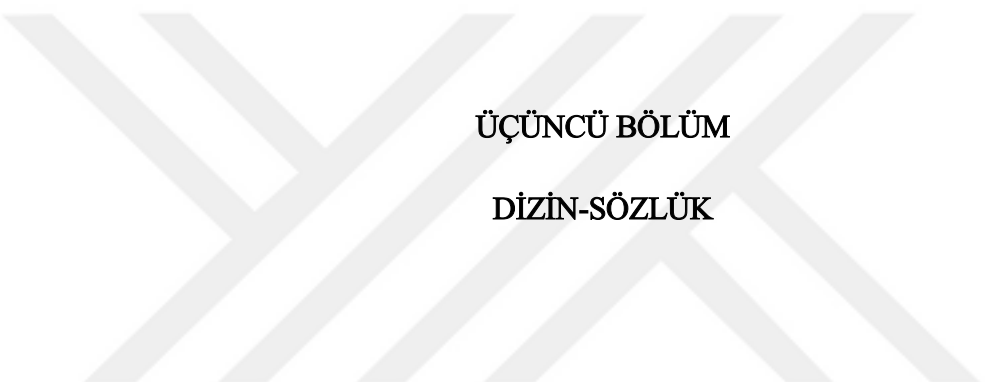
⁶³⁰ **şefrayn**: İki dudak. (i.h.)

- /6/ refāyide beñzer kıla barmağunı kıoya yedeynüñ cemī' isine ' avrat
- /7/ arķası üzerine mefrece ⁶³¹ ساقیها andan sufrāyni⁶³² medd ide kıuvvet ile
- /8/ ĥatta şıfāk-ı raķīķ çıķa dağı şālīşi aça andan yünile duta içüre
- /9/ zeytde dağı kıoya mevzi' uñ dağı her gün cimā' ide tā ki mevzi' ⁶³³ مرة
- /10/ uđrā mülteħim ola eger şıfāk ġalīz keşif olsa sen şakķ it mibza' -ı ' arız
- /11/ ile varaķ-ı ās gibi eger sedd laħm-ı nābitden olsa sen ' alķ eyle

⁶³¹ İki bacağı.

⁶³² **şefrayn:** İki dudak. (i.h.)

⁶³³ Bir kere daha.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
DİZİN-SÖZLÜK

-A-

ac: (Ar.) 1. Fil dişi. 2. Bağa.

a.+da 17a/11/

ac-: *krş.* aç-.

a.-a 14a/6/, 69a/6/, 73b/5/

a.-arsaḡ 109a/3/

a.-asın 23a/4/

a.-maya 6a/8/

‘**acaibe:** (Ar.) Garip, tuhaf, şaşılacak.

33b/10/

acıl-: *krş.* açıl-.

a.-a 14b/3/, 58b/6/, 88a/4/

a.-acaḡ 63a/11/

a.-duḡı 38b/4/

a.-mamış 14a/6/

a.-maz 4b/2/

a.-miş 5a/9/, 14a/5/

a.-sa 44b/1/

a.-ur 3b/1/

a.-ursa 85a/9/

‘**acibān:** (Ar.) Tuhaf, acayip, ilginç şeyler. 14b/10/

‘**acle:** (Ar.) İlaç. 15a/5/, 15b/9/, 51a/6/

‘a.+yi 16a/8/

aclık: Aç olma durumu.

a.+la 5b/10/

acuk: *krş.* **açuk.** 27b/1/, 39b/8/, 79b/1/

a.+la 23b/10/, 27b/7/, 79b/7/

aç-: Açmak.

a.-a 15b/4/, 64a/9/, 69b/10/,
110a/2/, 112a/8/

açıl-: Açılmak.

a.-a 6b/8/, 57a/9/, 68b/5/,
111b/1/

a.-miş 14a/5/

a.-mişdur 5b/5/

açuk: Açık. 6b/7/

ad: Bir kimseyi, bir şeyi anlatmaya, tanımlamaya, açıklamaya, bildirmeye yarayan söz, isim, nam. 62a/3/

‘**add:** (Ar.) 1. Saymak, olduğu gibi kabul etmek. 2. Değer, itibar. 6b/11/, 7b/9/, 8a/1/, 22b/8/, 35b/5/, 37a/8/, 43a/4/, 49a/4/, 56b/11/, 57a/1/, 58b/3/, 60a/3/, 65a/11/, 67b/4/, 69b/3/, 70b/8/, 71b/10/, 79b/10/, 81a/6/, 107a/5/, 111b/6/

‘a.+ı 2a/4/

‘**add:** *krş.* ‘**ad.** 60a/3/, 65b/10/, 69a/11/, 71b/10/

‘**ādde:** (Ar.) Arapça adet sözünün kısaltılmış biçimi. 18a/7/

ādem: (Ar.) İnsan. 95a/6/

ā.+üñ 3a/10/, 3a/10/, 13b/4/
‘**ādil**: (Ar.) 1. Adalet sahibi, adaletli.
2. Hakkı teslim eden. 24a/11/
‘**adīmü’l-laḥmi**: (Ar.+Ar.) Etsiz, kassız,
cılız, zayıf bünye.
‘a.+dür 79a/8/
‘**adl**: (Ar.) Kas.
‘a.+i 30a/2/
‘**adma’**: (Ar. ‘**udd ma’a**.)
İltihaplanmaya bağlı kabarcık, şişlik.
101a/11/
adreh: (Ar.) Fıtık. 101b/4/, 101b/10/,
103b/10/, 105a/4/, 107a/5/
a.+i 104b/3/, 108b/10/, 109a/1/,
109b/9/
‘**āfa**: (Ar. ‘**āne**.) Kasık kemiği.
‘a.+nuñ 89b/7/
‘**afay**: *bknz.* ‘**āne**. 88b/2/
afet-i rediyyeten: (Ar.) Hastalıkların
dokularda yaptığı bozukluğun geri
çevrilmesi. 27a/2/
‘**āfi**: (Ar.) Engerek yılanı. 111a/8/
‘**āfiye**: (Ar.) Hastalıklardan uzak olma,
sağlık, sıhhat. 39a/4/
‘**afv**: (Ar.) 1. Bağışlama, birinin suçunu
görmeme, kabahate bakmama. 2. Bir
suçlu hakkındaki hüküm kesinleştikten

sonra cezayı tamamen veya kısmen
ortadan kaldırma. 54b/11/
ağ: Ağ, örümcek ağı.
a.+ıla 54b/11/
a.+ının 61a/8/
ağar-: 1. Beyazlaşmak. 2. Aydınlanmak.
3. Rengi solmak.
a.-a 40a/10/
a.-dur 9b/10/
a.-ınca 7b/1/
ağ(1)z: Yüzde, avurtlarla iki çene
arasında bulunan, ses çıkarmaya, soluk
alıp vermeye yarayan ve besinlerin
sindirilmeye başlandığı organ.
a.+a 74a/3/, 74a/4/
a.+da 79a/5/
a.+ı 16a/2/, 34a/5/, 38a/3/,
68b/5/, 69a/5/, 85a/1/
a.+ına 16b/3/, 24a/2/, 67b/4/,
98b/5/
a.+ında 16a/2/, 72a/11/
a.+ından 100b/11/
a.+ını 16b/7/, 37a/5/, 69a/6/,
69b/9/, 72b/4/, 73b/5/, 74a/4/
ağu: Ağı, zehir, sem. 2b/2/
aḥare: (Ar.) Başka, diğer, özge, gayrı.
3b/7/

aḥar-i rakīk: (Ar.+Ar.) Diğer ince ve narin tıbbi alet. 51a/3/

aḥarü'l-tıbb: (Ar.+Ar.) Diğer tıp yöntemleri. 4a/11/

a.+dur 4a/7/

aḥer: (Ar.) Başka, diğer, gayrı. 5b/6/, 5b/7/, 25b/4/, 28b/10/, 29a/3/, 29a/4/, 29a/5/, 29b/6/, 32a/7/, 46b/4/, 63b/5/, 78b/3/

a.+den 85b/2/

aḥar-i siyāh: (Ar.+Far.) Diğer siyah olan.

a.+dan 32b/6/

aḥir: (Ar.) Ahir, son. 17b/4/, 23a/2/, 25a/4/, 52b/8/, 61b/1/, 75a/2/, 77a/4/, 80a/2/, 82a/7/, 84a/8/, 103a/6/, 110a/10/, 110b/10/

a.+e 32a/6/, 50a/2/, 103b/1/

a.+i 108a/3/, 108a/4/

a.+inde 106a/9/

a.+inden 53a/10/

a.+ine 55b/11/

a.+inüñ 23b/6/

aḥz: (Ar.) 1. Almak, tutmak, ele geçirme. 2. Alan, alıcı.

a.+i 54a/7/

aḥizz-i şavt: (Ar.+Ar.) 1. Ses alanı, işitme bölgesi. 2. Ses kısılması.

a.+ı 71a/7/

aḥlāt-ı ḡalīz: (Ar.+Ar.) 1. İnsan bedeninde var olduğu ileri sürülen yoğun kıvamda olan dört unsur. 2. Yoğun haldeki karışım.

a.+e 23b/4/

a.+den 26a/3/

aḥm: (Ar. iḥmi.) Himaye etme, koruma, pansuman yapıp yarayı sarma. 5a/6/

aḥmā: (Ar.) Pek hamiyetli. 7b/1/, 10b/7/

aḥşen: (Ar.) Çok güzel, en güzel.

a.+i 86a/5/

aḥvāl: (Ar.) Durumlar, haller, vaziyetler. 86a/4/

a.+de 105a/5/

aḥyavān: (Ar. ḥayevān.) Duygu ve hareket yeteneği olan, içgüdüleriyle hareket eden canlı yaratık, hayvan.

a.+ı 110b/5/

aḥzar: (Ar.) Yeşil, yemyeşil, pek yeşil. 29a/10/, 58a/10/

aḥ(ḡ): Ak, beyaz. 13a/2/, 32a/3/, 57b/3/, 86b/4/

aḥ-: Akmak.

a.-a 27b/3/, 28b/4/, 37b/10/,
39b/3/, 71b/6/, 89a/3/, 94a/2/, 94a/7/

a.-ar 82b/2/, 96a/2/

a.-ması 35a/8/

a.-sa 15a/10/, 24a/6/

‘**aķbe**: (Ar.) Nöbet, engel, geşit, engebe.
74b/5/

‘**aķd**: (Ar.) 1. Düğümleme,
düğümlenme. 2. Bağ, bağlama,
bağlanma. 27a/11/, 51a/2/, 51a/4/

‘a.+i 18a/6/, 27b/1/, 63b/4/,
68b/9/, 84a/9/, 88a/3/

‘**aķd-i keşire**: (Ar.+Ar.) Parçalanmış,
dağıtılmış olan düğüm veya bağ.

‘a.+i 63b/3/

aķdāh: (Ar.) Kadehler. 27a/11/

a.+da 27b/3/

‘**aķden**: (Ar.) Bağlayarak, düğüm atarak.
39b/2/

‘**aķdeyn**: (Ar.) Çift düğüm; çift bağlama.
28a/4

‘a.+i 27b/1/

‘**aķik**: (Ar.) Üzerine işlem yapılabilen
kıymetlice bir tür taş, yüzük taşı.

‘a.+ün 29b/8/

‘**aķil**: (Ar.) Üstünde belirdiği organı
yavaş yavaş yiyip bitiren, yenirce

denilen yara, kemirici ülser, kanser.
31b/7/, 78a/11/

aķlık(ę): Beyazlık. 34b/6/

a.+ı 102a/3/

a.+ına 12a/8/

aķm: (Ar.) Dik tutma. 22b/8/

‘**aķrabāt**: (Ar.) Akrab otları.

‘a.+ı 63a/1/

aķreb: (Ar.) En yakın.

a.+dür 4b/7/

‘**aķre-i fāsıde**: (Ar.+Ar.) Bozuk halde
olan bağ, düğüm.

‘a.+nün 106a/11/

‘**aķrerūķa**: (Ar. ‘**anzarūt.**) Sıcak
ülkelerde yetişen bodur bir ağaç, bu
ağacın yara tedavisinde kullanılan
reçinesi göz hastalıkları ile bazı ağrıların
tedavisinde kullanılmaktadır. 59b/7/

al-: Almak. 27a/9/, 42b/10/, 45b/3/,
62a/2/, 71b/1/, 103b/11/, 112a/5/

a.-a 6b/2/, 11b/8/, 16a/6/, 27b/2/,
27a/8/, 28b/7/, 30b/7/, 36a/7/, 39a/9/,
46b/6/, 54a/4/, 54b/10/, 55b/2/, 59b/9/,
67b/10/, 72a/6/, 73b/4/, 73b/9/, 79a/5/,
80a/4/, 89b/2/, 95b/2/, 95b/3/, 97a/10/,
98a/2/, 98b/4/, 99b/4/, 102b/1/, 103b/6/,
103b/8/, 103b/8/

a.-asın 21a/2/, 21a/3/, 60b/6/,
63b/2/

a.-ayım 6a/8/

a.+mağicün 9b/9/

a^çlā: (Ar.) 1. En yüksek, en üst. 2. En iyi,
pekiyi.

a.+da 49a/5/, 53a/9/, 100a/5/

a.+i 55b/5/

a.+nuñ 49b/6/

a.+sı 47a/5/, 47a/11/

a.+sına 31b/11/

a.+sında 63b/2/, 112a/1/

a^çlağ: (Ar.) 1. Pıhtılaşmış kan. 2. Sülük.

ç a.+ı 73a/11/

ç a.+ınuñ 73b/2/

a^çlağa: (Ar.) Alaka, ilgi. 65a/11/, 80b/6/

ç a.+i 73b/6/

a^çlāmāt: (Ar.) Belirtiler, işaretler. 75a/1/

ç a.+ı 102a/2/

a^çlāmātü 'd-dā: (Ar.+Ar.) Hastalığın
belirtileri, işaretleri. 84b/4/

a^çlāmet: (Ar.) İz, nişan, işaret. 12a/6/,
32a/8/, 39b/7/

ç a.+den 87b/4/

ç a.+i 12b/1/, 97a/3/, 106b/11/,
107a/2/

ç a.+inden 25b/3/

ç a.+üñ 12a/7/

alāt: (Ar.) Aletler.

a.+dan 46a/1/, 89a/4/

a.+ı 1b/9/

a.+larıla 66b/4/

alāt-ı āhîr: (Ar.+Ar.) Sonuncu, sonraki
aletler. 83a/6/

aldur-: Aldırmak.

a.-mağdadur 2b/7/

alet: (Ar.) 1. İş görmeye yardımcı aygıt.
2. Makine. 3. Vasıta. 28b/1/, 70a/8/,
70a/8/, 71a/6/, 71a/11/, 71b/1/, 72b/8/,
80b/2/, 90b/2/, 90b/3/, 96a/10/, 104b/10/

a.+den 54b/8/

a.+dür 15a/7/, 73b/11/

a.+e 71b/7/

a.+i 72b/3/, 73b/8/, 89b/11/,
90a/1/, 90b/7/, 90b/10/, 98b/2/,
104b/10/, 111b/2/

a.+ile 47a/10/, 70a/6/, 71a/4/,
73a/8/

a.+üñ 71b/2/

aleteyn: (Ar.) İki tane alet.

a.+ile 71a/5/
alet-i bakır: (Ar.+Tr.) Bakırdan yapılmış araç.

a.+dan 73a/3/

alet-i fızza: (Ar.+Ar.) Gümüş alet.

a.+dan 90a/6/

alet-i laṭīf: (Ar.+Ar.) Yumuşak ve mütenasip olan araç, alet.

a.+i 63a/7/

alet-i mevşūfa: (Ar.+Ar.) Bir sıfatla tavsif edilen alet, araç. 73b/5/

alet-i uḥrā: (Ar.+Ar.) Diğer, başka alet. 74a/2/

alet-i zıkvāt: (Ar.+Ar.) Temiz, pak cerrahi bir alet.

a.+ıla 73a/11/

algı: Haşhaş kozasını çizip akan sütü almaya yarıyan aygıt. 72b/10/

alın: Yüzün, kaşlarla saçlar arasındaki bölümü.

a.+a 33b/2/

a.+da 42b/10/, 86a/9/

a.+uḡ 42b/10/, 42b/11/, 43a/1/, 44a/9/

‘**alike**’l-merbū: (Ar.+Ar.) İçine bir şey koyacak orta boylu torba.

‘a.+dan 45b/4/

‘**alil:** (Ar.) Hasta, hastalıklı, mariz, illetli kimse. 8a/11/, 23a/11/, 24b/8/, 28a/10/, 30a/1/, 34a/6/, 36a/11/, 59a/11/, 61a/3/, 61b/5/, 71a/9/, 72b/9/, 84a/1/, 86a/5/, 86b/7/, 88b/11/, 89a/11/, 90b/5/, 95a/6/, 95a/7/, 95b/10/, 97a/10/, 101b/2/, 102a/11/, 104b/1/, 106a/1/, 107a/9/

‘a.+den 81a/1/

‘a.+e 26a/1/, 87b/8/, 98b/9/

‘a.+enüḡ 100b/9/

‘a.+i 60b/6/, 89b/10/, 95b/6/, 99a/3/, 105a/3/, 106a/2/, 109a/11/, 110a/3/

‘a.+üḡ 32a/5/, 57b/11/, 66b/2/, 67b/6/, 97a/4/

‘**alim-i bi’l-teşriḥ:** (Ar.+Ar.) Bir cesedi kesip parçalara ayırarak inceleyen uğraşan kişi. 2a/5/

‘**alize:** (Ar.) Kalın cerrahi işlemlerde kullanılan mil. 52b/8/

‘**alk:** (Ar.) Donmuş kan, pıhtılaşmış kan. 49a/8/, 49b/1/, 65a/8/, 86a/11/, 89a/1/, 112a/11/

‘**alka:** *bknz.* ‘**alk.**

‘a.+i 73b/11/

Allah: (Ar.) Kainatta var olan her şeyi yaratan, koruyan, tek ve yüce varlık. 30a/2/

‘**alm:** (Ar.) İşaret, bildirge. 12a/6/

alt: Bir şeyin yere bakan yanı, zir, üst karşıtı.

a.+ına 6b/4/, 9a/8/, 22b/8/,
26b/10/, 32a/6/, 66b/4/

a.+ında 8b/4/, 11a/9/, 11b/2/,
13a/1/, 19a/5/, 21a/7/, 23a/1/, 23a/2/,
23b/6/, 23b/7/, 25a/3/, 25b/1/, 28b/10/,
31b/10/, 69a/1/, 69a/4/, 74a/4/, 77b/7/,
77b/7/, 79a/6/, 85a/3/, 85b/5/, 86a/6/,
92a/6/, 93b/7/, 94b/2/, 94b/9/, 97b/2/,
97b/7/, 99b/11/, 100a/4/, 100b/7/,
101b/5/, 102b/1/, 107a/4/, 107b/5/

a.+ındadır 11a/1/, 11a/6/,
93b/2/, 107b/7/, 108b/2/, 109b/3/,
109b/4/

a.+ından 62b/6/

altı: Beşten sonra gelen sayının adı.
18b/4/, 40b/7/, 41b/3/, 72a/8/, 105a/1/

a.+sın 33b/8/

aluş: *bknz. alın.*

a.+a 8b/5/

ama: *bknz. ammā.* 65b/4/

a‘māl-ı tıb: (Ar.+Ar.) Tıbbi
müdahaleler, eylemler.

a.+dan 29a/6/

‘**amātım:** (Ar. ‘**imāmet.**) İnce ve seyrek dokunmuş, hafif ve yumuşak pamuklu bez, tülbent; sarık.

‘a.+i 28a/10/

‘**amel:** (Ar.) Etki, kullanım, işlem. 1b/9/,
2a/5/, 2a/6/, 2a/6/, 2a/6/, 2a/7/, 6b/7/,
7a/7/, 12b/1/, 13a/9/, 13a/11/, 28b/2/,
42b/1/, 49a/5/, 54b/5/, 55b/4/, 58a/8/,
62a/7/, 62b/7/, 64a/6/, 64b/5/, 89b/4/,
103a/4/, 103a/10/, 104a/9/, 104b/2/,
105b/8/

‘a.+de 2b/5/, 57b/7/

‘a.+den 38b/3/, 42b/2/, 78a/10/

‘a.+e 20b/11/

‘a.+i 39a/11/, 56b/11/, 58b/2/,
69a/11/, 69b/8/, 73a/7/, 111a/10/

‘a.+ün 41b/9/, 66a/1/, 76a/7/,
93a/10/

a.+ünde 42a/3/

a.+ünden 14a/4/

a.+üğe 78b/2/, 101a/10/

a.+üñi 32b/1/, 58a/9/, 98a/11/

‘**amel-i bi’l-yed:** (Ar.+Ar.) El yardımıyla yapılan iş veya eylem. 1b/3/,
1b/5/, 1b/8/

‘**amel-i hayt:** (Ar.+Ar.) Dikiş dikmek.

‘a.+ı 67b/10/

‘**amel-i ‘ilm:** (Ar.+Ar.) İlmi iş, eylem.

‘a.+iyyeyle 1b/6/

amîk: (Ar.) 1. Derin. 2. İnceden inceye.

a.+i 34b/5/

‘**amk:** (Ar. ‘**umk.**) Göbek deliği.

‘a.+ında 84b/6/

ammā: (Ar.) Fakat, lakin, ancak, ne var

ki. 3b/3/, 4a/5/, 4a/7/, 6b/9/, 12a/2/, 12b/5/, 16a/5/, 16b/1/, 21b/6/, 24a/5/, 28a/1/, 36a/6/, 39a/8/, 39a/11/, 45b/3/, 52a/9/, 52a/10/, 53b/2/, 56a/9/, 56b/5/, 57a/7/, 57a/11/, 63b/6/, 64a/9/, 65a/4/, 66a/10/, 68b/4/, 69a/5/, 72b/10/, 73a/2/, 75a/5/, 75a/9/, 75b/11/, 77a/3/, 77b/6/, 79a/3/, 79a/4/, 84b/3/, 86b/6/, 87a/4/, 87a/5/, 87a/6/, 87a/7/, 87a/11/, 88b/9/, 92a/1/, 92b/3/, 93a/6/, 93a/9/, 93a/9/, 93a/11/, 94a/10/, 94a/11/, 97a/5/, 98a/11/, 100a/8/, 101b/2/, 103a/1/, 105a/6/, 106b/8/, 106b/9/, 108b/7/, 110b/11/, 110b/2/

‘**amme:** (Ar.) Halk, bütün herkes, kamu.

4a/7/

‘**amūd:** (Ar.) Direk, sütun. 2. Dikey.

70b/8/

‘**amyan:** (Ar. ‘**umyan.**) Kör, ucu kalın cerrahi alet.

‘a.+dur 81b/6/

añ- Birini veya bir şeyi akla getirerek sözünü etmek veya onu düşünmek, zikretmek, hatırlamak.

a.-avuz 2b/11/

ana: Çocuğu olan kadın, ana, valide.

a.+sı 91a/7/

a.+sından 111b/9/

aña: Ona. 1b/10/, 2b/5/, 4b/6/, 4b/11/, 6b/11/, 8a/1/, 15a/2/, 16b/1/, 17a/4/, 19a/2/, 25a/6/, 26b/9/, 38a/6/, 49a/4/, 53b/1/, 53b/4/, 58b/5/, 58b/8/, 62a/3/, 63b/2/, 64a/7/, 64b/1/, 67b/4/, 69a/7/, 69b/3/, 69b/5/, 70b/7/, 70b/8/, 75a/10/, 78a/9/, 79b/10/, 80a/2/, 81a/6/, 83b/10/, 86a/3/, 86b/2/, 89a/8/, 90b/6/, 90b/9/, 94b/4/, 96a/10/, 100b/2/, 101b/4/, 101b/6/, 101b/11/, 106a/9/, 107a/5/, 108a/10/, 111b/6/

añal: Sindirim sisteminin sonunda bulunan ve dışkıının atılmasına yarayan çıkış deliği, makat, şerç.

a.+dan 57b/3/

anar: (Far.) Nar. 70b/4/, 72a/11/, 92a/8/

‘**anbe:** (Ar. ‘**anbiye.**) Şişlik, göz tabakalarından biri üzerinde meydana gelen şiş, sklera veya kornea fitiği. 60a/11/, 70b/9/

‘a.+lere 71a/5/

‘a.+nün 71b/11/

‘**anbeh:** (Ar. ‘**anbiye.**) Şişlik, göz tabakalarından biri üzerinde meydana gelen şiş, sklera veya kornea fitiği.

‘a.+i 60b/1/

ancağ: “Yalnızca” anlamında, sınırlama bildiren bir söz, bir. 26b/7/, 31a/9/, 62a/5/, 75b/7/

ancılayın: Onun gibi, o kadar, öyle. 2a/3/, 9a/10/, 18b/5/, 21a/8/, 29a/5/, 29a/8/, 39a/9/, 43b/2/, 47b/10/, 64a/3/, 77a/11/, 81a/6/, 81b/4/, 82a/7/, 83a/10/, 84a/9/, 84b/3/, 85b/11/, 86a/2/, 86b/10/, 94a/5/, 94b/6/, 98b/6/, 103b/10/, 108a/8/

anda: Orada, o anda, o zaman. 3a/2/, 3a/6/, 3a/9/, 3b/4/, 3b/11/, 5b/8/, 6a/7/, 6b/1/, 8a/4/, 8a/6/, 8b/9/, 9b/4/, 11a/2/, 14b/7/, 15b/9/, 16a/5/, 16a/5/, 17b/7/, 18a/3/, 18a/4/, 27a/9/, 28a/3/, 33a/4/, 33a/9/, 34b/5/, 38a/10/, 38b/3/, 38b/8/, 39a/5/, 39a/11/, 40a/6/, 40a/7/, 40b/9/, 41a/9/, 44b/6/, 46a/2/, 46a/7/, 46a/11/, 47a/3/, 47a/9/, 47a/11/, 47b/6/, 47b/11/, 49a/5/, 49b/6/, 49b/11/, 51a/2/, 53a/6/, 53a/8/, 54a/4/, 54a/5/, 55a/7/, 55b/2/, 55b/4/, 55b/7/, 56a/8/, 56b/4/, 56b/8/, 57a/4/, 57b/10/, 58a/2/, 58a/10/, 58b/6/, 59a/2/, 59a/3/, 60a/7/, 60b/5/, 61a/1/, 61a/2/, 61a/5/, 61b/4/, 62a/8/, 63a/1/, 63a/5/, 63b/3/, 63b/9/, 64a/8/, 64a/8/, 64a/9/, 64b/5/, 66a/11/, 67a/3/, 68b/7/, 68b/8/, 69a/9/, 69a/9/, 70b/4/, 71a/2/, 71a/7/, 71b/4/, 71b/6/, 72a/11/, 72b/4/

73b/5/, 73b/5/, 74a/2/, 74b/3/, 74b/8/, 75a/2/, 75b/8/, 76a/7/, 76b/3/, 76b/5/, 77b/3/, 78a/1/, 78a/1/, 79a/11/, 79b/2/, 79b/4/, 79b/9/, 80a/2/, 80a/3/, 80b/1/, 80b/2/, 82b/2/, 84b/4/, 85a/8/, 85b/1/, 85b/2/, 85b/8/, 86a/1/, 86a/3/, 86a/5/, 86a/6/, 86a/8/, 87a/7/, 87b/7/, 88a/4/, 88b/3/, 88b/5/, 91a/1/, 92a/5/, 93b/4/, 94a/9/, 95a/4/, 96a/1/, 96a/8/, 96a/9/, 96a/9/, 96b/3/, 96b/4/, 97a/4/, 97a/5/, 97a/6/, 98a/1/, 98a/8/, 100b/1/, 105a/6/, 105b/11/, 106a/1/, 106a/7/, 106a/8/, 106a/8/, 107a/7/, 108a/2/, 108b/3/, 111a/3/

andaki: Oradaki, o andaki. 35b/9/

andan: Ondan; sonra. 1b/6/, 5a/4/, 5a/6/, 5a/7/, 5a/9/, 5b/1/, 5b/2/, 5b/4/, 5b/7/, 5b/8/, 5b/9/, 5b/10/, 6a/5/, 6b/3/, 6b/5/, 6b/6/, 6b/7/, 6b/8/, 7a/1/, 7a/3/, 7a/5/, 7a/7/, 8a/3/, 8a/7/, 8b/7/, 8b/9/, 9a/4/, 9b/6/, 9b/11/, 10a/9/, 10a/10/, 10a/11/, 10b/5/, 10b/8/, 11a/3/, 11b/1/, 12a/7/, 12a/10/, 12b/6/, 12b/7/, 12b/11/, 13a/10/, 13b/2/, 13b/9/, 13b/11/, 14a/4/, 14a/5/, 14a/7/, 14b/1/, 14b/9/, 15a/5/, 15a/9/, 15a/9/, 15a/10/, 15a/11/, 15b/11/, 16a/1/, 16a/7/, 16a/8/, 16a/8/, 16b/4/, 16b/7/, 17a/1/, 17b/1/, 17b/3/, 17b/4/, 17b/5/, 17b/6/, 18a/2/, 18a/2/, 18a/8/, 18a/9/, 18a/11/, 18b/2/, 18b/6/, 18b/6/, 19a/4/, 19b/4/, 20b/4/, 20b/5/, 20b/8/, 21a/3/, 21a/4/, 21b/8/, 22a/4/

22a/5/, 22a/7/, 22b/8/, 22b/11/, 23a/2/,
23a/4/, 23a/6/, 23b/11/, 24a/2/, 24a/6/,
24a/8/, 24a/8/, 24a/9/, 24a/10/, 25b/10/,
26a/4/, 26a/5/, 27a/5/, 27a/9/, 27b/3/,
27b/3/, 27b/6/, 27b/8/, 28b/1/, 28b/2/,
28b/4/, 29a/3/, 29a/3/, 29a/4/, 29b/3/,
29b/6/, 29b/7/, 29b/9/, 30b/11/, 31b/10/,
32a/1/, 32a/3/, 32a/4/, 32a/7/, 32b/2/,
32b/8/, 33b/1/, 33b/4/, 34b/1/, 34b/6/,
35a/5/, 35a/9/, 35b/1/, 35b/2/, 35b/2/,
35b/4/, 36a/1/, 36a/1/, 36a/3/, 36a/5/,
36a/9/, 36a/11/, 37a/7/, 37a/7/, 37a/8/,
37b/4/, 38b/3/, 39a/2/, 40b/1/, 40b/8/,
41a/6/, 41a/8/, 41a/11/, 41b/3/, 42b/5/,
43a/6/, 43b/1/, 43b/1/, 43b/8/, 43b/10/,
44a/2/, 44a/9/, 44b/3/, 44b/6/, 45a/4/,
45a/4/, 45b/2/, 45b/6/, 46a/1/, 46b/8/,
47a/6/, 47b/3/, 48a/9/, 48a/11/, 48b/10/,
49a/7/, 49a/7/, 49a/11/, 49b/4/, 49b/9/,
50a/3/, 50a/5/, 50a/11/, 50b/3/, 50b/7/,
51a/1/, 51a/1/, 51a/3/, 51a/4/, 51a/5/,
51a/7/, 51a/9/, 51b/4/, 51b/6/, 52a/1/,
52a/4/, 52a/11/, 52b/1/, 52b/2/, 52b/3/,
52b/5/, 52b/8/, 52b/9/, 53a/2/, 53a/3/,
53a/7/, 53a/8/, 54a/4/, 54a/11/, 54a/11/,
54b/1/, 55a/2/, 55b/6/, 55b/11/, 57a/1/,
57b/11/, 58a/5/, 58b/2/, 58b/10/,
58b/11/, 59a/1/, 59a/9/, 59a/10/,
59a/11/, 59b/6/, 59b/7/, 59b/9/, 59b/10/,
60a/1/, 60a/2/, 60a/5/, 60a/6/, 60a/8/,
60b/2/, 60b/6/, 60b/7/, 60b/11/, 61a/2/,
61a/4/, 61a/9/, 61b/3/, 61b/4/, 61b/6/,
61b/9/, 62a/11/, 62b/2/, 62b/6/, 63a/1/,

63a/2/, 63a/2/, 63a/6/, 63a/8/, 63a/10/,
63a/11/, 63b/7/, 64b/3/, 65b/2/, 65b/7/,
65b/9/, 66a/9/, 66b/1/, 66b/2/, 66b/3/,
66b/10/, 67a/1/, 67b/2/, 67b/7/, 67b/11/,
68a/2/, 68a/4/, 68a/5/, 68a/11/, 68b/4/,
68b/6/, 69a/1/, 69b/1/, 70a/6/, 70b/10/,
70b/11/, 71b/1/, 71b/7/, 71b/9/, 73a/1/,
73b/4/, 74a/5/, 74b/4/, 75a/8/, 75b/4/,
75b/4/, 75b/5/, 76a/5/, 76b/5/, 76b/6/,
76b/7/, 77a/2/, 77b/8/, 77b/10/, 77b/11/,
77b/11/, 78b/6/, 79a/6/, 79a/8/, 79b/8/,
80b/2/, 80b/3/, 80b/7/, 81a/2/, 81a/4/,
81b/6/, 81b/7/, 81b/8/, 81b/9/, 81b/10/,
82a/3/, 82a/3/, 82a/5/, 82a/11/, 82a/11/,
83a/6/, 83b/3/, 83b/4/, 83b/4/, 83b/6/,
84a/8/, 84b/11/, 85a/2/, 85a/3/, 85a/6/,
85a/8/, 85a/9/, 85a/11/, 85b/6/, 85b/8/,
86a/11/, 86b/3/, 86b/9/, 87a/5/, 87a/11/,
87b/9/, 87b/10/, 87b/11/, 88a/1/, 88a/2/,
88a/3/, 88a/11/, 88b/2/, 88b/5/, 88b/11/,
88b/11/, 89a/1/, 89b/2/, 89b/4/, 89b/11/,
89b/11/, 90a/3/, 90a/4/, 90a/5/, 90a/6/,
90b/4/, 90b/7/, 91a/9/, 91a/11/, 91b/7/,
92a/2/, 92a/4/, 92a/5/, 92a/8/, 92b/8/,
93b/5/, 93b/7/, 93b/9/, 93b/10/, 95a/6/,
95b/5/, 95b/7/, 95b/8/, 95b/10/, 96a/1/,
96b/10/, 97a/1/, 97a/10/, 97b/1/, 97b/3/,
97b/8/, 98a/1/, 98a/9/, 98b/5/, 99a/3/,
99a/7/, 99a/8/, 99b/4/, 99b/5/, 99b/9/,
99b/11/, 100a/1/, 101a/2/, 101a/5/,
101a/10/, 101b/2/, 102b/1/, 102b/3/,
102b/9/, 102b/10/, 103a/5/, 103a/5/,
103a/7/, 103a/11/, 104a/5/, 104a/6/,

104b/4/, 104b/7/, 105a/6/, 106a/5/,
106a/10/, 107a/7/, 107a/10/, 107b/1/,
107b/2/, 107b/3/, 107b/4/, 107b/6/,
107b/8/, 108a/1/, 108a/4/, 108a/6/,
108a/8/, 108a/11/, 108b/4/, 109a/2/,
109b/1/, 109b/2/, 109b/6/, 109b/9/,
110a/4/, 110a/10/, 110b/4/, 110b/6/,
111a/1/, 111a/3/, 112a/7/, 112a/8/

‘**āne**: (Far.) Apış arası, kasık. 34a/4/,
103b/8/, 111a/5/

‘a.+den 102b/4/

‘**ānet**: (Ar.) Kırılan bir kemiğin
sarıldıktan sonra tekrar kırılması. 23b/1/

anḥiz: Yüzde, avurtlarla iki çene
arasında bulunan, ses çıkarmaya, soluk
alıp vermeye yarayan ve besinlerin
sindirilmeye başlandığı organ, ağız.
73b/9/

a.+den 63b/6/

anı: Onu. 12a/10/, 28a/2/, 28b/5/, 35a/1/,
40a/6/, 45b/4/, 47b/5/, 48a/1/, 48a/2/,
57b/6/, 62a/7/, 62b/9/, 71b/2/, 76b/4/,
76b/6/, 87a/9/, 88a/10/, 91b/1/, 91b/3/,
96a/3/, 99a/6/, 104b/9/, 108b/6/, 110a/9/

anılacak: Yavaşça. 14b/6/

anlar: Onlar.

a.+dan 3a/5/, 38b/11/, 38b/9/,
91a/6/

a.+uḥ 3a/2/

anu: Onu. 84a/5/

anuḥ: Onun. 3a/6/, 3b/5/, 4b/6/, 4b/8/,
5a/6/, 6b/5/, 6b/7/, 6b/10/, 6b/10/,
6b/10/, 7a/5/, 8a/1/, 8a/2/, 8b/2/, 9a/1/,
10b/5/, 11a/1/, 11a/5/, 12a/11/, 13a/8/,
13b/4/, 13b/5/, 13b/11/, 14a/2/, 14a/7/,
14b/1/, 14b/3/, 16b/3/, 16b/4/, 17a/1/,
17a/6/, 17b/11/, 19a/9/, 20b/10/,
21b/10/, 22a/1/, 22a/2/, 22a/4/, 24a/10/,
24b/10/, 25b/7/, 25b/11/, 26a/5/,
26a/10/, 26b/4/, 28b/3/, 28b/11/, 29b/4/,
30b/5/, 31a/1/, 33b/5/, 34b/3/, 34b/10/,
36a/4/, 36b/8/, 37b/9/, 37b/9/, 38b/10/,
40a/5/, 40a/7/, 41a/6/, 41a/10/, 41b/1/,
42a/1/, 42a/2/, 42b/5/, 43a/2/, 43a/7/,
43a/7/, 43a/10/, 43a/11/, 43b/3/, 43b/7/,
43b/11/, 44a/8/, 44b/1/, 45a/8/, 45b/4/,
46a/3/, 46a/11/, 47b/1/, 48a/1/, 48b/3/,
49a/6/, 50a/4/, 51b/4/, 52b/6/, 53a/11/,
53b/9/, 54a/9/, 55b/10/, 56a/3/, 56a/10/,
58b/2/, 59b/2/, 61a/5/, 61b/1/, 61b/3/,
61b/5/, 62a/2/, 62b/5/, 63b/3/, 64a/1/,
64a/3/, 64a/10/, 64b/10/, 65a/10/,
66b/8/, 67b/2/, 67b/4/, 69a/7/, 69a/10/,
69b/3/, 70b/11/, 71a/1/, 71a/6/, 71a/11/,
71b/4/, 71b/5/, 72a/8/, 72a/10/, 72b/7/,
74a/1/, 74a/10/, 74b/10/, 75a/5/, 75b/6/,
76a/8/, 77a/5/, 77a/10/, 77b/8/, 79b/2/,
81b/2/, 82a/1/, 82b/1/, 82b/4/, 82b/6/,
83b/6/, 83b/8/, 84a/10/, 84b/2/, 84b/7/,
84b/10/, 85a/5/, 85a/6/, 85a/7/, 85b/7/,
85b/8/, 88a/9/, 88a/9/, 88b/5/, 89b/6/,
90a/2/, 90b/8/, 90b/9/, 90b/10/, 91b/1/

91b/6/, 92a/4/, 92a/8/, 92b/3/, 93a/9/,
93b/1/, 94a/3/, 94a/11/, 96b/2/, 97a/3/,
97a/9/, 97b/8/, 97b/10/, 97b/11/, 98a/3/,
98a/10/, 98b/1/, 98b/1/, 98b/2/, 98b/5/,
98b/8/, 99b/3/, 100b/8/, 101a/2/,
101a/8/, 101b/5/, 101b/9/, 102a/10/,
104b/10/, 106a/1/, 106a/9/, 106b/1/,
106b/2/, 106b/3/, 106b/4/, 106b/11/,
107b/4/, 107b/7/, 107b/10/, 108a/3/,
108a/4/, 108a/6/, 108a/9/, 108b/1/,
108b/6/, 108b/9/, 108b/11/, 109b/2/,
109b/3/, 109b/4/, 110a/2/, 110a/3/,
110b/2/, 110b/8/, 110b/9/, 111a/10/,
111a/9/

a.+ıla 2a/11/, 24a/9/, 29a/7/,
29a/11/, 43a/5/, 47b/5/, 51a/9/, 51a/10/,
58b/1/, 61b/9/, 68b/1/, 70a/5/, 73b/11/,
74a/2/, 82b/1/, 82b/7/, 107b/3/

a.+la 2a/7/, 12a/2/, 18b/2/,
22b/5/, 28a/5/, 32a/9/, 41a/8/, 41a/9/,
43a/10/, 43b/6/, 46a/6/, 50a/4/, 53a/8/,
53b/1/, 55a/4/, 60b/11/, 61b/11/, 62b/8/,
63a/5/, 64a/1/, 67a/4/, 70a/3/, 70a/4/,
71b/1/, 77b/10/, 80a/7/, 81b/2/, 82a/2/,
82b/5/, 83a/1/, 83a/8/, 86b/8/, 89b/4/,
93a/8/, 95b/2/, 95b/10/, 96b/7/, 97a/5/,
99b/4/, 100b/5/, 101a/1/, 101b/8/,
102a/4/, 103b/11/, 104a/5/, 104b/10/,
108a/10/, 108b/3/

anunçicün: Onun için. 1b/12/, 3a/6/,
3a/7/, 3a/10/, 3b/1/, 3b/6/, 4a/7/, 4b/2/,
4b/6/, 6b/11/, 7b/10/, 9a/6/, 10a/11/

10b/4/, 12a/2/, 13a/4/, 14b/10/, 16a/3/,
18a/4/, 18b/10/, 20a/9/, 24b/5/, 24b/8/,
26a/6/, 27b/2/, 28a/11/, 29a/5/, 29a/7/,
29b/3/, 31b/5/, 34b/11/, 36a/5/, 36b/1/,
36b/5/, 37b/7/, 38a/1/, 38b/8/, 39a/5/,
40b/3/, 41a/3/, 41b/2/, 41b/10/, 45b/2/,
46a/8/, 47b/7/, 50b/5/, 52a/6/, 53a/4/,
54b/6/, 54b/9/, 57a/10/, 59a/11/,
61a/10/, 61b/2/, 66a/3/, 67b/5/, 67b/8/,
67b/9/, 71a/7/, 73b/8/, 74b/1/, 74b/7/,
75b/10/, 77a/5/, 78b/2/, 79a/8/, 80a/5/,
85a/9/, 87a/3/, 87b/2/, 87b/3/, 89a/10/,
90b/2/, 90b/2/, 90b/4/, 90b/8/, 91b/5/,
91b/5/, 92b/1/, 92b/11/, 93a/7/, 95b/11/,
96a/2/, 96b/10/, 97a/1/, 97a/9/, 98a/9/,
98b/8/, 98b/9/, 99b/8/, 99b/10/, 101a/8/,
101a/11/, 102a/4/, 102a/6/, 102a/8/,
102b/7/, 103a/2/, 103a/9/, 105a/9/,
105a/11/, 107a/7/, 109a/9/, 110b/10/

a.+dür 1b/11/

a.+ki 7b/7/

ara: İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık,
aralık, boşluk, mesafe.

a.+sı 21b/10/

a.+sında 5a/3/, 5a/5/, 13b/8/,
17b/9/, 21a/8/, 21a/9/, 21a/11/, 21b/2/,
28a/6/, 28a/9/, 29b/9/, 39b/1/, 45b/10/,
50a/3/, 51b/10/, 53b/8/, 58b/11/,
60b/11/, 63a/4/, 65b/8/, 66a/2/, 66b/3/,
68a/5/, 79a/7/, 80a/7/, 82b/4/, 87b/11/

89b/1/, 90a/1/, 97b/2/, 102a/7/,
107a/11/, 109b/1/, 111a/3/

a.+sındadur 22b/7/, 29b/8/,
43a/11/, 83b/8/, 85a/7/

a.+sını 44b/2/, 55a/8/, 92b/8/

‘**araḳ**: (Ar.) 1. Kökler, damarlar. 2. Ter.
37a/10/

‘a.+dan 82a/8/

‘**araḳ-ı nisā**: (Ar.+Ar. ‘**ırḳ-ı nisā**.)
Kadınlarda damarlarda oluşan
rahatsızlıklar, damar sıkışması, varis.
29a/9/

‘a.+da 29b/6/

‘**araḳ-ı sāik**: (Ar.+Ar. ‘**ırḳ-ı sāik**.)
Vücutta kan akışını sağlayan
atardamarlar.

‘a.+ün 24a/2/

aram: (Far.) Dinlenme, rahat, huzur,
sükun, istirahat. 69b/8/

‘**ar‘ ar**: (Ar.) Dağ servisi, dikenli ardıç
yabani ardıç, katran ardıcı. 70b/4/

a‘ rāz: (Ar.) 1. İşaretler, nişanlar.
2. Felaketler, kazalar.

a.+ın 3b/3/

‘**araz**: (Ar.) 1. İlinek. 2. Belirti.
3. Hastalık, dert. 54a/5/

‘a.+i 68b/4/, 80a/1/, 111b/10/

‘a.+idür 80a/1/

‘a.+inün 111b/10/

‘**araziyye**: (Ar.) Hastalıkla ilgili. 53b/5/,
53b/5/, 54a/3/, 54a/3/

ard: Arka, geri.

a.+ı 33b/3/

a.+ına 15a/1/, 86a/7/

a.+ında 40a/11/, 89b/1/

a.+ından 77b/4/

arı: 1. Temiz, tertemiz, pak, tahir. 2. Saf,
katışksız, halis. 22b/5/

arid-: Temizlemek, temiz duruma
getirmek, paklamak. 59a/4/, 93a/8/

a.-a 2a/11/

arı yağı: Arı yağı.

a.+la 16b/7/

‘**ārız**: (Ar.) 1. Sonradan ortaya çıkan.
2. Bulaşmış, musallat olmuş. 3. Yanak.
15a/8/, 20a/10/, 21b/7/, 30a/4/, 31b/6/,
34b/1/, 35b/7/, 39a/8/, 47b/8/, 47b/10/,
48b/7/, 49a/3/, 49b/6/, 50a/6/, 50a/8/,
54a/7/, 54b/10/, 56a/2/, 56b/11/, 62b/3/,
63a/9/, 64b/1/, 65a/6/, 67b/5/, 67b/9/,
68b/10/, 69a/2/, 69a/4/, 69b/3/, 70b/3/,
75b/3/, 76a/6/, 76b/3/, 76b/9/, 77a/10/,
77b/6/, 77b/7/, 77b/8/, 80b/10/, 84b/3/,
84b/3/, 85b/11/, 86a/1/, 86b/1/, 86b/6/,
87a/5/, 87b/11/, 89a/5/, 90b/6/, 91b/11/,

92a/1/, 92a/6/, 92a/10/, 96a/8/, 97a/3/,
98b/8/, 99a/5/, 100a/6/, 101b/10/,
104b/5/, 104b/9/, 106a/5/, 106b/3/,
108a/10/, 108b/7/, 109a/8/, 111b/4/,
112a/11/

‘a.+da 48a/4/

‘a.+dan 79a/6/

arka: 1. Bir şeyin temel tutulan yüzünün
tam ters yanı, ön karşıtı. 2. Vücutun
belden boyuna kadar olan sırt kısmı.
3. Vücutun, bacakların bittiği yerden
bele kadar olan kısmı, geri, kış. 23b/6/,
30a/4/

a.+nuş 9b/5/, 10a/4/, 25a/6/,
25b/1/, 30a/8/, 33b/9/, 36b/4/

a.+sı 18a/9/, 19a/3/, 31b/8/,
32b/3/, 62a/8/, 87b/10/, 95a/6/, 95a/7/,
102a/11/, 109a/11/, 110a/3/, 112a/7/

a.+sına 43b/8/

a.+sında 22b/2/, 30b/4/

a.+ya 31a/10/, 103b/7/

artuk(ğ): Fazla, ziyade. 41b/9/

a.+unı 49b/9/, 68a/4/, 85b/8/

aru: *krş. arı.* 13a/10/

aruk: Zayıf, cılız, sıska. 83a/8/

‘arve: (Ar.) Sıtma ve diğer ateşli
hastalıklarda gelen ilk titreme.

‘a.+i 78b/4/

‘arz: (Ar.) 1. En, genişlik. 2. Zemin,
yüzey. 38a/2/, 39b/2/, 40a/5/, 40b/9/,
44a/10/, 49a/6/, 50b/10/, 52b/7/, 54b/3/,
106a/9/, 109b/2/

‘a.+ı 30a/9/, 75a/10/

‘a.+ıla 32b/11/, 57b/7/, 68b/6/,
68b/9/

‘a.+ınuş 106b/7/

‘aşab: (Ar.) Sinir, damar. 74b/6/

‘a.+da 86a/1/

‘a.+dan 82a/8/

‘aşab-ı muharrık: (Ar.) Çok susatan, çok
hararet veren sinir veya damar. 34b/2/

‘aşabiyye: (Ar.) Sinirle ilgili. 56a/8/,
56b/4/

‘a.+dür 55a/11/, 55b/1/

asān: (Far.) Kolay. 46a/8/, 98a/10/

asānluğ(ğ): (Far.+Tr.) Kolaylık.

a.+icün 33b/5/

‘aşāre: (Ar. ‘uşāra.) Sıkılmış şey, sıkılıp
suyu çıkarılmış şey.

‘a.+dan 47b/3/

‘aşşāş: (Ar. ‘aş‘aş.) Uyluk kemiği.
33b/9/

‘aşşāş-ı kebīre: (Ar.+Ar. ‘aş‘aş-ı kebīre.)
Büyük uyluk kemiği. 23a/10/

‘aşb: (Ar.) Sargı, bağ.

‘a.+ede 86a/3/
aşdâğ: (Ar.) Şakaklar, yüzdeki şakaklar.
a.+da 106a/7/
‘**asel:** (Ar.) Bal. 34a/8/, 61a/2/, 61a/2/,
92a/8/
‘**asel-i balâ:** (Ar.+Ar.) Beladır balı.
‘a.+dur 29a/8/
aşfer: (Ar.) Sarı helile. 22b/6/, 102a/1/
a.+de 61a/9/
aşğar: (Ar.) Daha, pek, çok küçük.
65a/7/, 80a/10/, 83b/7/
aş(ı)l: (Ar.) Kök, asıl, menşe; tür, cins.
5a/4/, 8a/11/, 17b/2/, 21a/3/, 55b/11/,
67b/1/, 68a/4/
a.+da 111b/4/
a.+ı 36b/11/, 69b/7/, 86b/3/,
86b/10/, 95b/7/, 101a/3/
a.+ına 15b/11/, 16a/10/, 78b/9/,
101a/2/
a.+ında 8a/5/, 15a/9/, 51a/6/
a.+ından 36a/5/, 48b/10/, 49a/1/,
78b/5/, 86a/10/, 89a/2/
‘**āsir:** (Ar.) Güç, zor. 48a/1/
aşl-ı hanāzır: (Ar.+Ar) Sıraca
hastalığının veya boyun lenf
bezlerindeki iltihabın kökü.
a.+de 78b/4/

‘**aşr:** (Ar.) Hapsetmek. 107a/8/
‘**aşr-ı ceyyid:** (Ar.+Ar) Güzel bir şekilde
hapsetme. 100b/10/
‘**aşr-ı şıfāk:** (Ar.+Ar.) Kasları örten ve
koruyan ince zarları bir arada tutma.
‘a.+da 107a/2/
‘**aşşaş:** (Ar. ‘aş‘aş.) Uyluk kemiği.
33b/9/
aşşıl: (Ar.) Temel, esas, kök. 72b/11/
aş: Aş, yemek.
a.+ıla 77a/11/
aşağa: Aşağı, alt. 23a/2/, 33b/1/, 60b/7/,
85a/11/
a.+dan 89b/2/
a.+dandur 7a/5/
a.+deg 33a/1/
a.+sı 47a/5/
a.+sın 75a/2/, 93b/10/
a.+sınadek 51b/1/, 78a/4/
a.+sında 25a/6/, 28b/9/, 35b/8/,
90a/9/
a.+sından 23b/6/, 77b/4/
a.+ya 51a/11/
a.+yadek 69b/10/, 89b/6/
‘**aşer:** (Ar.) On sayısı.

‘a.+den 108a/2/

aşikāre: (Far.) 1. Açık, meydanda, gözle görülebilen, ayan. 2. Açıkça, açık bir şekilde. 8b/3/, 31b/9/, 40a/9/, 47a/2/, 49a/5/, 52a/1/, 60a/5/, 97a/5/, 110b/7/

a.+sinde 21b/2/

at: Bir kimseyi, bir şeyi anlatmaya, tanımlamaya, açıklamaya, bildirmeye yarayan söz, isim, nam. 42b/9/

at-: Atmak.

a.-ar 96b/7/, 109a/10/

ata: 1. Baba. 2. Dedelerden ve büyük babalardan her biri.

a.+nuş 72a/7/

a.+sı 44a/7/

a.+sından 111b/9/

‘**aṭb:** (Ar.) 1. Fesad, bozukluk. 2. İkraha olunan, kerih görülen. 3. Hastanın ölmesi. 2a/7/

ateş: (Far.) Odun, kömür vb. maddelerin tutuşup yanmasıyla beliren ışık.

a.+e 55b/2/

atıl-: Atılmak.

a.-sa 22b/6/

‘**aṭm:** (Ar.) Hastanın ölmesi, helak olma. 17a/11/

aṭvel: (Ar.) Çok uzun. 21a/3/

avla-: Bir avı diri veya ölü olarak ele geçirmek.

a.-r 45b/5/

avāk: (Ar.) Koruma. 41b/3/

a.+ı 40b/7/

‘**avde:** (Ar.) Dönme, dönüş. 99b/4/

‘a.+i 59a/8/

‘**avden:** (Ar.) Dönmek, geri gelmek. 41b/5/

‘**avdes:** (Ar. ‘**adres.**) Vurmak. 36b/10/

‘**avdet:** (Ar.) Dönüş, geri gelme, dönme. 5a/11/, 12b/3/, 49a/1/, 53a/8/, 65b/3/, 65b/4/, 65b/4/, 66b/10/, 77a/3/, 80b/11/, 100a/4/, 100a/5/, 103a/3/, 105a/1/, 105a/2/

‘**av(i)r:** (Ar.) 1. Bir kimseyi kör etme. 2. Gözsüzlük. 24a/8/, 88b/4/

‘a.+ında 24b/5/

‘**avrat:** (Ar.) Kadın, zevce. 112a/6/

‘a.+lardan 111a/7/

‘**aya:** Avuç, avuç içi, elin parmak dipleriyle bilek arasındaki iç bölümü. 79a/10/

ayağ(ğ): Bacakların bilekten aşağıda bulunan ve yere basan bölümü. 26b/7/, 27a/4/, 31a/3/, 31a/6/, 31a/7/

a.+a 2b/10/

a.+da 34b/2/, 75a/3/	‘a.+ünj 52a/6/
a.+dan 31b/3/, 35b/4/	‘ayna: (Far.) Işığı yansıtan, varlıkların görüntüsünü veren, cilalı ve sırlı cam, gözgü, mirat. 6a/11/
a.+larda 36a/7/	‘ayneyn-i şağireyn: (Ar.+Ar.) Göz bebekleri. 44a/5/
a.+larını 19a/4/	‘ayneyye: (Ar.) İki göz. 0a/6/
a.+ı 20a/3/, 32a/6/, 93b/7/	‘aynı: (Ar.) 1. Göze mensup ve müteallik. 2. Tıpkı, tamamiyle kendisi. 61a/6/
a.+ına 91b/4/	‘a.+ı 104a/4/
a.+ınıj 34a/2/	‘a.+sı 23a/2/
a.+ııj 34a/3/, 46b/3/	‘ayn-ı şafife: (Ar.+Ar. ‘ayn-ı za‘ife.) Zayıf göz, gözün zayıf düşmesi, görme kaybı.
ayāricāt: (Far.) 1. Bitki özleriyle yoğrulmuş ilaçlar, bitki şerbetleri. 2. İshal ilaçları.	‘a.+den 57b/6/
a.+ı 6a/1/, 9a/4/	ayrıl-: Ayrılmak, ayırma işine konu olmak.
ayāricāt-ı kibār: (Far.+Ar.) Hassas ve etkili olan bir çeşit bitki şerbetleri, macunlar. 9b/8/	a.-mazsızın 45b/9/
ay: Art arda gelen iki yeni ay arasında geçen süre.	a.-ur 92b/11/
a.+dan 105a/2/	ayt-: Söylemek, demek, anlatmak. 101b/9/
aydur-: Söylemek, demek. 5b/6/, 5b/7/	az: Az, yetersiz. 6a/5/, 7a/3/, 7a/3/, 8b/4/, 8b/7/, 8b/9/, 9b/9/, 11a/4/, 11b/7/, 12a/10/, 12a/10/, 18b/3/, 18b/5/, 19b/2/, 20a/7/, 21a/6/, 23b/7/, 26a/8/, 26b/5/, 27b/10/, 33b/3/, 35a/4/, 37b/4/, 38a/2/, 39b/5/, 41a/4/, 42a/11/, 44a/10/, 46b/2/
ay(i)n: (Ar.) Göz, göz yaşı. 57b/10/	
‘a.+i 12b/2/	
‘a.+idür 61b/2/	

47b/11/, 48a/1/, 48a/4/, 48a/8/, 48b/8/,
48b/8/, 50b/2/, 55b/3/, 55b/3/, 55b/5/,
55b/8/, 58b/2/, 61b/9/, 61b/9/, 63b/4/,
64b/5/, 66b/2/, 66b/2/, 67b/8/, 73a/4/,
77b/2/, 78a/7/, 78a/7/, 82b/9/, 87a/3/,
89b/4/, 91a/1/, 92b/4/, 94a/2/, 96a/2/,
97b/8/, 97b/8/, 98a/8/, 98a/10/, 99b/7/,
99b/7/, 100a/6/, 101b/6/, 101b/11/,
105a/1/, 105a/9/, 106b/11/, 106b/11/,
107a/5/, 108b/1/, 108b/6/

a.+dur 2a/4/, 27b/11/, 94b/8/

a.+ından 43a/2/

‘**azarīfin:** (Ar. **ġazarīfin.**) Kıkırdaklar.
64b/5/

a‘**zā:** (Ar.) Organ. 34a/7/

a.+da 33a/3/

a.+dan 3b/7/, 3b/9/, 34a/9/

a.+lar 2a/1/

a.+larını 18b/7/

a.+nuñ 29a/7/

azacuk: Pek az miktarda, azıcık. 5a/7/,
8a/5/, 11b/2/, 13a/3/, 14a/9/, 15b/10/,
21a/9/, 33b/4/, 59a/10/, 61b/6/, 67a/5/,
94a/2/, 104b/11/

a‘**zam:** (Ar.) En büyük, daha büyük.
58b/7/

‘**azā-yı lahmīye:** (Ar.+Ar.) Bedenin her
bir uzvunda bulunan et. 83a/6/

azdā‘: (Ar. **azlā‘.**) Kaburgalar, kaburga
kemikleri. 21b/4/

‘**azer:** (Ar.) Yardım etmek. 55b/8/

‘**az(i)l:** (Ar.) Kas, adale. 44b/1/

‘a.+ından 44a/11/

‘**azīm:** (Ar.) 1. Ulu, iri, kocaman.
2. Çok, fazla. 27a/1/, 33a/8/, 37b/5/,
46b/11/, 59a/6/, 69a/3/, 78b/5/, 84b/9/,
87a/11/, 89a/5/, 111b/1/

‘a.+den 58b/10/

‘a.+dür 79b/11/

‘**azīme:** *bknz.* ‘**azīm.** 21a/7/, 98b/7/

a‘**zim-i ilāc:** (Ar.+Ar.) Büyük olan ilaç.
97a/8/

‘**azīm-i şāniye:** (Ar.+Ar.) İkinci büyük.

‘a.+i 59a/5/

‘**azm:** (Ar.) Kemik. 72b/6/, 88b/9/

‘**azrūf:** (Ar. **ġuzrūf.**) Kıkırdak, kemik
kadar sert olmayan, dayanıklı, esnek,
bükülgen, damarsız bağ dokusu.

‘a.+dan 79b/3/

‘**azud:** (Ar.) Kolun omuz ile dirsek
arasındaki bölümünde bulunan, şişkince
kas kitlesi.

‘a.+ı 83a/4/, 83a/4/

-B-

bāb: (Ar.) Bölüm, kısım. 2b/2/, 38b/2/, 39a/6/

b.+a 1b/5/

b.+da 38b/1/

b.+ında 22a/1/

babek(g): Gözde yer alan iriste, içinden görüntüyü doğuran ışınımın geçtiği, değişken açıklık.

b.+i 14a/10/

bāb-ı evvelki: (Ar.+Ar.) İlk bölüm. 38b/2/

bābūnc: (Far.) Papatya. 72a/5/

ba' demā: (Ar.) Bundan sonra.

b.+yı 29b/9/

ba' d: (Ar.) Sonra. 106b/2/, 106b/4/

bağla-: 1. Bir şeyi bir yere veya bir şeye tutturmak. 2. Düğümlemek. 3. Yara ilaç koyup bezle sarmak. 37a/6/, 38a/3/, 39b/10/, 40a/1/, 40a/8/, 40b/9/, 41a/5/, 41b/4/, 42a/5/, 44b/3/, 47a/7/, 50b/4/, 52a/2/, 55b/9/, 59b/8/, 68a/7/, 68a/11/, 76a/8/, 78b/5/, 85b/6/, 86b/9/, 91a/10/, 99b/11/, 100a/3/, 101b/1/, 103a/7/, 104b/6/, 105b/2/, 106a/8/, 106a/9/, 109a/1/

b.-duğun 62a/11/, 66b/8/

b.-duğunu 62b/2/

b.-dum 1b/8/

b.-mağdan 105a/10/

b.-r 64a/1/, 99a/10/

b.-ya 6b/5/, 7b/3/, 14a/9/, 16a/6/, 29b/1/, 37b/11/, 53a/8/, 59b/10/, 60a/2/, 60a/9/, 60a/9/, 60b/1/, 60b/4/, 60b/6/, 61a/4/, 61b/11/, 68a/2/, 68a/3/, 73a/1/, 74a/5/, 76a/5/, 80a/2/, 85b/2/, 88a/2/, 93b/5/, 93b/9/, 93b/10/, 93b/11/, 95b/2/, 99b/4/, 103b/5/, 108a/6/, 110b/6/

b.-yasın 32a/6/, 53b/8/, 63b/3/, 85a/4/, 88a/11/

b.-yub 10a/7/

bağlan-: Bağlama işine konu olmak.

b.-mağlığı 86b/9/

b.-miş 53a/9/, 60a/1/, 85b/8/

b.-mişla 65a/1/, 68a/6/

bağ(ı)r: 1. Göğüs, sine. 2. Ciğer.

b.+ı 91a/4/

bāhir-i mağmūse: (Ar.+Ar.) Dövülmüş bakır.

b.+i 48b/4/

bā'î: (Ar. nati'.) Bir yüzeyde ileri doğru çıkan bölüm, çıkıntı.

b.+dür 7a/8/

ba' id: (Ar.) Irak, uzak.

b.+den 100a/11/

bā'is: (Ar.) Sebep olan, icab ettiren.
87a/6/

bağ-: Bakmak, bakışı bir şeyin üzerine çevirmek. 9b/7/, 10a/8/

b.+dum 6a/4/

bağar: (Ar.) Makara.

b.+dan 68a/10/

bağır: Atom numarası 29, yoğunluğu 8,95 olan, 1084 °C'ye doğru eriyen, doğada serbest veya birleşik olarak bulunan, ısı ve elektriği iyi ileten, kolay dövülür ve işlenir olduğundan eski çağlardan beri türlü işlerde kullanılan, kızıl renkli element. 48b/4/

b.+dan 55b/7/, 72a/10/, 82b/1/,
82b/8/, 96b/1/

b.+ı 16b/2/

bāki: (Ar.) 1. Sürekli. 2. Bir şeyden artan miktar. 3. Öteki. 1b/6/, 5b/5/, 5b/10/, 10b/7/, 28b/9/, 31b/1/, 35b/2/, 40b/9/, 49a/2/, 57b/4/, 63a/7/, 63a/8/, 65b/9/, 65b/11/, 67b/1/, 68a/6/, 77a/5/, 78b/4/, 78b/8/, 78b/9/, 80b/8/, 81a/1/, 83b/2/, 87a/11/, 89a/2/, 91a/1/, 91a/1/, 99a/8/, 99b/9/, 110b/11/

b.+nün 108b/2/

b.+si 81a/8/, 94b/2/

b.+sin 55b/11/

b.+sini 99b/7/

bağiye: (Ar.) Artan, geri kalan, artı.

b.+sini 100a/3/

bā-küllü: (Ar.) Büsbütünüyle. 38a/7/

bal: Bal arılarının bitki ve çiçeklerden topladıkları bal özünden yapıp kovanlarındaki petek gözlerine doldurdukları, rengi beyazdan esmere kadar değişen tatlı, koyu, sıvı madde.

b.+ıla 42a/1/, 44b/3/

balçuk(ğ): İçinde çeşitli organik maddeler bulunan, genellikle killi, koyu, yapışkan çamur, mil.

b.+ıla 72a/7/

balgam: (Ar.) Vücutta farzolunan balgam, kan, safra ve sevda gibi dört unsurdan biri. 10a/6/

b.+da 8a/9/

b.+dan 16b/11/, 33a/9/

b.+dandur 11a/7/

b.+ı 31b/5/, 79b/1/

bāliğ: (Ar.) Büluğa eren. 27a/4/, 97a/6/

ban-: Katı bir şeyi sulu veya tuz, biber vb. toz durumundaki maddelerin içine batırıp çıkarmak, bandırmak.

b.-miş 6b/8/, 7a/7/, 13a/9/,
14b/9/, 17a/6/, 78b/6/, 84a/2/

bandur-: Bandırmak. 52a/2/

baraş: (Ar.) Vücutta yer yer lekeler şeklinde görülen hastalık, abraşlık, alaca hastalığı. 34b/4/

bargūs: (Ar. **burgūs.**) Pire. 46b/10/

bāriz: (Ar.) Açık, gözle görülür, belirgin. 103a/3/

bārid: (Ar.) Soğuk özelliğe sahip. 4b/11/, 47b/7/

b.+e 23b/4/

b.+i 3b/4/, 17a/11/

bārid-i devā-yı hāden: (Ar.+Ar.+Ar.) Yayılan, azgın veya iltihaplı yaraya, hastalığa karşı soğuk ilaç. 50a/9/

bārid-i yābis: (Ar.+Ar.) 1. Kuru soğuk. 2. Kuru ve soğuk özellikte olan her şey. 3a/4/

barmak(ğ): Parmak. 8b/5/, 21b/10/, 23b/7/, 25a/5/, 26a/7/, 27a/11/, 28a/6/, 29a/1/, 29b/8/, 40b/2/, 40b/5/, 42b/3/, 42b/3/, 42b/11/, 43a/5/, 63b/4/, 82b/4/, 89b/6/, 89b/8/, 89b/10/, 108b/2/, 109b/2/

b.+ı 5a/5/, 10a/11/, 19a/5/, 19b/11/, 34a/2/, 101a/4/

b.+ıla 18a/10/, 26b/5/, 66b/1/, 93b/10/, 93b/11/, 106a/3/, 107b/11/, 112a/4/

b.+ını 9a/9/, 13a/2/, 31b/10/, 99a/7/, 107b/6/

b.+ınıu 26b/7/

b.+u 9a/8/, 37a/10/, 37b/1/, 38a/5/, 46b/1/, 51b/10/, 58b/11/, 97b/7/, 97b/9/, 98a/5/, 100b/6/, 100b/7/

b.+uı 13a/6/, 38a/3/, 80b/1/, 88a/4/, 97b/5/, 100b/9/, 112a/6/

b.+uıla 37a/6/, 37a/6/, 51b/5/, 78b/3/, 87a/10/, 94b/11/

b.+da 31b/1/

b.+dan 108a/11/

b.+laru 50a/3/

başar: (Ar.) 1. Görmeklik, görüş, görme. 2. Göz, ayn, çeşme. 3. Bakış.

b.+da 59b/4/

b.+uı 70a/3/

ba'şil: (Far.) İnce, uzun bir bakteri çeşidi.

b.+ide 97a/5/

başt: (Ar.) Genişlemek, açmak, yaymak. 42b/8/

baş: 1. Baş, kafa, vücudun üst bölümü. 2. Çıban, yara. 5a/1/, 13a/2/, 37a/6/

b.+da 33b/7/, 86a/9/

b.+dadur 11a/6/

b.+dan 2b/10/, 8b/11/, 10a/2/,
43b/7/

b.+1 6b/11/, 9a/5/, 13a/2/,
26a/8/, 39b/2/, 57b/11/, 65b/8/, 67b/3/,
68b/5/, 73a/5/, 75b/6/, 86b/3/, 93b/9/,
96a/6/

b.+1la 51b/3/

b.+ına 3b/8/, 6a/11/, 51a/5/

b.+ında 10b/7/, 75a/1/

b.+ından 94b/4/

b.+ını 5a/3/, 9b/1/, 9b/11/,
10a/8/, 10b/8/, 11a/11/, 12a/5/, 13b/8/,
15b/7/, 40a/1/, 52a/11/, 60b/6/, 62a/10/,
66b/3/, 69b/9/, 91b/8/, 94a/1/

b.+ınıu 6a/5/, 9b/2/, 10b/9/,
40a/8/

b.+u 6a/7/, 6a/10/, 8b/4/, 9a/1/,
9a/5/, 9a/7/, 9a/7/, 9b/11/, 10a/9/,
10a/11/, 11a/6/, 11a/8/, 18a/6/, 33a/11/,
36b/9/, 40a/2/, 44a/7/, 45a/4/, 74b/1/,
94b/2/

b.+uı 71a/11/

başla-: Başlamak. 76b/11/

b.-sağ 34b/10/

b.-ya 5b/3/

baş: (Ar.) Delmek, oymak. 1b/4/, 60b/2/

b.+1 75a/7/

b.+dan 78b/11/

baş-ı 'anbe: (Ar.+Ar. **baş-ı 'anbiye.**) Göz tabakasında iltihap sonucu oluşan kabarcığı delmek.

b.+e 85b/3/

baş(ı)n: (Ar.) Karın.

b.+adek 108a/1/

b.+da 86b/2/

b.+u 109b/5/

bāṭın: (Ar.) İç, dahili, gizli, zahir karşıtı.

b.+ını 52b/1/

baṭī: (Ar.) Yavaş hareket eden, ağır. 35a/2/

baṭman: 7,692 kilogram olan ağırlık ölçü birimi. 10a/10/

baṭṭ: (Ar.) 1. Delmek. 2. Başı ve karnı delip su çıkartma. 74a/10/, 74b/3/, 74b/8/, 75a/6/, 75b/1/, 75b/7/, 75b/8/, 76b/11/, 78b/10/, 102b/9/, 104a/5/, 104b/2/, 104b/4/, 104b/5/, 105a/3/, 109b/2/

b.+a 75a/7/

b.+dadur 2b/6/

b.+dan 75b/11/

b.+1 74b/7/, 111b/2/

b.+kim 78b/11/

b.+lada 74b/4/

baṭṭāl: (Ar.) 1. En ve boyca alışılmış olandan büyük. 2. Kolay kullanılmayacak kadar büyük, hantal. 52a/8/

baṭṭ-ı bi'l-key: (Ar.+Ar.) Yarayı demirle dağlayarak deşip suyunu çıkarma.

b.+den 21b/6/

baṭṭ-ı biyyaṭ: (Ar.+Ar. **baṭṭ-ı basit.**) Geniş şekilde delmek, ameliyat yerini geniş açmak.

b.+ı 75b/7/

baṭṭ-ı cerāḥ: (Ar.+Ar.) Yaraları deşerek suyunu akıtma. 38b/5/

baṭṭ-ı vāḥid: (Ar.+Ar.) Yarayı tek bir yerden delerek suyunu akıtma.

b.+i 75a/11/

baṭṭ-ı vāsi': (Ar.+Ar.) Yarayı genişçe delerek suyunu akıtma. 102b/9/

baẓar: (Far.) Çokluk, bir karşıtı.

b.+ı 111a/11/, 111b/7/

ba'zı: (Ar.) Birkaç, bir takım. 4b/3/, 7a/1/, 8b/3/, 16b/3/, 27a/7/, 31b/6/, 32b/9/, 33a/3/, 33a/9/, 34b/2/, 40a/11/, 47b/10/, 48a/4/, 65a/5/, 66a/11/, 68b/7/, 75a/9/, 76a/3/, 77b/2/, 79b/6/, 80b/7/, 86b/11/, 87a/1/, 89b/4/, 91a/7/, 100b/4/, 105b/11/, 108a/6/, 110a/1/, 110a/11/, 111b/1/, 111b/6/

b.+lar 4a/11/, 5b/4/

b.+nda 4b/3/

b.+nı 57a/3/

b.+sı 25b/4/, 28a/7/, 30b/10/, 48a/4/, 67a/10/, 76a/3/, 77b/9/, 108a/5/

b.+sın 72a/6/

b.+sına 28a/7/, 67a/10/, 76a/3/

b.+sından 25b/4/, 30b/10/, 77b/9/

be' aynih: (Ar.) Aynısı, tıpkısı. 50b/10/

b.+i 19b/9/, 41b/9/, 70b/2/, 77b/1/

be' aytiḥ: *bknz.* **be' aynih.** 27a/6/

bedel: (Ar.) Karşılık, eşit, denk. 103b/10/

beden: (Ar.) Vücutun, baş, kol ve bacak dışında kalan bölümü, gövde. 37a/2/, 84a/5/

b.+de 36a/7/, 86b/2/

b.+den 29b/5/, 32b/7/, 83a/3/

b.+e 9b/4/

b.+i 3a/10/, 10a/3/, 29b/3/

b.+inde 3a/10/

b.+inden 34a/6/

b.+inün 34a/1/

b.+ün 9a/11/, 19b/11/, 22a/3/,
22a/4/, 31b/11/, 75a/2/, 75a/10/, 78a/4/,
79b/11/, 80a/9/, 104b/5/, 106a/10/

beden-i insān: (Ar.+Ar.) İnsan vücudu.
3a/11/

bed(i)l: (Ar.) Bir şeyin mukabili,
karşılığı.

b.+i 96a/5/

be-dürüsti: (Far.) Doğrusu. 8a/8/, 8b/2/,
22a/10/, 24b/4/, 44a/8/, 46a/6/, 59a/4/,
62b/6/, 62b/8/, 83a/3/, 84b/5/, 93a/3/,
95b/11/, 98a/8/, 100a/11/, 104a/8/,
104b/3/, 104b/8/, 105a/1/, 109a/6/,
110a/10/, 110a/9/

bedvā: (Ar.) Kuru. 73a/8/

beh: Hey, behey, yahu. 60b/5/

b.+i 29b/6/, 54a/8/, 85b/2/

b.+e 96b/6/

beḳā: (Ar.) Bakilik, devamlılık, sebat.

b.+dur 38a/3/

belā-yı ‘azīm: (Ar.+Ar.) Büyük,
zahmetli bir hastalık. 32a/11/

belhā³-i mā³-i verd: (Ar.+Ar.+Ar.) Gül
suyuyla yapılan bir merhem türü.

b.+ile 48b/2/

belḥam: (Ar. **bi-laḥmihi**.) Eti ile beraber,
yara ile.

b.+e 49a/11/

belki: (Ar.) Olabilir ki, muhtemel
olarak. 10b/4/, 21b/2/, 53b/10/, 55a/3/,
69b/6/, 75b/9/, 78b/5/, 86a/6/, 89a/3/

bellūṭ suyu: (Ar.+Tr.) Meşe ağacı
karışımından yapılan su.

b.+la 12b/9/

bellü: Belli, açık, aşikar. 4a/9/

belse: (Far.) Genellikle uzun bir
nesnenin incelererek biten son ve sivri
noktası; uç, ucu.

b.+niḡ 56b/4/

b.+nüḡ 56a/8/

belūṭ: (Ar.) Meşe, pelit ağacı.

b.+a 98a/9/

belye: (Ar.) Çürüme, organik bir
maddenin bakteriler veya çeşitli
çevresel etkenler nedeniyle pis kokulu
ürünlere dönüşmek üzere normal
yapısını kaybetmesi, kokuşma,
pütrefaksiyon. 66b/10/

b.+i 37b/4/

ben: Teklik birinci kişiyi gösteren söz.
3a/2/, 3a/11/, 4a/1/, 4a/9/, 6a/4/, 38a/9/,
38b/7/, 100a/9/

bend: (Far.) 1. Bağ. 2. İki aza arasındaki
ek yeri. 44a/10/

benefşe yağı: (Far.+Tr.)
Menekşegillerden güzel kokulu bitki ve
çiçekten yapılan yağ.

b.+ndan 45a/3/

benze-: Benzemek, andırmak.

b.-düginden 86b/2/

b.-r 2a/3/, 2b/10/, 5a/2/, 6a/3/,
8a/7/, 9b/8/, 20b/5/, 24a/8/, 24b/6/,
26a/4/, 27a/8/, 28a/2/, 28a/5/, 30a/5/,
30a/7/, 31a/1/, 31b/11/, 36b/3/, 37a/4/,
38a/1/, 38b/6/, 41a/2/, 44b/11/, 45a/1/,
46b/10/, 49a/3/, 50a/8/, 53b/6/, 54a/4/,
55a/11/, 57a/8/, 57b/2/, 60b/5/, 63a/2/,
63a/2/, 64b/11/, 65b/2/, 67b/3/, 67b/4/,
69a/4/, 69b/3/, 70a/6/, 70b/5/, 72a/5/,
72b/7/, 74a/1/, 74a/2/, 75b/6/, 76b/4/,
76b/7/, 78a/10/, 79a/1/, 80a/2/, 80a/2/,
81a/10/, 82b/1/, 83a/6/, 83a/7/, 83b/2/,
86a/2/, 86a/4/, 86a/4/, 86a/6/, 88b/8/,
90a/3/, 95a/4/, 98a/9/, 98a/9/, 99a/5/,
104a/4/, 105a/2/, 105b/11/, 106b/11/,
110b/1/, 112a/6/

b.-rse 104b/1/

b.-ye 21b/4/, 42a/10/, 42a/10/,
64a/2/, 83b/5/

benzed-: Benzetmek, benzeyen yönler
bulmak.

b.-se 10b/3/

beräber: (Far.) Birlikte bulunan, bir
arada, birlik. 13a/9/, 30b/7/, 43a/1/,
84a/11/, 102b/5/

berbät: (Far.) 1. Kötü. 2. Bozuk. 3.
Çirkin, beğenilmeyen. 37b/11/

berd: (Ar.) Soğuk, soğukluk. 4b/6/,
4b/9/, 19a/1/, 49a/4/, 49a/11/

b.+i 6a/4/

berde: (Ar.) Mide dolgunluğu. 49a/3/,
81a/6/

berdet: (Ar.) Serin, soğukluk.

b.+i 29b/11/

berede: (Ar.) Çok yemekten midenin
dolması.

b.+i 49b/4/

ber-ğal: (Far.) Güzel bir şekilde.

b.+i 97a/10/

beri: Edatlarla birlikte kullanılarak bir
fiilin, bir hareketin, bir yerin, bir şeyin
başladığı veya sona erdiği noktayı,
zaman ve uzaklık bakımından abartmalı
bir biçimde anlatan bir söz. 9a/10/,
10b/6/, 13b/2/, 14b/2/, 14b/3/, 14b/11/,
15a/6/, 15b/4/, 17a/7/, 19b/7/, 23a/7/,
23b/5/, 24a/6/, 29a/10/, 29b/4/, 31b/5/,
32b/3/, 33a/6/, 33a/7/, 34a/10/, 34b/1/,
34b/3/, 34b/9/, 42a/3/, 52a/5/, 53b/8/,
54b/3/, 55a/6/, 56a/8/, 56b/5/, 57a/1/,
58b/4/, 60b/4/, 63b/1/, 63b/11/, 72a/2/

74a/5/, 74b/6/, 74b/9/, 76a/6/, 77a/7/,
77b/9/, 80a/6/, 83b/11/, 85b/10/,
92b/10/, 94b/7/, 104b/7/

b.+dür 81a/6/

b.+ye 90a/11/

berîd: (Ar.) Göz hastalıklarının
tedavisinde kullanılan bir cerrahi alet.
62a/3/

berk: (Ar.) Berk, sağlam. 6b/5/, 39a/11/

bernâh: (Far.) Genç, körpe, taze, civan,
delikanlı. 14b/11/

berrâk: (Ar.) Duru, temiz, aydınlık, açık.
41b/3/

berv: (Far.) Bir şeyin esas tutulan yüzü,
arka karşıtı, ön.

b.+i 97a/6/

berve: (Far.) Ön, önünde. 22b/4/, 48a/1/

b.+kim 48a/1/

berz-i kâfünâ: (Far.+Ar.) Keten bez.
13b/10/

bes: (Far.) Kafi, yeter. 62b/7/

beş: (Ar.) 1. Dağıtma, saçma, neşir.
2. Ortaya koyma, açma. 3. Çıban,
sivilce. 97b/1/

beşr: (Ar.) Sivilce, vücutta çıkan bir tür
çıban.

b.+i 92a/2/

besle-: Beslemek.

b.-yesin 52b/7/

beş: Beş sayısı. 33b/1/, 36b/3/, 39b/11/

be-ṭarîki'l-makdeh: (Ar.+Ar.) 1.
Çakmak gibi nesnelere tutuşturmaya
yaran alet. 2. Yakma yöntemiyle.

b.+dür 62a/6/

bevî: (Ar.) İdrar, sidik, çiş, böbrek ve
kandan süzülerek dışarı atılan sıvı.
12b/10/, 91a/6/, 91a/11/, 91a/11/,
91a/11/, 91b/4/, 92b/3/, 95a/8/, 96a/2/,
99b/8/, 111a/3/

b.+i 95b/2/, 96a/2/, 96a/7/,

97a/3/, 98b/9/, 99a/6/, 99b/1/, 111a/9/

b.+ile 73b/7/, 99a/7/, 99b/10/

b.+ünj 95a/2/, 96a/1/

bevtere: (Far.) Örtü, bez.

b.+yi 88a/2/

beyân: (Ar.) Açıklama, izah. 4b/5/,
33b/6/, 41a/4/, 41b/2/, 41b/9/, 68b/9/

b.+dandur 1b/10/

b.+ı 40a/7/, 92b/7/

beyâz: (Ar.) Aklık, beyazlık.

b.+a 69a/8/

b.+ında 71a/2/

beyâz-ı beyz: (Ar.+Ar.) Yumurta akı.

b.+a 13b/9/

b.+da 61a/10/

b.+le 62a/1/

beyāzı'l-beyz: (Ar.+Ar.) Yumurta akı.

b.+i 60a/10/

beyāz-ı muğlaṭ: (Ar.+Ar.) Kalın beyaz tabaka. 52a/8/

beyāz-ı nebīṭ: (Ar.+Ar.) Beyazın yayılması. 55a/9/

beyāzü'l-beyz: (Ar.+Ar.) Yumurta akı.

b.+ile 95b/6/

beyhe: (Ar. **bie.**) 1. Çevre. 2. Yaranın çevresi, tedavi edilecek yer. 30b/11/

beyne'l-muḥabbe: (Ar.+Ar.) Uyum arasında. 64b/1/

beyza: (Ar.) 1. Yumurta. 2. Haya, taşak. 3. Demir başlık. 94a/5/, 101b/6/, 101b/8/, 103a/3/, 103a/6/, 105b/4/, 106b/5/, 107b/3/, 107b/6/

b.+dan 101b/7/, 102a/6/, 104a/8/

b.+i 102a/6/, 103a/8/, 105b/1/, 105b/4/, 105b/8/, 107b/9/, 108b/3/, 109b/8/

b.+nuḡ 110b/7/

b.+ya 102b/8/

beyzā-i müsteṭile: (Ar.+Ar.) Uzun süreli beyazlık, tenin sararması; benzin soluk olması. 70b/7/

beyzatān: (Ar.) Aklıklar, beyazlıklar. 110b/7/

bez: Bez, kumaş parçası.

b.+i 16a/6/

bezir: (Ar.) 1. Keten tohumundan çıkan yağ. 2. Keten. 71b/6/

b.+den 46b/6/

bez: (Ar.) Tükürmek. 32b/5/

bezl: (Ar.) Bol bol verme, esirgemen sarfetme. 60b/3/

bıçak(ḡ): Bir sap ve çelik bölümden oluşan kesici araç, bıçak.

b.+uḡ 15a/4/

bıjar: Suyun çıktığı yer, kaynak, memba. 42b/8/

bıraḡ-(ḡ): Atmak, koymak. 18a/9/, 29b/10/, 32b/4/, 41a/8/

b.-a 19a/3/

bıṭā: (Ar.) Ağır davranma, gevşek davranma, gecikme. 35a/6/

bi'avnillāh: (Ar.) Allah'ın yardımıyla. 57a/1/

bi'aynihā: (Ar.) Tıpkısı, aynı. 96a/5/

bidāyet: (Ar.) Başlangıç, işin başı.

b.+icündür 30b/3/
bidel: *krş. bedel.* 48b/4/
bi-esirhā: (Ar.) Baştan başa, tamamı, hepsi. 56b/11/
bi-ğayni`n-nās: (Ar.+Ar. **bi-ğabni`n-nās.**) insanların yanılması ile, yanlış bilmesi ile. 83b/1/
bihām: (Ar.) Dolu, doldurulmuş. 27a/11/
bikr: (Ar.) 1. El değmemiş, bozulmamış. 2. Kızlık.
b.+i 100a/8/, 100b/8/
bil`: (Ar. **bel`.**) Ağızda bulunan bir şeyi yutağa geçirme, yutma. 9b/5/
bil-: Bilmek. 44a/8/, 63a/11/, 63b/1/, 72b/2/, 103a/9/
b.-düginden 25b/6/, 32b/11/
b.-dügünden 8a/5/, 30a/9/
b.-dügünleyin 111b/8/
b.-dükden 42a/6/
b.-dün 9a/11/, 12a/10/, 12b/4/, 14b/4/, 15b/3/, 52b/6/, 79a/1/, 85a/5/, 109b/8/
b.-dünkim 11a/6/
b.-esin 19b/8/, 20b/5/, 24a/8/, 40b/1/, 40b/5/, 52b/4/, 53a/6/, 58b/11/, 74b/9/, 78b/11/

b.-gil 13b/4/, 32a/11/, 34a/6/, 37b/4/, 38b/1/, 59a/4/, 62b/6/, 65b/11/, 98a/7/, 105a/1/
b.-mek 20a/11/, 80b/2/
b.-mez 3b/1/
b.-seğ 52a/6/
b.-ür 3b/2/, 3b/2/, 100a/8/
b.-ürse 76b/3/
b.-ürsin 19b/3/
b.-ürsinkim 19b/3/
bil-aḫire: (Ar.) Daha sonradan. 83b/6/
bile: Birlikte, beraber, ile, vasıtasıyla. 3b/3/, 3b/3/, 5a/5/, 7b/2/, 20b/2/, 31b/4/, 42a/11/, 42a/11/, 42b/1/, 50b/3/, 67a/6/, 87b/10/, 110a/10/, 110b/8/
b.+sinde 78b/11
bi`l-ḥadiden: (Ar.) Demir ile. 4b/1/
bi`l-ḥadid: (Ar.) Demir ile. 4b/7/
bilin-: Bilme işine konu olmak, anlaşılma, öğrenilmek.
b.-mişdür 40a/5/
bilḫuvvet-i keşir: (Ar.+Ar.) Çokluk kuvvetiyle. 45b/3/
bi`l-maḫaş: (Ar.) Makas vasıtasıyla, makasla. 93a/5/
bi`l-musā: (Far.) Usturayla. 93a/6/

bilün-: Bilme işine konu olmak, anlaşılmak, öğrenilmek.

b.-ir 99b/3/

bin-: Bir şeyin üstüne çıkmak, üst üste gelmek.

b.-e 72a/8/, 95a/6/

bi-nefsihi: (Ar.) Kendi kendine olan. 25b/5/

bini: İpliği yumak yapmakta kullanılan haç şeklinde bir araç.

b.+dür 72b/4/

bir: Bir sayısı. 2a/6/, 2a/6/, 3a/1/, 3a/2/, 3a/5/, 3a/6/, 3b/7/, 5b/8/, 6a/6/, 7a/8/, 7b/2/, 8a/7/, 8a/11/, 8b/7/, 9a/2/, 9a/6/, 9b/11/, 10a/10/, 10b/2/, 10b/11/, 10b/11/, 11a/3/, 11b/5/, 11b/9/, 13a/1/, 13b/1/, 13b/9/, 14a/2/, 14a/3/, 14a/11/, 15b/2/, 15b/11/, 16a/2/, 16a/7/, 16a/9/, 16b/5/, 16b/7/, 17a/4/, 17a/4/, 18a/3/, 18b/5/, 18b/7/, 18b/8/, 18b/9/, 19a/8/, 22a/3/, 22a/7/, 22a/10/, 22b/1/, 22b/1/, 22b/1/, 23a/1/, 23b/4/, 23b/9/, 23b/9/, 23b/10/, 24a/2/, 24a/11/, 27a/8/, 27b/6/, 27b/8/, 28a/3/, 28a/10/, 28b/3/, 28b/8/, 29a/11/, 29b/4/, 30b/5/, 31b/1/, 31b/8/, 32a/9/, 33a/6/, 33a/6/, 33a/7/, 33b/7/, 33b/9/, 33b/11/, 34a/11/, 35b/2/, 36b/10/, 37a/7/, 37b/6/, 39a/3/, 39a/9/, 40b/8/, 41a/11/, 41b/1/, 42a/7/, 43b/5/, 44a/9/, 45a/4/, 46b/3/, 46b/3/, 47a/3/

48a/3/, 49a/1/, 49b/3/, 49b/5/, 50b/5/, 51a/8/, 51b/3/, 51b/7/, 51b/9/, 52a/1/, 52a/1/, 56a/3/, 57b/8/, 58b/1/, 59a/3/, 59a/3/, 60a/1/, 60a/1/, 60a/2/, 60a/2/, 60b/4/, 61a/11/, 61b/4/, 61b/4/, 61b/5/, 61b/11/, 62a/8/, 62b/6/, 63a/3/, 63a/7/, 63a/8/, 63b/11/, 64a/7/, 64b/3/, 65b/9/, 65b/10/, 67b/2/, 67b/6/, 68a/1/, 70a/5/, 70b/2/, 71b/4/, 72a/10/, 72b/1/, 73a/2/, 73a/4/, 73b/3/, 73b/10/, 74a/2/, 74b/6/, 75b/8/, 77a/2/, 77a/4/, 77a/6/, 77b/8/, 78a/3/, 78b/11/, 79a/11/, 79b/2/, 79b/3/, 80a/5/, 80b/8/, 87b/5/, 89a/2/, 90a/10/, 90a/11/, 90b/5/, 90b/10/, 91b/10/, 92b/2/, 93a/2/, 93b/5/, 94a/7/, 94b/4/, 94b/7/, 95a/6/, 95b/2/, 95b/4/, 96b/5/, 96b/10/, 98b/1/, 98b/3/, 100a/7/, 100a/9/, 101a/9/, 101b/7/, 102b/1/, 102b/3/, 103a/4/, 103a/11/, 103b/7/, 107b/11/, 108a/1/, 108a/9/, 109a/1/, 110b/9/, 111b/5/

b.+den 29b/11/

biri: Bir tanesi. 55a/11/, 55a/11/, 80a/11/

b.+ni 59b/9/

b.+si 18a/1/, 21b/8/, 21b/11/, 26a/5/, 33b/1/, 33b/1/, 33b/3/, 37b/6/, 44b/9/, 44b/10/, 44b/11/, 46a/2/, 63a/2/, 63a/3/, 64b/5/, 74b/4/, 76b/5/, 76b/6/, 76b/7/, 77b/8/, 77b/11/, 77b/11/, 77b/11/, 79a/6/, 80a/1/, 80a/11/, 81a/6/, 81b/6/, 81b/7/, 81b/8/, 82a/3/, 82a/3/, 82a/5/, 86b/4/, 90a/10/, 96b/3/, 98b/9/

98b/9/, 100a/8/, 111a/10/, 111a/2/,
111a/6/

b.+sin 5b/1/

b.+sini 22b/2/, 22b/3/

biri: (Tr. **beri.**) 1. Yakın olmayan yer.
2. Gidilmesi çok süren, çok ötelerde
bulunan, ırak, yakın karşıtı. 29b/10/

biraz: Biraz. 12a/8/, 51b/8/

birer: Bir sayısının üleştirme sayı sıfatı.
18a/4/

birle: İle. 4a/10/

biş: Beş. 30a/10/

biş-: Pişmek.

b.-er 53b/11/

bit-: Oluşmak, gövermek, meydana
gelmek, iyileşmek; yapışmak,
yoğunlaşmak.

b.-e 35b/4/, 35b/4/, 47b/11/,
53a/11/

b.-er 57b/6/, 63a/1/, 63b/1/,
64a/9/, 70b/5/, 79b/4/, 99a/10/, 111b/5/

b.-mese 51a/10/

b.-se 52a/6/, 57a/5/, 59a/2/,
59b/2/, 59b/4/, 87b/5/

biṭāfe: (Ar. **biṭāne.**) Karın şişliği.

b.+i 95a/1/

biṭiḥa: (Ar. **baṭiḥa.**) Kalın. 80a/10/

biṭşır: (Ar. **bınşır.**) Yüzük parmağı.
22b/7/

bi ṭ-ṭūlı: (Ar.) Uzatarak. 85a/2/

bitür-: 1. Peyda etmek, hasıl etmek,
meydana getirmek. 2. Bitiştirmek,
kaynaştırmak.

b.-ür 14b/10/, 36a/6/, 36b/1/,
42a/3/, 44b/7/

biz: Çokluk birinci kişiyi gösteren söz.
1b/3/, 2b/11/, 4b/2/, 4b/4/, 6b/11/,
7a/10/, 9a/2/, 9a/3/, 24b/10/, 25a/11/,
26a/2/, 27b/10/, 31b/7/, 45b/7/, 47a/8/,
50a/5/, 50a/11/, 60b/10/, 62a/7/, 67a/1/,
69b/4/, 71a/6/, 71a/8/, 71b/1/, 83b/9/,
84a/11/, 85b/3/, 87a/10/, 88b/4/, 91b/2/,
93a/3/, 96b/11/, 103a/8/, 104a/1/,
105b/8/, 108a/7/, 108b/6/

b.+e 101b/9/

b.+üm 1b/5/, 1b/11/, 1b/12/,
4a/2/, 110a/8/, 110a/11/

bi ṭ-zeheb: (Ar.) Altın bir cisimle
vasıtasıyla. 4b/1/

boğaz: Boynun ön bölümü ve bu bölümü
oluşturan organlar, imik, kursak.

b.+a 4b/10/, 63a/11/

b.+da 72b/6/, 77b/6/, 79a/5/

b.+ı 95a/8/

b.+ında 95a/5/, 100a/9/

b.+uñ 9a/8/, 9b/3/, 10a/3/,
17b/2/, 17b/3/, 78a/3/, 79a/9/

Bokrâ: Yunan filozofu Hippocrates.
2a/3/

boy(u)n: Gövdenin başla omuz arasında
kalan bölgesi.

b.+unı 41a/4/

bögür: Vücudunun kaburga ile kalça
arasındaki bölümü.

b.+deki 99a/9/

bu: Bu. 1b/4/, 5b/10/, 7b/3/, 8b/7/, 9a/6/,
12b/3/, 20b/11/, 20b/11/, 27b/10/,
27b/11/, 37a/1/, 38a/1/, 39a/11/,
42a/10/, 45a/7/, 46a/6/, 47a/9/, 51a/8/,
53b/3/, 53b/7/, 54a/11/, 58a/9/, 59b/1/,
62b/7/, 63a/3/, 64b/5/, 69b/8/, 74b/5/,
79b/8/, 81b/8/, 82b/5/, 99a/8/, 100b/7/,
102a/6/, 102a/6/, 108b/1/, 109a/7/,
111a/10/

b.+dur 7a/1/, 11b/5/, 13b/3/,
13b/11/, 18a/4/, 21b/8/, 21b/11/, 22b/9/,
26a/5/, 26a/11/, 35a/1/, 43a/7/, 56a/4/,
65a/3/, 67a/6/, 90a/7/, 94b/8/, 97a/3/,
111a/2/

b.+lar 6a/4/

b.+na 24b/5/, 28a/5/, 47b/7/,
65a/11/

b.+nda 20a/9/, 24b/2/, 26b/11/,
37b/3/, 68b/10/, 107b/11/

b.+ndan 7a/7/, 9b/4/, 9b/10/,
27a/5/, 42a/9/, 62b/4/, 68b/11/, 70b/2/,
75a/8/, 87b/1/, 87b/4/, 98b/6/, 106b/5/,
107a/1/

b.+nı 3b/1/, 3b/10/, 4b/2/, 4b/4/,
16a/10/, 46b/5/, 53a/1/, 53a/8/, 59a/1/,
72b/1/, 73a/2/, 73b/3/, 79b/4/

b.+nlar 4a/7/

b.+nlara 2a/3/, 2b/10/, 5a/2/,
6a/3/, 8a/6/, 9b/8/, 26a/4/, 30a/5/, 30a/7/,
36b/3/, 37a/4/, 38a/1/, 38b/6/, 41a/2/,
44b/11/, 45a/1/, 46b/10/, 50a/7/, 53b/6/,
54a/4/, 57b/2/, 64b/11/, 65b/2/, 70b/5/,
72a/5/, 72b/6/, 75b/6/, 76b/7/, 78a/10/,
79a/1/, 81a/10/, 83a/5/, 86a/2/, 88b/8/,
90a/3/, 95a/4/, 99a/5/, 105a/2/,
106b/10/, 110b/1/

b.+nlardan 100a/7/

b.+nlaruñ 4a/9/, 66b/11/

b.+nuñ 2b/8/, 2b/11/, 3a/8/,
3b/7/, 3b/8/, 4a/9/, 4b/2/, 5b/11/, 6a/5/,
7b/7/, 14b/2/, 24b/6/, 26a/2/, 27b/11/,
28a/1/, 30a/3/, 92b/7/, 109a/10/, 112a/3/

b.+nuñıla 3b/1/, 25a/9/, 45b/3/,
46b/1/, 95b/1/

b.+nuñıla 27a/1/, 50a/8/, 55a/5/,
62a/5/, 75b/10/, 75b/9/, 106b/2/

bu'd: (Ar.) 1. Uzaklık. 2. Bir cismin
uzunluk, genişlik ve derinliği. 61b/1/

b.+1 61b/1/	
buğz: (Ar.) Kin besleme, nefret etme. 101b/3/	b.-ursañ 77a/11/ b.-ursın 13a/5/
buğār: (Ar.) Isı etkisiyle sıvıların gaz durumuna dönüşmesi. 73b/10/	bulun-: Bir yerde olmak. b.-maya 55a/3/ b.-maz 1b/11/
b.+ide 5b/9/ b.+iden 56b/10/	burak: (Ar.) 1. Alçı taşı. 2. Kuyumculukta kullanılan tuza benzer bir madde, bure. b.+dan 12b/8/
buğç: (Ar.) Gözde meydana gelen beyaz leke. b.+a 28b/4/	burın: <i>krş. burun.</i> 33b/7/ b.+da 64a/1/
bul-: Bulmak. b.-a 2a/8/, 15b/5/, 15b/6/, 26a/3/, 28a/11/, 55a/4/, 55a/4/, 63a/5/, 93b/5/	burūdet: (Ar.) Soğukluk; soğuk niteliğe sahip. 16a/4/, 23b/7/, 25a/8/ b.+den 19b/6/, 23a/5/
b.-acağ 29a/10/ b.-amayasın 21a/3/ b.-asın 41a/9/, 88a/5/, 88a/6/ b.-madum 100a/10/ b.-mağda 2a/2/ b.-masa 34a/6/ b.-maya 14b/9/	burūğ: (Far.) Çiriş otu. b.+a 21a/5/
b.-mazsağ 100a/10/ b.-sa 4b/4/ b.-sağ 100b/11/, 100b/7/ b.-ur 13a/4/, 30b/4/, 30b/4/, 34a/6/, 48a/10/, 75a/1/, 80b/1/, 88b/5/, 111a/6/	bur(u)n: Alınla üst dudak arasında bulunan, çıkıntılı, iki delikli koklama ve solunum organı. 63a/10/ b.+a 63a/10/ b.+da 63b/11/ b.+1 5a/4/, 14a/9/, 14b/11/, 15a/1/, 43a/1/, 59b/1/ b.+ından 45b/5/ b.+uğ 15a/1/, 59a/5/, 63b/4/

buḫūn: (Ar.) Batınlar, karınlar, kucaklar.

b.+ından 47b/9/

buzāḥ: (Ar. **bezāḥ.**) 1. Şiddet. 2. Eza, meşakkat. 3. Bastırma. 65a/9/

büyük(g): Boyutları, benzerlerinden daha fazla olan, küçük karşıtı. 6a/8/, 19b/11/, 24a/3/, 24b/2/, 36a/7/, 41b/4/, 42a/9/, 49a/10/, 51a/8/, 53a/9/, 57b/1/, 69a/5/, 80b/9/, 98b/3/

b.+in 33b/9/

büyüklik(g): Büyük olma durumu.

b.+i 33a/5/, 75b/1/, 108b/2/

-C-

cā: (Far.) Yer, mekan, mahal, mevki.

c.+yi 54a/11/

ca^c d-ı ^cayn: (Ar.+Ar.) Göz yuvarlağı.

c.+da 10b/9/

cāhil: (Ar.) Tecrübesiz, bilgisiz. 2a/8/

Cālīnūs: (Ar.) Ünlü eski Yunan bilgini ve hekimi Galen. 2b/1/

calḳḳoyun: Sırtüstü. 62a/7/

calḳoyun: Sırtüstü. 19a/3/, 20b/4/, 28a/8/, 31b/8/, 32b/3/, 91b/7/, 99a/3/, 107a/11/

cānib: (Ar.) Yan, taraf, yön, cihet.

c.+i 52b/11/, 85b/2/, 87b/5/

c.+inde 103a/2/

c.+inden 48a/4/

c.+ine 55b/10/

cānibeyn: (Ar.) İki taraf, iki yön.

c.+den 21b/1/

cānib-i aḫer: (Ar.+Ar.) Başka taraf; farklı yön. 18b/2/

c.+den 85a/4/

cānib-i a^clā: (Ar.+Ar.) Daha iyi taraf.

c.+da 33a/1/

cānib-i eyman: (Ar.+Ar.) Sağ taraf.

c.+den 89b/9/

cānib-i ṣaḫīḥ: (Ar.+Ar.) Kusursuz, şüphesiz taraf. 27b/5/

cānibe-i cild: (Ar.+Ar.) Cildin her iki yanı.

c.+i 33a/1/

cārī: (Ar.) 1. Akan, akıcı. 2. Geçmekte olan. 20b/10/, 107a/6/

cāṣi: (Ar.) Egemen olma, gücünü kabul ettirme. 2. Son verme, öldürme. 95a/6/

cāyiz: (Ar.) İşlenmesinde veya yapılmasında sakınca olmayan, uygun, mübah, müsaadeli, ruhsatlı. 4a/3/, 89b/4/

cebh: *bknz. cebhe.*

c.+i 43a/3/
cebhe: (Ar.) 1. Yüz, ön taraf. 2. Alın.
c.+sini 44a/9/
cebil: (Ar. **ḥabl.**) İp, iplik.
c.+den 25a/9/
cebir: (Ar.) 1. Kırık veya çıkık kemiği bağlayıp yerine getirme, yapıştırma, doğrultma. 2. İyileştirme, tamir, ıslah.
71a/9/
c.+dedür 2b/9/
cebr-i aḥar: (Ar.+Ar.) Diğer tarafı iyileştirme, doğrultma. 29a/3/
cebn: (Ar.) Korkak, cesaretsiz. 24a/5/, 89a/6/, 89b/5/, 89b/7/
ceb(i)r: (Far.) 1. Kırık çıkık olan bir organa sarılan tahtalar. 2. Sarmak, dolamak. 1b/4/, 105b/9/, 109b/10/
cedden: (Ar.) Ciddi olarak. 84b/10/
cedide: (Ar.) Yeni, kullanılmamış.
64b/1/
c.+de 28b/9/
cef: (Ar.) Beyne işlemiş olan baş yarığı.
53b/9/, 64b/3/
cefer: (Tr. **çıkar-.**) Çıkarmak.
c.-a 38b/5/
ceffin: *krş.* **cef(i)n.**
c.+de 49a/3/, 52a/6/

ceffeyn: (Ar.) İki tane baş yarığı.
c.+i 52a/11/
cef(i)n: (Ar.) Göz kapağı. 11b/5/, 12b/2/, 12b/4/, 13a/1/, 13a/7/, 13a/9/, 13b/1/, 49a/4/, 49a/9/, 49b/1/, 49b/3/, 49b/6/, 50a/8/, 50a/10/, 52b/4/, 53a/4/, 53a/6/, 53a/7/, 54a/8/, 54b/1/, 55a/5/, 55b/5/
c.+de 51a/6/, 51a/9/
c.+den 49b/9/
c.+le 55a/8/
c.+leri 51b/2/
c.+inden 50b/4/
c.+ini 61a/5/
c.+ün 49a/6/, 50b/1/, 52b/1/, 52b/2/, 54a/8/, 55a/1/
ceft: (Ar. **cift.**) Kısaç biçiminde iğne kullanılarak uygulanan cerrahi bir dikiş yöntemi.
c.+ile 68a/4/
cehd: (Ar.) Çalışma, gayret.
c.+üni 32a/10/
cehhāl: (Ar.) Bilgisiz, cahil. 66b/11/
ceh(i)l: (Ar.) Bilgisizlik, bilmezlik.
c.+dür 98b/7/
c.+i 7b/8/

cek-: *krş. çek-*. 51a/9/, 51a/11/, 78a/5/,
83b/9/, 86a/11/, 107b/9/

c.-e 51a/7/, 66b/3/, 91b/8/,
95a/7/, 108b/3/

c.-er 105b/1/

c.-esin 94b/1/

c.-sen 51a/10/

cem': (Ar.) Toplama, toplanma, bir
araya gelme, getirilme. 4a/6/, 8b/1/,
19a/7/, 22b/3/, 29a/3/, 49a/10/, 50a/3/,
50a/5/, 50b/3/, 51a/2/, 51b/6/, 52b/9/,
54b/2/, 63b/7/, 64b/7/, 65a/3/, 65a/4/,
72a/6/, 76a/4/, 78b/8/, 79b/3/, 83b/4/,
86a/11/, 99a/10/, 103a/5/, 103a/9/,
103b/9/, 110a/4/

cemā'at: (Ar.) Bir yere toplanmış
insanlar, guruh, takım, bölük. 3a/2/

cemed-i dem: (Ar.+Ar.) Kanın donması.
99a/6/

cemī': (Ar.) Toplam, bütün, hepsi.

c.+i 2b/5/, 3b/5/, 10b/7/, 11a/1/,
26a/11/, 26b/11/, 27a/4/, 27a/5/,
27a/11/, 33a/11/, 35b/4/, 39a/10/,
43a/10/, 43b/6/, 44b/9/, 47a/7/, 57a/11/,
57b/1/, 58b/6/, 84a/7/, 100b/4/,
102b/10/, 106b/3/, 110a/4/

c.+isi 46b/6/, 104a/7/

c.+isin 34b/8/

c.+isinde 10b/10/, 64b/2/

c.+isine 112a/6/

c.+isini 63b/11/, 64a/10/, 77a/2/,
105b/6/, 105b/7/

c.+sini 12b/8/

cemre: (Ar.) 1. Ateşli kömür parçası,
kor. 2. İlkbaharda suya, yere, havaya
düştüğü söylenen sıcaklık. 73b/9/

cenb: (Ar.) Yan taraf.

c.+i 42b/6/

cerāh: (Ar.) Eskiden tıp öğrenimi
görmeden hekimlik yaparak yara tedavi
eden kimse. 80a/7/, 80a/7/

cerāhāt: (Ar.) Kanın damar dışına
sızmasıyla vücut dokularında meydana
gelen, akyuvarların hakim olduğu donuk
renkli birikinti, irin, yangı. 5b/5/, 79b/1/,
81a/9/, 92b/11/, 108b/10/

c.+dedür 2b/7/

c.+e 40b/8/, 41b/6/, 44a/3/

c.+ı 6b/6/, 27b/7/, 29a/5/, 32b/4/,
77a/4/, 78a/11/, 79b/7/

cerā-i mādde: (Ar.+Ar.) Akan madde.

c.+i 59a/3/

cerd: (Ar.) Elbisesinden soyuma, çıplak
bir hale getirme.

c.+i 57a/1/

cerede: (Ar.) 1. Mahrum, çıplak vücut.
2. Dazlak, tüysüz, 3. Verimsiz, çorak.

c.+den 92a/6/

cer(i)h: (Ar.) Yaralama. 38a/4/, 48b/2/,
50a/5/, 53a/4/, 68b/5/, 78b/6/, 83b/4/,
84a/2/, 84a/11/, 100a/4/, 104b/7/,
105b/8/, 107b/2/, 110a/8/

c.+de 77a/9/, 78a/11/, 99a/7/,
100a/3/, 104b/9/, 108b/5/

c.+den 68b/8/, 92b/4/

c.+e 101b/3/, 106a/11/,
109b/10/, 111a/1/

c.+i 40b/9/, 53a/3/, 64b/7/,
79b/3/, 86a/11/, 99a/8/, 104b/11/

c.+ile 111b/4/

c.+ün 38a/3/, 56b/9/

cerh-i kendir: (Ar.+Tr.) Urganı, ipi
çürütme.

c.+i 99a/1/

ceride: (Far.) Yalnız, تنها.

c.+nün 78b/7/

cerr: (Ar.) Kendine doğru çekmek.

c.+i 41b/1/

cesed: (Ar.) Ölü vücut. 87a/8/

c.+den 84b/9/

c.+e 86a/4/

c.+ün 84b/6/, 84b/7/, 86a/6/,
86a/6/

cesile: (Ar. **habsile.**) Hapsederek,
hapsetme ile. 40b/4/

cevānib: (Ar.) Her taraf, yönler.

c.+inde 112a/1/

cevānib-i süflā: (Ar.+Ar.) Çok aşağıda
kalan taraf.

c.+dan 83b/5/

cevdet-i haşāt: (Ar.+Ar.) Mesane,
karaciğer, böbrek gibi yerlerde oluşan
taşın büyüklüğü. 97a/10/

cevf: (Ar.) 1. Boşluk, oyuk, çukur.
2. Orta, yarı.

c.+inde 47b/2/, 47b/5/, 52a/3/,
73b/3/, 96b/10/

c.+ün 107a/10/

cevher: (Ar.) 1. Kendi nefsi olan şey, öz,
zat. 2. Yaradılış, cibillet, maya.
3. Yetenek, kabiliyet.

c.+i 3b/7/

ceyne-: Çiğnemek, ezmek.

c.-dügi 44b/1/

ceyyid: (Ar.) 1. İyi, güzel, hoş. 2. Saf.
18b/9/, 29a/6/, 72b/5/

ceyyidü'l-amel: (Ar.+Ar.) İyi, güzel,
hoş şekilde yapılan işler.

c.+dür 53a/5/

cezā: (Ar.) Uygunsuz davranışlarda bulunanlara uygulanan üzüntü, sıkıntı, acı verici işlem veya yaptırım. 44b/7/

cezb: (Ar.) Kendine çekme. 51b/9/, 70a/5/, 70a/5/, 71a/5/, 73a/2/, 74a/1/

cık-: *krş. çık-*.

c.-a 17a/3/, 41a/9/, 46b/6/, 46b/8/, 46b/10/, 47a/7/, 51a/9/, 51a/11/, 58b/6/, 61a/1/, 63b/6/, 72b/10/, 73b/10/, 77b/5/, 85a/7/, 88b/4/, 93b/9/, 97a/9/, 98a/7/, 98b/10/, 99a/7/, 101a/10/, 102a/9/

c.-acağ 86b/7/

c.-dı 31b/4/

c.-duğı 34b/3/, 98a/7/, 107b/3/

c.-duğınca 80b/3/

c.-masa 45a/7/, 45b/3/, 45b/7/, 46a/3/, 66b/4/, 98a/11/, 98b/3/

c.-ması 98a/10/

c.-maya 37a/7/

c.-mayacak 45a/9/, 45a/11/, 47a/7/, 47a/8/, 73a/3/, 80b/5/

c.-maz 75b/8/

c.-sa 19b/6/, 45a/9/, 46b/1/, 80b/4/, 80b/7/, 84b/2/

cıkar-: *krş. çıkar-*. 43b/2/, 45a/10/, 45b/9/, 46a/3/, 46a/7/, 47a/3/, 48a/11/, 50b/8/, 72b/7/, 80b/7/, 85b/7/, 91a/7/, 95a/9/, 96a/2/, 96a/7/, 100a/2/, 103a/8/, 104a/6/, 104b/10/, 105b/1/, 105b/4/, 105b/8/, 111a/10/

c.-a 15b/5/, 22a/5/, 45a/8/, 78a/7/, 90a/6/, 90b/7/, 102b/10/

c.-asın 90a/5/

c.-mağa 25b/3/

c.-mağlık 104b/8/, 104b/9/

c.-mağlıktan 99b/1/

c.-mağlığa 45a/4/

c.-mağlığını 46a/8/

c.-sa 19a/1/, 39b/10/, 61b/7/

c.-ur 105b/1/

cıkıd: 1. Pamuk çekirdeği. 2. Tutamlık, sarımlık.

c.+la 95b/3/

cīd: (Ar.) Gerdan, boyun. 10b/2/, 29a/9/

c.+i 29a/6/

cidde: (Ar.) Cidden, ciddiyetle. 70a/7/, 78a/9/

c.+nüñ 46b/5/

cidden: (Ar.) Gerçekten, hakikaten, ciddi olarak. 86b/4/, 91a/9/, 91b/6/, 98b/7/

ciden: Cidden, ciddiyetle. 14a/7/

cift: (Far.) Göz tedavisinde kullanılan cerrahi bir alet. 46a/7/, 46b/11/, 57a/10/

c.+ile 47a/3/

c.+in 49b/1/

cift-i laṭīf: (Far.+Ar.) Mülayim ve yumuşak olup göz tedavisinde kullanılan cerrahi bir alet. 45a/8/, 45a/8/

ciger: (Far.) Karaciğer ve akciğerin ortak adı. 22b/1/, 23b/9/, 34a/5/, 91a/4/

c.+de 19b/5/

c.+e 20a/10/

c.+ün 20a/11/, 20b/1/, 20b/1/, 20b/2/, 33b/5/

cihāt-ı ebyaz: (Ar.+Ar.) Beyaz, parlak olan taraflar.

c.+dan 105b/3/

cihet: (Ar.) Yön, taraf, istikamet, canip. 31a/9/, 37b/6/

c.+de 101b/7/

c.+den 6b/3/, 8b/2/, 10a/10/, 11b/7/, 31b/4/, 35b/1/, 35b/11/, 37b/6/, 41a/10/, 46b/4/, 49a/7/, 49b/2/, 50b/2/, 50b/4/, 51b/4/, 51b/5/, 60b/1/, 60b/7/, 65a/8/, 66b/1/, 66b/5/, 69a/10/, 77a/9/, 78a/5/, 80b/6/, 89a/2/, 90a/10/, 102b/7/, 105b/3/, 106a/7/

c.+e 49a/6/, 68a/2/, 78a/2/, 86a/7/

c.+i 63a/6/, 96b/3/

c.+ile 101a/3/

c.+inde 27a/5/

c.+inden 27b/1/

c.+inün 8b/2/

c.+kim 8b/2/

c.+ün 30b/7/

ciheteyn: (Ar.) İki cihet, iki taraf. 103b/2/

c.+i 89b/4/

c.+ile 103a/9/

cihet(īl): (Ar.) Cihet, yön, taraf.

c.+den 85b/3/

cihet-i uḥrā: (Ar.+Ar.) Diğer, başka taraf.

c.+dan 68a/2/, 70b/1/, 99b/8/

c.+i 103a/10/

c.+yadan 43b/3/

cihet-i vāḥide: (Ar.+Ar.) Tek yön, taraf. 90a/10/

c.+den 43b/3/, 70b/1/, 96b/3/

cihet-i vaḥṣibe: (Ar.+Ar. **cihet-i vaḥṣiye.**) Cerrahi müdahale yapılmamış kısım, bölge.

c.+ye 26b/5/
cild: (Ar.) İnsan veya hayvan vücudunu saran deri, ten. 5b/6/, 100a/4/, 104a/1/
c.+i 43a/10/, 50a/4/, 50b/5/, 100a/5/, 102b/3/, 107b/8/, 110a/4/
c.+ün 6a/6/, 89b/11/
cild-i ğalīz: (Ar.+Ar.) İri, kalın, kaba olan deri 110a/4/
cild-i haşā: (Ar.+Ar.) Saf, katıksız haldeki deri.
c.+dan 111a/9/
c.+dur 111a/4/
c.+i 102a/7/, 105b/1/, 106a/3/
c.+nuḡ 107b/1/, 108a/4/, 108a/7/, 108b/2/, 108b/3/
c.+y1 110b/5/
cild-i haṭā: (Ar.+Ar.) Kusurlu olan insan derisi, teni. 102b/5/
cildi ʿl-ḥiṣā: (Ar.+Ar.) Sağlıksız, noksan olan insan derisi, teni. 101b/8/
cild-i müsterḥī: (Ar.+Ar.) Sölpük, yumuşak, gevşek, düşük veya sarkık haldeki insan derisi, teni.
c.+y1 110a/5/
cild-i ʿulyā: (Ar.+Ar.) Derinin üst kısmı.
c.+y1 93a/6/

cimāʿ: (Ar.) Cinsel birleşme. 111b/2/, 112a/9/
c.+dan 112a/1/
c.+1 24b/8/, 110b/11/
cins: (Ar.) 1. Tür, çeşit. 2. Soy, kök, asıl. 3. Pek çok ortak özellikleri bulunan türler topluluğu.
c.+i 45a/2/, 58a/4/
cīr: Cıvık, sulu, kireç.
c.+den 12b/7/
cirāḥat: *krş. cerāḥāt.*
c.+a 94b/5/
c.+ün 20b/8/
cirḥ: *krş. cerḥ.*
c.+den 54a/3/
cir(i)m: (Ar.) 1. Cansız cisim. 2. Büyüklük, oylum, hacim. 24b/3/
c.+inde 16b/3/
c.+ini 24b/3/
cirre: (Ar.) Yapağı denilen yün.
c.+de 65b/9/
cisim: (Ar.) Cisim. 10a/7/
c.+de 4a/6/
c.+den 77b/7/

cizciz: Haşhaş yağı ile yağlanmış ekmek. 34b/8/

çok(ğ): *krş. çok.* 5a/2/, 19a/2/, 36a/6/, 40a/1/, 42a/11/, 45a/7/, 63b/8/, 63b/10/, 68a/1/, 75b/3/, 76a/10/, 91a/1/

c.+a 29a/6/

c.+dur 1b/9/, 2a/4/, 74a/10/, 77b/10/, 79b/11/, 80a/7/, 80b/1/, 105a/5/

cufün: (Ar.) Göz kapakları.

c.+ında 48b/8/

cumhūr: (Ar.) Halk, nas, umum. 93a/3/

cüft-i laṭīf: (Far.+Ar.) Derin, gizli, göze gözükmeyen çift.

c.+i 73b/1/

cüft-i muḥkem: (Far.+Ar.) Sıkı sıkıya, kuvvetli çift.

c.+le 98b/1/

cümle: (Ar.) 1. Bir bütün meydana getirecek şekilde birbirine bağlı olan şeylerin tamamı. 2. Bütün, hep. 75a/4/

c.+si 59b/4/

c.+ye 103a/1/

cün: (Far.) Çünkü, nasıl ki ne zaman. 39a/7/

cüzʿ: (Ar.) Bir bütünü meydana getiren kısımlardan her biri, kısım, parça. 12b/8/, 28b/8/

cüzām: (Ar.) Cüzzam hastalığı. 33a/8/, 33a/9/, 33b/6/

-Ç-

çalḳoyun: Sırtüstü, yüzüstü. 87b/10/

çek-: Çekmek, ilaç sürmek, herhangi bir nesneyi tedavi amacıyla bir organa çekmek. 55b/9/, 84a/9/, 104a/6/

ç.-e 13a/6/, 19a/4/, 20a/3/, 20a/3/, 28a/9/, 45a/7/, 63b/6/, 88a/2/, 95b/2/, 96a/1/, 107b/1/

ç.-esin 56a/3/

ç.-meye 89a/3/

çevre: Bir şeyin yakını, dolayı, etrafı. 18a/1/

çeyne-: Çiğnemek, ezmek.

ç.-dügi 7b/4/

ç.-ye 32a/4/, 67a/1/, 68b/11/, 69b/1/, 72a/1/, 73b/5/

çeyşüm: (Ar. ḥayşüm.) Ağız ve burun boşluğunun arka bölümü, geniz.

ç.+e 63b/6/

çık-: Çıkmak.

ç.-a 46b/6/, 51a/7/, 60a/9/, 63b/9/, 72a/11/, 73a/3/, 73a/9/, 85b/2/, 87a/5/, 87a/7/, 98b/11/, 112a/8/

ç.-masa 73b/7/

ç.-sa 87a/9/

çıkar-: Çıkarmak. 19b/2/, 48b/4/, 53b/6/,
59a/11/, 80b/3/, 99b/10/, 106a/10/

ç.-a 6b/6/, 14a/5/, 61b/8/

ç.-asın 21b/5/

ç.-duğundan 91a/4/

ç.-ma 101b/2/

ç.-mağdadur 2b/7/

ç.-mazsızın 61b/7/

çinîne-i hâmiye: (Ar.+Ar.) Kızgın
porselen. 15a/5/

çoğad-: Miktarını, sayısını, ölçüsünü
artırmak, fazlalaştırmak.

ç.-a 9b/4/

çok(ğ): Çok, fazla. 9a/4/, 11b/9/,
21b/11/, 26b/9/, 57b/9/, 76b/5/, 111b/6/

ç.+ı 75a/2/

ç.+unı 9b/6/

-D-

da: Da, dahi. 2a/1/, 3b/9/, 5a/5/, 7a/5/,
18a/3/

dağ: (Far.) 1. Yanık yarası. 2. Hasta için
kızgın demirle vurulan yakı, keyy. 3. İz
bırakan yara, keyy. 13a/5/

dağıl-: Dağılmak.

d.-duğı 46a/7/

d.-sa 15a/9/, 19a/7/

dağıt-: Dağıtmak. 18b/7/

dağı: Dahi. 1b/9/, 2a/1/, 2a/2/, 2a/2/,
2a/3/, 2a/8/, 2a/9/, 2a/10/, 2a/11/, 2b/1/,
2b/3/, 2b/3/, 2b/5/, 2b/5/, 2b/6/, 2b/6/,
2b/7/, 2b/7/, 2b/9/, 2b/9/, 2b/10/, 3a/1/,
3a/2/, 3a/7/, 3a/11/, 3b/2/, 3b/3/, 3b/5/,
3b/6/, 3b/10/, 4a/3/, 4a/4/, 4a/5/, 4a/5/,
4b/9/, 4b/9/, 4b/10/, 4b/10/, 4b/10/,
4b/10/, 5a/2/, 5a/2/, 5a/2/, 5a/3/, 5a/3/,
5a/3/, 5b/2/, 5b/2/, 5b/3/, 5b/3/, 5b/7/,
5b/8/, 5b/8/, 6a/1/, 6a/2/, 6a/2/, 6a/2/,
6a/6/, 6a/7/, 6a/9/, 6b/2/, 6b/4/, 6b/5/,
7a/1/, 7a/4/, 7a/6/, 7a/9/, 7a/11/, 7b/2/,
7b/2/, 7b/5/, 7b/5/, 7b/11/, 8a/4/, 8a/6/,
8a/6/, 8a/9/, 8a/9/, 8b/4/, 8b/11/, 9a/2/,
9a/4/, 9a/5/, 9a/8/, 9b/1/, 9b/2/, 9b/2/,
9b/4/, 9b/5/, 9b/6/, 9b/8/, 9b/10/, 10a/1/,
10a/2/, 10a/3/, 10a/3/, 10a/4/, 10a/8/,
10a/8/, 10b/1/, 10b/7/, 10b/8/, 10b/9/,
10b/9/, 10b/11/, 11a/1/, 11a/2/, 11a/6/,
11a/8/, 11a/8/, 11a/9/, 11a/10/, 11a/11/,
11a/11/, 11b/2/, 11b/8/, 11b/8/, 12a/5/,
12b/3/, 12b/6/, 12b/7/, 12b/8/, 12b/9/,
13a/1/, 13a/1/, 13a/2/, 13a/3/, 13a/6/,
13a/9/, 13b/4/, 13b/7/, 13b/8/, 13b/9/,
14a/5/, 14a/6/, 14a/8/, 14b/1/, 14b/7/,
14b/10/, 15a/3/, 15a/9/, 15b/1/, 15b/3/,
15b/6/, 15b/9/, 15b/11/, 16a/2/, 16a/3/,
16a/9/, 16a/11/, 16a/11/, 16b/5/, 16b/6/,
16b/7/, 16b/11/, 17a/1/, 17a/2/, 17a/4/,
17a/7/, 17b/4/, 17b/8/, 18a/1/, 18b/2/,
18b/4/, 18b/4/, 19a/1/, 19a/2/, 19a/2/,
19a/4/, 19a/6/, 19a/7/, 19a/9/, 19b/4/

19b/7/, 19b/8/, 19b/10/, 19b/11/,
19b/11/, 20b/3/, 20b/7/, 20b/7/, 20b/10/,
21a/4/, 21a/5/, 21a/7/, 21a/8/, 21a/9/,
21a/10/, 21a/11/, 21b/1/, 21b/4/, 21b/4/,
21b/10/, 21b/11/, 22a/3/, 22a/6/,
22a/11/, 22b/5/, 22b/6/, 22b/7/, 22b/11/,
23a/1/, 23a/2/, 23a/3/, 23a/6/, 23a/6/,
23a/7/, 23a/8/, 23a/10/, 23a/11/, 23b/1/,
23b/7/, 23b/9/, 23b/9/, 23b/10/, 23b/10/,
24a/1/, 24a/4/, 24a/6/, 24a/6/, 24a/10/,
24a/10/, 24b/1/, 24b/5/, 24b/11/, 25a/4/,
25a/4/, 25a/5/, 25a/7/, 25a/9/, 25a/9/,
25a/11/, 25b/1/, 25b/3/, 25b/7/, 25b/9/,
26a/4/, 26a/4/, 26a/6/, 26a/7/, 26a/7/,
26a/9/, 26a/11/, 26b/3/, 26b/5/, 26b/5/,
26b/6/, 26b/9/, 26b/11/, 27a/8/, 27a/8/,
27a/9/, 27a/9/, 27a/10/, 27a/10/, 27a/11/,
27b/1/, 27b/2/, 27b/3/, 27b/5/, 27b/7/,
27b/7/, 27b/10/, 28a/1/, 28a/3/, 28a/4/,
28a/5/, 28a/6/, 28a/7/, 28a/8/, 28a/8/,
28a/9/, 28a/10/, 28a/11/, 28b/1/, 28b/2/,
28b/4/, 28b/7/, 28b/8/, 28b/8/, 28b/10/,
28b/11/, 29a/1/, 29a/4/, 29a/4/, 29a/5/,
29a/6/, 29a/7/, 29a/8/, 29a/9/, 29a/9/,
29a/10/, 29a/11/, 29b/7/, 29b/9/,
29b/10/, 29b/10/, 30a/1/, 30a/4/, 30a/5/,
30a/5/, 30a/6/, 30a/7/, 30a/10/, 30b/3/,
30b/4/, 30b/4/, 30b/10/, 30b/11/, 31a/3/,
31b/2/, 31b/3/, 31b/5/, 31b/7/, 31b/8/,
31b/8/, 31b/9/, 31b/10/, 32a/6/, 32a/6/,
32a/8/, 32a/8/, 32a/9/, 32a/10/, 32b/2/,
32b/3/, 32b/4/, 32b/7/, 32b/8/, 32b/11/,
33a/1/, 33a/1/, 33a/7/, 33a/9/, 33a/10/,

33a/10/, 33a/10/, 33b/3/, 33b/5/, 33b/7/,
34a/1/, 34a/2/, 34a/3/, 34a/8/, 34a/8/,
34a/9/, 34a/10/, 34a/10/, 34a/10/,
34a/11/, 34b/2/, 34b/3/, 34b/6/, 34b/7/,
34b/7/, 34b/7/, 34b/8/, 34b/10/, 35a/8/,
35a/10/, 35a/11/, 35b/2/, 35b/3/, 35b/9/,
35b/11/, 36a/3/, 36a/7/, 36a/8/, 36a/8/,
36a/10/, 36a/10/, 36a/11/, 36b/1/,
36b/3/, 36b/4/, 36b/5/, 36b/6/, 36b/8/,
37a/4/, 37a/6/, 37a/6/, 37a/8/, 37a/11/,
37b/1/, 37b/2/, 37b/3/, 37b/3/, 37b/8/,
37b/10/, 38a/1/, 38a/3/, 38a/3/, 38a/4/,
38a/4/, 38a/5/, 38a/5/, 38a/10/, 38a/10/,
38a/11/, 38a/11/, 38a/11/, 38b/1/,
38b/5/, 38b/6/, 38b/7/, 38b/7/, 38b/7/,
38b/11/, 39a/1/, 39a/4/, 39a/5/, 39a/10/,
39a/11/, 39b/7/, 39b/8/, 39b/9/, 39b/10/,
39b/10/, 39b/10/, 39b/11/, 40a/1/,
40a/1/, 40a/9/, 40a/10/, 40b/5/, 40b/6/,
40b/6/, 40b/7/, 40b/7/, 40b/9/, 40b/10/,
41a/1/, 41a/3/, 41a/8/, 41a/9/, 41b/1/,
41b/9/, 42a/1/, 42a/4/, 42a/6/, 42a/9/,
42a/9/, 42b/2/, 42b/5/, 42b/8/, 42b/10/,
43a/3/, 43a/4/, 43a/4/, 43a/5/, 43a/10/,
43b/2/, 43b/3/, 43b/4/, 43b/6/, 43b/6/,
43b/8/, 43b/11/, 43b/11/, 44a/2/, 44a/3/,
44a/6/, 44a/6/, 44a/7/, 44a/7/, 44a/11/,
44b/3/, 44b/4/, 44b/7/, 44b/8/, 44b/10/,
44b/11/, 44b/11/, 44b/11/, 45a/1/,
45a/1/, 45a/2/, 45a/4/, 45a/5/, 45a/5/,
45b/1/, 45b/4/, 45b/9/, 45b/10/, 45b/10/,
45b/11/, 46a/1/, 46a/2/, 46a/6/, 46b/3/,
46b/3/, 46b/4/, 46b/10/, 46b/11/, 47a/1/,

47a/9/, 47b/4/, 47b/4/, 47b/6/, 47b/9/,
48a/7/, 48a/7/, 48a/11/, 48b/2/, 48b/4/,
48b/4/, 48b/6/, 48b/6/, 48b/9/, 48b/10/,
48b/11/, 49a/3/, 49a/5/, 49a/8/, 49a/10/,
49b/1/, 49b/2/, 50a/1/, 50a/1/, 50a/2/,
50a/3/, 50a/4/, 50a/5/, 50a/7/, 50a/9/,
50a/9/, 50a/9/, 50a/10/, 50b/5/, 50b/6/,
50b/6/, 50b/8/, 50b/10/, 51a/1/, 51a/2/,
51a/4/, 51a/6/, 51a/7/, 51a/10/, 51b/3/,
51b/7/, 51b/10/, 51b/11/, 52a/1/, 52a/2/,
52a/3/, 52a/7/, 52a/8/, 52a/8/, 52a/9/,
52a/10/, 52a/10/, 52b/2/, 52b/5/, 52b/7/,
52b/9/, 52b/10/, 52b/10/, 53a/2/, 53a/3/,
53a/4/, 53a/8/, 53a/9/, 53a/10/, 53a/11/,
53b/1/, 53b/5/, 53b/5/, 53b/6/, 53b/7/,
53b/8/, 53b/9/, 53b/11/, 53b/11/,
53b/11/, 54a/1/, 54a/1/, 54a/3/, 54a/3/,
54a/4/, 54a/6/, 54a/8/, 54a/9/, 54a/10/,
54b/2/, 54b/2/, 54b/5/, 54b/11/, 55a/1/,
55a/5/, 55a/8/, 55a/8/, 55b/2/, 55b/3/,
55b/3/, 55b/4/, 55b/4/, 55b/5/, 55b/5/,
55b/6/, 55b/8/, 55b/8/, 55b/9/, 55b/9/,
56a/1/, 56a/3/, 56a/5/, 56a/7/, 56a/7/,
56a/8/, 56a/10/, 56b/1/, 56b/3/, 56b/3/,
56b/5/, 56b/6/, 56b/8/, 56b/9/, 56b/11/,
57a/1/, 57a/3/, 57a/8/, 57a/10/, 57a/11/,
57b/2/, 57b/3/, 57b/5/, 57b/9/, 58a/2/,
58a/6/, 58a/9/, 58b/4/, 59b/3/, 59b/5/,
59b/5/, 59b/6/, 59b/7/, 59b/7/, 59b/11/,
60a/1/, 60a/3/, 60a/3/, 60a/4/, 60a/7/,
60a/9/, 60a/9/, 60a/9/, 60a/10/, 60a/11/,
60b/4/, 60b/7/, 60b/8/, 60b/8/, 61a/1/,
61a/2/, 61a/9/, 61b/8/, 61b/10/, 61b/11/,

62a/6/, 62a/9/, 62a/9/, 62a/9/, 62a/11/,
62b/1/, 62b/2/, 63a/4/, 63a/5/, 63a/5/,
63b/3/, 63b/4/, 63b/4/, 63b/6/, 63b/8/,
63b/9/, 63b/10/, 63b/11/, 64a/6/, 64a/9/,
64a/10/, 64a/10/, 64a/11/, 64b/2/,
64b/3/, 64b/7/, 64b/8/, 64b/9/, 64b/9/,
64b/10/, 64b/10/, 64b/11/, 65a/1/,
65a/2/, 65a/2/, 65a/7/, 65a/7/, 65a/7/,
65a/8/, 65a/8/, 65a/9/, 65a/9/, 65b/1/,
65b/1/, 65b/2/, 65b/3/, 65b/5/, 65b/7/,
65b/8/, 65b/8/, 66a/2/, 66a/9/, 66b/7/,
66b/9/, 67a/11/, 67b/9/, 67b/10/,
67b/10/, 68a/1/, 68a/2/, 68a/3/, 68a/4/,
68a/5/, 68a/7/, 68a/8/, 68a/8/, 68a/9/,
68a/11/, 68a/11/, 68a/11/, 68b/5/,
68b/6/, 68b/7/, 68b/8/, 68b/9/, 68b/11/,
69a/6/, 69a/6/, 69a/10/, 69a/11/, 69b/1/,
69b/9/, 69b/9/, 69b/10/, 70a/4/, 70b/1/,
70b/2/, 70b/4/, 70b/5/, 70b/7/, 70b/7/,
70b/10/, 70b/10/, 70b/11/, 71a/1/,
71a/3/, 71a/3/, 71a/4/, 71a/5/, 71a/5/,
71a/8/, 71a/9/, 71a/11/, 71b/2/, 71b/7/,
71b/9/, 72a/2/, 72a/4/, 72a/5/, 72a/7/,
72a/7/, 72b/4/, 72b/6/, 73a/3/, 73a/6/,
73a/7/, 73a/8/, 73a/10/, 73b/2/, 73b/2/,
73b/3/, 73b/5/, 74a/2/, 74a/11/, 74b/11/,
74b/11/, 75a/1/, 75a/1/, 75a/3/, 75a/4/,
75a/4/, 75a/4/, 75a/4/, 75a/6/, 75a/8/,
75a/8/, 75a/9/, 75a/10/, 75a/11/, 75b/3/,
75b/4/, 75b/5/, 75b/6/, 75b/8/, 75b/10/,
75b/10/, 75b/11/, 76a/4/, 76a/6/, 76a/7/,
76a/8/, 76a/9/, 76a/9/, 76a/10/, 76b/1/,
76b/2/, 76b/7/, 76b/9/, 76b/9/, 77a/6/,

77a/6/, 77a/8/, 77a/9/, 77b/1/, 77b/4/,
77b/5/, 77b/6/, 77b/7/, 77b/8/, 77b/9/,
77b/9/, 78a/3/, 78a/3/, 78a/5/, 78a/7/,
78a/9/, 78a/10/, 78b/3/, 78b/7/, 78b/10/,
79a/1/, 79a/1/, 79a/4/, 79a/5/, 79a/5/,
79a/9/, 79b/1/, 79b/5/, 79b/7/, 79b/8/,
80a/4/, 80a/6/, 80a/8/, 80a/8/, 80a/8/,
80a/10/, 80b/3/, 80b/9/, 80b/10/,
80b/10/, 81a/4/, 81a/9/, 81a/9/, 81a/9/,
81a/10/, 81b/5/, 81b/8/, 82a/2/, 82a/6/,
82b/2/, 82b/3/, 82b/5/, 82b/10/, 83a/2/,
83a/4/, 83a/4/, 83a/5/, 83a/5/, 83a/5/,
83a/5/, 83a/8/, 83b/8/, 83b/8/, 83b/9/,
83b/10/, 84a/3/, 84a/9/, 84b/2/, 84b/4/,
84b/4/, 84b/8/, 84b/8/, 84b/9/, 84b/9/,
84b/9/, 85a/2/, 85a/3/, 85a/4/, 85a/8/,
85b/1/, 85b/1/, 85b/2/, 85b/6/, 85b/7/,
85b/8/, 85b/9/, 85b/10/, 85b/11/, 86a/2/,
86a/3/, 86a/3/, 86a/4/, 86a/7/, 86a/10/,
86a/11/, 86a/11/, 86b/2/, 86b/4/, 86b/5/,
86b/10/, 87a/1/, 87a/2/, 87a/7/, 87a/8/,
87a/11/, 87b/1/, 87b/3/, 87b/9/, 88a/3/,
88a/4/, 88a/8/, 88a/8/, 88b/2/, 88b/8/,
88b/8/, 89a/3/, 89a/6/, 89a/7/, 89a/7/,
89a/8/, 89a/11/, 89b/1/, 89b/5/, 90a/1/,
90a/2/, 90a/3/, 90a/6/, 91a/2/, 91a/2/,
91a/2/, 91a/3/, 91a/3/, 91a/4/, 91a/4/,
91a/8/, 91a/10/, 91a/10/, 91a/11/,
91b/1/, 91b/2/, 91b/3/, 91b/5/, 91b/7/,
91b/8/, 91b/10/, 92a/2/, 92a/3/, 92a/6/,
92a/7/, 92a/7/, 92a/9/, 92a/9/, 92b/1/,
92b/5/, 92b/7/, 92b/9/, 93a/1/, 93a/2/,
93a/4/, 93a/4/, 93a/4/, 93a/5/, 93a/6/,
93a/7/, 93a/9/, 93a/10/, 93a/11/, 93b/3/,
93b/5/, 93b/8/, 93b/8/, 93b/10/, 93b/11/,
93b/11/, 94a/1/, 94a/1/, 94a/2/, 94a/3/,
94a/3/, 94a/4/, 94a/7/, 94b/1/, 94b/3/,
94b/11/, 94b/11/, 95a/1/, 95a/4/, 95a/5/,
95a/5/, 95b/2/, 95b/4/, 95b/6/, 95b/7/,
95b/9/, 95b/10/, 96a/2/, 96a/2/, 96b/8/,
96b/9/, 97a/4/, 97a/4/, 97a/6/, 97a/7/,
97a/7/, 97a/11/, 97b/2/, 97b/2/, 97b/3/,
97b/7/, 97b/9/, 97b/10/, 97b/11/, 98a/3/,
98a/3/, 98a/4/, 98a/5/, 98a/5/, 98a/5/,
98a/9/, 98b/10/, 99a/1/, 99a/1/, 99a/1/,
99a/5/, 99a/5/, 99a/7/, 99a/8/, 99a/9/,
99a/10/, 99a/11/, 99b/7/, 99b/10/,
100a/1/, 100a/2/, 100a/2/, 100a/2/,
100a/3/, 100a/4/, 100a/9/, 100b/2/,
100b/6/, 100b/7/, 100b/9/, 100b/10/,
101a/3/, 101a/4/, 101a/9/, 101a/11/,
101b/1/, 101b/2/, 101b/8/, 101b/10/,
102a/10/, 102a/11/, 102b/1/, 102b/2/,
102b/3/, 102b/4/, 102b/6/, 102b/6/,
102b/7/, 102b/8/, 102b/10/, 102b/11/,
102b/11/, 103a/8/, 103a/8/, 103a/11/,
103b/1/, 103b/2/, 103b/2/, 103b/4/,
103b/6/, 103b/7/, 103b/8/, 103b/9/,
103b/9/, 104a/6/, 104a/7/, 104a/8/,
104a/8/, 104a/11/, 104b/1/, 104b/2/,
104b/6/, 104b/6/, 104b/6/, 105a/2/,
105a/3/, 105a/6/, 105a/8/, 105a/10/,
105b/1/, 105b/4/, 105b/6/, 105b/8/,
105b/9/, 105b/9/, 106a/1/, 106a/3/,
106a/4/, 106a/5/, 106a/6/, 106a/8/,
106a/9/, 106a/10/, 106a/11/, 106b/9/,

106b/10/, 107a/1/, 107a/1/, 107a/3/,
107a/6/, 107a/7/, 107a/11/, 107b/1/,
107b/3/, 107b/7/, 107b/8/, 107b/9/,
107b/10/, 108a/1/, 108a/3/, 108a/8/,
108a/10/, 108b/5/, 108b/5/, 108b/9/,
108b/10/, 109a/2/, 109a/3/, 109a/6/,
109a/8/, 109a/8/, 109a/9/, 109a/10/,
109a/10/, 109b/5/, 109b/6/, 109b/7/,
109b/8/, 109b/8/, 110a/2/, 110a/6/,
110a/7/, 110b/1/, 110b/1/, 110b/5/,
110b/5/, 110b/6/, 111a/8/, 111a/10/,
111b/3/, 111b/4/, 111b/7/, 111b/7/,
111b/11/, 112a/2/, 112a/2/, 112a/8/,
112a/9/, 112a/9/

dāhıl: (Ar.) İç, içeri. 47b/6/, 49b/1/,
95b/5/, 101a/6/

d.+den 50a/11/, 65b/5/, 66a/2/,
71b/6/, 72a/2/, 98a/6/

d.+dür 94a/11/

d.+indedür 102a/10/

d.+ine 15b/1/, 49b/1/

dağ: (Tr. dek.) Bir işin, bir durumun
sona erdiği zaman veya yer, kadar,
değın. 6b/4/, 91a/2/

dağı: *bknz. dağı.* 18b/4/

dāliye: (Ar.) Tellerden oluşan ve
kasılarak vücut hareketlerini sağlayan
organ ve bu organın telse dokusu, adale.
106a/9/, 106b/3/

dāliye-i verem: (Ar.+Ar.) Tümörlü kas,
kaslarda oluşan tümör. 105b/10/

dām: Damlamak, damıtmak, akmak.

d.+duğı 85b/5/

damzur-: Damlatmak; sıvıyı önce
pamuğa emdirip sonra pamuğı sıkarak
sıvıyı gereken yere damlatmak. 45a/4/,
55a/7/, 56b/9/, 58a/10/, 61a/1/, 77a/3/,
85b/9/

d.-a 16a/8/, 5b/3/

d.-asın 16a/10/

dāne: (Far.) Tane, tohum.

d.+si 15a/4/

d.+sin 34b/7/

dar: Genişliğı az veya yetersiz olan,
ensiz, mikro. 47a/5/, 47a/11/, 91a/6/,
91a/8/, 91b/1/

đarb: (Ar.) 1. Vurma, dövme.
2. Çarpma. 3. Vuruş. 62b/6/, 79a/10/

d.+dan 105a/7/, 106b/9/

d.+ların 4a/10/

đarbe: (Ar.) Vuruş, çarpış. 30a/3/,
101b/11/

đarben: (Ar.) Çarparak, vurarak. 75a/1/

daş: Dış.

d.+ındandur 11a/6/

daşır-: Taşırnak.

d.-a 50b/8/

dāyim: (Ar.) Devam eden, devam üzere olan, eksik ve kesintisi olmayan, sürekli. 33a/3/, 52a/7/

dāyima: (Ar.) Devamlı olarak, her zaman.

dāyire: (Ar.) Çember biçimindeki şekil. 10a/8/, 25b/5/, 26a/9/, 30b/6/, 60b/1/

d.+de 10b/1/

d.+i 35a/1/, 51b/3/

d.+nüñ 25b/7/, 51b/5/, 79a/6/

d.+sinde 23a/9/

dāyire-i muḥīṭ: (Ar.+Ar.) Etrafını kuşatan, çeviren daire şeklindeki nesne. 26a/10/

dāyireteyn: (Ar.) İki daire. 28a/9/, 79a/7/

de: Dahi. 6a/6/

de-: Söylemek, söz söylemek.

d.-dügümüz 8b/6/, 13b/3/

d.-dük 108a/7/

d.-yü 6b/11/, 7b/9/, 8a/1/, 33a/11/, 42b/9/, 49a/4/, 53b/4/, 58b/3/, 62a/3/, 65a/11/, 67b/4/, 69b/3/, 70b/8/, 79b/10/, 81a/6/, 107a/5/, 107b/9/, 111b/7/

debele: İrinli ur, tümör. 63a/9/

deccāce: (Ar.) Tavuk, horoz gibi evcil hayvanlar. 76b/4/

def: (Ar.) 1. Öteye itme, kakma, uzaklaştırma, celb karşıtı. 2. Savma, savuşturma, men etme. 43b/6/, 61a/9/, 73a/7/, 84b/6/, 88a/6/, 89b/2/, 95b/8/, 95b/10/, 96b/6/, 97a/1/, 97b/9/, 98b/5/, 98b/6/, 103a/11/, 105a/3/, 107a/3/

d.+i 106b/10/

d.+ine 98b/10/

def-i mu'tedil: (Ar.+Ar.) Orta halli, itidalli bir şekilde men etme. 50a/4/

defāde-i şağire: (Ar.+Ar. **refāde-i şağire.**) Küçük pansuman bezi.

d.+i 52b/3/

def-i ḥaşāt: (Ar.+Ar.) Mesane, karaciğer, böbrek gibi yerlerde peyda olan taşın vücuttan dışarıya atılması.

d.+a 95a/8/

degil: Cümle içinde art arda kullanılan iki veya daha çok özneyi, tümleci, yüklemi, aralarından bazılarını olumsuzluk kavramı vererek birbirine bağlayan veya yüklem olumsuz çekimini sağlayan sözcük.

d.+dür 86a/7/, 88b/9/

degin: Değın, kadar. 5a/5/, 26b/10/

degül: *krş. degil.* 4a/8/, 45a/10/, 79a/8/, 89a/7/, 96b/2/, 98a/4/

d.+dür 39a/1/, 100b/2/

degür-: 1. Dokunmasına sebep olmak, temas ettirmek. 2. Ulaştırmak, vardırarak.

d.-meye 69a/8/

d.-mez 94b/6/

dehrân: (Ar.) Zamanlar, vakitler, bütün zamanlar.

d.+ı 68b/1/

dek: Kadar, değin, dahi. 2b/4/, 2b/10/, 9a/8/, 14a/8/, 38b/1/, 40b/6/, 43a/9/, 43b/1/, 43b/5/, 43b/9/, 44a/10/, 51a/11/, 52b/2/, 52b/7/, 53a/2/, 55b/11/, 77a/1/, 78a/5/, 88a/1/, 94b/10/, 107b/8/, 107b/9/, 109b/5/

del-: Delmek. 92b/8/

d.-e 14b/11/, 62a/5/, 89b/11/

d.-er 91b/1/, 91b/1/, 91b/3/, 105b/1/

d.-esin 90a/3/, 90a/5/, 91a/8/

delin-: Delinmek.

d.-e 92a/3/, 96a/6/

d.-ür 27a/4/, 99b/10/

delük(g): Derin çukur veya bir yandan bir yana açılmış rahne. 7a/1/, 48b/1/

72a/8/, 90a/9/, 90a/10/, 90b/9/, 90b/9/, 91a/6/, 91b/10/, 96b/3/, 98b/3/

d.+de 53a/9/, 91a/9/, 91b/3/

d.+den 90a/6/

d.+i 66b/6/, 66b/7/, 111b/9/

d.+ine 45b/6/, 46b/3/, 59a/5/, 93a/9/

d.+inün 47b/11/

dem: (Ar.) Kan, dem, hun. 35a/4/, 108b/4/

d.+den 87a/6/, 99a/6/, 108b/7/

d.+i 52a/7/, 95a/1/, 102a/3/

d.+ün 11a/2/

demâmîl: (Ar.) Doku veya organlarda, onların zararına meydana gelen bir boşluk içerisinde ve etrafı sınırlı yerel irin birikimi veya irin kütle, irinli şiş; çıban, apse. 36b/11/

demeh: (Ar.) Ateşlenmek, vücut ısısının artması.

d.+i 77a/11/

demer: *krş. demir.*

d.+i 58a/6/

dem-i cāmîd: (Ar.+Ar.) Donuk, donmuş haldeki kan.

d.+den 95a/3/

d.+ün 100a/2/

d.+enüñ 43b/10/

dem-i ceyyîd: (Ar.+Ar.) Taze akan kan. 29a/2/

dem-i dāyim: (Ar.+Ar.) Sürekli akan kan. 56a/2/

dem-i ğalîz: (Ar.+Ar.) Yoğun halde akan kan.

d.+i 89a/3/

demir: Atom numarası 26, atom ağırlığı 55,847, yoğunluğu 7,8 olan, 1510 °C'de eriyen, mavimtırak esmer renkte, özellikle çelik, döküm ve alaşımlar durumunda sanayide kullanılmaya en elverişli element. 81a/4/, 81b/1/, 88b/9/

d.+i 16b/2/

demren: 1. Diken. 2. Okun ucuna geçirilen kemik veya demir parça.

d.+ler 2b/7/

demür: *krş. demir.* 15b/2/, 88b/6/

d.+de 31a/1/

d.+den 27a/7/, 27b/2/, 28a/3/, 35b/11/, 36a/8/, 74a/3/

d.+e 55b/1/

d.+i 5a/11/, 7a/3/

d.+üñ 16a/6/

demye: (Ar.) Kanı yoğun olan, demevi, kanlı. 71a/1/

d.+i 102a/1/

deñlü: Denli, kadar. 109a/7/

dep-: 1. Tekme atmak, tekmelemek. 2. Tepmek, çifte atmak. 3. Çiğnemek, ezmek.

d.-eler 3b/10/

der id-: Bir araya getirmek, derlemek, toplamak, devşirmek.

d.-e 58b/11/

derāhim-i raşās: (Ar.+Ar.) Kurşun veya kalaydan yapılmış akçeler, paralar. 14b/7/

derāni: (Far.) Derhal, o anda, hemen.

d.+i 61b/9/

derc: (Ar.) İçine almak, katmak. 101a/1/

derd: (Far.) 1. Sıkıntı, tasa. 2. Hastalık, illet. 6a/1/, 6a/10/, 7b/11/, 8a/4/, 16b/6/, 19b/5/, 24b/7/, 25a/10/, 25b/11/, 31a/9/, 31a/11/

d.+den 31b/1/

d.+e 26b/7/

d.+i 29b/4/, 30a/4/, 74b/11/

d.+ine 4b/10/, 18a/1/

d.+iye 102a/1/

d.+üñ 7a/3/

derdli: (Far.+Tr.) 1. Tasalı, kederli, kaygılı. 2. Hastalıklı.

d.+se 26b/4/

derebe: (Ar .**derb.**) Alıştırma. 54b/6/

derece: (Ar.) 1. Bir süreç içindeki durumlardan her biri, basamak, aşama, rütbe, mertebe. 2. Ölçü aletlerinin ölçüğünde belirtilmiş bulunan başlıca bölümlerden her biri.

d.+sinde 16a/6/

deri: İnsan ve hayvan vücudunu kaplayan tüy, kıl veya pulla kaplı tabaka, cilt, ten. 11a/1/, 18a/9/, 18b/2/, 20a/9/, 22a/1/, 22a/2/, 22a/5/, 34b/5/, 35a/7/, 43a/10/, 75b/2/, 90b/8/, 90b/9/, 94a/11/, 107b/7/, 109b/3/, 109b/4/, 109b/4/

d.+den 9b/6/, 17b/3/, 32b/8/, 41a/9/, 79b/3/, 94b/5/, 103a/4/

d.+kim 32b/11/, 107b/1/

d.+le 39b/1/, 90a/1/

d.+nüñ 6b/4/, 7a/4/, 8b/5/, 11b/9/, 12a/11/, 19a/8/, 20a/2/, 20a/9/, 20b/7/, 21b/2/, 22a/3/, 25b/9/, 26a/11/, 26b/6/, 34a/11/, 43b/7/, 51b/8/, 52b/9/, 64b/8/, 78a/2/, 85a/1/, 85b/7/, 101b/5/, 107a/3/

d.+si 78b/1/, 93a/10/, 93b/8/, 94a/1/, 94a/11/, 97b/11/

d.+sinde 111a/2/

d.+sini 78a/6/, 79a/9/, 102b/11/

d.+sinüñ 107b/5/

d.+ye 43b/5/

d.+yi 41a/8/, 79a/9/, 80b/2/, 80b/6/, 97b/11/

d.+yile 85a/11/, 94a/3/

d.+yle 89a/2/

derle-: Terlemek.

d.-ye 10b/8/

derverik: (Ar. **zerür.**) İçine üfleme, hava verme, nefes kesilmesi hadiselerinde akciğere hava verme, herhangi bir vücut boşluğu veya kanal içine hava veya gaz vermek için kullanılan cerrahi alet. 64b/11/

des: (Ar. **dess.**) Vurmak, acıtmak, itmek, çiğnemek. 48a/9/, 63b/4/

deşiş: (Ar. **re'îs.**) Kavrulmuş buğday. 76b/7/

devâ: (Ar.) İlaç, çare, derman. 12a/3/, 13a/6/, 17a/1/, 29a/9/, 33a/4/, 33a/9/, 38a/3/, 40a/6/, 83a/2/

d.+dan 4a/4/, 13b/1/, 72a/1/

d.+i 59b/5/, 65a/2/

d.+nuñ 13a/3/, 16a/9/

d.+ya 13b/2/

d.+yı 9b/9/, 13a/5/, 71b/10/

d.+yıla 4a/8/, 19b/7/, 71b/7/,
83b/4/

devā-i ḥād: (Ar.+Ar.) 1. Yayılan, azgın veya iltihaplı yaraların, hastalıkların tedavisinde kullanılan ilaç. 2. Ateşli hastalıklar için yapılan ilaç.

d.+ile 35b/6/, 35b/9/

devā-i ḥādd: *krş.* **devā-i ḥād.**

d.+ile 59a/6/

devā-i ḥāden: *krş.* **devā-i ḥād.**

devā-’i muḥarriḳa: (Ar.+Ar. **devā-’i muḥriḳa.**) Yanık tedavisi, yanık ilacı, yanık merhemi.

d.+ı 64a/11/

devā-i muḥriḳ: (Ar.+Ar.) Hastalıkların tedavisinde kullanılan yarayı yakıcı özelliğe sahip ilaç. 6b/2/

devā-yı buḳa’ir: (Ar.+Ar. **devā-yı ta’ḳir.**) Yaralamak, sinirleri kesmek.

d.+i 71b/4/

devā-yı ḥāddi: *krş.* **devā-i ḥād.** 52a/9/

devā-yı ḥādikāl: (Ar.+Ar. **devā-yı ḥādd-i kaāl.**) Siğil vb. aşındırmak eritmek için kullanılan ilaç. 14b/3/

devā-yı muḥarriḳ: (Ar.+Ar. **devā-yı muḥriḳ.**) Yanık tedavisi, yanık ilacı, yanık merhemi.

d.+la 58b/4/

devā-yı muḥriḳ: (Ar.+Ar.) Yanık tedavisi, yanık ilacı, yanık merhemi.

d.+dur 6b/1/

deverān: (Ar.) 1. Dolaşım, dönme. 2. Kan dolaşımı. 8a/4/, 25b/6/, 31b/1/, 36a/10/, 38a/6/, 80b/1/, 99b/7/

deverāt: (Ar.) Devir kelimesinin çoğulu, devirler.

d.+dan 80b/7/

devrān: (Ar.) 1. Dünya, felek. 2. Zaman. 3. Talih, yazgı. 34b/11/, 36a/2/

devsene: (Ar. **zū-sitte.**) Altı başlı yapısı olan cerrahi bir alet.

d.+dür 103b/6/

dez: (Ar. **rezz.**) Sivri aletle yaralamak, açmak, delmek. 94a/3/

di-: Demek. 74b/4/

d.-diler 3a/6/

d.-düğümüz 20b/1/, 52b/5/

d.-r 2b/1/, 4a/3/

d.-rler 3a/8/, 15a/2/, 30a/3/, 58b/8/, 86a/4/, 86b/2/, 89a/8/, 96a/10/, 101b/4/, 101b/6/

dik: Yatay bir düzleme göre yer çekimi doğrultusunda bulunan, eğik olmayan. 79b/3/

dikkat: (Ar.) Duygularla düşünceyi bir şey üzerinde toplama, uyanıklık.

d.+de 67b/9/

dil: Ağız boşluğunda, tatmaya, yutkunmaya, sesleri boğumlamaya yarayan etli, uzun, hareketli organ, tat alma organı. 68b/6/, 69a/4/, 70a/3/, 74a/3/, 74a/4/

d.+i 68a/5/, 69a/1/, 72b/8/

d.+ini 68b/6/, 71a/3/, 71a/11/

d.+ünj 69a/4/

dile-: Dilemek. 34b/10/, 63b/7/, 98a/10/

d.-dükden 53a/1/

d.-mez 74a/4/

d.-r 74a/4/, 97b/10/

d.-rse 7a/8/, 16b/8/, 47b/3/, 51a/4/, 71b/8/

d.-rseñ 7b/8/, 9a/10/, 11b/7/, 14a/3/, 14a/3/, 16a/10/, 19b/1/, 22a/6/, 26a/9/, 30a/11/, 30b/8/, 41b/8/, 47b/1/, 53a/3/, 56a/9/, 56b/5/, 64a/8/, 82b/3/, 96a/9/, 110a/5/

d.-se 32b/5/, 32b/7/, 102a/8/

d.-señ 20a/11/

dimāğ: (Ar.) Beyin.

d.+ı 9a/4/, 9b/7/, 10a/7/, 10b/4/

din: Hafif bir düğüm yaparak bağlamak,ilmek.

d.+e 29a/11/

diñ-: 1. Durulmak, durmak.
2. Rahatlamak, istirahat etmek.

d.-e 42a/5/

d.-mek 67b/1/

d.-mezsizin 96a/5/

diñlen-: Dinlenmek.

d.-se 66a/9/

dirā‘: (Ar.) Kol kası, kollardaki kas. 83a/4/

dirāyet: (Ar.) Zeki, algılama, anlama.

d.+i 20b/10/

dir-: Toplamak, derlemek.

d.-e 109b/9/

direşhin: (Far.+Ar. **der-şahn.**) Kalın örtü bez, katı merhem. 31a/9/

dirhem: (Ar.) Okkanın dörtüyzde biri değerinde bir ağırlık ölçüsü. 58b/8/

diri: Yaşamakta olan, yaşayan, canlı, ölü karşıtı. 43a/10/

dirsek(g): Kol ile ön kol arasındaki eklem arka yanı.

d.+i 22a/2/

d.+ine 22a/3/

d.+leri 33b/11/

diş: 1. Çene kemiklerinin üstüne dizili, ısırpı koparmaya ve çiğnemeye yarayan sert, beyaz organlardan her biri. 2. Çark, testere, tarak vb. çentikli şeylerdeki çıkıntılarının her biri. 4b/10/, 5a/2/, 67a/4/, 68a/5/

d.+de 5a/10/, 16a/4/

d.+e 66a/8/

d.+i 6b/2/, 66b/3/, 67b/1/

d.+leri 15b/6/

d.+ün 15a/9/, 15b/9/, 15b/11/, 16a/3/, 16a/8/, 16a/10/, 16a/11/, 16a/11/, 16b/4/, 66a/11/, 66b/6/, 67a/6/, 67b/10/, 67b/10/, 68a/3/

diz: Kaval, baldır ve uyluk kemiğinin birleştiği yer, diz. 66b/3/

d.+e 31a/7/

d.+i 26b/10/, 95a/6/

d.+leri 33b/11/

d.+ün 31a/8/

doğ-: Doğmak.

d.-a 68b/4/

doğrı: Doğru. 13b/5/

dögül-: Dövülmek, ezilmek.

d.-miş 94a/6/

dögün: Yakı, dağlamakla açılan yara.

d.+den 37a/10/, 37b/1/

dök-: Sıvı veya tane durumunda olan şeyleri buldukları kaptan başka bir yere boşaltmak. 55a/6/, 63a/10/

d.-e 14b/7/

döken-: Kendi üstüne dökmek.

d.-düğü 33b/2/

dökil-: *krş.* **dökül-.**

d.-ür 47b/6/

dökül-: Dökülmek.

d.-ür 59b/3/

dön-: Dönmek.

d.-e 14a/11/

d.-er 86b/3/

d.-se 54a/7/

döndür-: Döndürmek.

d.-se 37b/11/

dörd: Dört sayısı.

d.+i 21b/9/

dördünci: Dört sayısının sıra sıfatı, sırada üçüncüden sonra gelen. 62b/2/

dört: Dört sayısı. 9a/1/, 9b/5/, 18b/3/, 22a/6/, 22a/11/, 23a/9/, 26b/5/, 26b/9/, 29b/9/, 30a/11/, 31a/8/, 36b/3/, 37b/5/, 44b/7/, 44b/9/, 52a/9/, 53a/2/, 71b/10/, 79a/6/, 85b/6/, 88a/11/, 91a/10/, 110a/6/

döşe-: 1. Yaygın halde vermek.
2. Sermek, yaymak, açmak. 103b/2/

d.-ye 12b/11/

dūd: (Far.) 1. Duman, pus, tütün dumanı.
2. Sıkıntı, üzgün, gam, tasa, keder.
47a/7/

d.+dan 47a/2/

d.+ayı 47a/9/

dudağ(ğ): Ağzın, dişleri örten ve dışarıya doğru az veya çok kıvrılan üst ve alt kenarlarından her biri. 8b/1/

d.+ında 15a/3/

d.+uğ 78a/6/

d.+unuğ 44b/2/

d.+da 15a/2/

d.+ları 86b/3/

dūdu: (Ar.) Kadının dişilik organı.
81a/8/

duhūl: (Ar.) İçeri girme, dahil olma.
62a/2/, 81a/5/

dumū^c: (Ar.) Gözyaşları. 57a/3/

d.+dan 42b/8/

dūn: (Ar.) 1. Aşağı, alçak. 2. Zayıf. 3. Gayrı, diğer, maada. 51a/4/, 54b/5/, 81b/9/

dur-: Durmak.

d.-a 35b/6/, 35b/6/, 41b/9/

d.-mağ 32b/5/

d.-uruz 4b/3/, 4b/3/

dūrī: (Far.) Uzaklık. 89a/11/

dut-: Dutmak. 5b/1/, 37a/5/, 37a/9/, 37b/2/, 41a/6/, 46a/4/, 46b/1/, 47a/4/, 48a/6/, 48a/8/, 48b/2/, 48b/2/, 48b/5/, 48b/9/, 49b/11/, 55b/6/, 56a/10/, 56b/6/, 59a/7/, 60b/11/, 61a/6/, 66b/4/, 70a/4/, 72b/3/, 73a/11/, 73b/1/, 79a/9/, 86a/10/, 86b/8/, 88a/7/, 91a/10/, 102b/3/, 104a/3/, 108a/2/, 109b/4/

d.-a 12b/7/, 74a/4/, 87b/9/, 93b/10/, 95a/7/, 106a/4/, 106a/4/, 112a/8/

d.-asız 2a/10/

dübeyle: (Ar.) İrinli küçük bir tümör.

d.+nün 35a/7/

d.+yi 35a/2/

düh(ü)n: (Far.) 1. Ot, yemiş veya çiçekten çıkarılan yağ. 2. Sürülecek yağ.
45b/2/, 47b/5/, 97b/5/

d.+den 47b/3/

d.+ile 48b/4/

dühn-i verd: (Far.+Ar.) Gül yağı. 44a/3/

d.+e 105b/9/

d.+i 99a/2/

dühn-i verid: (Far.+Ar.) Kırmızı gül yağı.

d.+le 103b/1/

dürlü: Türlü, çeşitli. 67a/8/

d.+dür 44b/9/, 55a/11/, 67a/8/,
80a/1/, 80a/11/

düş-: Düşmek.

d.-e 60a/11/, 78b/6/, 85a/9/,
86b/10/, 88b/1/

d.-er 50b/6/, 73b/9/

d.-se 39a/9/, 45a/2/

düşür-: Düşürmek.

d.-e 73b/6/

düzür: (Ar. **zurür.**) İki başlı çivi şeklindeki cerrahi bir alet. 63b/5/

-E-

eb' ad: (Ar.) Çok uzak. 29b/5/

ebātīr: (Ar. **kaşātīr.**) Ameliyat sonrasında mesaneye sokularak idrarın torbaya toplanmasını sağlayan boru. 96a/4/

ebdān: (Ar.) 1. Bedenler. 2. Tenler.

e.+da 4b/3/

ebedī: (Ar.) Sonsuz, ölümsüz, bengi. 67b/9/

ebeve: (Ar. **ibre.**) Ölçü aletleri, saat ve göstergelerde sayı veya işaret göstermeye yarayan hareketli iğne.

e.+i 85b/4/

eblēg: (Ar.) En belığ, daha belığ, daha fasih. 24b/11/

ebnā: (Ar.) Oğullar, çocuklar. 75a/6/

ebṭayn: (Ar. **ibṭayn.**) İki koltuk altı. 77b/7/

Ebū el-Ḳaşım: Özel bir isim. 38a/9/

ebulūs: (Lat.) 1. Dişetlerinden gelişen herhangi bir iyi huylu tümör; diş eti tümörü. 2. Dişetinde iltihaba ya da travmaya bağlı olarak gelişen yerel şişlik. 65a/11/

ebyāz: (Ar.) Beyaz, ak, sefid. 69b/7/,
104b/9/, 109b/3/

ecfā: (Ar.) Boş, içi boş. 42a/9/

ecfān: (Ar.) Cefinler, göz kapakları. 44a/6/, 57a/7/, 60a/5/

e.+1 42b/8/, 57a/7/

ecil: (Ar.) Sebep, illet.

e.+den 4a/2/, 39a/11/, 79a/4/,
102a/6/

e.+icün 34a/7/

e.+inden 15b/6/

ecnās-ı meḥālib-i kibār: (Ar.+Ar.+Ar.) Ameliyatlarda kullanılan büyükçe bir cerrahi alet.

e.+dur 81b/9/

ecsām: (Ar.) Cisimler.

e.+da 105a/5/

ecsām-ı fāsīde: (Ar.+Ar.) Bozuk cisimler, doğru kullanılmayan cisimler.

e.+i 24a/11/

eczā: (Ar.) 1. Cisimler, parçalar, kısımlar. 2. İlaç yapımında kullanılan maddeler. 44b/7/

eczā-yı müteferriḳa: (Ar.+Ar.) İlaç yapımında kullanılarak çeşitli hastalıkların tedavisinde fayda sağlayan maddeler.

e.+i 54b/1/

ed-: Etmek.

e.-üben 82a/8/

ednā: (Ar.) 1. Daha aşağı, alçak. 2. Bayağı, adi.

e.+y1 18a/8/

edviyye: (Ar.) İlaç, ilaçlar. 8a/10/, 9b/9/, 17a/2/, 37b/10/, 42a/2/, 47a/9/, 59b/2/, 96a/10/, 99a/10/

e.+den 29a/7/

e.+i 8b/10/, 54b/2/, 57b/3/, 67b/7/

e.+yi 6a/11/

e.+yile 11a/10/, 13b/6/, 15a/3/, 15b/7/, 21b/7/, 23b/5/, 34a/10/, 37b/9/, 56a/9/, 56b/5/, 59b/2/, 70b/9/, 73a/10/

edviyye-i mezkūra: (Ar.+Ar.) Evvelce bahsi geçmiş olan ilaç, ilaçlar.

e.+i 9b/1/

edviyye-i muḥariḳa: (Ar.+Ar. **edviyye-i muḥariḳa.**) Yanık tedavisi, yanık merhemi.

e.+y1a 28a/1/

edviyye-i müceffef: (Ar.+Ar.) Suyu çekilmiş, nemi kalmamış, kurumuş olan ilaç, ilaçlar.

e.+e 59a/1/

e.+eyile 91a/3/

edviyye-i müshile: (Ar.+Ar.) Bağırsakları temizleyen, ishal veren ilaç, ilaçlar.

e.+yile 17b/1/

edviyye-i yābise: (Ar.+Ar.) Kuru haldeki ilaç, ilaçlar. 42a/2/

edviyye-yi munkī: (Ar.+Ar.) Sıcak uygulama, buhar ile tedavi.

e.+yile 9b/7/

efđal: (Ar.) 1. Ziyadeler, fazlalar.
2. İhsanlar, meziyetler, lütuflar,
iyilikler. 44a/8/, 48b/11/

e.+dür 21a/1/, 33a/2/, 42b/2/,
53a/5/, 93a/5/, 94a/4/, 104a/9/

e.+i 81b/1/

efzar'-ı devā: (?)

e.+yı 13a/8/

eg-: Eğmek.

e.-se 11a/9/

egdir-: Eğdirmek.

e.-e 102b/3/

eger: (Far.) Eğer. 4a/2/, 4b/6/, 5a/9/,
5a/11/, 5b/5/, 6a/3/, 7a/8/, 7b/8/, 8a/4/,
8a/4/, 9a/6/, 9a/6/, 9a/9/, 9a/9/, 9b/1/,
9b/3/, 9b/8/, 9b/9/, 10a/2/, 10a/4/,
10a/5/, 10a/6/, 10b/3/, 10b/10/, 10b/11/,
11a/2/, 11a/5/, 11a/9/, 11b/1/, 11b/7/,
12a/4/, 12b/3/, 12b/4/, 13a/7/, 13a/9/,
13b/1/, 13b/8/, 14a/3/, 14a/3/, 14a/5/,
14a/5/, 14a/6/, 14a/10/, 14a/10/, 14a/11/,
14b/2/, 14b/11/, 14b/11/, 15b/3/, 15b/4/,
16a/10/, 16b/6/, 17a/4/, 17a/5/, 17b/9/,
17b/10/, 18a/10/, 18b/8/, 19b/1/, 20a/3/,
20a/11/, 20b/1/, 20b/2/, 22a/6/, 22b/2/,
23a/11/, 23b/7/, 24a/3/, 24a/3/, 24b/2/,
24b/2/, 25a/6/, 25b/3/, 25b/8/, 26a/9/,
26b/2/, 26b/7/, 26b/9/, 26b/10/, 27a/5/,
28b/5/, 29a/10/, 29b/4/, 30a/10/, 30b/7/,
31a/6/, 31a/7/, 31a/9/, 31a/11/, 31b/1/,

31b/3/, 32a/9/, 32b/1/, 32b/5/, 33a/6/,
33a/9/, 33b/6/, 35a/4/, 35a/6/, 35a/10/,
35b/4/, 36a/6/, 37a/11/, 37b/5/, 38a/2/,
39b/1/, 39b/5/, 39b/7/, 40a/2/, 40b/4/,
40b/8/, 41a/4/, 41a/11/, 41b/2/, 41b/4/,
41b/7/, 42a/3/, 42a/11/, 45a/3/, 45a/7/,
45a/9/, 45a/9/, 45a/10/, 45b/3/, 45b/7/,
46a/2/, 46a/3/, 46b/1/, 46b/10/, 46b/11/,
47a/2/, 47a/3/, 47a/7/, 47a/8/, 47b/1/,
48a/2/, 48a/6/, 48a/7/, 48a/9/, 48b/3/,
48b/5/, 48b/10/, 49a/5/, 49a/8/, 49a/10/,
49a/11/, 49b/3/, 49b/11/, 50a/6/, 51a/4/,
51a/8/, 51a/10/, 51b/11/, 52a/4/, 53a/1/,
53a/3/, 53a/11/, 53b/2/, 54a/7/, 54b/3/,
56a/7/, 56a/9/, 56b/3/, 56b/5/, 56b/8/,
56b/11/, 57a/2/, 57b/4/, 57b/10/,
58a/11/, 58b/6/, 59a/2/, 60a/1/, 60a/3/,
60b/9/, 60b/9/, 61a/5/, 61a/6/, 61a/6/,
61a/7/, 61b/4/, 61b/7/, 61b/7/, 62a/1/,
62b/3/, 63a/7/, 63a/8/, 63a/10/, 63b/1/,
64a/6/, 64a/11/, 64b/1/, 64b/6/, 64b/7/,
65b/3/, 65b/9/, 66a/9/, 66b/4/, 66b/6/,
67a/2/, 67a/3/, 67b/7/, 68a/6/, 68b/7/,
69a/2/, 69a/2/, 69a/7/, 69a/8/, 69a/10/,
69b/4/, 69b/6/, 69b/7/, 69b/8/, 70a/8/,
70b/3/, 70b/8/, 71a/7/, 71a/9/, 71b/10/,
72b/3/, 72b/8/, 73a/3/, 73a/11/, 73b/1/,
73b/7/, 75a/3/, 75a/7/, 75b/7/, 76a/1/,
76a/3/, 76a/6/, 76a/8/, 76a/9/, 76a/11/,
76b/10/, 77a/6/, 77a/7/, 77a/10/,
77a/11/, 78a/10/, 78b/3/, 78b/4/, 78b/7/,
78b/8/, 78b/9/, 79a/9/, 79a/11/, 79b/2/,
80a/4/, 80a/5/, 80b/4/, 80b/5/, 80b/6/,

80b/9/, 80b/10/, 83b/11/, 84a/9/,
84a/11/, 84b/4/, 85a/10/, 85b/4/, 86a/9/,
86a/10/, 86b/4/, 86b/7/, 86b/7/, 86b/10/,
87a/7/, 87a/9/, 87b/1/, 87b/3/, 87b/4/,
87b/5/, 87b/6/, 87b/6/, 87b/7/, 88a/5/,
88a/6/, 88a/7/, 88a/11/, 88b/3/, 88b/7/,
88b/11/, 89a/4/, 89a/8/, 89a/9/, 89a/10/,
89a/11/, 89a/11/, 89b/5/, 89b/7/, 89b/9/,
90b/11/, 91a/1/, 91b/11/, 92a/5/, 92a/9/,
92b/1/, 92b/6/, 92b/7/, 94b/2/, 94b/4/,
94b/5/, 95a/9/, 97b/3/, 97b/4/, 97b/6/,
97b/6/, 98a/11/, 98b/2/, 98b/3/, 98b/3/,
98b/4/, 98b/7/, 98b/7/, 98b/7/, 99a/5/,
99a/8/, 99a/11/, 99b/10/, 100a/6/,
100b/1/, 100b/2/, 100b/5/, 100b/6/,
100b/8/, 100b/11/, 100b/11/, 102a/7/,
102a/11/, 103a/2/, 103a/3/, 103a/6/,
103a/9/, 103a/10/, 104a/10/, 104b/1/,
104b/3/, 104b/7/, 105b/4/, 105b/7/,
106b/3/, 107a/10/, 108a/1/, 108b/8/,
109a/7/, 110a/5/, 112a/3/, 112a/3/,
112a/4/, 112a/10/, 112a/11/

eḥad: (Ar.) Bir, tek.

e.+e 100a/7/, 102b/3/

e.+i 98b/9/

eḥad-i evrām: (Ar.+Ar.) Tümörlerden biri. 79b/4/

eḥad-i kafār: (Ar.+Ar. **eḥad-i kıfār.**) Omurgalardan biri.

e.+uḡ 30b/4/

ek-: Dökmek, saçmak, serpiçtirmek.

e.-dūḡ 22a/1/

ekber: (Ar.) En büyük, çok büyük. 65a/7/, 80a/10/

e.+de 51b/8/, 52b/5/

ekile: (Ar.) Ciltte etin oyulması biçiminde görülen bir hastalık. 35a/9/

e.+i 35b/5/

e.+nūḡ 35b/3/

eklil: (Ar.) Ballıbabagillerden, Akdeniz çevresinde çok yetişen, güzel kokulu yapraklarını dökmeyen, çiçekleri soluk mavi renkli, çok yıllık bir bitki; biberiye.

e.+de 61a/1/

e.+ūḡ 61a/7/

ekşer: (Ar.) Çoğunlukla, genellikle. 2a/7/, 30a/10/, 30b/2/, 40b/7/, 49b/6/, 86a/4/, 90b/4/, 97a/2/, 98b/4/, 102b/8/

e.+dür 102a/2/

e.+i 75a/8/

e.+in 46b/7/

eksil-: Azalmak, az duruma gelmek.

e.-düḡi 75a/1/

ekşir: (Ar. **ekşer.**) Çoğunluk, çoğunlukla. 105a/5/

e.+i 71a/7/

ekvāh: (Ar. **ikvāh.**) Cerrahi bir alet ameliyat etmek; dağlamak.

e.+ıla 6b/9/

el: Kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan, tutmaya ve iş yapmaya yarayan bölümü. 45b/9/, 61a/4/

e.+de 2a/5/, 31a/11/, 34b/2/, 39b/5/, 75a/3/

e.+den 29b/9/, 41b/6/, 58a/7/

e.+i 14a/8/, 14a/9/, 32a/4/, 60b/10/, 69b/10/, 97b/2/, 107a/11/

e.+ile 2a/5/, 2a/6/, 5a/7/, 14a/8/, 32a/4/, 32a/7/, 32a/8/, 61a/5/, 73a/7/, 73b/6/, 83b/7/, 89a/4/, 89b/1/, 91b/8/, 95a/1/, 97b/10/, 107b/8/, 110b/6/

e.+inde 20b/10/, 22a/11/

e.+inden 97b/5/

e.+ini 5a/4/, 6a/7/, 7a/3/, 7b/3/, 9b/6/, 10b/3/, 12b/3/, 14b/7/, 15b/1/, 15b/10/, 15b/11/, 16b/5/, 28a/9/, 28b/1/, 29b/1/, 36a/2/, 36a/10/, 68a/2/, 90a/1/

e.+iñü 59a/10/

e.+inüñ 87b/11/

e.+lerde 36a/7/

e.+lerin 31b/4/

e.+lerini 19a/4/

e.+ün 18a/10/, 34a/3/, 63a/4/, 65b/8/ 89b/1/, 93b/6/, 97b/1/, 109b/1/

e.+üñe 11b/9/

e.+ünji 5a/10/, 20a/1/, 21b/2/, 22b/7/, 22b/8/, 33a/1/, 33b/3/, 44a/11/, 50a/3/, 51a/9/, 59a/10/, 59b/1/, 93b/7/, 99b/9/, 100b/10/

e.+ünjile 39b/8/, 52a/11/, 61a/9/, 61b/8/, 85a/10/, 85b/1/, 87b/2/, 94b/10/, 110b/4/, 111b/2/

e.+ünjle 29a/1/, 99b/6/

elbetde: *krş.* **elbette.** 1b/6/, 14b/8/, 38a/2/, 42a/7/, 52b/11/, 62a/11/, 68a/3/, 74a/5/, 77a/3/, 77b/3/, 80a/3/, 93b/4/, 93b/7/, 109b/8/

elbette: (Ar.) Her halde, şüphesiz, kuşkusuz, elbet. 111a/10/

elem: (Ar.) Acı, üzüntü, dert, keder. 58b/1/

e.+i 38a/11/, 105a/8/

el-merdūd: (Ar.) Reddolanmış, kabul edilmemiş. 71b/5/

el-nār: (Ar.) Ateş.

e.+ı 3b/10/

elṭaf: (Ar.) Daha latif, daha hoş. 72a/4/, 81a/4/, 82a/5/, 82a/6/

e.+dur 81b/10/, 82a/11/, 82b/1/

elvān-ı keşîre: (Ar.+Ar.) Fazla, çokça çeşitler. 101b/11/

elvān-ı ruṭūbet: (Ar.+Ar.) Havada veya binaların içinde oluşan nemin çeşitleri. 80a/11/

elye: (Ar.) Başparmağın ve dizin aşağı yanlarında olan kabaca etler.

e.+yile 24b/11/

emcek(g): 1. Meme. 2. Meme başı, yapma meme, emzik. 3. Ufak çocukların başlarındaki bingıldak. 4. İbriğin su akıtan ağız kısmı.

e.+üñ 17b/9/, 83b/2/

emîn: (Ar.) Emniyette olma, güven içinde olma, kurtulma. 48b/2/, 93a/8/, 95a/9/, 103a/3/

emir: (Ar.) İş, konu, maslahat, keyfiyet. 4a/9/, 5a/1/, 12b/6/, 13b/7/, 31b/9/, 63b/1/, 79b/7/, 87b/8/, 87b/10/, 100b/4/, 100b/7/, 100b/9/, 102a/11/, 102b/2/, 107a/9/, 107b/9/

e.+de 24a/7/

e.+den 11a/8/

e.+i 111b/1/

emles: (Ar.) Avuç içi gibi düz ve yumuşak olan. 43b/5/, 48a/4/

e.+den 51a/1/

e.+i 48a/8/

e.+iñ 56a/3/

emran: (Ar.) Kürkler, mernler, hayvan derileri, postları. 98b/9/

emrâz: (Ar.) Hastalıklar. 3b/4/, 20b/11/

e.+dan 52a/7/

enbât: (Ar.) Bitkiler.

e.+dan 45b/4/

enbûbe: (Far.) Dişdeki iltihabı gidermeye yarayan cerrahi bir alet. 16b/8/, 36a/10/, 45a/11/, 63b/11/, 72a/11/, 96b/1/

e.+de 95b/4/

e.+i 45b/1/, 64a/6/

enbûbeh: *krş.* **enbûbe.**

e.+den 45b/2/

e.+ı 15b/8/

e.+i 47a/4/

e.+ile 46b/9/

e.+üñ 45b/1/, 47a/7/, 47b/1/

enbûbe-i mecûfe: (Far.+Ar.) Boş kap, içi boş cerrahi alet.

e.+i 73b/2/

enbûbe-i nuḥās: (Far.+Ar.) Gövdesi bakırdan yapılmış olup dişdeki iltihabı gidermeye yarayan alet.

e.+ı 16b/2/

enbūbe-i raşāş: (Far.+Ar.) Gövdesi kurşun, kalay gibi maddelerden yapılmış olup dişdeki iltihabı gidermeye yarayan alet. 92b/2/

encaʿ: (Ar.) En iyi fayda veren, iyileştiren.

e.+dur 7b/10/, 22a/9/

endām: (Ar.) 1. Beden, vücut. 2. Vücudun görünüşü.

e.+da 106b/1/

endir-: Yüksekten, sarp ve kötü yerden veya yukarıdan aşağıya inmesini sağlamak.

e.-e 32b/7/

endür-: *krş.* **endir-**.

e.-e 5a/7/, 10b/1/, 36a/8/

enfāʿ: (Ar.) Pek faydalı. 34a/6/

e.+dur 5b/6/

enfūs: (Ar.) Nefisler, ruhlar, canlar.

e.+in 3b/3/

enşūta: (Ar. **ünşūta.**) İlmek, düğüm, kemend. 88a/3/

envāʿ: (Ar.) Çeşitler, türler. 62b/9/

e.+ı 23a/7/, 76b/5/, 80a/7/, 81a/6/, 81b/5/, 82b/11/

envāh-ı tir: (Ar.+Ar. **nüvāt-i temr.**) Hurma çekirdeği. 27a/9/

envāʿ-ı evrām: (Ar.+Ar.) Tümör çeşitleri çeşitleri. 105a/5/

envāʿ-ı hanāzīr: (Ar.+Ar.) Sıracı adı verilen bir tür çıbanın çeşitleri. 77b/10/

envāʿ-ı haşāt-ı kebīre: (Ar.+Ar.+Ar.) Mesane, karaciğer, böbrek gibi yerlerde peyda olan büyük taşın farklı şekilleri. 101a/6/

eren: 1. Erkek. 2. Kahraman, bahadır, babayiğit. 3. Erler, yiğitler, kahramanlar.

e.+lerde 111a/1/

e.+lerden 101a/11/, 111a/7/

eri-: Erimek.

e.-miş 14b/8/

eriş-: Erişmek.

e.-e 7b/3/, 14a/9/

e.-meye 73b/5/

e.-meyecek 32a/9/

ernebeyn: (Ar.) İki tepe, iki uç. 106b/7/

ernebīn: (Ar.) Tepeler, uçlar. 77b/7/

ernebiye: (Ar.) Tepeye, uca ait alan. 53b/4/, 83a/5/

ers: (Ar. **irş.**) Gen, kalıtım. 103b/9/

erşeye: (Ar. **irşiyye.**) Genetik.

e.+de 84b/9/

erṭab: (Ar.) Daha yumuşak veya rutubetli. 80b/1/

esbā: (Ar. işbā.) Parmaklar. 81a/11/, 81b/1/

esbāb: (Ar.) Sebebler. Bir şeye vasıta olanlar, sebep olanlar.

e.+ı 38a/11/

e.+ın 3b/3/

esbābe barmaġu: (Ar.+Tr. **sebābe barmaġu.**) İşaret parmağı.

e.+nı 88a/4/

esbāb-1 kebīre: (Ar.+Ar.) Büyük sebebler.

e.+den 30a/4/

esbāb-1 keşīr: (Ar.+Ar.) Çeşitli nedenler, sebepler.

e.+den 87a/4/

e.+eden 105a/6/

eşer: (Ar.) İz, belirti, etki. 5b/8/

e.+i 1b/6/, 16b/6/, 56b/9/, 80b/3/, 102a/9/, 111a/8/

esfel: (Ar.) En aşağı, bayağı, çok fena. 54a/11/

e.+de 49a/5/, 50a/8/

e.+den 60a/6/, 94b/11/

e.+e 61b/4/, 73a/8/, 95b/9/, 97a/11/, 97b/3/, 106a/3/

e.+edek 71a/5/

e.+i 8a/11/, 47a/11/, 93b/11/

e.+inde 95b/4/, 112a/1/

e.+inden 104b/4/

e.+ini 108b/4/

e.+ün 21b/1/, 35a/8/, 78b/11/, 109a/2/

esfil: (Ar. esfel.) 1. Bir şeyin alt bölümü, zir, yukarı karşıtı. 2. Eğimli bir yerin daha alçak olan yeri .

e.+e 19a/6/, 29a/3/

eshel: (Ar.) Çok kolay. 97a/6/, 97a/8/

esirhā-yı beden: (Ar.+Ar. **istirhā-yı beden.**) Bedenin gevşeyip rahatlaması.

e.+e 9b/4/

esḳām: (Ar.) Hastalıklar.

e.+dan 38b/9/

eski: Şimdikinden önce olan, geçmiş, mukaddem. 10a/10/

eslem: (Ar.) Çok sağlam, pek güvenilir.

e.+dür 5b/11/

eşnāf: (Ar.) Sınıflar, sıralar. Türülür, menbalar, asıllar, esaslar.

e.+ı 101a/8/

esnān: (Ar.) Dişler. 65b/7/

e.+e 19b/10/

esra': (Ar.) Daha çabuk, pek hızlı.
39a/10/

e.+dur 4a/4/, 4b/7/, 42b/1/

esved: (Ar.) Kara, siyah. 71a/1/

eşedd: (Ar.) Çok şiddetli. 37b/11/,
38b/3/, 86a/5/, 87a/10/

eşfâr: (Ar.) Göz kapağının kenarları,
kirpik yerleri. 44a/6/

e.+dan 12a/7/

e.+ı 42b/8/

e.+ın 12b/6/

e.+ını 12a/3/

eşid-: İşitmek.

e.-esin 54b/11/

eşkāk-ı şafāk: (Ar.+Ar. **eşkāk-ı şifāk**.)
Şakaklarda yer alan zar.

e.+dan 87a/4/

eşref: (Ar.) En iyi, en güzel. 79b/5/

eşyā: (Ar.) Türlü amaçlarla kullanılan,
insan yapısı, taşınabilir cansız
nesnelerin bütünü.

e.+ı 52b/11/, 60b/8/

eşyāfāt: (Ar.) Şiyafılar, çeşitli
hastalıklarda makattan kullanılmak
üzere hazırlanmış fitiller. 55a/9/

eşyāf-ı ahzār: (Ar.+Ar.) Çeşitli
hastalıklarda makattan kullanılmak
üzere hazırlanmış yeşil fitiller. 57a/4/

et: 1. Kasaplık hayvanlardan sağlanan
kaslardan oluşmuş besin maddesi. 2. Et,
meyvelerin kabuk dışında yenen kısmı.
35b/4/, 36a/5/, 36b/1/, 42a/3/, 44b/7/,
53a/11/, 63a/10/, 79b/4/

e.+i 35b/4/

e.+inde 20a/11/, 20b/1/

et-: Etme, yapma.

e.-di 3a/6/, 4a/11/

e.-diler 3a/8/, 4a/1/, 4b/4/

etbak: (Ar.) Tabakalar, dereceler,
mertebeler, katlar. 61b/11/

etfāl: (Ar.) Çocuklar, tıfillar. 30b/2/

e.+e 47b/8/

etıbbā: (Ar.) Tabibler, hekimler,
doktorlar. 3b/5/, 58b/3/

e.+nuñ 20b/3/

etmek: Ekmek.

e.+den 72b/11/

etrāf: (Ar.) Taraflar, yanlar, canibler,
yönler, uçlar, kıyılar.

e.+da 84b/11/

e.+ı 41b/8/, 54a/9/, 58a/8/,
67a/4/, 81a/5/, 82a/6/, 103b/6/

e.+ına 31b/11/, 93b/1/

e.+ından 50b/2/

e.+ını 6b/3/, 108a/5/

etrāf-ı huyūt: (Ar.+Ar.) 1. İpliklerin uçları. 2. Ameliyat edilen yer.

e.+uñ 108a/8/

ev: Bir kimsenin veya ailenin içinde yaşadığı yer, konut, hane, ev.

e.+de 62a/8/

e.+den 62b/1/

evāyil: (Ar.) Önceleri, öncelikli.

e.+de 21a/1/, 65a/10/, 106a/2/,
108b/11/, 111b/6/

e.+i 42b/8/, 93a/2/

evcā': (Ar.) Ağrılar, acılar, sızılar.
31b/3/

e.+da 33a/6/

evīd: Fakat, ancak. 53a/5/, 73b/5/,
79a/3/, 93a/5/

evīt: *krş.* **evīd.** 2a/4/, 20b/11/, 21a/9/

ev' iye: (Ar.) Damarlar. 43b/6/, 43b/7/,
105b/5/, 106a/6/, 106b/1/, 106b/1/,
106b/3/, 108a/9/, 109a/3/, 110b/10/

e.+den 105b/2/, 108a/9/

e.+i 103a/7/, 105b/2/, 106a/6/,
106b/5/, 109a/1/

e.+kim 106b/3/

e.+le 106a/4/

e.+yile 106b/4/

ev' iye-i dem: (Ar.+Ar.) Kan damarları.
79a/8/

evkāt: (Ar.) Vakitler.

e.+da 109a/6/

e.+ı 99a/10/

evmeklik(g): Acele ederek.

e.+ile 46a/2/

evrade: (Ar. *evride.*) Kılcal damarlar.

e.+niñ 105a/11/

evrāk: (Ar.) 1. Sahifeler, yapraklar.
2. Sivri ve uzun dişli. 33b/10/

evrām: (Ar.) Vücutta oluşan şişler, urlar,
veremler. 65a/6/, 70b/5/, 74a/10/,
75a/9/, 76a/1/, 77b/2/, 77b/6/, 81a/9/,
82a/2/, 84a/4/, 84b/8/

e.+ı 75a/11/

evrām-ı baṭṭ: (Ar.+Ar.) Delerek irini
akıtılan verem türleri. 82b/4/

evrām-ı emles: (Ar.+Ar.) Yumuşak
huyulu olan veremler.

e.+i 75b/7/

evrām-ı habīse: (Ar.+Ar.) Kötü huyulu
olan veremler.

e.+i 63a/9/

evrām-ı karībe: (Ar.+Ar.) Çok yakında hasıl olan yumrular ve şişler. 74b/4/

evrām-ı re'is: (Ar.+Ar.) Başta hasıl olan yumrular ve şişler.

e.+i 77b/3/

evrām-ı şığār: (Ar.+Ar.) Vücuuda hasıl olan küçük yumrular ve şişler. 76b/3/

evride: (Ar.) Damarlar, kılcal damarlar.

e.+den 11a/5/

e.+yi 11a/1/

evsaṭ: (Ar.) Vasatlar, ortalar. 82a/11/

e.+a 43b/6/

evtār: (Ar.) Yaylar, kirişler. 75a/4/

e.+ı 41b/5/

evvel: (Ar.) Birinci, ilk. 10a/4/, 11a/8/, 17b/6/, 24a/7/, 36b/9/, 37a/1/, 64a/10/, 65b/9/, 106a/8/

e.+de 12b/4/, 51b/11/

e.+den 108a/11/

e.+i 10b/10/

e.+inde 30b/5/, 38a/9/

e.+inden 107a/3/

e.+iyile 12a/7/

e.+ki 14a/10/

e.+kiden 5b/11/

evvelā: (Ar.) Birinci olarak, birinci derecede, her şeyden evvel, ibtida, en evvel. 13b/2/, 18a/8/, 31a/3/, 46a/10/, 64b/2/, 66b/5/, 110a/5/

eydür-: Demek, söylemek.

e. 1b/5/, 2a/3/, 2b/1/, 27b/9/, 38a/9/, 94b/7/, 96a/4/, 100a/9/

e.-in 3a/11/, 4a/1/

e.-ler 3a/8/

eyit-: Demek.

e.-dikim 3a/5/

e.-diler 4a/11/, 5b/5/

eyle: Öyle. 5a/11/, 5b/7/, 7b/1/, 7b/4/, 8b/9/, 9a/3/, 13a/11/, 15a/11/, 19a/3/, 24b/8/, 25a/10/, 26a/3/, 32b/1/, 40b/4/, 40b/6/, 44b/5/, 46a/9/, 50b/11/, 54b/5/, 55a/1/, 66a/8/, 66b/6/, 74b/2/, 74b/9/, 75a/11/, 75b/1/, 77b/3/, 82b/11/, 84b/11/, 87b/8/, 88b/3/, 94a/11/, 97a/8/, 98a/11/, 100b/9/, 100b/11/, 110a/2/, 111b/2/

eyle-: Yapmak, etmek.

ḥall eyle- 5b/1/, 39b/11/

ikvāh eyle- 9a/9/, 9a/10/, 11a/7/, 11a/10/, 11b/5/, 11b/7/, 18a/4/, 18b/9/, 23b/6/, 23b/9/, 24a/3/, 25b/4/, 25b/9/, 26a/4/, 26b/3/, 26b/8/, 26b/11/, 31a/8/

34b/11/, 35a/5/, 41b/8/, 42a/6/, 48b/11/,
65b/3/, 67a/3/, 71a/10/, 84a/11/, 86b/6/,
89a/5/

keyy eyle- 11a/8/, 26b/5/

keyh eyle- 23a/11/, 23b/7/

istirhā eyle- 11b/4/

terk eyle- 13a/5/, 23b/10/, 27b/6/,
27b/8/, 29a/2/, 29a/4/, 33a/2/, 35a/7/,
50b/5/, 53a/3/, 53a/10/, 57b/5/, 58b/1/,
61a/11/, 77a/4/, 85b/8/, 86b/9/, 88b/1/,
94b/3/, 108b/1/, 104b/6/, 108b/8/

iḥmā eyle- 15a/4/, 15b/8/, 17a/2/,
23b/11/

idḥāl eyle- 15b/9/, 43a/6/, 43b/2/,
45a/11/, 50a/1/, 50a/1/, 47a/6/, 55b/6/,
73b/2/, 88a/4/, 88a/9/, 92b/2/, 95b/5/,
96b/9/, 96b/11/, 97b/6/, 99a/7/, 100b/6/,
104b/9/

mu‘ālece eyle- 17a/7/, 23a/7/, 23b/5/,
23b/10/, 25b/10/, 35b/6/, 39b/11/,
41a/2/, 49a/10/, 50a/6/, 52a/4/, 53a/3/,
53a/4/, 57a/1/, 57b/5/, 61a/2/, 64b/3/,
65a/9/, 71a/9/, 78b/7/, 79a/1/, 80b/9/,
80b/10/, 87b/6/, 88b/5/, 89a/6/, 89a/11/,
92a/9/, 92a/10/, 94b/5/, 94b/7/, 99b/1/,
103a/8/, 104b/7/, 106a/11/, 108b/10/,
109a/3/, 109a/3/, 109a/11/, 110a/7/

ḥazer eyle- 17b/2/, 40a/3/, 47b/7/,
51b/11/, 57b/6/, 68b/9/, 75b/11/, 78a/7/,
88b/6/, 90b/5/, 107a/9/, 109a/5/

isti‘māl eyle- 18a/4/, 48b/3/, 48b/6/,
53b/10/, 55a/10/, 71a/8/, 76a/7/, 76a/9/,
85b/9/, 92a/6/

redd eyle- 18a/8/, 103a/4/

ilzām eyle- 18b/7/

‘ilāc eyle- 23b/3/, 40b/10/, 100a/7/,
101b/3/, 103a/5/, 105b/9/

inlü eyle- 25b/9/

zamd eyle- 27b/7/

cem‘ eyle- 29a/3/, 49a/10/, 50a/3/,
50a/5/, 50b/3/, 79b/3/, 83b/4/, 86a/11/,
103a/5/

ilḳā eyle- 29a/4/, 29a/4/

müceddideyn eyle- 29a/5/

irāḳ eyle- 29b/4/

im‘ān eyle- 33b/3/

‘ad eyle- 35b/5/, 37a/8/

ṭaḡī eyle- 37b/2/

ibtāl eyle- 38a/4/, 50b/6/

‘arż eyle- 39b/2/, 40b/9/

ḡıda eyle- 40a/1/

zemn eyle- 40a/6/

ḥalk eyle- 41a/3/, 42b/10/, 44a/9/

ḳasd eyle- 41a/3/

tetmīl eyle- 41a/5/

*selḥ eyle- 41a/8/, 55b/9/, 64b/8/, 78a/5/,
80b/6/, 92b/6/, 94b/3/, 104a/6/*

vaşl eyle- 41b/6/

terāh eyle- 42a/7/

ıztırāb eyle- 42b/9/

nef eyle- 44a/10/

bend eyle- 44a/10/

ırāġ eyle- 44a/11/, 59a/10/, 89b/6/

ḥavāle eyle- 45a/5/, 46a/6/

sed eyle- 45b/1/, 53a/10/

maşş eyle- 47a/6/

ma^ʿmā eyle- 48a/10/

baṭ eyle- 48a/10/

*fetīl eyle- 48a/11/, 61b/8/, 76a/1/,
78b/11/*

şāl eyle- 48a/7/

yedfih eyle- 48a/8/

des eyle- 48a/9/

bidel eyle 48b/4/

ṭay eyle 48b/4/

ıslāh eyle- 49a/7/

ʿalk eyle- 49a/8/, 49b/1/

ḳalb eyle- 49b/1/, 55a/4/, 54a/8/, 65a/7/

ḥabs eyle- 49b/11/

ḥaz eyle- 49b/2/

sekb eyle- 50a/7/

ḳarż eyle- 50b/2/

ʿaḳd eyle- 51a/2/

idāret eyle- 51b/10/

fitīl eyle- 51b/3/

*kebs eyle- 51b/5/, 71a/11/, 73a/11/,
97b/9/*

cezḅ eyle- 51b/9/, 70a/5/

ziyāde eyle- 52a/1/

ibḳā eyle- 53a/2/

ḳabż eyle- 53a/4/

rucū^ʿ eyle- 53b/10/, 101a/10/, 101b/4/

ter^ʿ eyle- 54a/11/

*şakḳ eyle- 54a/8/, 60b/11/, 65a/7/,
98b/5/, 103b/11/*

*ʿamel eyle- 54b/5/, 55b/4/, 58a/8/,
64a/6/*

*nażar eyle- 54b/8/, 73a/10/, 80b/3/,
93a/7/, 100b/5/*

işnā eyle- 55b/8/

ʿazar eyle- 55b/8/

infāz eyle- 55b/8/

sel eyle- 56b/10/

ʿad eyle- 56b/11/, 57a/1/

ilkāṭ eyle- 57b/10/

<i>ḥabr eyle- 59a/1/, 59b/1/</i>	<i>ṣabr eyle- 73b/4/</i>
<i>idāret eyle- 59a/10/, 61a/9/</i>	<i>ıslāḥ eyle- 77a/2/</i>
<i>za‘ eyle- 59a/9/</i>	<i>‘ākil eyle- 78a/11/</i>
<i>ishāl eyle- 59b/5/</i>	<i>ḥaṣv eyle- 78b/7/</i>
<i>faṣd eyle- 59b/5/</i>	<i>ḳaṣd eyle- 78b/9/</i>
<i>haṣ eyle- 59b/6/</i>	<i>istidlāl eyle- 79a/11/</i>
<i>fāriḡe eyle- 61a/11/</i>	<i>ter‘ eyle- 80a/6/</i>
<i>ḳahl eyle- 62b/4/</i>	<i>deverān eyle- 80b/1/</i>
<i>ṭalḳ eyle- 62b/5/</i>	<i>‘alaḳa eyle- 80b/6/</i>
<i>ṣemz eyle- 63b/2/</i>	<i>nufūz eyle- 85b/1/</i>
<i>istifrāḡ eyle- 64b/2/</i>	<i>nefs eyle- 85b/4/</i>
<i>‘alḳ eyle- 65a/8/, 112a/11/</i>	<i>iddihāl eyle- 85b/5/</i>
<i>‘add eyle- 65b/10/, 69a/11/</i>	<i>vaṣf eyle- 87a/9/, 104b/11/</i>
<i>taḥriḳ eyle- 66b/5/</i>	<i>ṭaleb eyle- 88a/5/</i>
<i>ilḳā eyle- 67a/3/</i>	<i>ṣaḳḳı eyle- 89b/6/</i>
<i>taḥfif eyle- 68a/5/</i>	<i>daḳḳ eyle- 91a/2/</i>
<i>taḳbīl eyle- 68a/4/</i>	<i>ta‘ rīf eyle- 91a/2/</i>
<i>ḳabūl eyle- 69b/8/</i>	<i>ṭaḥ eyle- 92a/8/</i>
<i>ikā‘ eyle- 70a/4/</i>	<i>zıkr eyle- 93a/1/</i>
<i>i‘ vāz eyle- 70a/4/</i>	<i>naḳṣ eyle- 97b/7/, 100b/6/</i>
<i>te‘ur‘ur eyle- 70b/3/</i>	<i>naḳl eyle- 97b/8/</i>
<i>ḥabīr eyle- 71b/1/</i>	<i>def‘ eyle- 61a/9/, 97b/9/, 98b/5/, 98b/6/, 103a/11/, 105a/3/</i>
<i>‘add eyle- 71b/10/</i>	
<i>hūve eyle- 73b/2/</i>	<i>izfāṭ eyle- 98a/5/</i>

<i>muḳābele eyle- 99a/9/</i>	e.-dügün
<i>iḥzār eyle- 100b/3/</i>	<i>teheyyī eyle- 94b/3/</i>
<i>emr eyle- 100b/4/, 100b/7/</i>	<i>melhem eyle- 94b/5/</i>
<i>vaz^ç eyle- 100b/4/</i>	<i>çamel eyle- 103a/4/</i>
<i>ziyāde eyle- 101a/6/</i>	e.-dügündür
<i>imsāk eyle- 101a/9/</i>	<i>çilācını eyle- 20b/4/</i>
<i>inzāl eyle- 101b/2/</i>	e.-dükleri
<i>naşb eyle- 101b/11/, 106b/8/</i>	<i>faşd eyle- 52a/10/</i>
<i>ta^ç līm eyle- 104a/8/</i>	e.-düm
<i>ḥālaş eyle- 105b/6/</i>	<i>īḳā^ç eyle- 1b/7/</i>
<i>ğarz eyle- 106a/7/</i>	<i>ırağ eyle- 1b/8/</i>
<i>ıtlāk eyle- 107b/9/</i>	<i>ḳışa eyle- 3a/2/</i>
<i>istihā eyle- 110b/11/</i>	e.-me
e.-diler	<i>ḥazer eyle- 71a/10/</i>
<i>nizā^ç eyle- 3b/11/</i>	<i>terk eyle- 77a/3/</i>
e.-di	<i>şabr eyle- 104b/1/</i>
<i>zıkr eyle- 27a/7/, 32b/9/, 34b/11/</i>	e.-mek
e.-diler	<i>devā eyle- 12a/3/</i>
<i>uzun eyle- 3a/2/</i>	e.-mekden
<i>ittifāk eyle- 3b/5/</i>	<i>fetīl eyle- 84a/2/</i>
<i>mu^ç ālece eyle- 3b/5/</i>	e.-meklige
<i>istidlāl eyle- 101a/8/</i>	<i>iḥrāc eyle- 101b/3/</i>
e.-dügümüz	e.- meklikden
<i>vaşf eyle- 87a/10/</i>	<i>çilāc eyle- 88b/6/</i>

e.-mese	terk eyle- 35a/5/, 53b/2/
<i>nec</i> ˆ eyle- 26a/2/	<i>bıṭā</i> eyle- 35a/6/
e.-mez	<i>te</i> ʿḥīr eyle- 74b/7/
<i>te</i> ˆāruḏ eyle- 69b/5/	<i>cem</i> ˆ eyle- 76a/4/
e.-n	<i>def</i> ˆ eyle- 84b/6/
<i>isti</i> ˆmāl eyle- 39a/4/	<i>kebs</i> eyle- 87a/10/, 87b/2/
e.-r	<i>redd</i> eyle- 96b/8/
<i>irāḡ</i> eyle- 11b/8/	e.-sin
<i>terk</i> eyle- 28a/2/, 31b/7/	<i>istifrāḡ</i> eyle- 6a/11/
e.-se	e.-ye 25b/5/
<i>mu</i> ˆālece eyle- 7a/10/, 11a/10/, 15a/3/, 13b/6/, 67b/7/, 73a/10/	<i>emr</i> eyle- 5a/1/, 13b/7/, 31b/9/, 87b/10/
<i>naḥs</i> eyle- 12a/4/	<i>yeyni</i> eyle- 6a/7/
ˆavdet eyle- 12b/3/	<i>terk</i> eyle- 6b/5/, 12a/3/, 28a/8/, 28b/2/, 28b/3/, 32a/8/, 35b/2/, 36a/3/, 56a/7/, 56b/3/, 65a/1/, 65a/2/, 71b/9/, 93a/6/
<i>vaz</i> ˆ eyle- 38a/1/	<i>ḥall</i> eyle- 6b/6/
ˆarḏ eyle- 38a/2/	ˆamel eyle- 6b/7/, 28b/2/
<i>nazar</i> eyle- 48a/2/	<i>merhem</i> eyle- 7a/7/
<i>terk</i> eyle- 60a/10/	<i>ikvāh</i> eyle- 9a/1/, 9a/7/, 34b/5/
<i>iḥṭiyāc</i> eyle- 71b/10/	<i>masṭiḡa</i> eyle- 9a/8/
<i>istifrāḡ</i> eyle- 84a/7/	<i>mu</i> ˆālece eyle- 9b/6/, 15a/6/, 26a/1/, 27b/8/, 65a/2/
<i>men</i> ˆ eyle- 87b/7/, 99a/6/, 99b/1/	<i>ifrāḡ</i> eyle- 10b/1/
<i>ḡarḵ</i> eyle- 99a/6/	<i>ikvā</i> eyle- 12a/2/, 18b/2/, 33a/4/
e.-seḡ	ˆalm eyle- 12a/6/
<i>baṭī</i> eyle- 35a/2/	

bevl eyle- 12b/10/

‘ilāc eyle- 13b/2/, 105a/4/

işāret eyle- 26b/7/, 26b/8/

*şabr eyle- 28a/1/, 28a/11/, 32b/11/,
36a/11/, 73b/10/*

berī eyle- 29a/10/

ḥaml eyle- 29a/11/

isti‘māl eyle- 32b/6/

şıḳlet eyle- 32b/7/

devā eyle- 33a/4/

vaz‘ eyle- 37b/9/

‘ad eyle- 43a/4/

def eyle- 43b/6/

naẓar eyle- 49a/5/

meyl eyle- 52b/8/

ḡalebe eyle- 57b/4/

terīḥ eyle- 60a/2/

cem‘ eyle- 64b/7/

ḥall eyle- 65a/1/

tebdīl eyle- 65a/1/

şalb eyle- 65a/6/

ḥükm eyle- 68a/3/

‘imār eyle- 72a/6/

ter‘ eyle- 76a/5/

bevl eyle- 91b/4/, 92b/3/

taḥḳīḳ eyle- 103b/10/

muḳābele eyle- 104a/11/

selḥ eyle- 107b/4/

e.-ye

muḳābele eyle- 104a/11/

e.-yecek

cebīr eyle- 71a/9/

e.-yesin

zīkr eyle- 29b/6/

eymen: (Ar.) Sağ taraf, sağdaki.

e.+e 44a/10/

eyser: (Ar.) Sol taraf, soldaki.

e.+den 44a/10/

eyt-: Söylemek, anlatmak, nakletmek,
konuşmak.

e.-diler 8a/10/

eyü: İyi. 5b/6/

eyyām: (Ar.) Günler. 57b/9/

e.+dan 67b/8/

eyyām-ı keşīre: (Ar.+Ar.) Mükerrer
günler.

e.+de 91b/2/

eẓrās: (Ar.) Dişler. 67a/10/

e.+dur 68a/7/

e.+1 67b/11/

-F-

faḥṣ: (Ar.) Açılmış, kapalı olmayan, kapalı karşıtı. 99a/1/

faḥz: (Ar.) Uyluk, kalça ile baldır arasındaki kısım.

f.+ıñ 101a/3/

fā' il: (Ar.) 1. Yapan, yerine getiren, işleyen. 2. Etkili, tesirli. 3. Bir eylemin anlattığı veya gerçekleştirdiği işi yapan, özne. 35a/3/

faḳād: Beş parmak dedikleri otun tohumu.

f.+a 59b/6/

faḳār: (Ar.) Omurga kemiği.

f.+1 9b/5/

faḳārāt: (Ar.) Omurga kemikleri.

f.+1 9b/3/, 10a/3/

fālic: (Ar.) Vücudun bir kısmını veya her tarafını tutmaz hale koyan hastalık. 15a/9/

f.+de 10a/6/

fāliḳ: (Ar.) İkiye bölen, ayıran.

f.+i 19b/7/

fāni: (Ar.) Muvakkat, kaybolan, gelip geçici, devamlı olmayan. 57a/11/, 72b/9/

fāriḡ: (Ar.) İşini bitirmiş, boş kalmış, alakasını kesmiş, rahat, çekilmiş. 58a/10/, 77a/1/, 78b/2/, 86b/8/, 96a/3/, 98b/11/

f.+e 61a/11/

f.+adur 17b/8/

fārḳ: (Ar.) Ayrıklık, ayrılma. 80a/7/, 102b/10/

faṣd: (Ar.) 1. Kan alma, hacamet. 2. Damar kesmek. 51b/7/, 52a/10/, 59b/5/

f.+ıla 102a/11/

faṣ(ı)l: (Ar.) Kısım, bölüm. 35a/3/

f.+ıla 37a/2/

f.+1 111b/2/

f.+dağı 74b/2/

fāsid: (Ar.) 1. Çirkin, kötü, fena. 2. Yanlış, bozuk. 12a/4/, 23b/5/, 25a/9/, 93a/10/

f.+i 36b/8/

fass: (Ar.) 1. İki kemiğin birleştiği yer, kemiğin oynak yeri. 2. Göz bebeği. 25b/4/

fātıḳ: (Ar.) Yırtan, ayıran, koparan.

f.+1 108a/4/

fatıḳ: (Tr. **fitık**.) İç organlardan bir parçanın, genellikle bağırsak

bölümünün karın çeperlerini geçip deri altında ur gibi bir şişkinlik yapması, kavlıç, yarımlik. 109a/5/

f.+de 31b/6/

f.+den 109b/11/

fātir: (Ar.) 1. Füturlu, durgun, gevşek. 2. Az sıcak, ılık olan. 47b/6/

fātir: (Ar.) Yaratma, yaratıcı, oluşma. 57a/4/, 98b/9/

fāṣ: (Ar.) Yayvan ve düz; yassı. 94a/9/

fāyide: (Ar.) Fayda, yarar.

f.+si 94b/8/

f.+sini 1b/8/, 3a/1/

faz(ı)l: (Ar.) Mükemmel.

f.+dur 67b/8/, 94a/5/

f.+ı 8b/9/, 40a/8/, 105a/7/

faẓla: (Ar.) Çok. 78b/8/, 78b/9/

fedāhil: (Ar. **müdāhil.**) Müdahale etmek, karışmak, sokulmak. 88a/5/

fehẓū: (Ar.) But, uyluk. 88b/8/

fekk: (Ar.) 1. Ayırma, ayıklama. 2. El ve bilek, yerinden burkulup çıkmak. 3. Koparma, kesme, alıp çıkarma. 4. Çene.

f.+i 18a/8/

felāk: (Ar. **felk.**) Kız memesi, çark, yuvarlak.

f.+a 105a/5/

felke: (Ar.) Dolunay şeklinde olup yaraları kesmeye yarayan bir cerrahi alet.

f.+yile 93a/8/

ferāh: (Ar.) 1. Kalp, gönül, iç vb.nin sıkıntısız, tasasız olma durumu. 2. Bol, geniş. 32a/5/

ferc: (Ar.) Dişi canlılarda üreme organının dış bölümü. 111a/3/

f.+i 111b/8/

f.+ine 100b/9/

fesād: (Ar.) 1. Bozulma, karışıklık, fasid olma. 2. Kokuşma, çürüme, bozulma. 33a/10/, 35b/4/, 58b/7/, 58b/11/, 83a/8/, 92b/1/

f.+a 27a/4/

f.+dan 35b/5/

f.+dür 35a/9/

f.+ıla 97b/4/

f.+uñ 35b/1/

fesādāt: (Ar.) Bozulmalar, karışıklıklar.

f.+ıla 34a/10/

fesād-ı faḳūr: (Ar.+Ar.) Omurganın zarar görmezi, bozulması.

f.+da 92a/7/

fesādi'l-leṣṣe: (Ar.+Ar.) Diş etinin bozulması, zarar görmesi.

f.+ye 65b/7/

feteḥanīt ve taḥṣā: (Ar.+Ar.) Titizlikle ve dikkatle. 103b/6/

feth: (Ar.) 1. Faydalı şeyleri elde etmek için yolları açmak. 2. Açma, başlama. 5b/5/, 61b/5/, 63a/4/, 74b/3/, 85a/2/, 104b/11/, 107b/3/

fetīl: (Ar.) Fital; genellikle makattan kullanılan bir grup ilaç. 48a/11/, 54a/1/, 55a/8/, 61b/8/, 76a/1/, 78b/11/, 84a/2/, 85b/10/, 108a/2/

f.+i 48b/4/

f.+ile 44b/3/

fetkū: (Ar.) Kasık yarığı, kasık zarının yarılması ile barsakların torba içine dolmasından ibaret sakatlık, fitik hastalığı.

f.+nuḡ 31b/10/

fevḵ: (Ar.) Üst, üst taraf, yukarı.

f.+den 39b/10/, 56b/8/

f.+e 41a/9/

f.+edek 60a/6/

f.+i 6a/5/

f.+inde 6a/5/, 54a/6/, 61b/3/, 111a/5/

f.+indedür 38b/2/

f.+ine 55a/2/

f.+inüḡ 27a/3/

fevḵānī: (Ar.) Üstte olan, yukarıda bulunan.

f.+yi 11a/11/

fevt: (Ar.) Ölüm, mevt. 64a/11/, 75b/11/, 97b/11/, 103a/6/

feyā: (Ar.) “Yahu” gibi manaya gelir, hayret ifade eden sözcük. 25b/3/

feza'ı: (Ar.) İnleyip sızlanma. 65b/1/

fitıḵ: (Ar.) İç organlardan bir parçanın, genellikle bağırsak bölümünün karın çeperlerini geçip deri altında ur gibi bir şişkinlik yapması, yarımlik.

f.+da 32b/7/

f.+dan 33a/1/

fid-i ted-i ṣaḡīre: (Ar.+Ar.+Ar. **kandīl-i ṣaḡīre.**) Küçük kandil. 64a/2/

fi'il: (Ar.) 1. İş, davranış. 2. Olumlu veya olumsuz olarak çekimli durumda zaman kavramı taşıyan veya zaman kavramı ile birlikte kişi kavramı veren kelime, eylem. 4a/4/, 29a/7/

f.+inde 54b/11/

fikād: (Ar. **fikār.**) Sırt boyunca uzanarak vücuda destek sağlayan, kemikten, kıkırdaktan veya her ikisinden oluşan,

içinde omuriliği barındıran kemik yapı;
omurga. 45b/8/

fıkr: (Ar.) Düşünce. 2a/7/

fi'l: (Ar.) İş, etki.

f.+i 3b/7/, 3b/8/

fır: (Ar.) Bulamaç, lapa, süt bulamacı.
50a/7/

fıth: (Ar. **feth.**) Açmak. 48a/3/

f.+adan 95a/3/

fi'til: (Ar.) 1. Derin yaraların tedavisinde,
yara içine salınan steril gazlı bez şeridi.

2. Anüse konulan donmuş yağ
kıvamında ve koni biçiminde ilaç.
42a/3/, 43b/10/, 48b/2/, 51b/3/, 53b/8/,
54b/3/, 63b/10/, 69a/1/, 76a/3/

f.+ile 17a/7/, 39b/11/

fi'zza: (Ar.) Gümüş. 81b/1/

f.+dan 64a/2/, 69b/11/, 96a/11/

f.+ya 67b/8/

f.+yıla 67b/5/

fulād: (Far.) Çelik.

f.+dan 70a/7/, 99b/3/

f.+kim 67a/9/

fuşul: (Ar.) Kısımlar, bölükler.

f.+ı 89b/10/

futūf: (Ar. **futūk.**) Fıtıklar.

f.+ı 32b/9/

futūk: (Ar.) Fıtıklar.

f.+da 87a/6/

fuzūnc: (Ar. **fūdunc.**)

Ballıbabagillerden, çiçekleri birbirinden
ayrı halka durumunda, nane türünden,
kısa saplı, az veya çok tüylü, güzel
kokulu bir bitki. 72a/4/

-G-

ğadad: (Ar.) Bez, ur, salgın. 69b/2/

ğ.+a 69b/3/

ğāfil: (Ar.) Gafil, aymaz. 66b/10/, 72b/1/

ğāh: (Far.) Zaman, an. 13a/3/, 29b/11/,
34a/5/

ğalebe: (Ar.) Galip gelme, yenme,
üstünlük. 57b/4/, 69a/10/

ğalfe: (Ar.) Kabuk, deri, sünnet derisi.
92b/7/

ğalib: (Ar.) Fazla, üstün, çok. 63a/8/

ğalīz: (Ar.) 1. İri, kalın, kaba. 2. Yoğun,
yapışkan. 8b/9/, 9a/8/, 10a/6/, 16b/3/,
19b/6/, 24b/8/, 36b/8/, 38a/6/, 61a/8/,
63b/3/, 67a/5/, 67b/9/, 86b/11/, 112a/10/

ğ.+dür 33b/5/, 86b/3/

ğalīze-i esfel: (Ar.+Ar.) En kötü
yapışkan. 70b/8/

ġalizlik(ġ): (Ar.+Tr.) Yoġunluk,
kabalık.

ġ.+1 26a/7/, 27a/9/, 28a/6/

ġāne: (Ar. ‘āne.) Pubis, kasık kemiġi.

ġ.+nün 89b/2/

ġarāġır: (Ar.) alkalamak, aġzın
alkalanması, gargara yapmak.

ġ.+dan 72a/2/

ġarard-: Rengini karaya çevirmek,
esmerleştirmek, siyahlaştirmek.

ġ.-ur 106a/1/

ġarar-ı mūdī: (Ar.+Ar. ġarar-ı mūeddī.)
Doldurmayı meydana getirmek.

ġ.+den 105a/4/

ġaravān: (Ar.) Yapışma, yapışmalar.
87b/7/

ġaraz: (Ar.) 1. Izdırab, acı. 2. Maksat,
niyet, gaye. 107b/2/

ġarġ: (Ar.) 1. Suya batma, batırma.
2. Boġma, boġulma. 99a/6/

ġarz: (Ar.) 1. Batırma, sokma, delme.
2. İġne ile işleme, oyulgakama. 106a/7/

ġařā: (Ar.) Ansızın ıkma, birdenbire
ıkma. 102a/5/

ġavar: (Ar.) 1. Dip. 2. Batmış şey.
3. Derinlik, derin, ukur. 4. Derine
batmak. 71a/4/

ġ.+dur 5b/10/

ġ.+1 71a/2/

ġavr: (Ar.) 1. Bir şeyin dibi. 2. Derinlik,
nihayet. 3. Kök, esas, temel.
4. Batırmak. 15b/2/, 74b/8/, 81b/4/,
86b/11/

ġ.+a 75a/9/

ġ.+1 24a/9/

ġ.+ında 81b/2/

ġayb: (Ar.) Gz önünde olmayan,
bilinmeyen, gizli. 6b/5/, 87b/2/

ġ.+i 90b/6/

ġayır: (Ar.) Irak, baid, uzak.

ġ.+e 78a/3/

ġayrı: (Ar.) Başka. 3a/4/, 21a/6/, 24b/5/,
28b/8/, 36a/6/, 45b/2/, 47b/9/, 52a/6/,
52b/1/, 55a/11/, 56a/8/, 56b/4/, 57b/10/,
58a/9/, 70b/1/, 70b/6/, 71b/2/, 79b/3/,
82a/7/, 91a/6/, 91a/7/, 91a/8/, 91a/8/,
91b/3/, 92a/2/, 92a/3/, 110b/9/, 111b/8/

ġ.+dur 74b/2/, 74b/2/

ġ.+la 4a/8/, 13a/11/, 68b/10/

ġ.+sı 89a/7/

ġ.+sın 64b/1/

ġ.+sını 5a/11/, 109b/11/, 109b/8/

ğayrı'1-mizman: (Ar.+Ar. **ğayrı'1-müzmin.**) Kronik olmayan, sürekli ve kalıcı olmayan.

ğ.+1a 7a/9/

gec-: *krş. geç-*

g.-di 10a/1/, 17b/5/, 21b/10/, 24b/10/, 25b/8/, 26a/10/, 102a/9/, 105a/10/, 105a/11/, 109a/11/, 111b/10/

g.-en 19b/5/, 22a/9/, 99b/3/

g.-enleyin 17b/5/, 22a/8/, 23a/4/, 46b/9/, 77b/5/

g.-se 14b/2/, 24a/6/, 26a/2/, 94b/2/

gecid: Sekonder hücre duvarında derinlikleri, genişlikleri ve yapıları bakımından farklılaşmaları değişiklik gösteren küçük yuvarlak ya da oval şekilli çukurlar.

g.+e 48a/4/

gecir-: Geçirmek.

g.-e 36a/5/

geç-: Geçmek.

g.-di 71a/4/

g.-e 97b/10/, 97b/10/

g.-en 17b/9/, 33b/6/

g.-enleyin 18a/2/, 23a/8/

g.-er 31b/7/

gel-: Gelmek.

g.-di 24b/6/

g.-dügi 45a/5/

g.-e 1b/9/, 4a/5/, 12b/5/, 13b/2/, 18b/3/, 19a/6/, 29b/10/, 32a/3/, 57b/1/, 69a/2/, 93b/4/

g.-eceedür 16b/4/, 74a/10/

g.-icek 89a/11/

g.-mez 49a/10/

g.-ür 31a/10/, 44a/8/

geñez: Kolay. 35a/8/, 42a/5/, 77b/1/

g.+ce 1b/7/, 3a/3/, 3b/8/, 89b/8/

g.+dür 42b/2/

gercek: Doğru, dürüst, sahih. 14a/7/, 22a/5/, 35b/4/, 51a/2/, 58a/9/

gerek: Gerek, ihtiyaç. 22b/4/, 37a/2/, 101a/3/

g.+dür 5b/7/, 7b/1/, 7b/4/, 8b/9/, 9a/3/, 13a/11/, 14b/11/, 15a/11/, 15b/4/, 19a/3/, 24b/8/, 25a/10/, 25b/4/, 26a/3/, 32b/1/, 40b/4/, 40b/6/, 44b/5/, 46a/9/, 50b/11/, 52a/10/, 54b/4/, 55a/1/, 61a/11/, 63b/2/, 66a/8/, 66b/6/, 74b/2/, 74b/9/, 75a/11/, 75b/1/, 77b/3/, 82b/11/, 84b/11/, 87b/8/, 88b/4/, 94a/11/, 97a/8/, 98a/11/, 100b/11/, 110a/2/, 111b/2/

g.+ise 11a/3/, 31a/3/

germ: (Far.) 1. Sıcak, kızgın. 2. Ateşli.

g.+i 3b/10/

gersele: (Ar. **kirsinne.**) Burçak.

g.+yile 34a/8/

gersen: Ağaçtan yapılmış büyük çanak.

g.+e 44b/7/

getür-: Getirmek.

g.-dügün 13a/7/

g.-e 9a/5/, 12b/4/, 16a/9/,
35a/10/, 35b/2/

g.-esin 13a/7/, 13a/8/

g.-mez 4a/3/, 49b/3/, 94b/4/

gey-: Giymek.

g.-dügi 12a/4/

g.-dügün 19b/10/

geyil-: Giyilmek.

g.-e 8a/8/

gez-: Gezmek.

g.-mesin 56a/5/, 56b/1/

ğıda: (Ar.) Besin, gıda. 40a/1/

ğ.+lar 9b/11/

ğ.+larda 10b/2/

ğıdalan-: (Ar.+Tr.) Beslenmek.

ğ.-ur 108a/10/

ğılaz: (Ar.) 1. Yoğunluklar, koyuluklar.
2. Kalın ve kaba şeyler.

ğ.+ı 21a/3/, 81b/5/

ğılğa: (Ar. **ğulfet.**) Deri, kabuk, sünnet
derisi, kapsül. 93a/7/

ğ.+dan 92b/7/

ğ.+yıla 92b/8/

ğılğa-i şabî: (Ar.+Ar. **ğulfe-i şabî.**)
Çocuğun sünnet derisi.

g.+nün 94b/9/

ğımr: (Ar.) Çok susuzluk. 29a/1/

ğibi: Edat, -e benzer. 1b/4/, 1b/4/, 1b/4/,
1b/4/, 4b/11/, 5a/6/, 6a/9/, 6a/9/, 6b/10/,
7a/4/, 7a/5/, 7b/3/, 8a/1/, 8b/2/, 8b/5/,
9a/1/, 9b/8/, 10a/8/, 10b/2/, 11a/5/,
11b/9/, 12a/6/, 12a/11/, 12b/11/, 13a/5/,
13a/8/, 13b/11/, 14a/2/, 14a/4/, 17b/11/,
19a/9/, 19b/5/, 21b/9/, 21b/10/, 21b/10/,
22a/2/, 23b/7/, 24b/10/, 25b/7/, 26a/7/,
27a/8/, 27a/9/, 28a/2/, 28a/6/, 28a/11/,
28b/11/, 29a/7/, 29a/8/, 29a/8/, 29a/8/,
29a/9/, 30a/3/, 31a/9/, 33b/5/, 36b/8/,
37b/9/, 40a/5/, 41a/6/, 41a/10/, 42a/2/,
42b/5/, 42b/7/, 42b/7/, 43a/2/, 43a/7/,
43a/10/, 43a/11/, 43b/5/, 43b/7/, 44a/1/,
44a/3/, 44b/1/, 44b/7/, 44b/10/, 44b/10/,
44b/11/, 45a/1/, 45a/1/, 45a/8/, 45b/4/,
45b/7/, 46a/3/, 46a/11/, 46b/10/, 47b/1/,
48a/1/, 49b/1/, 50a/5/, 51a/3/, 52a/7/,
52a/8/, 52a/8/, 52b/6/, 53a/7/, 53b/11/

53b/11/, 54a/9/, 55b/10/, 56a/4/, 57b/1/,
58b/8/, 59b/2/, 60a/5/, 60b/9/, 61a/4/,
61b/1/, 61b/3/, 62a/3/, 63b/4/, 63b/5/,
64a/1/, 64a/3/, 64a/6/, 64a/7/, 65a/7/,
66b/11/, 67b/4/, 70a/3/, 70b/6/, 71a/6/,
71a/11/, 71b/4/, 72a/10/, 74b/5/,
74b/10/, 75a/5/, 75b/2/, 75b/3/, 75b/5/,
75b/7/, 75b/9/, 75b/10/, 75b/10/, 76b/5/,
77a/10/, 77b/8/, 77b/10/, 79b/2/, 80a/5/,
80a/10/, 80a/10/, 81a/11/, 81b/2/,
82a/1/, 82b/1/, 82b/4/, 82b/5/, 82b/6/,
83a/4/, 83a/5/, 83a/5/, 83a/5/, 83a/5/,
83b/8/, 84a/11/, 84b/2/, 85a/5/, 85a/7/,
85a/7/, 87a/3/, 87a/10/, 88a/9/, 88a/10/,
88b/5/, 88b/7/, 90a/2/, 90a/3/, 90b/9/,
90b/9/, 90b/10/, 92b/11/, 93b/1/,
94a/10/, 94a/11/, 94b/5/, 94b/6/,
95a/11/, 95b/1/, 95b/1/, 95b/1/, 95b/5/,
96a/5/, 97a/9/, 97b/10/, 97b/10/,
97b/11/, 98a/3/, 98b/1/, 101b/5/,
101b/9/, 103a/7/, 104b/10/, 106a/2/,
106a/9/, 106b/1/, 106b/2/, 106b/3/,
106b/4/, 106b/7/, 107b/4/, 107b/7/,
107b/10/, 108a/3/, 108a/4/, 108a/6/,
108a/9/, 108b/1/, 108b/2/, 108b/6/,
108b/10/, 109b/2/, 109b/3/, 109b/4/,
110a/2/, 110a/11/, 110b/1/, 110b/1/,
110b/2/, 110b/9/, 111a/3/, 111a/5/,
111a/9/, 111b/2/, 111b/7/, 112a/11/

g.+dür 12a/11/, 81a/2/, 87a/8/,
111a/7/

g.+kim 11a/1/, 22a/1/, 69b/3/,
93b/2/

g.+leri 61a/5/

gice: Genellikle saat 22'den itibaren gün
ağarıncaya kadar geçen süre, tün, şeb.
5a/1/, 60a/1/, 69a/1/

g.+den 60a/2/

gid-: *krş. git-*.

g.-e 19a/1/, 34b/6/, 56b/11/,
63a/7/, 63a/10/

g.-ecek 65b/10/

g.-er 18b/10/, 58a/7/, 75a/3/,
75a/6/, 79b/6/, 86a/7/

g.-erse 16b/6/

g.-ersen 64a/6/

gider-: Gidermek.

g.-e 5b/4/, 5b/8/, 5b/9/, 6a/6/,
8a/9/, 28b/3/

g.-esin 62b/2/

g.-ür 12b/2/

giñ: Zengin. 47a/5/, 107b/3/

gir-: Girmek.

g.-dügi 28b/10/, 87b/1/

g.-e 6b/4/, 19b/1/, 22a/5/, 29b/3/,
67a/10/, 73a/5/

g.-icek 37a/8/

g.-ür 24a/10/, 28b/11/, 44b/9/,
60a/6/, 81a/10/, 93a/9/

gircek: *krş.* **gercek.** 70a/7/

girü: Arka, geri. 4a/5/, 12b/5/

git-: Gitmek.

g.-dügi 74b/11/

g.-mesini 61a/11/

g.-se 92b/2/

gizlü: 1. Görünmez, belli olmaz bir durumda olan, edimsel karşıtı.
2. Başkalarından saklanan, duyurulmayan, saklı kalan, mahrem, mestur, nihan. 40a/11/, 40a/11/, 41a/4/

göbek(g): 1. İnsan ve memeli hayvanlarda göbek bağının düşmesinden sonra karnın ortasında bulunan çukurluk. 2. Yağ bağlamış şişman karın. 22b/3/, 23a/9/

g.+inüñ 25a/3/, 25a/4/

g.+üñ 22a/11/, 23a/1/, 23b/7/,
25a/11/

gög(ü)s: 1. Vücudun boyunla karın arasında bulunan ve kalp, akciğer vb. organları içine alan bölümü, sine. 2. Bu vücut bölümünün ön tarafı, sırt karşıtı.

g.+e 40a/6/

g.+i 5a/4/, 17b/9/, 32a/7/

g.+inde 36b/4/

g.+ünüñ 34a/1/

g.+üñ 21a/10/

gökcek: *krş.* **gökçek.** 13a/4/, 15b/10/,
17a/5/, 17a/6/, 21a/6/, 30a/1/, 42b/6/,
47b/6/, 48a/9/, 59a/11/, 73b/6/, 91b/9/,
95b/10/, 97b/4/, 100a/10/, 105a/9/

g.+dür 73a/7/

gökceklük(g): 1. Güzellik. 2. Tazelik.

g.+i 13b/4/

gökçek: 1. Güzel (insan için). 2. Yiğit, cesur. 3. Taze, körpe. 90b/7/

gör-: Görmek. 60a/1/

g.-dügüñ 40a/3/, 60b/9/

g.-dügüñden 29a/2/

g.-düy 11b/5/, 11b/10/, 13b/11/,
16a/1/, 18a/11/, 19b/4/, 20b/6/, 21b/5/,
39b/6/, 58a/3/, 59a/9/, 64a/8/, 67a/8/,
76a/2/, 82b/3/, 82b/10/, 83a/11/, 96b/4/,
108b/11/

g.-e 39a/10/, 39a/11/, 53a/9/,
58a/7/, 61b/5/, 91b/9/

g.-esin 2a/7/, 4b/5/, 5b/1/,
12b/2/, 13a/4/, 23a/7/, 23a/7/, 23a/11/,
27b/9/, 31b/4/, 31b/4/, 39b/7/, 39b/8/,
42b/6/, 44b/5/, 45a/3/, 58b/7/, 59a/4/,
60b/7/, 60b/7/, 60b/9/, 62b/3/, 64b/1/,
73a/11/

g.-mekden 72b/7/

g.-meseñ 79a/11/
g.-meye 35a/1/, 93b/7/
g.-mez 48a/1/, 62b/9/, 96a/3/
g.-se 78a/2/
g.-señ 11a/3/, 13a/7/, 48a/3/,
71a/2/
g.-ür 14b/10/, 61b/2/, 61b/3/
g.-ürseñ 53b/10/
g.-ürsin 20b/3/, 66a/3/

göre: Göre, nazaran. 22a/4/, 61b/6/

götür-: Götürmek. 57b/3/

g.-dügi 10a/11/

g.-imese 9b/9/

götürücü: 1. Herhangi bir sıvıyı veya duyuyu götüren yapı. 2. Sinir merkezlerinden uyarılara verilen cevapları ileten sinirler; dışa doğru taşıma.

g.+dür 73a/5/

göz: Görme organı, göz. 48a/1/, 50b/8/, 53b/4/, 57a/2/, 58a/7/, 58b/1/, 59b/10/, 60a/3/, 61a/5/, 74a/1/

g.+de 10b/11/, 13a/11/, 56a/6/, 56b/2/, 60b/5/, 62a/2/, 77b/8/

g.+den 12b/2/, 57a/11/, 59a/10/

g.+e 43b/7/, 51b/11/, 57b/5/, 60a/11/, 60b/3/

g.+edek 4b/10/

g.+i 5a/5/, 12a/4/, 13b/4/, 42b/7/, 49b/4/, 52a/8/, 52a/8/, 53a/9/, 53a/10/, 55a/4/, 56b/10/, 57a/8/, 57b/2/, 57b/9/, 57b/9/, 58a/7/, 59b/7/, 61b/11/, 62b/4/

g.+inde 57a/5/, 61b/6/

g.+inden 14a/8/

g.+ine 55a/6/

g.+ini 55b/5/

g.+inüñ 13a/1/, 14a/10/

g.+leri 55a/7/

g.+lerüñ 10b/10/

g.+üñ 12a/3/, 12a/8/, 12a/8/, 13a/1/, 48b/8/, 50b/4/, 50b/7/, 51a/11/, 52a/11/, 54a/7/, 54b/10/, 55a/8/, 55a/8/, 55b/4/, 57b/3/, 57b/8/, 59b/4/, 59b/6/, 60a/10/, 60b/2/, 61a/8/, 61b/9/

g.+üne 56b/9/

g.+üni 13a/6/, 61a/4/

g.+ünüñ 12a/5/, 13b/10/, 14b/9/

gulām: (Ar.) 1. Genç, delikanlı. 2. Bıyığı henüz bitmemiş genç. 97b/6/

güc: Ağır ve yorucu emekle yapılan, çetin, kolay karşıtı. 3b/9/

g.+i 37b/5/, 67b/6/

g.+üñ 57b/7/

gül yağı: (Far.+Tr.) Gül yağı.

g.+la 61b/11/

gümüş: Gümüş.

g.+den 47a/11/, 72a/10/, 95a/11/

gümre: (Ar.) Zekerin baş kısmı.

g.+sinden 91a/8/

gün: Gün, yirmi dört saatlik zaman dilimi; güneş. 5b/3/, 6b/6/, 6b/7/, 7a/6/, 10b/8/, 12b/3/, 14b/1/, 14b/2/, 17a/6/, 27b/7/, 27b/8/, 28b/2/, 29b/5/, 31b/8/, 32b/4/, 32b/6/, 35b/2/, 36a/3/, 50b/5/, 53a/10/, 53a/11/, 58b/1/, 59a/3/, 60a/1/, 60a/2/, 62b/6/, 63b/8/, 63b/10/, 63b/11/, 65a/1/, 65a/1/, 67b/2/, 67b/2/, 76b/2/, 77a/4/, 79b/8/, 80b/11/, 80b/11/, 86b/9/, 90b/10/, 91a/10/, 91a/10/, 94b/2/, 112a/9/

g.+de 62b/2/

g.+den 13b/1/, 44a/1/, 55a/9/, 62b/4/, 71b/9/

g.+e 53a/2/

g.+edek 39b/11/, 53a/2/, 62a/11/, 76a/5/, 84a/8/, 93b/5/, 94a/7/, 99a/4/

g.+ler 22a/8/

g.+lerle 9b/10/

güneş: Güneş.

g.+de 73a/10/

g.+e 63a/4/

g.+ün 69b/9/

güvā: (Far.) şahit, tanık, delil.

g.+sından 27a/3/

-H-

ħab: *krş.* ħabb.

ħ.+dan 46a/6/

ħabāziyye-i bereyīre: (Ar.+Ar.) Yabani ebegümece otu. 36a/4/

ħabb: (Ar.) Hap, hap şeklinde ilaĉ; tane, tohum. 65a/7/

ħ.+a 46a/6/

ħ.+ı 5a/10/

ħabbe: (Ar.) 1. Dirhemın 1/48 kadarı. 2. Tane, tahıl ve benzeri nesnelere tanesi. 46b/11/

ħabe: *krş.* ħabbe. 61a/8/

ħabel: (Ar.) 1. Ana rahmindeki ĉocuk, cenin. 2. Gebelik, gebe olma zamanı.

ħ.+den 112a/2/

ħaber: (Ar.) Bir olay, bir olgu üzerine edinilen bilgi, salık. 90b/10/

ħabīr: (Ar.) Haber ile ilgili. 71b/1/

ħabiř: (Ar.) 1. Kötü, fena, ĉirkin, kötü huylu. 2. Kötülük eden, zarar veren. 92a/2/, 92a/2/, 92a/3/, 92a/5/

ħ.+dür 78a/1/

ḥabr: (Ar.) Dişlerin beyazına arız olan sarılık. 59a/1/, 59b/1/

ḥabs: (Ar.) 1. Kötü, çirkin. 2. Ayıp. 49b/11/, 97b/3/

ḥ.+ile 84b/6/

ḥabt: (Ar.) Bozma, geçersiz sayma. 86b/8/

ḥabt: (Ar.) Yanlış hareket. 46a/1/

ḥ.+ı 51a/7/

ḥ.+la 50a/1/

ḥabza': (Ar. **mibza'**.) Neşter.

ḥ.+dur 39b/3/

ḥac: (Ar.) Yarayı mil ile açma.

ḥ.+içe 13a/2/

ḥacāmat: (Ar.) 1. Vücudun herhangi bir yerini hafifçe çizip üzerine boynuz, bardak veya şişe oturtarak kan alma. 2. Hafif yaralama.

ḥ.+dadur 2b/6/

ḥaccāmīn: (Ar.) Hacamat eden, kan alan. 66b/11/

ḥaccāyīn: (Ar. **ḥaccāmīn.**) Hacamat eden, kan alan. 93a/4/

ḥacer: (Ar.) Taş, kaya.

ḥ.+üñde 68b/5/, 71a/11/

ḥacer-i ma' denī: (Ar.+Ar.) Madeni taş.

ḥ.+dür 44b/9/

ḥācet: (Ar.) İhtiyaç. 24b/1/

ḥacir: (Ar.) Birini, malını kullanmaktan menetme, birine bir şeyi yasak etme. 2. Kollama, gözetme, himaye.

ḥ.+i 46b/4/

ḥacl: (Ar.) 1. Sıçrama, sekme. 2. Sekerek yürüme. 46b/3/

ḥacr: (Ar.) Avuç içi, ağuş, kucak, koyun.

ḥ.+uñda 51b/3/

ḥad: (Ar.) 1. Sınır, iki noktanın kesiştiği yer, hudut. 2. Derece, mertebe.

ḥ.+de 20b/3/, 42a/7/

ḥ.+den 72b/11/

ḥ.+i 42b/1/

ḥād: (Ar.) 1. Keskin, sivri. 2. Dar, ensiz. 3. Dayanıklı, sert, etkili. 4. Yayılan, azgın veya iltihaplı (yara, hastalık). 63a/6/

ḥadāid: (Ar.) 1. Demirden yapılan eşya. 2. Kesici aletler. 3. Sert şeyler.

ḥ.+iñi 1b/9/

ḥadaqa: (Ar.) Gözbebeği.

h. 56a/5/, 56b/1/

ḥ.+ya 55b/10/

ḥādd: *krş.* **ḥād.** 38a/10/, 70b/10/, 78a/9/

h.+ün 29a/6/

hādd-i mebūb: (Ar.+Ar. **hādd-i mübevveb.**) Yarayı demirle dağlama yöntemleri.

h.+dur 2b/4/

hādde: (Ar.) Erimiş madeni çubuk haline getirmeye yarayan delikli alet.

h.+de 70b/1/

h.+dür 70a/8/

hāddeteyn: (Ar.) Erimiş madeni çubuk haline getirmeye yarayan delikli iki başlı alet. 42a/11/, 70a/7/

hāde: *krş.* **hādde.** 40a/6/, 82a/7/, 106a/5/

h.+i 43b/2/

h.+nün 43b/4/

haded: (Ar.) Engel, mani, set.

h.+den 84a/8/

hadem: (Ar.) Yardımcı; yardımcı nesne veya kimse 13b/8/

hāden: *krş.* **hādde.** 36a/9/

hades: (Ar.) Yeni oluşan, ortaya çıkan şey. 96a/6/

hades-i darbe: (Ar.+Ar.) Yeni oluşan, ortaya çıkan vuruş, vurma, çarpma. 86a/1/

hādi: (Ar.) 1. İlk, birinci. 2. Destekçi, yardımcı. 2b/4/, 43a/6/, 45b/8/

hādīd: (Ar.) 1. Demir, çelik. 2. Sert, kavi olan. 3. Kızgın, hiddetli. 2b/4/, 16a/11/, 59a/5/, 84b/10/, 86a/8/, 89a/8/, 100a/11/, 103b/11/, 108b/11/, 109a/11/

h.+de 44b/10/

h.+den 21b/3/, 57b/7/, 86b/7/

h.+dür 6b/2/

h.+i 58b/8/, 73b/3/

h.+ile 107a/8/

hādīd-i hindī: (Ar.+Ar.) Hint demiri.

h.+den 67a/9/, 70a/7/

hādīd-i meş'ibe: (Ar.+Ar.) Demir boru. 99b/5/

hādīd-i müselleşe: (Ar.+Ar.) Üç başı şekli olan bir çeşit dağlama demiri. 59a/8/

hādīdū'l-zakī: Bir çeşit yarayı dağlama demiri. 89a/7/

hādīm: (Ar.) Yardımcı; yardımcı nesne veya kimse. 32a/6/, 69b/10/, 89b/1/, 97b/10/, 106a/4/

h.+ine 32a/4/

hādīme: *krş.* **hādīm.** 102b/2/, 107b/9/

hād-i mūkī: (Ar.+Ar.) Koruyucu, önleyici ilaç. 12a/2/

hādīs: (Ar.) 1. Ortaya çıkan, meydana gelen. 2. Yeni, yeni oluşan, yeni

görünen. 3a/10/, 3b/9/, 6a/1/, 6a/10/, 7a/5/, 8a/10/, 8b/2/, 15a/2/, 24b/7/, 25a/8/, 25a/10/, 25b/11/, 27a/1/, 27a/5/, 30b/2/, 30b/3/, 32a/11/, 33a/2/, 36b/2/, 37a/3/, 37a/5/, 37b/4/, 40a/4/, 41b/2/, 41b/6/, 42a/3/, 44a/1/, 44a/5/, 44b/4/, 45b/8/, 52a/7/, 57a/3/, 59a/3/, 59b/5/, 60a/4/, 67a/2/, 72b/2/, 73a/6/, 73a/8/, 86a/8/, 96b/5/, 96b/10/, 106b/7/, 106b/9/, 106b/11/, 107a/3/, 107a/7/

h.+den 8a/9/

hādīṣe: (Ar.) Olay, yeni bir şey, ilk defa oluşan durum. 59a/4/

hafere: (Ar.) Keskin, sivri uçlu bir cisimle bir şeyi yontarak veya delerek çukur oluşturma.

h.+i 55b/5/

haffe: (Ar.) El hafifliği, el çabukluğu. 21a/9/

hafta: (Far.) Hafta.

h.+da 30a/10/

hā³-i yūsṛā: (Ar.+Ar. mā³-i yūsṛā.) Sol gözden gelen su veya sıvı madde. 61a/5/

haḳ: (Ar.) Dava veya iddiada gerçeğe uygunluk, doğruluk. 25b/6/, 76b/2/

hakān: (Ar. hake³en.) 1. Dügüm atmak. 2. Dügümü sıkılaştırmak.

h.+da 80b/1/

hakikat: (Ar.) Gerçek.

h.+de 54a/2/

haḳḳ: (Ar.) Dava veya iddiada gerçeğe uygunluk, doğruluk.

h.+ı 13b/5/

haḳṭ: (Ar. hıfz.) Sargı bezi ile sarmak, pansuman yapmak. 7a/9/

hāl: (Ar.) Oluş, bulunuş, suret, keyfiyet, durum. 44b/4/, 55a/7/, 76a/7/, 99a/4/

h.+den 43b/11/, 100a/5/

h.+i 60a/8/, 62a/11/, 78a/1/

h.+in 3b/3/

h.+ince 38a/5/

hālā: (Ar.) Boş, tehi.

h. 40b/8/

halaḳ: (Ar.) Halkalar.

h.+ı 74a/3/

h.+ına 73a/11/

halāş: (Ar.) Bir yerden, bir şeyden kurtulma, kurtuluş. 69a/10/, 85a/3/, 92b/5/, 105b/6/

halbe: (Ar.) Boy tohumu, boy otu. 61a/2/

halef: (Ar.) Birinin ardından gelip onun makamına geçen kimse, ardıl, selef karşıtı. 29b/10/

h.+den 105b/7/

h.+ede 21a/11/

h.+edek 95a/8/

hâlf: (Ar.) Art, arka taraf. 66a/9/

h.+edendür 107b/10/

hâlil: (Ar.) Aralıklı, seyrek. 83b/3/

hâliš: (Ar.) Karışık ve sahte olmayan, safi, temiz. 41a/9/, 105b/2/, 105b/3/

hâlît: (Ar.) Buz, kırağı, dolu.

h.+e 73b/7/

halka: (Ar.) 1. Çeşitli metallere veya tahtadan yapılmış çember. 2. Çember biçiminde çeşitli nesnelere yapılmış tutturma aracı. 28a/2/, 28a/2/, 41a/3/, 42b/10/, 44a/9/, 71b/7/, 90b/2/

h.+da 69b/2/, 72b/8/, 73b/7/

h.+dan 70b/5/

h.+ı 79b/4/

h.+sı 40a/8/

h.+ya 73a/5/

hall: (Ar.) 1. Çözme, çözülme. 2. Unsurlarına ayırma, eritme. 5b/1/, 6b/6/, 39b/11/, 42a/1/, 65a/1/, 99a/4/, 100a/2/

h.+ile 72a/7/

hall: (Ar.) Sirke.

c.+ile 99a/8/

hallü: (Ar.+Tr.) Durumu benzerlerine göre biraz daha iyi olan. 38a/5/

halye: (Ar.) Tedavi etme, iyileştirme, şifa verme, sağaltım, kür. 53b/11/

hamd: (Ar.) Övme, övgü. 39a/6/

hamî: (Ar.) Yaranın dış etkilerinden korunmasını sağlamak ve yaranın iyileşmesine yardımcı olmak amacıyla uygulanan işlemlerin tümü. 8b/11/, 37a/8/, 80a/8/

h.+dür 14a/7/, 80a/8/

hamide: (Ar.) Övülmeye değer. 21b/11/

hâmil: (Ar.) 1. Yüklü, yüklenmiş. 2. Hamile. 75b/9/

hâmis: (Ar.) Arapçadaki beş sayısı, beşinci.

h.+ile 21a/8/

hâmiye: (Ar.) Yaraya pansuman yapma.

h.+dür 104a/1/, 104a/5/

h.+i 24a/1/, 24a/9/, 36a/1/, 42a/6/

h.+yi 15a/11/

haml: (Ar.) 1. Ana karnındaki çocuk. 2. Gebe olma, gebelik. 3. Yüklenme, yük. 29a/11/, 96a/8/

h.+inde 6a/1/

hamle: (Ar.) İleri atılma, atılım, saldırış, savlet. 88b/8/

hammām: (Ar.) Hamam.

h.+a 29b/3/, 87b/1/

h.+da 10b/8/, 91a/2/

hamre: (Ar.) 1. Bir göz hastalığı.
2. Kaşıntılı bir cilt hastalığı. 4b/6/, 102a/1/

h.+y1 6b/10/

hanak: (Ar.) Boğmaca ve anjin gibi boğaz bölgesinde oluşan hastalık. 39b/8/

hanāzīr: (Ar.) Çoğunlukla boyunda çıkan şiş, ur, sıraca da denilen bir tür çıban. 16b/11/, 84a/10/

h.+den 78b/10/, 84a/4/

h.+i 78b/3/

h.+ün 84a/10/

hancere: (Ar.) Hançer, ucu eğri ve sivri, kamaya benzer, silah olarak kullanılan bir tür bıçak.

h.+i 79a/6/, 79b/9/

hanteyn: (Ar. **rahneteyn.**) İki delik, iki çukur. 33b/8/

har: (Ar.) İnsan, hayvan ya da bitkilerde görülen salgın hastalık. 88a/9/

har: *krş.* **harr.**

h.+ile 40b/11/

harac: (Ar.) Sıkıntı veya güçlükle yapılma durumu, zor olma, güçlük, zahmet. 20a/10/, 64b/6/

h.+dan 47b/10/

harac: (Ar.) Dışardan, hariçten.

h.+e 98a/9/

harām: (Ar.) Din kurallarına aykırı olan, dini bakımdan yasak olan, helal karşıtı.

h.+dur 110a/8/

harāret: (Ar.) Hararet. 25a/8/

h.+dür 80a/8/, 80a/8/

h.+i 16b/1/, 16b/3/, 41a/1/

h.+inden 15b/10/, 30a/1/

harāzāt: (Ar.) Kronikleşme, müzminleşme. 30b/5/

hardal: (Ar.) Hardal otu, iştah açmakta kullanılan macumsu madde. 9a/5/

harekāt: *krş.* **hareket.**

h.+uñ 62a/9/

hareket: (Ar.) Hareket. 7b/5/, 7b/5/, 12a/5/, 13a/3/, 13a/6/, 13b/9/, 14b/8/, 15b/7/, 18a/8/, 18b/7/, 30b/4/, 43a/1/, 44b/5/, 49a/6/, 60b/7/, 62a/10/, 66b/1/, 66b/3/, 67a/4/, 67b/5/, 68a/3/, 69a/11/, 73b/6/, 78a/2/, 86a/3/, 86a/7/, 105b/11/

h.+i 16a/3/, 55b/4/

h.+ini 45a/4/

h.+ün 54b/11/

ḥarf: (Ar.) Her şeyin ucu, kenarı, sivri ve keskin kıyısı.

h.+i 28b/3/

ḥarf-i lāmī: (Ar.+Ar.) Lam harfi. 54a/11/

ḥārīf: (Ar.) Çiçek hastalığı.

h.+den 36b/2/

ḥāric: (Ar.) Dış, bir şeyin dışında kalan. 45b/3/, 60a/5/, 107a/4/, 107a/5/, 108a/11/

h.+de 63a/5/

h.+den 42b/5/, 65b/5/, 66a/2/, 72a/2/, 79b/1/, 79b/10/, 97b/3/, 103b/1/

h.+dendür 69b/3/

h.+e 51b/10/, 57a/7/, 98a/5/, 107a/4/, 111b/6/

h.+edek 111a/6/

h.+inden 99b/10/

ḥārice: (Ar.) Bir şeyin veya mahallin veya memleketin dışında kalan. 59b/3/, 97b/9/, 103a/4/

h.+den 70a/5/

ḥārīfe: (Ar.) Ev için sonbahar hazırlığı. 44a/5/

h.+den 105a/7/

ḥārīr: (Ar.) İpek. 51a/1/

h.+ile 88a/2/

ḥarīre: (Ar.) Şeker, su, un veya nişastadan yapılan bir tür tatlı şurup.

h.+i 78b/5/

ḥarḳ: (Ar.) 1. Yarıp yırtma, yırtılma. 2. Su akacak yarık, ark. 37b/11/, 43a/6/

ḥarḳ-ı mantūye: (Ar.+Ar. **ḥarḳ-ı maṭviyye.**) İçe doğru yırtık, kesik. 103b/3/

ḥarm: (Ar.) Muhkem etmek, sağlamlaştırmak. 28a/11/

ḥārr: (Ar.) Sıcak, yakıcı. 3a/5/, 56b/11/, 61a/1/

h.+ı 44a/7/, 99a/3/

h.+ıla 108b/9/

ḥārra: (Ar.) Ateşli, hararetili.

h.+nuḡ 41a/11/

ḥārr-ı muḥarriḳ: (Ar.+Ar. **ḥārr-ı muḥriḳ.**) Çok susatan, çok yakıcı sıcaklık.

h.+den 3b/6/

ḥārr-ı yābis: (Ar.+Ar.) Kuru sıcak. 3a/5/, 3a/9/

ḥars: (Ar.) Mesane yollarının tedavisinde kullanılan bir çeşit cerrahi alet. 101a/7/

haş: (Ar. **maşş.**) Dudak, dil ve soluk yardımıyla bir şeyi içine çekmek, somurmak. 59b/6/

hās: (Ar.) 1. Özel. 2. Saf, katışıksız. 77b/10/, 102a/5/

h.+la 101b/7/

haşā: (Ar.) Mesane, karaciğer, böbrek gibi yerlerde peyda olan ufak taş, çakıl. 45a/2/, 45a/2/, 100a/6/, 101b/6/, 104a/1/, 107b/4/, 108a/4/

h.+i 101a/11/, 102b/3/, 102b/4/

h.+nuḡ 103a/5/

h.+ye 102a/4/

h.+yı 102b/11/

haşād: *bknz.* **haşā.** 97b/3/

haşah: (Ar.) İdrar kesesinde ve böbrekte bulunan taşlar. 46b/5/, 46b/5/

hasene-i re's: (Ar.+Ar.) 1. Büyük başlı, topuz başlı cerrahi alet. 2. Çürümüş etleri soymaya yarayan cerrahi alet. 58b/8/

haşānit: (Ar. **haşāt.**) Mesane, karaciğer, böbrek gibi yerlerde peyda olan ufak taş, çakıl. 97a/8/

haşāt: (Ar.) 1. Sidik yolunda taş peyda olmak. 2. Taşlaşmış kulak kiri. 3. Mesane, karaciğer, böbrek gibi yerlerde peyda olan taş. 97a/2/, 97a/11/,

97b/7/, 98a/4/, 98a/7/, 98b/2/, 98b/4/, 99a/11/, 99b/5/, 99b/6/, 100a/1/, 100b/5/, 100b/9/, 101a/6/, 101a/10/, 101b/3/

h.+a 45b/11/

h.+da 46b/9/, 99b/7/

h.+dan 95a/5/, 98a/8/, 99b/9/, 101a/4/

h.+tı 45a/3/, 100a/7/, 100b/6/, 101b/2/

h.+uḡ 99b/11/, 100a/3/, 107b/8/

haşayāh: (Ar.) Mesane, karaciğer, böbrek gibi yerlerde peyda olan ufak taş, çakıl.

h.+tı 46b/1/

hase: (Ar. **hisse.**) Çekirdek.

h.+yi 72b/11/

hasen: (Ar.) Güzel, güzellik. 61a/10/

Hasen bin 'Alī bin 'Avf: Özel bir isim. 100a/9/

Hasen bin 'Alī bin 'Avn: Özel bir isim. 94b/7/, 96a/4/

hasene: (Ar.) İyilik, güzellik, hayırlı iş. 78a/1/

haşıl: (Ar.) Ortaya çıkan, biten, türeyen. 7b/11/, 26a/1/

ḥaṣr: (Ar.) 1. İçine alma, kaplama, kapsama. 2. Etrafını çevirme, muhasara etme. 3. Özgü kılma, ayırma. 37a/6/

ḥaṣṣ: (Ar. maṣṣ.) Emmek. 59b/11/

ḥāṣṣa: (Ar.) Özellik, özgülük. 7a/9/, 93a/1/

ḥ.+da 22a/10/

ḥasta: (Far.) Hasta. 9b/4/, 10a/2/, 10a/4/, 10a/9/, 12b/6/, 15b/10/, 17b/7/, 20a/2/, 20b/1/, 21b/6/, 24a/5/, 26a/3/, 26b/4/, 27a/2/, 30a/6/, 41b/10/, 45b/9/, 46a/9/, 47b/6/, 48a/2/, 48a/10/, 51a/4/, 55a/4/, 59b/3/, 63a/4/, 71b/5/, 73a/5/, 73a/7/, 73b/7/, 78a/9/, 82b/5/, 89a/9/, 96a/3/

ḥ.+dan 11b/4/, 73a/6/

ḥ.+i 32b/3/, 42b/6/, 69b/9/, 104b/3/

ḥ.+nuḡ 13a/2/, 15b/7/, 16a/1/, 16b/3/, 22a/2/, 44a/9/, 51b/2/, 52a/11/, 68b/5/, 69a/6/, 72a/11/, 72b/4/, 73a/11/, 88b/10/, 89a/10/

ḥ.+ya 2b/1/, 13b/7/, 18b/7/, 49a/9/

ḥ.+yı 13a/4/, 16b/6/, 18a/9/, 19a/3/, 20b/4/, 40a/8/, 65b/8/

ḥ.+yıla 40a/5/

ḥastalık: (Far.+Tr.) Hasta olma durumu, sayrılık, esenlik karşıtı.

ḥ.+dandur 3a/8/

ḥaṣye: (Ar.) Testis, er bezi.

ḥ.+i 103a/7/

ḥaṣebeteyn: (Ar.) İki tane odun parçası.

ḥ.+i 50b/1/

ḥaṣene: (Ar.) Sert, katı ve kalb kırıcı olanlar. 40a/9/, 93a/10/

ḥ.+i 106a/8/

ḥaṣin: (Ar.) Sert, katı. 74a/2/

ḥ.+dür 35b/8/

ḥāṣiye: (Ar.) 1. Sahife kenarına veya altına yazılan izah. 2. Kenar, pervaz. 36a/1/

ḥaṣy: (Ar.) 1. Vücutun içindeki uzuvlardan her birisi. 2. Kırılması ihtimali olan eşyanın arasına konan yumuşak, ot gibi şey. 78b/7/

ḥaṭ: (Ar.) 1. Sıra, dizi, saf. 2. Sınır, çizgi. 3. Çizgi, satır. 76b/8/

ḥ.+ı 93b/4/

ḥ.+ın 52b/6/, 52b/6/

ḥaṭā: (Ar.) Yanlış, kusur. 14a/9/

ḥ.+dan 90b/11/

ḥ.+i 94a/10/

ḥ.+sı 2a/5/

ḥ.+sın 1b/7/

ḥaṭab: (Ar.) Çıra, odun.

ḥ.+ı 35a/10/

ḥaṭar: (Ar.) Tehlike, bela. 53a/6/, 79b/9/, 80a/2/, 84b/8/, 100b/1/, 107a/8/

ḥaṭāt: (Ar.) Cilt iltihabından meydana gelen kabukların soyularak iyi olanları.

ḥ.+a 72b/2/

ḥaṭim: (Ar.) Sona erdirme, bitirme. 53a/5/

ḥaṭm: *krş.* **ḥaṭim.** 32b/4/

ḥaṭṭ: (Ar.) Aşağı inme, indirme. 80b/9/

ḥ.+dan 93b/3/

ḥatta: (Ar.) Hatta, bile (cümle başı edatı) 1b/6/, 1b/8/, 5b/6/, 6a/5/, 7b/1/, 7b/3/, 8a/7/, 8b/5/, 9a/10/, 9b/6/, 10b/1/, 10b/6/, 12a/11/, 13a/10/, 15a/5/, 15b/10/, 16a/9/, 16a/9/, 17a/5/, 17a/7/, 18a/7/, 18b/2/, 19a/1/, 19a/6/, 19b/6/, 20b/7/, 20b/8/, 21b/4/, 22a/5/, 24a/11/, 25a/2/, 27a/4/, 28a/11/, 28b/3/, 30a/1/, 32a/3/, 33a/7/, 35a/7/, 35b/1/, 35b/3/, 35b/4/, 36a/2/, 36a/3/, 36a/10/, 37a/6/, 37a/8/, 38a/4/, 38a/5/, 39b/3/, 41a/9/, 42a/3/, 42a/5/, 44b/1/, 44b/6/, 45b/11/, 46b/5/, 46b/7/, 47a/7/, 47b/5/, 49a/7/, 50b/6/, 53b/2/, 54a/6/, 54a/10/, 55a/5/, 55b/3/, 57a/1/, 57a/6/, 58a/6/, 58b/2/, 58b/11/, 60a/11/, 60b/1/, 60b/3/, 60b/4/, 60b/7/, 61a/10/, 63a/6/, 63a/8/, 63b/6/, 63b/9/, 63b/10/, 63b/11/, 64b/9/, 65a/2/

65b/4/, 65b/7/, 65b/9/, 65b/11/, 66a/11/, 66b/2/, 67a/8/, 68a/1/, 68a/3/, 68b/6/, 68b/9/, 69a/11/, 69b/6/, 71b/8/, 72a/2/, 72a/11/, 72b/1/, 72b/1/, 73a/9/, 74a/5/, 74b/7/, 75a/7/, 76a/6/, 76b/10/, 77a/7/, 78b/1/, 78b/2/, 78b/6/, 79b/7/, 80a/6/, 80b/7/, 83b/1/, 83b/7/, 83b/11/, 84a/3/, 85a/7/, 85a/9/, 85b/2/, 85b/10/, 86b/10/, 88b/1/, 89a/2/, 90a/4/, 90a/5/, 90b/11/, 91b/2/, 91b/4/, 91b/7/, 92b/5/, 92b/10/, 93b/8/, 94b/7/, 95b/7/, 95b/10/, 96a/3/, 96b/5/, 97a/9/, 97b/7/, 98b/10/, 98b/11/, 99b/6/, 99b/8/, 101a/1/, 101a/1/, 101a/10/, 101a/10/, 101b/7/, 102b/6/, 104a/2/, 104a/5/, 104b/5/, 104b/7/, 106a/6/, 107b/5/, 108a/5/, 108a/9/, 109a/3/, 109a/8/, 110a/7/, 110b/3/, 110b/7/, 111a/8/, 111b/1/, 111b/1/, 111b/5/, 112a/8/

ḥaṭṭ-ı aḥer: (Ar.+Ar.) Başka bir çizgi.

ḥ.+den 33a/1/

ḥaṭṭ-ı bā: (Ar.+Ar.) Ba çizgisi.

ḥ.+dan 84a/7/

ḥaṭṭ-ı be: (Ar.+Ar.) Be çizgisi. 77a/1/

ḥ.+ye 78a/5/

ḥaṭṭ-ı beden: (Ar.+Ar.) Beden çizgisi.

77a/1/, 83b/7/

ḥ.+den 83b/3/

ḥaṭṭ-ı cīm: (Ar.+Ar.) Cim çizgisi.

h.+den 78a/5/	h.+uñuz 39a/2/
h.+e 77a/1/	hāvī: (Ar.) İçine alan, ihtiva eden, kapsayan. 104a/2/
h.+edek 83b/3/, 83b/7/, 84a/7/	hāvīye: Madenlerle yapılan kaynak işlerinde lehimi eritmek için ateşle veya elektrikle kızdırılarak kullanılan, çoğunlukla çekiç biçiminde ucu bakır alet. 102b/6/, 104a/7/
hatt-ı ekber: (Ar.+Ar.) En büyük olan çizgi. 83b/7/	
hatt-ı kāsime: (Ar.+Ar.) Taksim eden, bölen çizgi. 102b/5/	
havāl: <i>krş.</i> havāle.	h.+dür 77b/11/
h.+inde 23a/9/	h.+nünj 102b/11/
havāle: (Ar.) 1. Birinin emrine bırakma, gönderme. 2. Saldırma, vurma. 3. Ulaştırma. 45a/5/, 46a/6/, 98b/10/	havl: (Ar.) Güç, kuvvet, takat.
havāli: (Ar.) Etraf, çevre, civar, yöre.	h.+isini 25b/6/
h.+sinde 8a/4/, 22a/11/, 30b/8/, 31a/4/, 34b/11/, 35a/4/, 36a/2/, 45a/6/, 45b/1/, 71b/11/, 87b/11/, 88a/9/	havşala: (Ar.) 1. Karın boşluğu. 2. Mide, taşlık.
h.+sini 31a/11/, 47a/8/, 60a/9/, 66a/11/, 66b/9/, 71b/11/, 87b/10/	h.+sı 76b/5/
havātın: (Ar.) Hatunlar.	havza: (Ar.) Uç, kenar, kıyı, taraf. 29b/3/
h.+de 79b/11/	hayān: (Ar.) Diriler, canlılar. 79a/9/
havāyi: (Ar.) Bir şeyin yakını, dolayı, etrafı.	h.+a 86b/7/
h.+sinde 25a/11/	hayāt: (Ar.) Ameliyat sonrası yarayı dikme. 49a/10/
havf: (Ar.) Korku, korkma, ürkme. 71a/10/, 79b/2/	h.+a 52a/10/, 53a/5/
h.+a 38b/7/	hayāta: (Ar.) Ameliyat sonrası yarayı dikme.
h.+1 15a/4/, 103a/7/	h.+dan 50a/9/, 54b/4/
	hayavān: (Ar.) Hayvan.
	h.+1 110b/11/

ḥayavāt: (Ar.) Hayvanlar. 110b/3/

ḥaybetü'l-ṣahîḥ: (Ar.+Ar.) Boşa çıkan doğruluk. 28a/8/

ḥayıt: *krş.* ḥayt 41b/4/

ḥaysiyet: (Ar.) Özellik, derece, mertebe.
ḥ.+ile 19b/10/, 22a/2/, 26b/8/,
63a/3/

ḥaysiyyet: *krş.* ḥaysiyet.

ḥ.+ile 25a/3/, 30a/8/, 79a/10/

ḥ.+le 50b/3/

ḥayt: (Ar.) 1. İplik, tire, lif. 2. İp, bağ.
50a/1/, 50a/2/, 50b/3/, 51a/11/, 54a/6/,
54b/2/, 56a/3/, 60a/7/, 63b/9/, 67b/9/,
78b/8/, 78b/10/, 79b/8/, 85a/4/, 93b/4/,
96a/5/, 100a/1/, 106a/8/, 110a/5/

ḥ.+a 85b/4/

ḥ.+dan 52b/11/

ḥ.+ı 41b/4/, 51a/3/, 52b/2/,
53a/9/, 55b/9/, 60a/8/, 73a/2/, 85b/2/,
96a/1/, 99b/4/

ḥ.+ıla 65a/4/, 73a/1/, 99b/11/,
110a/5/, 110a/6/

ḥ.+ında 63b/4/

ḥ.+uḡ 51a/2/, 109b/10/

ḥayta: (Ar. ḥayāt.) Dikiş, dikiş ipi.

ḥ.+dur 63b/8/

ḥaytān-ı erba'a: Dört tane olan iplikler.
108a/5/

ḥayteyn: (Ar.) İki başlı iplik, tel, lif, bağ.
ḥ.+i 88a/8/

ḥayt-ı aḥer: (Ar.+Ar.) Diğer iplik, başka bağ. 85b/5/

ḥayt-ı ġalīz: (Ar.+Ar.) Kaba iplik, bağ.
108a/2/

ḥayt-ı kavī: (Ar.+Ar.) Sağlam ve güçlü halde olan iplik, bağ. 88a/2/

ḥ.+den 55b/7/

ḥayt-ı kettān: (Ar.+Ar.) Keten iplik, bağ.
ḥ.+dan 63b/2/

ḥayt-ı meşla: (Ar.+Ar. ḥayt-ı müşennā.)
Çift dikiş.

ḥ.+yı 95b/2/

ḥayt-ı mişnā: (Ar.+Ar. ḥayt-ı müşennā.)
Çift dikiş. 54a/4/

ḥayt-ı müşna: (Ar.+Ar. ḥayt-ı müşennā.)
Çift dikiş. 78b/5/, 93b/9/

ḥayt-ı şūf: (Ar.+Ar.) Yün dokumadan yapılmış haldeki iplik, lif, bağ. 54b/2/

ḥayt-ı şūf-ı raḳīk: (Ar.+Ar.+Ar.) İnce yünden yapılmış haldeki iplik, lif, bağ.
52b/10/

ḥayt-ı uḥrā: (Ar.+Ar.) 1. Diğer iplik, lif, bağ. 2. Başka bir dikiş yöntemi.

h.+yıla 68a/7/

hayt-ı zehēb: (Ar.+Ar.) Altından yapılmış iplik, lif, bağ.

h.+le 67b/5/

haytūt: (Ar.) İplikler, lifler, bağlar. 60a/11/

hayvān: (Ar.) Duygu ve hareket yeteneği olan, içgüdüleriyle hareket eden canlı yaratık. 110a/11/

hayvaṭ: (Ar. hayāṭ.) Dikiş, dikiş ipi. 37b/8/

h.+ı 53a/2/

hayy: (Ar.) Diri, canlı, sağ. 54b/7/

hayyaṭāt-ı re'is: (Ar.+Ar.) Yaraları dikmekte maharetli ve öncü (kişi). 39b/7/

haz: (Ar.) 1. Kesme, kısaltma. 2. Kazma. 3. Yırtma, yok etme. 4. Silme. 49b/2/, 69b/8/

hazak: (Ar. hazik.) 1. Kesilmiş olan yer. 2. Kesilmiş olan. 20a/8/

hazer: (Ar.) Çekinme, zarar verebilecek şeyden kaçınma, sakınma, korunma. 2a/9/, 17b/2/, 34a/7/, 34b/1/, 40a/3/, 47b/7/, 49a/9/, 49b/3/, 51b/11/, 57b/6/, 64b/2/, 68b/9/, 71a/10/, 75b/11/, 78a/7/, 82a/8/, 87a/2/, 88b/6/, 90b/5/, 107a/9/, 108b/7/, 109a/5/, 109a/6/

h.+e 86a/5/

hazerāt: (Ar.) Sakınmalar, korunmalar. 22b/2/

hazır: (Ar.) Hazır. 25b/8/, 38a/4/, 70a/8/, 77a/5/, 83a/2/

hazik: (Ar.) Kesilmiş olan. 58a/1/

haz(ı)m: (Ar.) Sindirme, eritme. 23b/8/, 72b/9/

hazıma: (Ar.) Midedeki yenilen maddeleri kolay hazmettiren kuvvet. 23a/6/

heb: (Far. Hep.) Hiçbiri dışta tutulmamak veya eksik olmamak üzere, bütün, tüm olarak. 2. Sürekli olarak, her zaman, daima. 84a/1/

hecrā: *bknz.* **hecr.** 73b/11/

hecr: (Ar.) Sayıklamak.

h.+ünde 65b/8/

hedb-i kettān: (Ar.+Ar.) Keten havlu.

h.+ıla 76a/5/

hekīm: (Ar.) Tabip, doktor. 2b/2/

helāk: (Ar.) Mahvolma, harcanma. 101b/2/, 107a/7/

her: (Far.) Her, bütün, hep. 3a/3/, 4a/2/, 4b/11/, 8a/6/, 8b/11/, 9b/2/, 10a/2/, 10a/9/, 11a/9/, 11b/7/, 11b/8/, 13a/3/, 19b/7/, 19b/10/, 22b/11/, 23a/2/, 24b/9/, 25a/5/, 26a/7/, 29b/11/, 30a/9/, 30b/7/

31a/8/, 31a/9/, 31b/2/, 31b/4/, 32b/7/,
33a/5/, 33b/10/, 34a/2/, 34a/5/, 35b/1/,
35b/11/, 36b/4/, 36b/9/, 38a/10/,
41a/10/, 42b/2/, 43a/4/, 43b/10/, 49a/6/,
49a/7/, 49b/2/, 50b/4/, 51b/4/, 51b/5/,
54a/2/, 57b/5/, 60b/1/, 60b/6/, 63b/3/,
65a/7/, 65a/8/, 66a/8/, 66b/1/, 66b/5/,
69a/1/, 69a/10/, 76a/3/, 77a/9/, 77b/9/,
78a/2/, 78a/5/, 80b/6/, 83a/3/, 86a/3/,
86a/7/, 89a/2/, 99a/9/, 104b/1/, 105b/3/,
106a/6/, 107b/5/, 110b/6/, 112a/9/

her biri: (Far.+Tr.) Ayrı ayrı hepsi.

h.+nden 59b/9/

h.+si 83b/6/

h.+sile 70a/6/

h.+sinden 12b/8/, 28b/8/

heves: (Ar.) 1. İstek, eğilim, arzu, şevk.
2. Gelip geçici istek. 80a/4/

hey'āt-ı şetir: (Ar.+Ar.) Gözün
kapaklarının devrik gözükmesi.

h.+den 54b/6/

heyefe: (Ar. **ḥayyāne.**) Canlanma,
iyileşme.

ḥ.+ 104b/1/

hey'et: (Ar.) 1. Şekil, suret, kıyafet.
2. Hal durum. 54b/7/

h.+e 55a/6/

h.+ile 51b/9/

h.+in 90a/11/

hez: (Ar.) Diriltme, tahrik, sarsma.
57a/3/, 97a/11/

hezl: (Ar.) Ciddi olmayan söz, saçma,
uydurma. 44a/5/

ḥibr: (Ar.) Mürekkep. 29a/1/

ḥidād: (Ar.) Demir.

h.+ı 36a/11/

ḥıfz: (Ar.) Koruma, saklama. 102b/7/,
104a/8/

ḥıḳne: (Ar. **ḥıḳne.**) Şırınga etmek.
20a/8/

ḥımār-ı esved: (Ar.+Ar.) Kadınların
başlarına sardıkları kara renkli olan bez.

ḥ.+i 62b/5/

ḥıml: (Ar. **ḥaml.**) Yükleme, koymak.
92a/4/

ḥımlān: (Ar.) Hamilelik. 110a/11/

ḥımmaş: (Ar.) Yaranın şişi inerek
iyileşmeye başlaması; şişi inmesi.

ḥ.+a 80a/10/

ḥınsır: (Ar.) Serçe parmak. 22b/7/

ḥırız: (Ar. **ḥarz.**) Deriyi soymak. 36b/4/

ḥırḳa: (Ar.) Bez ve kumaş parçası.
34b/9/, 41a/5/, 51b/9/, 52a/1/, 59b/10/,
66b/7/, 75b/2/, 94a/6/, 102b/1/, 112a/5/

ḥ.+dan 45a/6/, 52b/3/, 60b/1/

h.+i 48b/5/, 59b/8/, 76a/8/,
99a/1/

h.+y1 40a/9/

hırkatān: (Ar.) İki bez parçası. 103b/6/

hırra: (Ar.) Durduğu, bulunduğu, tutunduğu yerden ayrılarak veya dayanağını, dengesini yitirerek yukarıdan aşağıya inmek. 88a/2/

hırz: (Ar. **harz.**) Deriyi soymak. 30b/4/

h.+uñ 36b/4/

hıyāte: (Ar.) 1. Kesilmiş olan veya yarılan bir organın yerine dikilmesi. 2. Ameliyatta dikiş yapmaya yarayan nesnelere.

h.+den 83b/9/, 110a/6/

h.+i 53a/2/

hıyātān: (Ar.) 1. İnce iplikler, ibrişimler. 2. Dikiş iğneleri. 110a/6/

hıyātet: (Ar.) Yaranın etrafını bağlama, dikme.

h.+ile 50a/5/, 52b/9/, 54b/1/, 64b/7/, 64b/9/, 65a/4/, 83b/5/, 86b/1/, 103a/5/, 109b/7/, 110a/5/

h.+insiz 53a/3/

hıyāteṭi'l-batn: (Ar.+Ar.) İçeriden yaranın etrafını dikme.

h.+1 65a/4/

hızm: (Ar. **hatmi.**) Hatmi çiçeği.

h.+1la 53b/11/

hibir: (Ar.) Birleşmiş, birleşik. 29a/9/

hic: (Far.) Olumsuz yargılı cümlelerde fiilin anlamını pekiştiren bir söz. 49b/2/, 51b/1/, 66b/3/

hicr: (Ar.) Açık kollarla göğüs arasındaki bölüm, agu, kucak.

h.+iñde 51a/5/

h.+inüñ 12a/5/, 13b/8/

h.+üñde 52a/11/, 55b/4/, 57a/8/, 57b/11/, 69b/9/

h.+üñe 15b/8/

hiddet: (Ar.) 1. Kesinlik, şiddet, sertlik. 2. Öfke, kızgınlık.

h.+i 78b/1/

h.+ini 58a/11/

hiddetsiz: (Ar.+Tr.) 1. Keskin olmayan. 2. Kızgın, öfkeli olmayan. 20b/2/

hıkak: (Ar. **hıkka.**) Kalça kemiği, baldır kemiği.

h.+uñ 25b/6/

hıka verək: (Ar.+Ar.) Baldır kemiği. 28a/8/

hıkāyet: (Ar.) Anlatma. 97a/4/

hıkka verək: (Ar.+Ar.) Baldır kemiği. 25b/5/, 27b/5/

h.+e 25b/11/ h.+üñ 26a/5/ hikmet: (Ar.) 1. Bilgelik. 2. Allah'ın insanlarca anlaşılamayan amacı. 3. Gizli sebep. 4. Öğüt verici söz. 72a/7/ hil' : (Ar.) Eklem çıkıkları. h.+idedür 2b/9/ hilâf: (Ar.) Ters, karşı, zıd. 66a/2/ h.+idür 4a/9/ hilâl: (Ar.) İnce ve ucu sivri alet, açmaklık. 45b/11/ h.+i 42a/4/, 75b/6/ hilâliyâ: (Ar.) İnce ve ucu sivri cerrahi alet. 84a/6/ hile: (Ar.) Oyun, aldatma, dubara. 34b/5/, 58b/5/, 80a/1/ h.+i 59a/4/ himâ: (Ar.) Korumak. 17b/6/ himâyet: (Ar.) Koruma, sıyanet. 4b/4/ hîn: (Ar.) Zaman, vakit, an. 18a/7/ hinde: (Ar.) Zamanda, vakitte. 28a/2/, 77b/9/, 104b/8/ hindi: Şimdi. h.+den 58b/8/ hişâ: (Ar.) Testis. 111a/2/	hişâb: (Ar.) Oranlama, tahmin. 94b/3/, 96b/11/ h.+ca 28b/6/, 58a/2/ h.+ı 34a/11/, 37a/9/, 74a/10/, 75a/6/, 101a/3/ h.+ınca 5a/2/, 33a/5/, 33a/6/, 54b/5/, 66a/2/, 75a/11/, 99b/5/ hişâr: (Ar.) Etrafını alma, kuşatma. h.+dan 47b/7/ hişât: (Ar.) Testisler. h.+ca 101a/4/ hişs: (Ar.) Beş duyunun biriyle olunan derk, duygu. 48a/2/ h.+i 69a/7/, 71a/1/ hişş: (Ar. maşş.) İyice emmek, somurmak. 59b/6/ hiza: (Ar.) 1. Bir şeyin karşısı, mukabili. 2. Bir doğru çizginin devamı ile hasıl olan cihet, düzlük, sıra. h.+sıla 70a/7/ h.+sında 71a/3/, 89b/7/ hoğ: (Far.) 1. Kendi, kendisi. 2. Kötü. 14a/10/ hoş: (Far.) Hoş, iyi, iyileşmiş. 9a/6/, 9b/11/, 35b/5/, 65b/10/ hoşker: (Far.+Far. hoşk-riş.) Kurumuş haldeki yara.
--	--

h.+i 13a/10/
hubūb: (Ar.) 1. Tohumlar, taneler. 2. Su üzerinde kabarcıklar. 46a/3/
h.+uñ 46a/2/
hubūb-ı kibār: (Ar.+Ar.) İnce ve narin yapılı tohumlar, taneler.
h.+ı 9a/4/
hubūṭ: (Ar.) Batıl olanlar, yaramazlar.
h.+ı 50a/3/
hulʿ: (Ar. **ḥalʿ**.) Boşluk, çukuk. 18a/10/
h.+ı 18b/8/
hulḫ: (Ar.) övdenin başla omuz arasında kalan bölgesi, boyun.
h.+uñ 17b/1/
hulḫum: (Ar.) Boğaz, yutak.
h.+a 17b/3/
humām: (Ar.) 1. Sıtma, nöbet, tifüs. 2. Hastalıktan dolayı vücutta oluşan şiddetli veya hararetle ateş. 3. Nöbet nöbet gelen ateş veya hastalık. 34b/7/
humre: (Ar.) 1. Yılcık, alazlama denilen bir tür hastalık. 2. Kızılık, kırmızılık. 74b/11/
humret: *krş.* **humre.** 74b/11/
hun: (Far.) Kan.
h.+uñda 15a/8/

hunke dişi: (Far.+Far. **hoşk-riş**.) Kurumuş haldeki yara. 5b/4/
hunşa: (Ar.) İki cinsli olma, kendisinde hem erkeklik hem de dişilik bulunma. 111a/1/
hurde: (Far.) 1. Bir şeyin küçüğü, ufağı. 2. Ufak şey, ufak parça. 88a/8/
hurka: (Ar.) 1. Yanma, yanıklık. 2. Çıban. 29b/2/
hurūc: (Ar.) Çıkma, dışarıya doğru yönelme.
h.+ı 19b/7/, 98a/8/, 99a/6/
hurūc-ı nabz: (Ar.+Ar.) Şah damarın dışarıya doğru atması. 40b/3/
hurūf: (Ar.) Harfler, parçalar. 98a/8/, 98a/10/
h.+ı 41a/2/
hurūf-ı naḥr: (Ar.+Ar. **hurūb-ı baḥr**.) Deniz kumu.
h.+de 96b/8/
huşūşā: (Ar.) Özellikle. 2a/4/, 4a/2/, 6a/3/, 7b/7/, 15a/2/, 17a/11/, 33a/8/, 37b/5/, 70b/9/, 75b/9/, 84b/8/, 86b/11/, 103a/2/, 107a/8/, 111b/3/
huyūṭ: (Ar.) İpler, lifler, teller. 65a/2/, 108a/3/, 110a/7/
h.+ı 85b/4/, 85b/6/

hūzu: (Ar.) Alçak gönüllülük, rahatlık, tevazu. 22a/1/

hükemā: (Ar.) Tabipler. 27a/7/, 32b/9/

h.+dan 3a/2/

hüküm: (Ar.) Hüküm. 27b/2/, 68a/3/, 102a/10/

hüsn: (Ar.) Güzellik, çekicilik, cemel, kubh karşıtı. 1b/11/, 29b/2/

h.+i 87a/3/

hüve: (Ar.) Üçüncü müfred (tekil) şahıs zamiri o. 73b/2/

-I-

‘**idā**: (Ar.) Bir şeyi birbiri ardınca yapmak. 106b/5/

‘**iglā**: (Ar.) Kaynatma. 72a/7/

ır-: 1. Uzaklaştırmak, ayırmak, kovmak. 2. Sallamak, kıpırdatmak. 3. Yormak.

1.-asın 53b/7/

ırāk(g): Uzak. 1b/8/, 8a/4/, 11b/8/, 14a/8/, 19a/7/, 29b/4/, 42a/7/, 43a/2/, 44a/11/, 59a/10/, 62b/8/, 79a/8/, 89b/6/, 89b/8/, 96a/2/, 96a/3/, 104a/9/, 108a/11/

1.+dur 94b/8/

ıṣba: (Ar.) Parmak. 21a/4/

ıṣba -ı **ibhām**: (Ar.+Ar.) Baş parmak.

1.+1 94b/10/

ıṣdāg: (Ar.) Büyük kan damarlarını tutan iltihabi hastalık.

1.+1 41a/3/

ıṣlāh: (Ar.) Düzeltmek, ıslah etmek. 49a/7/, 77a/2/, 77a/9/

‘**ıtk**: (Ar.) Serbest bırakma.

‘1.+1a 21a/5/

ıtlāk: (Ar.) Salıvermek, başı boş bırakma. 107b/10/, 107b/9/

ıẓtırāb: (Ar.) Acı, elem, sıkıntı, azab. 42b/9/

-İ-

i-: İmek ek fiili.

i.-di 71a/4/

i.-se 101a/3/

i‘āde: (Ar.) 1. Alınmış bir şeyi geri verme. 2. Verilen bir şeyi almayarak geri çevirme, reddetme. 3. Karşılıklı olarak yapma, mukabele etme. 16a/1/, 32a/9/, 46b/8/, 59b/11/, 72b/1/, 90b/10/

ibt: (Ar.) Koltuk altı, omzun alt ve iç tarafı.

1.+üñ 18a/9/

ibkā: (Ar.) 1. Ebedi kılma, sürekli ve devamlı olma. 2. Azletmeyip yerinde bırakmak. 3. Kendi kaderine terk etme, kendi haline bırakma. 53a/2/

ibnā: (Ar.) Yapmak, bina etmek, yerleştirmek, düzeltmek, tutmak. 75a/7/

ibrād: (Ar.) 1. Güçsüzleştirme, aciz bırakma. 2. Soğutmak. 31b/10/

ibre: (Ar.) 1. Dikiş iğnesi veya toplu iğne. 2. Kesici ve sivri uç. 3. Çuvaldız, tığ, şiş. 4. Ölçü aletleri, saat ve göstergelerde sayı veya işaret göstermeye yarayan hareketli iğne. 55b/7/, 60a/6/, 60a/6/, 60a/9/, 85b/5/

i.+i 51a/5/, 60a/8/, 106a/8/

i.+niğ 54a/6/, 60a/9/

i.+yi 49b/11/

i.+yile 55b/9/

ibre-i kebīre: (Ar.+Ar.) Kesici ve sivri uçlu olan iğne, şiş.

i.+i 108a/2/

ibreteyn: (Ar.) İki başlıklı iğne, şiş. 88a/8/

i.+i 88a/8/

ibrişim: (Far.) Kalınca bükülmüş ipek iplik. 41b/5/

ibtā: (Ar.) 1. Gecikme, geciktirme. 2. Ağırılık, ağır hareket. 75a/2/, 75a/9/, 108b/8/

ibtāl: (Ar.) 1. Yürürlükten kaldırma, kullanımı iptal etme, silme, bozma. 2. Herhangi bir yargının geçersizliğini

gereçekleri ile göstererek çürütme. 38a/4/, 50b/6/, 69b/6/, 95b/6/

ibtidā: (Ar.) 1. Başlangıç, ilk, ilklilik. 2. Bir işe başlama. 3. Öncelikle, en önce, ilk önce.

i.+sında 80a/9/

i.+ya 21b/6/

ibtīla: (Ar.) Yutamama, yutma zorluğu bulunma. 84b/8/

ic: *krş. iç.*

i.+inde 18a/10/, 27a/9/, 65a/10/, 85b/7/, 93b/1/

i.+indedür 18a/10/, 110a/2/

i.+inden 65a/6/, 77b/10/

i.+ine 107a/10/, 107b/8/

ic-: İçmek.

i.-e 73b/4/

i.-mekden 73b/4/

icābet: (Ar.) 1. Kabul olmak. 2. Rıza olma, rıza gösterme, muvafakat etme. 84b/10/

icdā: (Ar. *icdā*^c.) 1. Kan dökmek. 2. Yaradan kanı akıtmak. 45b/2/

icerü: *krş. içerü.* 96a/6/

i.+den 97b/9/

icrāh: (Ar.) Yaralamak.

i.+ı 109a/4/

ictimā': (Ar.) Toplanma, bir araya gelme. 102a/2/

ictināb: (Ar.) Tereddüt etme, çekinme, sakınma. 8a/9/, 78a/1/, 79a/4/, 84b/11/, 91b/10/

icün: Amacıyla, maksadıyla. 2a/9/, 5a/1/, 23a/8/, 23b/8/, 29a/10/, 29a/10/, 30a/6/, 30b/3/, 31a/9/, 34b/2/, 39a/5/, 39a/10/, 42a/7/, 49b/7/, 55a/7/, 62a/2/, 76a/3/, 77b/11/, 80b/2/, 81a/9/, 84b/3/, 85b/11/, 85b/11/, 99b/11/, 101b/10/, 103a/10/, 107a/2/

i.+dür 92b/1/

iç: Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dahil, dış karşıtı.

i.+inde 54a/8/

i.+inedek 88a/6/

i.+ini 61b/10/

içerü: İç yan, iç bölüm, dışarı karşıtı. 59b/3/, 95b/10/, 95b/8/

i.+ye 82b/2/

içür-: İçmesine yol açmak, içmesini sağlamak.

i.-e 5b/2/, 7a/6/, 29b/7/, 71b/11/, 112a/8/

idāret: (Ar.) Döndürme, çekip çevirme, yönetme. 7a/4/, 51b/10/, 59a/10/, 61a/9/, 64b/9/, 103a/9/

iddihāl: (Ar.) Girme, duhul etme, dahil olma. 85b/5/

iddihān: (Ar.) Güzel kokular sürünme. 34a/10/

iddimā: (Ar.) Kanatmak. 64b/6/, 64b/9/

idhāl: (Ar.) Dahil etme, içine alma, ihrac karşıtı. 15b/1/, 15b/9/, 21b/4/, 24a/9/, 43a/6/, 43b/2/, 45a/11/, 47a/6/, 47b/4/, 50a/1/, 50a/1/, 51a/1/, 55a/1/, 55b/6/, 73b/2/, 73b/2/, 85a/3/, 85a/11/, 88a/4/, 88a/8/, 88a/9/, 90a/1/, 90a/6/, 92b/2/, 93b/7/, 94b/9/, 95b/5/, 96b/9/, 96b/11/, 97b/6/, 98b/2/, 99a/7/, 99b/6/, 100b/6/, 100b/9/, 101a/5/, 104b/9/, 107b/6/, 108a/3/

idrāk: (Ar.) 1. Derk etme, anlama, kavrama, anlayış, anlama yeteneği. 2. Erişme, ulaşma. 48a/2/, 63a/5/

idvā: (Ar.) İlaç, merhem. 17a/1/

ifākat: (Ar.) Sağlığına kavuşma, hastalıktan kalkma, iyileşme. 55a/4/, 93b/5/

ifdā: (Ar.) Faydalı, yararlı. 46b/2/, 80b/2/

ifrāğ: (Ar.) Boşaltmak, akıtmak. 10b/1/

ifrāh: (Ar.) Rahatlatma, sevindirme, mutlu etme. 88b/9/

ifsād: (Ar.) 1. Fesat karıştırma, düzeni bozma. 2. Düzensizlik meydana getirme. 31b/7/, 74b/5/, 79b/5/, 99a/8/

ifzā: (Ar.) 1. Boşaltmak. 2. Ulaşmak. 57a/6/

iğlā: (Ar.) Kaynatma, kaynatılma. 70b/4/

igne: 1. Dikiş dikmeye yarayan, ince, ucu sivri, bir ucunda iplik geçecek deliği bulunan çelik araç. 2. İki şeyi birbirine tutturmaya yarar ince, uzun, ucu sivri, metal araç. 51a/1/, 52b/10/, 88a/11/, 88a/11/

i.+i 85a/3/, 85a/11/

i.+nüñ 56a/8/, 56b/4/

i.+sile 50b/11/

i.+yile 54a/4/, 55b/6/

iğvāl: (Ar.) Öldürmek, helak etmek. 34a/11/

iḥāṭa: (Ar.) Etrafından çevirmek, kuşatmak, içine almak. 51b/4/

iḥbā: (Ar.) 1. Örtmek, saklamak, gizlemek. 2. Ateşi basıp söndürmek. 93b/6/

iḥdā: (Ar.) Bir, bir sayısı. 28b/1/, 106b/8/

iḥdās: (Ar.) 1. Yeniden bir şey yapmak. 2. Ortaya çıkarma, meydana koyma. 7b/6/, 96b/9/

iḥfā: (Ar.) Saklamak, gizlemek.

i.+yıla 39a/10/

iḥkān: (Ar.) Enjekte etmek. 97a/9/

iḥlīl: (Ar.) 1. Erkek tenasül organının deliği, sidik yolu, sidik deliği. 2. Kadınlarda memede sütün aktığı yer. 91b/4/, 93b/5/, 95b/7/

i.+de 92a/2/, 93b/8/, 96b/11/, 99b/6/

i.+den 91b/8/

i.+e 95b/7/

i.+i 95b/7/

i.+iñ 94a/1/

i.+üñ 93b/8/, 94b/4/

iḥmā: (Ar.) Bir şeyi ateşte kızdırma. 8a/1/, 8a/3/, 15a/4/, 15a/11/, 15b/8/, 16b/4/, 17a/2/, 21b/4/, 21b/11/, 23b/11/, 24a/9/, 27b/3/, 32a/1/, 35a/10/, 35b/10/, 86b/6/

i.+yıla 18a/11/

iḥrāc: (Ar.) Çıkarmak, dışarı atmak. 77a/10/, 94a/1/, 101a/11/, 101b/3/

iḥsā: (Ar.) 1. Bir bilim ve sanat dalında yoğunlaşma, o konuda geniş bilgi

edinme. 2. İğdiş etme, eneme. 110a/8/,
110b/1/, 110b/5/, 110b/10/

i.+ya 110a/11/

ih̄ṣā-yı rızā: (Ar.+Ar.) Kendi isteğiyle
iğdiş edilme.

i.+dan 110b/10/

ih̄tāl: (Ar.) Bastırmak. 98b/11/

ih̄tibās: (Ar.) 1. Tutulma, tutukluk.
2. Hapsolünma, hapsedme. 95a/4/

i.+ı 95a/2/

ih̄tikān: (Ar.) 1. Kan toplanması. Bir
uzva kan birikmesi sebebi ile oranın
şişip kabarması. 2. Şırınga kullanma.
87a/7/, 96a/9/

ih̄tilāf: (Ar.) Anlaşmazlık, uyuşmazlık,
karışıklık, ikilik.

i.+ı 87a/9/, 87a/10/

ih̄timāl: (Ar.) Mümkün olma, belki.
30a/10/, 47a/6/

ih̄tināk: (Ar.) Boğazın sıkılıp
tıkanmasından dolayı nefes alamama,
boğulma.

i.+ı 79b/2/

ih̄tirāz: (Ar.) Sakınmak, çekinmek,
kaçınmak. 38b/2/

ih̄tişar: (Ar.) 1. Kısaltma, bir yazıyı sözü
kısa kesme. 2. Sadeleştirme,
basitleştirme. 1b/3/

ih̄tiyāc: (Ar.) Gereksinim. 71b/10/

ih̄tiyārsız: (Ar.+Tr.) 1. Seçmesiz, irade
dışı. 2. Düşünmeksizin, elde
olmadan. 92b/4/

ih̄vā: (Ar.) Çevrelemek, sarmak,
yayılmak. 74a/11/, 76b/4/, 77a/10/,
78b/10/, 80a/9/

ih̄zār: (Ar.) Hazırlama, hazır duruma
getirme. 38a/2/, 72b/3/, 100b/3/

ik̄āʿ: (Ar.) Yapma, etme, oluşturma,
gerçekleştirme. 1b/7/, 70a/4/

ik̄dām: (Ar.) 1. Gayret ve sebat ile
çalışmak. 2. İlerleme, gelişme gösterme.
20b/11/, 34b/3/

i.+larında 66b/11/

iki: Birden sonra gelen sayının adı ve bu
sayıyı gösteren rakam. 4a/3/, 5a/4/,
5a/4/, 6b/3/, 6b/6/, 8b/1/, 11b/1/, 11b/7/,
11b/7/, 13b/8/, 15b/2/, 17a/2/, 17b/11/,
19a/4/, 19a/6/, 20a/2/, 20a/3/, 20a/3/,
21a/5/, 21a/8/, 21a/11/, 21b/1/, 21b/1/,
23b/7/, 24a/3/, 24a/11/, 25a/6/, 31a/3/,
31a/7/, 31a/11/, 31b/4/, 32a/6/, 32a/7/,
33a/4/, 33a/6/, 33b/8/, 33b/8/, 34a/2/,
34a/3/, 34a/3/, 40a/10/, 40b/2/, 42b/3/,
42b/6/, 42b/7/, 42b/11/, 43a/3/, 43b/4/,
43b/7/, 44b/2/, 45b/9/, 46a/10/, 50b/2/,
51a/4/, 51a/8/, 52b/11/, 53a/10/,
55a/11/, 57b/4/, 58a/2/, 61a/4/, 65a/1/,
65b/10/, 66b/3/, 67a/8/, 67b/2/, 69b/10/

71b/5/, 74a/11/, 75a/3/, 75a/3/, 78a/6/,
80a/1/, 80a/11/, 80b/11/, 86b/3/, 86b/9/,
87b/10/, 89b/1/, 89b/8/, 90a/9/, 91b/8/,
92b/7/, 92b/7/, 93b/5/, 95a/6/, 97b/1/,
98b/7/, 99a/10/, 103b/8/, 107a/11/,
107a/11/, 108a/11/, 108b/1/, 109b/1/,
110a/9/, 110b/1/, 111a/1/

i.+dür 2a/6/, 26a/5/

i.+leyin 80b/8/

i.+n 85a/5/, 85a/5/

i.+si 4b/9/, 29b/8/, 33b/2/,
42a/11/, 42a/11/, 90a/10/, 110b/3/

i.+sin 31b/3/, 33b/10/, 33b/11/,
33b/11/, 34a/1/, 40b/1/, 110b/8/

i.+sinde 27a/6/, 88a/8/

i.+sinden 44a/6/

i.+sine 42b/1/

i.+sinün 5a/3/, 13a/1/, 19a/7/,
28a/5/, 53b/8/

ikinci: İki sayısının sıra sıfatı. 8a/11/,
43a/1/

i.+si 74b/1/

iklil: (Ar.) Tırnağın kenarını çevreleyen
deri. 61b/2/

ikvā: (Ar.) Dokularda şiddetli yangı
meydana getirmek, bir kısım dokuyu
tahrip etmek veya ortadan kaldırmak
için vücudun belirli bir kısmı üzerine

fiziksel ya da kimyasal maddeleri
uygulama, koterizasyon, dağlamak.
12a/2/, 12a/6/, 12a/10/, 16b/8/, 18b/2/,
18b/3/, 19b/10/, 22b/6/, 33a/4/, 49a/2/,
87a/1/, 91a/3/

ikvāh: (Ar.) Dağlamak. 6a/4/, 6a/5/,
6a/7/, 9a/1/, 9a/7/, 9a/9/, 9a/10/, 9b/2/,
9b/5/, 9b/11/, 10a/3/, 10a/6/, 10b/9/,
10b/10/, 11a/7/, 11a/10/, 11b/1/, 11b/5/,
11b/7/, 12b/4/, 13b/7/, 17b/1/, 17b/7/,
18a/4/, 18b/9/, 19a/4/, 20b/7/, 21a/4/,
22a/7/, 22a/11/, 23a/8/, 23b/1/, 23b/6/,
23b/9/, 24a/3/, 24b/9/, 25a/2/, 25a/5/,
25b/5/, 25b/8/, 26a/4/, 26a/9/, 26b/3/,
26b/8/, 26b/11/, 27a/6/, 27b/6/, 30a/8/,
31a/3/, 31a/8/, 31b/4/, 32b/7/, 32b/9/,
33a/7/, 33a/11/, 33b/6/, 33b/7/, 34a/1/,
34a/4/, 34a/11/, 34b/1/, 34b/5/, 34b/11/,
35a/1/, 35a/1/, 35a/5/, 35b/1/, 36b/3/,
36b/9/, 36b/11/, 41b/8/, 42a/5/, 48b/11/,
65b/3/, 67a/3/, 71a/10/, 84a/11/, 86b/6/,
89a/5/, 92a/10/

i.+ı 17b/3/, 64a/11/

il: Yabancı, el.

i.+lerde 1b/7/

ilā: (Ar.) Son, nihayet, dek, değin.
108a/2/

‘ilāc: (Ar.) 1. Bir hastalığı iyi etmek
veya önlemek için türlü yollarla
kullanılan madde, em, deva. 2. Çare,
önlem. 6b/8/, 12b/10/, 13a/10/, 13b/2/

14b/2/, 15a/10/, 16a/5/, 23b/3/, 38b/5/,
40a/7/, 40b/10/, 44a/3/, 54a/4/, 64b/6/,
72b/5/, 77b/1/, 78a/1/, 86b/4/, 88b/6/,
88b/10/, 91b/7/, 92a/1/, 95a/4/, 99b/1/,
100a/7/, 101b/3/, 103a/5/, 105a/4/,
105b/9/, 105b/10/, 107a/8/, 109b/9/,
109b/9/

‘i.+a 4a/8/, 42b/9/, 42b/9/

‘i.+da 39a/4/

‘i.+dan 7a/11/, 22a/9/, 77b/1/,
83b/11/, 87b/7/, 99a/9/

‘i.+ı 6b/1/, 22b/8/, 26a/2/,
34a/9/, 44a/8/, 72b/2/, 76a/9/, 85b/9/,
110a/10/, 111a/7/, 111b/4/

‘i.+ıla 7b/11/, 20b/9/, 22a/11/,
23a/7/, 41a/2/, 45a/7/, 92a/9/, 94a/7/

‘i.+ına 53b/9/, 110a/3/

‘i.+ında 106a/1/

‘i.+ını 20b/3/, 84b/10/

‘i.+la 89a/6/

‘i.+uğ 4a/10/, 42b/5/, 99a/10/

‘ilāc-1 ‘āyık: Hareket eden birkaç
kemiği birleştiren kuvvetli, telli sık bağ
dokusunun tedavisinde kullanılan ilaç.
99b/11/

‘ilāc-1 cerāh: (Ar.+Ar.) Yarayı açıp
tedavi eden doktorun verdiği ilaç.

‘i.+ıla 110a/7/

‘ilāc-1 cerāhāt: (Ar.+Ar.) Yaradan akan
irine iyi gelen ilaç.

‘i.+ıla 109b/9/

‘ilāc-1 cerh: (Ar.+Ar.) Yara ilacı.

‘i.+ile 111a/8/

‘ilāc-1 cirāh: krş. ‘ilāc-1 cerāh.

‘i.+ı 103a/5/

‘ilāc-1 etfāl: (Ar.+Ar.) Çocukların
kullanılabileceği bir ilaç.

‘i.+de 91a/5/

‘ilāc-1 evrām: (Ar.+Ar.) Vücutta hasil
olan yumrular ve şişlerin tedavisinde
kullanılan ilaç. 52a/5/

‘ilāc-1 ḥadid: (Ar.+Ar.) Ağrılara karşı
keskin etki veren bir ilaç. 102a/10/

‘ilāc-1 vebī: (Ar.+Ar.) Kanamayı ve
sızıntıyı durdurmada kullanılan ilaç.

‘i.+dedür 2b/9/

‘ilācsız: (Ar.+Tr.) 1. İlacı olmayan.
2. İlaçlanmamış. 23a/3/

ile: Kelimenin sonuna geldiğinde
birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç,
sebeup veya durum anlatan cümleler
yapmaya yarar. 2a/9/, 5a/1/, 5a/11/,
5b/2/, 5b/4/, 5b/5/, 7b/9/, 8b/11/, 9a/5/,
9b/7/, 10b/5/, 14b/2/, 15a/5/, 15b/9/,
16b/3/, 17b/3/, 17b/10/, 18b/6/, 18b/9/,
19a/3/, 19b/7/, 19b/8/, 20a/1/, 20b/2/,

21b/2/, 21b/7/, 22a/6/, 22b/7/, 22b/8/,
23a/3/, 23b/2/, 23b/3/, 24a/7/, 24b/11/,
25b/9/, 26a/9/, 26b/9/, 26b/10/, 28b/1/,
29a/1/, 30a/10/, 30b/9/, 31a/4/, 32a/1/,
32b/8/, 34a/2/, 34a/8/, 34a/10/, 35a/6/,
35b/3/, 36a/2/, 36b/10/, 36b/11/, 37a/1/,
37a/10/, 37a/11/, 37b/2/, 37b/9/,
37b/10/, 37b/11/, 37b/11/, 39b/11/,
40a/6/, 40a/9/, 41b/4/, 42a/2/, 42a/3/,
42a/6/, 42a/6/, 42b/1/, 42b/1/, 44a/2/,
44a/2/, 44a/3/, 44a/10/, 44a/10/, 44b/3/,
45a/5/, 45a/5/, 45a/8/, 45a/10/, 45a/11/,
45b/2/, 45b/5/, 45b/6/, 46a/7/, 46a/9/,
46b/2/, 46b/4/, 46b/7/, 46b/11/, 46b/11/,
47a/1/, 47a/3/, 47b/5/, 47b/7/, 48a/3/,
48a/6/, 48a/7/, 48b/9/, 48b/11/, 49a/7/,
49a/7/, 49a/8/, 49a/9/, 49a/10/, 49b/2/,
49b/3/, 49b/9/, 50a/4/, 50a/7/, 50a/7/,
50a/10/, 50b/7/, 51a/6/, 51a/6/, 51a/11/,
51b/6/, 51b/9/, 52a/2/, 52b/1/, 52b/4/,
52b/6/, 52b/7/, 52b/10/, 52b/10/, 53a/7/,
54a/1/, 54a/2/, 54a/5/, 54a/7/, 54b/2/,
54b/3/, 55a/7/, 55a/8/, 55a/9/, 56a/1/,
56a/1/, 56a/3/, 56b/8/, 56b/8/, 57a/10/,
57a/10/, 57a/10/, 57b/1/, 57b/6/, 58a/1/,
58a/1/, 58a/6/, 58a/8/, 58b/7/, 59a/2/,
59a/6/, 59b/5/, 59b/10/, 59b/11/,
60a/11/, 60b/1/, 60b/2/, 61a/2/, 61a/8/,
62a/6/, 63a/6/, 63b/5/, 65a/9/, 65a/11/,
66a/10/, 66a/11/, 66b/1/, 66b/7/, 66b/7/,
66b/9/, 66b/9/, 67a/2/, 67b/7/, 68b/11/,
69a/2/, 69a/9/, 69b/1/, 69b/10/, 70a/8/,
70b/2/, 70b/3/, 70b/4/, 70b/4/, 71a/11/

71b/2/, 72a/3/, 72a/4/, 72b/8/, 72b/10/,
73b/7/, 73b/8/, 74b/5/, 74b/6/, 75a/6/,
75b/8/, 76a/4/, 76a/6/, 76b/9/, 76b/9/,
76b/11/, 76b/11/, 78a/4/, 78a/6/, 78b/4/,
78b/7/, 78b/8/, 78b/9/, 79a/9/, 80a/4/,
80b/5/, 80b/6/, 83a/1/, 83b/1/, 83b/7/,
84a/2/, 84a/9/, 84b/10/, 85a/4/, 85a/6/,
85a/9/, 85b/3/, 85b/5/, 85b/10/, 85b/10/,
86a/10/, 86b/5/, 86b/6/, 86b/8/, 86b/9/,
87b/9/, 87b/11/, 88a/1/, 88a/2/, 88a/6/,
88b/6/, 88b/8/, 88b/9/, 89a/1/, 89a/7/,
89a/8/, 89a/8/, 90a/1/, 91a/9/, 91a/9/,
91b/1/, 91b/9/, 91b/9/, 92a/3/, 92a/9/,
92b/2/, 92b/3/, 92b/5/, 92b/9/, 93a/4/,
93a/4/, 93b/4/, 93b/10/, 93b/11/, 94a/6/,
94a/7/, 95a/2/, 96a/1/, 96a/10/, 96b/3/,
97a/1/, 97b/4/, 97b/4/, 97b/5/, 97b/9/,
98b/4/, 99a/4/, 99a/5/, 99a/9/, 100a/11/,
101b/6/, 101b/8/, 102a/7/, 102a/9/,
102b/9/, 102b/10/, 102b/11/, 103b/11/,
104a/1/, 104a/6/, 104a/7/, 104b/5/,
105b/10/, 106a/5/, 106b/3/, 108a/7/,
108b/11/, 109a/11/, 109b/2/, 110b/5/,
111b/3/, 112a/4/, 112a/5/, 112a/7/,
112a/11/

i.+dür 112a/3/

iled-: Götürmek, ulaştırmak, nakletmek,
geçirmek.

i.-e 2a/10/

‘**ilel:** (Ar.) 1. İlletler. 2. Sakatlıklar veya
hastalıklar.

‘i.+i 38a/11/

ileyhi³l-cift: (Ar.+Ar.) Göz tedavisinde iki başlıklı cerrahi aletin ön tarafı. 67b/3/

ilfāz: (Ar.) Çıkarmak, atmak. 67b/6/

ilgā: (Ar.) Varlığını kaldırma, hükümsüz bırakma. 36b/8/

ilik(g): Kemiklerin iç boşluklarını dolduran yağlı madde. 45b/4/

i.+ine 4b/11/

‘ilīl: (Ar. ‘alīl.) Sağlığı bozuk olan, esenliği yerinde olmayan, hastalanmış, rahatsız. 5a/1/, 6a/4/, 8b/11/, 23a/7/, 25b/5/, 26b/7/, 27b/5/, 28a/8/, 29b/2/, 31b/4/, 92b/3/, 97b/6/

‘i.+den 4a/6/

‘i.+e 23b/5/

‘i.+i 14b/8/, 71a/3/

‘i.+ile 19b/8/

ilkā: (Ar.) 1. Bırakma, bırakılma, terk. 2. Koyma. 29a/4/, 29a/4/, 36a/9/, 56a/6/, 56b/2/, 67a/3/, 68b/8/, 69a/9/, 77a/9/, 109a/5/

i.+i 95a/9/

ilkāt: (Ar.) Toplamak. 57b/10/, 57b/11/

illā: (Ar.) Ne olursa olsun, hangi şartta olursa olsun, her halde, ille, illaki. 3b/8/, 3b/10/, 7b/3/, 8b/7/, 17b/10/, 20b/9/,

27b/11/, 34b/4/, 35b/5/, 38a/2/, 39a/3/, 42a/10/, 45a/10/, 46a/4/, 46b/1/, 49a/8/, 57b/7/, 58b/5/, 59a/4/, 60a/3/, 60b/10/, 64b/6/, 65b/10/, 66b/4/, 67a/3/, 73b/1/, 74b/3/, 74b/5/, 78a/2/, 79b/4/, 80a/3/, 80b/7/, 91a/1/, 96b/2/, 101b/9/

ille: (Ar.) 1. Esas, sebep. 2. Hastalık, maraz, dert, sakatlık. 3b/1/, 37b/5/, 92b/11/

‘illet: (Ar.) Hastalık, maraz, dert, sakatlık. 9a/9/, 14a/9/

‘i.+de 30b/2/

‘i.+den 35b/8/

‘i.+i 38a/11/, 107a/8/, 111b/10/

‘illetlü: (Ar.+Tr.) Hastalıklı. 9a/5/, 10a/7/

‘ilm: (Ar.) Bilim.

‘i.+i 39a/3/

‘ilm-i ṭabīb: (Ar.+Ar.) Doktorluk mesleğini anlatan bilim dalı, tıbb bilimi.

‘i.+de 110a/9/

‘ilm-i teşrīḥ: (Ar.+Ar.) Bir cesedi kesip parçalara ayırarak inceleme bilimi.

‘i.+de 2a/1/

iltihām: (Ar.) Yaranın iyi olup ağzının kapanması, etlenerek iyileşmesi. 105b/5/

i.+a 54b/10/

i.+uḡ 105b/6/

iltiṣāk: (Ar.) 1. İki uzvun birbirine yapışık olması. 2. Bitişmek, kavuşmak. 55a/6/, 107b/10/

i.+ı 55a/2/, 55a/5/, 107b/9/

iltiṣāṣ-ı ḡalḡa: (Ar.+Ar. iltiṣāk-ı ḡulfe.) Sünnet derisinin yapışık olması. 92b/3/

iltivā: (Ar.) 1. Burulmak. 2. Kıvrılmak, bükülmek. 3. Sarılıp birbirine dolaşmak. 105b/11/, 109a/10/

ilzām: (Ar.) İsnad ve isbat etmek. 18b/7/, 34b/9/

imāk: (Ar.) 1. Bir şeyin derinliğine varma, özüne inme. 2. Derinleştirme.

i.+da 59a/9/

‘**imāme:** (Ar.) 1. Fes, arakiye ve taç üzerine sarılan sarıḡa verilen ad. 2. Tespihlerin baş tarafına geçirilen uzunca parça.

i.+sinüḡ 40a/8/

im‘ān: (Ar.) 1. Fazla dikkat ve ihtimam. 2. Bir şeyde çok ileri gitmek. 24a/1/, 33b/3/, 62a/5/, 80b/2/, 111b/3/

‘**imār:** (Ar.) Bayındırlık, yapmak, tamir etmek. 72a/6/

imdāh: (Ar. imrāh.) Kadın. 100a/10/

imdāh-ı ‘afife: (Ar.+Ar. imrāh-ı ‘afife.) İffetli kadın, utangaç kadın. 100a/10/

imdi: Artık, şimdi, o halde. 1b/10/, 5b/10/, 7b/6/, 8b/6/, 11b/2/, 11b/10/, 14a/7/, 16b/8/, 21a/11/, 22a/9/, 27b/10/, 28a/9/, 39a/6/, 40a/7/, 46a/10/, 47b/4/, 47b/10/, 47b/11/, 49a/4/, 50a/10/, 54a/11/, 59a/5/, 60b/5/, 61b/2/, 62a/5/, 63b/7/, 64a/1/, 67a/6/, 69a/8/, 71a/11/, 73a/5/, 73b/9/, 74a/1/, 74a/3/, 74b/4/, 74b/10/, 79b/11/, 79b/11/, 80a/9/, 80a/10/, 81a/6/, 81b/3/, 81b/5/, 81b/8/, 82a/2/, 82a/8/, 82b/8/, 90a/4/, 90a/5/, 91b/6/, 92a/2/, 92b/7/, 94a/2/, 94a/4/, 102a/2/, 103b/3/, 103b/11/, 104a/1/, 104a/5/, 104a/9/, 105b/1/, 109a/1/, 109a/9/, 111b/5/, 110b/10/, 112a/5/

immā: (Ar.) 1. Ya, veya diye tercüme edilen sözcük. 2. Şek, şüphe, ibahe, bağışlamak, hayret vermek manalarını da ifade eden sözcük. 111a/4/, 111a/11/, 111b/6/, 111b/9/, 111b/10/, 111b/11/, 112a/2/

imrāh: (Ar.) Kadın.

i.+ı 100b/3/

imrāh-ı bikri: (Ar.+Ar.) Bakire kız. 100b/5/

imrāh-ı ṭabīb: (Ar.+Ar.) Kadın doktoru.

i.+e 100b/2/

imraete (Ar.) Kadın, hatun.

i.+nüḡ 111b/8/

imsāk: (Ar.) 1. Kendini tutma, bir şeyden el çekerek nefesine hakim olma, perhiz. 101a/9/

imti'ān: (Ar.) 1. Sınav. 2. Güç, direnme, dayanışma gerektiren, sonucunda deneyim kazandıran zor bir durum. 20a/8/

imtidād: (Ar.) 1. Uzun, uzun sürme. 2. Gerilip ve çekilip uzanmak.

i.+ı 109a/8/

imtidāden: (Ar.) Uzatmak, uzatarak. 106b/9/

imtilā: (Ar.) 1. Kan durma, kan toplanma. 22b/6/

imtilā': (Ar.) Dolgunluk, doluluk. 40b/7/

in: 1. Yaban hayvanlarının kendilerine yuva edindikleri kovuk. 2. Mağara. 3. Yuva, yatak.

i.+i 19a/8/, 50b/1/

i.+inde 11a/2/, 44a/7/

i.+inden 50b/2/

i.+ine 15a/6/

in-: Yüksekten veya yukarıdan aşağıya doğru gelmek.

i.-e 8b/5/, 29a/4/, 37b/2/, 60b/3/, 62b/3/,

i.-er 11a/7/, 43b/7/, 70b/7/, 90b/3/

i.-se 61b/5/

ināme': (Ar.) Uyutma, uyutulma.

i.+ile 105a/3/

'inbe: (Ar.) Göz kenarında çıkan sivilce, arpacık.

'i.+i 60a/9/

inbi'ās: (Ar.) 1. Gönderilme, havale edilme. 2. Ortaya çıkma, görünme. 3. Dirilme, canlanma, harekete geçme.

i.+ı 25a/9/

incā': (Ar.) Kurtarma, necata erdirme, selamete çıkarma. 33a/10/, 67b/7/, 70b/10/

incāh: (Ar.) İş tamamlama, işi bitirme. 41a/2/

ince: 1. Kendi cinsinden olanlara göre, dar ve kalınlığı az olan, kalın karşıtı. 2. Zayıf. 3. Taneleri ufak, iri karşıtı. 50b/11/, 51a/1/

incid-: *krş. incit-*.

i.-e 51b/11/, 55a/5/, 71b/7/, 89b/5/

i.-ür 48a/6/

incik(g): 1. Baldır. 2. Bazı bölgelerde diz, ayak bileği, baldır veya kaval

kemikleri. 3. Ağrı, sızı, acı. 4. İncinen yer.

i.+üñ 83a/4/

i.+de 29b/1/

i.+lerini 107a/11/

incin-: Çarpma, sıkışma, burkulma vb. etkenlerle vücudun bir yeri ağrı verir duruma gelmek.

i.-se 57a/2/

incir suyu: İncir suyu.

i.+nı 12b/9/

incit-: İncinmesine yol açmak.

i.-mekden 58a/8/

i.-meye 68a/5/

incük(g): *krş. incik(g)*.

i.+e 26b/3/, 28b/5/

i.+i 32a/5/

i.+ine 26b/10/

indifā': (Ar.) 1. Kızamık, kızıl vb. vücut hastalıklarında vücutta kırmızı lekeler görülme. 2. Defetme, baştan savma.

i.+ında 37a/1/

indimāl: (Ar.) Yara iyileşme, kapanma, onma.

i.+den 53b/6/

i.+i 53b/7/

indür-: Yüksekten, sarp ve kötü yerden veya yukarıdan aşağıya inmesini sağlamak. 37a/9/, 61b/7/

i.-e 10a/9/, 36a/1/, 69b/6/

i.-esin 23a/3/

i.-me 86b/10/

infāz: (Ar.) 1. Yerine getirme, yapma, uygulama, verilen emri yerine getirme. 2. Birine sözünü geçirme. 55b/8/, 60a/7/, 85a/4/, 88a/10/

infirā': (Ar.) Boşalma, rahatlama, geçvşeme. 46a/1/

inḫilā': (Ar.) Kovma, uzaklaştırılma, defedilme, çıkarılma.

i.+ı 18a/7/

inḫā': (Ar. **infā'**.) Bir kimsenin iş yapmaya engel olan sakatlığını, yetersizliğini gidermek veya bozuk olan ruhsal durumunu düzeltmek amacıyla uygulanan tedavi, rehabilitasyon, iyileştirme. 13b/7/

inḫāz: (Ar.) 1. Vücuttaki oynak eklemlerin çatlama veya çıtırdama sesi. 2. Kırma ve bozma.

i.+ına 31a/7/

inlü: Enli, geniş. 25b/9/, 34b/5/

i.+ce 6b/4/

inlülük(g): Genişlik.

i.+i 51b/7/

inşāl: (Ar.) 1. Nesli çoğaltma, üreme, çoğalma. 2. Dölllenme, döl oluşturma. 75a/5/

insān: (Ar.) 1. Toplum halinde bir kültür çevresinde yaşayan, düşünme ve konuşma yeteneği olan, evreni bütün olarak kavrayabilen, bulguları sonucunda değiştirebilen ve biçimlendirebilen canlı. 2. Ademoğlu, adem evladı. 68b/4/, 102a/6/

inşibās: (Ar. **inşibāb.**) Dökülmek, yayılmak.

i.+ından 30a/6/

in-şā²-Allāh: (Ar.) Allah isterse, Allah nasip ederse. 8a/7/, 15b/5/, 17a/7/, 24b/6/, 25a/1/, 25a/7/, 25b/10/, 27a/6/, 27b/9/, 34b/9/, 39a/7/, 53b/3/, 64b/3/, 72a/3/, 73a/9/

inşikāk: (Ar.) İkiye ayrılma, yarıma, çatlama. 87a/7/

intāc: (Ar.) Sona erdirme. 100a/8/

inṭilāk: (Ar.) Gönderme, salıverme, yollama, serbest bırakma. 60b/8/

intifā⁶: (Ar.) 1. Bir şey ortadan yok olma. 2. Aradan çıkma. 33a/8/

inzāl: (Ar.) 1. İndirme, aşağıya düşürme. 2. Tenasül aletinden meninin çıkması. 101b/2/

ir-: Erişmek.

i.-e 29a/3/

i.-şe 72b/10/

i⁶rāz: (Ar.) Yüz çevirme, yüzüne bakamama. 88a/7/

irbā: (Ar.) Çoğaltma, artırma, fazlalaştırma. 46a/3/

irbāt: (Ar.) Bağlamak. 37b/8/

irbiye: (Ar.) Uyluk, kasık. 107b/1/, 109a/5/

i.+de 109a/9/

iriṅ: Organizmanın herhangi bir yerinde iltihaplanma sonunda ölmüş hücre artıklarından ve bozulmuş akyuvarlardan oluşan, mikroplu veya mikropsuz, genellikle sarımtırak renkte koyuca sıvı, cerahat. 15a/10/, 24a/6/, 28b/4/, 75b/8/, 84b/4/, 96a/9/

i.+e 36a/3/

i.+iṅ 35a/8/

i.+ini 14a/6/

iriş-: Erişmek.

i.-e 5b/8/, 14a/8/, 16b/1/, 19b/10/, 22a/2/, 32a/9/, 36a/2/, 40b/2/, 42a/7/, 43b/6/, 73a/1/, 104b/6/

i.-mekliginden 27a/1/

i.-meyecek 32b/1/

i.-ür 5b/6/, 28b/4/, 30a/2/, 39a/5/	i.+den 89a/9/
i.-ürse 39a/3/	i.+ini 88b/10/
irişdür-: Erişmesini sağlamak. 40a/7/	iskāt: (Ar.) İndirmek, düşürmek. 71b/9/, 108b/9/
i.-ür 2a/6/	işnā: (Ar.) 1. Ateş alevinin yükselmesi. 3. Bir yerde uzun zaman kalma. 55b/8/, 67b/11/, 95b/8/, 107b/8/
irsāl: (Ar.) Gönderme, yollama, bırakma, salıverme. 40b/6/	işnā-i ḥayt: (Ar.+Ar.) Uzun zaman vücutta duran ip veya bağ.
irşe-: 1. Kovalamak. 2. Yaklaşmak.	
i.-meye 12b/10/	
irzā: (Ar.) Bir kimseyi razı etmek. 110b/4/	i.+uḡ 108a/5/
işabet: (Ar.) Doğru düşünmek, matluba uygun iş işlemek. 28a/1/, 103a/6/, 108a/1/	işneyn: (Ar.) 1. Pazartesi günü. 2. İkinci. 68a/9/, 111a/3/
iş'af: (Ar.) Birisinin arzusunu, istediğini kabul etmek ve yerine getirmek. 23a/6/	i.+den 106b/8/
ışār: (Ar. ḡuşā-i ḳarnı.) Kornea zarı.	i.+dür 106b/2/
i.+i 60b/11/	i.+ile 105b/11/
isfelce: (Ar. isfence.) Sünger.	issi: Sıcak. 3a/7/, 41b/10/, 64a/8/, 80a/2/, 102a/1/
i.+i 48b/5/	iste-: İstemek.
isfenic: (Ar.) Sünger. 43a/5/	i.-rseḡ 35a/4/
i.+le 73a/1/	i.-se 91a/11/
i.+ile 44b/2/	istidāhat: (Ar. istirāhat.) Dinlenme, rahat etme. 15b/6/
işḥāb: (Ar.) Zehirlenme veya hastalıktan dolayı renk değişmesi. 74b/10/	istidāret: (Ar.) 1. Dönme, dolaşma. 2. Daire biçimine girme, yuvarlak olma. 108b/3/
işhāl: (Ar.) Hafifleme, azalma, sehl olma, ishal. 23a/5/, 27a/5/, 59b/5/	istidḥā: (Ar. istirāhat.) Dinlenme, rahat etme. 9a/11/

istidlāl: (Ar.) Bir konuda kanıtlara dayanarak sonuç çıkarma. 79a/11/, 101a/8/

istifra^c: *krş.* **istifrāğ.** 30a/7/, 31a/3/

istifrāğ: (Ar.) Kusma, gasyan etme, çıkarma. 6a/11/, 17b/1/, 29b/5/, 31b/5/, 37a/2/, 41b/3/, 64b/2/, 84a/7/, 90b/3/, 90b/4/, 90b/7/

i.+a 5a/1/

i.+ı 30a/5/

i.+uğ 38b/3/

istifrāğ-ı mafvaṭa: (Ar.+Ar. **istifrāğ-ı menūd.**) Sonradan kusma. 30a/5/

istihā: (Ar.) Tıraşlama, tıraşlatma. 110b/11/

istikāmet: (Ar.) 1. Bir şeyin bir tarafa doğru olarak uzanması. 2. Yön, cihet. 102b/5/

i.+i 24a/10/, 91b/6/

istikṣā: (Ar.) 1. Bir dahili hastalığı iyi teşhis edebilmek için alet kullanma. 2. Vücudun su toplaması. 22a/10/, 66b/9/, 89a/2/, 102b/8/, 103a/2/

i.+dur 89a/6/

isti^c māl: (Ar.) Kullanma, yapma. 4a/10/, 4a/11/, 6a/2/, 7b/8/, 18a/3/, 20b/9/, 30b/11/, 32b/6/, 39a/4/, 44a/2/, 44b/8/, 46a/9/, 47a/9/, 48b/3/, 48b/6/, 53b/9/

53b/10/, 54a/1/, 55a/10/, 66b/11/, 71a/8/, 75a/11/, 76a/7/, 76a/9/, 81b/1/, 83a/2/, 83a/3/, 83b/9/, 85b/9/, 92a/6/, 93a/1/, 93a/4/, 108b/5/, 108b/5/

istimtā^c: (Ar.) Yararlanma, faydalanma, menfaati olma. 68b/1/

istirhā: (Ar.) Gevşeme, uyuşma, rahvet gelme. 10a/3/, 11b/4/, 52b/5/, 109a/9/

i.+i 105b/11/

istirhā-ı cefn: (Ar.) 1. Gözkapağının uyuşması, sarkması. 2. Gözkapağı düşüklüğü (pitozis). 52a/7/

istişāl: (Ar.) Bedenden kesilmesi veya koparılması istenen bir parçayı, uru kökünden koparmak. 88b/8/

istiṭā^c at: (Ar.) Güç verme, kuvvetlenmeç

i.+ı 56a/8/, 56b/4/

iş: Bir sonuç elde etmek, herhangi bir şey ortaya koymak için güç harcayarak yapılan etkinlik, çalışma.

i.+üğ 18b/8/

‘işā: (Ar. **ğuṣā.**) Zar.

‘i. 101b/6/

‘i.+i 104b/8/

iş^cār: (Ar.) Yazı ile bildirme. 82b/5/

işāret: (Ar.) 1. Anlam yükletilen şey, anlamlı iz, im. 2. Belirti, gösterge,

alamet. 26b/4/, 26b/7/, 26b/8/, 26b/10/,
100b/3/

i.+i 100b/4/

işbu: Bu, işte bu. 2b/2/, 3a/11/, 6a/3/,
6b/10/, 7a/10/, 8a/2/, 8b/6/, 10b/4/,
11b/2/, 11b/5/, 12a/8/, 13b/3/, 13b/7/,
14b/6/, 15a/7/, 16b/7/, 16b/8/, 18a/3/,
18a/11/, 18b/4/, 18b/5/, 19a/9/, 19b/1/,
19b/2/, 19b/8/, 19b/9/, 20a/11/, 20b/1/,
20b/5/, 20b/9/, 20b/11/, 21a/2/, 21b/6/,
22a/9/, 25b/8/, 26a/6/, 27a/6/, 27b/3/,
27b/9/, 28b/7/, 29b/7/, 29b/11/, 30a/6/,
30a/11/, 30b/2/, 30b/6/, 31a/9/, 31a/10/,
32a/1/, 32b/9/, 32b/10/, 33a/6/, 33b/6/,
33b/7/, 35a/6/, 35b/8/, 37a/1/, 37a/3/,
37a/5/, 38b/1/, 38b/2/, 39a/2/, 39a/6/,
39b/3/, 39b/6/, 39b/9/, 41a/6/, 41b/9/,
42a/6/, 42a/9/, 42a/10/, 42b/1/, 42b/8/,
42b/9/, 43a/7/, 43b/1/, 43b/3/, 45a/8/,
45b/7/, 46a/11/, 47a/5/, 47a/10/,
47b/11/, 48a/3/, 48b/7/, 49b/7/, 49b/9/,
50a/4/, 50a/10/, 50b/9/, 50b/9/, 52b/5/,
53a/5/, 54a/2/, 54a/10/, 54b/7/, 54b/10/,
56a/10/, 56b/6/, 58a/2/, 58a/4/, 58a/7/,
58b/2/, 58b/7/, 59a/5/, 59a/7/, 62a/3/,
62b/9/, 64a/1/, 66a/2/, 66b/4/, 67a/6/,
67b/4/, 68a/7/, 69b/4/, 69b/10/, 70a/8/,
70a/8/, 70b/2/, 71a/2/, 71b/2/, 72a/2/,
72a/4/, 72a/8/, 72b/2/, 72b/3/, 72b/4/,
73a/4/, 73b/11/, 75b/11/, 76b/11/,
77a/7/, 77b/2/, 77b/3/, 77b/5/, 77b/6/,
78a/4/, 79a/2/, 79a/8/, 79b/10/, 81a/2/

81a/5/, 81b/9/, 81b/11/, 82a/3/, 82a/5/,
82a/8/, 82a/11/, 82b/11/, 83a/7/,
83a/10/, 83b/3/, 83b/9/, 84a/4/, 84a/6/,
84b/8/, 87a/9/, 87b/4/, 89b/2/, 90a/6/,
90a/11/, 92a/10/, 94a/7/, 94b/3/, 94b/7/,
95a/9/, 95b/11/, 96a/4/, 96a/10/,
96b/11/, 97a/1/, 98a/3/, 99b/1/, 99b/3/,
99b/11/, 100a/11/, 100b/4/, 101b/10/,
101b/11/, 103b/6/, 103b/10/, 104a/1/,
104a/3/, 104a/9/, 104b/1/, 104b/2/,
105a/3/, 105a/4/, 106a/6/, 106b/8/,
107a/8/, 108b/7/, 108b/10/, 109a/4/,
110b/10/, 111a/8/

i.+dur 5a/6/, 17a/8/, 17b/11/,
27a/7/, 31a/4/, 66a/3/

i.+nculayın 57b/6/

i.+nı 24b/4/, 43b/8/, 73b/8/,
96a/3/

işle-: İşlemek, herhangi bir konuyu ele
alarak incelemek, öğretmek. 10b/5/,
24b/4/, 28b/5/, 31a/7/, 31a/10/, 41b/7/,
43b/8/, 45a/11/, 46a/6/, 47a/11/, 48b/1/,
50a/8/, 50a/11/, 53a/1/, 57b/6/, 59a/1/,
69b/11/, 72b/2/, 73a/2/, 73a/3/, 73b/3/,
95a/11/, 95b/11/, 96a/11/, 98b/6/

i.-dügünden 63b/5/

i.-dün 13b/2/, 66b/5/, 88a/9/,
96b/7/, 103a/10/

i.-me 57b/7/

i.-mekde 1b/12/

i.-mekden 57b/9/	<i>cem^ç it- 51a/2/, 78b/8/</i>
i.-mekligi 108b/11/	<i>terekküb it- 51a/3/</i>
i.-meklikden 46b/5/, 66b/10/, 69a/5/	<i>‘ağd it- 51a/4/</i> <i>nufūz it- 51a/6/</i>
i.-mesin 79a/3/	<i>mübālet it- 53a/1/</i>
i.-meye 7b/8/	<i>mu^ç ālece it- 56a/9/, 56b/5/, 84a/9/</i>
i.-meyüb 4b/3/	<i>tecrīd it- 56b/8/, 58b/7/</i>
i.-mez 3b/10/, 79b/4/	<i>netū^ç lağ it- 57a/2/</i>
i.-r 28a/2/, 29a/7/, 63b/7/	<i>‘add it- 60a/3/</i>
i.-rüz 27b/10/	<i>temāzmuż it- 65a/9/</i>
i.-ye 10b/1/, 12b/10/, 15b/3/, 16b/6/, 27a/8/, 35b/10/, 43b/1/, 63b/8/, 68a/10/, 71b/8/, 71b/8/, 72a/10/, 73b/8/, 73b/10/, 83a/6/, 83a/10/, 90a/7/, 90a/11/, 90b/11/, 96a/3/	<i>ilķā it- 68b/8/</i> <i>baṭṭ it- 75b/7/, 78b/10/, 104a/5/, 104b/4/</i> <i>sedd it- 78b/1/, 80b/8/, 80b/11/</i> <i>şiş it- 78b/3/</i>
i.-yesin 24a/2/	<i>ḥayṭ it- 78b/10/, 100a/1/, 110a/5/</i>
i.-yesiz 2a/9/	<i>ḥaṭṭ it- 80b/9/</i>
i.-yüb 4b/3/	<i>refd it- 76b/1/</i>
işlen-: İşlenmek.	<i>şak it- 83b/2/, 109a/2/, 110a/6/</i>
i.-ir 3a/1/	<i>selḥ it- 83b/4/, 83b/8/, 86a/11/</i>
i.-ür 58b/8/	<i>idḥāl it- 85a/11/</i>
it-(d): Etmek, yapmak. 31a/9/, 33b/8/, 33b/9/, 33b/9/, 35a/6/	<i>müsnā it- 85b/2/</i>
<i>noğta it- 31a/11/, 31b/2/, 31b/2/</i>	<i>‘alk it- 86a/11/</i>
<i>cift it- 46a/7/</i>	<i>iḥmā it- 86b/6/</i>
<i>isti^ç māl it- 47a/9/, 83b/9/</i>	<i>ḥazer it- 87a/2/</i>

taḥhīr it- 93a/9/
fahş it- 99a/1/
şabr it- 99a/1/
def' it- 96b/6/
mübāderet it- 97b/4/
yumşāk it- 99b/9/
hıfz it- 104a/8/
mesh it- 97b/5/
hall it- 100a/2/
cezb it- 73a/2/
ta'kīf it- 73a/4/
taḫdīm it- 104b/11/
ziyāde it- 104b/11/
cebr it- 105b/9/
şakḫ it- 89b/8/, 89b/9/, 100a/1/, 101a/2/,
106a/10/, 109b/1/, 112a/10/
 i.-e 16a/6/, 22b/1/, 22b/1/,
 22b/2/, 22b/2/, 22b/3/, 22b/3/, 33b/11/,
 34a/1/, 36b/5/, 76b/9/
şā' it- 104b/2/
taḥammūr it- 4b/5/
aḥm it- 5a/6/
tedbīr it- 5a/7/
nazar it- 5a/9/, 69a/6/
eşer it- 5b/8/

isti'māl it- 6a/2/, 44a/2/, 44b/8/, 46a/9/,
54a/1/, 75a/11/, 81b/1/, 93a/1/, 108b/5/,
108b/5/
keşf it- 6a/6/
ķışr it- 6b/3/
tems it- 7a/3/
idāret it- 7a/4/
'amel it- 7a/7/
aḥmā it- 7b/1/
ķunḫ it- 8a/3/
ictināb it- 8a/9/, 79a/4/, 84b/11/
istidḫā it- 9a/11/
teşlīs it- 9b/3/
bil' it- 9b/5/
bāk it- 9b/7/
istirḫā it- 10a/3/
saḫḫ it- 10a/11/
naḫd it- 10b/3/, 22a/5/
aḥmā it- 10b/7/
ķaḫḫ it- 11a/2/
ḫareket it- 12a/5/
'alm it- 12a/6/
lu'āb it- 12a/8/, 13b/10/
uzun it- 12b/6/
saḫḫ it- 12b/9/

ma'cūn it- 12b/9/

teşmîr it- 13a/9/, 95a/1/

naḥm it- 13b/11/

*‘ilāc it- 6b/8/, 13a/10/, 14b/2/, 54a/4/,
86b/4/, 91b/7/, 92a/1/, 107a/8/, 109b/9/*

*idḥāl it- 15b/1/, 21b/4/, 47b/4/, 90a/1/,
90a/6/, 99b/6/, 107b/6/, 108a/3/*

i‘āde it- 16a/1/, 32a/9/, 59b/11/, 90b/10/

ḳazf it- 16a/2/

telaḳi it- 16a/7/

uḥrā it- 10a/1/, 17b/3/, 17b/8/, 21a/10/

ḳazf it- 16b/7/

idvā it- 17a/1/

istifrāġ it- 17b/1/

ḥimā it- 17b/6/

taḳayyuz it- 17b/10/, 17b/11/

naḳṭ it- 18a/1/

redd it- 18a/7/

nufūz it- 18b/2/

iḳdām it- 20b/11/

‘azīme it- 21a/7/

key it- 21a/11/

ḥuzu' it- 22a/1/

şurū' it- 22b/4/

*ikvā it- 12a/10/, 16b/8/, 18b/3/, 19b/10/,
22b/6/, 87a/1/, 91a/3/*

aḳm it- 22b/8/

tenvīn it- 22b/11/

iş'af it- 23a/6/

keyh it- 23b/1/

im'ān it- 24a/1/

taḳdīr it- 24b/4/

naḳş it- 24b/8/, 97a/11/

*tıraş it- 5a/3/, 9a/5/, 9b/1/, 9b/11/,
10a/8/, 10b/8/, 11a/11/, 11b/1/*

ḥükm it- 27b/2/

taḥmer it- 27b/3/

vaz' it- 27b/3/

metlā it- 27b/5/

iḥdā it- 28b/1/, 32a/1/

şaḥḳ it- 28b/8/

tenaḳüm it- 29a/11/

ter'at it- 30a/1/

şaffeyn it- 30b/9/

istifra' it- 31a/3/

ibrād it- 31b/10/

ta'lim it- 31b/10/

red it- 32a/3/

mikvāh it- 32a/8/

revā it- 32b/5/

*ikvāh it- 6a/7/, 9b/2/, 9b/5/, 9b/11/,
10a/3/, 10a/6/, 10b/9/, 10b/10/, 12b/4/,
13b/7/, 17b/1/, 17b/7/, 19a/4/, 20b/7/,
22a/11/, 23b/1/, 24b/9/, 25a/2/, 25a/5/,
25b/5/, 26a/9/, 27a/6/, 27b/6/, 30a/8/,
31a/3/, 32b/7/, 32b/9/, 33a/7/, 33a/11/,
33b/6/, 33b/7/ 34a/1/, 34a/4/, 34a/11/,
34b/1/, 35a/1/, 35a/1/, 35b/1/, 36b/3/,
36b/9/, 36b/11/*

keyye it- 21a/6/, 21a/8/, 25a/6/, 34a/2/

ṭilī it- 34b/8/

naḡd it- 35a/7/

sa^ʿ y it- 35a/9/

ḡibār it- 35a/11/

*keyy it- 9b/2/, 9b/3/, 11b/1/, 19b/11/,
24b/9/, 25a/4/, 25b/1/, 33a/5/, 34a/3/,
34a/4/, 35b/9/, 36b/4/*

*iḡmā it- 8a/1/, 15a/11/, 16b/4/, 21b/4/,
21b/11/, 27b/3/, 35a/10/, 35b/10/*

devrān it- 36a/2/

ṣamd it- 36a/3/

terk it- 12b/6/, 36a/4/

illḡā it- 36a/9/, 69a/9/, 77a/9/

sur^ʿat it- 36b/6/

ilḡā it- 36b/8/, 70b/4/

irbāṭ it- 37b/8/

nazar it- 38a/6/, 40b/8/

ṣeḡk it- 40a/9/

telviyye it- 41a/11/

istifrāḡ it- 41b/3/

mübāderet it- 42a/4/

neṣf it- 44b/2/

tehiyye it- 44b/7/

ṭavḡ it- 45a/6/

icdā it- 45b/2/

ḡalb it- 45b/10/

infirā^ʿ it- 46a/1/

ḡabt it- 46a/1/

ifdā it- 46b/2/

ḡacl it- 46b/3/

telkī it- 47b/3/

teranūḡ it- 48a/11/

maḡmūse it- 48b/1/

teṣmīr it- 50a/9/

ḡalīb it- 50a/10/

ṣaḡḡa it- 50a/11/

*seyelān it- 52b/2/, 60b/3/, 63a/11/,
65b/1/, 108b/4/*

melḡ it- 52b/9/

*cem^ʿ it- 52b/9/, 54b/2/, 63b/7/, 65a/4/,
72a/6/, 103b/9/, 110a/4/*

te'āruż it- 52b/11/

‘avdet it- 53a/8/, 65b/4/, 66b/10/,
80b/11/, 100a/4/, 100a/5/

ḥayṭ it- 54b/2/, 79b/8/

nedb it- 55b/3/

laḳaṭ it- 55b/5/

medd it- 55b/6/

naḳş it- 58b/10/

der it- 58b/11/

nufūz it- 59a/11/, 61a/10/, 99b/8/

tiruḥ it- 60a/1/

infāz it- 60a/7/

terk it- 60a/8/, 65b/1/

baṭ it- 60b/2/

şabr it- 61a/11/

kebs it- 61b/4/

mühlet it- 62a/1/

darb it- 62b/6/

teḳaddüm it- 62b/8/

feth it- 63a/4/

telakḳi it- 63a/5/

cef it- 64b/3/

ḳabz it- 64b/3/

iddimā it- 64b/6/, 64b/9/

‘alaḳa it- 65a/11/

natuvānā it- 66a/9/

şarṭ it- 66a/11/

teza ’zu ’ it- 66b/2/

istiḳşa it- 66b/9/

keyh it- 67a/10/

işnā it- 67b/11/

nesc it- 68a/1/

istimtā’ it- 68b/1/

ḥalāş it- 69a/10/

neşf it- 72a/1/

‘iğlā’ it- 72a/7/

rucū’ it- 73a/8/, 87a/2/, 99b/5/, 100a/3/

ḥādiş it- 73a/8/

ḥareket it- 66b/1/, 67a/4/, 73b/6/

hecrā it- 73b/11/

ğavr it- 74b/8/

ḥakk it- 76b/2/

meşḥ it- 76b/2/

maḥv it- 76b/6/

ḥāzır it- 77a/5/

taḥmiye it- 77a/7/

maşlıb it- 77a/8/

ıslāḥ it- 77a/9/

iḥrāc it- 77a/10/, 94a/1/

iḥvā it- 77a/10/, 78b/10/, 80a/9/

geḡez it- 77b/1/

teneffüs it- 79b/6/

*emr it- 79b/7/, 100b/9/, 102a/11/,
102b/2/, 107a/9/, 107b/9/*

*mu‘ālece it- 5b/4/, 5b/10/, 7b/11/, 8a/7/,
15b/3/, 17b/5/, 18a/2/, 18a/2/, 19b/7/,
20b/8/, 28b/4/, 30b/11/, 32b/8/, 34b/6/,
35a/9/, 36a/5/, 36b/1/, 42a/2/, 44a/3/,
46a/2/, 52a/4/, 54b/3/, 56a/7/, 56b/3/,
60a/11/, 63b/10/, 64b/7/, 66a/8/,
66a/10/, 69a/6/, 69b/1/, 72a/1/, 72a/3/,
77a/6/, 76b/2/, 77b/5/, 79b/9/, 84a/3/,
85a/10/, 91a/3/, 91b/2/, 92a/5/, 92b/9/,
94a/7/, 99a/5/, 109a/10/, 111a/1/,
111a/8/, 111b/4/, 111b/7/*

ḡikāyet it- 97a/4/

sūret it- 79b/8/

ṭabī‘ it- 80a/1/

sel‘ it- 80a/8/

im‘ān it- 80b/2/

sūr‘at it- 81a/5/

naşb it- 89a/1/

‘alk it- 89a/1/

yaḡura it- 89a/1/

terk it- 89a/3/, 93b/5/, 94a/2/

sel it- 89a/4/

ḡādīm it- 89b/1/

şevket it- 89b/2/

*def‘ it- 89b/2/, 95b/8/, 95b/10/, 97a/1/,
107a/3/*

taḡdīd it- 89b/4/

şabr it- 91a/3/

bevl it- 91a/11/

redd it- 91a/11/, 107a/9/

ḡal‘ it- 92a/3/

ḡıml it- 92a/4/

maḡmūs it- 92a/4/

iḡbā it- 93b/6/

teşīl it- 93b/8/

pāk it- 93b/9/

dez it- 94a/3/

ibṭāl it- 95b/6/

iḡlīl it- 95b/7/

işnā it- 95b/8/, 107b/8/

meyl it- 95b/9/

südde it- 96a/1/

iḡkān it- 97a/9/

men‘ it- 97a/10/, 112a/2/, 112a/2/

hez it- 97a/11/

<i>beş it- 97b/1/</i>	<i>telfî it- 109b/6/</i>
<i>naķş it- 97b/3/, 107b/10/</i>	<i>irzâ it- 110b/4/</i>
<i>ħabs it- 97b/3/</i>	<i>mes it- 110b/5/</i>
<i>medd it- 97b/11/, 102b/11/, 102b/11/, 106a/5/, 109b/7/, 112a/7/</i>	<i>ķarż it- 110b/6/</i>
<i>şakķ it- 98a/3/, 102b/4/, 103a/9/, 106a/5/, 107b/2/</i>	<i>cimâ^c it- 112a/9/</i>
<i>ħavâle it- 98b/10/</i>	i.-diler
<i>iħtâl it- 98b/11/</i>	<i>zu^cm it- 5b/9/</i>
<i>naţl it- 99a/4/</i>	<i>taħķik it- 62b/8/</i>
<i>işâret it- 100b/3/</i>	i.-dügi
<i>vaż^c it- 100b/9/</i>	<i>tedbîr it- 10b/2/, 10b/2/</i>
<i>selĥ it- 102b/6/</i>	<i>ġavr it- 5b/2/</i>
<i>ĥıfż it- 102b/7/</i>	<i>ħüsn it- 29b/2/</i>
<i>istikşâ it- 102b/8/</i>	<i>‘ilâc it- 44a/3/</i>
<i>baţţ it- 102b/9/, 104b/2/, 109b/2/</i>	<i>iħâta it- 51b/4/</i>
<i>farķ it- 102b/10/</i>	<i>idrâk it- 63a/5/</i>
<i>iltivâ it- 105b/11/</i>	<i>tehî it- 73a/8/</i>
<i>ġaraz it- 107b/2/</i>	<i>ġavr it- 81b/4/</i>
<i>ġiņ it- 107b/3/</i>	<i>vaşf it- 104b/2/</i>
<i>fetîl it- 108a/2/</i>	<i>feth it- 107b/3/</i>
<i>telf it- 108a/8/</i>	i.-düginüņ
<i>rabţ it- 108a/8/</i>	<i>ħareket it- 43a/1/</i>
<i>şak it- 108b/4/, 109b/1/, 110b/6/</i>	i.-dügü
<i>kebs it- 109b/5/</i>	<i>‘amel it- 13a/11/</i>
	i.-dügümüz

vaşf it- 45b/7/, 50a/5/, 96b/11/, 104a/1/

i.-dügümüzleyin

*zıkr it- 7a/10/, 26a/2/, 69b/4/, 83b/9/,
109a/4/*

i.-dügün

şakḫ it- 50a/6/, 89b/10/

vaşf it- 71a/2/

i.-dügünden

sel it- 41b/11/

nufūz it- 49a/9/

kebs it- 72b/8/

feth it- 74b/3/

selḥ it- 110b/8/

i.-dügünji

zıkr it- 5b/1/

i.-dük 88b/4/, 91b/2/, 105b/8/,
108a/7/

iḥtişar it- 1b/3/

*zıkr it- 9a/2/, 9a/3/, 25a/11/, 46a/3/,
47a/8/, 60b/10/, 62a/7/, 71a/6/, 71b/1/,
84a/11/, 85b/3/, 103a/8/, 106a/7/,
108b/11/*

keyy it- 24b/10/

*vaşf it- 50a/11/, 67a/1/, 71a/9/, 108b/6/,
109a/1/*

i.-dükden

istifra^ç it- 30a/7/

istifrāğ it- 37a/2/

nasḫ it- 45b/7/

iḥmā it- 8a/3/

şakḫ it- 109a/2/

i.-dükise

iskāṭ it- 108b/9/

i.-düm

nahre it- 4a/10/

isti^ç māl it- 4a/11/

zıkr it- 38a/9/

selk it- 38b/1/

i.-dümise

isti^ç māl it- 4a/10/

i.-dün

vaşf it- 19a/9/, 91a/5/

zıkr it- 21a/1/, 21b/3/, 79a/2/, 110a/9/

i.-e

telf it- 108a/8/

az it- 14b/7/

i.-ecek

işāret it- 26b/10/

ḫarār it- 61b/7/

çavdet it- 65b/3/

ġalebe it- 69a/10/

tevārī it- 72b/9/

şakḳ it- 98b/8/

işābet it- 103a/6/

‘itirāz it- 104a/10/

i.-eler

mu‘ālece it- 15a/10/

i.-emeyecek

iḥzār it- 72b/3/

istikşā it- 103a/2/

i.-emez

iş‘ār it- 82b/5/

i.-en

emr it- 87b/8/

i.-endür

it- 111b/10/

i.-er

aġu it- 2b/2/

ta‘addī it- 3b/8/

sūr‘at it- 4b/6/

nef‘ it- 4b/8/

mu‘ālece it- 5b/7/

naḳş it- 5b/9/

ikvāh it- 6a/4/, 6a/5/

*ḥareket it- 7b/5/, 7b/5/, 78a/2/, 86a/3/,
86a/7/*

iḥdās it- 7b/6/

bāk it- 10a/8/

yaş it- 10b/4/

neşr it- 12b/2/

devarān it- 25b/6/, 31b/1/

işāret it- 26b/4/

şehādet it- 27a/2/

telaḳḳī it- 28b/11/

ġımr it- 29a/1/

yumşak it- 31b/8/

devrān it- 34b/11/

coḳ it- 40a/1/

seyelān it- 45a/1/

irbā it- 46a/3/

idrāk it- 48a/2/

‘avdet it- 49a/1/, 77a/3/

laḥm it- 49b/4/

naḳd it- 49b/7/

baṭṭāl it- 52a/8/

teşmīr it- 52a/8/

cef it- 53b/9/

ḳabz it- 53b/9/

<i>men^ç it- 57b/9/, 68b/4/, 69a/5/, 104b/9/</i>	<i>tevehhüm it- 93b/4/</i>
<i>za^ç if it- 57b/9/</i>	<i>ķals it- 94a/11/</i>
<i>maş it- 62b/8/</i>	<i>ırāk it- 96a/2/, 96a/3/</i>
<i>cez̄b it- 74a/1/</i>	<i>cem^ç it- 99a/10/</i>
<i>ifsād it- 74b/5/</i>	<i>ifsād it- 99a/8/</i>
<i>baṭṭ it- 74b/8/</i>	<i>intāc it- 100a/8/</i>
<i>işhāb it- 74b/10/</i>	<i>tevehhüm it- 102a/6/</i>
<i>ibṭā it- 75a/2/, 75a/9/</i>	<i>idāret it- 103a/9/</i>
<i>inşāl it- 75a/5/</i>	<i>naşb it- 105a/7/</i>
<i>ebnā it- 75a/6/</i>	<i>ilķā it- 109a/5/</i>
<i>ibnā it- 75a/7/</i>	<i>rucū^ç it- 109a/6/</i>
<i>ķavī it- 75b/2/</i>	<i>medd it- 109a/9/</i>
<i>sebķat it- 75b/4/</i>	<i>istirhā it- 109a/9/</i>
<i>iḥvā it- 76b/4/</i>	<i>iltivā it- 109a/10/</i>
<i>ḥavf it- 79b/2/</i>	<i>çitirā it- 110a/10/</i>
<i>ifsād it- 79b/5/</i>	<i>raġbet it- 110a/3/</i>
<i>eşref it- 79b/5/</i>	<i>neşr it- 111b/1/</i>
<i>vehm it- 79b/5/</i>	<i>i.-erler</i>
<i>ifdā it- 80b/2/</i>	<i>i^ç tibār it- 4a/8/</i>
<i>maḥv it- 84a/5/, 84a/6/</i>	<i>nef^ç it- 4a/8/</i>
<i>şakķ it- 84a/6/</i>	<i>intifā^ç it- 33a/8/</i>
<i>seylān it- 86b/11/</i>	<i>isti^ç māl it- 93a/4/</i>
<i>ya^ç mer it- 89b/1/</i>	<i>i.-erse</i>
<i>istifrāġ it- 90b/3/, 90b/7/</i>	<i>nec^ç it- 9a/6/</i>

ķavī it- 60a/11/

iĥvā it- 74a/11/

i.-ersin

deverān it- 8a/4/

taķdīr it- 34a/7/

zann it- 101b/7/

i.-erüz

ifsād it- 31b/7/

i.-esin 23a/9/, 62b/1/, 64b/9/

fikr it- 2a/7/

ĥaķt it- 7a/9/

isti‘māl it- 7b/8/

irāġ it- 8a/4/

ĥareket it- 13a/3/, 60b/7/

ķasd it- 16b/2/, 88b/11/

gire it- 19b/1/

tekvīye it- 19b/4/

*mu‘ālece it- 19b/4/, 22a/7/, 23a/4/,
32b/3/, 34a/8/, 44b/6/, 57a/8/*

ĥıķne it- 20a/8/

imti‘ān it- 20a/8/

naķd it- 21a/4/

ikvāh it- 21a/4/, 22a/7/, 23a/8/

teftiş it- 24a/7/

iĥmā it- 24a/9/

*idĥāl it- 24a/9/, 51a/1/, 55a/1/, 85a/3/,
93b/7/, 98b/2/*

naşb it- 25b/2/

keyve it- 30a/11/

vaşiyyet it- 38b/7/

ĥanaķ it- 39b/8/

taķdīr it- 40b/5/

ĥal it- 44b/4/

i‘āde it- 46b/8/

tecribe it- 46b/8/

ķalb it- 52a/11/

řaķ it- 54b/4/, 77b/3/, 85a/1/

‘afv it- 54b/11/

medd it- 55a/2/

neşr it- 55b/11/

terk it- 56a/1/

selĥ it- 56a/3/, 85a/2/, 90a/2/, 92b/5/

īlķā it- 56a/6/, 56b/2/

iřzā it- 57a/6/

laķt it- 57a/9/

ta‘liķ it- 58a/1/, 58a/5/

řaķķ it- 58b/5/

lebs it- 60b/8/

inṭilāk it- 60b/8/

tehī it- 62a/7/

men^c it- 62a/9/

taḥliye it- 62b/1/

des it- 63b/4/

idāret it- 64b/9/

cem^c it- 65a/3/, 103a/9/

sedd it- 66b/7/

kebs it- 71a/3/

gavar it- 71a/5/

cez̄b it- 71a/5/

baṭṭa it- 75a/7/

icābet it- 84b/10/

feth̄ it- 85a/2/

ḥalāṣ it- 85a/3/

infāz̄ it- 85a/4/, 88a/10/

naḥs it- 85a/6/

fedāḥil it- 88a/5/

def̄ it- 88a/6/

med it- 88a/6/

‘avr it- 88b/4/

ifrāḥ it- 88b/9/

‘ilāc it- 88b/10/

ictināb it- 91b/10/

taḥhīr it- 94b/9/, 94b/11/

teḳāṭur it- 96a/10/

taḥayyül it- 98a/11/

ḳabz̄ it- 98a/11/

deverān it- 99b/7/

yumṣāḳ it- 99b/7/

‘iṭā it- 100a/4/

derc it- 101a/1/

iḥrāc it- 101a/11/

i.-esiz

müsā‘ade it- 39a/2/

i.-icek

su‘ūd it- 31a/7/

i.-ince

ḥareket it- 69a/11/

i.-kim

ṣaḳḳ it- 51b/7/

i.-me 22b/8/, 87b/3/

yumṣāḳ it- 20a/1/

‘ad it- 22b/8/

nec^c it- 32b/1/, 40a/7/

hez it- 57a/3/

naḳṣ it- 87b/3/

mu‘ālece it- 89a/9/

zıkr it- 93a/2/

men^ç it- 100a/7/

terk it- 110b/8/

i.-medise

nec^ç it- 9b/1/

i.-medük

beyān it- 4b/5/

i.-medüñ

müşāhade it- 79a/3/

i.-mege

nazar it- 51b/1/

i.-megi

te^çhîr it- 4a/3/

i.-mek

çamel it- 2a/6/

tımār it- 2b/1/

keyy it- 30b/8/

hazer it- 34a/7/

nażc it- 35a/4/

bevl it- 91a/11/

i.-mekde

çamel it- 2a/5/

feth it- 104b/11/

i.-mekden

isti^ç māl it- 30b/11/

müşāhade it- 62b/7/

i.-meklik 83b/2/, 108b/4/

i.-mekligile 94b/9/

i.-mese

neci^ç it- 7a/11/

nec^ç it- 8a/10/, 11a/10/

inķā^ç it- 13b/7/

iķzār it- 38a/2/

incā^ç it- 67b/7/

i.-meseñ

incāh it- 41a/2/

nec^ç it- 8b/11/

i.-mesin

nec^ç it- 6b/1/

i.-meye

nec^ç it- 6a/3/, 8a/1/, 15a/10/, 16a/5/

hareket it- 13b/9/, 66b/3/, 68a/3/

hata it- 14a/9/

ikdām it- 34b/3/

sür^ç at it- 41b/6/

im^ç ān it- 62a/5/

çavdet it- 65b/4/

baṭṭ it- 74b/3/

te'āruż it- 80a/3/

isti'māl it- 83a/3/

ḥal it- 99a/4/

kaṭ' it- 109b/8/

mes it- 109b/8/

i.-meyesin

ḥazır it- 25b/8/

isti'māl it- 53b/9/

nuzūl it- 60b/8/

tağyīr it- 88b/10/

im'ān it- 111b/3/

i.-mez

ta'addī it- 3b/7/

taḥammül it- 47b/7/

ictināb it- 78a/1/

te'āruż it- 86a/8/

i.-mezden

terk it- 22a/8/

şakḳ it- 99b/1/

i.-mezise 9a/7/

i.-mezseñ

teḥī it- 99b/10/

i.-mezsizin

refīḳ it- 39a/9/

ḥazer it- 64b/2/

isti'māl it- 66b/11/

cezb it- 70a/5/

ḥavf it- 71a/10/

yaş it- 76a/5/

i.-se

ḥareket it- 15b/7/

mu'ālece it- 15b/7/, 34a/9/, 70b/9/

'ala it- 39a/9/

nıtl it- 39b/10/

refd it- 39b/10/

şakḳ it- 43a/9/

nufūz it- 49b/3/

rucū' it- 55a/5/

taḥallül it- 56b/8/

tefenün it- 56b/9/

ı'tā it- 57a/6/

rucū' it- 60a/3/

yuḳaru it- 86a/5/

iḥtikān it- 96a/9/

ḥall it- 99a/4/

'avdet it- 105a/2/

işābet it- 108a/1/

i.-señ

fith it- 48a/3/

ikvā it- 49a/2/

‘arz it- 54b/3/

keşfā it- 59a/6/

istifirāg it- 90b/4/

cebr it- 109b/10/

i.-üb

tecribe it- 4b/2/

‘alāmet it- 12a/6/

‘ilāc it- 12b/10/

naşb it- 28a/10/

şak it- 110a/6/

i.-üben

kalb it- 28b/6/

hal it- 55a/7/

nazar it- 85b/3/

i.-ür

‘avdet it- 105a/1/

itdür-: İttirmek. 49a/6/

i.-esin 44b/5/

i.-me 18b/7/

i.-meye 14b/8/

i.-meyesin 62a/10/

i‘tā: (Ar.) Verme, ödeme. 57a/6/,
100a/4/

i‘tibār: (Ar.) 1. Saygı gösterme, önem
verme. 2. Onur, şeref. 3. Sayma, takdir.
4a/8/

‘itidāl: (Ar.) 1. Bir şeyde veya halde ifrat
veya tefrite düşmemek. 2.
Yumuşaklık, uygunluk.

‘i.+ile 47b/5/, 49b/9/, 50a/3/

‘itirā: (Ar.) Paslanmak, pas tutmak.
110a/10/

‘itirāz: (Ar.) Bir fikir veya işin olmasını
kabul etmemek. 104a/10/

ittifāk: (Ar.) Anlaşma, uyuşma,
bağlaşma. 3b/5/

ittişāl: (Ar.) 1. Bitişme, birleşme,
kavuşma. 2. Dokunma, değme, temas
etme.

i.+dan 92b/11/

i.+i 64b/4/, 65a/3/

i‘vāz: (Ar.) Korumak, sakınmak. 70a/4/

‘ivec: (Ar.) Eğrilik, çarpıklık, yanlışlık.
94a/9/

i‘vicāc: (Ar.) 1. Eğri büğrü olma,
eğrilme. 2. Doğru hareket etmeme.

i.+ı 4a/3/

iyi: İstenilen, beğenilen nitelikleri taşıyan, beğenilecek biçimde olan, kötü karşıtı. 23b/2/

izā: (Ar.) Hiza, sıra.

i.+sında 58a/9/, 69b/9/

izā-i fāhiş: (Ar.+Ar.) Çirkin ve pek kötü haldeki hiza.

i.+le 57a/2/

izām: (Ar.) 1. Büyükler. 2. Kemikler.

i.+dur 86b/4/

i.+ı 34a/4/, 63b/1/, 68a/10/, 68a/10/

‘**izām-ı ‘āne:** (Ar.+Ar.) Apış arası, kasıkdaki kemikler. 31b/11/, 34a/4/

izfāt: (Ar. **izgāt.**) Sıkmak, bastırmak. 98a/5/

‘**izm-i fāsīd:** (Ar.+Ar. ‘**izam-i fāsīd.**) Bozulmuş kemik.

‘i.+üñ 24b/5/

izn: (Ar.) Bir şey yapmak için verilen veya alınan özgürlük, müsaade, ruhsat, icazet, mezuniyet.

i.+iyle 30a/2/

-K-

kā’ ad: (Far. **kāğīd.**) Hamur durumuna getirilmiş türlü bitkisel maddelerden yapılan, yazı yazmaya, baskı yapmaya,

bir şey sarmaya yarayan kuru, ince yaprak.

k.+dan 12b/7/

ķab: Bir şeyin üstünü kaplayan ve onu dış etkilere karşı koruyan, kendiliğinden oluşmuş sertçe bölüm, kabuk.

ķ.+ıla 70b/4/

ķ.+ını 72b/4/

ka’b: (Ar.) 1. Topuk kemiği. 2. Sekiz köşeli, sekiz yüzlü cisim. 3. Genç kız memesinin arşaklanması

k.+üñ 34a/2/

ķabal: Ölçeğin ağzına dek dolu olması, tepeleme.

ķ.+ı 40b/9/

ķabāle: (Ar. **ķībāle.**) Hizasına getirmek.

ķ.+sinde 72b/8/

ķabāfir: (Ar. **ķaşāfir.**) Mesanede tutulu kalan idrar tedavisinde kullanılan bir cerrahi alet; kadeh biçimli bir eklentiyle son bulan yaklaşık bir buçuk karış uzunluğunda oldukça ince, pürüzsüz gümüş bir boruyla ameliyat sonrasında mesaneye sokularak idrarın torbaya toplanmasını sağlayan boru.

ķ.+de 96b/11/

ķ.+e 95b/9/

ķ.+i 95b/5/, 95b/8/, 96a/2/

ķ.+ũġ 95b/3/, 96a/6/

ķa' beyn: (Ar.) İki topuk, topuklar.

ķ.+ũġ 34a/3/

ķābız: (Ar.) 1. Kabzeden, ele geçiren, alan, tutan. 2. Peklik veren, katılaştırın. 3. Dışkıının katılığı yüzünden büyük abdest bozamama veya güçlkle bozma durumu, ishal karşıtı. 67b/7/

ķ.+adur 59a/2/

ķābīh: (Ar.) Çirkin, fena, kötü, yakışksız, ayıp. 60a/6/, 65b/6/, 65b/7/

ķ.+a 83b/2/

ķ.+dür 91b/6/

ķāb: *bknz.* **ķāb.**

ķ+ile 92a/8/

ķ.+den 112a/3/

ķ.+i 100b/3/

ķ.+ye 100b/8/

ķābīletü'l-ħulkūm: (Ar.+Ar.) Üst solunumun iltihaplanması. 79b/10/

ķābīza-i müceffefe: (Ar.+Ar.) Kurutulup, nemi veya ıslaklığı alınan şey.

ķ.+dür 59b/2/

ķābūd: İnsan ve hayvanlarda beyin, göz, kulak, burun, ağız vb. organları

kapsayan, vücudun üst veya önünde bulunan bölüm, kafa, ser.

ķ.+ı 67a/10/

ķābūl: (Ar.) Bir şeye isteyerek veya istemeyerek razı olma. 69b/8/

ķābz: (Ar.) 1. Elle tutma, dürme, devşirme, bast karşıtı. 2. Avuç içine alma. 53a/4/, 53b/9/, 64b/3/, 65a/10/, 93b/2/, 98a/11/

ķ.+uġla 67a/5/

ķābzā: (Ar.) Tutacak, tutamak yeri, sap.

ķ.+sı 67a/5/

ķāc-: Kaçmak.

ķ.-uban 3a/3/

ķācan: Ne zaman, ne zaman ki. 4b/4/, 5b/11/, 6a/10/, 7a/10/, 7b/10/, 8a/10/, 8b/10/, 11a/10/, 11b/4/, 12a/5/, 13a/6/, 13b/6/, 15a/3/, 15a/8/, 15b/6/, 16a/4/, 16b/11/, 17a/11/, 17b/6/, 18a/6/, 19a/1/, 19a/7/, 19b/5/, 20a/7/, 20a/10/, 21b/7/, 22a/10/, 22b/6/, 23a/5/, 23b/4/, 24a/5/, 24a/6/, 24b/4/, 24b/7/, 25a/1/, 25a/8/, 25b/4/, 25b/11/, 26b/1/, 29b/3/, 31a/2/, 31b/5/, 32b/5/, 32b/7/, 33a/2/, 34b/4/, 34b/10/, 35a/2/, 35a/3/, 36b/2/, 37a/5/, 37b/4/, 37b/7/, 37b/7/, 39a/8/, 39b/8/, 40b/3/, 40b/11/, 42b/4/, 44b/1/, 47a/1/, 49a/1/, 49a/2/, 50b/7/, 52a/6/, 53b/4/, 55a/5/, 55b/1/, 57b/1/, 58b/3/, 59a/6/, 59b/1/, 59b/2/, 59b/4/, 60a/4/, 64a/8/

64b/4/, 66a/9/, 67b/1/, 67b/5/, 69b/4/,
70a/3/, 70b/7/, 70b/9/, 71a/2/, 73a/1/,
73a/10/, 73b/6/, 74a/1/, 74b/7/, 75b/2/,
77a/1/, 78a/6/, 79a/5/, 79a/10/, 83a/8/,
84a/7/, 84b/2/, 84b/6/, 86a/1/, 86a/5/,
87a/10/, 87b/2/, 88b/2/, 88b/9/, 90b/2/,
90b/4/, 95a/4/, 95b/8/, 96a/6/, 96a/8/,
96b/5/, 96b/6/, 96b/8/, 97b/7/, 98b/11/,
99a/4/, 101b/3/, 102a/5/, 102a/8/,
104a/2/, 105a/2/, 105b/5/, 105b/8/,
107a/8/, 109b/3/, 109b/10/, 110b/7/

ķ.+ki 50b/10/

ķadar: (Ar.) Kadar. 4b/5/, 7b/3/, 8b/7/,
19b/3/, 27b/11/, 28b/9/, 37a/1/, 42a/10/,
74b/5/

ķ.+ına 29a/3/

ķadeh: (Ar.) Laboratuvarda sıvıların
ölçülmesi ve aktarılması gibi genel
amaçlarla kullanılan, ağız geniş, dip
kısmı dar, kadehe benzer cam kap.
61a/6/, 62b/6/

ķ.+den 62b/3/

ķ.+e 27a/8/

ķ.+ler 27a/11/

ķ.+ün 27a/9/, 27a/10/

ķadeh-i aher: (Ar.+Ar.) Başka bir cam
kap. 27a/10/

ķadeh-i selese: (Ar.+Ar.) Üçgen
şeklindeki cam kap. 27a/10/

ķadem: (Ar.) 1. Ayak, adım. 2. Metrenin
üçte biri kadar olan uzunluk. 3. Oniki
parmak uzunluğu, yarım arşın. 88b/9/

ķ.+e 2b/4/, 27a/4/, 38b/1/

ķ.+edek 39a/6/

ķ.+i 40b/4/

ķademā: (Ar. **ķudemā.**) Eskiler,
öncekiler.

ķ.+i 32b/9/

ķademeyn: (Ar.) İki aşama, iki basamak.

ķ.+iden 22b/7/

ķ.+ün 35b/8/

ķād(i)r: (Ar.) 1. Bir işi yapmaya gücü
yeten. 2. Güçlü, gücü yeter, erkli.
51b/1/, 90a/2/, 90a/2/, 90b/4/, 91b/4/,
91b/6/, 108a/9/

ķ.+de 111a/11/

ķ.+i 36a/9/, 43b/9/

ķ.+ün 28b/10/

ķadīrū'l-ħiyel: (Ar.+Ar.) Aldatmaya,
kandırmaya yetenekli olan.

ķ.+dür 54b/6/

ķafa: (Ar.) 1. İnsan başı, ser.
2. Hayvanlarda genellikle ağız, göz,
burun, kulak vb. organların bulunduğu
vücudun en ön bölümü. 33b/3/

ķ.+dan 30b/7/

ķ.+sı 19b/8/, 20b/4/, 75a/9/,
91b/7/, 99a/3/, 107a/10/

ķafāra: (Ar. **ķifāra.**) Dokularda genellikle yüzde, ellerde, ayaklarda ve bazı iç organlarda aşırı miktarda sıvı birikmesi, ödem.

ķ.+nuᅡ 30b/8/

ķafārāt-ı ‘unuk: (Ar.+Ar. **ķifārāt-ı ‘unuk.**) Boyunda oluşan ödemler. 33b/8/

ķafāret: krş. **ķifāra.**

ķ.+i 33b/9/

ķāfile: (Ar.) Kafile, topluluk, parçalar.

ķ.+i 47a/9/

ķaġıt(d): (Far.) Hamur durumuna getirilmiş türlü bitkisel maddelerden yapılan, yazı yazmaya, baskı yapmaya, bir şey sarmaya yarayan kuru, ince yaprak.

ķ.+uᅡ 12b/11/

ķahl: (Ar.) Göze sürme çekmek. 62b/4/

ķahᅡ: (Ar.) Kuraklık, kuraklıktan meydana gelen açlık, kıtlık. 2. Eksiklik, azlık, yokluk. 11a/2/

ķā’: (Ar.) Düz yer, geniş alan.

ķ.+ı 28b/10/

ķal-: Kalmak. 92a/3/

ķ.-a 28b/9/, 66b/11/

ķ.-acaķ 5b/5/, 31b/1/, 57b/4/,
63a/7/, 78b/4/, 91a/1/

ķ.-dı 10b/7/

ķ.-dısa 99b/9/

ķ.-maya 35b/2/, 63a/8/, 65b/9/,
65b/11/, 80b/8/, 89a/2/, 91a/1/

ķ.-mayacaķ 78b/9/

ķ.-mıya 1b/6/

ķ.-sa 40b/9/, 49a/2/, 67b/1/,
78b/9/, 94b/2/, 99a/8/

ķ.-ur 5b/10/, 83b/2/, 87a/11/,
110b/11/

ķ.-ursa 58a/11/, 68a/6/, 77a/5/,
81a/1/

ķalay: Gümüş renkli, yumuşak, dövülgen, sünek bir metal. 14b/7/,
14b/10/

ķ.+a 14b/8/

ķ.+dan 81b/2/, 86b/8/

ķ.+ı 29a/5/

ķalb: (Ar.) Vücudun kan dolaşımı merkezi. 28b/5/, 45b/10/, 49b/1/,
52a/11/, 54a/8/, 55a/4/, 65a/7/

ķaldur-: 1. Bulunduġu yerden almak.
2. Yukarı doğru hareket ettirmek.
5a/10/, 18a/9/, 22b/8/, 22b/9/, 37a/10/,
37b/1/, 50a/4/, 100a/5/, 108a/1/

ķ.-a 5a/9/, 9b/6/, 12b/3/, 15b/11/,
28b/1/, 55a/5/, 55b/5/, 61a/5/, 90a/1/,
94a/1/, 107b/1/

ķ.-alar 106a/3/

ķ.-asın 53a/7/, 55a/2/, 68b/6/

ķalem: (Ar.) 1. Yazı için ucu inceltilen bir nevi ince ve sert kamyş. 2. Maden, taş ve tahta üzerinde oymak için ucu sivri elik alet.

ķ.+ũn 90a/11/

ķalfele: (Ar.) Penis derisi, kadın bızır kılıfı.

ķ.+de 92a/7/

ķalfũniyā: (Ar.) am sakızı.

ķ.+dan 44b/7/

ķalıb: (Ar.) Bir şeye biçim vermeye veya eski biçimini korumaya yarayan araç. 50a/10/

ķalıf: (Ar.) Kõkten sõkũp atan, çıkarana.

ķ.+den 66a/9/

ķ.+ũn 93b/1/

ķalıf: (Ar.) 1. Az. 2. Enine gõre boyu kısa ve tıknaz. 81a/4/, 102b/1/

ķ.+dũr 8a/11/

ķ.+e 45a/10/

ķalıfũ 3-l-şekil: (Ar.+Ar.) şekli enine gõre boyu ve ebatı kũũk olan nesne.

ķ.+dũr 102a/3/

ķalk-: Kalkmak.

ķ.-a 22a/1/

ķ.-ması 22a/3/

ķals: (Ar.) Kusuntu, kusmuk. 94a/11/

ķalye: (Ar.) Deniz otları yakılarak ortaya çıkarılan tuz, soda taşı, ekşi sodyum. 29a/4/, 109b/4/

ķāmil: (Ar.) 1. Olgun, yetkin kimse. 2. Kũltũrlũ, bilgili, bilgin. 3. Bũtũn, tam, eksiksiz. 69b/5/, 72b/1/

ķan: Atardamar ve toplardamarların içinde dolaşarak hũcrelerde õzũmleme, yadımlama gõrevlerini sağlayan plazma ve yuvarlardan oluşmuş kırmızı renkli sıvı. 2b/6/, 24a/2/, 37a/6/, 37a/11/, 37b/3/, 37b/8/, 38a/4/, 38a/5/, 41b/3/, 42a/5/, 48b/5/, 48b/10/, 57b/5/, 63a/8/, 69a/10/, 69b/7/, 78b/2/, 83a/1/, 83a/8/, 85a/7/, 85a/8/, 88b/4/, 96a/8/, 97a/4/, 101a/8/, 101a/10/

ķ.+dan 38b/4/, 40b/6/, 41b/3/,
43b/9/, 48b/6/, 87b/3/, 98b/4/

ķ.+tı 37b/10/, 38b/11/, 39a/2/,
42b/7/, 43a/6/, 44b/2/, 45b/9/, 52b/10/,
58a/6/, 63b/9/, 65b/1/, 69a/11/, 77b/2/,
83a/3/, 86b/6/, 89a/3/, 99a/7/, 103a/11/

ķ.+ıla 34b/7/, 34b/8/, 58a/7/

ķ.+ına 83a/7/

ķ.+uņ 90a/2/

ķandil: (Ar.) 1. Zeytin yağı iine batırılmış bir fitilin yanmasıyla ziya veren tenvir aracı. 2. Okları koymaya yarayan ağatan dikdörtgen biçimindeki alet. 71b/9/, 106b/5/

ķānīm: (Ar. ķānaat.) Görüş, inan, düşünce.

ķ.+im 62a/5/

ķanķı: Hangi. 11a/3/, 16b/8/, 31a/2/, 80b/4/, 101a/3/

ķānuņ: (Far.) Bir şeyin menbai, kaynağı.

k.+uņ 55b/10/

ķara: Siyah, koyu. 69a/7/

ķaraķ: (Ar.) 1. İçilebilir, kullanılabilir su. 2. Bereketli, ekilebilir toprak. 96a/8/

ķaraņulıķ: Işık olmama durumu. 62a/8/, 62b/1/

ķarar: (Ar.) Bir iş veya sorun hakkında düşünülerek verilen kesin yargı. 2. Herhangi bir durum için tartışılarak verilen kesin yargı, hüküm. 61b/7/

ķ.+dan 38b/2/

ķarar-: 1. Rengi karaya dönmeķ, siyahlaşmak. 2. Işık sönmeķ, kısılmak veya gücü azalmak. 3. Ateş sönmeye yüz tutmak.

ķ.-ur 50b/5/, 65b/6/

ķarard-: 1. Rengini karaya çevirmek, esmerleştirmek, siyahlaştırmak. 2. Karanlık duruma getirmek. 3. Işığı kısmak veya örtmek.

ķ.-ur 92a/8/

ķare: (Far.) Kenarları ve açıları birbirine eşit olan dörtgen, dördül, murabba. 81b/2/

ķ.+dür 88b/10/

ķarı: Bir erkeğin evlenmiş olduğu kadın, eş, refika, zevce. 2. Kadın. 3. Yaşlı, ihtiyar. 4. Eski, köhne.

ķ.+dan 94a/3/

ķar-: Yaşlanmak, kocamak, ihtiyarlamak.

ķ.-ıcaķ 40b/3/

ķar(ı)n: İnsan ve hayvanlarda gövdenin kaburga kenarlarından kasıklara kadar olan ön bölgesi. 32b/4/, 83a/5/, 87a/5/, 106b/7/

ķ.+da 20a/9/, 86b/11/

ķ.+dan 2b/4/, 38a/11/, 39a/6/

ķ.+ı 20a/9/

ķ.+ından 91a/7/

ķ.+ını 89b/1/, 95a/7/

ķ.+uņ 8b/11/, 9b/2/, 10a/2/, 88a/6/

karışdır-: Karıştırmak.

q.-a 34b/8/

karib: (Ar.) Yakın, yakın olan, uzak olmayan. 78a/2/, 102b/5/, 112a/3/, 112a/5/

karğara: (Ar.) 1. Suyu veya diğeri bir mayii boğazda tutup başı kaldırarak nefes vermekle edilen hırıltı, boğaz çalkalama. 2. Boğaz çalkalamak için verilen sıvı ilaç. 107a/7/

karneyn: (Ar.) İki boynuz. 8b/4/, 9a/10/, 33b/2/

karşı: Bir şeyin, bir yerin, bir kimsenin, esas tutulan yüzünün ilerisi. 63a/4/

karşıla-: Karşılamak. 45a/3/

karz: (Ar.) 1. Ödünç verme, ödünç alma. 2. Borç, ödünç verilen ya da alınan nesne veya para. 50b/2/, 50b/6/, 110b/6/

kās: (Ar.) 1. Bardak, kadeh, cam, bir kadeh şarap. 2. Bazı çiçeklerle habbelerin diplerinde bulunan yeşil top, taraf. 40b/9/

q.+ı 110a/10/

kaşabe: (Ar.) 1. Kemik, kaburga. 2. Nefes borusu, bronz. 64a/6/

q.+i 72b/3/, 79a/11/

q.+nün 79a/11/

q.+ye 79a/10/

kaşabateyn: (Ar.) Soluk borusunun akciğerlere giden iki kolu ve bunların dalları.

q.+dür 50b/9/

q.+i 50a/11/, 50b/4/

kaşabe-i rey: (Ar.+Ar. **kaşabe-i rie.**) Kaburga kemikleri. 17a/11/

kaşd: (Ar.) Bir işi bile bile yapmak. 16b/2/, 41a/3/, 78b/9/, 88b/11/

kaşır: (Ar.) 1. Kısa kesme, küçültme, kısma, kesme, med karşıtı. 2. Eksiklik, azalma.

q.+dan 51a/4/

kaşir: (Ar.) Kısa, gelişmemiş.

q.+dür 81b/4/

kaş: Gözlerin üzerinde kemerli birer çizgi oluşturan kısa kıllar. 11b/8/

q.+ınuñ 11b/1/

q.+uñ 11b/7/

kaşür: (Ar. **kuşür.**) Kabuk, deri, pul, kepek. 33b/4/

kat: Kat, tabaka, sıra. 37a/4/, 63b/2/, 78b/9/, 109b/8/, 110b/5/

q.+ında 13a/7/, 17a/3/, 17b/2/, 17b/4/, 33b/10/, 37a/4/, 45b/11/, 58a/10/, 58b/6/, 62a/7/, 65b/1/, 66a/3/, 68a/4/, 72b/2/, 83b/1/, 83b/6/, 97a/10/

98a/7/, 101a/3/, 101a/3/, 104a/11/,
108a/3/

ķ.+ındadur 108a/4/

ķ.+ından 43b/10/

ķ.+unda 83a/1/, 83a/2/

ķaṭṭ: (Ar.) 1. Kesme, kesilme, biçme, ayırma. 2. Çözme, halletme, karar verme, sona erdirme, bitirme.

ķ.+ı 52a/10/, 64b/2/

ķ.+ıdan 50a/9/, 72a/3/, 72a/4/

ķaṭṭ ī: (Ar.) 1. Kestirme, şüphede ve tereddüde mahal bırakmayan. 2. Kesin, ret ve iadesi mümkün olmayan. 37b/10/

ķaṭṭāṭ: (Ar.) Uca kemiği. 110b/1/

ķaṭṭāṭīk: (Ar. **ķaṭṭāṭīf**.) Kırılacağı. 34b/8/

ķaṭṭı: 1. Sert, pek, haşın, yabis. 2. Şiddetli, kavi. 3. Pek ziyade, çok. 4a/4/, 16a/3/, 18b/10/, 76a/9/, 91b/8/, 91b/8/, 98b/11/

ķ.+da 111b/3/

ķāṭī a: (Ar.) 1. Hareketi durduran. 2. Keskin kılıç. 3. Kesen, kesici. 94a/9/

ķaṭī: 1. Bir ucuna ip, deri vb. bağlı vurma, dövme aracı. 2. Bir ucu bir yere bağlı, öbür ucu herhangi bir işte kullanılmak için serbest bırakılan halat. 49a/9/

ķaṭunā: (Ar.) Keten, pamuk; bez.

ķ.+yı 12a/8/

ķavī: (Ar.) Sağlam, metin, zorlu, kuvvetli, güçlü. 4a/4/, 9b/4/, 18b/8/, 41b/4/, 47a/6/, 56a/5/, 56b/2/, 57b/10/, 59b/11/, 60a/11/, 75b/2/

ķavīū 'l-żabṭ: (Ar.+Ar.) Kavranması veya bağlanması zor ve güç olan. 67a/11/

ķavl: (Ar.) 1. Anlaşma, sözleşme. 2. Konuşulan söz, 3. İş, fiil karşılığı.

ķ.+i 38a/7/

ķ.+ile 3b/1/

ķ.+inde 4a/7/

ķavm: (Ar.) 1. Bir peygambere tabi ve bağlı insan topluluğu. Aralarında dil, adet, örf, kültür birliği olan cemaat, topluluk. 2. Bir işe başlamak. 3a/5/, 3a/6/

ķayḥ: (Ar.) İrin. 108b/4/

ķāyīm: (Ar.) 1. Birinin yerine geçen. 2. Bir işte sebat eden, direnen. 3. Ayakta duran. 20a/2/, 20a/2/, 20a/3/, 106a/10/

ķaysūm: (Ar.) Ayvadana bitkisi, civan perçemi, pelin, kara pelin. 72a/5/

ķazf: (Ar.) Atma, yükleme, isnad etme. 16a/2/, 16b/7/

ķazīb: (Ar.) Erkeklik organı.

ķ.+de 100a/1/

ķ.+i 99b/4/	k.+i 32b/2/, 37a/9/, 98b/5/
ķ.+üñ 99b/9/	ķebîre-i nakîť: (Ar.+Ar.) Büyük göz damlası; göz damlasını fazlasıyla akıtma.
ķazîbe: <i>krş.</i> ķazîb.	
ķ.+den 106a/4/	k.+ile 35a/5/
ķazîb-i mecrâ: (Ar.+Ar.) Erkeklik organın bulunduğu yer.	ķebs: (Ar.) Çukur bir yeri doldurup düzeltme. 51b/5/, 61b/4/, 71a/3/, 71a/11/, 72b/8/, 73a/11/, 74a/3/, 87a/10/, 87b/2/, 97b/9/, 109b/5/
ķ.+sında 99a/11/	ķeff: (Ar.) Avuç içi. 5a/4, 6a/2, 10b/9
ķebâb-i ĥilâfi: (Ar.+Ar.) Yanmış, yanık, mahruk yere karşı koyma, ferahlatma.	k.+i 6a/2/
ķ.+dür 6a/8/	ķeffeneyn: (Ar.) Her iki avuç içi. 10b/9/
ķebât-ı keşîre: (Ar.+Ar. ķeyât-ı keşîre.) Birden fazla cerrahi aletle ameliyat etme.	ķef: <i>bknz.</i> ķeff.
ķ.+yile 18b/10/	k.+ini 5a/4/
ķebd: (Ar.) Karaciğer.	ķehl: (Ar.) Göze sürme çekme. 82b/2/
ķ.+in 21b/10/	ķehya-i mismâr: (Ar.+Ar.) Yarayı çiviyle dağlama.
ķebel: (Ar.) Kısa. 17b/10/	k.+dur 6b/11/
ķebid: <i>krş.</i> ķebd.	ķehye-i ‘anîbe: (Ar.+Ar. ķehye-i ‘anbiye.) Şişliği dağlama. 60a/5/
ķ.+de 21b/5/	ķelâbîb: (Ar.) Demirler, çengeller, kancalar. 66b/9/
ķebîr: (Ar.) Büyük, ali, yüce. 87a/11/	k.+anuç 67b/3/
ķ.+dür 82a/3/, 82a/11/	k.+e 74a/1/
ķebîrû’l-ķalem: (Ar.+Ar.) Şekilce büyük ve iri kalem. 91b/9/	k.+i 67b/3/
ķebîre: (Ar.) 1. Büyük, ulu. 2. Çocukluktan çıkmış genç. 3. Yaşça büyük, yaşlı. 23b/3/, 25b/9/	k.+ile 98b/11/

kelābīb-i kibār: (Ar.+Ar) Şekilce büyük olan demirler, çengeller, kancalar. 67a/6/

kelābīb-i leṭāf: (Ar.+Ar) Yumuşak haldeki demirler, çengeller, kancalar. 66b/1/, 67a/4/

kelāle: (Ar.) 1. Yorgunluk, bitkinlik. 2. Göz nuru zayıf olmak, yorgun olmak.

k.+i 55a/3/

kelām: (Ar.) Yara, kesik.

k.+ı 68b/4/, 71a/8/

k.+ları 4a/9/

k.+larından 3a/3/

kelām-ı ṭavīl: (Ar.) Uzun söz.

k.+dür 94b/8/

kelbeteyn-i kibār: (Ar.+Ar) Şekilce büyük olan cerrahi işlemlerde kullanılan kerpeten. 66b/2/

kelye: (Ar.) Böbrek. 24b/11/

k.+de 24b/7/

k.+nüñ 24b/9/

kem: (Far.) 1. Az, noksan, eksik. 2. Kötü, fena.

k.+de 71a/1/

kemāle: (Ar.) Olgun, olgunlaşmış.

k.+i 74b/3/

kemik(g): İskeleti oluşturan, içinde kollagen teller ve kalsiyum tuzları bulunan, süngerimsi kemik ve sert kemik olmak üzere iki tipi olan, kasların bağlanmasıyla hareketi sağlayan, uzun, kısa ya da değişik boylarda olabilen, sertleşmiş bir özelleşmiş bağ dokusu tipi. 5b/7/, 39b/1/, 39b/1/, 39b/7/, 43b/5/, 44b/1/

k.+den 6a/6/

k.+e 5b/8/, 10a/8/, 32a/9/, 40b/1/, 40b/6/, 44a/11/

k.+i 6a/8/, 44b/5/

keml: (Ar.) Tamamlamak, bitirmek, ikmal vermek, bitirmek, tekmil etmek, tam ve mükemmel kılmak. 69a/7/

kemre: 1. Deride kalınlaşmış kir tabakası. 2. Başta olan kepek. 3. Yara kabuğu. 91b/3/, 91b/8/, 92b/1/, 92b/3/, 92b/5/, 92b/8/, 95a/1/

k.+den 92b/6/

k.+i 91b/7/

kemti'l-levn: (Ar.+Ar.) Rengin belirginleşereke tam rengini alması.

k.+i 87a/2/

kemūl: (Ar.) Olgun, olgunlaşmış.

k.+den 64b/1/

kemün-i medkük: (Ar.+Ar.) Döğülmüş, toz haline getirilmiş kimyon.

k.+ı 62a/1/

kemük(g): *krş.* **kemik(g).** 7b/3/, 14b/3/, 24b/2/, 40b/8/, 43a/11/, 59a/11/

k.+e 14a/8/, 14a/10/, 32a/9/, 32b/1/, 41b/8/, 42a/7/

k.+de 33b/4/

k.+den 81a/10/

k.+dende 5b/6/

k.+lerde 2a/2/

k.+leri 15b/5/

k.+ün 59a/9/

kemül: (Ar.) Olgun, olgunlaşmış. 105a/9/

k.+e 63a/2/

kendü: İyelik ekleri alarak kişilerin öz varlığını anlatmaya yarayan dönüşlülük zamiri, zat.

k.+ler 2a/4/

k.+si 73a/7/

keniyz: (Ar.) Mesane içi.

k.+dendür 111b/11/

keret: (Ar.) Kerre, defa. 10b/2/, 14a/11/, 15b/2/, 15b/2/, 15b/11/, 16a/9/, 17a/4/, 17a/4/, 18a/4/, 18b/5/, 18b/9/, 77a/6/

kerrät: (Ar.) Kerreler, defalar. 34a/11/

kerre: (Ar.) Kez, defa, sefer. 16b/5/, 24a/2/, 24a/3/, 24a/11/, 24a/11/, 27b/6/, 33a/6/, 33a/6/, 44a/9/, 46b/3/, 61b/4/, 65b/10/, 65b/10/, 65b/11/, 68a/1/, 75b/8/, 79b/3/, 103a/11/

kerret: *krş.* **kerre.** 7b/2/

k.+den 61b/4/

kersin: Yemeklere konulan bir çeşit bitki.

k.+e 65a/6/

kersene: Ağaçtan yapılmış büyük çanak.

k.+e 92a/9/

kes-: 1. Bıçak, makas vb. bir araçla bir şeyi ikiye ayırmak, parçalamak, doğramak. 2. Dibinden ayırmak. 3. Düzgün parçalara ayırmak. 11a/3/, 13a/10/, 41b/1/, 43a/5/, 46a/6/, 48a/7/, 48b/9/, 49a/8/, 49a/8/, 50a/4/, 56a/10/, 56b/6/, 57a/3/, 58b/1/, 59a/3/, 64b/2/, 65a/8/, 65b/3/, 68a/4/, 69a/2/, 69b/8/, 70a/6/, 70b/2/, 70b/6/, 70b/11/, 71a/2/, 77a/2/, 77a/11/, 85b/7/, 86a/10/, 86b/5/, 91b/11/, 92a/6/, 93a/8/, 98b/4/, 103a/8/, 104a/7/, 105b/3/, 105b/5/, 105b/6/, 105b/7/, 110a/6/, 110b/8/

k.-dügi 111b/7/

k.-düginden 108b/7/

k.-dügün 50a/6/, 70b/6/

k.-dügünden 49a/1/, 49b/4/,
56a/2/, 56a/6/, 56b/2/, 70b/2/, 71a/8/

k.-dükden 86b/6/

k.-e 6b/3/, 10b/11/, 41b/6/,
49b/9/, 49b/9/, 54a/6/, 55b/2/, 60a/8/,
63a/6/, 64a/10/, 64a/11/, 65b/1/,
69a/11/, 72b/10/, 73a/1/, 75b/5/, 78a/9/,
78a/10/, 84a/1/, 92a/3/, 93a/5/, 93a/6/,
93b/3/, 93b/11/, 94b/11/, 95a/1/, 95b/4/,
103a/1/, 103a/1/, 103a/3/, 106b/5/,
108a/5/, 108b/3/, 110a/4/, 111a/7/,
111a/8/, 111b/7/

k.-er 37b/10/

k.-esin 40b/1/, 40b/1/, 55a/3/,
55a/3/, 55b/11/, 57a/10/, 57a/11/,
68b/6/, 71a/5/, 71a/7/, 71a/7/, 88a/7/,
88b/2/, 94b/2/, 111b/3/

k.-me 78b/5/

k.-mege 37b/5/

k.-mek 49b/3/, 78b/4/

k.-mekde 83a/3/

k.-mekden 43a/3/, 71a/9/,
84a/1/, 87a/2/

k.-meye 11b/2/, 93b/4/

k.-meyesin 78a/8/

k.-señ 76a/4/, 78b/7/, 94b/4/,
94b/6/

k.-üb 80b/7/

k.-üben 40a/7/

kesb: (Ar.) 1. Çalışıp kazanma, alma,
elde etme. 2. Edinme, kazanma.

k.+i 93a/3/

kese: (Far.) 1. Cepte taşınan, içine para,
tütün vb. konulan, kumaştan veya
örgüden küçük torba. 2. Bazı şeylerin
üzerine geçirilen, kumaştan çanta
biçiminde kap.

k.+niñ 13a/9/

keşerlet: (Ar. **kerāş.**) Zambakgiller
(Liliaceae) familyasından, gövdesi ve
yaprakları sebze olarak kullanılan,
soğanlı bir kültür bitkisi, pırasa.

k.+i 18b/6/

kesil-: Kesilmek.

k.-dügi 83a/9/

k.-dükden 43b/9/

k.-e 1b/6/, 7b/3/, 33b/4/, 42a/7/,
43b/7/, 58a/9/, 65a/2/, 68b/10/, 83a/1/,
83a/8/, 87a/1/, 103a/1/

k.-meginde 7b/7/

k.-mek 43b/7/

k.-mekden 79b/1/, 79b/5/

k.-miş 15b/3/, 70a/6/

k.-se 68a/6/

k.-ür 54a/10/, 78b/2/, 82b/7/

k.-ürise 48b/7/

keşç: (Ar.) Burun ameliyatında kullanılan cerrahi bir alet.

k.+ile 63b/9/

keşir: (Ar.) 1. Fazla, çok, kalil karşıtı. 2. Bol, zengin. 3. Sık, mükerrer. 39a/8/, 45b/3/, 57a/7/, 64a/9/, 69a/5/, 72b/10/, 73a/2/, 75a/9/, 75b/8/, 75b/11/, 77b/6/, 77b/9/, 84b/2/, 86a/10/, 86b/6/, 87a/11/, 92a/1/, 93a/6/, 93a/8/, 93a/9/, 93a/11/, 94a/10/, 97a/5/, 100a/8/, 101b/2/, 111a/11/, 111b/6/, 112a/2/

k.+dedür 2b/9/

k.+i 56a/9/, 56b/5/, 108b/7/, 110b/11/

k.+ni 98b/10/

keşira: (Ar.) Çok. 24a/5/, 36a/6/, 77a/3/

keşiran: (Ar.) Çok çok. 110a/11/

keşire: *krş. keşir.* 46b/1/, 63b/6/, 65b/4/, 66a/10/, 102b/1/

k.+den 44a/8/

k.+dür 81a/8/, 81b/6/

keşiretü'l-ercül: (Ar.+Ar.) Çeşitli ayaklar. k.+e 63a/2/

keşire's-şuvar ve'l-eşkāl: (Ar.+Ar.+Ar.) Şekillerin veya yüzlerin farklılığı, çeşitliliği.

k.+dür 66a/1/

keşret-i nazile: (Ar.+Ar.) Hastalıkların, sıkıntılarının çokluğu.

k.+ye 4b/9/

keşret-i nevme: (Ar.+Ar.) Uzun süre uyumak. 4b/10/

kesük(g): 1. Sakatlanmış, sakat. 2. Kesilmiş olan yer. 3. Buruk.

k.+i 25a/5/

keş(i)f: (Ar.) 1. Ortaya çıkarma, meydana çıkarma. 2. Var olduğu bilinmeyen bir şeyin ortaya çıkarılması. 6a/6/, 58b/6/, 106a/6/, 112a/10/

keşfā: (Ar.) Keşifle alakalı, keşif yapmaya ilişkin. 59a/6/

ketān: (Ar.) Keten bitkisi ve bundan elde edilen dokuma, bez.

k.+ı 40b/10/

kettān: *krş. ketān.* 44b/3/, 51b/3/, 55a/8/, 76a/1/, 92b/8/

k.+dan 53b/8/, 69a/1/

k.+ıla 53b/11/

keviye: (Ar.) Lehim sürmeye yarayan bakır bir araç. 19b/1/

key: *krş. keyy.* 9b/5/, 11a/9/, 12b/5/, 14a/3/, 18b/4/, 18b/6/, 21a/11/, 21b/2/, 21b/6/, 21b/7/, 22a/11/, 22b/1/, 22b/1/, 22b/1/, 23a/1/, 23a/8/, 23a/9/, 23a/9/

k.+de 3b/2/

k.+dedür 2b/11/
k.+den 4a/5/, 9a/6/, 19b/2/,
21b/1/, 30a/3/
k.+dendür 10b/4/
k.+e 8b/3/, 9a/1/, 9a/1/, 9a/1/,
9a/2/
k.+i 14a/2/, 32b/3/, 34a/8/
k.+idür 29b/4/
k.+ile 9b/5/
k.+ün 11b/8/, 19a/8/
keyyât-ı mezkûre: (Ar.+Ar.) Evvelce
bahsi geçmiş olan yarayı dağlama
yöntemleri.
k.+yi 10a/6/
kebd-i esfel: (Ar.+Ar.) Karaciğerin alt
tarafı. 19b/9/
keyfiyye: (Ar.) 1. Nitelik. 2. Bir şeyin iyi
veya kötü olması ciheti. 3. Madde,
husus, iş.
k.+nün 17b/7/
keyh: *krş.* **keyy.** 21a/9/, 23a/11/, 23b/1/,
23b/7/, 67a/10/, 68a/11/
k.+e 65a/4/
k.+i 19b/1/, 23b/1/, 41b/8/
k.+ün 26a/7/
keyhe: *krş.* **keyy.**

k.+si 12b/11/
keyh-i bi'n-nār: (Ar.+Ar.) Yarayı ateş
ile dağlama. 37b/6/
keyh-i vāhide: (Ar.+Ar.) Tek noktalı
yara.
k.+yile 20b/7/, 21a/5/
keyy-i bi'l-ḥadīd: (Ar.+Ar.) Yarayı
demir ile dağlama. 6b/9/
key-i bi'n-nār: (Ar.+Ar.) Yarayı kızgın
ateş ile dağlama. 16b/1/
keyy-i kebīre: (Ar.+Ar.) Şekilce büyük
olan yarayı dağlama.
k.+yi 23a/8/
keyil: (Ar.) Ameliyatta sırasında
oluşabilecek aksi durum, risk. 26b/11/
keyiteyn: (Ar. **keyyeteyn.**) İki şekilde
dağlama yöntemi. 22b/11/
key-i uḥti: (Ar.+Ar.) Ameliyat
sonrasında irinin akması için yaranın
açık halde bırakılması.
k.+yile 23a/3/
keyl: (Ar.) 1. Ölçme, tartma, değerini
anlama. 2. Kile, tahıl, hububat ölçüsü.
k.+ün 26b/11/
keyn: (Ar.) Demirci, haddad.
k.+dür 44b/1/
k.+in 11a/9/

k.+inde 11a/8/

keyteyn: (Ar. **keyyeteyn.**) İki yöntemle dağlama, cerrahi alet ile müdahale etme ve ilaçla tedavi etme.

k.+i 23a/3/

keyve: *bknz.* **keyy.** 30a/11/

k.+yi 10b/3/

keyy: (Ar.) Koterizasyon; yarayı dağlama, demir bir aletle yakma; dağlama. 1b/4/, 1b/9/, 2b/5/, 3a/6/, 4a/1/, 4a/2/, 4a/7/, 4a/8/, 4a/10/, 4a/11/, 4b/1/, 4b/7/, 6a/3/, 6a/4/, 6b/1/, 7a/11/, 7b/8/, 8a/4/, 8a/6/, 8b/3/, 9a/1/, 9b/2/, 9b/3/, 10a/2/, 10b/9/, 11a/8/, 11b/1/, 14a/10/, 15a/5/, 16a/5/, 17a/3/, 17b/2/, 18a/3/, 18a/4/, 18b/3/, 19a/4/, 19b/8/, 19b/11/, 19b/11/, 20b/8/, 21a/1/, 23b/9/, 23b/9/, 23b/10/, 24a/3/, 24a/11/, 24b/9/, 24b/10/, 25a/4/, 25a/11/, 25b/1/, 25b/9/, 26a/4/, 26a/6/, 26a/11/, 26b/5/, 28a/1/, 30a/6/, 30a/10/, 30b/5/, 30b/8/, 31a/8/, 33a/5/, 33b/1/, 33b/7/, 33b/8/, 33b/8/, 34a/3/, 34a/4/, 34a/5/, 34a/6/, 34b/5/, 35b/9/, 36b/4/, 36b/5/, 37a/4/, 41b/10/, 42a/7/, 48b/11/, 80b/6/, 92a/6/, 92b/1/, 104a/10/

k.+de 3b/11/, 27a/3/

k.+den 25a/5/, 27b/9/, 27b/11/, 31a/11/, 38a/7/, 38b/2/, 53b/6/, 54b/4/, 63a/9/, 71b/10/, 72a/4/

k.+dendürki 20b/9/

k.+dür 4a/11/

k.+e 8a/11/, 11b/7/, 21a/8/, 25a/6/, 25b/5/, 26a/8/, 34a/2/, 35a/8/, 36b/5/

k.+i 9b/1/, 9b/11/, 10a/1/, 11a/7/, 11b/5/, 12b/4/, 17b/1/, 17b/8/, 21a/7/, 22b/11/, 25a/11/, 30b/7/, 30b/11/, 34a/2/, 35a/10/, 35b/5/

k.+ile 8b/5/, 9a/7/, 18b/3/, 24a/6/, 32b/1/, 33a/8/, 33b/3/, 35a/6/, 42a/4/, 58b/4/, 69a/2/, 103b/10/, 109a/10/

k.+in 16b/6/

k.+inde 25b/8/, 26a/10/

k.+inden 29a/7/, 93a/2/

k.+inedür 17b/8/

k.+ünj 26b/6/, 35b/6/

keyyât: (Ar.) Yarayı dağlama türleri. 11a/1/, 18b/6/, 19a/9/, 21b/8/, 22a/3/, 26a/9/, 36b/3/

k.+ı 27b/6/

k.+ıla 23b/6/, 33b/7/

keyyât-ı kebd: (Ar.+Ar.) Karaciğerde yarayı dağlama yöntemleri. 21b/9/

keyyât-ı kebire: (Ar.+Ar.) Şekilce büyük olan yarayı dağlama türleri.

k.+yile 35a/2/

keyyāt-ı keşire: (Ar.+Ar.) Sık sık, mükerreren şekilde yarayı dağlama yöntemleri. 31a/4/

keyyāt-ı muştafa: (Ar.+Ar.) Tabibler arasında seçkin olan yarayı dağlama çeşitleri.

k.+y1 24b/11/

keyyāt-ı müşleşe: (Ar.+Ar. **keyyāt-ı müşelleşe**.) Üçgen şeklinde yarayı dağlama, demir bir aletle yakma. 19a/6/

keyyāt-ı şigar: (Ar.+Ar.) Şekilce küçük olan yarayı dağlama, demir bir aletle yakma.

k.+1 35a/5/

keyye: (Ar.) Cerrahi alet ve ilaçla tedavi, dağlama. 21a/6/

keyyeteyn: (Ar.) İki yöntemle dağlama, cerrahi alet ile müdahale etme ve ilaçla tedavi etme. 23a/11/

k.+i 25b/1/, 26b/3/

keyyeteyn-i şağireteyn: (Ar.+Ar.) Her iki cerrahi – tıbbi müdahalenin yetersiz olması. 23b/2/

keyy-i ‘anbe: (Ar.+Ar. **keyy-i ‘anbiye**.) Şişliği dağlama.

k.+den 71b/8/

keyy-i aşikāre: (Ar.+Ar.) Yarayı açık bir şekilde dağlama.

k.+dür 12b/1/

keyy-i bağvī: (Ar.+Ar.) Meşe ağacı ile dağlama. 30a/3/

keyy-i bi’ d-devā-i ḥadīd: (Ar.+Ar.+Ar.) Demir vasıtasıyla yaranın iyileşmesini sağlayan dağlama türü. 3b/8/

k.+den 7a/11/

keyy-i bi’ d-devā: (Ar.+Ar.) Yaranın iyi olmasına sebep olan dağlama, demir bir aletle yakma. 3b/8/

keyy-i bi’ l-ḥadīd: (Ar.+Ar.) Yarayı kızgın bir demirle dağlama. 6b/9/

keyy-i bi’ n-nār: (Ar.+Ar.) Yarayı kızgın ateşle dağlama. 3a/9/, 52a/9/

k.+dur 12a/2/

keyyid: (Ar.) Cerrah alet kullanılarak ameliyat etme. 29b/6/

keyy-i devā: (Ar.+Ar.) Yaranın iyi olmasına sebep olan dağlama, demir bir aletle yakma.

k.+dur 2b/3/

keyy-i ecved: (Ar.+Ar.) Daha iyi olan yarayı dağlama yöntemi.

k.+dür 109b/11/

keyy-i eḳall: (Ar.+Ar.) Az dağlama, az ilaçlama. 33a/2/

keyy-i kebîre: (Ar.+Ar.) Büyük bir demir aletle yarayı yakma. 23b/8/

k.+yi 24a/3/

keyy-i keşîre: (Ar.+Ar.) Bir demir aletle yarayı yakma çeşitleri. 23b/8/

k.+yile 19a/4/

keyy-i leyy: (Ar.+Ar.) Yarayı ateşle dağlayarak ilaç yapma.

k.+den 54b/10/

keyy-i marîz: (Ar.+Ar.) Hastalıklı olan bölgeyi dağlama, demir bir aletle yakma.

k.+uñ 8b/1/

keyy-i nâr: (Ar.+Ar.) Ateş ile yarayı dağlama. 3b/5/

k.+dur 2b/3/

keyy-i ser: (Ar.+Ar.) Baş bölgesinde oluşan yarayı dağlama. 36b/9/

keyyit: (Ar.) Cerrah alet kullanılarak ameliyat etme.

k.+in 19a/6/

keyy-i vâhîde: (Ar.+Ar.) Yarayı tek seferde dağlama. 26a/10/

k.+nüñ 19a/6/

k.+yi 18b/9/

k.+yile 33a/2/

keyy-i vâhîde-i sikkîniyye: (Ar.+Ar.+Ar.) Yarayı tek uçlu aletle dağlama. 26b/11/

keyy-i verек: (Ar.+Ar.) Kalça kemiği üzerindeki yarayı dağlama.

k.+de 27a/7/

kez: Kez, defa. 5a/10/, 9a/6/, 11a/11/, 29b/4/, 46b/8/, 47a/7/, 59a/1/, 62b/7/, 72b/1/, 73a/2/, 73b/3/, 73b/8/, 73b/10/, 76a/8/, 88b/11/, 97b/1/

ķibāl: (Ar.) 1. Karşılaştırma, kontrol etme. 2. Hareket, davranış biçimi. 3. Hiza, doğru bir çizgi üzerinde bulunma durumu. 89a/8/

ķ.+a 22b/3/

ķ.+ı 22a/2/, 61a/4/, 101a/2/

ķ.+ından 35a/3/, 95a/5/

ķibālagu: (Ar.) Cerrahi işlemin başlangıcı. 22b/2/

ķibāl-ı mefā: (Ar.+Ar. ķibel-i mefā.) Bağırsak hizasında.

ķ.+dan 87b/8/

ķıdr-ı matti': (Ar.+Ar.) Sündürme, germe miktarı.

ķ.+dür 72a/7/

ķıfārāt: (Ar.) Omurgalar.

k.+ı 34b/2/

kı1: Bazı hayvanların derisinde, insan vücudunun belli yerlerinde çıkan, üst deri ürünü olan ipliksi uzantı. 8b/1/, 8b/2/, 9a/9/, 12b/4/, 21a/11/, 21b/1/, 51a/9/, 51a/10/, 52a/6/, 53a/11/, 53a/11/, 63a/7/, 94a/5/

q.+a 112a/6/

q.+1 12b/2/, 28b/11/

q.+ını 12b/6/, 42b/10/

q.+uñ 11b/2/

kı1-: Etmek, yapmak. 14b/3/, 17a/6/, 18b/6/, 29b/10/, 39b/6/, 47b/1/, 48b/10/, 53a/8/, 62b/5/, 64a/10/, 65b/9/, 68a/11/, 104b/5/, 104b/5/, 108b/9/, 111a/3/

q.-a 40a/11/, 43b/10/, 43b/10/, 54a/1/, 63b/10/, 63b/11/, 73b/9/, 85a/2/

q.-asın 32b/2/, 32b/2/, 52a/10/, 53b/8/, 82a/7/

kı1ba: (Ar.) 1. Sakaların içinde su taşıdıkları ağzı dar, altı geniş, deriden yapılmış kap, su kabı, matara. 2. 13 bin dirhemlik bir kab.

q.+y1 61b/3/

kı1rık: Otuz dokuzdan sonra gelen sayının adı. 14b/2/, 32b/4/, 32b/6/, 59a/3/

kı1sa: 1. Boyu, uzunluğu az olan, uzun karşıtı. 2. Az süren, uzun olmayan. 3a/2/, 67a/5/, 112a/4/

kı1salık(ğ): Kısa olma durumu.

q.+1 27a/8/

kı1ş(ı)m: (Ar.) Parçalara ayrılmış bir şeyin her bölümü, bölük, kesim.

q.+1 106a/1/

kı1şr: (Ar.) Kabuk. 6b/3/

kı1t: (Ar.) Yassı ve büyük olan ok temreni.

q.+1 110b/2/

kı1yām: (Ar.) 1. Kalkma, ayağa kalma, ayakta durma. 2. Karşı durma, ayaklanma. 3. Bir işe kalkışma, teşebbüs. 30b/3/, 93b/6/

kı1yās: (Ar.) Benzetmek, karşılaştırmak, mukayese. 16b/1/

q.+1 93b/3/

kı1yğal: (Ar.) Pörtlek, gözdeki pörtlek. 59b/5/

kı1z-: Isıtılan veya ısınan bir nesnenin sıcaklığı çok artmak.

q.-malıyın 45b/1/

kı1zıl: Kızıl, kırmızı. 42b/6/, 57b/8/

kı1zıllık: Kızıl olma durumu veya kızıl renkte yer. 29b/10/

ki: (Far.) Ki, ki edatı. 1b/6/, 2a/4/, 2a/6/, 2a/6/, 2a/7/, 2a/8/, 3a/3/, 3b/1/, 3b/5/, 3b/6/, 3b/7/, 3b/8/, 3b/9/, 4a/1/, 4a/2/

4a/5/, 4a/11/, 4b/2/, 4b/11/, 5b/1/, 5b/4/,
5b/7/, 5b/9/, 6a/3/, 6b/1/, 6b/2/, 6b/4/,
6b/8/, 7a/4/, 7a/8/, 7b/3/, 7b/7/, 7b/7/,
7b/9/, 8a/10/, 8b/3/, 9a/3/, 9a/4/, 10a/6/,
10b/6/, 11a/4/, 11b/2/, 11b/9/, 12a/4/,
12b/5/, 12b/7/, 12b/11/, 13a/3/, 13a/11/,
13b/2/, 13b/7/, 14a/6/, 14a/9/, 14a/10/,
14b/2/, 14b/3/, 14b/8/, 14b/11/, 15a/1/,
15a/2/, 15a/4/, 15a/6/, 15a/11/, 15b/1/,
15b/3/, 15b/4/, 16a/2/, 16a/3/, 16a/6/,
16b/1/, 16b/2/, 16b/3/, 16b/5/, 17a/1/,
17a/2/, 17a/3/, 17b/2/, 17b/8/, 18b/3/,
18b/7/, 19a/3/, 19a/7/, 19b/2/, 20a/7/,
20a/8/, 20b/4/, 20b/10/, 21b/8/, 21b/11/,
22a/1/, 22a/2/, 22a/3/, 22a/6/, 22b/2/,
23a/1/, 23a/6/, 23b/2/, 24a/1/, 25a/3/,
25b/3/, 25b/6/, 25b/10/, 26a/4/, 26a/5/,
26a/8/, 26a/10/, 27a/1/, 27b/8/, 27b/10/,
28b/4/, 29a/2/, 29a/4/, 29b/2/, 29b/5/,
29b/9/, 29b/10/, 29b/11/, 31b/4/, 31b/5/,
31b/9/, 32a/5/, 32a/9/, 32a/10/, 32a/10/,
32b/3/, 32b/4/, 33a/8/, 33b/4/, 34a/4/,
34a/5/, 34b/1/, 34b/6/, 34b/9/, 35a/1/,
35a/8/, 35b/3/, 37a/11/, 37b/2/, 37b/3/,
37b/5/, 38a/10/, 38b/2/, 39a/2/, 39a/6/,
39b/6/, 40a/4/, 40a/7/, 40a/9/, 40b/2/,
40b/9/, 41a/6/, 41a/8/, 41b/5/, 41b/8/,
43b/6/, 44a/1/, 44a/11/, 44b/4/, 45a/10/,
45b/2/, 46b/4/, 46b/8/, 47b/5/, 47b/11/,
48a/1/, 48b/1/, 48b/8/, 48b/8/, 51a/2/,
51a/6/, 51a/9/, 51a/11/, 51b/5/, 51b/8/,
51b/11/, 52a/1/, 52a/3/, 52a/5/, 52a/10/,
52b/11/, 53a/11/, 53b/7/, 53b/8/, 54b/3/,

54b/4/, 55a/1/, 55a/3/, 55a/4/, 55a/4/,
56a/2/, 56a/5/, 56a/9/, 56a/10/, 56b/1/,
56b/5/, 56b/11/, 57a/3/, 57a/11/, 57b/6/,
57b/11/, 58a/9/, 58a/11/, 58b/6/, 59a/2/,
59a/11/, 59b/11/, 60b/4/, 60b/5/, 61a/1/,
62a/8/, 62b/2/, 62b/4/, 62b/5/, 63a/9/,
63a/11/, 63b/1/, 63b/2/, 64b/10/, 65a/3/,
65b/1/, 66b/4/, 66b/8/, 66b/10/, 67a/4/,
68a/5/, 68b/10/, 69a/1/, 71b/6/, 71b/6/,
72b/2/, 72b/4/, 73a/4/, 73a/6/, 73b/8/,
73b/10/, 74b/2/, 74b/8/, 74b/9/, 75a/11/,
75b/1/, 75b/9/, 76b/6/, 76b/8/, 77b/3/,
77b/4/, 78a/7/, 78a/9/, 78b/1/, 79b/6/,
79b/7/, 80a/9/, 80b/8/, 80b/11/, 81a/5/,
81b/2/, 81b/3/, 82b/11/, 83a/1/, 83a/8/,
83b/4/, 83b/6/, 84b/4/, 84b/8/, 84b/11/,
86b/11/, 87a/1/, 87b/8/, 88b/4/, 88b/7/,
88b/9/, 88b/10/, 89a/3/, 89a/6/, 89b/4/,
89b/10/, 91b/10/, 92a/3/, 92b/3/, 92b/4/,
92b/5/, 93b/3/, 95a/8/, 95a/8/, 95b/4/,
97a/6/, 97a/8/, 98a/6/, 98a/7/, 98a/8/,
98a/11/, 99a/2/, 99b/5/, 100a/3/,
100a/4/, 100a/5/, 100a/6/, 100b/11/,
101a/1/, 101a/5/, 101b/6/, 101b/11/,
103a/2/, 104a/7/, 104b/7/, 105a/1/,
105a/9/, 106b/5/, 107a/6/, 107a/8/,
107b/11/, 108a/10/, 108b/4/, 108b/6/,
108b/8/, 109a/7/, 110a/10/, 111a/2/,
111a/6/, 111b/3/, 111b/4/, 111b/5/,
112a/9/

ķibār: (Ar.) Büyük. 35a/11/, 81a/2/,
101a/7/

ķ.+da 75b/1/

ķ.+dur 81b/6/, 82a/9/, 82b/5/,
82b/8/

ķ.+ı 32b/2/

ķiber: (Ar.) Būyūklūk, yaşıllık,
olgunluk.

k.+dūr 13b/4/

ķibrit: (Ar.) Bir ucu sūrtūnme sonucu
yanabilecek birleşimde olan küçük tahta
veya karton parçası. 35b/3/

ķifeyn: (Ar. keffeyn.) İki avuç içi, iki
elin çukuru.

k.+ūñ 43a/4/

ķim: Ki. 1b/3/, 1b/11/, 2a/10/, 2b/2/,
3a/1/, 3a/6/, 3a/6/, 3a/8/, 3a/10/, 3a/10/,
3b/2/, 3b/2/, 3b/4/, 3b/10/, 3b/11/, 4b/5/,
4b/8/, 4b/9/, 5a/5/, 5a/6/, 5a/7/, 6a/8/,
6b/10/, 7a/5/, 7b/1/, 7b/4/, 7b/4/, 8a/1/,
8a/2/, 8a/8/, 8a/10/, 8b/4/, 8b/7/, 8b/9/,
9a/1/, 9b/9/, 10a/1/, 11a/5/, 11a/7/,
12a/2/, 12a/3/, 12a/10/, 12a/11/, 12b/1/,
12b/5/, 13a/11/, 13b/4/, 13b/9/, 13b/11/,
14a/2/, 14a/4/, 14a/8/, 14b/4/, 15b/8/,
16a/1/, 16b/4/, 17b/5/, 17b/11/, 18a/7/,
18a/9/, 19b/3/, 19b/10/, 20b/5/, 21b/1/,
21b/3/, 21b/10/, 22a/2/, 22b/7/, 24a/7/,
24b/6/, 24b/8/, 24b/10/, 25a/10/, 25b/4/,
25b/6/, 25b/7/, 26a/3/, 26a/3/, 26a/9/,
26b/4/, 26b/8/, 27b/11/, 28a/2/, 28a/2/,
28b/11/, 29a/1/, 29a/9/, 29b/1/, 29b/8/,

30a/8/, 31a/1/, 32a/11/, 32b/1/, 33b/5/,
34a/6/, 34b/4/, 34b/11/, 35a/6/, 36a/5/,
36b/1/, 36b/6/, 37b/4/, 37b/10/, 38b/1/,
38b/4/, 39a/1/, 39a/3/, 39a/5/, 39b/7/,
40a/1/, 40a/5/, 40a/10/, 40b/1/, 40b/4/,
40b/6/, 41a/6/, 41a/10/, 41b/9/, 42a/2/,
42a/5/, 42a/7/, 42a/10/, 42b/5/, 43a/2/,
43a/7/, 43a/10/, 43a/11/, 43b/7/, 44b/1/,
44b/5/, 44b/6/, 45a/2/, 45a/8/, 45b/4/,
46a/3/, 46a/9/, 46a/11/, 49b/5/, 50b/3/,
50b/11/, 52b/6/, 54a/9/, 54b/1/, 55b/10/,
56a/4/, 57b/8/, 58b/5/, 59a/4/, 59b/2/,
61a/11/, 61b/1/, 61b/3/, 61b/9/, 62a/3/,
62b/6/, 62b/8/, 64a/1/, 64a/7/, 64b/6/,
65b/6/, 65b/11/, 66a/1/, 66a/8/, 66b/6/,
67a/1/, 67b/3/, 67b/4/, 68a/2/, 69a/7/,
71a/4/, 71a/6/, 71b/1/, 74a/10/, 74b/4/,
74b/5/, 74b/10/, 75a/5/, 76a/2/, 78b/6/,
79a/1/, 79a/10/, 80a/3/, 81a/10/, 81b/2/,
82a/1/, 82b/1/, 82b/4/, 82b/7/, 83b/8/,
85a/7/, 85a/8/, 85b/1/, 87a/5/, 88a/9/,
88a/10/, 88b/5/, 90a/2/, 90b/5/, 90b/9/,
90b/9/, 91a/5/, 91a/5/, 91a/11/, 91b/3/,
91b/4/, 92a/8/, 92b/11/, 93b/4/, 94a/3/,
94a/11/, 94a/11/, 94b/8/, 95b/1/, 96a/9/,
96b/4/, 96b/6/, 96b/7/, 97a/3/, 97a/9/,
97b/11/, 98a/1/, 98a/3/, 98a/7/,
100a/10/, 101b/4/, 101b/5/, 101b/9/,
102b/8/, 103b/6/, 104b/10/, 105a/1/,
105a/5/, 106a/4/, 106a/9/, 106b/1/,
106b/2/, 107b/4/, 107b/7/, 107b/10/,
108a/4/, 108a/9/, 108b/1/, 108b/6/,

109b/3/, 109b/4/, 110a/2/, 110a/2/,
110b/2/, 110b/9/, 111a/9/

k.+iyle 24a/8/

k.+ne 60b/4/

kimesne: Kimse. 3b/1/, 3b/2/

k.+ki 63b/7/

k.+kim 2a/5/, 19b/2/, 27b/11/,
27b/11/, 37b/10/, 38b/10/, 38b/11/,
39a/9/, 39a/10/, 43a/9/, 52a/3/, 100a/7/,
110a/3/, 110a/10/

k.+kimdür 13b/5/

k.+nüñ 4b/8/

k.+nüñki 4a/6/

k.+ye 20b/9/

kimse: Herhangi bir kişi, kim olduğu
bilinmeyen kişi. 62b/9/, 69a/8/, 80a/3/,
96a/3/

k.+de 78a/1/

ķirūt: (Ar. **ķayrūtī.**) Birçok bitkinin
dövülmesiyle terkip edilen merhem.

ķ.+ıla 15a/6/

kise: (Far.) Kase, çanak.

k.+den 77a/5/

ķişi: 1. Kadın veya erkeğe verilen genel
ad, şahıs, zat, nefer. 2. Çekimli fiillerde
ve zamirlerde konuşan, dinleyen, sözü
edilen varlık, şahıs. 2a/8/

ķitāb: (Ar.) Ciltli ve ciltsiz olarak bir
araya getirilmiş, basılı veya yazılı kağıt
yaprakların bütünü. 1b/4/, 38a/9/, 63b/7/

k.+ı 27b/9/

k.+ından 10a/8/

ķitāb-ı fālic: (Ar.+Ar.) Vücudun bir
kısını veya her tarafını tutmaz hale
koyan hastalığa yönelik kitap. 10a/2/

ķitāb-ı zehrāvī: (Ar.+Ar.) Ebu'l-Kasım
Ez-Zehrāvī'nin yazmış olduğu cerrahi
müdahaleleri anlattığı bir tıp kitabı.

k.+den 1b/3/

ķivīr-: 1. İçine veya arasına girmesini
sağlamak. 2. Bir yere girmesini
sağlamak, içeri almak. 3. Bıçak, çakı,
iğne vb. batırmak, saplamak. 29b/3/,
45b/6/, 51a/5/, 60a/7/, 66b/5/, 67b/3/

k.-e 15b/1/, 46b/3/, 51a/8/,
52b/8/, 72a/10/, 73a/7/

k.-esin 46b/7/, 62a/6/

k.-mek 73a/7/

ķo-: Bırakmak. 9a/1/, 15b/8/, 17a/6/,
17a/7/, 27b/7/, 37a/7/, 45b/5/, 51b/3/,
51b/5/, 54a/7/, 55a/8/, 55b/4/, 59a/3/,
59b/6/, 59b/6/, 61a/7/, 66a/10/, 67b/2/,
68a/11/, 69a/1/, 69a/10/, 71a/11/,
78a/11/, 85b/8/, 91a/9/, 109a/11/,
109b/5/

ķ.-duğından 45a/6/, 100b/10/

ķ.-duğundan 15b/8/

ķ.-mağa 79b/7/

ķ.-sağ 59b/1/, 100b/7/

ķol: İnsan vücutunda omuz başından parmak uçlarına kadar uzanan bölüm.

ķ.+larını 20a/3/

ķob-: *bknz.* **ķop-**

ķ.-sa 66a/9/

ķop-: 1. Herhangi bir yerinden ikiye ayrılmak. 2. Yerinden ayrılmak.

ķ.-a 35b/3/

ķopar-: Kopmasını sağlamak, kopmasına yol açmak. 36b/1/

ķ.-a 14b/6/, 67b/1/

ķ.-duğından 67a/1/

ķ.-ur 36a/5/

ķorkķ-: 1. Korku duymak, ürkmek, dehşete kapılmak. 7b/6/, 101a/9/

ķ.-acaķ 41a/4/, 85b/4/

ķ.-ar 87a/11/

ķ.-asın 2a/8/, 57b/5/

ķ.-duğı 32a/4/

ķ.-sa 33a/10/, 34a/9/

ķ.-uban 69b/6/

ķorkķu: Endişe, korku. 3b/4/

ķorkķud-: Korkmasına yol açmak. 65a/9/, 84a/2/, 84a/8/

ķ.-a 2a/8/

ķoy-: Koymak, bir şeyi bir yere bırakmak, belli bir yere yerleştirmek.

ķ.-a 5a/4/, 5a/4/, 5b/2/, 5b/3/, 5b/3/, 6b/7/, 7a/3/, 7a/6/, 7a/6/, 7b/2/, 10a/8/, 12a/5/, 12b/3/, 12b/7/, 13a/1/, 13a/1/, 13a/2/, 13a/10/, 13b/8/, 13b/10/, 14a/7/, 14a/10/, 14b/1/, 14b/1/, 14b/9/, 16a/9/, 17a/4/, 17a/4/, 18a/3/, 27b/3/, 28b/8/, 28b/10/, 29b/7/, 30a/1/, 41b/11/, 42a/1/, 43b/11/, 51a/5/, 52a/3/, 58b/10/, 59b/10/, 60a/1/, 60a/10/, 61b/10/, 62b/9/, 64a/2/, 64b/10/, 65b/2/, 66b/3/, 68a/6/, 69b/9/, 70a/7/, 71b/5/, 76a/11/, 81a/4/, 82b/8/, 103b/2/, 103b/7/, 108b/5/, 112a/6/, 112a/9/

ķ.-alar 62a/1/

ķ.-asın 16a/11/, 20b/4/, 32a/6/, 52b/3/, 57b/11/, 82b/1/

ķ.-ub 12a/7/

ķoyun yağı: Koyun yağı.

ķ.+ığı 10a/10/

ķudret: (Ar.) Güç, erk, erke, iktidar.

ķ.+i 90b/7/

ķulak(ę): Başın her iki yanında bulunan işitme organı. 40a/10/, 46a/11/, 47b/7/, 47b/11/

ķ.+a 44b/9/, 46b/7/, 47a/2/,
48a/2/

ķ.+ı 45a/3/, 45a/7/, 45b/10/,
48a/6/, 84a/1/

ķ.+ını 46a/10/

ķ.+uğ 8a/3/, 8a/5/, 8b/3/, 18a/1/,
45a/6/, 45b/1/, 45b/6/, 46a/11/, 46b/3/,
48a/7/, 48a/9/, 48a/11/, 48b/6/

ķ.+da 7b/10/, 8a/6/, 45a/2/,
45a/3/, 45b/10/, 47a/6/, 47b/4/, 48a/11/,
48b/3/

ķ.+dadur 46b/4/

ķ.+dan 40b/5/

ķ.+dandur 8a/11/

ķ.+ları 77b/4/

ķ.+larınuğ 47b/9/

ķunt: (Far.) 1. Dayanıklı, kalın, sert Şey.
2. Sağlıklı, sağlam yapılı. 8a/3/

ķur-: 1. Bir Şeyi oluşturan parçaları
birleŐtirerek bütün durumuna getirmek,
monte etmek. 2. Hazırlamak.

ķ.-ıb 59a/9/

ķurak: Nem tutmayan, çabuk
kuruyuveren.

ķ.+ı 76a/4/

ķurb: (Ar.) 1. Yakın olma, yakınlık.
2. Bөгür, karnın yumuŐaklıęına kadar
olan yer.

ķ.+ıla 107a/4/

ķ.+ında 50a/2/, 50a/2/, 51a/5/

ķurd: Yumuşak vücutlu, uzun gövdeli,
omurgasız, bacaksız, ayaksız veya çok
ilkel ayaklı küçük hayvan. 16a/4/

ķuri: Suyu, nemi olmayan, yaş ve nemli
karşıtı. 72b/11/

ķuŐ: Yumurtlayan omurgalılarından,
akciğerli, sıcakkanlı, vücudu tüylerle
örtülu, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı
uçucu hayvanların ortak adı. 67b/3/,
67b/4/

ķ.+lar 45b/4/

ķuŐe: (Far.) 1. Kesici araçları bilemeye
yarayan bir çeşit taş, bileği taşı. 2. Dört
yönden her biri. 74a/2/

ķuŐür-ı haŐen: (Ar.+Ar.) Sert ve katı
olan kabuklar, kısırlar.

ķ.+den 65b/6/

ķuŐın: Pamuk. 45b/5/, 84a/9/

ķuŐın balı: Pamuktan yapılan bir bal
türu. 78b/6/

ķ.+la 42a/1/, 84a/8/, 44b/2/

ķ.+dan 46a/10/

kuṭruba: (Ar.) Genital bölge ve mukozada enfeksiyon yapabilen, siğil şeklinde kitle oluşumuna neden olan ve kanserle ilişkisi kesin olarak saptanmış olan virüs. 86b/2/

kuṭūrāt: (Ar.) Göz damlası. 47a/1/

ḳ.+ı 47a/8/

kuvā-yı māsike: (Ar.+Ar.) Zapteden, yapışan fiziksel güçler.

ḳ.+yi 23a/5/

kuvvet: (Ar.) Kuvvet, güç. 33a/5/, 66a/11/, 75b/9/, 112a/7/

ḳ.+ce 5a/2/

ḳ.+i 16a/10/, 40b/7/, 45b/9/, 89a/10/

ḳ.+ile 61a/9/

kuvveteyn: (Ar.) İki taraflı kuvvet. 88a/8/

küçükük: Çok küçük. 28b/10/, 39b/1/, 53a/11/, 79a/7/, 90a/9/

küçüküklük(g): Çok küçüklük.

ḳ.+i 33a/5/

küçük: Boyutları, benzerlerinininkinden daha ufak olan, mikro, büyük karşıtı. 49a/11/

köhne: (Far.) Eski, eskimiş. 101b/7/

küllü: *krş.* küllü.

ḳ.+si 2b/8/, 25b/10/, 38b/6/

ḳ.+sinde 9b/1/

ḳ.+sinden 8a/3/

küllü: (Ar.) Hep, hepsi. 64a/8/, 64b/8/, 93a/3/, 109a/6/

ḳ.+si 21b/8/, 27a/4/, 35b/1/,

35b/3/, 39b/9/, 69a/11/, 85a/8/, 92a/3/, 97b/2/, 99a/10/, 104a/6/

ḳ.+sin 52b/9/, 72a/6/

ḳ.+sinde 76b/8/

ḳ.+sine 104b/6/

ḳ.+sini 20a/9/, 20b/7/, 20b/8/, 24a/11/, 24b/3/, 26a/11/, 26a/11/, 28b/1/, 51b/8/, 57a/9/, 58a/11/, 62a/9/, 73b/4/, 78b/7/, 83b/4/, 85b/5/, 89b/11/, 96b/2/, 103b/9/, 107b/2/, 108b/2/

ḳ.+sinüj 87b/10/

küllü'l-laḥım: (Ar.+Ar.) İnsanlarda, hayvanlarda deri ile kemik arasındaki kas ve yağdan oluşan tabakaların hepsi. 63a/6/

kündes: (Far.) Achillea Ptarmica civanperçemi otu; kulağa giren suyun çıkarılmasında fayda sağlayan bir bitki. 46a/9/

küre: 1. Kazımak. 2. Açmak. 3. Genişletmek. 91b/9/

kürsi: (Ar.) 1. Ev içinde, içine ateş konularak, etrafında oturanların ısındığı küçük tandır. 2. Sandalye. 60b/6/, 95b/6/

kürsi-i mürtefi‘: (Ar.+Ar.) Yüksekçe bir sandalye. 104b/4/, 106a/2/

kütb: (Ar. **kütüb.**) Kitaplar. 1b/7/

k.+i 105a/6/

küviti ’ş-şakīki: (Ar.+Ar. **keveyte ’ş-şakīkah.**) 1. Yarılarak açılmış veya yarılarak oluşmuş çatlağın tedavi ve pansuman edilmesi. 2. Yarık olan yere cerrahi alet ile müdahale etme 7a/8/

-L-

lā-be’s: (Ar.) Beis yok, sakıncalı değil, zararsız.

l.+dür 49a/11/, 49b/3/

lā-büdd: (Ar.) 1. Gerekli, gerek, yararlı, lazım. 2. Gerekli olarak. 7a/11/

l.+dür 67b/7/, 106b/3/

lā-ḥadām: (Ar.) İşlerinde başarılı ve becerikli olamayan, muvaffakiyetsiz kişi. 38a/2/

lah(ı)m: (Ar.) 1. Et. 2. Kırık şeyi kuyumcunun yapıştırması. 3. Bir yerde ilişip kalmak. 42b/1/, 48a/6/, 49b/4/, 57b/6/, 59a/2/, 59b/2/, 63b/1/, 83b/1/, 88b/3/

l.+da 74b/2/

l.+dan 47b/10/, 63a/3/

l.+dur 111b/5/

l.+ı 43b/5/, 54a/11/, 63b/8/, 76a/11/, 83b/8/

l.+ile 89a/8/

lahm-ı ahmer: (Ar.+Ar.) Kırmızı et. 57a/5/

l.+ün 57a/9/

lahm-ı cild: (Ar.+Ar.) Deri eti. 84b/2/

lahm-ı nābit: (Ar.+Ar.) Ağaç ve nebat gibi yerden bitip büyüyen otların gövdeleri.

l.+den 95a/3/, 112a/11/

l.+dür 111b/10/

lahm-ı nā’ib: (Ar.+Ar.) Nöbet nöbet gelen sıtma hastalığının vücuda ilişip kalması. 87b/4/

lahm-ı serātāni: (Ar.+Ar.) Yengeç eti. 63a/2/

lahm-ı şemḥ: (Ar.+Ar. **lahm-ı semc.**) Hastalıklı, kötü haldeki et. 92a/2/

lahmiye: (Ar.) Damkoruğugiller, et beni.

l.+i 75a/6/

laḳat: *bknz.* **laḳt.** 55b/5/

laḳt: (Ar.) Dermek, toplamak. 57a/9/, 58a/5/

lakve: (Ar.) Ağız çarpılması, yüz felci.
8a/8/

lañif: (Ar.) Temiz, hoş giden, hoş.
48a/3/, 56a/1/, 62a/6/, 95b/2/

1.+dür 8b/7/

1.+i 6a/9/, 46a/7/

lañife: (Ar.) Yumuşak, hoş, güzel,
sevimli. 32b/2/, 36b/10/, 48b/11/

lāyık: (Ar.) Bir kimseye uygun olan,
yaraşan. 39a/1/, 84a/1/, 88b/9/, 96a/4/

lāyim: (Ar.) Azarlayan. 35b/9/

lāzım: (Ar.) Gerek, gerekli. 26b/2/,
93b/3/

lebs: (Ar.) 1. Giyecek şey. 2. İki şeyden
birbirinden ayırt edememe. 60b/8/,
80a/5/

ledağ: (Ar.) Böcek, haşerat sokması.
13a/5/

leğat: (Ar. *lift.*) Kılçık.

1.+ı 72b/10/

lehāh: *krş.* **lehā.** 72b/1/, 73b/8/

lehāhü: *krş.* **lehā.** 71b/7/, 72a/11/

lehā: (Ar.) Küçük dil.

1.+iñi 71b/5/

lekat: (Ar.) Behçet hastalığı, tekrarlayan
ağızda ve cinsel bölgede yaralar, deri,
göz, eklem, damar ve sinir tutulumuyla

seyreden iltihaplı bir romatizma
hastalıkları. 15b/6/

lem'ā: (Ar.) Parıltı, parlayış. 31b/9/

leşat: (Ar.) Diş etleri.

1.+da 15a/8/

leşsāt: *krş.* **leşat.** 65b/5/

leşet: (Ar. *leset.*) Diş eti. 16a/3/

levn: (Ar.) Renk, boya. Sıfat, nev, çeşit,
tür. 69b/7/

1.+i 31a/1/, 34b/6/, 69b/5/,
79b/11/, 80a/9/, 86a/4/, 87a/8/, 87a/8/,
90b/7/

1.+ile 80b/4/, 92a/5/

1.+inden 78a/2/

levn-i cesed: (Ar.+Ar.) Cesedin rengi.
105a/8/

levn-i verem: (Ar.+Ar.) Verem çeşitleri.
105a/7/

levze: (Ar.) Bademcik.

1.+de 70a/4/

levze-i vāhıde: (Ar.+Ar.) Bir tek badem.

1.+yi 70b/1/

levzeneyn: (Ar.) Bademcikler, iki
bademcik.

1.+de 79a/5/

levzeteyn: (Ar.) Bademcikler, iki bademcik. 69b/3/

1.+den 70b/5/

1.+ide 71a/6/, 71a/8/

leyişe: (Ar. lese.) Diş eti. 66a/11/

leyn-i ğayr-i kemül: (Ar.+Ar.+Ar.) Rengi bozulmuş olan.

1.+dür 63a/3/

lezi': (Ar.) Bazı hastalıkları tedavi etmek amacıyla bir bez üzerine yayılıp deri üzerine uygulanan, beden ısıyla vücuda yapışan, koyuca lapa; yakı. 28b/1/

lez': (Ar.) Yakmak. 28a/11/, 28a/11/

lezene-i keşire: (Ar.+Ar.) Bir çok bademcik.

1.+i 59b/9/

lih̄m: (Ar. lahm.) Et.

1.+ıda 88b/7/

libān: (Ar.) 1. Süt emzirme. 2. Kadın sütü, insan sütü. 64b/10/

lifetetiḥā: (Ar.) Gözün açılması için. 51b/10/

lihāh: (Ar. lehāt.) Küçük dil. 72a/3/

likin: *krş. lākin.* 83a/2/, 90b/6/, 96a/5/, 98b/10/, 106a/1/

liken: (Yun.) 1. Bir mantarla bir su yosununun ortak yaşamasıyla ortaya çıkan bitkilerin genel adı. 2. Kaşındırıcı bir deri hastalığı. 95b/4/

lin: (Ar.) Yumuşaklık ve mülayim olmak. 87b/2/, 87b/6/

1.+a 87a/8/

lisān¹-ḥaml: (Ar.+Far.) Sinirli yaprak otu. 34b/7/

loḳma: (Ar.) Ağza bir defada alınıp götürülen yiyecek parçası, sokum.

1.+i 72b/11/

lu'āb: (Ar.) Salya; bitki suyu. 12a/8/, 13b/10/, 71b/6/

luḥūm: (Ar.) Etler. 63a/1/, 63b/9/, 110a/1/, 110a/2/

1.+ı 111a/8/

luḥūm-ı şābite: (Ar.+Ar.) Yerinden oynamayan, sabit yerde ilişip kalma.

1.+ye 105b/4/

lūle: Baldırdaki içi boş kemik.

1.+i 87a/2/

luṭf: (Ar.) 1. Güzellik, hoşluk. 2. İyilik, iyi muamele. 56b/8/

1.+ıla 50b/3/

1.+i 23a/10/

luḏūḳ-ı fāḳī: (Ar.+Ar. luṭūḫ-ı akāḳī.)

Akasya ile temizlemek.

l.+den 59b/7/

-M-

mā: (Ar.) Su. 46b/6/, 71b/11/, 105a/1/

m.+de 104a/2/, 104b/7/

m.+dur 60b/9/

m.+nuḡ 104b/5/

ma'ā: (Ar.) Beraber manasında bir sözcük. 31b/6/, 32a/5/, 32a/10/, 107a/2/, 107a/4/, 107a/4/, 107a/5/, 109a/8/

m.+da 109a/7/

m.+dan 89b/5/

m.+i 106b/8/, 107a/6/, 107b/11/

m.+ya 89b/5/

ma'ābī: (Ar.) 1. Örtünmesi gereken yer, avret mahalli. 2. Ayıp.

m.+i 32a/3/

m.+yi 24b/3/

ma'ābiye: (Ar.) 1. Örtünmesi gereken yer, avret bölgesi. 2. Ayıp.

m.+de 107a/9/

ma'ālīk: (Ar.) Çengel.

m.+i 110b/6/

ma'amīr: (Ar. mesāmīr.) Çiviler.

m.+i 36a/6/

mā-ba'd: (Ar.) Bir nesnenin alt tarafı, arkası, ötesi, sonu, sonrası, devamı.

m.+ına 3b/9/

m.+ını 96b/6/

mā-baḳī: (Ar.) Geri kalan, kalan, artan. 35b/5/, 58a/11/

m.+nüḡ 63b/10/

m.+si 52a/4/

m.+sini 84a/3/

mābeyn: (Ar.) İki şeyin arası.

m.+i 42a/7/

mabṣa'ban: (Ar. maḳba'zan.) Kabzalı. 27b/2/

ma'cūn: (Ar.) Hamur kıvamına getirilmiş ilaç. 12b/9/, 71b/1/

ma'cūn-ı ramad: (Ar.+Ar.) Ramad adındaki bir tür ilaç.

m.+i 12b/9/

madālī: (Ar.) Kaslı kist.

m.+de 109a/1/

mā-dām: (Ar.) Çünkü, böylece olunca. 76b/8/

mādde: (Ar.) 1. Duyularla algılanabilen nesne. 2. Bir cismi oluşturan öge, öz. 3. Çıbanın içinde hasıl olan yara. 15b/3/, 61a/1/, 77b/4/

m.+de 3a/4/, 3a/4/	m.+e 48b/1/
m.+den 36b/8/	m.+ı 108b/5/
m.+i 59b/3/, 101b/10/	maḥbūb: (Ar.) Muhabbet edilen, sevilen. 59a/8/
m.+kim 36b/8/	maḥcema: (Ar.) Hacamat şişesi. m.+i 59b/11/, 59b/6/, 60a/1/, 60a/4/
m.+yiledür 3a/4/, 3a/5/	maḥcera: (Ar.) Göz çukuru. m.+i 63a/2/ m.+dur 76b/8/
maddesiz: (Ar.+Tr.) Madde bulunmayan. 3a/5/	maḥcur: (Ar.) Kısıtlı. 77a/11/
māddetü'l-ḥayāt: (Ar.+Ar.) Bir tür macun adı. m.+dur 38b/4/	maḥdūd: (Ar.) Sınırlanmış, çevrilmiş. 48a/4/
mā' de: (Ar.) Mide. m.+sinde 22b/3/	maḥiṭ: (Ar.) Dikişli. 83b/7/
māfaşala: (Ar.) Vücuttaki kemiklerin ekli olan oynak yerleri, eklemler. m.+i 52b/11/	maḥkeme: (Ar. muḥkeme.) Dayanıklı, kolay bozulmaz, yıkılmaz, stabil. m.+i 42a/1/
mafāşıl: (Ar.) Eklemler. m.+a 31a/8/ m.+ı 34a/1/	maḥmiye: (Ar.) Bir şeyi koruma, muhafaza ve himaye etme. m.+i 16b/1/, 17a/4/
mā-fazāla: (Ar.+Ar.) Fazla olan, fazlaca. 50b/3/	maḥmiyye: <i>krş.</i> maḥmiye. m.+nüñ 73b/3/
mafşal: (Ar.) Eklem, bendükçe. 43a/2/ m.+ınuñ 31a/3/	maḥmūd: (Ar.) Süt rengi veya soluk sarı renkli çiçekleri olan, çok yıllık, kalın köklü ve otsu bir bitki. m.+dan 39a/4/
mafşıl: (Ar.) Bedenin oynak yerleri, eklemler. 18b/10/	
mağmūs: (Ar.) Suyu daldırma. 92a/4/	

maḥmūm: (Ar.) Hummaya, sıtmaya tutulmuş, ateşli olan. 41b/10/

maḥrūt: (Ar.) Tabanı daire olup, yan kenarları bir noktada birleşen geometrik şekil, koni. 59a/8/

maḥv: (Ar.) Bitme, yok olma. 25a/10/, 76b/6/, 76b/10/, 77a/7/, 84a/5/, 84a/6/

m.+i 77a/2/

mā'ī: (Ar.) 1. Su cinsinden. 2. Akıcı, su renginde, mavi. 3. Katı ve sert olmayıp su gibi, akıcı olan. 30a/5/, 36a/9/, 39b/8/, 45a/1/, 46b/5/, 55a/6/, 55a/7/, 61a/1/, 99a/4/, 102a/3/, 103a/9/, 108b/9/

m.+ye 104b/3/

mā'ī-ı azb: (Ar.+Ar.) Tatlı, latif, hoş ve şirin olan içilecek bir çeşit sıvı.

m.+ıla 28b/2/

mā'ī bādīd: (Ar.+Ar.) Suyun az az akması.

m.+i 38a/4/

mā'ī bārid: (Ar.+Ar.) Soğuk sıvı.

m.+de 48b/5/

m.+i 76a/7/

m.+ile 68b/11/

m.+le 99a/2/

ma'īde: (Ar.) Mide. 19b/2/, 19b/3/, 22b/1/, 23a/8/, 23b/2/, 23b/6/, 25b/8/, 91a/4/

m.+de 19a/1/, 23a/9/, 23b/8/, 23b/8/

m.+dür 23a/6/

m.+nüñ 19b/1/, 21a/10/, 30a/9/, 34a/5/

m.+sinde 36b/5/, 72b/10/

mā'ī-fātır: (Ar.+Ar.) Ilık su. 44a/2/

mā'ī-ḥād: (Ar.+Ar.) Ilık su. 29a/2/

m.+iñ 28b/1/

mā'ī-ḥādd: *krş.* mā'ī-ḥād.

m.+iden 28a/9/

mā'ī-ḥār: (Ar.+Ar.) Sıcak su.

m.+da 110b/3/

mā'ī-ḥārr: *krş.* mā'ī-ḥār. 71b/1/

m.+ıla 41a/5/

mā'ī-bārid: (Ar.+Ar.) Soğuk su.

m.+ile 70b/3/

mā'ī-nāzile: (Ar.+Ar.) İnme, felç gibi hastalıklara sebep olan sıvı, su benzeri madde. 60b/5/

mā'ī-nezül: (Ar.+Ar.) Nüzül, felç hastalığı yol açan sıvı, su benzeri madde. 60b/10/

mā³-i verd: (Ar.+Ar.) Gül suyu.

m.+ede 94a/6/

m.+ile 68b/11/

mā³’iye-i beyza: (Ar.+Ar.) Bir cismin suyla birleşmesiyle veya bazı madenler üzerinde suyun etkisiyle oluşan bileşik beyaz renkteki hidrat. 102a/2/

mā³-i yūmi: (Ar.+Ar.) Bütün su cinsinden maddeler.

m.+nüñ 73b/4/

māk: (Ar.) 1. Göz pınarı. 2. Gözün köşesindeki kızılca et parçası.

m.+da 61a/8/

m.+dan 60a/7/

maḳābız-ı ḡalīze: (Ar.+Ar. **mebāzı^c-ı ḡalīze.**) Kalın, kaba neşterler.

m.+yi 67a/8/

maḳ^c ad: (Ar.) Oturak yeri, anüs.

m.+a 74b/1/, 74b/8/, 97a/5/, 98a/3/, 98a/5/, 103b/7/

m.+adan 95b/9/

m.+asına 100b/6/

m.+ında 97b/7/

maḳāle: (Ar.) Bölüm, kısım. 2b/2/

maḳāle-i ‘āşirā: (Ar.) Onuncu bölüm.

m.+i 1b/3/

maḳām: (Ar.) Makam, yer. 11a/3/, 60b/3/

maḳaş: (Ar.) Bir eksen çevresinde dönebilecek biçimde çapraz eklemlenmiş, birbirine bakan yüzleri keskin iki çelik lamadan oluşmuş, arasına yerleştirilen herhangi bir şeyi kesmeye yarayan araç. 93a/4/, 94a/10/, 98a/9/

m.+ı 54a/5/, 93b/6/

maḳdeḥ: (Ar.) Kadeh şeklindeki cerrahi bir alet. 61a/10/, 61b/6/, 62a/1/

m.+dür 62b/9/

m.+i 61a/7/, 61a/9/, 61a/11/, 61b/3/, 61b/7/, 61b/8/, 62a/6/

maḳdeḥ-i mecūf: (Ar.+Ar.) Orta kısmı boş olan kadeh şeklindeki cerrahi alet. 62b/8/

maḳdem: (Ar.) Dönüp gelme; gelme.

m.+inde 40a/2/

m.+ini 39a/4/

maḳdeneyn-i şaḡireteyn: (Ar.+Ar. **muḳaddeteyn-i şaḡireteyn.**) Cetvel şeklinde olup kesme işleminde kullanılan cerrahi alet. 42a/10/.

m.+e 42a/10/

māḳi: (Ar.) Göz pınarı.

m.+nüñ 55b/11/

maḳ-i asfer: (Ar.+Ar.) Gözün köşesindeki kızılca et parçası.

m.+üñ 50a/2/

māḳ-i aṣḡar: (Ar.+Ar.) Daha küçük göz pınarı.

m.+e 52b/2/, 52b/7/

māḳ-i ekber: (Ar.+Ar.) Daha büyük göz pınarı.

m.+den 52b/1/, 52b/7/, 55b/3/

m.+üñ 50a/2/

māḳ-i eyemen: (Ar.+Ar.) Sağ tarafta yer alan göz pınarı.

m.+edek 54a/5/

māḳ-i eyser: (Ar.+Ar.) Sol tarafta yer alan göz pınarı.

m.+den 54a/5/

māḳ: (Ar.) Göz pınarı.

m.+ı 56a/1/

maḳṣ: *krş.* **maḳaṣ.** 58a/8/

m.+a 70a/6/

m.+ıla 68a/4/, 93a/11/, 95b/4/

maḳṣ-ı laṭif: (Ar.+Ar.) Tedavide kullanılmaya uygun, elverişli olan makas. 58a/6/

maḳṣ-ı ṣaḡir: (Ar.+Ar.) Küçük, ufak olan makas. 56a/1/, 57b/1/

maḳṣ-ı sebl: (Ar.+Ar.) Bıyık makasına benzeyen cerrahi bir alet.

m.+i 57b/1/

maḳṭaʿ: (Ar.) Kesilen yer, kesinti yeri. 54a/9/, 70b/2/

m.+dan 54a/9/

m.+uñ 40b/2/

maḳṭūʿ: (Ar.) Kesilmiş, kat olunmuş.

m.+ada 24a/1/

maʿkūse: (Ar.) Tersine dönmüş, aksetmiş, başaşağı çevrilmiş, zıddı. 36a/6/

maḳusıṭa: (Ar. **mutavassıṭa.**) Ortalama. 31a/4/

māl: (Ar.) İnsan gereksinimlerini doğrudan veya dolaylı olarak karşılama özelliğine sahip her türlü nesne.

m.+ı 38b/11/

maʿlaḳ: (Ar.) 1. Yüz. 2. Çene. 3. Alt dudak. 4. Burun deliklerinin yanlarındaki etli kısım.

m.+a 80a/4/

m.+ı 105b/2/, 105b/3/, 106a/3/

maʿlem: (Ar.) Eser, iz, nişan, alamet. 88a/1/

m.+dür 5a/7/

mālḡulyā: (Ar.) Karasevda, kuruntu.

m.+y1 76b/10/

mālīḥ: (Ar.) Tuzlu. 55a/6/

ma' lim: (Ar. **ma' lem.**) İşaret, alamet, iz. 50a/4/

ma' amā: (Ar.) Beraber, birlikte. 48a/10/

ma' nā: (Ar.) 1. Anlam, kavram, mefhum, bir sözün ifade ettiği şey. 2. İç, batın, ruh, suret. 3. Rüya, düş. 4. Gerçek, sır, marifet.

m.+s1 94b/8/

m.+sını 1b/8/

manḳa: (Ar. **minḳa.**) Cerrahi işlemlerde kullanılan buhar aleti.

m.+i 68b/8/

manzar: (Ar.) 1. Bakılan yer, görülen yer. 2. Görünüş, görünüm, göz önü. 3. Yüz, sima, çehre. 4. Gözbebeği.

m.+ın 110a/2/

manzara: (Ar.) 1. Bakışı, dikkati çeken her şey. 2. Görünüş. 3. Durum. 111b/1/

m.+dur 27b/10/

m.+i 64a/10/

marāḳ-ı baṭın: (Ar.+Ar.) Karın bölgesindeki yumuşak bölge.

m.+dan 106b/7/

m.+ı 102b/3/

marāz: (Ar.) Hastalık. 41a/3/, 57b/10/, 86a/1/

m.+a 4b/11/

m.+ada 3b/9/

m.+da 3a/9/

m.+dan 38b/10/

m.+ı 2a/7/, 4a/6/, 38a/10/, 38b/11/, 103a/6/

marāz-ı zenbī: (Ar.+Ar.) Hastalıktan kaynaklanarak ortaya çıkan uygunsuz hareket, çirkin, yakışsız davranış, kusur. 111b/7/

marāzi-i ḳıbāl: (Ar.+Ar.) Ebelik alanında karşılaşılabilecek hastalıklar.

m.+ı 39a/1/

marīz: (Ar.) Hasta, hastalıklı, sayrı.

m.+uḡ 3b/3/, 36b/6/

ma' rife: *krş.* **ma' rifet.**

m.+nüḡ 39a/4/

ma' rifet: (Ar.) 1. Ustalık, hüner, uzmanlık. 2. Uygun olmayan, hoş gitmeyen, can sıkıcı iş veya davranış. 3. Bilim, bilgi.

m.+i 93a/3/, 102a/8/, 112a/3/

maş: (Ar.) 1. Yeyni, hafif kimse. 2. Emme, emerek içine çekme, soğurma. 62b/8/

ma' şam: (Ar.) Duracak yer.

m.+ında 86a/2/

maş' aşat: (Ar.) Çifte koşulan öküzleri yürütmek için kullanılan, ucuna nodul çakılmış uzun değnekler. 101a/4/

māşim: (Ar. **me'āşim.**) Kusurlar, arızalar.

m.+i 102b/10/

maşl: (Ar.) 1. Sütün içinde tabii olarak bulunan ve pıhtılaştığı zaman ayrılan su, yoğurt suyu. 2. Hücre yenilenmesini hızlandıran, deriyi besleyen, su kaybını, cildin solunumunu ve doğal savunmasını kuvvetlendiren sıvı, serum.

m.+ıla 104b/7/

maşlebeyn: (Ar.) Germek, gerilmiş.

m. 88a/10/

maşmağa: (Ar. **muşmite.**) 1. İçi dolu olan ve dışı kaplama olmayan. 2.

Katışksız. 14a/4/

maşş: (Ar.) Emmek. 47a/6/

m.+ı 47a/6/

maştiğa: (Ar. **maştiğe.**) Damla sakızı. 9a/8/

maşî: (Ar.) Yürüyen, yürüyücü.

m.+dür 44b/11/

maşbüḥ: (Ar.) Kaynatılmış, haşlanmış haldeki ilaç.

m.+a 94a/6/

māteḳaddem: (Ar.) 1. Geçmiş zaman, mazi. 2. Önceleri. 3. Geçen şey. 22b/5/, 58b/4/

m.+de 9a/2/, 109a/11/

māteḳaddüm: *krş.* **māteḳaddem.** 52a/9/

maşf: (Ar.) Söndürülmüş. 12b/8/

ma' tite: (Ar. **mağtiye.**) Kapak. 73b/9/

mā-yenbağî: (Ar.) Buna uygun olarak. 24a/7/, 63a/9/, 90b/4/

māyil: (Ar.) 1. Bir yana eğilmiş, eğik, eğri. 2. Hevesli, istekli, düşkün. 21a/9/, 49a/11/, 69a/8/, 97b/3/

maşarrat: (Ar.) Zararlar, ziyanlar.

m.+ımı 3a/1/

maşî' : (Ar. **mibza' .**) Neşter. 40b/1/

maşmūm: (Ar.) Eklenmiş, ilave edilmiş. 40b/2/

m.+a 43a/5/

mabāzî' : (Ar.) Neşterler. 82b/4/

m.+i 55a/3/

mabdi: (Ar.) Başlangıç, başlayarak.

m.+yile 41a/4/

meblağ: (Ar.) 1. Para, akçe. 2. Tutar, yekun.

m.+ı 101a/1/

meblîh: (Ar. **mîl**.) Cerrahi işlemlerde kullanılmak için yapılan ince ve uzun metal çubuk.

m.+ile 23b/7/

meblûle-i zeyt: (Ar.+Ar.) Yaş zeytin.

m.+ile 99a/2/

meblûle: (Ar. **mîl**.) Cerrahi işlemlerde kullanılmak için yapılan ince ve uzun metal çubuk.

m.+ile 43b/11/

mebnî: (Ar.) Yapılmış, kurulmuş.

m.+dür 2b/2/

mebre: (Ar.) Genellikle uzun bir nesnenin incelerek biten son ve sivri noktası.

m.+si 90a/11/

mebred: (Ar.) Göğüs kafesini oluşturan, arkadan omurgaya, önden de göğüs kemiğine eklenen uzun, yassı ve eğri kemiklerden her biri, kaburga. 58b/10/, 98b/1/

mebû: (Ar. **mübevveb**.) Yarayı dağlama yöntemleri.

m.+dur 2b/8/

mebved: (Ar. **mibred**.) Eğe, törpü şeklinde cerrahi bir alet. 74a/2/

mebza^c: (Ar. **mibza^c**.) Neşter. 62a/3/

m.+ı 48a/3/

mebza^c-ı laîf: (Ar.+Ar. **mibza^c-ı laîf**.) Tedavide kullanılmaya uygun yumuşak uçlu neşter. 69a/9/

m.+ile 55a/3/

mebza^c-ı maîyye: (Ar.+Ar. **mibza^c-ı maîyye**.) Neşterin özelliği, niteliği. 82b/2/

mebza^c ı rakîk: (Ar.+Ar. **mibza^c-ı rakîk**.) Ucu ince yapılı olan neşter. 60b/11/

mebzî^c: (Ar. **mibza^c**.) Kan almak, aşı yapmak veya küçük apseleri açmak için kullanılan ufak bıçak, neşter.

m.+a 51b/6/, 52b/1/

m.+ı 41a/6/, 41a/6/

mebzî^c-ı rakîk: (Ar.+Ar. **mibza^c-ı rakîk**.) Keskin neşter. 60b/2/

mecâmi^c: (Ar.) Mecmualar, dergiler. 82b/6/, 82b/7/

mecârid: (Ar.) Diş çekimi esnasında kullanılan cerrahi aletler. 66a/2/, 66a/3/

m.+i 65b/11/

mecdemûn: (Ar.) Kurumuş olarak. 33a/8/

mecrā: (Ar.) 1. Suyun aktığı yol, su yolu.
2. Bir şeyin dolaştığı yer, kanal.

m.+sı 96a/1/

m.+sınadek 15a/1/

m.+sında 48a/9/

m.+yı 92b/2/

mecrede: (Ar. **mücerrede.**) Soyutlanmış,
sade, öz, katıksız. 71a/6/

mecūfe: (Ar.) İçi boş. 14a/2/, 72a/8/,
96b/1/, 96b/2/

med: *krş.* **medd.** 88a/6/, 98a/9/

medd: (Ar.) 1. Uzatma, çekme.
2. Çoğaltmak. 55a/2/, 55b/6/, 97b/11/,
102b/11/, 102b/11/, 106a/5/, 109a/9/,
109b/7/, 112a/7/

m.+i 5b/5/

m.+üñ 20b/8/

meddet-i keşire: (Ar.+Ar.) Uzun bir
süre.

m.+yile 75b/8/

medd-i fetih: (Ar.+Ar.) Uzatarak
(yarayı) açma. 22a/8/

medd-i şedid: (Ar.+Ar.) Sert, sıkı,
şiddetli şekilde uzatma. 106a/5/

mede-i neşe: (Ar.+Ar. **medde-i neşfe.**)
Akışkan sıvının kuruması.

m.+i 14a/5/

medeneyn: (Ar. **şedyeyn.**) Memeler.

m.+ün 21a/7/

medeni: (Ar. **müdeffe'.**) Isıtılmış.

m.+dür 28a/9/

medes: (Ar.) Yarayı kontrol etmeye
yarayan cerrahi alet. 76b/9/, 81a/2/

m.+de 102a/9/

m.+i 80b/1/, 80b/3/

medfa': (Ar.) Top. 96b/4/, 97a/1/

m.+ı 96b/9/

m.+kim 47b/1/

medfū: (Ar.) Dışarı çıkarılmış, def
olunmuş.

m.+ı 47b/1/

medhen: (Ar.) Yağlama aleti,
yağlanacak yer, yağlı merhem. 64a/2/

medhen-i müs'ıt: (Ar.+Ar.) Yağlama
yapmaya yarayan alet. 64a/6/

medkūk: (Ar.) Döğülmüş, toz haline
getirilmiş. 18b/6/, 92a/8/

m.+ayıyla 36a/4/

medmele: (Ar.) Yarayı kapatmaya
yarayan cerrahi alet. 55a/10/

medvere: (Ar. **müdevvera.**)
Döndürülmüş, çevrilmiş. 58b/8/,
101a/7/

m.+i 82b/9/, 83a/10/
medvere-i maşnūla: (Ar.+Ar. müdevvire-i maşkūle.) Cilalı olan cerrahi alet. 81a/10/
mefā: (Ar. mi' ā.) Bağırsak.
m.+dan 87a/9/
m.+y1 88a/5/, 88a/5/
mefā': (Ar. mi' ā.) Bağırsak.
m.+la 87a/5/
mefaşıl: (Ar.) Vücuttaki oynak yerleri, eklemler. 43a/1/, 86a/3/
m.+dadur 86a/8/
m.+dan 74b/5/
mefaşıl: *krş.* mefaşıl. 7b/5/
mefiz-i şağir: (Ar.+Ar. maqaş-ı şağir.) Küçük makas. 49b/9/
mefkūd: (Ar.) 1. Ortadan kaybolan, yok, olmayan. 2. Yaşadığı veya ölmüş olduğu bilinmeyen, kayıp (kimse).
m.+ı 24b/5/
mefrece: (Ar.) Serbest bırakma. 112a/7/
mefruz: (Ar.) Ayrılmış, bölünmüş. 99b/4/
mefün: (Ar.) 1. Büyülenmiş gibi kendinde olamayacak derecede vurgun, müptela, giriftar. 2. Hayran, şaşkın,

mütehayyir, şaşakalmış. 3. Aşık olmuş, vurgun, tutkun.

m.+e 73b/9/

meger: (Far.) Bilinmeyen, farkında olunmayan bir durum için kullanılan bir söz, meğerse, oysa, oysaki. 3b/10/, 34b/4/, 41b/9/, 58b/5/, 64b/6/, 80a/3/

mehāb: (Ar.) Rüzgarlı yerler.

m.+iden 75b/3/

mehācim': (Ar.) 1. Emmeye, söğürmeye yarayan organlar veya aletler. 2. Kan almaya veya hacamat yapmaya yarayan şişler.

m.+den 82b/11/

mehātif: (Ar.) Kavrayan, koparan.

m.+dür 81b/8/

mehzül: (Ar.) Bakımsız, çelimsiz, zayıf, ark. 42b/7/

mekān: (Ar.) Yer, durulan yer. 59b/3/

m.+ı 29b/8/

m.+ına 100a/4/

m.+kim 97b/10/

mekāneyn: (Ar.) İki yer, iki bölge.

m.+de 41b/4/

melbede: (Ar.) Yapışmış, saplanmış.

m.+dür 35b/8/

melbī'ī: (Ar. **tabī'ī**.) Doğal, natural.

m.+sinden 19b/6/

meles: (Ar.) İpek ve pamuk iplikle dokunmuş bez. 90a/9/

m.+e 93a/9/

melḥ: (Ar.) 1. Çocuk emzirmek. 2. Yemeğe tuz koymak. 52b/9/

melḥā: (Ar.) Beyaza çalar maviliğin olması, hayvanın ayağında eğrice denen hastalık türü.

m.+ya 52a/3/

melhem: (Ar.) Yaralara ve ağrıyan yerlere sürülmek üzere kullanılan yağlı ve yarı donmuş kıvamda ilaç. 2. Acı ve şiddeti yumuşatacak şey. 2. Çare. 94b/5/

m.+i 14b/1/

m.+le 17a/7/

mels: (Ar.) Pürüzsüz. 81a/11/, 101a/7/

m.+i 102a/9/

melsā-i mecūfe: (Ar.+Ar.) Cerrahi alette boşluk olan yerin pürüzsüz olması. 95a/11/

melşūk: (Ar.) Eklenmiş, yapıştırılmış, bitleştirilmiş.

m.+uḡ 43b/5/

memāzi': (Ar. **mebāzi'**.) Neşterler. 9b/10/

memzūc: (Ar.) Bitişik, karışık, karışmış. 29a/9/, 61a/1/

men': (Ar.) Engelleme, savma, durdurma, yasak etme. 21a/11/, 57b/9/, 62a/9/, 68b/4/, 69a/5/, 87b/7/, 97a/10/, 99a/6/, 99b/1/, 100a/7/, 104b/9/, 112a/2/, 112a/2/

menāfi': (Ar.) Faydalar.

m.+ümüzde 110a/11/

mendemil: (Ar.) İyileşmiş.

m.+den 68b/5/

menfa'at: (Ar.) Yarar, çıkar, fayda, istifade. 2a/2/

m.+i 15a/3/, 22a/11/, 42b/6/, 47a/1/, 106b/6/

menfūd: (Ar. **münferid**.) Tek taraflı, tek başlı, tek yönlü.

m.+a 14a/3/

menḥaḥ: (Ar. **müncaḥ**.) Kurtulmuş, başarılı olmuş, iyileştirmiş. 23b/3/

menkeb: (Ar.) Omuz ile kolun birleştiği yer.

m.+üḡ 18b/9/

menkib-i ceyyid: (Ar.) Omuz ile kol kemiğinin birleştiği iyi ve güzel yer. 93b/11/

merāhim: (Ar.) 1. Merhemler. 2. Acımalar, merhametler. 85b/10/

merba': (Ar. **murabba'**.) Dörtgen, dört başlı cerrahi bir alet.

m.+asında 93a/3/

merbū: (Ar.) Orta boylu olan. 45b/4/

mercimek: (Far) Mercimek; bu bitkinin, besin değeri yüksek, ufak, kırmızı, sarı veya yeşil, yuvarlak ve yassıca tohumu, yasmık. 29a/3/

merdūd: (Ar.) Reddolunmuş, kabul edilmemiş, çürütülmüş. 23b/2/, 47b/4/, 54a/7/

m.+a 52b/8/

m.+ı 47b/4/

merdūd-ı telef: (Ar.+Ar.) Boş yere harcanıp reddolunmuş.

m.+den 47b/2/

merḥa: (Ar.) Gevşetmek, gevşeterek.

m.+yıla 54b/2/

merḥace: (Ar.) 1. Sarsmak. 2. Vurmak, atmak. 28b/11/, 28b/11/

merhem: (Ar.) Deriye sürülerek kullanılan, içinde birçok etkili madde bulunan, yumuşak ve koyu kıvamda, yağlı veya yağsız ilaç. 5b/4/, 7a/7/, 9b/7/, 54a/1/, 76a/6/

m.+e 84a/2/

m.+i 49a/11/

m.+ile 13a/10/, 40b/10/, 52a/5/

m.+le 28b/5/, 34b/1/, 36a/5/, 39b/11/, 65a/3/

merhem-i bārid: (Ar.+Ar.) Soğuk merhem.

m.+ün 44b/8/

merhem-i baselīk: (Ar.+Ar.) Bir çeşit merhem adı. 44a/2/

merhem-i mezkūr: (Ar.+Ar.) Evvelce bahsi geçmiş olan merhem.

m.+ıla 6b/8/

merhem-i mısr: (Ar.+Ar.) Bir çeşit merhem adı.

m.+ıla 63b/9/

m.+ıyıla 48b/1/

merhem-i mısrī: *krş.* **merhem-i mısr**. 77a/6/, 78b/6/

m.+de 77a/4/

m.+le 78b/11/

m.+yile 92a/4/

merhem-i muvāfīk: (Ar.+Ar.) Tedavi kullanılması uygun ve yerinde olan merhem. 84a/9/, 85a/9/

merhem-i nāḥil: (Ar.+Ar. **merhem-i nāḥl**.) Hurmadan yapılan merhem.

m.+den 64b/11/

merhem-i naḥl: (Ar.+Ar. **merhem-i naḥl.**) Hurma ağacından yapılan merhem. 99a/5/

m.+ile 92a/5/

mermaḳ: (Ar.) Yaramaz nesne.

m.+ıla 27b/8/

merrāt-ı müddet: (Ar.+Ar.) Belli bir sürede birçok kerreler yapılması.

m.+de 75b/9/

merve: (Ar.) Çakıl taşı.

m.+den 73a/4/

merved: (Ar.) Milve makara ortasındaki demir, mihver. 18b/4/, 28b/10/

m.+den 45b/5/

m.+üñ 16a/7/

mervede: *krş.* **merved.** 61a/8/, 82b/1/, 82b/1/, 112a/4/

m.+i 66b/8/, 101a/5/

m.+yi 109b/4/

m.+yile 63b/5/

merved-i mevcūfe: (Ar.+Ar.) Ortasında boşluk olan makara, cerrahi alet. 14a/4/

mess: (Far.) Üzerine mesh edilebilen, kısa konçlu, hafif ve yumuşak bir tür ayakkabı. 109b/8/, 110b/5/

mesābir: (Ar.) Yara sarmada kullanılan fitiller, sondalar. 81b/1/

m.+dür 81a/6/

meşāne: (Ar.) Sidik yolu, kavuk, idrar yolu. 96a/3/

m.+de 25a/1/, 25a/11/, 96a/6/,

96a/8/, 96b/8/, 97a/2/, 99a/6/

m.+nüñ 24b/3/, 95a/5/, 97a/11/,

97b/2/, 97b/8/, 98b/5/, 100b/11/

m.+si 25a/3/, 95b/6/

m.+ye 95b/10/, 97a/1/, 99b/5/,

100a/3/

m.+yi 99a/8/

meşāni: *krş.* **meşāne.**

m.+nüñ 100b/10/

mes'at: (Ar.) İçine kokulu şeyler konularak buruna damlatmaya yarayan kutu veya şişe. 64a/1/

m.+dur 64a/1/

mesdūd: (Ar.) Kapanmış, tıkanmış, örtülmüş.

m.+la 53a/10/

meselāt: (Ar.) Suyun aktığı yerler, yollar. 81a/11/

mesh: (Ar.) 1. Taramak. 2. Silme. 3. El sürme. 76b/2/, 97b/5/

meshūf: (Ar.) Susuz, susamış.

m.+ı 48b/10/

meşhūkayn: (Ar.) Döğülerek toz haline getirilmiş iki çift madde. 64b/10/

mesīn: (Ar.) Çinko ibrik. 24b/8/

meşkiyetü 'l-mismār: (Ar.+Ar. **musekiyetü 'l-mismār.**) Sulayan, sıvı akıtan cerrahi alet. 94a/9/

meşkūb: (Ar.) Delinmiş.

m.+a 91a/8/

m.+dur 91a/6/

meşna: (Ar. **müşennā.**) İkişer, çiftdikış. 41b/4/

mesra' 1: (Ar. **mesra' an.**) Süratlice, hızlıca.

m.+nı 5a/9/

meštaḥ: (Ar. **musattaḥ.**) Yüzeyli, düz, pürüzsüz.

m.+le 64a/7/

meş' ab: (Ar.) Yol, tarik.

m.+ı 99b/5/, 99b/6/

m.+ıla 99b/3/

m.+ıla 59a/10/

meşābiḥ: (Ar. **meşāriḥ.**) Neşter, deri ve damar yaracak alet. 82a/1/

m.+dür 81b/11/

meşdūd: (Ar.) Sıkıca bağlanmış olan. 50b/5/

m.+ı 88b/1/

meş' ibe: (Ar.) İki uçlu cerrahi alet, çatalı alet. 59a/7/

meşrata: (Ar.) Neşter, ameliyat yerini açmaya yarayan cerrahi alet.

m.+dur 82a/3/

meşribe: (Ar.) Su kabı. 63b/9/

meşti 'l-yedi: (Ar.+Ar.) Elin tarağı. 31b/2/

meştüb: (Ar. **meşkūb.**) Oyulmuş. 96b/2/

metīn: (Ar.) Sağlam, dayanıklı, güçlü. 26a/3/

metlā: (Ar.) Tahrik etmek, kıvıltırmak, harekete getirmek. 27b/5/

mevādd: (Ar.) 1. Maddeler, cisimler. 2. Kısımlar. 3. Konular, üzerinde çalışılan işler. 33b/5/

m.+üñ 33b/5/

mevāzi': (Ar.) Mevkiler, bölgeler, yerler. 106a/9/

m.+da 75a/6/, 85b/6/, 88a/11/, 106a/8/

m.+ı 75a/5/, 91a/6/

m.+uñ 24b/3/

mevāzi' -ı 'adalāt: (Ar.+Ar.) Adalelerdeki yerler. 75a/3/

mevāzi^c -1 beden: (Ar.+Ar.) Bedendeki yerler.	m.+a 5a/9/, 8a/7/, 8b/9/, 34b/9/, 59b/1/, 91a/8/, 104b/4/
m.+dür 74b/1/	m.+da 35a/10/, 83a/3/, 86a/3/
mevāzi^c -1 keşir: (Ar.+Ar.) Türlü, çeşitli yerler.	m.+dadur 91b/3/
m.+de 84b/9/	m.+dan 5a/9/, 5b/2/, 25b/3/, 85b/1/, 98a/1/
mevāzi^c -1 laḥmiyye: (Ar.+Ar.) Vücuttaki etle kaplı olan bölgeler.	m.+dur 6b/3/
m.+de 83a/4/	m.+ı 4b/2/, 6a/7/, 7a/3/, 12b/5/, 15b/4/, 30a/9/, 40a/9/, 40a/10/, 41a/5/, 41a/5/, 42a/4/, 43b/9/, 49b/4/, 45b/11/, 59a/1/, 59a/2/, 60a/8/, 62a/6/, 65a/8/, 68a/11/, 73a/1/, 74b/9/, 76a/11/, 80b/8/, 85a/6/, 87b/11/, 88a/2/, 88b/1/, 88b/1/, 89a/3/, 89b/11/, 91b/8/, 94b/10/, 96b/4/, 97b/1/, 101a/9/, 109a/5/, 109a/10/
mevāzi^c -1 münḥafişa: (Ar.+Ar.) Harf söylenirken alt damaktan dilin ayrıldığı bölgeler.	m.+ıda 91a/7/
m.+da 17b/8/	m.+ına 28a/1/
mevāzi^c -1 müstevî: (Ar.+Ar.) Tesviye görmüş düz yerler. 75a/5/	m.+ında 24b/6/, 42a/7/, 68a/9/, 85a/5/
mevḳi: (Ar.) Yer, mahal.	m.+ımı 109b/6/
m.+nde 29a/6/	m.+uḡ 5a/7/, 7a/6/, 7b/2/, 24a/5/, 32a/4/, 35b/3/, 48b/10/, 61b/3/, 65b/2/, 75a/2/, 76a/11/, 87a/9/, 94b/1/, 104b/6/, 112a/9/
mevşūf: (Ar.) Nitelenmiş, vasıflandırılmış.	mevzi^c -1 cerḥ: (Ar.+Ar.) Yara bölgesi.
m.+ı 11a/7/	m.+üḡ 79b/6/
mevt: (Ar.) Ölüm. 27a/5/, 32a/11/, 38b/10/, 79b/5/, 98b/9/	mevzi^c -1 fāriḡa: (Ar.+Ar.) Boş kalmış bölge. 90a/4/, 90a/5/
m.+i 39a/10/	
mevzi^c: (Ar.) Yer, alan, bölge. 5b/9/, 6b/8/, 8a/5/, 26b/4/, 54a/8/, 61b/3/, 79a/8/, 83a/8/, 85a/7/, 88b/7/, 98b/10/, 99a/11/, 101b/1/, 101b/3/, 112a/9/	

mevzi^c -1 fatık: (Ar.+Ar.) Yarma, yarılma veya çatlama bölgesi. 109b/1/

mevzi^c -1 fesād: (Ar.+Ar.) Bozuk veya yaralı kısım.

m.+uη 58b/10/

mevzi^c -1 fūriq: (Ar.+Ar.) Ayrılmış, bölünmüş kısım, ayrılma noktası.

m.+da 42a/1/

mevzi^c -1 ḥaṣāt: (Ar.+Ar.) Sidik yolunda taş peyda olduğu yer.

m.+dan 100b/1/

mevzi^c -1 iltiṣāk: (Ar.+Ar.) İki uzvun birbirine yapışık olduğu bölge.

m.+da 105b/7/

mevzi^c -1 key: (Ar.+Ar.) Yaranın dağıldığı bölge. 22a/8/

mevzi^c -1 laḥm: (Ar.+Ar.) Vücutta yer alan etli kısım.

m.+ide 24b/4/

mevzi^c -1 mā: (Ar.+Ar.) Sıvı haldeki bölge.

m.+dur 90a/4/, 90a/6/

mevzi^c -1 ma^clim: (Ar.+Ar. **mevzi^c -1 mu^clem.**) Bilinen ya da bir nesne ile işaretlenen yer, bölge.

m.+i 93b/9/

mevzi^c -1 münḥafaẓa: (Ar.+Ar.) Düşük olup aşağıda kalan kısım, yer.

m.+da 17b/2/

mevzi^c -1 nāṣūra: (Ar.+Ar.) Göz pınarında, mak'at havâlisinde ve diş etlerinde oluşan hastalığın yeri.

m.+i 14b/5/

mevzi^c -1 ṣānī: (Ar.+Ar.) İkinci bölge. 109b/5/

mevzi^c -1 verem: (Ar.+Ar.) Herhangi bir organa ve en çok akciğerlere yerleşen koh basilinin yol açtığı ateşli ve bulaşıcı bir hastalığın olduğu yer.

m.+i 20b/4/

mey(i)l: (Ar.) 1. Ortadan bir tarafa eğik olmak. 2. İstek, yönelme. 52b/8/, 95b/9/

m.+i 29a/3/

mezāḥ: (Ar. **mizāc.**) 1. Huy, yaratılış, tabiat, karakter. 2. İnsan vücudunun fizyolojik yapısı, sağlık.

m.+a 33a/11/

mezbedsiz: (Ar.+Tr.) Yağsız. 96b/5/

mezkūr: (Ar.) Adı geçen, anılan, sözü edilen, zikredilen, zikrolunan.

m.+i 7b/8/

mezmen: (Ar. **müzmin.**) Bir hastalığın uzun süre devam etmesi durumu, müzmin. 17b/7/, 41a/1/

mezmene: (Ar. **müzmin.**) Bir hastalığın uzun süre devam etmesi durumu, müzmin. 23b/4/

mezmumen: (Ar.) İnciterek. 14b/8/

mıış: (Ar.) Emmek, bastırmak, somurmak.

m.+ıla 45b/3/, 46a/8/

mibza^ç: (Ar.) Kan almakta kullanılan aleti, hacamat, neşter. 48b/9/, 50b/2/, 52b/6/, 66a/11/, 82b/5/, 85a/6/, 89b/4/, 90a/1/, 90a/4/, 90a/5/

m.+ı 43a/6/, 43b/2/, 46a/4/, 54a/6/, 55a/4/, 56a/1/, 56a/3/, 62a/2/, 87b/11/, 89b/2/, 91a/9/, 91b/9/, 98a/2/, 106a/5/

m.+ıla 6b/4/, 78a/8/, 86a/9/

mibza^ç-ı ‘arız: (Ar.+Ar.) Enli, geniş bir şekilde olup kan almakta kullanılan alet. 86b/5/, 102b/4/, 112a/10/

mibza^ç-ı aşākārani: (Ar.+Ar. **mibza^ç-ı ğişa-i kārni.**) Gözbebeği zarı. 56a/5/

m.+yi 56b/1/

mibza^ç-ı eştas: (Ar.+Ar.) Yassı şekildeki neşter. 92b/5/

mibza^ç-ı hāde: (Ar.+Ar.) Keskin ve sivri uçlu olup kan almakta kullanılan alet.

m.+i 92b/5/

mibza^ç-ı laşifi: (Ar.+Ar.) Kan almakta kullanılıp uygun ve münasip olan alet, neşter. 56a/10/, 56b/6/

m.+i 63a/6/

mibza^ç-ı laşif-i şağir: (Ar.+Ar.) Küçük narin ve hassas yapıdaki neşter.

m.+i 46a/4/

mibza^ç-ı rakik: (Ar.+Ar.) Keskin neşter. 91a/9/

mibza^ç-ı zaşr: (Ar.+Ar. **mibza^ç-ı zuşr.**) Tırnak neşteri.

m.+ıla 57a/11/

midād: (Ar.) Yazı mürekkebi, mürekkep. 19b/8/, 52b/4/, 87b/9/

m.+a 13a/3/

m.+ı 42a/6/

m.+ıla 5a/5/, 5a/7/, 7b/2/, 8a/5/, 12a/6/, 19b/4/, 20b/5/, 25b/5/, 30a/9/, 31b/10/, 32b/11/, 40b/1/, 40b/5/, 88a/1/

mide: (Ar.) Omurgalılarda, sindirim sisteminin, yemek borusu ile onikiparmak bağırsağı arasında besinlerin sindirime hazır duruma getirildiğı omurgasız hayvanlarda sindirim kanalının bu bölgeye karşılık olan parçası.

m.+yi 21b/5/

mifrāz: (Ar.) Ayırmaya yarayan cerrahi alet.

m.+ı 29b/6/

miḥmayebe: (Ar.) Kızgın, kızdırılmış. 22a/4/

miḫdār: (Ar.) Ölçü. 10a/11/, 19b/9/, 20a/2/, 28b/10/, 35b/1/, 46a/1/, 51b/4/, 57b/7/, 63a/6/, 73a/9/, 74a/3/, 75b/1/, 79a/7/, 81b/4/, 81b/5/, 85a/11/, 95a/7/, 98a/7/, 102b/9/, 107b/4/

m.+ca 29b/2/

m.+ı 5a/10/, 5a/10/, 6b/6/, 8a/6/, 8b/6/, 14b/7/, 15a/11/, 18b/5/, 19a/5/, 19a/8/, 21b/10/, 22b/4/, 23a/10/, 24b/1/, 25a/5/, 26b/6/, 27a/11/, 27b/2/, 28a/4/, 28b/11/, 29b/2/, 29b/5/, 30a/10/, 34b/5/, 35b/11/, 36a/10/, 39b/3/, 40b/2/, 40b/5/, 40b/7/, 41b/1/, 42b/3/, 42b/3/, 42b/11/, 43a/5/, 45b/9/, 47a/6/, 48b/1/, 51b/7/, 52b/5/, 54b/1/, 61b/1/, 63b/3/, 64b/9/, 73b/9/, 80b/3/, 89b/6/, 89b/8/, 89b/10/, 90a/3/, 90b/7/, 94b/6/, 96b/4/, 101a/6/, 101b/1/, 109b/2/

m.+ın 24a/8/

m.+ınca 20a/2/, 25b/10/, 72a/6/

m.+ından 34a/8/

miḫdārī ṣ-ṣaḥneyyn: (Ar.+Ar.) 22b/3/

miḫrāz: (Ar.) Makas. 50b/6/

mikvā: *krş.* **mikvāh.** 4b/4/, 6b/10/

m.+yı 17a/6/

m.+yıla 18b/3/

mikvāh: (Ar.) Dağlanmış, ısıtılmış şiş, cerrahi alet; yarayı dağlamak için kullanılan demir alet, ısıtılmış demir; ütü, dağ basacak dağlağı, dağlayıcı alet. 5a/6/, 6a/9/, 7b/2/, 7b/9/, 8a/1/, 8a/2/, 10b/3/, 11a/4/, 13b/11/, 16b/5/, 17a/8/, 18a/4/, 20a/1/, 21b/3/, 22b/8/, 22b/9/, 24a/1/, 24a/8/, 25b/7/, 25b/7/, 32a/1/, 32a/8/, 35a/6/, 36a/2/, 37a/9/, 37a/11/, 42a/6/

m.+dan 7a/9/, 14a/11/

m.+dur 6b/10/, 8b/6/, 11b/10/, 16b/8/, 42a/9/

m.+ı 7b/1/, 12a/8/, 13b/11/, 14a/7/, 14a/9/, 15a/11/, 15b/8/, 15b/11/, 16b/4/, 18a/2/, 18a/11/, 20a/7/, 20b/5/, 21b/11/, 22a/5/, 23a/9/, 32a/7/, 35b/10/, 37b/1/

m.+ıla 25b/8/

m.+ile 30b/5/

m.+uñ 32a/1/

mikvāh-ı ʿadesiyye: (Ar.+Ar.) Mercimek şeklinde çıkan bir tür çıban, sivilce ve yarayı dağlayan alet.

m.+i 69a/3/

m.+yile 36b/11/

mikvāh-1 ‘adesye: *krş.* **mikvāh-1**
‘adesiyye. 48b/11/

mikvāh-1 **dāyire:** (Ar.+Ar.) Daire biçiminde olup çıban, sivilce ve yarayı dağlayan alet.

m.+nüñ 34b/11/

mikvāh-1 **hāmiye:** (Ar.+Ar.) Kızmış, kızgın halde olup yarayı dağlamaya sağlayan alet türü.

m.+yi 15b/9/

mikvāh-1 **hilālī:** (Ar.+Ar.) Hilal biçiminde olup yarayı dağlayan alet.

m.+yile 92a/10/

mikvāh-1 **hilālīyye:** (Ar.+Ar.) Hilal biçiminde olup yarayı dağlayan alet.

m.+yle 11b/5/

mikvāh-1 **laṭife-i hāviye:** (Ar.+Ar.+Ar.) Yarayı dağlama işleminde ateşle kızdırılarak kullanılan, çoğunlukla çekiç biçiminde yumuşak ve uygun ucu olan bakır alet.

m.+i 104a/6/

mikvāh-1 ‘l-keniyye: (Ar.+Ar. **mikvāh-1** ‘l-keyyet.) Dağlama aleti.

m.+yile 20a/7/

mikvāh-1 **mecūfe:** (Ar.+Ar.) Ortasında boşluk olan demirden yapılmış cerrahi alet.

m.+yi 17a/2/

mikvāh-1 **maḳaḳa:** (Ar.+Ar. **mikvāh-1** **noḳṭa.**) Ucu çıkıntılı cerrahi bir alet.

m.+yıla 31a/6/

mikvāh-1 **minşār:** (Ar.+Ar.) Testere, biçki şeklindeki yarayı dağlamak için kullanılan demir alet.

m.+iyile 11b/1/

mikvāh-1 **mismār:** (Ar.+Ar.) Çiviye benzeyen bir tür yarayı dağlama aleti. 17b/10/, 17b/4/

m.+iyile 23b/9/, 24b/9/, 30a/11/

m.+yile 19a/5/

mikvāh-1 **mismāriye:** (Ar.+Ar.) Ensiz çivi, miha benzeyen bir tür yarayı dağlama aleti. 17b/9/

mikvāh-1 **mismāriyye:** *krş.* **mikvāh-1** **mismāriye.** 25b/1/

m.+dür 22b/4/

m.+ye 25a/7/

mikvāh-1 **mismāriyye-i laṭife:** (Ar.+Ar.+Ar.) Yarayı dağlamayı uygun olan çiviye benzeyen bir tür alet. 23a/9/

mikvāh-1 **müşelleşe:** (Ar.+Ar.) Üç başlı bir tür dağlama aleti.

m.+yile 32b/9/

mikvāh-ı müşebbehe: (Ar.+Ar.) Yarayı dağlamak için kullanılan birbirine benzeyen demir alet.

m.+i 23b/11/

mikvāh-ı nokta: (Ar.+Ar.) Yaranın dağlandığı mevki, bölge. 26b/8/, 30a/10/, 30b/9/

mikvāh-ı şağire sekine: (Ar.+Ar.+Ar.) Yarayı dağlayıp rahatlık veren küçük, ufak boyuttaki bir tür dağlama aleti.

m.+yi 15a/4/

mikvāh-ı şalbiyān: (Ar.+Ar.) Bilenmiş, keskinleştirilmiş demir cerrahi alet.

m.+ı 32b/2/

mikvāh-ı sekbine-i laṭife: (**mikvāh-ı sikkine-i laṭife.**) İnce ve keskin bıçak şeklindeki demir cerrahi alet.

m.+i 103b/11/

mikvāh-ı sekine: (Ar.+Ar. **mikvāh-ı sikin.**) Yarayı kolaylıkla dağlamaya yarayan bir tür cerrahi alet. 26b/6/

mikvāh-ı seṅg: (Ar.+Far.) Taş, çakıl şeklinde yarayı dağlamaya yarayan cerrahi alet.

m.+inile 41b/8/

mikvāh-ı uḫrā: (Ar.+Ar.) Diğer bir yarayı dağlamaya yarayan cerrahi bir alet. 22a/6/, 104a/2/

mikvāh-ı uḫrā-ı maḥmiye: (Ar.+Ar.+Ar.) Kızdırılmış diğer cerrahi alet. 37b/2/

mikvāh-ı zeytūniyye: (Ar.+Ar.) Kafa koterizasyonu sırasında yarayı dağlamak için kullanılan demirden yapılmış cerrahi alet. 10a/4/, 26a/8/, 36b/5/

m.+i 31a/4/, 31a/9/

m.+yi 5a/6/

m.+yile 25b/9/

mīl: (Ar.) Değişik işlerde kullanılmak üzere yapılan ince ve uzun metal çubuk. 2. Göze sürme çekmeye yarayan kemik veya fil dışından yapılan ince ve uzun araç. 3. Sivri uçlu çelik kalem. 4. Bir çarkı döndürmeye yarayan eksen. 35a/6/, 94b/9/, 95b/1/, 96a/6/

m.+e 20b/5/, 21b/4/

m.+ile 23b/11/

mi' lāk: (Ar.) Bir nesnenin kıyam ve sebatına sebep olan nesne.

m.+da 103a/7/

m.+ıla 103a/8/

milḥ: (Ar.) Tuz.

m.+i 56b/10/

m.+ile 36a/4/, 57b/2/

m.+iden 5b/1/

milh-i kab: (Ar.+Tr.) Tuz kabı.

m.+dan 28b/7/

milh-i meshūk: (Ar.+Ar.) Dögülerek toz haline getirilmiş tuz. 56a/6/, 56b/2/

mīl-i laṭīf: (Ar.+Ar.) Tedavi sırasında kullanılan küçük mil.

m.+i 48a/8/

min: (Ar.) Eklendiği söze –den, –den beri anlamı veren ön ek. 17a/11/

min civār-i mā: (Ar.+Ar.+Ar.) Herhangi bir yerinden, çevresinden. 94b/2/

minḳāš: (Ar.) 1. Cımbız, kıskaç. 2. Demir kalem. 57a/10/, 86a/10/

m.+ıla 48b/9/, 65a/11/

minṣār: (Ar.) Testere, biçki.

m.+idür 11b/3/

mirāḳ-ı baṭn: (Ar.+Ar.) Karnın içi, karnın kaburga kemikleri kırırdağı ve kısa kaburgalar altında olan sağ ve sol bölgelerinden biri.

m.+da 103b/2/

mirfaḳ: (Ar.) Kol ile ön kol arasındaki eklemin arka yanı, dirsek. 22a/1/

m.+ı 19b/10/

mirfaḳeyn: (Ar.) İki dirsek.

m.+de 31b/3/

miṣāk: (Ar.) Bağ, bağlama.

m.+a 61b/10/

miṣāl: (Ar.) 1. Bir şeyin benzer hali, benzer. 2. Bir şeyin örneği ve sıfatı.

m.+i 111b/6/

misbār-ı kebīr: (Ar.+Ar.) Yaraya konulan büyük fitil, sargı.

m.+dür 81a/8/

miṣillī: (Ar.) Benzeri, gibi, aynısı. 20b/11/

m.+ye 103b/8/

miṣ(i)l: (Ar.) 1. Eş, örnek, benzer. 2. Ölçü, miktar. 2. Kat, katlama. 3. Defa, kere.

m.+i 26a/6/

miṣli 'n-nāse: (Ar.+Ar.) İnsanlara benzer, insan gibi. 29a/8/

mismār: (Ar.) 1. Kalın çivi, mih. 2. Demir kazık. 24a/10/, 36a/2/, 36a/8/, 91a/9/

m.+dan 36a/11/

m.+ı 24b/10/

mismār-ı rakīḳ: (Ar.+Ar.) İnce ve hassas yapılı çivi, mih. 24a/7/

mismār-ı teyī'? (Ar.+Ar.) Cerrahi müdahalelerde kullanılıp çiviye, demir çubuğa benzeyen alet. 18b/9/

mismāriye: (Ar.) 1. Çiviye özgü. 2. Çivi gibi, kazığa benzer.

m.+i 35b/11/

mismāriyye: *krş.* **mismāriye.** 36a/1/

mismāriyye-i kebire-i şığār:
(Ar.+Ar.+Ar.) Küçük ve büyük çivi gibi, kazığa benzer cerrahi bir tür alet.

m.+ı 35a/11/

miṭfāh: (Ar.) Kilidi açıp kapamak için kullanılan araç. 28b/8/

miyāh: (Ar.) Sular. 96a/9/

mizāc: (Ar.) 1. Huy, yaratılış, tabiat, karakter. 2. İnsan vücudunun fizyolojik yapısı, sağlık.

m.+a 3a/3/

m.+da 3a/1/

m.+ı 3a/5/, 4a/6/, 19b/6/, 41b/10/

m.+ına 3a/11/

m.+ından 19a/2/

m.+ını 3b/2/

m.+kim 3a/4/

mu'ābiye: (Ar. **mu'āniye.**) Kasık bölgesi.

m.+de 109b/9/

mu'ahḥar: (Ar.) Sonraya bırakılmış, sonradan, geriye bırakılmış.

m.+ını 6a/7/

mu'ālece: (Ar.) İlaç yapma veya kullanma; ilaçlama. 3b/5/, 5b/4/, 5b/7/, 5b/10/, 7a/10/, 7b/11/, 8a/7/, 8a/8/, 8b/10/, 9a/10/, 9b/6/, 11a/10/, 13b/6/, 15a/3/, 15a/6/, 15a/10/, 15b/3/, 15b/7/, 17a/7/, 17b/5/, 18a/2/, 19a/2/, 19b/4/, 19b/7/, 20b/8/, 21b/7/, 22a/7/, 22a/10/, 23a/4/, 23a/6/, 23b/5/, 23b/10/, 25b/10/, 26a/1/, 27b/8/, 28b/4/, 30b/11/, 32b/3/, 32b/8/, 34a/8/, 34a/9/, 34b/1/, 34b/6/, 35a/9/, 35b/4/, 35b/6/, 36a/5/, 36b/1/, 39b/11/, 41a/2/, 42a/2/, 44a/3/, 44b/6/, 46a/2/, 47a/1/, 49a/10/, 50a/6/, 50b/7/, 52a/4/, 52a/4/, 53a/3/, 53a/4/, 54b/3/, 56a/7/, 56a/9/, 56b/3/, 56b/5/, 57a/1/, 57a/8/, 57b/5/, 58b/4/, 60a/11/, 61a/2/, 63b/10/, 64b/3/, 64b/7/, 65a/2/, 65a/9/, 66a/8/, 66a/10/, 67b/7/, 69a/6/, 69b/1/, 69b/4/, 70b/9/, 71a/9/, 72a/1/, 72a/3/, 73a/10/, 76a/6/, 76b/2/, 77a/6/, 77b/5/, 78b/7/, 79a/1/, 79b/4/, 79b/9/, 80a/6/, 80b/9/, 80b/10/, 84a/3/, 84a/9/, 85a/9/, 87a/2/, 87b/6/, 88b/2/, 88b/5/, 89a/6/, 89a/7/, 89a/8/, 89a/9/, 89a/10/, 89a/11/, 91a/3/, 91b/2/, 92a/5/, 92a/9/, 92b/9/, 94a/7/, 94b/5/, 94b/7/, 99a/5/, 99b/1/, 103a/8/, 104b/7/, 106a/11/, 108b/10/, 109a/3/, 109a/3/, 109a/10/, 109a/11/, 110a/7/, 111a/1/, 111a/8/, 111b/4/, 111b/7/

mu'ālic: (Ar.) İlaç verme. 79a/9/

mu'allak: (Ar.) 1. Asılı kalmış, asılı. 2. Boşta duran, bir yere dayanmayan. 3. Kendi haline bırakılmış, sürüncemede kalmış. 4. Bağlı, ilişkin. 71b/5/

m.+dur 71b/4/

mu'allik: (Ar.) Asılmış bulunma.

m.+a 64a/6/

mu'āye: (Ar. **mu'āniye**.) Kasık bölgesi. 97a/9/

mufaşşal: (Ar.) Geniş malumatlı, kısımlara ayrılıp anlatılmış. 18a/10/

mufaşşıl: (Ar.) Kısımlara ayrılan, fasıl fasıl ayıran. 17b/4/

muğlā: (Ar.) Bir tür şurup, kaynatılıp konsantre edilmiş sıvılar.

m.+y1 16a/8/

muḥābī: (Ar.) İltihap. 81a/9/

muḥakkem: (Ar.) Muhkem, sağlam. 36a/3/

muḥarriḳ: (Ar.) 1. Tahrik eden, çok yakan. 2. Çok susatan, çok hararet veren. 3. Yakıp yıkan. 3b/8/

muḥiṭ: (Ar.) Çevre, yöre, etraf. 35b/11/, 101b/6/, 102a/4/

muḥkem: (Ar.) Sağlam, kavi, sağlam duruma getirilmiş. 32b/6/, 37b/10/, 50b/5/, 62a/8/, 81a/5/, 86b/8/, 101b/2/

muḥmeke: (Ar.) Küçük nesne; küçük kap.

m.+den 47b/2/

m.+yile 45b/6/

muḥriḳa: (Ar.) 1. Yakan, yakıcı. 2. Çok acıtan. 3. Etkili ve dokunaklı.

m.+y1 38a/1/

muḥriḳ-i bi'd-devā: (Ar.+Ar.) İlacın yakması. 2. İlacın etkili ve dokunaklı olması. 12b/5/

muḥsene: (Ar.) Günahtan kaçınan, namuslu. 100b/2/

muḥtāc: (Ar.) Bir şeye gereksinim duyan. 2a/1/, 9b/3/, 11a/9/, 14a/11/, 17a/4/, 25a/6/, 26b/9/, 31a/6/, 49b/2/, 59b/10/, 75a/10/, 77a/6/, 78a/7/, 78a/9/, 83b/10/, 93a/11/, 110a/11/

m.+dur 1b/10/, 2b/5/, 38a/6/

m.+1 65b/11/

m.+sın 100b/1/

muḥtāc-ı mecārid-i muḥtelife: (Ar.+Ar.+Ar.) Soyulmaya ihtiyacı olan çeşitli yerler, deriler. 65b/11/

muḥtebis: (Ar.) Alıkoyan, tutuklayan. 90b/8/, 107a/6/

muḥtefilefe: (Ar. **muḥtelife**.) Çeşitli, bir türlü olmayan, birbirine uymayan. 63a/1/

muhtelif: (Ar.) 1. Farklı olan, uyuşmayan, farklılık gösteren. 2. Değişik, farklı farklı. 3b/3/, 52b/4/, 74a/10/, 107a/3/

muhtelifati's-sıgar: (Ar.+Ar.) Cerrahi müdahalelerde kullanılan şeklen ufak, küçük aletlelerin farklılıkları.

m.+dur 13b/4/

muhtelifetü's-suver: (Ar.+Ar.) Suretlerin farklılığı.

m.+dür 54b/6/

muhtemel: (Ar.) 1. Olabilir, olası, ihtimal dahilinde. 2. Olası. 9b/8/, 23a/7/, 90b/11/

muhtemil: *krş.* **muhtemel.** 9a/9/, 9b/5/, 10a/2/, 23b/1/

muḳābele: (Ar.) 1. Karşılıklı yapılan iş, karşılıklı yapılan okuma. 2. Karşı durma. 3. Karşılıklı iş veya eylem yapma. 99a/9/, 104a/11/

muḳāde: (Ar.) Sakat, yatalak.

m.+i 43a/5/

muḳāfatü'l-ḫaraf: (Ar.+Ar.) Bağlı taraf. 98b/3/

mukāvā: (Ar.) Ar. Dağlanmış, ısıtılmış. 37a/7/, 86b/5/

m.+y1 34a/7/

mukāvī: (Ar.) Isıtıcı, dağılayıcı, dağılama aleti. 35a/11/, 38a/11/

m.+nüñ 9a/2/

muḳavver: (Ar.) Daire biçimine getirilmiş.

m.+im 23b/8/

muḳbeẓ-i uḫrā: (Ar.+Ar.) Diğer kol.

m.+da 64a/7/

muḳīm: (Ar.) İkamet eden, ayakta duran. 66a/10/

mulḫal: (Ar. **munhall.**) Kanın akması. 85a/8/

mūlim: (Ar.) Elemli, acıyan, acı verici. 44a/7/

mulḳa'a: (Ar.) Delik, göğüs deliği.

m.+sı 19a/5/

m.+y1 19a/5/

mumāriyye: (Ar. **mismāriyye.**) Çiviye benzeyen cerrahi bir alet. 6b/11/

munḳaṭi': (Ar.) 1. Kesilen, kopan. 2. Arkası kesilen, kalmayan, biten. 3. Kuruyan. 37a/11/, 37b/3/, 37b/8/, 40b/3/, 41b/2/, 42b/1/, 86b/10/, 101a/10/, 109b/10/

munḳī: (Ar.) Isıtma aleti, buhar aleti. 5a/1/

m.+dür 9a/4/, 9b/10/

munşarif: (Ar.) Geri dönen, çekilip giden. 29a/6/

muntabık: (Ar.) Birbirine uyan, uygun. 73b/10/

munṭalık: (Ar.) 1. Salıverilmiş, bırakılmış. 2. Bağısız halde bulunan. 68b/7/, 95a/9/, 99b/8/

murabbaʿ: (Ar.) 1. Dört köşeli şekil. 2. Dörtlü, dört şeyden olmuş. 3. Kare. 5a/3/, 10a/9/, 81a/5/, 102a/9/

musā: (Far.) Ustura, keskin çakı, neşter. 93a/4/

muşāhebe: (Ar.) Söyleşi, bir konu üzerinde değerlendirme. 87a/11/

muşannif: (Ar.) 1. Sınıflandıran. 2. Kitap tertip eden. 3. Tasnif eden. 1b/5/

muşfaḥ: (Ar. muştaf.) Sıralanmış, dizilmiş.

m.+a 21b/9/

muştaḡī: (Ar.) Kor ateş, köz. 71b/2/

muʿtād: (Ar.) Her zamanki gibi, alışılmış, itiyad hakinee getirilmiş.

m.+a 94b/10/

mutavassıt: (Ar.) 1. Orta derecede. 2. Ortlayan. 90b/4/, 97a/7/

mutazammin: (Ar.) 1. İçine alan, tazammun eden. 2. Muhit ve müştemil olan.

m.+dür 1b/4/

muʿteber: (Ar.) 1. İtibar gören, beğenilen. 2. İnanılır, güvenilir. 3. Hükmü geçen. 97a/7/

m.+dür 106a/1/

muʿtedde: (Ar.) Sayılmış.

m.+dür 66a/3/

muʿtedil: (Ar.) İlimli, orta. 43b/9/, 50a/4/

muʿtediyān: (Ar.) Doğru orantılı. 55b/3/

muttaşif: (Ar.) Kendisinde bir sıfat olan, şu veya bu tarzda sıfatlanmış olan, vasıflı, nitelikli. 53b/1/

muttaşıl: (Ar.) Sürekli, devamlı, bitişik. 3b/7/, 21a/5/

muṣāfaḥ: (Ar.) Uyma, uygunluk.

m.+a 57a/9/

muṣāfıḥ: (Ar.) Uygun, yerinde. 69b/1/, 89a/1/

muṣṭaciʿ: (Ar.) Yan tarafına uzanan, yan üstü yatan.

m.+i 20a/3/

m.+dür 46a/11/

muṣṭacir: (Ar.) Rahatsız olan kimse. 38b/9/

muṣṭalık: (Ar.) Boşaltmak. 95a/9/

müẓarib: (Ar.) 1. Sıkıntılı, ızdırab çeken. 2. Hasta, bir tarafı sızlayan. 13b/9/

müẓar: (Ar.) Çaresizlik içinde kalan, naçar. 95a/8/

mübāderet: (Ar.) Bir işe hemen girişme, başlama. 42a/4/, 97b/4/

mübālet: (Ar.) Dikkat etmek. 53a/1/

mübīn: (Ar.) 1. Açık, vazıh, aşikar. 2. Ayan kılan, beyan ve izah eden. 30a/7/

mübtedi: (Ar.) 1. Yeni. 2. Yeni başlamış. 33a/9/

mübteşibā: (Ar. **müntaşiben.**) Dikilmiş, dik durmuş. 93b/6/

müceddideyn: (Ar.) Hastalıkların tedavi edilmesini sağlayan ya da tedaviye daha başka yenilikler ekleyerek onu geliştiren şeyler. 29a/5/

müceffef: (Ar.) Suyu çekilmiş, nemi kalmamış, kurumuş. 14b/2/

mücerreb: (Ar.) 1. Tecrübe olunmuş, denemesi yapılmış. 2. Makbul.

m.+dür 99b/3/

mücerred: (Ar.) Halis, saf, katışıksız, karışık olmayan. 5b/7/, 14b/4/, 58b/7/, 63a/7/, 65b/9/, 65b/11/

mücevvef-i müşebbehe: (Ar.+Ar.) İçi oyuk, kovukla arasında benzerlik bulunan, benzetilen.

m.+yi 35b/10/

müctemi': (Ar.) Toplu, topluca. Bir araya gelmiş. 39a/11/, 53a/8/, 60b/5/, 65b/5/, 70b/11/, 86a/6/, 101b/5/, 105a/1/, 106a/11/

m.+e 84b/5/

m.+i 49a/4/

müdde: *bknz. müddet.*

m.+dür 60b/4/

müddet: (Ar.) 1. Süre, bir şeyin uzayıp gittiği zaman, zaman aralığı. 2. Zaman, vakit. 3. Belirli ve özel zaman.

m.+den 53b/2/

m.+i 6a/1/

müddet-i marāz: (Ar.+Ar.) Hastalık boyunca; hastalık süresi.

m.+da 32b/5/

müdet: *bknz. müddet.*

m.+i 65b/1/

mü'ehhir: (Ar.) Sonraya bırakan, erteleyici, erteleyen. 9b/3/

m.+inde 9a/2/, 9a/7/, 10a/1/, 34a/3/, 40a/2/

m.+ini 9a/5/

mü'ennis: (Ar.) Sadece dişi gamet ya da yumurta meydana getiren birey ya da yavru doğuran organizma.

m.+i 60b/7/

mü'eşşir: (Ar.) 1. Dokunaklı. 2. Etkili. 3. Etken. 33b/4/, 36a/10/

müfdim: (Ar.) Donuk, donmuş; kanı durmuş.

m.+de 110a/8/

müfred: (Ar.) Tek, yalnız.

m.+dür 3b/7/

müfri: (Ar.) Tek başına, yalnız bırakan. 19b/7/, 86a/2/

müfterik: (Ar.) 1. Ayrılan, iftirak eden. 2. Perişan olan, dağılan. 53a/7/

müfzi: (Ar.) Yetiştiren, ulaştıran, vasıl eden. 24b/2/

mühaddis: (Ar.) Hadis bilimiyle uğraşan kimse. 53b/4/

mühimm: (Ar.) Önemli. 78b/1/

mühlet: (Ar.) Vade. 62a/1/

mükteseb: (Ar.) Kazanılmış, ele geçirilmiş, ele geçirilen, kazanılan. 70a/3/

mülâyim: (Ar.) 1. Yumuşak, yavaş. 2. Uygun. 62a/9/

mülhem: (Ar.) Kalbe doğmuş olup Allah'ın ilham ile kalbe bildirdiği. 88b/6/

müllevî: (Ar. **mülteví.**) Eğilmiş, bükülmüş, eğrilmiş. 105b/10/

mültehim: (Ar.) Göz akını çeviren tabaka. 50b/7/, 54b/10/, 59a/2/, 83b/4/, 98b/10/, 105b/4/, 112a/10/

m.+i 69a/2/

mültekî: (Ar.) Kavuşan, buluşan, birleşen. 54a/10/

mülteví: (Ar.) 1. Eğilmiş, bükülmüş, eğrilmiş. 2. Sarılan, eğilen.

m.+den 107b/11/

mümāreseyyi: (Ar.) 1. Deneyim sahibi olma, el yatkınlığı. 2. Deney. 3b/2/

mümās: (Ar.) Temas eden, dokunan. 28a/7/

mümfetîl: (Ar. **mümtelî.**) Kanla dolmuş. 88b/11/

mümkîn: (Ar.) 1. Olabilir. 2. Muhtemel, olası. 20a/7/, 46a/1/, 49b/11/, 54b/7/, 58a/11/, 83a/2/, 85a/11/, 89a/4/, 95a/7/, 102a/11/, 102b/8/, 103a/1/, 104a/7/

m.+dür 4a/5/, 4a/6/, 64b/2/

88b/8/

mümtedd: (Ar.) Uzayıp giden, uzun, sürekli, devamlı. 6a/11/, 26b/7/, 87b/9/

m.+üj 106b/6/

mün'adim: (Ar.) Kaybolan, yiten, ortadan kalkan, artık bulunmayan. 100b/3/, 106b/5/

münāsib: (Ar.) 1. Yakışır, uygun, yaraşır. 2. Beğenilen, hoş giden.

m.+dür 93b/1/

münca': (Ar.) İyileşmiş, ilaçlanmış. 19a/3/, 33a/4/, 34b/5/, 64b/5/

müncedib: (Ar.) Kuru, kurak. 96b/5/

müncel: (Ar.) 1. Aydınlık, ışıklı, parlak. 2. Ortada, apaçık. 90b/5/

müncer: (Ar.) 1. Sona eren, neticelenen. 2. Sürüklenme. 3. Nihayet bulmak. 73b/7/

müncerid: (Ar.) Soyulmuş, çıplak. 59a/1/

mündefi': (Ar.) Defedilmiş, baştan savrulmuş. 36b/7/, 37b/1/, 37b/5/, 47b/5/, 96b/6/

münfetiḥ: (Ar.) İnfıtah eden, açılan, açılmış. 69b/6/, 83b/1/

münḥacer: (Ar.) Katılaşmış, sertleşmiş, taşlaşmış.

m.+dür 77b/11/

münḥacerü'l-levn: (Ar.+Ar.) Rengi koyulaşmış olan; koyu renkli.

m.+i 105a/9/

münḥadim: (Ar. **munḥaşır.**) Kanamanın durmuş olması. 38a/5/

münḥādir: (Ar.) İnişli, eğik. 31b/6/, 70b/7/, 109a/8/

münḥafiz: (Ar.) Alçalan, eğilimli olan; kuruyucu, koruyan . 40a/10/

münḥal: (Ar.) 1. Çözölmüş, çözülen. 2. Erimiş. 3. Gevşeyen, yayılan. 66a/11/, 68a/6/, 68b/9/, 110b/4/

m.+i 18a/6/, 18a/8/

münḥall: *krş.* **münḥal.** 75b/10/

münḥas: (Ar.) Kötü. 50b/8/

münḥaṭ: (Ar.) 1. Aşağı inen. 2. Çukur. 3. Alçak.

m.+a 45b/11/

münḥa': (Ar.) Birikinti, su gölceğizi, bataklık. 67a/3/

m.+yıla 6a/11/

münḥabiz: (Ar.) 1. Sıkıntılı. 2. Çekilmiş, büzülmüş veya daralmış. 3. Bağırsakları sıkışmış. 4. Kabız. 41b/1/, 109b/11/

münḥalib: (Ar.) 1. Dönen, dönmüş. 2. Devrilen, yıkılan. 3. Başka şekle giren. 57a/7/

münḥasım: (Ar.) Bölünen, kısım kısım ayrılan, taksim edilen.

m.+dur 1b/4/

münkeşif: (Ar.) 1. Açığa vurulan, meydana çıkan, görünen. 2. Açılan. 59a/6/, 104a/2/, 107b/5/, 109b/3/

müntebir: (Ar. **mütedebbir.**) Tedbirli, ihtiyatlı. 37b/7/, 37b/7/, 37b/7/

müntecic: (Ar.) Sonuçlanmış, neticelenmiş. 15b/7/

müntedİR: (Ar. **müstedİR.**) Yuvarlak, dönen, dönmüş. 69b/7/

müntefi': (Ar.) Fayda gören, menfaatlenen, istifade eden. 38a/2/

müntehi: (Ar.) 1. Sona eren, biten. 2. Son, uç. 3. Bir işi bitiren, sonuçlandıran. 54b/5/, 60b/9/, 66a/1/, 101a/1/

müntehim: (Ar.) Hastanın iyileşmesi. 42a/7/

müntekİb: (Ar.) Örtülü, üzerine örtü örtülmüş, sargılı. 66b/8/

münteşİb: (Ar.) 1. Katılan, bir yere kapılan. 2. İlgili olan, münasebeti bulunan. 31a/2/, 60b/6/

münteşİben: (Ar.) İntisab edenler, alakası olanlar, girenler. 97b/2/

münteşİr: (Ar.) 1. Açılmış, yayılmış, dağılmış, neşredilmiş, 2. Duyulmuş, etrafa yayılmış. 97a/5/

münzac: (Ar.) Olgunlaşmış. 69b/6/, 74b/7/

mürekkeb: (Ar.) 1. Terkib edilmiş, bir kaç maddeden yapılmış. 2. Karışmış, muhtelit. 29a/1/, 108a/5/

müressāt: (Ar. **midessāt.**) Kist, ur benzeri şişliklerin içindeki sıvıyı çekip almaya boşaltmaya yarayan cerrahi alet. 81a/2/

müretteb: (Ar.) Tertib edilmiş, dizilmiş, yerli yerine konulmuş, sıralanmış. 61a/3/

m.+dür 2b/4/, 2b/10/, 39a/6/

mürre: (Ar.) Acı. 91b/1/

mürtefi': (Ar.) İrtifa eden, yükselen, yükselmiş, yüce. 28a/4, 37a/11/, 50b/7/, 53a/4/, 53b/1/, 53b/3/

m.+den 97b/1/

müsā'ade: (Ar.) İzin, icazet, ruhsat. 39a/1/

müsāvi: (Ar.) Birbirine denk olmak, aynı seviyede olmak. 103a/10/

müşelleşü'l-ṭaraf: (Ar.+Ar.) Üçgen tarafı. 99b/4/

müşennā: (Ar.) 1. Kat kat olan. 2. İkili, iki bölümden meydana gelmiş olan. 60a/7/

m.+i 60a/8/

müşhil: (Ar.) Amel, ishal veren ilaç. 5a/1/

müsi: (Ar.) Kötü emelleri olan.

m.+yile 95a/1/

müşkadire: (Ar. **müstedire**.) Yuvarlak, dönen, dönmüş. 75b/5/

müsnā: (Ar. **müsennā**.) Çift. 85b/2/

müst: (Ar.) Zorunlu. 38b/10/

müstağni: (Ar.) 1. Doymun, gözü gönü tok. 2. Ürkek, nazlı. 3. Üstelemeyen. 62b/7/

müstaḥa: (Ar.) Düzleştirici, düzleştirmeye yarayan cerrahi alet. 75b/7/

müstaḫim: (Ar.) 1. Doğru, istikametli. 2. Eğri olmayan, düz, dik. 3. Hilesiz, temiz. 20a/1/, 32a/8/

müstaḫin: (Ar. **müstaskī**.) Vücutta su toplanan yer.

m.+de 22b/6/

müstaḥmel: (Ar.) Kullanılmış, kullanılan.

m.+dür 93a/3/

müsteʿşil: (Ar.) Aslını bulma, asıl haline dönme. 104a/7/

müstedd: (Ar.) Tıkanmış, kapanmış. 106b/11/

müstedir: (Ar.) Daire şekline giren, yuvarlak olan. 70b/11/, 84b/7/

m.+a 105b/6/

müstedire: (Ar.) Daire şekline giren, yuvarlak olan. 27b/6/, 32b/8/, 70b/9/

m.+dür 102a/3/

müstediretüʿl-cihet: (Ar.+Ar.) Yuvarlak olan kısım. 102a/5/

müsteḫik: (Ar. **müsteḫakk**.) Hak etmiş, layık, kazanılmış, gerekmiş. 52a/3/

müsteḫim: (Ar.) Kararmış. 75a/7/

müsteḫminetüʿl-eṭrāf: (Ar.+Ar.) Görünmeyen, gizlenmiş bulunanlar tarafları. 67a/9/

müsterḫā: (Ar.) Gevşek, sarkık.

m.+yı 110a/4/

müsterih: (Ar.) 1. İstirahat eden, rahat bulan. 2. Sarkmış. 13b/1/, 25a/2/, 60a/2/, 78b/2/, 107a/1/, 110a/1/, 110a/1/, 110b/3/

müsteḫile: (Ar.) 1. Uzun, dar uzun. 2. Dikdörtgen.

m.+yi 84b/5/

müstevlī: (Ar.) 1. Ortaliğa yayılan. 2. Salgın hastalık. 33a/11/

müşāhade: (Ar.) Görme, gözlem. 62b/7/, 79a/3/

müşkil: (Ar.) Müskül, zor. 54b/7/

m.+dür 80a/7/

müte' affin: (Ar.) Kokan, çürüyüp bozulan. 50b/6/, 80b/11/

müte' allik: (Ar.) 1. Alakalı. 2. Bir yere bağlı, bir şeye mensub. 91b/1/

müte' allim: (Ar.) Öğrenci, talebe. 62b/6/

müte' assir: (Ar.) Güç, zor, çetin. 98a/9/

müte' atıf: (Ar.) Şefkat eden, bağışlayan, esirgeyen. 81b/3/

müte' ayyin: (Ar.) 1. Karar verilmiş. 2. Belli, aşikar ve meydanda olan. 41b/10/

müte' azir: (Ar.) 1. Meydana gelmesi zor olan, çetin. 2. Özürlü olan. 104b/8/

müte' azzir: *krş.* müte' azir. 25a/9/

müteberrid: (Ar.) Soğumaya başlayan, ayaz yapan. 105a/11/

mütebin: (Ar. mütebeyyin.) Belirgin. 110b/4/

müteceddid: (Ar.) 1. Yenileşmiş, bulunan, yenilenen. 2. Yeni, orijinal. 59a/3/

müte'ekkil: (Ar.) Tükenmek, aşınmak. 66b/6/

müteferrik: (Ar.) Farkı olan. 64b/4/, 64b/5/, 64b/8/

mütegayyir: (Ar.) Değişen, başkalaşan, bozulmuş, bozuk. 34b/6/, 46b/10/, 92b/6/

mütehalihle: (Ar.) Seyrek, aralıkları seyrek olan, eklem kemikleri.

m.+nüñ 63b/1/

mütehalliş: (Ar.) Zor bir durumdan kurtulan. 49a/7/

müteharri: (Ar.) Taharri eden, araştıran.

m.+den 104b/10/

m.+ye 63a/4/

müteharrik: (Ar.) 1. Yer değiştirilebilen, hareketli eden, kıpırdayan, oynayan. 2. İşleyen, çalışır durumda olan.

m.+e 67b/11/

müteharrikeyn: (Ar.) Kıpırdayan iki parça.

m.+dür 68a/8/

mütehhir: (Ar. müteharrikeyn.) Kımıldanan, hareket eden, deprenen, devingen, hareketli iki şey. 44b/1/

mütekkādim: (Ar.) Önde bulunan baştaki. 34b/4/

mütekkārib: (Ar.) 1. Yaklaşan, yakın olan. 2. Yakınsak. 54b/8/, 57a/6/

mütekarih: (Ar.) Yarası işleyen.

m.+a 44a/6/

mütekāti‘eyn: (Ar.) Keşisen iki doğru. 39b/6/

mütekavvim: (Ar.) 1. Bozuk iken düzelen, eğri iken doğrulan. 2. Sağlam, muhkem. 47b/9/

mütekemmin: (Ar.) Pusuya yatmış olan, pusuya giren, gizlenen. 17a/2/, 66b/2/

mütemekkin: (Ar.) Yerleşen, mekanlanan, temekkün eden. 73b/1/

müterākib: (Ar.) Yaklaşan, birbirine yakın olan, gittikçe birbirine yaklaşan. 57a/5/

mütesahhif: (Ar. **muşahhaḥ.**) Sağlam. 66a/10/

mütetābi‘: (Ar.) Birbiri ardınca gelen. 44a/7/

mütevakkı‘: (Ar.) Bir şeyin meydana gelmesini bekleyen, gözleyen. 17a/3/

mütevātir: (Ar.) Herkesin veya alakadarların işitip doğruluğunu kabul ettikleri kat’i, şüphesiz, sağlam ve yaygın haber.

m.+e 40b/4/

müteveccih: (Ar.) Dönük, yönelik. 64a/2/

mütevellid: (Ar.) 1. Doğan. 2. İleri gelen, kaynaklanan. 89b/5/, 89b/7/, 89b/9/, 97a/2/, 100a/6/

müteverrim: (Ar.) Veremli, verem hastası. 70b/7/

müveceh: (Ar.) 1. Bir tarafa yönelmiş, yüzünü çevirmiş. 2. Uygun bulunan, kabul gören. 67b/4/

müyesser: (Ar.) Kolaylıkla elde edilen. 25b/10/

müzākīr: (Ar.) Bir iş hakkında konuşan, danışan.

m.+i 111a/5/

-N-

nābit: (Ar.) Kendiliğinden topraktan çıkıp büyüyen, yerden biten. 47b/11/, 88b/3/

n.+den 48a/6/

nabza: (Ar.) Damarın bir kerre atması.

n.+ya 40b/3/

nādiḥ: (Ar.) Ağıt yakan, ağıt ağlıyan. 52a/4/

nādir: (Ar.) Seyrek, az. 64b/6/

nafık: (Ar. **şakk.**) Yarık, vücuttaki yarık.

n.+ı 43b/6/

nāfi‘: (Ar.) Menfaatli, faydalı. 92b/1/

n.+dür 3a/6/, 3a/9/

nāfiḥ: (Ar.) Karından vurulup arkaya çıkmış olan yara.

n.+e 36b/2/, 36b/6/

naḥf: (Ar.) 1. Aksırmak. 2. Nefes almak.
68a/10/

naḥıs: (Ar.) Zayıflama. 12b/2/

nāḥıye: (Ar.) 1. Yöre, bölge. 2. Civar,
etraf, taraf. 98a/1/

n.+den 107b/5/

n.+i 60a/7/, 89b/5/, 107b/8/

n.+nüḡ 95b/8/

n.+sinedek 89b/2/

nāḥıyet: (Ar.) Kenar, yan, çevre.

n.+i 22a/5/

naḥl: (Ar.) Bir tek arı. 13a/10/

naḥl: (Ar.) Hurma ağacı. 68b/11/, 70b/3/

naḥl^c: (Ar. **taḥla^c**.) Eklemin veya
kemiğin yerinden çıkması.

n.+i 26a/10/

naḥm: (Ar.) Hırıltı, göğüsten çıkan
boğuk ses. 13b/11/

naḥre: (Ar.) Kesme. 4a/10/

naḥs: (Ar.) Zayıflama, cefa – eziyet
etmek, zorluğa uğratmak, eksiltmek.
12a/4/, 85a/6/

naḥv: (Ar.) 1. Yan, yön, taraf, cihet.
2. Yol. 3. Benzer, gibi.

n.+ine 26b/8/

naḥvi^l-mekān: (Ar.+Ar.) Yerin etrafı,
çevresi. 97b/9/

naḥd: (Ar.) 1. Madeni para, akçe.
2. Saymak. 3. Seçmek. 10b/3/, 21a/4/,
22a/5/, 35a/7/, 49b/7/

naḥ(ı)ş: (Ar.) Genellikle kumaş üzerine
renkli iplikler veya sırma ve sim
kullanarak elle, makineyle yapılan
işleme, el işi, ince iş. 5b/9/, 58b/10/,
58b/10/, 97b/3/, 97b/7/, 100b/6/,
100b/9/, 107b/10/

naḥl: (Ar.) Bir şeyi başka bir yere
götürmek, taşımak, yer değiştirmek.
97b/8/

naḥs: (Ar.) 1. Eksiklik, noksan, kusur.
2. Azaltma, eksiltme. 24b/8/, 44b/5/,
79b/8/, 87b/3/, 97a/11/

naḥt: (Ar.) Çıkarmak. 18a/1/

naḥūr: (Ar.) 1. Boru. 2. Düdük ve
benzeri ses veren alet. 19b/3/

na^cme: (Ar.) Cerrahi müdahalelerde
kullanılan sargı benzeri bez. 60a/2/

n.+i 60a/9/

nār: (Far.) 1. Ateş, od. 2. Ateş gibi yakıcı
şey. 3b/6/, 28a/11/, 29a/7/

n.+da 4b/4/, 27b/3/, 48a/8/

n.+ı 13a/5/

n.+ıla 35b/9/

n.+uñ 3a/11/
nāra's-sūr': (Ar.+Ar.) Süratle yetişen ateş.

n.+dur 35b/6/
nā-resed: (Far.) Uygun, münasib ve muvafık olmayan. 47b/10/

nār-ı harāret: (Ar.+Ar.) Sıcaklık ateşi.

n.+üñ 3a/7/
nār-ı kalil: (Ar.+Ar.) Az, çok olmayan ateş.

n.+den 28a/10/
nās: (Ar.) İnsanlar.
n.+da 6a/7/, 40a/11/, 77b/2/, 110a/1/

n.+dan 52a/2/
n.+uñ 3b/2/, 57a/5/, 65a/5/

naşāhat: (Ar.) Elbise dikecek ip.

n.+ıla 96b/7/
naşb: (Ar.) Dikme, saplama. 25b/2/, 28a/10/, 89a/1/, 101b/11/, 105a/7/, 106b/8/

nāşib: (Ar.) 1. Bir kimsenin elde edebildiği, sahip olabildiği şey. 2. Kısmet, talih, baht. 72b/10/

nāşūr: (Ar.) Nasır, derinin tahriş olmasından meydana gelen sertlik. 24b/2/, 24b/4/, 59a/4/, 81b/4/

n.+dan 24a/6/

n.+ı 21b/6/

n.+uñ 24a/10/

nāşūra: (Ar.) Göz pınarında, makat havalisinde ve diş etlerinde olan bir hastalık; fistül. 15b/1/, 15a/10/, 15a/11/, 58b/3/, 74b/9/

n.+dur 15b/8/

n.+i 14a/5/

n.+yı 14b/10/, 15a/1/

nāşī' a: (Ar.) Şiddetle çekip almak, nefes alıp vermek, ölüme yaklaşıp sonra kurtulmak.

n.+i 43a/6/

nāşib: (Ar.) İçine girip yapışan cerrahi işlemlerde kullanılan bir alet. 73a/6/

n.+le 73a/8/

nāşir: (Ar.) 1. Herhangi bir aracın çeşitli amaçlarla kullanılmasını sağlayan parçaları. 2. Araç gereç.

n.+i 95a/9/

naşl: (Ar.) Hastanın yaralı organına kaynatılmış ilaçlı su dökmek, hastanın başına ilaçlı su dökmek, ısınmış su ile pansuman etmek, kaynatılmış ilaçlı su ile yarayı dezenfekte etmek. 99a/4/

natuvānā: (Ar.) Zayıf, kuvvetsiz. 66a/9/

naẓar: (Ar.) 1. Bakış. 2. Bakış açısı.
5a/9/, 38a/6/, 40b/8/, 48a/2/, 49a/5/,
51b/1/, 54b/8/, 69a/6/, 73a/10/, 80b/3/,
85b/3/, 93a/7/, 100b/5/, 112a/3/

n.+ları 44a/5/

n.+uğ 62b/5/

n.+uğ 62b/1/, 62b/5/

naẓar-ı aḥer: (Ar.+Ar.) Diğer bakış açısı.

n.+e 93a/7/

naẓ(i)c: (Ar.) 1. Pişme, kıvam bulma.
2. Olgunlaşmış, ermiş, pişmiş. 35a/4/,
74b/3/

n.+de 35a/3/

n.+ini 17a/1/

n.+le 35a/5/

naẓce: (Ar.) Olgunluk, olma, pişme,
kıvam bulma. 58b/5/

n.+i 36b/6/

nāẓır: (Ar.) Nazar eden, bakan. 57a/6/

n.+ı 55b/3/

nāzil: (Ar.) Nüzul eden, inen, yukardan
aşağıya inen, bir yere konan. 32a/5/

nāzir: (Ar.) 1. Taze. 2. Altın. 3. Benzer.

n.+i 61b/2/

ne: Ne. 3a/9/, 5b/1/, 13b/5/, 31a/1/,
58a/11/

n.+den 7b/4/

n.+dür 12a/3/, 12b/1/, 16b/1/,
53b/7/

n.+ki 53b/10/

n.+kim 2a/3/, 2b/10/, 5a/2/,
6a/2/, 8a/6/, 9b/8/, 24b/5/, 26a/4/, 28a/4/,
30a/5/, 30a/7/, 31a/10/, 36b/3/, 37a/4/,
38a/1/, 38b/6/, 41a/1/, 44b/11/, 45a/1/,
46a/3/, 46b/10/, 47b/3/, 48b/6/, 50a/7/,
53b/6/, 54a/3/, 57b/2/, 64a/8/, 64b/11/,
65a/9/, 65b/2/, 68a/6/, 69b/1/, 70b/5/,
71a/8/, 71b/8/, 72a/5/, 72b/6/, 74a/11/,
75b/6/, 76b/3/, 76b/7/, 77a/5/, 77a/11/,
78a/9/, 78a/10/, 79a/1/, 81a/1/, 81a/10/,
83a/5/, 83b/10/, 85a/8/, 85b/7/, 85b/8/,
86a/2/, 86a/8/, 88b/8/, 90a/3/, 95a/4/,
99a/5/, 99b/9/, 104b/1/, 105a/2/,
106a/11/, 106b/10/, 108b/9/, 110b/1/

n.+vaktin 64b/5/

n.+ye 39a/3/, 74b/8/

n.+yedür 74b/4/

n.+yi 74b/8/

n.+yise 84a/1/

n.+yle 109a/3/

nebāṭī: (Ar.) Bitkisel.

n.+dür 44b/10/

nebāt-ı laḥm: (Ar.+Ar.) 1. Bitkinin iç kısmının üzerinde yer alan tabaka. 2. Et bitmesi.

n.+ı 105b/7/

nebatı'l-laḥm: (Ar.+Ar.) Bitkinin iç kısmının üzerinde yer alan tabaka. 44b/6/

nebiḳ: (Ar.) Cehri tohumu, sedir ağacı meyvesi. 7a/1/

nebve: (Ar.) Yüksek yer, yükseklik. 76a/4/

nec^ʿ: (Ar.) İyileşme, ilaçlama. 6a/3/, 6b/1/, 7b/11/, 8a/10/, 8b/11/, 9a/6/, 9b/1/, 11a/10/, 15a/10/, 16a/5/, 17a/1/, 21b/7/, 26a/2/, 32b/1/, 40a/6/

neci^ʿ: *bknz. nec^ʿ.* 7a/11/

necse: (Ar.) Pis ve murdar olan, habes.

n.+nüḡ 69b/5/

necūd: (Ar.) Terlemek, ferahlatmak. 73b/8/

neçe: Ne kadar, kaç, nice. 38b/3/

nedā: (Ar.) Rutubet, çığ, nem. 29b/3/

nedb: (Ar.) Dua etmek. 55b/3/

nedret: (Ar.) Nicelik bakımından alışılanın, umulanın veya gerekenin altında olma durumu, azlık, seyreklik.

n.+de 101b/9/

nef: (Far.) Fayda, yararlılık. 4a/8/, 4b/8/, 44a/10/

nefes: (Ar.) Nefes, soluk. 30b/3/

n.+ini 95a/7/

nefḥ: (Ar.) 1. Esinti, esme. 2. Kendi kokusunu yayma. 51b/2/

nefi^ʿ: (Ar.) Yararlı. 33a/8/, 38b/3/, 73a/10/

n.+de 24a/4/, 24b/11/, 35b/7/

nefiḥ: (Ar.) Damardan kan sıçramak. 84b/4/

nefi(i)s: (Ar.) 1. Öz varlık, kişilik. 2. İnsanın yeme içme vb. gereksinimlerinin bütünü. 3. Pek hoş, çok güzel. 33b/4/, 85b/4/

n.+i 16b/5/, 17a/3/, 24a/1/, 25b/6/, 26a/5/, 26a/8/, 33b/5/, 37a/10/, 59a/9/, 79b/5/, 81a/9/, 98a/4/, 99b/6/, 99b/7/, 100a/1/, 109b/10/

n.+inde 14b/5/, 15a/5/, 45b/1/, 61a/8/, 61b/2/

n.+ine 21b/5/, 26b/2/, 31b/9/

n.+ini 71b/5/, 87b/9/, 100a/8/

n.+inüḡ 32a/7/

n.+lerüḡüzi 2a/11/

n.+üḡüz 2a/8/

nefs-i kaly: (Ar.+Ar.) Sağlığa zararlı olan yeme içme vb. gereksinimlerinin bütünü.

n.+üñ 24b/9/

nefs-i māide: (Ar.+Ar.) Midenin kendisi.

n.+de 24b/11/, 33b/10/

nefs-i mülteħime: (Ar.+Ar.) İnsanın iç sesi, altıncı hiss.

n.+i 62a/5/

nefs-i nāşūra: (Ar.+Ar.) Göz pınarında, mak'at havalisinde ve diş etlerinde oluşan bir hastalığın varlığı.

n.+da 24a/9/

neft: (Far.) 1. Organik maddelerin ayrışmasından oluşan tutuşur sıvıların birçoğu. 2. Çoğunlukla boyacılıkta kullanılan, petrol türevlerinden bir çeşit mineral yağ, petrol yağı. 3. Kibrit. 96b/7/

neħah: (Ar.) Bu yolla, bu şekilde. 91a/11/

neħām: (Ar.) Ses kısıklığı.

n.+ı 48b/2/

nenüñ: Neyin, ne. 4b/11/, 6a/9/, 29a/8/

nerm: (Ar.) Yumuşak.

n.+i 28a/9/

neşaye: (Ar.) Kalça kemiğinden ayakların ucuna kadar uzanan sinir.

n.+i 88b/11/

nesc: (Ar.) 1. Dokunuş, dokuma. 2. Canlı mahluklardaki hücrelerin, Allah'ın kudretiyle ve kanunu dairesinde yanyana gelip birleşerek uzuvların yapılışı. 3. Doku. 68a/1/, 68a/1/

nesir: (Ar.) Yarayı deşmek.

n.+de 35b/10/

n.+den 36a/8/

nesk: (Ar.) Dizmek, düzgün dizmek, birbirine bağlamak. 45b/7/

n.+i 45b/8/

nesne: (Ar.) Belli bir ağırlığı ve hacmi, rengi olan her türlü cansız varlık, şey, obje. 1b/10/, 3b/9/, 3b/10/, 8b/7/, 11b/10/, 15a/2/, 23b/2/, 29a/1/, 32a/3/, 35b/7/, 36a/6/, 37b/4/, 40a/11/, 45a/7/, 49a/1/, 57b/4/, 62a/11/, 72b/6/, 75b/3/, 78a/10/, 91a/1/

n.+den 100b/5/

n.+dür 3a/9/, 76b/6/, 87a/5/, 89a/7/

n.+i 40a/1/, 44b/6/

n.+ki 41a/4/

n.+kim 2a/11/, 2b/5/, 10a/7/, 10b/7/, 18b/8/, 21a/6/, 22b/5/, 24a/10/

24b/10/, 30b/2/, 38a/6/, 38b/3/, 40b/6/,
44b/9/, 47b/6/, 49b/4/, 49b/6/, 53b/9/,
53b/11/, 54b/8/, 60a/11/, 61b/5/, 64b/3/,
70b/11/, 72a/3/, 72b/7/, 74b/4/, 75a/5/,
75b/2/, 75b/4/, 75b/5/, 75b/6/, 77a/2/,
77b/8/, 78b/10/, 79b/4/, 84a/5/, 84a/7/,
84b/10/, 86a/7/, 86a/9/, 88b/5/, 91b/1/,
91b/3/, 92a/7/, 97a/2/, 97a/8/, 102a/9/,
102a/10/, 106b/1/, 111a/4/

n.+lerden 10b/7/

n.+lerdendir 3a/7/

n.+leri 4a/7/

n.+yi 27a/8/

n.+yile 36b/1/, 64a/7/, 99a/9/

neş: (Ar.) 1. Karıştırma, birbirine katma.
2. Kaynama. 51b/6/

neşb: (Ar.) Batma, delme. 72b/6/

neşf: (Ar.) 1. Soğurma, emme. 2. Sızma.
44b/2/, 72a/1/

neşl: (Ar.) Bir şeyi süratle yerinden
söküp çıkarmak, süratle kesmek.

n.+ile 40b/1/

neşr: (Ar.) Yayma, dağıtma, saçma,
açma. 12b/2/, 55b/11/, 111b/1/

n.+ünden 14a/2/

netü: (Ar.) Bir yüzeyde ileri doğru çıkan
bölüm, çıkıntı. 60b/1/, 88b/3/

netüfe: (Ar. *futük.*) Fıtık, fıtıklar. 60a/4/

netü' laḳ: (Ar.) Kan akıtma. 57a/2/

netuvālire: (Ar.) Göbek fitığı. 87b/6/

netvā: (Ar. *netu'*.) Çıkıntı, fıtık, şişlik.
87a/4/

netve: (Ar. *netu'*.) Çıkıntı, fıtık, şişlik.

n.+dür 75a/2/

nev': (Ar.) Çeşit, tür. 8a/9/, 10b/4/,
27b/9/, 46a/6/, 81a/2/, 99a/9/, 110b/1/,
111a/1/

n.+den 8a/10/

n.+dür 8b/7/, 81b/3/, 81b/7/,
81b/7/, 81b/8/, 82a/2/, 82a/9/, 82b/5/,
82b/8/

n.+i 104b/1/

n.+idür 84a/4/

n.+inden 74a/11/, 84a/10/

nevāhi: (Ar.) Yanlar, taraflar. 86a/2/

n.+sinden 102a/4/

nevāşir: (Ar.) Basur delikleri. 81a/9/,
81b/2/, 81b/2/

neyūs: (Ar. *teyūs.*) Koç, teke. 110b/1/

nezl: *krş. nezle.* 60b/9/

nezle: (Ar.) 1. Burnun akmasını mucib
olan hastalık. 2. Vücudun herhangi bir
organından cerahat veya başka bir
maddenin akması. 19a/2/

nışf: (Ar.) Yarım, yarı.

n.+ı 95b/1/

nışfeyn: (Ar.) İki yarı, iki yarım.

n.+i 102b/5/

nışf-ı dāyire: (Ar.+Ar.) Dairenin yarısı.

n.+nüñ 31b/11/

nışf-ı ferc: (Ar.+Ar.) Yarık daire, yarık vajina.

n.+üñ 101a/2/

nışf-ı nehār: (Ar.+Ar.) Gündüzün ortası, yarısı.

n.+da 58a/8/

ntl: (Ar.) Kaynatılmış ilaçlı su ile pansuman yapmak. 39b/10/

nice: Nice, ne kadar. 1b/10/, 3b/9/, 3b/10/, 29b/4/, 40a/11/, 56a/5/, 58b/1/, 62b/6/, 71b/8/, 71b/8/, 72b/6/, 73b/10/

nicün: Neden, niye. 1b/12/, 3a/6/, 3a/10/, 3b/6/, 4b/2/, 7b/9/, 10b/4/

niçe: *krş.* **nice.** 9a/6/, 9b/10/, 10b/8/, 12a/10/, 12a/10/, 13b/1/, 15a/2/, 16b/5/, 22a/8/, 23b/2/, 24b/10/, 27b/8/, 28b/3/, 34a/11/, 35b/7/, 36a/6/, 41a/4/, 45a/7/, 46b/8/, 47a/7/, 49a/1/, 50b/5/, 53b/2/, 56b/1/, 59a/1/, 61b/11/, 62b/7/, 63b/11/, 72b/1/, 73a/2/, 73b/3/, 73b/8/, 76a/8/, 88b/11/, 97b/1/

nikebiş: (Ar. **nekbiyyet.**) Bir işin elden geldiğince iyi olmasına çabalama, özenme, itina, ihtimam.

n.+le 7b/1/

niqr: (Ar. **nev'.**) Çeşit, tür.

n.+i 111a/4/

nil: (Far.) 1. Çivit otu. 2. Mavi, lacivert.

n.+leri 50b/7/

nisā: (Ar.) Kadın.

n.+da 100a/6/, 111a/4/, 111b/1/

n.+ye 83b/1/

nitekim: Sonuç olarak. 3a/9/, 8a/3/, 11b/5/, 11b/10/, 12b/4/, 13a/7/, 13b/2/, 13b/11/, 18a/11/, 20b/5/, 21b/5/, 25a/11/, 25b/6/, 27a/7/, 31b/1/, 34a/6/, 34b/11/, 35a/10/, 47a/8/, 50a/11/, 58a/3/, 59a/8/, 60b/10/, 62a/6/, 64a/7/, 66a/3/, 66b/5/, 67a/8/, 82b/3/, 82b/10/, 83a/11/, 84a/11/, 85a/5/, 85b/3/, 85b/11/, 88b/4/, 91b/2/, 96b/3/, 103a/8/, 103a/10/, 105a/10/, 105a/11/, 105b/8/, 106a/7/, 109a/1/, 109b/8/

nitelik(g): 1. Bir şeyin nasıl olduğunu belirten, onu başka şeylerden ayıran özellik, vasıf, keyfiyet. 2. Bir şeyin iyi veya kötü olma özelliği, kalite. 3. Bireyi, nesne veya yaşantının bir yönünü ötekilerden ayırt etmeye yarayan ve ölçülebilen özellik, keyfiyet.

- n.+ini 3a/1/
- nizā'**: (Ar.) Çekişme, kavga. 3b/11/
- noḥud**: (Far.) 1. Baklagillerden, ana yurdu Akdeniz kıyıları olan, birleşik telek yapraklı, çiçekleri sarımtırak renkte, tanesi baklamsı, bol nişastalı bir bitki. 2. Bu bitkinin yuvarlak tanesi. 34b/6/
- noḫda**: *krş. noḫta*.
- n.+dur 17b/11/
- noḫṣān**: (Ar.) 1. Eksik. 2. Eksiklik, kusur. 59b/5/
- noḫta**: (Ar.) 1. Çok küçük boyutlarda işaret, benek. 2. Bazı harflerin üzerine konulan ufak işaret. 3. Yer, mevk, mahal. 4. Gözde oluşan leke, misafir. 8a/1/, 8a/6/, 17b/11/, 18b/10/, 30b/10/, 31a/11/, 31b/2/, 31b/2/
- n.+sına 31a/6/
- n.+yıla 19b/4/, 33a/4/
- nucāl**: (Ar. *necl*.) Döl, sperm.
- n.+e 51b/2/
- nucūr**: (Ar. *buhūr*.) Tütsü. 72a/4/
- nuḥār**: (Ar. *buhar*.) Buhar, sıvıların ve kimi katıların ısı etkisiyle dönüştükleri gaz durumu. 72a/11/
- nuḥās**: (Ar.) 1. Bakır. 2. Kızgın maden. 3. Erimiş bakır, ateş. 61b/2/
- n.+dan 28a/3/, 36a/7/, 45a/11/, 64a/2/, 69b/11/, 90a/7/
- n.+1 47b/2/
- n.+kim 47a/11/
- nuḥās-ı ḥaṣṣa**: (Ar.+Ar.) Katıksız, saf halde bulunan bakır.
- n.+dan 62b/9/
- nuḥās-ı ṣafi**: (Ar.+Ar.) Saf bakır.
- n.+den 81a/11/
- nuḥl**: (Ar. *ḥall*.) Sirke. 67a/2/
- nuḥūnet**: (Ar.) Sesin geniz gelmesini yönelik burun tedavisi.
- n.+ini 6a/6/
- nukre**: (Ar.) 1. Ensedeki kafa çukuru, ense; göz çukuru. 2. Anüs deliği, folluk, oyuk, kemik çukurunun kovukları.
- n.+da 22b/7/
- n.+sinde 17b/1/
- n.+sinüḡ 33b/3/
- nūr**: (Ar.) Aydınlık, parıltı, parlaklık. 60b/8/
- nura**: (Ar.) Üstü toprakla örtülü samanlık.
- n.+dan 28b/7/
- nuş**: (Far.) 1. İçen, içici. 2. Tatlı şerbet gibi içilecek şey. 52b/1/

nüvāh: (Ar.) Ağıt. 44b/11/

nüfüz: (Ar.) 1. İşleme, öze doğru girme.
2. Bir kimsenin sözü geçer olma, saygınlık, erk. 18b/2/, 49a/9/, 49b/3/, 51a/6/, 59a/11/, 61a/10/, 85b/1/, 99b/8/

nük: (Far.) Temren, ok veya mızrak ucu.

n.+de 38a/1/

nüküb: (Ar.) 1. Nüzül, felç hastalığı.
2. Udul etmek, ayrılmak. 3. Felaketler, musibetler.

n.+1 53a/9/7

nüzül: (Ar.) 1. İniş, inmek, aşağı inmek.
2. Nüzül, felç hastalığı. 60b/8/

-O-

o: O, sıfat. 1b/7/, 7a/3/, 15b/4/, 38b/4/, 41a/5/, 46a/6/, 62b/3/

od: Ateş. 21a/6/, 35a/10/, 46b/2/, 46b/7/

o.+a 104a/8/

o.+da 21a/4/, 37a/7/

o.+ıla 12a/2/, 13a/7/, 35b/10/, 36b/10/, 73b/3/

o.+ıladur 16a/5/

o.+uñ 10a/10/, 15b/10/, 16b/3/, 29b/10/, 30a/1/

odun: Yakılmak için kesilmiş, parçalanmış ağaç. 16b/1/

oğlan: 1. Erkek veya kız evlat. 2. Erkek çocuk, yavru. 9b/9/, 15a/3/, 39a/8/, 91b/5/

oğlancuk: Küçük çocuk.

o.+lar 39a/10/, 49b/6/

o.+larda 97a/3/

oğ: Yayla atılan, ucunda sivri bir demir bulunan ince ve kısa tahta çubuk.

o.+lar 2b/7/

ol: O, sıfat. 5b/2/, 6b/8/, 7a/6/, 9b/10/, 11a/7/, 11b/10/, 12a/6/, 12a/11/, 13a/5/, 14a/2/, 15a/10/, 15b/4/, 16a/8/, 20a/2/, 20a/8/, 20b/3/, 22a/6/, 22b/11/, 23b/3/, 24a/6/, 24a/11/, 24b/1/, 24b/3/, 27a/9/, 28a/2/, 28a/9/, 28b/4/, 29a/3/, 32a/11/, 34a/7/, 35b/8/, 37b/1/, 38a/6/, 38b/7/, 41b/7/, 41b/11/, 42b/2/, 42b/6/, 42b/9/, 46a/11/, 46b/4/, 47b/4/, 49a/4/, 49a/9/, 49b/3/, 49b/5/, 50a/10/, 51a/5/, 51b/7/, 53a/9/, 54b/8/, 57a/9/, 57b/11/, 58b/1/, 58b/1/, 59b/3/, 60b/5/, 60b/9/, 61b/2/, 61b/6/, 62b/1/, 63b/7/, 66b/7/, 67a/9/, 69a/8/, 74a/3/, 74b/7/, 74b/10/, 80a/9/, 84b/3/, 90a/4/, 90a/6/, 90b/3/, 90b/3/, 91a/9/, 94b/1/, 95a/5/, 99b/8/, 104a/5/, 105b/1/, 112a/5/

ol: O kişi zamiri. 1b/10/, 1b/11/, 1b/12/, 3a/9/, 5b/5/, 5b/6/, 7b/6/, 8b/7/, 15b/2/, 16a/6/, 16b/2/, 18b/8/, 18b/8/, 29b/9/, 47b/10/, 52a/7/, 62a/5/, 62a/11/, 62b/2/

63a/11/, 65b/3/, 67a/9/, 73a/5/, 73b/9/,
74a/1/, 74b/4/, 76b/4/, 78a/8/, 79b/11/,
79b/11/, 80a/11/, 80b/5/, 81b/3/, 81b/5/,
82a/2/, 82a/9/, 82b/8/, 91b/6/, 92b/4/,
94a/4/, 94a/4/, 96b/4/, 98b/7/, 100a/8/,
101b/9/, 102a/2/, 103b/4/, 103b/6/,
104a/1/, 104a/5/, 104a/9/, 104b/8/,
106a/4/, 109a/9/, 111b/5/, 111b/9/

o.+dağı 81b/7/, 81b/7/

o.+dur 2a/6/, 2a/6/, 2a/7/, 6b/2/,
8b/3/, 12a/3/, 12b/1/, 16a/6/, 16b/2/,
24a/7/, 40a/7/, 57b/11/, 60b/5/, 67a/4/,
91a/11/

ol-: Olmak.

o.-a 3a/11/, 3b/2/, 5a/5/, 8b/4/,
8b/5/, 9a/2/, 10b/11/, 11b/9/, 12b/4/,
15a/4/, 17a/11/, 17b/4/, 17b/9/, 18a/1/,
18b/4/, 18b/4/, 19a/7/, 19a/8/, 20b/10/,
21a/7/, 21b/2/, 21b/3/, 21b/3/, 21b/10/,
22a/3/, 22a/3/, 22a/4/, 23a/1/, 23a/2/,
23a/2/, 23a/3/, 23a/5/, 25a/4/, 25a/5/,
25a/7/, 25b/2/, 26a/6/, 26a/6/, 26a/7/,
26a/8/, 26a/11/, 26b/6/, 26b/7/, 27a/8/,
27a/9/, 27a/10/, 27a/10/, 27a/11/,
27b/2/, 29b/1/, 29b/7/, 29b/11/, 33b/1/,
35a/7/, 35a/8/, 37b/3/, 37b/6/, 39a/3/,
39a/7/, 39b/3/, 40a/11/, 40b/2/, 40b/2/,
41a/9/, 42a/9/, 42b/5/, 42b/7/, 43a/1/,
43a/4/, 46a/2/, 47a/10/, 47b/2/, 47b/4/,
50b/1/, 51a/3/, 51b/7/, 52b/7/, 54a/5/,
54a/6/, 54a/9/, 56a/9/, 58a/4/, 58b/8/,
59a/8/, 59b/9/, 61a/4/, 61b/3/, 61b/6/

62a/11/, 63b/4/, 66b/2/, 67a/10/,
67a/11/, 68b/5/, 68b/10/, 70a/7/, 71b/4/,
71b/5/, 78b/11/, 80b/1/, 83a/1/, 86b/11/,
87a/5/, 88a/3/, 90a/10/, 94a/10/, 96a/5/,
97b/2/, 98b/1/, 98b/1/, 98b/2/, 98b/5/,
102b/6/, 102b/7/, 103a/2/, 106b/9/,
106b/9/, 107b/11/, 108a/5/, 108a/10/,
110a/8/, 110a/9/, 110a/9/, 111a/6/,
111b/4/, 112a/1/

‘aṭb ol- 2a/7/

yābis ol- 3a/4/, 94a/4/

raṭb ol- 3b/4/

muttaşıl ol- 3b/7/

muḥarriḳ ol- 3b/8/

ruṭūbet ol- 4b/8/

bārid ol- 4b/11/

munkī ol- 5a/1/

acılmış ol- 5a/9/, 14a/5/

büyük ol- 6a/8/, 42a/9/

ġāyib ol- 6b/5/

şaġīr ol- 7a/1/

cehli ol- 7b/8/

keyy ol- 8a/6/, 25a/11/, 26a/6/, 30a/10/

bir ol- 8a/7/, 23a/1/, 33b/11/

ḥādīs ol- 8a/10/, 37b/4/, 40a/4/, 41b/6/,
42a/3/, 44a/1/, 44b/4/, 57a/3/, 73a/6/,
106b/9/

az ol- 8b/4/, 8b/9/, 18b/3/, 21a/6/,
42a/11/, 50b/2/, 58b/2/, 87a/3/, 94a/2/,
108b/1/

şad^c ol- 8b/4/

berī ol- 10b/6/, 13b/2/, 14b/2/, 15a/6/,
17a/7/, 32b/3/, 33a/7/, 34b/1/, 34b/3/,
34b/9/, 42a/3/, 52a/5/, 53b/8/, 54b/3/,
56b/5/, 60b/4/, 63b/11/, 72a/2/, 74a/5/,
74b/6/, 76a/6/, 77a/7/, 80a/6/, 83b/11/,
85b/10/, 92b/10/, 94b/7/, 104b/7/

uzun ol- 12a/3/, 20a/1/, 30a/11/, 95b/1/

maṭf ol- 12b/8/

cüz ol- 12b/8/

şovuk ol- 12b/11/

ırāk ol- 14a/8/, 42a/7/, 43a/2/, 108a/11/

mücerred ol- 14b/4/

gökcek ol- 15b/10/, 30a/1/, 42b/6/,
47b/6/, 59a/11/, 95b/10/, 100a/10/

vāşıl ol- 15b/11/, 63b/6/, 95b/10/

mütekemmin ol- 17a/2/

mütevaqqı^c ol- 17a/3/

‘ādde ol- 18a/7/

refāfid ol- 18b/4/

ķavī ol- 18b/8/, 56a/5/, 56b/2/, 59b/11/

ırāg ol- 19a/7/

cem^c ol- 19a/7/, 51b/6/

keyyāt ol- 19a/9/, 21b/8/

ķāyim ol- 20a/2/

mużṭaci^c ol- 20a/3/

cārī ol- 20b/10/

muttaşıl ol- 21a/5/

māyil ol- 21a/9/

mikvāh ol- 21b/3/, 25b/7/

ḥasta ol- 21b/6/

‘arız ol- 21b/7/, 56a/2/, 56b/11/

muşfaķa ol- 21b/9/

ḥamīde ol- 21b/11/

uḥrā ol- 22a/6/

eblāg ol- 24b/11/

sebeb ol- 25b/3/

vaķı^c ol- 25b/7/, 29b/6/

müyesser ol- 25b/10/

vācib ol- 26a/3/

şālīḥ ol- 26a/6/

‘aķd ol- 27a/11/

açuķ ol- 27b/1/

miṭfāh ol- 28b/8/

cüz[’] ol- 28b/8/

memzūc ol- 29a/9/

cīd ol- 29a/9/

sākin ol- 29b/2/, 36b/6/, 58b/1/, 62b/4/,
78b/1/, 80b/8/, 99a/3/

istifrāğ ol- 29b/5/, 31b/5/

yaluñuz ol- 30a/6/, 41b/11/

şufūf ol- 30a/8/

beyhe ol- 30b/11/

aşikāre ol- 31b/9/, 40a/9/, 52a/1/, 60a/5/

nāzil ol- 32a/5/

ferāh ol- 32a/5/

zāyil ol- 32a/10/

h̄atm ol- 32b/4/

mü`eşşir ol- 33b/4/, 36a/10/

ziyāde ol- 34a/5/, 60b/2/, 87a/1/

teşrīh ol- 34b/4/

müteğayyir ol- 34b/6/

keyye ol- 35a/8/

geñez ol- 35a/8/, 42a/5/

h̄āşiye ol- 36a/1/

muḥakkem ol- 36a/3/

ğalīz ol- 36b/8/, 38a/6/, 63b/3/, 67a/5/

ḥaşr ol- 37a/6/

ḥamī ol- 37a/8/

munkaṭi' ol- 37a/11/, 37b/3/, 101a/10/

ḥāzır ol- 38a/4/

münḥadım ol- 38a/5/

eşedd ol- 38b/3/

nefi' ol- 38b/3/

muḫṭacir ol- 38b/9/

müctemi' ol- 39a/11/

zāhir ol- 40a/10/, 41a/6/, 44b/6/, 68a/2/

şedīd ol- 41a/1/

beyān ol- 41a/4/

gizlü ol- 41a/4/

ḥāliş ol- 41a/9/

münkabīz ol- 41b/1/

ibrişim ol- 41b/5/

'avden ol- 41b/5/

maḥmūm ol- 41b/10/

issi ol- 41b/10/

müte'ayyin ol- 41b/10/

ecfā ol- 42a/9/

coğ ol- 42a/11/

bıñar ol- 42b/8/

beş ol- 42b/8/

berāber ol- 43a/1/, 102b/5/

emles ol- 43b/5/

ṭarīğ ol- 45b/2/

şekl ol- 45b/11/

<i>şu ol- 46a/11/, 61b/4/</i>	<i>müşelleşe ol- 59a/8/</i>
<i>dar ol- 47a/11/, 91a/6/</i>	<i>mahbüb ol- 59a/8/</i>
<i>siğ ol- 47b/1/</i>	<i>müşennā ol- 60a/7/</i>
<i>mündefi' ol- 47b/5/</i>	<i>tolū ol- 60a/10/, 92b/9/</i>
<i>dāhil ol- 47b/6/</i>	<i>bezl ol- 60b/3/</i>
<i>mütekavvim ol- 47b/9/</i>	<i>mādde ol- 61a/1/</i>
<i>nābit ol- 47b/11/</i>	<i>memzūc ol- 61a/1/</i>
<i>emīn ol- 48b/2/</i>	<i>ṭabh ol- 61a/2/</i>
<i>mütehalliş ol- 49a/7/</i>	<i>maḫdeḫ ol- 61a/10/</i>
<i>dūn ol- 51a/4/</i>	<i>teskīn ol- 61b/6/</i>
<i>raṭbe ol- 51b/2/</i>	<i>derāni ol- 61b/9/</i>
<i>müsteḫiḫ ol- 52a/3/</i>	<i>etbaḫ ol- 61b/11/</i>
<i>nādib ol- 52a/4/</i>	<i>ḫaṭ' ol- 63b/2/</i>
<i>müfteriḫ ol- 53a/7/</i>	<i>müteveccih ol- 64a/2/</i>
<i>yeḡi ol- 53a/8/</i>	<i>nādir ol- 64b/6/</i>
<i>ḫayṭ ol- 54a/6/, 60a/7/, 106a/8/</i>	<i>meşhūḫayn ol- 64b/10/</i>
<i>mümkīn ol- 54b/7/</i>	<i>ḫabīḫ ol- 65b/6/, 65b/7/</i>
<i>mülteḫim ol- 54b/10/</i>	<i>şahīḫ ol- 66a/10/</i>
<i>selḫ ol- 55a/5/</i>	<i>münḫal ol- 66a/11/</i>
<i>ṭolu ol- 55a/9/</i>	<i>mütekemmin ol- 66b/2/</i>
<i>fāṭir ol- 57a/4/</i>	<i>müntekīb ol- 66b/8/</i>
<i>fāni ol- 57a/11/</i>	<i>ḫıṣa ol- 67a/5/</i>
<i>tamām ol- 57b/2/</i>	<i>yeyni ol- 67a/5/</i>
<i>medvere ol- 58b/1/</i>	<i>eżrās ol- 67a/10/</i>

<i>ṭabīʿī ol- 68b/4/</i>	<i>ḥāş ol- 77b/10/</i>
<i>ʿarażi ol- 68b/4/</i>	<i>teʿalluḡ ol- 78a/9/</i>
<i>munṭalıḡ ol- 68b/7/</i>	<i>mühimm ol- 78b/1/</i>
<i>beyān ol- 68b/9/</i>	<i>müsterih ol- 78b/2/</i>
<i>münḥal ol- 68b/9/</i>	<i>banmış ol- 78b/6/, 84a/2/</i>
<i>ʿārız ol- 68b/10/, 108a/10/</i>	<i>şakḡ ol- 79a/6/</i>
<i>münzac ol- 69b/6/, 74b/7/</i>	<i>kücücük ol- 79a/7/</i>
<i>münfetiḡ ol- 69b/6/</i>	<i>acuḡ ol- 79b/1/</i>
<i>ibṭāl ol- 69b/6/</i>	<i>sālim ol- 79b/7/</i>
<i>ḥādim ol- 69b/10/</i>	<i>ḡaṭar ol- 80a/2/</i>
<i>raḡiḡ ol- 70a/3/, 92b/9/, 95a/11/, 96b/1/</i>	<i>yesir ol- 80a/3/</i>
<i>muşṡaḡi ol- 71b/2/</i>	<i>müteʿaffin ol- 80b/11/</i>
<i>zed ol- 71b/6/</i>	<i>murabbaʿ ol- 81a/5/</i>
<i>eḡṭaf ol- 72a/4/</i>	<i>muḡkem ol- 81a/5/</i>
<i>delük ol- 72a/8/, 90a/9/, 90a/10/</i>	<i>mels ol- 81a/11/</i>
<i>anār ol- 72a/11/</i>	<i>şebr ol- 81b/2/</i>
<i>defʿ ol- 73a/7/</i>	<i>müteʿaṭṭif ol- 81b/3/</i>
<i>necūd ol- 73b/8/</i>	<i>taʿriḡ ol- 81b/3/</i>
<i>munṭabıḡ ol- 73b/10/</i>	<i>ḡālil ol- 83b/3/</i>
<i>ḡaşin ol- 74a/2/</i>	<i>mülteḡim ol- 83b/4/</i>
<i>kebs ol- 74a/3/</i>	<i>maḡiṭ ol- 83b/7/</i>
<i>rebis ol- 74b/6/</i>	<i>ḡaṭar ol- 84b/8/</i>
<i>nāşūra ol- 74b/9/</i>	<i>ibṭilā ol- 84b/8/</i>
<i>müsteḡim ol- 75a/7/</i>	<i>mulḡal ol- 85a/8/</i>

<i>müsta‘mel ol- 85a/8/</i>	<i>ķātı‘a ol- 94a/9/</i>
<i>semcū‘l-munzir ol- 87a/3/</i>	<i>‘alil ol- 95a/6/</i>
<i>bā‘iş ol- 87a/6/</i>	<i>cāşi ol- 95a/6/</i>
<i>eşedd ol- 87a/10/</i>	<i>mużtar ol- 95a/8/</i>
<i>vāķıf ol- 87b/9/</i>	<i>mużtalik ol- 95a/9/</i>
<i>mülhem ol- 88b/6/</i>	<i>mecūfe ol- 95a/11/, 96b/1/, 96b/2/</i>
<i>şakraḥ ol- 88b/7/</i>	<i>la‘if ol- 95b/2/</i>
<i>cāyiz ol- 89b/4/</i>	<i>fāriğ ol- 96a/3/</i>
<i>sāyil ol- 89b/11/, 110a/10/</i>	<i>raḥat ol- 96a/4/</i>
<i>meles ol- 90a/9/</i>	<i>tavile ol- 96b/1/</i>
<i>ḥalka ol- 90b/2/</i>	<i>medfa‘ ol- 96b/4/</i>
<i>vāsi‘ ol- 91b/2/</i>	<i>mu‘āye ol- 97a/9/</i>
<i>ref‘ ol- 91b/4/</i>	<i>tenezzül ol- 97a/11/</i>
<i>vasaṭ ol- 91b/10/</i>	<i>māyil ol- 97b/3/</i>
<i>medķük ol- 92a/8/</i>	<i>nāḥiye ol- 98a/1/</i>
<i>ḥalāş ol- 92b/5/</i>	<i>şakķ-ı mevribik ol- 98a/6/</i>
<i>reme ol- 94a/2/</i>	<i>mu‘ķafatü‘l-ṭaraf ol- 98b/3/</i>
<i>raķiķü‘l-ḥavārī ol- 94a/4/</i>	<i>müntehī ol- 101a/1/</i>
<i>beyza ol- 94a/5/</i>	<i>maş‘aşat ol- 101a/4/</i>
<i>maṭbūḥa ol- 94a/6/</i>	<i>şagīr ol- 101a/5/, 111b/9/</i>
<i>telef ol- 94a/6/</i>	<i>müctemi‘ ola 101b/5/</i>
<i>dögülmüş ol- 94a/6/</i>	<i>ḥaşā ol- 101b/6/</i>
<i>fātş ol- 94a/9/</i>	<i>muḥiṭ ol- 101b/6/</i>
<i>meşķiyetü‘l-mismār ol- 94a/9/</i>	<i>ķalil ol- 102b/1/</i>

ķarīb ol- 102b/5/

ķāviye ol- 102b/6/

bedel ol- 103b/10/

mūsta ʿşıl ol- 104a/7/

ķeşf ol- 106a/6/

selķ ol- 106a/6/

mūn ʿadim ol- 106b/5/

mūnķeşif ol- 107b/5/

mūrekkeb ol- 108a/5/

ķāric ol- 108a/11/

sāķıķ ol- 108b/8/, 109a/3/, 110a/7/

ķalye ol- 109b/4/

mūsteriķ ol- 110b/3/

ķıl ol- 111a/3/

şıķār ol- 111a/5/

ʿāfi ol- 111a/8/

şūķūb ol- 111b/8/

ʿumķa ʿl-laķım ol- 111b/11/

mūlteķim ol- 112a/10/

o.-acaķ 10b/10/, 10b/11/, 14a/6/,
14a/6/, 14a/11/, 18a/10/, 24b/2/, 25b/4/,
77b/1/, 86b/5/, 86b/7/, 87b/7/, 89a/9/,
90b/11/, 98b/7/, 100b/2/, 107a/10/

berāber ol- 13a/9/

mūķtāc ol- 17a/4/, 25a/6/, 26b/9/, 31a/6/

cem ʿ ol- 8b/1/, 22b/3/

ʿazīm ol- 46b/11/, 78b/5/

aşikāre ol- 47a/2/

gökcek ol- 48a/9/

keml ol- 69a/7/

ter ʿ ol- 88a/11/

tamām ol- 89a/10/

ʿārız ol- 91b/11/

mūsāvī ol- 103a/10/

şahīķ ol- 104b/3/

ibķā ol- 108b/8/

o.-an

cem ʿ ol- 4a/6/

ķasta ol- 30a/6/

ʿadma ʿ ol- 101a/11/

o.-asın 51a/1/

berī ol- 9a/10/

menfūda ol- 14a/3/

maşmaķa ol- 14a/4/

fāriķ ol- 78b/2/

o.-dı 13b/5/, 81a/6/

tamām ol- 38a/7/

o.-dılar

tahķiķ ol- 3a/1/

o.-dışa	<i>pāk ol- 4b/1/</i>
<i>müctemi^c ol- 106a/11/</i>	<i>sākıṭ ol- 68a/9/</i>
o.-duğı 3a/4/, 79a/7/, 79a/7/, 82b/4/	<i>az ol- 77b/2/</i>
<i>münḥali^c ol- 18a/8/</i>	<i>ḥāliṣ ol- 105b/3/</i>
<i>maḥv ol- 25a/10/</i>	o.-duğun
<i>ṣāliḥ ol- 35a/11/</i>	<i>fāriğ ol- 58a/2/, 58a/10/</i>
<i>muḥīt ol- 35b/11/</i>	o.-duğca
<i>šovuk ol- 37a/3/</i>	<i>çoğ ol- 57b/10/</i>
<i>mümkin ol- 46a/1/, 85a/11/, 95a/7/, 102b/9/</i>	o.-duğdan
<i>tamām ol- 53a/5/, 62a/7/, 91b/3/</i>	<i>vākı^c ol- 4a/9/</i>
<i>esfel ol- 54a/11/</i>	<i>ḥall ol- 42a/2/</i>
<i>müntehī ol- 54b/5/, 66a/1/</i>	o.-ınca
<i>muḥtāc ol- 59b/10/, 75a/10/</i>	<i>munḥal ol- 110b/4/</i>
<i>zāhir ol- 64a/10/</i>	o.-ma
<i>ḥādiṣ ol- 72b/2/</i>	<i>berī ol- 23a/7/</i>
<i>sākin ol- 74b/11/</i>	<i>ğāfil ol- 66b/10/, 72b/1/</i>
o.-duğı	o.-mağ
<i>ḳabz ol- 93b/2/</i>	<i>ṭar ol- 30b/3/</i>
o.-duğınca	<i>ḥāzır ol- 83a/2/</i>
<i>mümkin ol- 89a/4/, 103a/1/, 104a/7/</i>	<i>fāṭır ol- 98b/9/</i>
o.-duğından	o.- mağda
<i>ḳavī ol- 4a/4/</i>	<i>ḥüsn ol- 1b/11/</i>
<i>ḳatı ol- 4a/4/</i>	o. -mağdan
	<i>vākı^c ol- 38b/8/</i>

berrāk ol- 41b/3/

o. -mağdur

müsted ol- 106b/11/

o. -mağlığun

şahīh ol- 12b/1/

o. -mağsızın

mümkün ol- 83a/2/

o. -mağun

hādīs ol- 30b/3/

o.- mağlıgıla

müncel ol- 90b/6/

o.-masa 26b/2/, 33a/10/, 75b/7/,
100b/8/

hamī ol- 8b/11/

menfa'ati ol- 15a/3/, 22a/11/, 47a/2/

müntecic ol- 15b/7/

nec' ol- 17a/1/

kebel ol- 17b/10/

şābit ol- 18a/7/

münca' ol- 19a/3/, 33a/4/, 34b/5/

ķāyim ol- 20a/3/

berī ol- 23b/5/, 34a/10/, 56a/8/

hāzm ol- 23b/8/

incā' ol- 33a/10/

taht ol- 33a/10/

müntebir ol- 37b/7/

şerayān ol- 40b/4/

zāhir ol- 47a/3/, 52a/1/, 112a/4/

büyük ol- 51a/8/

istitā'atı ol- 56b/4/

marāz ol- 57b/10/

hādīs ol- 59b/5/

nezi ol- 60b/9/

müntehī ol- 60b/9/

seratāni ol- 63a/4/

münka' ol- 67a/3/

incā' ol- 70b/10/

nefi' ol- 73a/10/

'ala ol- 79a/5/

ma'laķa ol- 80a/4/

lebs ol- 80a/5/

şak ol- 83b/11/

şeyh ol- 89a/11/

şabī ol- 89a/11/

muntalīķ ol- 95a/9/

vāķı' ol- 97b/5/

o.-maya 2a/5/, 80a/9/, 105a/8/

vāķı' ol- 13b/1/

<i>muḏṭarib ol-</i> 13b/9/	<i>o.-mayacaḡ</i> 14b/11/, 15b/4/, 53a/1/
<i>berī ol-</i> 14b/3/, 74b/9/	
<i>nec^ʿ ol-</i> 21b/7/	<i>eyle ol-</i> 5a/11/
<i>yābis ol-</i> 29a/11/	<i>beyān ol-</i> 41b/2/
<i>ḥādiṣ ol-</i> 41b/2/	<i>tehī ol-</i> 49a/8/
<i>munḡaṭi^ʿ ol-</i> 41b/2/	<i>mümkin ol-</i> 49b/11/
<i>müntehim ol-</i> 42a/7/	<i>ḥāzır ol-</i> 70a/8/
<i>menfa^ʿati ol-</i> 42b/6/	<i>emīn ol-</i> 93a/8/
<i>ṣābīt ol-</i> 55b/2/	<i>o.-maz</i> 3a/7/, 67a/8/, 71a/1/, 75a/7/
<i>uzun ol-</i> 67a/4/	<i>ziyāde ol-</i> 19a/9/, 45a/2/
<i>ḥissi ol-</i> 69a/7/	<i>berī ol-</i> 19b/7/, 58b/4/
<i>ṣaḡn ol-</i> 71b/2/	<i>isti^ʿmāl ol-</i> 20b/9/
<i>raḡiḡ ol-</i> 71b/2/	<i>müntefi^ʿ ol-</i> 38a/2/
<i>ʿārız ol-</i> 76b/9/	<i>gizlü ol-</i> 40a/11/
<i>ruṭūbet ol-</i> 77b/3/	<i>münḡaṭi^ʿ ol-</i> 42b/1/
<i>ḥādd ol-</i> 78a/9/	<i>vāfir ol-</i> 45a/2/
<i>ḡaṭar ol-</i> 79b/9/	<i>münḡas ol-</i> 50b/8/
<i>mürre ol-</i> 91b/1/	<i>ḡādir ol-</i> 51b/1/, 91b/4/, 91b/6/
<i>ʿivec ol-</i> 94a/9/	<i>müteceddid ol-</i> 59a/3/
<i>emīn ol-</i> 103a/3/	<i>müstaḡni ol-</i> 62b/7/
<i>menfa^ʿati ol-</i> 106b/6/	<i>ʿārız ol-</i> 64b/1/, 67b/9/
<i>ḡādir ol-</i> 108a/9/	<i>ṭılı ol-</i> 71a/1/
<i>ziyāde ol-</i> 109b/11/	<i>müctemi^ʿ ol-</i> 86a/6/
<i>mütebīn ol-</i> 110b/4/	<i>ḡāyib ol-</i> 87b/2/

mültehim ol- 98b/10/

tāhir ol- 102a/4/

gökcek ol- 105a/9/

mütebedid ol- 105a/11/

o.-mazdan

ḥādīs ol- 45b/8/

hazm ol- 72b/9/

o.-mazısa

berī ol- 29b/4/

o.-mazlar

muḥtāc ol- 93a/11/

o.-mazsızın

muḥtāc ol- 49b/2/

müsterih ol- 110a/1/

o.-miş

naḳş ol- 44b/5/

o.-mişdur

feth ol- 61b/5/

o.-mıyacaḳ

mümkın ol- 58a/11/

o.-sa 4a/3/, 8a/4/, 9b/9/, 10a/5/,
11a/5/, 12b/4/, 12b/5/, 16a/4/, 16a/4/,
16b/11/, 17b/6/, 18b/8/, 18b/8/, 19a/1/,
20a/11/, 20a/11/, 20b/1/, 20b/2/, 24a/4/,
24b/4/, 27a/6/, 31a/11/, 31b/7/, 33b/2/

35a/10/, 39b/5/, 42b/5/, 46b/10/, 48a/6/,
48a/8/, 51a/8/, 56b/9/, 61a/5/, 63a/3/,
64b/1/, 64b/7/, 66b/6/, 68b/8/, 75a/3/,
75b/2/, 76a/1/, 76a/11/, 84a/10/, 84b/5/,
85a/10/, 86a/1/, 86a/9/, 87b/3/, 87b/5/,
88b/7/, 88b/7/, 92b/7/, 95a/5/, 99a/11/,
100b/5/, 100b/8/, 102a/7/, 105b/7/,
112a/11/

ziyāde ol- 4b/6/

*ḥādīs ol- 6a/1/, 6a/10/, 24b/7/, 25a/8/,
25a/10/, 25b/11/, 33a/2/, 36b/2/, 37a/5/,
44a/5/, 60a/4/, 86a/8/*

uzun ol- 6a/1/, 53b/2/, 109a/7/

ulu ol- 6a/3/

mümted ol- 6a/11/

ḥāşıl ol- 7b/11/

muḥtemil ol- 9a/9/, 10a/2/

muḥtāc ol- 9b/3/, 11a/9/, 78a/7/

muḥtemel ol- 9b/8/

ẓa‘if ol- 10a/4/, 25a/10/, 44a/6/

ḡalīz ol- 10a/6/, 86b/11/

sevdā ol- 10a/7/

‘illetlü ol- 10a/7/

dāḡ ol- 13a/5/

sākin ol- 13a/6/, 69b/8/, 70b/10/

müsterih ol- 13b/1/

berī ol- 14b/11/, 15b/4/, 33a/6/, 52a/6/

fālic ol- 15a/9/
kesilmiş ol- 15b/3/
gökcek ol- 17a/5/, 73b/6/
‘aṭm ol- 17a/11/
münḥali‘ ol- 18a/6/
coğ ol- 19a/2/, 76a/10/
derd ol- 19b/5/
ḥazaḳ ol- 20a/8/
*‘ārız ol- 20a/10/, 31b/6/, 50a/6/, 62b/3/,
67b/5/, 69a/2/, 76a/6/, 77a/10/, 80b/10/,
89a/5/, 96a/8/, 99a/5/, 100a/6/, 106b/3/*
mu‘ālece ol- 21b/7/, 22a/10/
aşfer ol- 22b/6/
mezmene ol- 23b/4/
hażm ol- 23b/8/
*büyük ol- 24a/3/, 41b/4/, 49a/10/,
80b/9/, 98b/3/*
cebn ol- 24a/5/
müfzi ol- 24b/2/
eblāğ ol- 24b/11/
müte‘azzir ol- 25a/9/
müsterih ol- 25a/2/
fass ol- 25b/4/
ḥaşıl ol- 26a/1/
lāzım ol- 26b/2/
nedā ol- 29b/3/
müntesib ol- 31a/2/
münḥadır ol- 31b/6/
bezk ol- 32b/5/
dāyim ol- 33a/4/
mübtedi ol- 33a/9/
zāhir ol- 33b/6/
müteḳādim ol- 34b/4/
saḥ ol- 35a/3/
ma‘kūse ol- 36a/6/
mürtefi‘ ol- 37a/11/
mündefi‘ ol- 37b/1/, 37b/5/, 96b/6/
‘azım ol- 37b/5/, 69a/3/
müntebir ol- 37b/7/, 37b/7/
kücücük ol- 39b/1/, 53a/11/
yed ol- 39b/5/
‘alāmet ol- 39b/7/
munḳaṭi‘ ol- 40b/3/, 86b/10/, 109b/10/
şerayān ol- 41a/11/
raḳīḳ ol- 41a/11/
beyān ol- 41b/9/
ḥāddeteyn ol- 42a/11/
şālih ol- 43a/10/
hezl ol- 44a/5/

<i>sākıř ol- 44a/6/</i>	<i>issi ol- 64a/8/</i>
<i>vec^c ol- 44a/7/</i>	<i>fevt ol- 64a/11/</i>
<i>efdal ol- 44a/8/</i>	<i>mütefarriķ ol- 64b/4/, 64b/8/</i>
<i>verem ol- 48b/3/</i>	<i>şarab ol- 64b/6/</i>
<i>teref ol- 48b/5/, 48b/11/, 83a/8/</i>	<i>şahih ol- 64b/8/</i>
<i>ařikāre ol- 49a/5/, 110b/7/</i>	<i>müte³ekkil ol- 66b/6/</i>
<i>māyil ol- 49a/11/, 69a/8/</i>	<i>münhal ol- 68a/6/</i>
<i>mültehim ol- 50b/7/, 59a/2/</i>	<i>şalb ol- 69b/4/</i>
<i>şe^c rateyn ol- 50b/11/</i>	<i>ebyāř ol- 69b/7/</i>
<i>verem-i hārr ol- 52a/4/</i>	<i>refiķ ol- 69b/7/, 88b/2/</i>
<i>muttaşıf ol- 53b/1/</i>	<i>müntedir ol- 69b/7/</i>
<i>mühaddiş ol- 53b/4/</i>	<i>şaz ol- 69b/8/</i>
<i>merdūd ol- 54a/7/</i>	<i>mükteseb ol- 70a/3/</i>
<i>‘aşabiyye ol- 56a/8/, 56b/4/</i>	<i>raķiķ ol- 70b/10/</i>
<i>‘arış ol- 56b/11/, 63a/9/, 70b/3/</i>	<i>münhadir ol- 70b/7/</i>
<i>müteķārib ol- 57a/6/</i>	<i>müteverrim ol- 70b/7/</i>
<i>ķavi ol- 57b/10/</i>	<i>müstedire ol- 70b/9/</i>
<i>keşf ol- 58b/6/</i>	<i>vāķı^c ol- 74a/1/, 97b/8/</i>
<i>münkeşif ol- 59a/6/, 104a/2/</i>	<i>keşir ol- 75b/8/</i>
<i>müsterih ol- 60a/2/</i>	<i>şayf ol- 76a/11/</i>
<i>hā³-i yüsrā ol- 61a/6/</i>	<i>ķan ol- 76a/8/, 96a/9/</i>
<i>yümna ol- 61a/6/, 61a/7/</i>	<i>ķařı ol- 76a/9/</i>
<i>yüsrā ol- 61a/7/</i>	<i>mahv ol- 76b/10/, 77a/7/</i>
<i>ģalib ol- 63a/8/</i>	<i>fāriģ ol- 77a/1/</i>

ḥayān ol- 79a/9/

ḍarb ol- 79a/10/

‘aya ol- 79a/10/

vaḳt ol- 79b/2/

naḳş ol- 79b/8/

şahmiyye ol- 80a/4/

temādī ol- 84a/11/

şağīr ol- 86a/10/

keşīr ol- 86a/10/

fāriğ ol- 86b/8/

ruṭūbet ol- 87b/1/

‘afay ol- 88b/2/

netū ol- 88b/3/

nābit ol- 88b/3/

mūmfetīl ol- 88b/11/

‘azm ol- 88b/9/

muvāfiḳ ol- 89a/1/

mūtevellid ol- 89b/5/, 89b/7/, 89b/9/

medḳūḳ ol- 92a/9/

ḥalāş ol- 92b/5/

emīn ol- 95a/9/

mīl ol- 96a/6/

iriṅ ol- 96a/9/

mūncedib ol- 96b/5/

şabī ol- 97b/6/

ḡulām ol- 97b/6/

żayyīḳ ol- 98a/6/

‘ālā ol- 98b/4/

‘azīme ol- 98b/7/

şağīre ol- 99a/11/

mūn‘adim ol- 100b/3/

buğż ol- 101b/3/

ḡaşā ol- 102a/5/

mūmkin ol- 102a/11/

bāriz ol- 103a/3/

ḥeyefe ol- 104b/1/

mūte‘azir ol- 104b/8/

mūlteḥim ol- 105b/4/

iltiḥam ol- 105b/5/

tamām ol- 105b/8/

‘aşr ol- 107a/8/

keşif ol- 112a/10/

ḳarīb ol- 112a/3/, 112a/5/

o.-saṅ

fāriğ ol- 98b/11/

o.-sun 11a/3/, 31a/3/, 80b/4/,

101a/3/

o.-ub

müstaķīm ol- 20a/1/

teşmīm ol- 21b/3/

münteşib ol- 60b/6/

yaķın ol- 95b/9/

o.-uban

ledağ ol- 13a/4/

ķānīm ol- 62a/5/

mümted ol- 87b/9/

o.-ur 2a/5/, 3a/4/, 3a/5/, 6a/9/,
8a/9/, 21b/1/, 21b/2/, 26a/9/, 27a/3/,
28a/3/, 28a/5/, 28a/6/, 28a/7/, 29a/5/,
29a/8/, 38b/11/, 43b/4/, 48a/1/, 49b/6/,
50b/5/, 53b/5/, 54a/3/, 54a/10/, 57b/9/,
58a/2/, 64a/11/, 67b/10/, 74b/7/, 75b/3/,
76b/5/, 70b/8/, 77b/8/, 80a/10/, 80a/10/,
80a/10/, 80a/10/, 82a/7/, 82b/2/,
82b/10/, 82b/11/, 84b/6/, 86a/4/, 87a/4/,
92b/4/, 93a/10/, 95a/4/, 95a/5/, 96b/2/,
96b/3/, 96b/4/, 96b/5/, 101b/8/, 101b/9/,
105a/6/, 105a/6/, 105a/10/, 105a/11/,
107a/6/, 110b/10/, 111a/5/

yeriş ol- 111a/4/

yeņi ol- 1b/12/, 55b/10/

*uzun ol- 2a/1/, 11a/2/, 20b/9/, 38b/11/,
75a/8/*

muħtāc ol- 2a/1/, 110a/11/

*ħādış ol- 3a/10/, 3b/9/, 7a/5/, 8b/2/,
15a/2/, 27a/1/, 27a/5/, 30b/2/, 32a/11/*

*37a/3/, 52a/7/, 92a/2/, 92a/2/, 96b/10/,
106b/7/, 106b/11/, 107a/3/, 107a/7/*

güc ol- 3b/9/

şālīħ ol- 4a/1/, 54b/8/

eyü ol- 5b/6/

mücerred ol- 5b/7/

‘ilīl ol- 6a/4/

mu‘ālece ol- 8a/8/

aşikāre ol- 8b/3/, 97a/5/

muħtemil ol- 9b/5/, 23b/1/

ħoş ol- 9b/11/

mikvāh-ı zeytūniyye ol- 10a/4/

şāmil ol- 10a/9/

teşīm ol- 10b/4/

*az ol- 11a/4/, 18b/5/, 19b/2/, 20a/7/,
26a/8/, 27b/10/, 47b/11/, 48a/1/, 48a/4/,
48b/8/, 48b/8/, 92b/4/, 98a/8/, 100a/6/,
101b/6/, 101b/11/, 105a/1/, 105a/9/,
107a/5/, 108b/6/*

mikvāh ol- 11a/4/

fāsīd ol- 12a/4/

mecūfe ol- 14a/2/

key ol- 14a/3/

nāşūra ol- 15a/10/

şābit ol- 16a/3/

kaṭı ol-16a/3/, 18b/10/

mezmen ol- 17b/7/

ziyāde ol- 18b/5/, 109a/7/, 111a/11/

keyyāt ol- 18b/6/

mümkın ol- 20a/7/

vec^c ol- 20b/2/

şedīd ol- 20b/3/

istışkā ol- 22a/10/

arı ol- 22b/5/

merdūd ol- 23b/2/

fāsīd ol- 23b/5/

yıgrek ol- 24a/4/

‘ādīl ol- 24a/11/

keyyāt ol- 26a/9/

kem ol- 27a/3/

bālīg ol- 27a/4/

mürtefī^c ol- 28a/4

mümās ol- 28a/7/

ceyyīd ol- 29a/6/

orta ol- 30a/2/, 67b/9/

teskīn ol- 30a/2/

‘arız ol- 30a/4/, 35b/7/, 47b/8/, 48b/7/,

49a/3/, 65a/6/, 69a/4/, 69b/3/, 75b/3/,

76b/3/, 77b/6/, 77b/8/, 84b/3/, 84b/3/,

85b/11/, 86a/1/, 86b/1/, 86b/6/, 87a/5/,

90b/6/, 92a/1/, 92a/6/, 97a/3/, 98b/8/,

101b/10/, 104b/9/, 108b/7/, 109a/8/

vācīb ol- 30a/7/, 92b/5/

şavāb ol- 30b/5/

berī ol- 31b/5/, 55a/6/, 63b/1/

müstevlī ol- 33a/11/

enfā^c ol- 34a/6/

lāyim ol- 35b/9/

büyük ol- 36a/7/, 69a/5/

mündefī^c ol- 36b/7/

tekāşī ol- 37b/8/

tābī^c ol- 38b/6/, 38b/7/

zacir ol- 38b/10/

müst ol- 38b/10/

pezār ol- 38b/11/

vāķı^c ol- 38b/9/

‘arız ol- 39a/8/, 47b/10/, 49b/6/, 50a/8/

gizlū ol- 40a/11/

hāric ol- 45b/3/, 107a/4/, 107a/5/

asān ol- 46a/8/

fātir ol- 47b/6/

‘āsir ol- 48a/1/

emles ol- 48a/4/

raṭbe ol- 48b/8/

<i>yābise ol- 48b/9/</i>	<i>müstedir ol- 70b/11/</i>
<i>ruṭūbet-i ğalīze ol- 49a/4/</i>	<i>esved ol- 71a/1/</i>
<i>müteʿaffin ol- 50b/7/</i>	<i>neşb ol- 72b/6/</i>
<i>mürtefiʿ ol- 50b/6/, 53a/4/, 53b/1/</i>	<i>fāni ol- 72b/9/</i>
<i>muhtelif ol- 52b/4/</i>	<i>müncer ol- 73b/7/</i>
<i>ṭabīʿiyye ol- 53b/5/, 54a/3/</i>	<i>muhtelif ol- 74a/10/, 107a/3/</i>
<i>ʿaraziyye ol- 53b/5/, 54a/3/</i>	<i>şilyet ol- 75a/9/</i>
<i>mültekī ol- 54a/10/</i>	<i>taḥkīk ol- 75b/2/, 77b/2/</i>
<i>vārid ol- 54b/7/</i>	<i>zaʿif ol- 75b/9/</i>
<i>müteḳārib ol- 54b/8/</i>	<i>münḥall ol- 75b/10/</i>
<i>münḳalib ol- 57a/7/</i>	<i>feyt ol- 75b/11/, 103a/6/</i>
<i>müncerid ol- 59a/1/</i>	<i>çok ol- 76b/5/</i>
<i>şalb ol- 59b/3/, 87b/5/</i>	<i>maḥvī ol- 77a/2/</i>
<i>yeyni ol- 59b/4/</i>	<i>bir ol- 77b/8/</i>
<i>ḳabīḥ ol- 60a/6/</i>	<i>keşir ol- 77b/9/</i>
<i>müctemiʿ ol- 60b/5/, 65b/5/</i>	<i>ulaşmış ol- 78a/3/</i>
<i>nezül ol- 60b/10/</i>	<i>muhtāc ol- 78a/9/</i>
<i>ḥasen ol- 61a/10/</i>	<i>saḳim ol- 79a/4/</i>
<i>mütefarriḳ ol- 64b/5/</i>	<i>ırāk ol- 79a/8/, 104a/9/</i>
<i>müncaʿ ol- 64b/5/</i>	<i>sebr ol- 80b/1/</i>
<i>yeşil ol- 65b/7/</i>	<i>ḳalil ol- 81a/4/</i>
<i>mütesaḥḥif ol- 66a/10/</i>	<i>elṭaf ol- 81a/4/, 82a/5/, 82a/6/</i>
<i>vārid ol- 68a/9/</i>	<i>şālih ol- 81a/9/</i>
<i>kāmil ol- 69b/5/</i>	<i>dün ol- 81b/9/</i>

<i>selḥ ol- 82a/5/</i>	<i>lāyık ol- 96a/4/</i>
<i>ḥāde ol- 82a/7/</i>	<i>mütevellid ol- 97a/2/</i>
<i>kehl ol- 82b/2/</i>	<i>tebeddül ol- 97a/5/</i>
<i>ters ol- 82b/4/</i>	<i>münteşir ol- 97a/5/</i>
<i>münfetiḥ ol- 83b/1/</i>	<i>eshel ol- 97a/6/, 97a/8/</i>
<i>‘azīm ol- 84b/9/, 87a/11/</i>	<i>bāliḡ ol- 97a/6/</i>
<i>müstedir ol- 84b/7/</i>	<i>mu‘teber ol- 97a/7/</i>
<i>veca‘ suz ol- 86a/5/</i>	<i>mutavassıṭ ol- 97a/7/</i>
<i>eşedd ol- 86a/5/</i>	<i>şakḳ ol- 98a/1/</i>
<i>vec‘ ol- 87a/11/</i>	<i>müte‘assir ol- 98a/9/</i>
<i>zāhir ol- 87a/8/, 87b/4/, 97a/4/, 111a/2/</i>	<i>asān ol- 98a/10/</i>
<i>līn ol- 87b/2/</i>	<i>munṭalıḳ ol- 99b/8/</i>
<i>ḡaravān ol- 87b/7/</i>	<i>mütevellid ol- 100a/6/</i>
<i>maşlebeyn ol- 88a/10/</i>	<i>bikri ol- 100a/8/</i>
<i>ḳadir ol- 90a/2/</i>	<i>helāk ol- 101b/2/, 107a/7/</i>
<i>‘alīl ol- 90b/5/</i>	<i>ḍarbe ol- 101b/11/</i>
<i>yaḳīn ol- 90b/6/</i>	<i>issi ol- 102a/1/</i>
<i>gökçek ol- 90b/7/</i>	<i>aşfer ol- 102a/1/</i>
<i>muḥtebis ol- 90b/8/</i>	<i>ḥamre ol- 102a/1/</i>
<i>iḥtiyārsız ol- 92b/4/</i>	<i>sevdā ol- 102a/1/</i>
<i>fāsīd ol- 93a/10/</i>	<i>mā’ıye-i beyza ol- 102a/2/</i>
<i>ḥaşene ol- 93a/10/</i>	<i>ḥükm ol- 102a/10/</i>
<i>melese ol- 93a/9/</i>	<i>tāhir ol- 102a/4/</i>
<i>dāḥil ol- 95b/5/</i>	<i>müstediretü’l-cihet ol- 102a/5/</i>

vākı̄^ç ol- 102a/8/

sālīm ol- 104a/9/

mā^ç iye ol- 104b/3/

be-dürüsti ol- 104b/8/

müctemi^ç ol- 105a/1/

cāşī ol- 105a/8/

kemül ol- 105a/9/

ḥālīş ol- 105b/2/

müllevī ol- 105b/10/

zıkr ol- 106a/2/

sākı̄t ol- 106b/1/

rabt ol- 106b/2/

rabtat ol- 106b/4/

müsterih ol- 107a/1/

cārī ol- 107a/6/

muḥtebis ol- 107a/6/

ḥazer ol- 108b/7/

yesir ol- 109a/6/

münḥadır ol- 109a/8/

münkabız ol- 109b/11/

müsterih ol- 110a/1/

‘azīm ol- 111b/1/

cimā^ç ol- 111b/2

ṭabī^ç i ol- 111b/9/

‘arazī ol- 111b/10/

o.-ursa 63b/1/, 80b/4/

eyle olmayacak ol- 5a/11/

bāķī ḳalacak ol- 5b/5/, 31b/1/, 57b/4/,
63a/7/, 78b/4/, 78b/8/, 91a/1/

olacak ol- 10b/10/, 10b/11/, 18a/10/,
98b/7/, 100b/2/, 107a/10/

berāber olacak ol- 13a/9/

acılmış olacak ol- 14a/5/

acılmamış olacak ol- 14a/6/

muḥtāc olacak ol- 14a/11/, 17a/4/,
25a/6/, 26b/9/, 77a/6/

ulaşmayacak ol- 14a/11/

olmayacak ol- 14b/11/, 15b/4/, 53a/1/

siñir olacak ol- 24b/2/

uzun olacak ol- 25b/3/

işāret idecek ol- 26b/10/

bulacak ol- 29a/10/

erişmeyecek ol- 32a/9/

beyān olmayacak ol- 41b/2/

‘azīm olacak ol- 46b/11/

gökcek olacak ol- 48a/9/

tehī olmayacak ol- 49a/8/

mümkün olmayacak ol- 49b/11/

ḳarār idecek ol- 61b/7/

‘avdet idecek ol- 65b/3/

keml olacağ ol- 69a/7/

h̄azır olmayacağ ol- 70a/8/

maḥcur olacağ ol- 77a/11/

‘azīm olacağ ol- 78b/5/

ḥayāna olacağ ol- 86b/7/

rīḥden olacağ ol- 87b/7/

su‘ālden olacağ ol- 89a/9/

tamām olacağ ol- 89a/10/

muḥtemel olacağ ol- 90b/11/

‘ārīz olacağ ol- 91b/11/

istikṣā idemeyecek ol- 103a/2/

iṣābet idecek ol- 103a/6/

mūsāvī olacağ ol- 103a/10/

ṣaḥīḥ olacağ ol- 104b/3/

ibṭā olacağ ol- 108b/8/

zāhir ol- 30b/5/

cıkımayacağ ol- 45a/9/, 45a/11/, 47a/7/,

47a/8/, 73a/3/, 80b/5/, 86b/5/

maḥdūd ol- 48a/4/

sevmeyecek ol- 62a/2/

burun acılacağ ol- 63a/11/

gidecek ol- 65b/10/

muvāfiğ ol- 69b/1/

cebiri eyleyecek ol- 71a/9/

tevārī idecek ol- 72b/9/

cıkıacağ ol- 86b/7/

emīn olmayacağ ol- 93a/8/

gökcek ol- 97b/4/

ḳavī ol- 9b/4/

o.-ursağ 31a/6/, 32b/1/, 41a/4/,
72b/3/, 85b/4/, 98b/8/, 104a/10/

olar: Onlar. 26b/7/

olın-: krş. olun-.

o.-a 12b/6/

olun-: Edilmek.

o.-an 106a/2/

o.-anı 31a/10/

o.-dī 38a/9/, 106a/9/

o.-duğı 28b/6/

o.-sa 19a/2/, 40a/5/, 47a/1/,
58b/4/, 69b/4/, 89a/8/

o.-ur 83a/3/

omuz: Boynun iki yanında, kolların
gövdeye bağlandığı bölüm.

o.+uğ 21a/11/, 21b/1/

on: Dokuzdan sonra gelen sayının adı.
8a/6/, 29b/5/

on beş: 15 sayısı. 6b/6/

on dört: 14 sayısı. 97a/7/

orta: Orta, ara, mutedil. 9a/9/, 30a/2/,
67b/9/

o.+da 98a/4/

o.+sı 32a/6/

o.+sına 10a/9/, 50a/1/

o.+sında 7a/1/, 9a/1/, 9a/8/,
9b/2/, 10a/1/, 10a/11/, 10b/9/, 11a/8/,
17b/9/, 21a/5/, 21a/10/, 25b/7/, 33b/1/,
35a/7/, 36b/4/, 43a/1/, 44a/9/, 51b/6/,
61a/4/, 65b/6/, 67b/11/, 67b/11/,
69b/10/, 72a/8/, 85b/7/, 93b/6/, 98a/3/,
100a/2/, 101b/9/, 105b/5/, 105b/6/,
107b/6/

o.+sındadır 107b/7/

o.+sından 19b/1/, 19b/11/,
21b/4/, 22b/2/, 26a/7/, 27a/10/, 42b/2/,
105a/10/

o.+sını 41b/7/, 51b/6/, 88a/1/,
110a/7/

o.+su 19a/7/

o.+yı 11a/11/

otur-: Oturmak.

o.-a 5a/3/, 10a/9/, 45b/9/, 61a/3/,
63a/4/, 88b/1/, 90b/8/, 97b/1/, 102b/2/,
110b/3/

o.-mağlığa 102b/2/

o.-maya 93b/6/

oturd-: Oturtmak. 104b/4/

o.-a 65b/8/, 69b/9/, 95b/6/

o.-alar 106a/2/

o.-asın 71a/3/

otuz iki: 32 sayısı. 60b/10/

-Ö-

ölüm: Ölüm.

ö.+den 90b/6/

ö.+e 38b/7/

öğ: 1. Önce, mukaddem, evvel. 2. İleri,
üstün, makbul.

ö.+üne 86a/7/

öğdin: Önce, ilkönce, önceden, önden,
daha evvel. 9b/10/, 41b/5/, 45b/8/,
62b/4/, 72b/9/, 76a/10/, 87b/1/, 87b/3/,
87b/4/, 89b/7/, 89b/9/, 94b/1/, 99b/1/,
106b/5/, 107a/2/

ört-: Örtmek.

ö.-e 5a/5/

örtin-: Örtünmek.

ö.-e 45b/10/

örü dur-: Ayağa kalkmak, ayakta
durmak.

ö.-urken 74a/4/

ötürü: *krş.* **ötürü.** 62a/2/, 77b/2/, 79a/4/,
86b/3/, 86b/6/, 102a/6/

ötürü: Ötürü, dolay. 4a/4/, 4a/5/, 4b/1/,
15b/6/, 27b/10/, 39a/11/

‘öz(ü)r: (Ar.) 1. Bir kusurun afvı için
gösterilen sebep. 2. Mani, engel,
sakatlık. 7b/7/

ö.+i 29a/2/

-P-

pağ: (Far.) Temiz, pak. 4b/1/, 93b/9/

panbuğ(ğ): (Far.) 1. Ebegümeçigiller
familyasından, otsu bir bitki. 2. Bu
bitkinin tohumlarının çevresinde
oluşmuş ince, yumuşak tellerin adı.
3. Bu tellerin işlenmiş biçimi. 5b/2/,
7a/6/, 13b/10/, 24a/3/, 25b/1/, 57b/3/,
67b/2/, 76a/1/, 76a/4/, 84a/2/, 95b/3/

p.+a 86b/2/

p.+dan 43b/10/, 52b/3/

p.+ı 6b/8/, 7a/7/, 10b/5/, 12a/7/,
13a/10/, 14b/1/, 14b/9/, 16a/7/, 16a/10/,
17a/6/, 23a/10/, 77a/3/, 92a/4/, 104b/6/

p.+ıla 5b/3/, 13a/2/, 71b/11/

pāre: (Far.) Parça, cüz. 51b/3/, 51b/9/

p.+sile 92b/8/

p.+sin 52a/2/

p.+sinden 76a/1/

p.+sini 51b/3/

pere: 1.Yara, bere. 2. Başörtüsü.

p.+sile 41a/5/

pezār: (Ar. **bezr.**) Çok, bol. 38b/11/

pūlād: (Far.) 1. Çelik. 2. Tepsi, sini.
67a/9/, 70a/7/

p.+dan 81a/4/

-R-

rābi‘: (Ar.) Dördüncü.

r.+dür 4a/1/

r.+üñ 21a/8/

rabṭ: (Ar.) 1. Bağlamak, bitiştirmek.
2. Bağ, bağlama. 106b/2/, 106b/2/,
108a/8/

r.+ı 108a/9/

rabṭat: (Ar.) Bağlar. 106b/4/, 106b/4/

rabṭ-ı ceyyīd: (Ar.+Ar.) İyi, güzel bir
şekilde bağlanmak, kaynaşmak. 85b/3/

rağbet: (Ar.) 1. İstek, arzu, ilgi.
2. Beğenme, itibar. 110a/3/

r.+üñüzden 39a/2/

raḥat: (Ar.) İnsanda üzüntü, sıkıntı,
tedirginlik olmama durumu, huzur.
96a/4/

rah(i)m: (Ar.) Döl yatağı, döllük.

r.+de 25a/8/, 111b/5/

r.+e 91b/5/

rāhiye: (Ar.) Bal arısı.

- r.+den 19b/6/
- raķīķ:** (Ar.) İnce, narin. 41a/11/, 44b/7/, 58b/10/, 60b/2/, 70a/3/, 70b/10/, 71b/2/, 86b/5/, 91a/9/, 92b/9/, 95a/11/, 96a/5/, 96b/1/, 110b/9/
- r.+dendür 111b/11/
- r.+dür 20a/10/, 86b/3/
- raķīķa:** *krş.* **raķīķ.** 92b/7/
- raķīķ-i laţif:** (Ar.+Ar.) Narin, hassas yapıdaki neşter.
- r.+ı 36a/1/
- raķīķ-i şağır:** (Ar.+Ar.) İnce küçük yapıdaki neşter.
- r.+i 47a/11/
- raķīķü'l-aşl:** (Ar.+Ar.) Aslı ince yapıda olan cerrahi bir alet. 86b/5/
- raķīķü'l-havārî:** (Ar.+Ar.) Çevresi ince olan. 94a/4/
- ra'sā:** (Ar. **ra'sen.**) Kendi başına, başlı başına, direkt. 82a/11/
- raşās:** (Ar.) Kurşun, kalay. 86b/9/
- r.+dan 86b/8/, 91a/10/
- r.+ı 63b/11/
- raţb:** (Ar.) Rutubetli, nemli özelliğe sahip, yaş. 3b/4/
- raţbe:** *krş.* **raţb.** 48b/8/, 51b/2/
- r.+den 83a/6/
- r.+nüñ 30a/6/
- raţbetān:** (Ar.) Rutubetler. 42b/7/
- rayās:** (Ar. **navāhî.**) Çevre.
- r.+ından 108a/8/
- razi:** (Ar. **zik.**) Sağlam, sık.
- r.+dür 81a/8/
- raziye-i keşir:** (Ar.+Ar.) Çok ufaltma, çok öğütme. 110b/11/
- razzilad-:** (Ar.+Tr.) Ufaltmak, öğütmek.
- r.-ur 110b/2/, 110b/3/
- rebad:** (Ar. **zend.**) Bilek kemiği, bilek.
- r.+dan 29b/8/
- rebaţ-ı veşik:** (Ar.+Ar.) Sıkı bağ, sımsıkı bağlamak. 37b/9/
- rebis:** (Ar.) Meşakkat, güçlük. 74b/6/
- rec':** (Ar.) Geri çevirme.
- r.+i 6a/2/
- recā:** (Ar.) Emel, ümit, yalvarmak.
- r.+sı 39a/1/
- recül:** (Ar.) Yetişkin erkek. 111a/5/
- red:** *krş.* **redd.** 32a/3/
- redd:** (Ar.) Uygun bulmama, geri çevirme, kabul etmeme. 18a/7/, 18a/8/, 91a/11/, 96b/8/, 103a/4/, 107a/9/

ref: (Ar.) 1. Kaldırma, yüceltme, yukarı kaldırma. 2. Hükümsüz bırakma. 91b/4/

refāde: (Ar.) Kompres, ıslak bez.

r.+i 43b/11/

refādet: (Ar.) Kompres, ıslak bez.

r.+i 85b/9/

refāfid: (Ar. **sefāfid**.) Kebap şişine benzeyen cerrahi aletler. 18b/4/

refāid: (Ar.) Yara veya şiş ve yanıkların tedavisinde kullanılan yumuşak ve çoğunlukla sıcak veya soğuk ıslak bezler. 44b/3/

r.+den 76a/10/

r.+i 42a/1/

refāid-i yubūbe: (Ar.+Ar.) Yara üzerine konulan bezler, yara bezleri.

r.+ile 76b/1/

refāyid: *krş.* **refāid**. 52a/2/, 101b/1/

r.+dür 103b/4/

r.+e 112a/6/

r.+i 6b/5/, 60a/3/

refāyid-i keşire: (Ar.+Ar.) Çeşitli kompresler.

r.+yile 59b/8/

refd: (Ar.) 1. Yardım etmek. 2. Büyük kadeh. 39b/10/, 76b/1/

refik: (Ar.) Ortak, arkadaş, eş, yardımcı, yoldaş. 39a/9/, 69b/7/, 88b/2/

refikateyn: (Ar.) İki ortak; iki arkadaş.

r.+i 50b/1/

re'is: (Ar.) 1. Baş, kafa, ser. 2. Tepe, uç. 39a/9/, 46a/8/, 63b/4/

r.+de 84b/11/

re'is-i 'alil: (Ar.+Ar.) Hastalıklı, illetli olan baş.

r.+i 55b/4/

re'is-i hılāl: (Ar.+Ar.) Çukurlaşmış, tümsekleşmiş haldeki kafa yapısı. 5a/10/

re'is-i 'ilil: (Ar.+Ar.) Hastalıklı, illetli olan baş.

r.+ün 57a/8/

re'is-i makhūda: (Ar.+Ar.) Kadeh şeklinde olan cerrahi aletin başı.

r.+nuñ 33b/1/

rekibe: (Ar.) Bir çeşit cerrahi alet.

r.+nüñ 7a/8/

rem: (Far.) 1. Titreme. 2. Ürkme, korkma.

r.+e 94a/2/

remād: (Ar.) Kül, ateş külü.

r.+i 94a/3/

remil: (Ar.) Kum.

r.+le 91a/2/

re's: (Ar.) 1. Baş, kafa. 2. Tepe, uç.

r.+ün 5b/9/, 5b/11/, 6a/8/

resim: (Ar.) Varlıkların, doğadaki görünüşlerinin kalem, fırça gibi araçlarla kağıt, bez vb. üzerinde yapılan biçimleri.

r.+ler 1b/7/

revā: (Far.) Uygun, yerinde. 32b/5/

revāšī: (Ar.) Tüy, kıl, tüylenme.

r.+den 71b/6/

revfe'a: (Ar.+Ar. **riş-i vaḥideten.**) Bir defada kıldan, tüyden almak.

r.+dan 46b/6/

rıfḳ: (Ar.) 1. Yumuşaklık, tatlılık, iyilik. 2. Şefkat, acıma, merhamet. 20a/8/, 49a/7/

r.+ıla 41a/8/, 48a/10/, 52a/1/, 61b/8/, 63a/8/, 66b/8/, 80b/6/, 94b/3/, 95b/7/, 99b/6/

rıfḳ-ı sedīd: (Ar.+Ar.) Yumuşak tıkama, yumuşak tampon. 48a/7/

rıfḳ-ı verem: (Ar.+Ar.) İyi huylu olan bir verem türü.

r.+i 66b/5/

rıḳa: (Ar.) Yamalar, delik ve yırtığı uygun bir parça ile onarma ve kapatma işi için kullanılan parçalar. 82b/10/

rızā: (Ar.) Razi olma, isteme, istek.

r.+ņuz 2a/9/

ribāt: (Ar.) 1. Bağ, ip. 2. Sinir. 32b/5/, 60a/1/, 60a/2/, 68b/9/, 85a/9/, 88a/3/, 93a/5/, 100a/2/, 108b/6/

r.+dan 92b/6/

r.+ı 39b/11/, 68b/4/, 99a/3/, 100a/5/, 108a/7/, 108a/11/, 108a/11/, 108b/5/, 108b/8/

r.+ıla 93a/11/, 103b/6/

r.+ın 41b/6/, 88a/4/, 100a/2/

r.+ından 93b/11/

ribāṭāt: (Ar.) 1. Sınırlar. 2. Bağlar, ipler.

r.+ı 74b/5/

ribāṭeyn: (Ar.) İki bağ, iki ip. 85a/7/

r.+iden 108b/1/

ribāṭ-ı bi'l-ḥayṭ: (Ar.+Ar.) Dikiş ile bağlama, yarayı dikmek. 93a/6/

r.+ıla 93a/5/

ribāṭ-ı ceyyid: (Ar.+Ar.) İyi, güzel olan bağ, ip. 88a/3/

ribāṭ-ı ḳasīr: (Ar.+Ar.) Kısa boylu olan bağ, ip veya sinir.

r.+i 68b/6/

ribāt-ı s̄ani: (Ar.+Ar.) İkinci bağ; ikinci sınır.

r.+yile 93b/10/

ribāt-ı üñşūta: (Ar.+Ar.) Dügüm, ilmik şeklinde olan bağ veya sınır.

r.+i 88a/5/

ricāl: (Ar.) Erkekler, er kişiler. 111a/9/, 111b/2/

r.+den 111a/9/

rīḥ: (Ar.) Vücutun bazı yerlerinde adale ve mafsallarda meydana gelen ağrı veya sızı, romatizma. 45b/2/, 59a/11/

r.+den 87a/7/, 87b/5/, 87b/7/, 107a/6/

rīḳ: (Ar. rayyīḳ.) Karnın aç olması hali. 10b/8/

rikāh-ı mīl: (Ar.+Ar.) Yaranın derinliğini ölçmeye yaryan cerrahi aletin ucu. 96b/1/

riḳḳat: (Ar.) 1. İncelik, hassaslık. 2. Acıma.

r.+ı 95a/11/

riṣāṣ: (Ar. raṣāṣ.) Kurşun, kalay. 91b/1/

rīṣ: (Far.) 1. Yara, bere. 2. Yaralanmış, yara oluşmuş.

r.+i 35b/10/, 36a/8/, 46b/8/, 95a/11/

rīṣe: (Far.) 1. Püskül, ince tel. 2. Saçaklı kök. 3. Kanat, tüy.

r.+i 104b/10/

r.+ye 58b/3/

riy: (Ar.) Akciğer.

r.+e 79a/4/

riyāc-ı bāb: (Ar.+Ar.) Geçerli olan işlem, tercih edilen işlem. 28a/3/

riyāṭ: (Ar.) Akciğerler.

r.+ı 44a/1/

riyāzet: (Ar.) Perhiz.

r.+e 2a/1/

rūḥ-ı ḥayvān: (Ar.+Ar.) Hayvan ruhu.

r.+ı 90b/5/

rūḥ-u ḥayvānī: (Ar.+Ar.) Hayvani ruh. 75b/10/

ruṭab: (Ar.) Hurma, olgun hurma. 86b/4/

ruṭubāt: (Ar.) Yaşlılıklar, nemler. Havadaki veya yapı içindeki nemler.

19a/1/, 25a/8/, 77b/11/, 84a/5/

r.+dan 26a/1/, 74b/1/

r.+ı 23b/5/, 40b/11/, 41b/11/, 78b/10/

r.+ından 106a/11/

r.+uñ 39b/9/

ruṭūbāt-ı bāride: (Ar.+Ar.) Soğuk haldeki nemler. 31a/2/

r.+den 17b/6/

ruṭūbat-ı fāsīde: (Ar.+Ar.) İnsan sağlığına zarar verici nemler. 24a/7/

ruṭūbāt-ı muḥāṭıya: (Ar.+Ar.) Sümük gibi ve yapışkan haldeki nemler.

r.+ı 25b/2/

ruṭūbet: (Ar.) Nemlilik, ıslaklık. 4b/8/, 15b/6/, 17a/11/, 39b/3/, 39b/5/, 39b/7/, 63a/11/, 69a/9/, 76b/6/, 76b/10/, 77a/1/, 77b/3/, 80b/5/, 87b/1/, 88b/5/, 88b/5/, 96b/10/, 101b/4/, 101b/11/, 102a/4/, 102a/5/, 102a/7/

r.+de 96b/9/

r.+den 19b/6/, 23a/5/, 45b/6/, 52a/3/, 88b/3/, 96b/5/

r.+i 18a/6/, 18b/10/, 23a/11/, 39a/11/, 40a/1/, 80b/4/, 84a/6/, 97a/1/, 97a/1/, 102a/8/

r.+ün 51b/6/, 58b/6/, 104a/5/

ruṭūbet-i bārid: (Ar.+Ar.) Soğuk haldeki nem.

r.+den 16b/11/

ruṭūbet-i beyza: (Ar.+Ar.) Hastalığa yol açan nem.

r.+i 60b/3/

ruṭūbet-i beyzā-i cāmide: (Ar.+Ar.+Ar.) Şiddetli hastalığa yol açan nem.

r.+dür 55b/1/

ruṭūbet-i ğalīz: (Ar.+Ar.) Yoğun haldeki nem.

r.+e 49a/4/

ruṭūbet-i ḥassā: (Ar.+Ar.) Kuvvetli, te'sirli olan nem. 76b/6/

ruṭūbet-i maḥv: (Ar.+Ar.) Hastalığa sebep olan nem.

r.+idür 80a/11/

ruṭūbet-i muzlika: (Ar.+Ar.) Kayganlığı olan rutubet, nem. 18a/6/

rücūʿ: (Ar.) 1. Geri dönme, avdet. 2. Sözünden geri dönme, sözünü geri alma, ahdini bozma. 53b/10/, 55a/5/, 60a/3/, 73a/8/, 78b/2/, 87a/2/, 99b/5/, 100a/3/, 101a/10/, 101b/4/, 107a/10/, 109a/6/

-S-

şāʿ: (Ar.) 1. 1040 dirhemlik hububat ölçüğü. 2. Genellikle tahıl ölçmede kullanılan belirli hacimdeki kap, ölçek.

ş.+ile 66a/8/

şaʿ aḍam: (?)

ş.+dan 30a/4/

saʿ ādet: (Ar.) Mutluluk. 39a/5/

şā' ak: (Ar.) 1. Bir şiddet sebebi ile helak olmak, ölmek, bayılmak. 2. Aklın gitmesi.

ş.+ında 78b/8/

sā' at: (Ar.) Saat, vakit. 6b/6/, 16a/2/, 16b/7/, 28a/10/, 29b/2/, 58b/1/, 61b/5/, 101a/9/

s.+de 41b/7/, 91a/9/

s.+den 61b/6/, 90b/3/, 94b/1/, 99b/8/

s.+inden 21b/6/, 90b/8/

şabī: (Ar.) Büluğ çağına gelmemiş olan çocuk. 12b/9/, 12b/10/, 39a/9/, 89a/11/, 93b/4/, 93b/7/, 97b/6/

ş.+nüñ 93a/10/

şābit: (Ar.) Duran, yerinde durup hareket etmeyen. 16a/3/, 18a/7/, 40b/4/, 55b/2/

ş.+e 69a/2/

şabr: (Ar.) Dayanma, kendini tutma. 28a/1/, 28a/11/, 32b/11/, 36a/11/, 61a/11/, 73b/4/, 73b/10/, 99a/1/, 99a/1/, 91a/3/, 104b/1/

şabr-ı libān: (Ar.+Ar.) Süt emzirirken çekilen sancıya dayanma.

ş.+dan 59b/7/

şabun: (Ar.) 1. Kirli ve yağlı şeyleri temizlemekte kullanılan, türlü yağlarla

alkaliler birleştirilerek yapılan madde. 2. Bu maddenin kalıp durumunda olan biçimi.

ş.+ıla 12b/7/, 29a/9/

sac: Baş derisini kaplayan kıllar. 57b/8/

ş.+uñ 33b/2/

şad': (Ar.) Yüz, şakak. 8b/4/

ş.+ı 44a/10/, 44a/10/

ş.+uñ 11a/2/, 43a/9/

şad' ayn: (Ar.) Şakaklar.

ş.+uñ 44a/11/

şaddi': (Ar.) Çatlak, kırık, kemik çatlağı.

ş.+dadur 43a/2/

şadef: (Ar.) Sedef, inci kabuğu.

ş.+inde 16a/7/

şadi': (Ar.) Çatlak, kırık, kemik çatlağı.

ş.+dan 8a/11/

ş.+ndadur 85a/6/

şadid: (Ar.) İrin veya yaradan akan su. 75a/8/

sādis: (Ar.) Altıncı. 21a/9/, 21a/9/

şadme: (Ar.) 1. Çarpma, vurma, tokuşma. 2. Musibet.

ş.+dan 33a/3/, 67b/6/

şadr: (Ar.) 1. Göğüs. 2. Baş.

ş.+1 55b/2/

ş.+uñ 19a/5/

şaf: (Ar.) Katıksız, arı, halis, has. 30a/6/

ş.+da 22b/11/

şafâ: (Ar.) Temizlik, saflık, berraklık.

ş.+nuñ 61b/2/

şafâf: (Ar. **şıfâk.**) 1. Kıl biten derinin altında olan ince deri. 2. Karın zarı. 3. Kasık.

ş.+1 77a/9/

ş.+kim 77a/10/

şafâk: (Ar. **şıfâk.**) 1. Kıl biten derinin altında olan ince deri. 2. Karın zarı. 3. Kasık. 43a/11/, 90b/9/, 107b/4/

ş.+dan 87a/7/

ş.+1 55a/11/, 80a/9/, 90a/3/, 90a/5/, 102b/11/, 107b/4/

ş.+ıla 43a/11/

ş.+kim 90b/10/

ş.+uñ 77b/9/

şafaqât: (Ar. **şıfaqât.**) 1. Kılı derinin altında olan ince deriler. 2. Kasıklar. 41a/10/, 76b/4/

ş.+dan 40b/8/, 41a/10/, 70a/5/, 85a/3/

şafân: (Ar.) Torba, testis.

şafâyir: (Ar. **şagâyir.**) 1. Küçük. 2. Küçük dikiş iğnesi, küçük cerrahi alet. 46b/11/

şafâyir-i laţâf: (Ar.+Ar. **şagâyir-i laţâf.**) Küçük, ince cerrahi alet. 47a/3/

şaffeyn: (Ar.) İki sıra, iki dizi. 30b/9/

sâfiz: (Ar. **sâkıt.**) Düşen, düşen şey. 46a/2/

şafi: (Ar.) Katıksız, arı, halis, has. 61b/9/, 111a/2/

şag: Sağ taraf, sağ yön. 18a/9/, 25a/4/, 61a/4/, 61b/11/, 62a/10/, 67b/10/, 95a/1/

ş.+1 102b/2/

ş.+ında 40a/2/

şagâr: (Ar.) Küçük olmak.

ş.+1 41a/9/

şagîr: (Ar.) Küçük, ufak. 7a/1/, 80a/3/, 81a/4/, 82a/3/, 82a/11/, 86a/10/, 97a/8/, 101a/5/, 111b/9/

ş.+dür 81a/8/, 82b/5/

şagîre: (Ar.) Küçük, ufak. 99a/11/

ş.+dür 10a/5/

ş.+i 37a/9/, 98b/6/

ş.+iye 69a/4/

şagîre-i şerayân: (Ar.+Ar) Küçük atardamar. 37a/9/

şağire-i vustāniyye: (Ar.+Ar) Orta büyüklükteki cerrah alet.

s.+den 82a/6/

sağlık(ğ): 1. Vücudun hasta olmaması durumu, vücut esenliği, esenlik, sıhhat, afiyet. 2. Sağ, canlı, diri olma durumu.

ş.+a 2a/6/

sağ: (Ar.) Alan, açıklık yer, meydan, avlu. 35a/3/

şağb: (Ar.) Sahipler, yakın arkadaşlar.

ş.+ıla 75a/7/

şağ(ı)n: (Ar.) 1. Kalın, kat kat. 2. Sık, sağlam. 3. Katı, pek. 5b/8/, 34b/5/, 71b/2/

ş.+ı 26b/6/, 64b/8/

ş.+ına 43b/8/

ş.+ında 34a/11/, 39b/7/, 42b/5/, 52b/3/, 55a/1/

ş.+ını 7a/4/

ş.+ınuş 8b/6/

şağib: (Ar.) 1. Herhangi bir şey üstünde mülkiyeti olan, onu yasaya uygun bir biçimde dilediği gibi kullanabilen kimse, iye, malik. 2. Herhangi bir niteliği olan kimse, ehil. 10a/6/

şağibü'l-renc: (Ar.+Ar.) Sıkıntı, meşakkat sahibi.

ş.+e 79a/3/

şağih: (Ar.) 1. Doğru. 2. Gerçek. 3. Hastalık ve sakatlıktan uzak, sıhhatte olan, sağ. 4. Tam, sağlam, kusursuz. 12b/1/, 34a/6/, 64b/8/, 66a/10/, 66a/10/, 68a/5/, 80b/7/, 104b/3/

şağihayn: (Ar.) Hastalık ve sakatlıktan uzak, sıhhatte olan, sağ olan yerler.

s.+adur 68a/8/

şağh: (Ar.) 1. Döğüp yumuşatma. 2. Döğme, döğülme. 10a/11/, 12b/9/, 27b/1/, 28b/8/, 40a/9/

şağmiyye: (Ar.) Kara, kararmış ur.

s.+dür 80a/11/

şağ': Vücutta kalbin bulunduğu tarafın karşısında olan, sol karşıtı.

ş.+ğa 51b/10/

şağ: (Ar.) 1. Baldır, incik. 2. Kenar. 25b/3/

s.+da 27a/3/, 29b/1/

s.+uş 23a/1/, 23a/2/

şağal: 1. Yetişkin erkeklerde yanak ve alt çenede çıkan kılların tümü. 2. Bazı hayvanlarda çene altında bulunan kılların tümü.

ş.+uş 14a/2/, 21a/7/

şağat: (Ar.) Vücudunda hasta veya eksik bir yanı olan, engelli, özürlü.

ş.+dan 30a/4/, 33a/3/
sākayn: (Ar.) İkizkenar. 22b/11/
şākın-: Sakınmak. 66b/9/
sākıt: (Ar.) 1. Düşük, düşük cenin.
2. Düşük, vakitsiz doğan ve düşen
çocuk. 44a/6/, 68a/9/, 106b/1/, 108b/8/,
109a/3/, 110a/7/
şākīl: (Ar.) Ağır. 20b/2/, 106b/10/
sākīm: (Ar.) Hasta, keyifsiz, sağlam
olmayan. 79a/4/
sākin: (Ar.) Sakin, dindirilmiş. 13a/6/,
29b/2/, 36b/6/, 58b/1/, 62b/4/, 69b/8/,
70b/10/, 74b/11/, 78b/1/, 80b/8/, 99a/3/
sakīneyn: (Ar.) Yerleşik halde olan iki
parça. 42a/6/
şākīla-: Bozulmadan doğal durumları ile
durmasını sağlamak, korumak,
muhafaza etmek. 24b/1/, 24b/3/
ş.-r 58a/7/
ş.-ya 11b/2/, 13a/11/, 26b/11/,
34a/3/, 37b/3/, 43a/3/, 73a/6/, 90b/11/
ş.-yalar 30b/11/
ş.-yasın 7b/4/, 32a/10/, 56a/5/,
56b/1/, 57a/11/, 91b/11/
sakıy: (Ar.) Bedende su toplamak. 26a/3/
şāl: Yan yana bağlanıp suyun üzerinde
yüzdürülen keresteden yapılan düz araç.
48a/7/

şalābet: (Ar.) 1. Sağlamlık. 2. Metanet,
kuvvet, dayanma. 3. Direnç,
mukavemet. 68b/7/

ş.+de 49a/3/

ş.+inden 62a/2/

şalb: (Ar.) 1. Kemikten yağ çıkarmak.
2. Asma, asarak öldürme. 59b/3/, 65a/6/,
69a/7/, 69b/4/, 87b/5/

ş.+e 55a/11/

ş.+i 80b/5/, 107b/5/

ş.+ide 107b/11/

şalb-i şerīd: (Ar.+Ar. **şalb-i şedīd.**)
Sağlam asmak, sağlam bağlamak.
59b/11/

şal^c: (Ar.) Kellik, dazlaklık.

ş.+i 21a/7/

şālīh: (Ar.) Yarar, elverişli, iyi, uygun,
yakışır. 4a/1/, 26a/6/, 35a/11/, 43a/10/,
54b/8/, 81a/9/

ş.+dür 3a/3/, 3b/11/, 38a/10/

şālīl: (Ar.) Sığil. 48b/8/, 86b/2/

sālīm: (Ar.) Hasta ve sakat olmayan.
79b/7/, 104a/9/

şālīş: (Ar.) Üçüncü, ikinciden sonra.
50a/2/

ş.+i 112a/8/

ş.+üñ 21a/8/

şālūl: (Ar.) Deride, özellikle ellerde oluşan zararsız, pürtüklü küçük ur, siğil. 64a/9/

şamd: (Ar.) Galiz, yoğun. 36a/3/

şāmīne: (Ar.) Sekizinci, yedinciden sonra gelen.

ş.+den 13a/8/

şaḡa: Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi. 20a/7/, 26b/8/, 29b/5/, 41a/3/, 47a/2/, 54b/5/, 57b/4/, 63a/8/, 84a/1/, 88a/7/, 102b/8/, 103a/1/, 104a/7/

şanā‘at: *krş.* şan‘at. 1b/12/

şanānīr: (Ar.) Küçük, orta ve büyük olmak üzere olta şeklinde olan cerrahi alet takımı. 53a/7/, 80b/6/, 81b/5/, 81b/6/, 81b/8/, 89a/1/

ş.+i 49b/11/, 77a/8/

şanārāt: (Ar.) Olta, çengelli iğne.

ş.+dan 64a/8/

şanāre: (Ar. şınāre.) Tıg, çengelli iğne. 48a/6/, 49a/8/, 55b/2/, 65a/11/, 79a/9/, 85a/2/, 88a/6/, 111b/3/

ş.+i 63a/5/, 68b/8/, 69a/9/, 70a/4/, 71a/4/

ş.+nüñ 56a/9/, 56b/5/

ş.+yi 52b/8/

ş.+yile 48b/9/, 55a/2/, 55b/2/, 57a/3/, 65a/8/, 78a/6/, 86a/11/

şanāre-i berde: (Ar.+Ar.) Soğuk çengelli iğne. 49b/2/

şanāre-i keşīre: (Ar.+Ar.) Çoklu çengelli iğne. 78a/6/, 88a/1/

şanāre-i laḡife: (Ar.+Ar.) İnce çengelli iğne. 58a/2/, 92a/3/

şanāre-i şaḡīre: (Ar.+Ar.) Küçük çengelli iğne.

ş.+i 73b/1/

şanāre-i vāhīde: (Ar.+Ar.) Tekli çengelli iğne. 58a/1/

şanāret: (Ar.) Çengelli iğne şeklinde cerrahi alet.

ş.+de 107b/2/

şanār-ı ‘amyā: (Ar.+Ar.) Kalın çengelli iğne. 46a/7/

şan‘at: (Ar.) İlaç yapma formülü, ilacı terkip etme usulü.

ş.+1 2a/4/

şanavber: (Ar.) Köknar ağacı ve yemişi; çam ağacı, sarı çam, çam fıstığı kozalağı. 61a/4/

şanayi: (Ar.) Sanatlar. 82b/9/

şanāyir: (Ar.) Oltalar, çengelli iğneler.

ş.+i 57a/9/

şanāyir-i mezdūca: (Ar.+Ar.) İki başlı çengelli iğne. 58a/4/

şānī: (Ar.) İkinci, birinciden sonra gelen.
27a/3/

şāniye: (Ar.) 1. Dakikanın altmışta birisi. 2. Çok kısa bir zaman. 61b/7/,
65b/3/

şarar-: Sararmak.

ş.-ur 65b/6/

şarʿayn: (Ar.) Bir çeşit sinir hastalığı,
tutarak, tutarga.

ş.+uñ 11a/8/

şarb: (Ar.) Zor, zorluk. 2a/10/

şarʿra: (Ar.) Eğrilik, eğri.

ş.+niñ 94a/5/

şarğı: Vücudun bir bölümünü yerinde
veya baskı altında tutmak amacıyla
uygun biçimde sarılmış şerit.

ş.+ndan 11b/8/

şarīr: (Ar.) 1. Bağırma, acı ses. 2. Cızırtı,
gıcırtı. 84b/7/

şaru: Sarı. 22b/8/

şarʿter: (Ar.) 1. Güvey otu. 2. Kekik otu.
72a/5/

saṭḥ: (Ar.) 1. Bir şeyin dış yüzü. 2. Eni ve
boyu olan fakat derinliği bulunmayan
şekil.

ş.+ı 36a/7/, 49b/1/

ş.+ını 12a/11/

şaṭun al-: Satın almak.

ş.-a 80a/4/

şavāb: (Ar.) 1. Doğru, sağlıklı, hata
karşıtı. 2. Doğru, doğru tedavi, başarılı
tedavi. 30b/5/, 35a/1/, 94b/8/

ş.+a 4b/7/

ş.+dur 21b/8/

şavt: (Ar.) Ses. 79b/1/

saʿy: (Ar.) Doğru tedavi; başarılı tedavi.
35a/9/

sāye: (Ar.) Gölge. 76b/9/

şayf: (Ar.) Yaz, yaz mevsimi. 76a/11/

şayḥa: (Ar.) 1. Bağrıış, çığlık. 2. Azab,
eziyet.

ş.+dan 106b/10/

sāyil: (Ar.) 1. Alında olan beyazlık.
2. Burun kamışı. 3. Akıcı, akışkan.
89b/11/, 110a/10/

sāyir: (Ar.) Başka, öteki, diğer. 1b/9/,
7b/11/, 22a/9/, 29a/6/, 31a/8/, 44a/3/,
77b/7/, 86a/4/, 86b/2/, 87a/6/, 89a/6/,
92a/9/, 94a/7/, 108b/10/

şāykallan-: Yabancı maddelerden
arınmış, temizlenmiş.

ş.-mıış 90a/9/

sebā: (Ar.) Yedi sayısı. 37a/5/

sebābe: (Ar.) Şehadet parmağı. 38a/3/, 78b/3/, 93b/11/, 94b/11/, 97b/5/, 107b/6/

sebeb: (Ar.) Sebep. 25b/3/

s.+dür 4b/9/

s.+i 1b/11/, 10a/7/, 25b/11/

s.+ile 18a/7/, 90b/8/

sebeb-i ruṭūbat-ı fāsīde: (Ar.+Ar.+Ar.)

Sağlığa zarar veren nemlerin oluşmasının nedeni, müsebbibi olan şey. 10a/5/

seber: (Ar.) Yaranın derinliğini anlamak için yoklamak. 76b/9/

sebil: (Ar.) Yol. 98a/2/, 98a/3/

sebkat: (Ar.) Atlama, geçme, ilerleme, yürüme. 75b/4/

sebr: (Ar.) Men etmek, engel olmak. 80b/1/

sed: *krş.* **sedd.** 45b/1/, 47b/11/, 48a/6/, 48a/7/, 53a/10/

sedā: (Ar.) 1. Ses. 2. Yankı.

s.+y1 32a/6/

sedd: (Ar.) Kapama, bağlama, tıkama. 66b/7/, 78b/1/, 80b/8/, 80b/11/, 112a/11/

s.+ile 48a/9/

sedd-i ceyyid: (Ar.+Ar.) İyi, güzel bir şekilde tıkamak, kapamak. 66b/7/

sedd-i münḥareyn: (Ar.+Ar.) Burun deliklerinin kapatılması. 45a/5/

sedd-i sereyān: (Ar.+Ar.) Yayılmayı, dağılmayı engelleme.

s.+da 85a/5/

sedd-i şerayān: (Ar.+Ar.) Atardamarın bağlanması.

s.+da 7b/9/

sedd-i şereyānāt: (Ar.+Ar.) Atardamarların bağlanması.

s.+1 106a/7/

sedī: (Ar.) Yavrularını emzirmek için, memelilerin göğsünde türlü biçim ve sayıda bulunan, meme başı denilen çıkıntıları olan organ, bicik, emcek, emcik. 88b/7/

sefād: (Ar.) Kızgın şiş. 75b/4/

sefāfid: (Ar.) Kebap şişine benzeyen cerrahi aletler.

s.+üñ 22a/7/

sefūd: (Ar.) Kebap şişine benzer bir alet. 18b/4/

sehel: (Ar.) 1. Kolay, asan, zor karşıtı. 2. Yalın, sade, basit.

s.+dür 63b/7/

seḳam: (Ar.) Hastalık, illet.

s.+i 38b/10/

sekb: (Ar.) Su dökme veya dökülme.
50a/7/

seki: (Ar. **sikkīn.**) Bıçak.
s.+de 23a/1/

sekīn: (Ar. **sikkīn.**) Bıçak.
s.+den 8b/7/

sekīṭah: (Ar. **saṭīḥ.**) Bir şeyin dış yüzü,
üstü; yüzey.
s.+kim 12a/11/

sekiz: Yediden sonra gelen sayının adı.
18b/6/

seksiḡ: (Ar.) Kesin ve sivri uçlu cerrahi
bir alet. 7b/9/

sel: (Ar.) Salya, tükürük. 41b/11/,
56b/10/, 89a/4/
s.+i 80a/2/, 82a/2/

selʿ: (Ar.) 1. Şişkinlik, ur. 2. Yarık, başta
bulunan yarık. 77b/10/, 80a/8/
s.+dür 72a/2/

selāḡ: (Ar.) 1. Yüksek, düz yer.
2. Yaranın onulmuş ve yeri ağarmış olan
izi.
s.+den 75b/3/

selāmet: (Ar.) 1. Kusur ve eksiklikten
hastalık ve sakatlıktan uzak olma,
salimlik. 2. İyi son, iyi netice. 39a/5/
s.+e 2a/10/

selās: (Ar.) Üç. 75b/4/

selāse: (Ar.) Üç.
s.+nün 111a/7/

seleşe: *krş.* **selāse.** 27b/6/

selḥ: (Ar.) Deri yüzme, soyma. 41a/8/,
55a/5/, 55b/9/, 56a/3/, 64b/8/, 78a/5/,
80b/6/, 82a/2/, 83b/4/, 83b/8/, 83b/8/,
85a/2/, 86a/11/, 90a/2/, 92b/5/, 92b/6/,
94b/3/, 102b/6/, 104a/6/, 106a/6/,
107b/4/, 110b/8/

s.+i 90a/2/, 102b/8/

s.+inde 82a/7/

s.+ün 102b/7/

selihā: (Ar.+Ar. **belīni-hā.**) Madenin
ısıtılarak eğilip bükülecek yumuşaklığı,
kıvamı ile. 81b/3/

selk: (Ar.) 1. Çekmek veya çekilmek.
2. İthal etmek, içeri sokmak, girdirmek.
38b/1/

selsā: (Ar.) Uçu yarım üçgen şeklindeki
cerrahi alet. 56a/10/

selsen: (Ar.) Uçu yarım üçgen şeklindeki
cerrahi alet. 56b/6/

selül: (Ar.) Ölü doğmuş çocuk. 86b/4/
s.+i 24a/1/, 86b/8/

s.+ün 24a/3/

selzāherī: (Ar.+Ar. **sedd-i zāhiri.**)
Görünen tıkanıklık. 48a/2/

sem^ç: (Ar.) 1. İşitme, duyma.
2. Dinleme, kulak verme. 3. Kulak.

s.+iñ 47b/5/

s.+üñ 48a/10/

semc: (Ar.) Bozulmuş, çirkin, kötü.
92a/5/

semcū¹-munzir: (Ar.+Ar.) Görüntüsü
bozuk ve kötü olan. 87a/3/

sem(i)n: (Ar.) Semiz, şişman, besili,
yağlı.

s.+ile 67b/2/, 69a/6/, 71b/11/

s.+den 47a/2/

s.+le 27b/7/, 28b/3/

semiz: (Ar.) Şişman, yağlı, besili, etine
dolgun. 10a/10/

sen: Teklik ikinci kişiyi gösteren söz.
5b/1/, 7b/4/, 7b/6/, 7b/8/, 8a/3/, 8b/1/,
8b/10/, 8b/11/, 9a/8/, 9a/9/, 9a/11/,
11a/6/, 11a/7/, 11b/5/, 11b/7/, 11b/10/,
12a/10/, 12b/1/, 12b/4/, 13a/3/, 13a/4/,
13a/7/, 13a/9/, 13b/2/, 13b/11/, 14b/3/,
15a/4/, 15b/3/, 16a/1/, 16a/6/, 16a/8/,
16a/10/, 16b/2/, 17a/1/, 17a/2/, 17a/5/,
17b/2/, 18a/3/, 18a/4/, 18a/8/, 18a/8/,
18a/11/, 18b/6/, 19b/1/, 19b/3/, 19b/4/,
19b/8/, 20a/1/, 20a/9/, 20a/11/, 20b/3/,
20b/5/, 21a/1/, 21a/2/, 21a/3/, 21a/11/,

21b/2/, 21b/3/, 21b/5/, 21b/5/, 22a/1/,
22a/6/, 22b/4/, 23a/3/, 23a/5/, 23a/7/,
23a/11/, 23b/1/, 23b/3/, 23b/5/, 24a/2/,
24a/5/, 24b/1/, 24b/3/, 24b/4/, 24b/4/,
25b/2/, 25b/8/, 26a/9/, 27b/9/, 28b/5/,
29b/6/, 30a/10/, 30b/7/, 31a/3/, 31a/10/,
31a/11/, 32b/1/, 31b/2/, 32b/2/, 33a/1/,
33a/11/, 33b/7/, 34a/7/, 34b/10/, 35a/2/,
35a/4/, 35a/6/, 35a/7/, 37a/11/, 38a/3/,
38a/6/, 39b/2/, 39b/5/, 39b/7/, 40a/3/,
40a/6/, 40a/11/, 40b/4/, 40b/5/, 40b/6/,
40b/9/, 41a/2/, 41b/8/, 42a/4/, 42a/5/,
42b/2/, 42b/6/, 43a/5/, 44a/8/, 44a/9/,
44b/2/, 44b/4/, 44b/5/, 45a/3/, 45a/10/,
45a/11/, 45a/11/, 45b/3/, 45b/5/, 45b/7/,
46a/3/, 46a/4/, 46a/6/, 46b/1/, 46b/4/,
46b/11/, 47a/2/, 47a/3/, 47a/7/, 47a/8/,
47b/1/, 47b/6/, 48a/2/, 48a/6/, 48a/8/,
48b/1/, 48b/4/, 48b/5/, 48b/9/, 49a/6/,
49a/8/, 49a/10/, 49b/1/, 49b/11/,
49b/11/, 50a/7/, 50a/8/, 50b/2/, 51a/5/,
51a/10/, 51a/10/, 51b/8/, 51b/9/,
52a/10/, 52b/6/, 52b/6/, 53a/1/, 53a/1/,
53a/3/, 53a/6/, 53a/9/, 53b/7/, 53b/9/,
53b/10/, 54a/5/, 54b/3/, 54b/4/, 54b/8/,
54b/11/, 55a/4/, 55a/6/, 55b/4/, 55b/7/,
55b/11/, 56a/5/, 56a/10/, 56b/1/, 56b/6/,
56b/9/, 57a/2/, 57a/6/, 57a/8/, 57a/9/,
57b/5/, 57b/7/, 57b/10/, 58a/8/, 58a/10/,
58b/5/, 58b/7/, 58b/7/, 59a/1/, 59a/3/,
59a/4/, 59a/5/, 59a/7/, 59a/9/, 60a/3/,
61a/6/, 61a/9/, 61a/11/, 61b/8/, 62a/2/,
62a/6/, 62a/7/, 62b/4/, 62b/5/, 63a/7/,

63a/11/, 63b/1/, 63b/2/, 63b/4/, 64a/6/,
64a/7/, 64a/10/, 64b/2/, 64b/8/, 65a/3/,
65a/7/, 65b/3/, 65b/10/, 66b/4/, 66b/5/,
66b/6/, 66b/10/, 67a/3/, 67a/8/, 67a/9/,
68a/4/, 68a/11/, 68b/8/, 68b/9/, 69a/10/,
69b/8/, 69b/10/, 70a/3/, 70a/4/, 70a/8/,
70b/1/, 70b/6/, 70b/11/, 71a/2/, 71a/4/,
71a/7/, 71a/10/, 71a/11/, 71b/7/,
71b/10/, 72b/2/, 72b/3/, 72b/3/, 72b/7/,
73a/2/, 73a/2/, 73a/3/, 73a/10/, 73a/11/,
73b/1/, 73b/3/, 74b/7/, 74b/9/, 75b/7/,
75b/11/, 76a/1/, 76a/2/, 76a/7/, 76a/8/,
76b/1/, 76b/10/, 76b/11/, 77a/2/, 77a/3/,
77a/11/, 77a/11/, 77b/3/, 78a/4/, 78a/8/,
78a/11/, 78b/2/, 78b/5/, 78b/8/, 78b/10/,
79a/1/, 79a/2/, 79a/5/, 79a/9/, 79a/11/,
79b/3/, 80a/5/, 80a/5/, 80b/1/, 80b/4/,
80b/5/, 80b/6/, 80b/7/, 80b/9/, 80b/10/,
82a/7/, 82b/1/, 82b/3/, 82b/3/, 82b/10/,
83a/11/, 83b/2/, 84a/8/, 84a/10/,
84a/11/, 84b/6/, 84b/10/, 85a/1/, 85a/5/,
85a/10/, 85b/1/, 85b/6/, 85b/7/, 86a/9/,
86a/10/, 86a/11/, 86b/5/, 86b/6/, 86b/8/,
86b/9/, 87a/2/, 87a/9/, 87b/2/, 87b/6/,
87b/8/, 88a/7/, 88a/9/, 88a/10/, 88b/1/,
88b/4/, 88b/6/, 88b/9/, 89a/5/, 89a/10/,
89a/11/, 89b/5/, 89b/8/, 89b/9/, 90a/2/,
90b/4/, 90b/5/, 90b/10/, 91a/2/, 91a/5/,
91a/8/, 91b/10/, 91b/10/, 92a/5/, 92a/8/,
92a/10/, 92b/2/, 92b/6/, 92b/8/, 93a/1/,
93a/2/, 93a/7/, 94a/5/, 94b/1/, 94b/3/,
94b/3/, 94b/4/, 94b/5/, 94b/6/, 94b/9/,
94b/10/, 95a/9/, 95a/11/, 96a/7/, 96a/9/,

96a/10/, 96a/11/, 96b/4/, 96b/6/, 96b/7/,
96b/8/, 96b/9/, 97b/4/, 97b/5/, 97b/6/,
98a/5/, 98a/10/, 98a/11/, 98a/11/,
98b/4/, 98b/5/, 98b/7/, 98b/11/, 99a/7/,
99b/7/, 99b/10/, 99b/11/, 100a/7/,
100b/1/, 100b/3/, 100b/4/, 100b/5/,
100b/6/, 100b/6/, 100b/7/, 100b/8/,
100b/11/, 100b/11/, 101a/6/, 101a/9/,
101b/7/, 101b/10/, 103a/2/, 103a/4/,
103a/4/, 103a/7/, 103a/9/, 103a/9/,
103a/10/, 103a/11/, 103b/2/, 103b/11/,
104a/2/, 104a/10/, 104b/3/, 104b/5/,
104b/9/, 104b/11/, 105a/3/, 105b/2/,
105b/4/, 105b/6/, 105b/7/, 105b/8/,
106b/8/, 107a/9/, 107b/9/, 108b/7/,
108b/9/, 108b/11/, 108b/11/, 109a/1/,
109a/5/, 109b/4/, 109b/8/, 109b/10/,
109b/11/, 110a/5/, 110a/9/, 110b/8/,
110b/11/, 111b/2/, 111b/3/, 111b/7/,
112a/5/, 112a/10/, 112a/11/

s.+ün 3b/4/, 11b/9/, 14a/4/,
42a/3/, 49a/11/, 65b/8/, 66a/1/, 66a/3/,
67a/5/, 76a/6/, 78b/8/, 83a/1/, 83a/2/,
93a/10/, 101a/11/, 102b/7/, 103a/10/

s.+ünjicün 4b/4/

s.+ünle 20a/7/

şenā: (Ar.) Övme, methetme. 39a/6/

şengineyn: (Far.) İki taş; iki çakıl.
42a/10/

ser: (Far.) 1. Baş, kafa. 2. Baş, reis.
3. Tepe. 4. Uç, kenar. 86a/5/

seratān: (Ar.) 1. Çok bilinen yengeç şeklinde tehlikeli bir çıban, yenirce. 2. Kanser.

s.+dur 69a/8/

seratāni: (Ar.) Kanser ile ilgili. 63a/3/

s.+dür 87a/3/

serāvīl: (Ar.) 1. İç donu. 2. Şalvar.

s.+de 103b/10/

şerb: (Ar.) İçyağı, bağırsakları saran yağ. 87a/5/, 87a/7/

şerbiye: *krş.* **şerb.** 107a/5/

şereb: (Ar.) İçyağı, bağırsakları saran yağ. 109a/8/

ş.+den 87b/8/

ş.+ile 107a/5/

şereyā: (Ar. **şedeyā.**) İki meme, kadın veya erkek iki memesi.

ş.+yı 88a/6/

şerī: (Ar.) Hızlı. 83b/1/

şerye: (Ar. **şedye.**) Meme. 83b/1/

sesā' a: (Ar. **sā' aten.**) Bir saat.

s.+nuş 36a/11/

şeīlan: (Ar.) 1. Büyük su tekneleri. 2. Çoğunlukla bakırdan yapılan küçük kovaları.

s.+ıla 72a/1/

sev-: Sevmek.

s.-meyecek 62a/1/

sevād: (Ar.) Karalık, siyahlık, karartı.

s.+ı 28b/3/, 58b/7/

sevāde: *krş.* **sevād.** 87b/4/

s.+dendür 61b/1/

se' vaṭāt: (Ar. **su' ūṭāt.**) Enfiye gibi buruna çekilen ilaçlar.

s.+ı 6a/2/

sevḏā: (Ar.) Dört ana öğeden kara safra maddesi. 10a/7/, 102a/1/

s.+dandur 33a/9/

şevm: (Ar.) 1. Dağlamak, dokularda şiddetli yangı meydana getirmek, bir kısım dokuyu tahrip etmek veya ortadan kaldırmak için vücudun belirli bir kısmı üzerine fiziksel ya da kimyasal maddeleri uygulama, koterizasyon. 2. Kür, sir.

ş.+i 6b/6/

ş.+iden 6b/2/

şevm-i sinn: (Ar.+Ar.) 1. Dişteki akan kanı dindirmek veya hasta bölümleri ortadan kaldırmak için vücudun bir yerini kızdırılmış bir metal araçla yakmak. 2. Diş ilacı, kürü.

ş.+e 6b/4/

sevmsiz: (Ar.+Tr.) Dokularda şiddetli yangı meydana getirmeden uygulanan tıbbi müdahale yöntemi. 6b/9/

seyāzerī: (Ar. **sebāzerī.**) Esbazer madeni.

s.+den 90a/7/

seyelān: (Ar.) 1. Akma, akıntı. 2. Akı. 45a/1/, 52b/2/, 57a/3/, 60b/3/, 63a/11/, 65b/1/, 108b/4/

s.+1 56a/2/, 75a/8/

seyf-i mu^clāc: (Ar.+Ar.) Göz hastalıklarına iyi gelen bir ilaç. 42b/9/

seyibe: (Ar.) Dul hanım. 100b/8/

seylān: (Ar.) 1. Akma, akıntı. 2. Akı. 42b/4/, 86b/11/

seyyir: (Ar.) 1. Gidiş, yürüyüş, ilerleyiş. 2. Bir yerden başka bir yere gitmek için yola çıkma. 36a/9/

sezāb: (Ar.) Sedef otu. 72a/5/

şibyān: (Ar.) Çocuklar, sabiler. 91a/7/, 97a/6/

ş.+da 93a/1/

ş.+1 63b/6/

şidāg: (Ar.) Şakaklara vuran baş ağrısı. 41a/3/

şidā^c-ı mezmen: (Ar.+Ar. **şudā^c-ı müzmin.**) Uzun süredir devam eden; müzmin, süregelen baş ağrısı. 41a/1/

şifāf: (Ar. **şifāk.**) Hidrofil bez. 39b/1/, 90a/1/

şifāk: (Ar.) Adaleleri örten ve koruyan ince zar tabakası. 101b/9/, 106b/11/, 107b/7/, 108b/1/, 109b/10/, 112a/10/

ş.+a 20b/8/

ş.+dan 106b/8/, 107a/4/, 109a/9/, 109b/5/, 109b/6/

ş.+1 101b/5/, 103a/1/, 103a/4/, 104a/5/, 106b/6/, 108a/6/, 108b/1/, 109a/9/, 109b/2/, 109b/7/, 111b/11/

ş.+ın 108a/3/

ş.+ında 20b/1/, 20b/2/

ş.+kim 108a/3/, 108a/6/, 109b/3/

ş.+uñ 107a/2/

şifākāt: (Ar.) Adaleleri örten ve koruyan ince zarlar.

ş.+dan 105b/5/, 110b/9/

şifāk-ı beyza: (Ar.+Ar.) Çok beyaz, daha ak şekilde olan adaleleri örten ve koruyan ince zar tabakası.

ş.+dur 102a/3/

şifāk-ı ebyaz: (Ar.+Ar.) Çok beyaz, daha ak şekilde olan adaleleri örten ve koruyan ince zar tabakası. 101b/8/, 102a/7/, 102b/6/, 104a/2/, 107b/5/, 107b/6/, 109b/3/

ş.+da 101b/5/

ş.+dan 105b/2/

ş.+ı 108b/6/

şifâk-ı ebyaz-ı şalbi: (Ar.+Ar.) Katı beyaz haldeki zar; deri altında bulunan beyaz zar.

ş.+de 107b/11/

şifâk-ı memlû: (Ar.+Ar.) Doldurulmuş, dolu halde bulunan adaleleri örten ve koruyan ince zar tabakası.

ş.+yı 102b/9/

şifâk-ı rakîk: (Ar.+Ar.) İnce, narin haldeki kasları koruyan zar tabakası. 112a/8/

ş.+den 110b/9/, 112a/4/

şifâk-ı şanânîr: (Ar.+Ar.) Çengel iğne şeklindeki cerrahi alet. 104a/6/

şifâk-ı şānî: (Ar.+Ar.) Adalelerdeki ikinci zar tabakası. 107b/7/

şifat: (Ar.) İlaç terkip etme tarzı. 13b/7/, 17b/4/, 21a/2/, 27a/6/, 29b/7/, 37a/1/, 49b/7/, 50a/10/, 72a/4/, 72a/8/, 73a/4/, 77a/8/, 82a/5/, 90a/11/, 95a/9/, 96a/5/, 105a/3/

ş.+ı 6b/10/, 26a/11/, 27a/7/, 90a/7/

ş.+ıdur 58b/2/

ş.+ıla 39a/2/

ş.+ını 9a/2/

şifat-ı ‘amel: (Ar.+Ar.) İshale yönelik ilaç terkip etme tarzı. 107a/9/

şifat-ı hıyāta: (Ar.+Ar.) İpliğin veya iğnenin niteliği, kalitesi. 65a/3/

şifat-ı refāyid: (Ar.+Ar.) Kompres özelliği, tedavide kullanılan bez özelliği. 59b/8/

şifatla-: Niteliğini belirtmek, nitelik kazandırmak, vasıflandırmak.

ş.-ya 76b/9/

şifda‘ı: (Ar. **zıfda‘.**) Dil altı bezi. 69a/4/

şığ-: Sığmak.

ş.-a 6b/4/

ş.-acağ 15a/11/

ş.-duğı 74a/3/

ş.-masa 95a/4/

şığār: (Ar.) Küçükler, kibar karşıtı. 78b/3/, 81a/2/, 81b/9/, 101a/7/, 111a/5/

ş.+da 52b/5/

ş.+dur 81b/6/, 82a/9/, 82b/8/, 86b/4/

ş.+ı 37a/8/

ş.+uğ 65a/6/

şığār-ı fistūk: (Ar.+Ar.) Küçük fısıtık. 83a/7/

şığār-ı keşîre: (Ar.+Ar.) Çok küçük olanlar.

ş.+yi 10b/3/	şinā' : (Ar.) 1. Maharet, ustalık. 2. İşlem, tedavi.
şıglā : (Rum.) Günlük ağacı.	ş.+da 100a/11/
ş.+yı 93a/6/	şinā' at : (Ar.) San'at, maharet, ustalık.
şihhat : (Ar.) Sağlık, sıhhat.	ş.+de 100b/4/
ş.+uñ 39a/1/	şinā' at-ı tıbb : (Ar.+Ar.) Tıp alanındaki ustalık.
şık- : Sıkmak.	ş.+da 20b/10/
ş.-a 5a/7/, 14a/5/, 14a/6/, 43b/9/, 47b/4/, 89a/3/, 100b/10/	şırca : 1. Cam. 2. Camdan yapılmış. 3. Şişe. 44b/10/
ş.-ar 27a/10/	şıvar- : 1. Sulamak. 2. Bir dalın yapraklarını avuç içine alarak baştan aşağı sıyırarak koparmak. 11a/11/, 76b/10/
ş.-asın 71b/7/	ş.-a 9a/4/, 10a/7/, 10b/6/, 12a/7/, 13a/2/, 77a/7/
ş.-sañ 39b/8/	şıyāl : (Ar.) Atılma, saldırma, üzerine çullanma.
şıklet : (Ar.) 1. Ağırılık, yük. 2. Sıkıntı, acı, ıstırap. 32b/7/	s.+e 80b/4/
ş.+inden 48a/10/	şıba : (Ar. şifā' .) Saydam, berrak, gözün beyazı.
şıkt : (Ar.) Düşük, ölü doğan çocuk, cenin.	ş.+dan 61b/1/
s.+ından 67b/6/	şibel : (Ar.) Kızıl damar. 57b/8/
şilyet : (Ar.) Yuvarlak. 75a/9/	şibil : Çöp, süprüntü.
şınn : (Ar.) Yanık.	s.+den 58a/11/
ş.+ında 109a/8/	
şın- : Kırılmak.	
ş.-mağdan 66b/9/	
ş.-maya 66b/4/	
ş.-sa 67b/2/	

sidik(g): Böbreklerde kandan süzülerek idrar yolları aracılığıyla dışarıya atılan sıvı, sidik, küçük abdest, hacet.

s.+içe 25a/2/

sidük: *krş.* **sidik(g).** 91b/4/

sihām: (Ar.) Püsküren kan.

s.+ı 38b/5/

sikīn: (Ar. **sikkīn.**) Bıçak. 8b/9/

sikīne: (Ar. **sikkīne.**) Bıçak.

s.+i 43b/2/

sikkīn: (Ar.) Bıçak. 70a/3/

sil' : (Ar.) Dağ yarığı.

s.+i 80a/5/

s.+ile 80a/7/

s.+ün 80a/6/, 82a/7/

sil-: Silmek. 43a/6/, 43b/3/, 53a/9/

s.-e 28b/2/, 52b/10/, 63b/9/,
94a/3/, 103a/11/

s.-esin 58a/6/, 71b/11/

sil' a: Ar. Bedende olan ur. 80b/9/

s.+y1 77a/7/

s.+yile 80b/7/

simi' : (Ar. **semi' .**) Duymak, duyu.

s.+inden 47b/9/

simsim: Susam.

s.+de 91a/2/

siḡ: (Ar.) Çukur, delik, kabir. 47b/1/,
65b/9/

s.+inden 42a/11/

siḡineyn: (Ar.) İki ameliyat bıçağı.

s.+ün 42b/2/

siḡir: Duyu ve hareket uyarılarını beyinden organlara, organlardan beyne ileten beyazımsı teller ve bu tellerin oluşturduğu demet. 24b/2/, 31a/1/,
37b/3/, 50a/10/, 75a/4/

s.+de 76a/10/, 79a/5/

s.+den 34a/3/

s.+i 7b/5/, 27a/1/, 78a/8/

s.+ile 12a/4/

s.+inde 78a/3/

s.+iḡi 48a/11/

s.+lerde 2a/2/

s.+lerin 20a/3/

s.+ün 24b/1/

sinn-i 'alīl: (Ar.+Ar.) Hasta olan kişinin dişi. 35a/3/

ḡintā: (Ar. **inḡinā'.**) Katlanmak, bükülmek, dönmek, kıvrılmak. 45a/10/

sir: (Ar.) Yarık, delik.

s.+inün 87b/9/

sirke: (Far.) 1. Salatalara, yemeklere ekşilik vermek için kullanılan ekşimiş üzüm, elma, limon vb. suyu. 2. Birtakım kimyasal yöntemlerle hazırlanmış birleşiklerin ortak adı. 45a/1/, 63a/10/

s.+ye 52a/2/

s.+yile 65a/9/, 69b/1/

sirr: (Ar.) El ayasında ve alında olan hatlar.

s.+inüj 87b/11/

sisām: (Ar.) Susam. 10b/5/

s.+ı 14b/1/

sisām yağı: (Ar.+Tr.) Susam yağı.

s.+na 6b/7/, 7a/7/

siyām: (Ar.) El gergin durumdayken başparmakla gösterme parmağı arasındaki uzaklık.

s.+ıla 5b/3/

siz: Çokluk ikinci kişi zamiri. 39a/3/

s.+e 38b/7/, 38b/8/, 39a/1/

s.+i 2a/10/

s.+lere 2a/8/, 2a/11/

s.+üj 2a/11/, 38b/8/, 39a/2/, 39a/5/

şoğan: Zambakgillerden, yemeklere tat vermek için yumrusu ve yeşil yaprakları kullanılan güzel kokulu bitki. 54a/1/

şok-: Sokmak. 61b/9/

ş.-a 74a/4/

şol: Vücutta kalbin bulunduğu tarafta olan, sağ karşıtı. 18a/10/, 25a/4/, 52a/11/, 61a/5/, 62a/10/, 91b/8/, 94b/10/, 97b/5/, 97b/10/, 100b/10/, 110b/6/

ş.+ıj 51b/10/

şonra: Sonra. 4a/5/, 4a/9/, 7a/7/, 8a/3/, 8a/5/, 13b/1/, 15b/9/, 19b/11/, 22a/8/, 25a/5/, 25b/6/, 26a/7/, 27a/5/, 27a/10/, 29a/2/, 29b/11/, 30a/7/, 30a/9/, 31b/3/, 32b/11/, 35a/4/, 35b/5/, 37a/2/, 37a/10/, 37b/1/, 39a/3/, 41b/7/, 41b/11/, 42a/2/, 42a/6/, 42b/3/, 43a/4/, 43b/9/, 45a/6/, 45b/5/, 45b/7/, 46a/10/, 49a/1/, 49a/9/, 49b/4/, 53a/1/, 53b/2/, 55a/9/, 56a/6/, 56b/2/, 60a/3/, 61b/4/, 62b/3/, 62b/5/, 63b/5/, 67a/2/, 67b/8/, 68a/9/, 68b/11/, 70b/2/, 70b/3/, 71a/8/, 71b/9/, 71b/10/, 72b/8/, 74b/3/, 78b/11/, 92a/6/, 98b/6/, 100a/5/, 100b/10/, 105a/2/, 105b/3/, 108b/1/, 109a/2/, 110b/8/

şovud-: Soğutmak.

ş.-a 10b/1/, 16a/9/

şovuk: Soğuk. 2a/10/, 11a/7/, 12b/11/, 16a/11/, 36b/8/, 37a/3/, 42b/1/, 72a/1/, 73b/5/, 92b/9/

ş.+dan 24b/7/, 25a/2/, 26a/1/, 36b/2/, 7b/11/

ş.+dur 36b/6/
şu: Hidrojenle oksijenden oluşan, sıvı
durumunda bulunan, renksiz, kokusuz,
tatsız madde, ab. 5b/2/, 11a/7/, 29a/4/,
40a/2/, 44a/10/, 46a/11/, 46b/8/, 61b/4/,
61b/5/, 61b/7/, 62b/3/, 62b/8/, 63a/10/,
104b/7/, 104b/9/

ş.+dan 73b/5/, 81a/10/, 90b/3/,
91a/1/, 103a/3/

ş.+nuş 10b/10/

ş.+ya 16b/5/, 28b/6/, 61b/9/,
90b/2/, 90b/8/

ş.+yı 6a/2/, 22b/9/, 73b/5/,
73b/11/, 89b/1/, 91a/4/

ş.+yıla 13a/6/, 14b/10/, 70b/4/,
72a/1/, 73b/6/, 76b/1/, 92b/9/, 99a/8/

ş.+yuşa 55b/3/

ş.+yuşu 5b/2/, 7a/6/

su 'āl: (Ar.) Öksürük. 64a/8/, 73a/6/

s.+den 89a/9/

s.+i 62a/9/

şudā': (Ar.) Baş ağrısı.

ş.+a 4b/9/

ş.+adan 6b/3/

ş.+dan 6a/10/

ş.+ı 44a/7/

şudr: (Ar.) Göğüs.

ş.+ında 22b/2/

şūf: (Ar.) Yün, yapağı, ibrişim. 60a/10/,
96a/1/, 103b/1/

ş.+dan 45a/7/

ş.+ı 22a/10/, 103a/11/

ş.+ıla 96a/2/

ş.+uş 29b/11/

şūfen: (Ar.) Saf, katıksız olarak. 29b/7/

şūf-ı menkūşı: (Ar.+Ar.) Nakşolunmuş,
işlenmiş ibrişim. 103b/7/

şūf-ı meblūl: (Ar.+Ar.) Nemli, yaş, ıslak
olan ip veya ibrişim.

ş.+ıla 105b/9/

şūf-ı şalūl: (Ar.+Ar.) Siğilin özü, saf
siğil. 61b/10/

sūfi: (Ar.) Saf, katıksız.

s.+den 79a/3/

şūflık: (Ar.+Tr.) İplik. 49a/5/

sufrāyin: (Ar. şefrayn.) İki dudak.

s.+den 112a/5/

sufrāyn: (Ar. şefrayn.) İki dudak.

s.+i 112a/5/, 112a/7/

şufūf: (Ar.) Saflar, diziler. 30a/8/

ş.+dan 76a/2/

şufûf-ı esnân: (Ar.+Ar.) Dişlerin dizilişi, sıralanışı.

ş.+da 65b/5/

şufur: (Ar.) Deri altında torba şeklinde beyaz şişlikler. 101b/6/

suhûlet: (Ar.) Kolaylık.

s.+inden 54b/11/

şulb: (Ar.) Omurga kemiği, bel kemiği.

ş.+ı 21b/1/

sultâni: (Ar.) Belirti, işaret. 4a/4/

şüm: (Ar.) Sarımsak. 73b/11/

şunûf-ı 'ilâc: (Ar.+Ar.) İlacın sınıfları, mertebeleri. 19a/2/

şüret: (Ar.) Yüz, çehre. 11b/5/, 16b/7/, 17b/10/, 18a/3/, 19a/9/, 19a/9/, 19b/2/, 26a/6/, 30a/11/, 30b/6/, 32b/10/, 39b/3/, 39b/6/, 39b/9/, 49b/9/, 50b/9/, 56b/6/, 58a/2/, 58a/4/, 58b/2/, 59a/5/, 59a/7/, 62a/3/, 62b/9/, 64a/1/, 66a/2/, 67a/6/, 68a/7/, 70a/8/, 73b/11/, 76b/11/, 79b/8/, 81b/9/, 81b/11/, 82a/3/, 83a/7/, 83a/10/, 89b/2/, 92a/10/, 104a/3/

ş.+dür 41a/6/, 82a/8/, 103b/6/

ş.+i 5a/6/, 6a/9/, 7a/1/, 8b/3/, 8b/6/, 11b/3/, 11b/10/, 13b/2/, 13b/11/, 15a/7/, 16b/4/, 16b/8/, 17a/8/, 17b/11/, 18a/4/, 22b/4/, 22b/9/, 25b/8/, 26a/10/, 31a/4/, 35a/6/, 42a/9/, 43a/7/, 56a/4/

57b/1/, 66a/3/, 67a/4/, 70a/6/, 71a/4/, 71b/4/, 81a/2/, 81a/5/, 81a/8/, 82a/11/, 82b/6/, 82b/10/, 102a/9/

ş.+idür 6b/10/, 8a/2/, 14b/6/, 18b/5/, 20b/5/, 27b/3/, 32a/1/, 43b/3/, 45a/8/, 47a/5/, 47a/10/, 48a/3/, 56a/10/, 67b/4/, 96a/10/, 98a/3/, 99b/3/

şüret-i insân: (Ar.+Ar.) İnsan yüzü, biçimi. 60a/5/

şüret-i maķaş: (Ar.+Ar.) Makasın biçimi. 94a/7/

şüret-i maraz: (Ar.+Ar.) Hastalığın biçimi, çaresi. 79b/7/

şürub-ı nâs: (Ar.+Ar.) İnsanlardaki içyağları.

ş.+dan 38b/9/

şusuzlık(ğ): *krş. şusuzluk(ğ).*

ş.+ıla 91a/3/

şusuzluk(ğ): Susuzluk.

ş.+a 73b/10/

şu'üd: (Ar.) Yükselmek, yukarı çıkmak. 31a/7/, 86a/5/

şuver: (Ar.) 1. Yüzler. 2. Biçimler. 3. Tarzlar. 10b/5/

ş.+i 1b/9/, 10a/4/, 38a/11/, 81a/2/, 81b/5/

şuver-i alât: (Ar.+Ar.) Aletlerin şekilleri.

ş.+1 2b/4/
şuver-i alet: (Ar.+Ar.) Aletin biçimleri.
ş.+dür 2b/8/
şüver-ı hasin: (Ar.+Ar.) Güzel, iyi yüzler, biçimler.
ş.+de 76b/8/
şübür-ı kabīha: (Ar.+Ar.) Çirkin davranış, fena işlerin kovulup sürülmesi. 36b/7/
südde: (Ar.) 1. Peklik; mide dolgunluğu; çeşitli organlarda görülen dolgunluk. 2. Eşik. 95a/9/, 96a/1/
südde-i cefin: (Ar.+Ar.) Göz kapağının eşiği. 54b/10/
südde-i haşāt: (Ar.+Ar.) Sidik kesesinde meydana gelen taşın tutkunluğu.
s.+dan 95a/2/
süde: *krş.* **südde.** 99a/1/
s.+i 95b/5/
süfl: (Ar.) Tortu, çöküntü.
s.+indek 108a/1/
süfudeyn: (Ar.) İki ucu sivri şiş, kebab şişine benzer bir alet.
s.+de 18a/11/
s.+den 21b/11/
süfudeyn-i miḥmayebe: (Ar.+Ar.) Kızgın olan iki ucu sivri şiş. 22a/4/

şüküb: (Ar.) Delikler. 111b/8/
sür'at: (Ar.) Çabukluk, hız. 4b/6/, 36b/6/, 41b/6/, 81a/5/, 83a/1/
s.+1 42b/1/
s.+ile 17a/1/, 73a/2/, 94a/1/
sürb: (Far.) Kurşun, kalay. 32a/3/
sürre: (Ar.) Göbek. 88b/3/
s.+de 88a/10/
s.+den 89b/6/, 89b/8/
s.+i 95b/8/
-Ş-
şāf: (Far.) Fitol, çeşitli hastalıklarda makattan kullanılmak üzere hazırlanmış ilaç.
ş.+dan 56b/9/
şāf-ı aḥer: (Far.+Ar.) Diğer, başka fitil. 58a/10/
şāf-ı aḥzar: (Far.+Ar.) Yeşil renkte olan fitil.
ş.+dan 56b/10/
şāf-ı zencāri: Bir fitil çeşidi. 55a/7/
şaḡre: (Ar. *şefre.*) Bıçkı, jilet. 91b/9/
şahādet: (Ar.) 1. Tanıklık, şahitlik. 2. Bir şeyin doğruluğuna inanma. 27a/2/
şah(ı)m: (Ar.) 1. Etler arasında bulunan yağ, içyağı. 2. Don yağı. 29a/11/

ş.+ı 83b/8/, 84b/2/

ş.+uñ 83b/3/

şahme: (Ar.) İçyağı.

ş.+si 45b/11/

ş.+ye 80a/2/

şahm-ı beyza: (Ar.+Ar.) Etler arasında bulunan ak renkteki yağ, iç yağı.

ş.+ı 51b/9/

şahmiye: (Ar.) İçyağı.

ş.+dür 80b/5/

şahmiyye: (Ar.) İçyağı. 80a/4/

ş.+dür 76b/5/

şak: (Ar.) 1. Yarık, çatlak. 2. Yarma, dalma. 1b/4/, 54b/4/, 76a/3/, 77b/3/, 83b/2/, 83b/2/, 83b/11/, 108b/4/, 108b/4/, 109a/2/, 109a/2/, 109b/1/, 110a/6/, 110a/6/, 110b/5/, 110b/6/

ş.+a 85a/1/

ş.+da 51b/11/, 98a/10/, 101a/6/

ş.+dadur 2b/6/

ş.+dan 43a/4/, 43b/10/, 51b/9/, 53b/6/, 54b/4/, 76a/2/, 77b/1/, 102b/7/, 103b/10/, 104a/10/

ş.+ı 109a/7/

ş.+ından 106b/7/

ş.+uñ 14b/5/

şakāk: (Ar.) Göz, alın ve yanak arasında, elmacık kemiğinin üstünde bulunan çukurumsu bölge.

ş.+uñ 15a/6/

şakīka-i mezmene: (Ar.+Ar.) Gözde meydana gelen kronik kanamaya yönelik ortadan yarılmış çatlak.

ş.+de 40b/11/

şakīkayn: (Ar.) İki ayrılmış yarık, ortadan yarılmış çatlak. 52b/10/

şakḳ: *krş. şak.* 43a/9/, 44a/11/, 49a/10/, 50a/6/, 51b/7/, 51b/11/, 54a/8/, 58b/5/, 60b/11/, 65a/7/, 66b/9/, 76b/11/, 76b/11/, 79a/6/, 84a/6/, 84b/7/, 85a/1/, 89b/8/, 89b/9/, 89b/10/, 97b/4/, 97b/10/, 98a/1/, 98a/3/, 98a/4/, 98a/7/, 98b/5/, 98b/8/, 99b/1/, 100a/1/, 101a/2/, 101a/5/, 102b/4/, 103a/9/, 103b/11/, 106a/5/, 106a/10/, 107b/2/, 109b/1/, 112a/10/

ş.+a 49b/2/, 50a/11/, 69a/9/, 100b/8/, 107b/8/

ş.+da 74a/11/, 103a/11/

ş.+ı 46a/1/, 50a/11/, 50b/8/, 51b/7/, 54a/7/, 54b/5/, 64b/8/, 75b/5/, 75b/6/, 79a/2/, 79b/1/, 84a/10/, 85a/2/, 89b/6/, 107a/2/, 107b/3/, 107b/3/

ş.+ıladur 110b/2/

ş.+ından 24a/5/

ş.+uñ 39b/2/, 52a/3/
şakḳateyn: (Ar.) İki yarık, şakaklar.
ş.+i 54a/8/
ş.+üñ 54a/9/
şakḳayn: (Ar.) İki yarık, iki çatlak.
39b/5/, 43a/11/
şakḳ-1 ‘azīm: (Ar.+Ar.) Büyük bir yarık,
çatlak. 98b/8/
şakḳ-1 basit: (Ar.+Ar.) Geniş bir yarık
veya çatlak. 78a/4/, 80b/4/
ş.+ıla 77b/4/
şakḳ-1 dem: (Ar.+Ar.) Kanayan yarık,
çatlak.
ş.+i 104a/11/
şakḳ-1 evsaṭ: (Ar.+Ar.) Orta, orta halli
yarık veya çatlak.
ş.+a 43a/9/
şakḳ-1 ġāyire: (Ar.+Ar.) Uzaktaki yarık
veya çatlak. 100b/1/
şakḳ-1 ḥāric: (Ar.+Ar.) Dışarıda olan
yarık, çatlak.
ş.+den 98a/6/
şakḳ-1 ḥaṣāt: (Ar.+Ar.) Mesane,
karaciğer, böbrek gibi yerlerde peyda
olan taştan oluşan yarık, çatlak.
100a/11/

şakḳ-1 kāyim: (Ar.+Ar.) Dik şekildeki
yarık, çatlak. 106a/10/
şakḳ-1 laḥm: (Ar.+Ar.) Et üzerindeki
yarık, çatlak.
ş.+ıdan 68b/10/
şakḳ-1 maşlib: (Ar.+Ar.) Yarığı veya
çatlağı germek, asılı tutmak. 77a/8/
şakḳ-1 mevribik: (Ar.+Ar. **şakḳ-1
muvārib.**) Yarığın ayırık halde olması.
98a/6/
şakḳ-1 şağir: (Ar.+Ar.) Küçük, ufak olan
yarık, çatlak. 45b/10/
ş.+üñ 101a/5/
şakḳ-1 şifāk: (Ar.+Ar.) Adaleleri örten
ve koruyan ince zar tabakasındaki yarık,
çatlak.
ş.+da 79a/7/
şakḳ-1 vāhid: (Ar.+Ar.) Tek, bir tane
olan yarık, çatlak. 110b/7/
ş.+yile 39b/2/
ş.+üñ 42b/11/
şakḳ-1 vāhide: (Ar.+Ar.) Tek bir noktada
olan yarık, çatlak. 52b/7/
şakḳ-1 verem: (Ar.+Ar.) Verem yarığı.
38b/5/
şakḳ-1 verid: (Ar.+Ar.) Toplardamardaki
yarık.

ş.+de 85a/10/
şakḳ-1 zacre: (Ar.+Ar.) Durumu kritik olan yarık, çatlak.

ş.+ye 79b/6/
şakḳ-1 zamemā: (Ar.+Ar.) İçinde katkı, sıvı herhangi bir madde bulunan yarık.

ş.+y1 38b/6/
şakḳ-1 zanāret: (Ar.+Ar. **şakḳ-1 şınārat.**) Ucu olta şeklinde olup vücuttaki yarıklar üzerinde uygulanacak müdahalelerde kullanılan cerrahi alet. 102b/10/

şakrah: (Ar. **taḳarruh.**) Sindirim organlarında ve özellikle mide ile onikiparmak bağırsağında görülen yaranın olması. 88b/7/

şāmil: (Ar.) İçine alan, kaplayan, kapsayan. 10a/9/

şaʿr: (Ar.) Kıl, muy.

ş.+a 51a/6/

ş.+ıla 55b/10/, 56a/2/

şaʿrī: (Ar.) 1. Kıla mensup, kıl ile ilgili. 2. Kılcal. 51a/8/

şarāb: (Ar.) Şurup. 63a/10/

ş.+da 85b/9/

ş.+dan 32b/6/

ş.+ıla 39b/10/, 44b/4/, 67a/2/, 76a/10/, 76b/1/, 99a/2/, 103b/1/, 105b/9/

şarāb-1 fābiş: (Ar.+Ar. **şarāb-1 kābiz.**) İshal şurubu, ishal ilacı. 92b/9/

şaʿre: (Ar.) Dudak çatlağı. 15a/2/, 93b/2/

şaʿre-i vāhīde: (Ar.+Ar.) Tek bir dudak çatlağı. 50b/11/

şaʿre-i eşfār: (Ar.+Ar.) Göz kapaklarındaki kıl.

ş.+dan 54b/5/

şaʿr-1 ḥiyel: (Ar.+Ar. **şaʿr-1 ḥabl.**) At kılı.

ş.+den 55b/7/

şaʿr-1 ṭabīʿī: (Ar.+Ar.) Olağan yarık veya çatlak.

ş.+den 52b/8/, 53b/1/

ş.+yle 51a/10/

şaʿr-1 uḥrā-1 ṭavīl: (Ar.+Ar.+Ar.) Diğer uzun halde olan çatlak, yarık. 53b/1/

şaʿr-1 zāyi: (Ar.+Ar. **şaʿr-1 zāʿid.**) Doğal kirpik dışında gözün herhangi bir yerinde oluşan kıl.

ş.+den 52b/1/

şart: (Ar.) Olması başka durumların gerçekleşmesini gerektiren şey, koşul. 66a/11/

şartîz: (Ar.+Tr. **şartısız**.) Şarta bağlı olmayan, koşulsuz. 59b/6/

ş.+i 59b/11/

şavşa: (Ar.) Akciğer zarının iltihaplanmasıyla oluşan hastalık, zatülcenp hastalığı.

ş.+yicün 21a/2/

şebâb: (Far.) Gençlik, tazelik, civanlık.

ş.+ı 97a/7/

şeber: (Ar.) 1. Karış. 2. Karış ile ölçmek. 95b/1/

şebh: (Ar.) Deride kararırma. 8a/10/

şebr: (Ar.) Karışlamak. 27a/8/, 81b/2/

ş.+iñ 95b/1/

şec: (Ar.) Baş veya yüzde oluşan yara veya yaralama olayı. 31a/1/

şed: (Ar.) 1. Sıkı bağlama, sıkı bağlanma, sıkma. 2. Sertleştirme. 112a/3/, 112a/4/

şedd: *krş.* **şed.**

ş.+i 37b/10/

ş.+üñ 103b/9/

şedîd: (Ar.) 1. Sert, sıkı, şiddetli. 2. Musibet, bela. 20b/3/, 41a/1/, 108a/7/, 108a/9/

ş.+i 6a/4/

şefâ: (Ar.) Kenar, taraf, uç.

ş.+i 65a/7/

ş.+nuñ 15a/5/

şefet: (Ar.) 1. Dudak, leb. 2. Kıyı, kenar.

ş.+i 77a/9/, 107b/2/

şefete: (Ar.) 1. Dudak, leb. 2. Kıyı, kenar.

ş.+yi 102b/10/

şefet-i cerh: (Ar.+Ar.) Yaralı dudak.

ş.+i 78b/8/, 79b/3/, 83b/5/

şefete-yi cerh: (Ar.+Ar.) Yaralı dudak.

ş.+i 50a/5/

şefeteyn: (Ar.) İki dudak. 79b/6/, 83b/8/

ş.+i 53b/7/, 64b/6/, 64b/9/, 83b/5/, 103a/5/, 110a/4/

şefvetâ: (Ar. **şefratân**.) İki ucu jilet gibi keskin olan cerrahi alet; sünnet bıçağı.

ş.+nuñ 94a/9/

şeh: (Ar.) Bevl etmek. 75b/10/

şeksüz: (Ar.+Tr.) Şüphesiz. 17b/7/

şek(i)l: (Ar.) 1. Biçim. 2. Bir konuyu açıklamaya yarayan resim veya çizim. 3. Davranış biçimi, tutum, yol, tarz. 12a/10/, 18b/3/, 19b/9/, 21b/9/, 21b/10/, 45b/11/, 50b/9/, 54a/10/, 78a/4/, 83b/3/, 84a/7/

ş.+i 12a/11/, 19a/6/, 19a/9/,

53a/6/, 54a/7/

ş.+ini 52b/4/ ş.+ün 50a/1/ şekl-i hilâliyâ: (Ar.+Ar.) Hilal şeklinde olan nesne, alet. 83b/6/ şekl-i mışb: (Ar.+Ar.) Asma şekli. ş.+ıla 108a/6/ şekl-i varakâ-yı âs: (Ar.+Ar.+Ar.) Mersin ağacı yaprağı şeklinde olan nesne, alet. 75b/5/ şem^c: (Ar.) Mum, bal mumu. ş.+ile 47a/8/ şems: (Ar.) Güneş, gün. ş.+e 51b/1/ ş.+i 61a/4/ ş.+in 58a/8/ ş.+ün 51a/5/, 71a/3/, 72b/8/ şemz: (Ar.) Tiksinmek. 63b/2/ şenâ^c at: (Ar.) Kötülük, fenalık. ş.+ından 27b/10/ şer: (Ar.) Kötülük, fenalık. 6b/5/ şer^c: (Ar.) 1. Yaramazlık, kötülük, iğrençlik. 2. Tehlike, bela, felaket. ş.+ümüzde 110a/8/ şerafân: (Ar. şerayân.) Atardamar. 51b/2/	şerağan: (Ar. şerayân.) Atardamar. 77a/10/ şeranâk: (Ar. şiryanat.) Atardamar, arter. 51b/5/, 51b/8/ ş.+a 51b/8/ ş.+ı 51b/4/ şerarât: (Ar.) Kıvılcımlar. ş.+a 32a/3/ şerar: (Ar.) Kıvılcım. ş.+i 27b/3/ şerâşif: (Ar. şerâşif.) Kaburga kemiklerinin ön taraf uçlarındaki kıkırdaklar. ş.+den 19b/9/ şer^c rateyn: (Ar.) Alametler, nişanlar, izler. 50b/11/ şerây: (Ar.) Büyük atardamar. ş.+dan 43b/11/ şerayân: (Ar.) Büyük damar, atardamar. 7a/9/, 40b/4/, 41a/6/, 41a/11/, 41b/4/, 68b/10/, 76b/8/, 78a/3/, 83a/9/, 84b/2/, 85b/11/, 88a/7/ ş.+a 41a/8/ ş.+dan 7a/9/, 37b/4/, 42a/5/, 84b/4/, 87a/6/, 89a/5/ ş.+dandur 101b/1/
--	--

ş.+ı 11b/2/, 40a/7/, 40b/3/,
41a/3/, 43a/3/, 80a/2/, 84b/5/, 85a/2/,
85a/4/

ş.+kim 85a/6/

ş.+uñ 37a/5/, 38a/5/, 85a/1/

şerayānāt: (Ar. **şiryānāt.**) Atardamarlar.
11a/5/, 75a/4/

ş.+dan 11a/5/

ş.+ı 105a/10/

şerayāneyn: (Ar.) İki atardamar.

ş.+i 41b/11/

şerʿ ayāt: (Ar.) Çataklar, yarıklar.

ş.+ı 93b/2/

şerāyin: (Ar. **şerāʿin.**) Atardamarlar.
27a/1/, 40a/9/

şered:

ş. 87a/6/

şerʿ et: (Ar.) Alamet, işaret, belirti.

ş.+kim 93b/1/

ş.+üñ 93b/1/

şerrūd: (Ar. **şedd.**) Bağ, düğüm.

ş.+ı 60a/4/

şevād: (Ar.) Siyah, kara, derinin veya
organın kararması.

ş.+da 92a/7/

şevʿ āne: (Ar. **şāʿ r-i ʿ āne.**) Eklem
kemiğinin başlangıcı.

ş.+ye 25a/3/

şevket id-: Dikeni batırma, sokma.

ş.-e 89b/2/

şey: (Ar.) Madde, eşya, söz, olay, iş,
durum vb.nin yerine kullanılan, belirsiz
anlamda bir söz. 11a/3/, 13b/1/, 29a/11/,
31b/1/, 35b/2/, 37a/7/, 40b/8/, 47a/3/,
49a/1/, 49a/3/, 49b/3/, 63a/7/, 63a/8/,
65b/9/, 67b/6/, 77a/2/, 79a/11/, 80a/5/,
80b/8/, 89a/2/, 95b/4/, 96b/5/, 98b/3/,
105b/5/, 107b/11/, 108a/9/, 110b/9/,
110b/11/

ş.+de 93a/2/

ş.+den 91b/10/, 106b/10/

ş.+e 13a/10/, 25b/5/

ş.+i 5b/8/, 6a/6/, 11a/3/, 35b/8/,
39a/3/, 45b/5/, 46a/2/, 61a/11/, 62b/3/,
63b/5/, 70a/5/, 73a/6/, 94b/4/, 108a/1/

ş.+le 46a/10/

ş.+ni 3b/10/

ş.+üñ 102b/1/

şeyh: (Ar.) Yaşını başını almış kimse,
ihtiyar. 89a/11/

şey-i fāriʿ a: (Ar.+Ar.) Zirvedeki, yüksek
yerdeki nesne, madde. 95b/11/

şeytarac: (Ar.) Dişotu bitkisi. 29a/10/

şıkq-1 ahire: (Ar.+Ar.) Sonda ikiye ayrılmış bir kısım. 43b/9/

şıkq-1 evsaṭ: (Ar.+Ar.) Ortada ikiye ayrılmış bir kısım.

ş.+dan 43b/1/, 43b/8/

şıkq-1 evvel: (Ar.+Ar.) Önceki seçenek; birinci seçenek.

ş.+e 43b/2/

şıkq-1 sāniye: (Ar.+Ar.) İkinci kez ayrılmış bir kısım. 43b/1/

şibih-i ḥaceri: (Ar.+Ar.) Taşa benzeyen nesne.

ş.+dür 44b/10/

şibr: (Ar.) 1. Karış; 22-24 santimetre. 2. Gökteki bir derecelik kavis, yay. 51a/3/

şiddet: (Ar.) 1. Sertlik, katılık. 2. Fazlalık. 3. Sıklık.

ş.+de 49a/3/

şifā: (Ar.) Bedensel veya ruhsal bir hastalığın son bulması, hastalıktan kurtulma, onma. 15b/5/

ş.+sında 65a/6/

şifere: (Ar.) Bıçkı, bıçak, jilet.

ş.+i 82b/2/

şih: (Far.) Sarı yavşan otu. 72a/5/

şikāk: (Ar.) Yarık, çatlak, açık yara. 15a/2/

şil' : (Ar. sel'.) Vücuttaki çatlak, yarık.

ş.+a 76b/4/

şimāl: (Ar.) 1. Sol, sol taraf. 2. Kuzey.

ş.+inde 40a/3/

şimdi: Şimdi, şu an. 2a/4/

şirec: (Ar.) Şırılğan yağı, üzüm suyu, şıra.

ş.+den 45a/4/

şiryākāt: (Ar. şiryānāt.) Atardamarlar.

ş.+1 11a/1/

şiryān: (Ar.) Atardamar. 7a/5/, 7b/3/

ş.+dan 40a/3/

ş.+1 7a/4/

şiş: 1. Şişmiş olan yer, şişlik. 2. Şişmiş, şişkin. 78b/3/

şitre: (Ar.) Yırtık. 54a/2/

ş.+den 53b/10/

ş.+e 53b/5/

ş.+i 54b/3/

şiyāf-ı zencār: (Ar.+Ar.) Hastalıklarda makattan kullanılan bakır pası çeşidinden göztaşıyla yapıyla fitil, şaf. 56a/6/, 56b/3/

şiyān: (Ar.) Dragon kanı ağacının özü.
64b/10/, 99a/1/

şol: Şu. 1b/10/, 2a/5/, 2a/11/, 3b/1/,
3b/2/, 3b/11/, 4a/6/, 4b/5/, 4b/8/, 4b/9/,
5a/7/, 7b/4/, 8a/1/, 8a/8/, 8a/10/, 10b/7/,
11a/3/, 12a/10/, 13b/5/, 15b/8/, 16b/4/,
17b/4/, 18a/7/, 18a/9/, 18b/8/, 19b/3/,
19b/10/, 20b/9/, 21a/6/, 21b/1/, 22a/2/,
22b/5/, 22b/7/, 23a/1/, 23a/4/, 23a/6/,
23a/8/, 24a/8/, 24a/10/, 25a/3/, 26a/4/,
26a/9/, 26b/4/, 26b/8/, 27b/10/, 27b/11/,
28a/2/, 29a/1/, 29b/1/, 29b/8/, 30a/8/,
31a/1/, 32a/4/, 32b/11/, 33a/8/, 35a/6/,
36b/1/, 38b/9/, 40a/1/, 40a/10/, 40b/6/,
43a/9/, 44b/6/, 46b/4/, 50a/10/, 50b/3/,
52a/2/, 60b/9/, 68a/2/, 71a/4/, 74b/4/,
75b/3/, 79a/10/, 85b/1/, 87a/5/, 89a/6/,
89a/7/, 91b/1/, 91b/2/, 91b/3/, 94b/5/,
97a/7/, 98a/1/, 102b/7/, 103b/5/,
105a/5/, 106a/2/, 106a/4/, 107b/1/,
111b/7/

ş.+ki 63b/8/

şor: Tuzlu. 61a/10/

şöyle: Öyle, onun gibi, olduğu gibi.
40b/1/, 86b/11/

ş.+ki 21a/5/, 98a/10/

şu: Şu. 3a/11/, 5a/5/, 10a/7/, 19b/2/,
19b/3/, 37b/10/, 38a/6/, 38b/4/, 38b/11/,
40a/3/, 46b/9/, 47b/6/, 49b/4/, 53b/9/,
53b/11/, 54b/8/, 61b/5/, 63b/7/, 70b/6/,
70b/11/, 72a/3/, 72b/7/, 75a/5/, 75b/2/

75b/4/, 75b/4/, 75b/6/, 76b/6/, 77a/2/,
78b/10/, 79b/4/, 84a/5/, 84b/10/, 86a/7/,
86a/9/, 88b/5/, 92a/7/, 93b/2/, 96b/4/,
100a/7/, 102a/9/, 102a/10/, 106b/1/,
110a/3/, 110a/10/, 111a/4/

ş.+na 5a/5/, 14a/8/, 39a/5/,
73a/1/

ş.+ncılayım 10b/1/, 12b/10/,
15b/2/, 16b/5/, 37b/2/, 41b/7/, 43b/1/,
48b/1/, 63b/8/, 68a/10/, 71b/8/, 90b/11/

ş.+nda 24b/6/, 42a/5/, 54b/1/,
90b/5/

ş.+ndaki 9a/11/, 54b/7/

ş.+ndakim 28b/6/

ş.+nı 15b/3/, 67a/1/, 79a/1/

ş.+nlar 3a/8/, 91a/5/

ş.+nlardandır 45a/2/

ş.+nları 7b/7/

ş.+nu 10a/1/, 16a/1/, 76a/2/,
91a/5/, 96b/6/

şük: (Far.) Arsenik. 72b/6/

şukūk: (Ar.) Yarılmış olan yerler,
çatlaklar.

ş.+ı 39b/9/

şukūk-ı keşire: (Ar.+Ar.) Çeşitli
yarıklar, çatlaklar.

ş.+i 75b/1/

şukūk-ı münkaribe: (Ar.+Ar.) Yerce ve mekânca birbirine uzak olmayan yarıklar, çatlaklar.

ş.+i 42b/10/

şūr: (Far.) 1. Tuzlu. 2. Kekremsi, tadı bozuk. 55a/6/

şurūʿ: (Ar.) Başlama, girme. 22b/4/

şuyūh: (Ar.) Şeyhler, yaşlılar. 97a/7/

şübhe: (Ar.) Kuşku, tereddüd. 2a/11/, 38b/8/

ş.+nüñ 14b/4/

-T-

tā: (Far.) Ta, bir şeye, bir yere doğru. 2a/8/, 2b/10/, 5a/5/, 5b/1/, 5b/4/, 6b/4/, 6b/8/, 7a/4/, 10b/6/, 11b/2/, 11b/9/, 12a/4/, 12b/5/, 12b/11/, 13a/11/, 13b/2/, 14a/8/, 14a/9/, 14b/2/, 14b/3/, 14b/8/, 15a/1/, 15a/4/, 15a/6/, 15b/1/, 16a/2/, 16b/1/, 16b/3/, 16b/5/, 17a/1/, 17a/2/, 17a/3/, 18b/7/, 19a/7/, 20a/8/, 22a/1/, 22a/3/, 24a/1/, 25a/3/, 25b/6/, 25b/10/, 26a/3/, 26a/10/, 27a/1/, 27b/8/, 28b/4/, 29a/2/, 29a/4/, 29b/2/, 29b/10/, 31b/4/, 31b/9/, 32a/5/, 32a/9/, 32a/10/, 32a/10/, 32b/3/, 32b/4/, 33b/4/, 34a/4/, 34b/1/, 34b/6/, 34b/9/, 35a/8/, 37a/11/, 37b/2/, 37b/3/, 38b/2/, 39a/2/, 39a/6/, 40a/4/, 40a/9/, 40b/2/, 40b/9/, 41a/6/, 41a/8/, 41b/5/, 41b/8/, 42a/7/, 43b/6/, 44a/1/, 44a/11/, 44b/4/, 45b/2/, 46b/8/, 47b/5/

48b/1/, 51a/2/, 51a/6/, 51a/9/, 51a/11/, 51b/5/, 51b/8/, 51b/11/, 52a/1/, 52a/3/, 52a/5/, 52b/11/, 53a/11/, 53b/8/, 54b/3/, 55a/3/, 55a/4/, 55a/4/, 56a/2/, 56a/5/, 56a/9/, 56b/1/, 56b/5/, 56b/11/, 57a/3/, 57a/11/, 58a/9/, 58a/11/, 58b/6/, 59a/11/, 61a/1/, 62a/8/, 62b/4/, 62b/5/, 63a/9/, 65b/1/, 66b/4/, 66b/8/, 66b/10/, 68a/5/, 68b/10/, 69a/1/, 71b/6/, 71b/6/, 72b/4/, 73a/4/, 73a/6/, 73b/8/, 73b/10/, 74b/8/, 77b/4/, 78a/9/, 78b/1/, 79b/6/, 79b/7/, 80a/9/, 80b/8/, 80b/11/, 81a/5/, 81b/2/, 81b/3/, 83a/1/, 83a/8/, 83b/4/, 83b/6/, 87a/1/, 87a/2/, 88b/7/, 89a/3/, 89b/4/, 89b/10/, 91b/10/, 92a/3/, 92b/3/, 93b/3/, 95a/8/, 95a/8/, 95b/4/, 97a/6/, 98a/6/, 98a/7/, 99a/2/, 99b/5/, 100a/3/, 100a/4/, 100a/5/, 101a/1/, 101a/5/, 104a/7/, 106b/5/, 107b/11/, 108a/10/, 108b/4/, 108b/8/, 110a/10/, 110b/4/, 111b/4/, 112a/9/

taʿ ab: (Ar.) Yorgunluk, sıkıntı, zahmet. 86a/1/

taʿ ab-ı şedid: (Ar.+Ar.) Şiddetli yorgunluk. 87b/1/

taʿ addi: (Ar.) 1. Geçme, öteye geçme, saldırma. 2. Acı çektirme, zulmetme. 3. Geleneğe ters düşme, adetlerin dışına çıkma. 3b/7/, 3b/8/

taʿ am: (Ar.) Yemek, aş. 62a/10/, 72b/9/

t̄.+ı 23b/7/

ta'alluk: (Ar.) 1. Asılı kalma, asılmış olma. 2. İlişkisi bulunma, ilgili olma. 78a/9/

ta'b: (Ar.) Yorgunluk, sıkıntı, zahmet. 32b/6/

tab': (Ar.) 1. Yaradılış, tabiat, huy, mizaç. 2. Damga basma, mühür vurma. 57b/6/

ṭ.+ile 93a/10/

tabakāt: (Ar.) Tabakalar, katlar, katmanlar.

ṭ.+ından 49b/6/

tabakatān: (Ar.) Tabaka tabaka.

ṭ.+dur 93a/7/

tabakat-ı erba'a: (Ar.+Ar.) Dört tabaka. 59b/9/

tabel: (Ar.) Birbirine sımsıkı yapışık hücre veya moleküllerden oluşan ve bitkilerin çeşitli bölümlerini bir kın gibi saran ince tabaka, cidar, çepe.

ṭ.+i 89a/8/

tabḥ: (Ar.) 1. Yemek pişirme veya yapma. 2. İlaç yapmak için malzemeyi kaynatma. 61a/2/

tābi': (Ar.) Arkası sıra giden, uyan. 38b/6/, 38b/7/, 80a/1/

ṭ.+den 52a/6/, 71a/6/

tabī'at: (Ar.) Mizaç özelliği; eski tıpta bünyenin kan, kara safra, safra ve balgamdan meydana geldiği kabul edilmiştir. Bu dört ögenin her biri soğuk nemli, sıcak - kuru olmak üzere iki özelliğe sahiptir. Bütün nesnelere buna bağlı olarak soğuk - nemli, sıcak - kuru özelliklerine sahip olup nesnelere bu özelliklerine verilen ad.

ṭ.+de 101b/7/

ṭ.+ı 3a/7/, 32b/4/

ṭ.+ına 12b/5/, 62a/9/

ṭ.+ını 31b/8/

tabīb: (Ar.) Hekim, doktor. 38a/2/, 73a/7/, 100a/8/

ṭ.+ler 1b/9/

ṭ.+lerün 2a/4/

tabīb-i 'afif: (Ar.+Ar.) İffetli, namuslu ve haramdan sakınan doktor.

ṭ.+i 100b/3/

tabī'i: (Ar.) 1. Tabiatla ilgili, yaradılışa özgü. 2. Doğal, normal. 3. Yaradılış gereği. 56a/1/, 68b/4/, 111b/1/, 111b/9/

ṭ.+dür 80a/1/

ṭ.+nün 51a/7/

ṭ.+sinden 69a/5/

ṭabī' iyye: (Ar.) 1. Tabiatla ilgili, yaradılışa özgü. 2. Doğal, normal. 3. Yaradılış gereği. 53b/5/, 54a/3/

ṭa' fīf: (Ar.) 1. Temiz, nezih. 2. Perhiz.

t.+ile 78b/1/

ṭāğīd-: Dağıtmak.

ṭ.-a 63b/8/

ṭāğīl-: 1. Toplu durumdayken ayrılıp birbirinden uzaklaşmak. 2. Değer ve birimler belli etkenlerle, oranlı olarak bölünmek. 3. Parçalanarak yayılmak, ufalanmak.

ṭ.-mağdan 85a/1/

ṭāğī: (Ar. ṭāfi'.) Söndürmek, soğutmak. 37b/2/

ṭāğyīr: (Ar.) Değiştirme, ilk biçiminden başka türlü yapma, başkalaştırma. 88b/10/

ṭāḡ: (Ar.) 1. Ekşi hamur, 2. Susam posası. 92a/8/

ṭāḡallūl: (Ar.) 1. Hallolma, parçaları birbirinden ayrılma. 2. Ayrışma. 56b/8/

ṭāḡammare-i zehebi: (Ar.+Ar.) Altını kızartmak, ısıtmak, altından olan cerrahi aleti ateşte ısıtarak dezenfekte etmek. 4b/5/

ṭāḡammūl: (Ar.) 1. Yüklenme, bir yükü üstüne alma. 2. Dayanma gücü, katlanma. 3. Kaldırma. 47b/7/

ṭāḡammūr: (Ar.) Kızarma, kızarıklık, ısıtmak. 4b/5/

ṭāḡayyūl: (Ar.) Hayale etme, beekte canlandırma, sembolleştirme. 98a/11/

ṭāḡdīd: (Ar.) Hudut çizme, sınır koyma, sınırlama. 80a/3/, 89b/4/

ṭāḡfīf: (Ar.) Hafifletme, yükünü azaltma, kolaylaştırma. 18a/2/, 68a/5/

t.+inüḡ 19a/8/

ṭāḡhir: (Ar.) Temiz, pak. 87b/11/, 102a/4/

ṭāḡḡīk: (Ar.) Hakikati arama, gerçek olup olmadığını anlamaya çalışma, araştırma, inceleme. 3a/1/, 3b/4/, 3b/11/, 4b/2/, 6a/4/, 12b/2/, 12b/2/, 13a/7/, 15b/10/, 20b/3/, 21b/3/, 23b/5/, 25b/2/, 27a/2/, 27a/7/, 27b/2/, 28b/9/, 30a/2/, 30b/4/, 32a/5/, 33b/6/, 34a/4/, 34b/1/, 35b/5/, 36b/7/, 36b/10/, 36b/11/, 37a/3/, 38a/9/, 38b/8/, 42b/7/, 44b/5/, 46b/6/, 47b/8/, 48b/7/, 50a/8/, 50b/2/, 51b/2/, 51b/10/, 52b/4/, 56a/2/, 57a/5/, 58a/7/, 58b/11/, 60b/1/, 62b/8/, 64b/7/, 65a/5/, 65b/5/, 65b/6/, 67b/1/, 68a/8/, 68a/10/, 69a/4/, 69b/2/, 70b/5/, 72a/3/, 75b/2/, 77b/2/, 77b/7/, 80b/2/, 81b/1/, 83a/6/, 83a/9/, 83b/1/, 85b/9/, 86b/1/, 86b/3/, 87a/1/, 88a/10/, 90a/11/, 91a/7/, 92a/6/

95b/11/, 96a/4/, 102a/9/, 103a/6/,
103b/10/, 105b/4/, 107a/4/, 107a/6/,
108a/2/, 109a/11/, 111b/1/

tahl: (Ar.) Bozulmak, değişmek. 44a/1/

tahliye: (Ar.) 1. Boşaltma, boşaltılma,
boş bırakma. 2. Serbest bırakma,
salıverme. 62b/1/

taħmer: (Ar. **taħammer.**) 1. Ateş, yüksek
vücut ısısı. 2. Sıtma. 27b/3/

taħmiye: (Ar.) Koruma, himaye etme.
77a/7/

taħriķ: (Ar.) 1. Fazlaca yakma, aşırı
kızartma. 2. Aşırı susamasona yol açma.
66b/5/

taħsā: (Ar.) Koruma. 103b/7/

taħt: (Ar.) Aşağı, alt, fevk karşıtı.
33a/10/, 102a/8/

t.+ında 98b/2/, 101a/5/

taħte'l-ħabs: (Ar.+Ar.) Haps olduğu
yerin altında. 102a/8/

taħti'l-lemyi: (Ar.+Ar.) Dudağın iç
kısımının altı. 97b/4/

taħtü'l-ünseyeyn: (Ar.+Ar.)
Yumurtalıklar ve testislerin altta kalan
kısımı.

t.+dür 98a/1/

taķa: (Ar.) Pencere, delik.

ķ.+na 101a/1/

taķayyuz: (Ar. **teyakkuz.**) Uyanıklık,
dikkat etme. 17b/10/, 17b/11/

taķbīl: (Ar.) Saygıyla öpme. 68a/4/

taķdīm: (Ar.) Öne alma, önceye alma.
39a/3/, 104b/11/

taķdīr: (Ar.) Beğenme, değer biçme,
değer verme, verilme. 24b/4/, 34a/7/,
40b/5/

t.+ce 12b/3/, 20b/11/, 53b/3/,

59b/1/, 62b/7/, 69b/8/, 79b/8/, 100b/7/

ta'ķīf: (Ar.) Eğriltmek. 73a/4/

taķsīm: (Ar.) Parçalara bölme,
bölüştürme.

t.+de 26a/1/

taķtis-i kendes: (Ar.+Ar.) Bir çeşit deva,
ilaç. 45a/5/

taķak(ĝ): 1. Midenin arkasında,
diyaframın altında, sol böbreğin
üstünde, yassı, uzunca, akyuvar üreten
ve yıpranmış alyuvarları toplayan,
damarlı, gevşek bir dokudan oluşmuş
organ. 2. Omurgalı hayvanlarda lenf
bezine benzeyen ve kan damarları çok
olan bir organ. 23b/9/

ķ.+uņ 21b/9/

taķaldır-: Daldırmak.

ķ.-asın 21a/4/

ṭaleb: (Ar.) Bir kimseden bir şeyi yapmasını veya yapmamasını isteme, dileme, istem. 88a/5/

ṭālī: (Ar.) İzleyen, takip eden, arkadan gelen. 76a/4/

ṭālīb: (Ar.) İsteyen, istekli. 39a/7/

ta'lik: (Ar.) 1. Asma, asılma. 2. Bağlı bulunma veya öyle gösterilme. 58a/1/

ta'lim: (Ar.) Öğretme, okutma belletme. 31b/10/, 104a/8/

t.+dür 72b/5/

ṭalk: (Ar.) Mika, ören pulu; deri hastalıklarında kullanılan beyaz bir toz, pudra. 62b/5/

tām: (Ar.) 1. Bütün, noksansız, eksiksiz. 2. En elverişli, en uygun. 3. Olgun, mükemmel. 108a/11/

tamām: (Ar.) Tamam, tam, eksiksiz. 38a/7/, 53a/5/, 57b/2/, 62a/7/, 89a/10/, 91b/3/, 105b/8/

ṭamar: Canlı varlıklarda kanın veya besleyici sıvıların dolaştığı kanal. 38b/4/, 40a/10/, 40b/3/, 42a/7/, 42b/5/, 58b/1/, 64a/1/

ṭ.+dan 42b/5/

ṭ.+dur 57b/8/

ṭ.+ı 42a/5/, 58a/1/, 58a/7/, 78a/8/, 78a/10/

ṭ.+larda 2a/3/

ṭamaş: (Ar. ṭamaş.) İnsanda ve bazı yüksek memelilerde periyodik olarak görülen döllenmemiş yumurta ile uterus duvar tabakasının dışarı atılması; aybaşı, regl.

ṭ.+ı 112a/2/

ṭameş: (Ar.) Kadınlarda aybaşı durumu, regl.

ṭ.+ı 25a/9/

ta'mikad: (Ar.) Derinleştirmeler.

ṭ.+uṣ 61b/1/

tāmm: *krş. tām.*

t.+ıla 107b/10/

ṭamzur: Damlatmak. 47a/2/

ṭanṭil: (Ar.) Hasta olan uzuv üzerine sıcak su ve yağ dökmek. 44a/2/, 53b/11/

ṭar: İçine alacağı şeye oranla ölçüleri yetersiz olan, geniş ve bol karşıtı. 30b/3/

ṭarab: (Ar.) Sevinç, mutluluk, çoşku. 64b/6/

ṭaraf: (Ar.) 1. Ön, arka, sağ, sol, üst, alt vb. yanların her biri. 2. Yön, yan, doğrultu. 7a/5/, 14a/2/, 96b/2/

ṭ.+a 14a/3/, 59a/8/

ṭ.+dan 11a/9/, 14a/2/, 25a/5/, 103b/7/

ṭ.+1 16a/7/, 17a/2/, 41b/1/,
43b/5/, 45a/11/, 45b/5/, 48a/3/, 51a/4/,
71b/4/, 74a/2/, 98b/1/

ṭ.+1a 7a/8/, 16b/8/, 41a/11/

ṭ.+1na 14a/9/, 56a/3/, 72a/10/,
73a/4/

ṭ.+1nda 67a/10/, 90a/11/

ṭ.+1ndan 16a/4/, 103b/8/, 103b/9/

ṭ.+1nı 36b/10/, 95b/3/, 96b/10/

ṭ.+1nuṣ 42a/7/

ṭ.+1kim 71b/4/, 72a/10/

ṭarafān: (Ar.) Taraf olarak.

ṭ.+1 37b/8/, 51a/1/

ṭarafeyn: (Ar.) İki yön, iki yan. 43a/7/

ṭ.+e 43a/6/

ṭaraf-1 aḥer: (Ar.+Ar.) Diğer taraf.

ṭ.+den 17a/3/

ṭaraf-1 aḥir: (Ar.+Ar.) Öbür yan, diğer taraf. 46b/7/

ṭaraf-1 a' lā: (Ar.+Ar.) Bir cismin yüksek tarafı.

ṭ.+sı 90b/2/

ṭ.+sında 8b/3/

ṭaraf-1 'arız: (Ar.+Ar.) Bir cismin geniş, enli tarafı.

ṭ.+da 82b/2/

ṭaraf-1 ḥayṭ: (Ar.+Ar.) 1. Dikişli yer.
2. Lifli taraf.

ṭ.+1 63b/7/, 67b/11/, 95b/3/

ṭaraf-1 iḥlil: (Ar.+Ar.) Erkek tenasül organının deliği, sidik yolu, sidik deliğinin olduğu bölge.

ṭ.+i 93a/8/

ṭaraf-1 kumṭah-1 naḳiyye: (Ar.+Ar.+Ar.) Pak bir nesnenin siyah yanı, kara tarafı. 47b/2/

ṭaraf-1 merdūd: (Ar.+Ar.) Kabul edilmemiş, reddedilmiş yön veya cihet.

ṭ.+1 55a/1/

ṭaraf-1 mervede: (Ar.+Ar.) Mil ve makara ortasındaki demirin yanı. 109b/6/

ṭ.+yi 109b/7/

ṭaraf-1 raḳīḳi: (Ar.+Ar.) İnce ve hassas taraf. 47a/5/

ṭaraf-1 ṣānī: (Ar.+Ar.) İkinci yön, ikinci taraf. 103b/8/

ṭaraf-1 ṣerayān: (Ar.+Ar.) Atardamar tarafı.

ṭ.+dan 7b/6/

ṭaraf-1 vāḥid: (Ar.+Ar.) Tek yön, tek taraf.

ṭ.+i 46b/7/

taraf-1 zirāfet: (Ar.+Ar.) Yaranın bulunduğu taraf.

ṭ.+i 96b/9/

tarah-1 ruṭūbāt: (Ar.+Ar.) Rutubetin kurutulması.

ṭ.+i 96b/8/

ta' rīc: (Ar.) 1. Meyletmek, eğilmek. 2. Çıkıntı. 3. Beynin büküntüleri arasındaki çıkıntılar. 81b/3/

t.+dür 96a/1/

ta' rīf: (Ar.) 1. Etrafiyla anlatma, anlatılma; etrafiyla bildirme, bildirilme. 2. Bir maddeyi bütün lüzumlu noktalarını içine alır şekilde bir ibare ile anlatma. 91a/2/

tarīk: (Ar.) Yol. 45b/2/

tarīk-i eshel: (Ar.+Ar.) Daha kolay yol, yöntem.

ṭ.+i 93a/2/

tarīk-i laḥım: (Ar.+Ar.) Bir yerde ilişip kalmanın yöntemi.

ṭ.+da 54a/6/

taş: Kimyasal veya fiziksel durumu değişiklikler gösteren, rengini içindeki maden, tuz ve oksitlerden alan sert ve katı madde.

ṭ.+ından 61b/10/

taşır-: Taşırmaq.

ṭ.-a 82b/3/

tātā: (Ar.) Yalpalayarak yürümek, titreyerek yürümek. 107a/10/

taḥhīr: (Ar.) Temizleme, paklama. 92b/11/, 93a/4/, 93a/5/, 93a/6/, 93a/9/, 93a/11/, 94b/9/, 94b/11/

ṭ.+de 94a/10/

ṭ.+dür 94a/8/

ṭ.+e 93a/11/

tatmīl: (Ar.) Organ üzerine sıcak bez koyarak ısıtmak. 41a/5/

tavassuṭ: (Ar.) Ara bulma için bir araya girmek, aracılık, vasıtalık; ortalama. 40b/7/

ṭavīl: (Ar.) Uzun, çok süren.

ṭ.+dür 81b/4/

ṭ.+e 96b/1/

ṭavk: (Ar.) Halka, demir tasqa. 45a/6/

tāvuk yağı: Tavuğun etinden elde edilen yağ.

t.+la 10b/6/

ṭay: (Ar.) 1. Dürülme, katlanma, sarma. 2. Atlayıp geçme, öte gitme. 48b/4/

tāyir: (Ar.) Atlamak, sıçramak, vurmak, aşmak. 95a/11/

ṭayy: *bknz.* ṭayy. 50a/7/

te' aḳḳud-ı indihāl: (Ar.+Ar.) Tutunarak, kitlenerek girme, sokma. 68b/7/

te' ālā: (Ar.) Yüksek olsun anlamında bir ululama sözü. 15b/5/, 17a/7/, 24b/6/, 25a/1/, 25a/7/, 25b/10/, 27a/6/, 27b/9/, 34b/9/, 39a/7/, 53b/3/, 64b/3/

te' āruz: (Ar.) Birbirine zıt olma. 52b/11/, 69a/8/, 69b/5/, 80a/3/, 86a/8/

te' aḥḥus: (Ar.) Aksırma.

t.+1 46a/9/

tebdīl: (Ar.) 1. Değiştirme, başka bir hale getirme. 65a/1/

tebeddül: (Ar.) Değişme, başka hale girme. 97a/5/

tecdid: (Ar.) Yeniletme, tazelenme. 69b/5/

tecille-: (Ar.+Tr.) Ertelemek.

t.-ye 84a/1/

tecribe: (Ar.) 1. Deneme, sınama. 2. Deneyim, başından geçme. 3b/1/, 4b/2/, 46b/8/, 62b/1/

t.+yile 93a/3/

tecrīd: (Ar.) 1. Soyma, çıplak duruma getirme. 2. Ayırma, bir tarafta tutma. 56b/8/, 58b/7/

tedbīr: (Ar.) 1. Önlem. 2. Hazırlık. 5a/7/, 10b/2/, 10b/2/

tedīr: (Ar.) Dönüşme. 72b/1/

tefenün: (Ar.) 1. Değişik sıfatlara ayırma, tenevvü etme. 2. Bir bilim dalında yetişme, ilerleme. 3. Bir bilim dalında uzmanlaşma veya çok tanınma. 56b/9/

teferruḳ: (Ar.) Dağılma, ayrılma.

t.+1 65a/4/

teftiḥ: (Ar.) Kontrol etmek, sormak, ayırmak. 24a/7/, 97a/10/

tefurriḳ: (Ar.) Ayrılmış, dağılmış parçalar. 65a/3/

teḥaddid: (Far.) Bıçak bileme. 69a/8/

teḥādim: (Ar.) Yıkma, yok etmek.

t.+den 41b/5/

teheyyī: (Ar.) Hazırlanma, nizamlanma. 94b/3/

teḥī: (Far.) 1. Boş. 2. Sebepsiz, maksatsız. 49a/8/, 62a/7/, 73a/8/, 99b/10/

te'ḥīr: (Ar.) Geciktirme, sonraya bırakma. 4a/3/, 74b/7/

tehiyye: (Ar.) 1. Selam verme, esenleme. 2. Hayır dua okuma, dua etme. 44b/7/

teḳaddüm: (Ar.) Geçmiş olma, öne geçme, ilerleme. 62b/8/

teḳāḥi: (Ar.) Yoğunlaşma. 37b/8/

teḳātur: (Ar.) Damıtılma, damla damla akıtılma. 96a/10/

tekvīye: (Ar.) Ovmak, ovalamak. 19b/4/

tekyelenmek: Dayanmak, yaslanmak, güvenmek. 62a/8/

telakı: (Ar.) Birbirine karşı gelip buluşma, karşılaşma, birbirine ulaşma, birleşme. 16a/7/

telakḳı: (Ar.) Alma, herhangi bir biçimde kabul etme, bir tür bakış. 28b/11/, 63a/5/

telef: (Ar.) 1. Yok etme, öldürme. 2. Bozma, harap etme. 94a/6/

telfi: (Ar.) Bozulmak, bozmak, telef olmak. 109b/6/

telkī: (Far.) Tedavi, ilaç vb. ile hastalığı iyi etme, iyileştirme, sağaltım, sağaltma, terapi. 47b/3/

telviyye: (Ar.) Bükme, burma, çevirme, kıvrırma. 41a/11/

temādi: (Ar.) Uzama, sürme, bitip tükenmeme; devam etme, süregelen. 84a/11/

temazmuz: (Ar.) Ağzını su ile çalkalama. 65a/9/

tems: (Ar.) Elle dokunmak. 7a/3/

ten: (Far.) 1. İnsan vücudunun dış yüzü, cilt. 2. Vücut.

t.+de 31a/2/

tenaḳüm: (Ar. **tena`um.**) Faydalanmak. 29a/11/

teneffüs: (Ar.) 1. Nefes, soluk alma. 2. Yorgunluk almak için dinlenme. 79b/6/

tenezzül: (Ar.) 1. Kendine aykırı düşen bir işi veya durumu kabul etme, alçalma, inme, aşağılama. 2. Düşme, inme.

t. 97a/11/

tenvīn: (Ar.) Koymak, vurgulamak, yapmak. 22b/11/

ter: Derinin gözeneklerinden sızan, kendine özgü bir kokusu bulunan, yapışkan, renksiz, tuzlu sıvı. 27a/3/, 53b/11/, 54a/11/, 76a/5/, 80a/6/, 88a/11/

terāh: (Ar.) Keder, elem, endişe, hüzn. 42a/7/

terā'ib: (Ar.) 1. Göğüs kemikleri. 2. Göğüs kafesi.

t.+i 34a/1/

teranūk: (Ar.) Yutmak. 48a/11/

ter'at: (Ar.) Dolmak, doldurmak. 30a/1/

ṭeravid: (Ar.) İçinde bir veya birçok şey bulunan, kağıda sarılarak veya kutuya konularak bağlanmış, elde taşınacak büyüklükte nesne. 59a/8/

teref: (Ar.) İncelik, sululuk, güzel şey, yumuşaklık. 40a/4/, 41b/1/, 41b/6/, 42a/4/, 48b/5/, 48b/11/, 68b/10/, 69a/2/, 70b/3/, 80b/10/, 83a/8/, 103a/7/.

teref-i dem: (Ar.+Ar.) Sulu kan. 82b/7/, 84a/1/, 92a/9/, 92b/1/

t.+den 69b/5/, 91b/11/, 104a/9/

terekküb: (Ar.) Bir şeyin birkaç parçadan meydana gelmesi. 51a/3/

terelât: (Ar. **nüzulât.**) Göze su veya kan akması. 40a/5/

terele-i bāride: (Ar.+Ar. **nüzulât-i bāride.**) Bir organa soğuk su inmesi.

t.+de 40b/11/

terf: *krş.* **teref.** 76a/6/, 101b/1/, 104a/11/

t.+i 48b/6/, 89a/4/

t.+inden 11a/2/

terf-i dem: (Ar.+Ar.) Sulu kan. 67a/2/

terf-i kan: (Ar.+Ar. **nezf-i kan.**) Kan akması, kanama. 76a/8/

terih: (Far.) Rahatlama. 60a/2/

terk: (Ar.) 1. Bırakma, ayrılma. 2. Vazgeçme, dönme. 3. Bakmama, ihmal etme. 6b/5/, 12a/3/, 12b/6/, 13a/5/, 22a/8/, 23b/10/, 27b/6/, 27b/8/, 28a/2/, 28a/8/, 28b/2/, 28b/3/, 29a/2/, 29a/4/, 31b/7/, 32a/8/, 33a/2/, 35a/5/, 35a/7/, 35b/2/, 36a/3/, 36a/4/, 36a/11/,

50b/5/, 53a/3/, 53a/10/, 53b/2/, 56a/1/, 56a/7/, 56b/3/, 57a/1/, 57b/5/, 58b/1/, 60a/8/, 60a/10/, 61a/11/, 65a/1/, 65a/2/, 65b/1/, 71b/9/, 77a/3/, 77a/4/, 85b/8/, 86b/9/, 88b/1/, 89a/3/, 93a/6/, 93b/5/, 94a/2/, 94b/3/, 104b/6/, 108b/1/, 108b/8/, 110b/8/

t.+i 20b/11/, 5b/11/

terkem: (Ar.) Birikme. 27a/3/

terkütin: (Ar.) Köprücük kemiği. 17b/7

ters: (Ar.) 1. Gerekli olan duruma karşıt, zıt. 2. Bir şeyin içe gelen yanı, arkası. 82b/4/

tertīb: (Ar.) 1. Uygun bir sıraya, düzene koyma, sıralama. 2. Düzenleniş, sıralanış biçimi, kombinasyon. 95b/11/

teskīn: (Ar.) Sakin kılma, yatıştırma. 30a/2/, 61b/6/

teşlīs: (Ar.) Üçleme, üçe çıkarma. 9b/3/

teşbīk-i zırseyn: (Ar.) İki azı dişi. 68a/7/

teşebbuh: (Ar.) Kararma, cerrahi müdahale sonucu deride kararma. 7b/6/

teşīl: (Ar.) Taşımak, kaldırmak. 93b/8/

teşīm: (Ar.) Burnun sonu. 10b/4/

teşmīm: (Ar.) Kokmak, kokutmak. 21b/3/

teşmîr: (Ar.) 1. Toplama. 2. Yukarıya kaldırma, sığama. 13a/7/, 13a/9/, 50a/9/, 52a/8/, 95a/1/

t.+den 53a/6/

t.+ledür 13b/5/

teşrîh: (Ar.) 1. Yayma, açma. 2. Parça parça kesme, parçalamaya. 34b/4/

te'ur'ur: (Ar.) Ardiç ağacı ile ilaç yapmak. 70b/3/

tevārî: (Ar.) Bir şeyin arkasına saklanıp görünmez olma, gizlenme. 72b/9/

tevehhüm: (Ar.) Kurma, kuruntuya düşme, vehimlenme. 93b/4/, 102a/6/

tevfîk: (Ar.) Uygun düşünme, uydurma, muvafık kılma.

t.+in 34b/10/

tevnîc: (Ar. ta'rif.) Bükülmek.

t.+le 81b/3/

tevrem: (Ar.) 1. Verem olmak. 2. Vücutta ortaya çıkan şiş.

t.+inden 94b/1/

tez: (Far.) 1. Çabuk olan, süratli. 2. Süratli bir biçimde. 13a/3/

teza'zu': (Ar.) Sarsılmak, kımıldanmak veya sallanmak. 66b/2/

tıffil: (Ar.) 1. Küçük çocuk. 2. Acemi, toy. 3. Zayıf, ufak tefek. 75b/10/

tıfra: (Ar. zıfra.) Tırnak batması, diken. 55a/11/

tıhâl: (Ar.) Dalak. 22b/1/

tı.+den 89b/9/

tı.+dur 22a/2/

tılı: (Ar.) Bir sıvıyı sürmek. 34b/8/

tımâr: (Ar.) Yaralara bakmak, yaraları temizleyip iyileştirmek. 2b/1/

tırâş: (Far.) 1. Saç veya sakalı kesme işi, yülüme. 2. Kesilme ve kazınma zamanı gelmiş saç ve sakal. 3. Bir şeyin üzerindeki pürüzleri alma, belli bir biçim vermek için yontma. 5a/3/, 9a/5/, 9b/1/, 9b/11/, 10a/8/, 10b/8/, 11a/11/

tırza: (Ar.) Üslup, yol, biçim, şekil.

tı.+da 17b/4/

tîh: (Ar. bihî.) Arapça zamir olan o.

tı.+e 14a/3/

tıruḥ: (Ar.) Üzgün, kederli, acı. 60a/1/

tîz: (Far.) Keskin, etkili. 92b/8/, 92b/8/

tüzcek: (Far.+Tr.) Çabucak, hemen. 16b/6/, 37a/10/, 62b/3/, 89a/3/

toğ-: Dünyaya gelmek.

tı.-ar 77b/9/, 101b/10/, 106b/1/

tı.-arlar 91a/6/, 93a/11/

tı.-duğı 39a/8/

.-maz 91b/5/

oğru: Doğru.

.+sı 66b/3/

ol-: Dolmak.

.-a 16a/1/, 102a/3/

.-ar 58a/7/, 69a/6/, 111b/5/

oldur-: Doldurmak. 42a/4/, 57b/2/, 83b/4/

.-a 71b/2/, 77a/4/, 103a/11/, 103b/1/

.-asın 66b/7/

.-duğından 46a/10/

.-uban 73b/4/

.-ur 16b/6/

olu: İi boş olmayan, dolmuş, meşbu, pr, boş karşıtı. 55a/9/, 60a/10/, 92b/9/

on: Vcudun belden aşağısına giyilen uzun veya kısa i giysisi, klot.

.+ın 12a/4/

l: (Ar.) 1.Uzunluk. 2. Boylam.

.+ı 71a/1/

.+ıla 102b/4/, 107b/2/

.+ında 71a/3/

tur-: Durmak.

t.-ub 31b/6/

turb: Turpgillerden, değişik türleri bulunan, yaprakları parçalı ve tüylü, beyaz, pembe, sarı, mor çiçekler açan, yenilen kökü için tarlalarda, bahçelerde yetiştirilen otsu bir bitki. 31b/9/

tuz: 1. Kokusuz, suda eriyen, yiyecekleri korumada ve tatlandırmada kullanılan billursu madde. 2. Bir asitteki hidrojenin yerini bir bazın almasıyla oluşan birleşim, sodyum klorür. 18b/6/, 69b/1/, 73b/11/, 99a/9/

.+a 61b/9/

.+da 77a/4/

.+dan 28b/7/

.+ıla 67a/2/

tuzlu: Tuzlu. 7a/5/

tuz şuyı: Tuz suyu.

.+la 16a/2/

tütün: 1. Patlıcangillerden, birleşiminde nikotin bulunan, otsu bir bitki. 2. Duman. 17a/3/

-U-

ubuluğ: (Tr. uyluğ.) Kaladan dize kadar olan bacak bölümü.

u.+uğ 23a/2/

uc: Genellikle uzun bir nesnenin incelerek biten son ve sivri noktası.

u.+ı 32b/8/, 78a/3/

‘**ufūnet:** (Ar.) İltihap. 41b/5/, 67b/8/

uhd: (Ar. **vaḥid.**) Birinci, bir, tek.

u.+uḥ 41b/3/

uḥrā: (Ar.) Sonra, diğer, başka. 8b/4/, 10a/1/, 17b/3/, 17b/8/, 21a/10/, 21a/10/, 22a/6/, 30a/1/, 33b/10/, 34a/4/, 34a/5/, 36b/5/, 37b/4/, 59b/10/, 70b/2/, 82a/5/, 82a/5/, 112a/10/

u.+dan 22a/5/, 96b/3/, 101b/8/

u.+dandur 43a/3/

u.+dur 102a/7/

u.+ı 43b/2/

u.+nuḥ 70a/6/

u.+yı 6a/4/, 46b/8/, 60a/7/, 60a/8/, 85b/4/, 104a/11/

u.+yıla 97b/11/

‘**ukde:** (Ar.) 1. Boğum, düğüm, bağ.
2. Zor iş karışık durum.

‘u.+nūḥ 31b/2/, 63b/3/, 65a/8/

‘**ukde-i laḥife:** (Ar.+Ar.) Yumuşak, mütenasip olan düğüm veya bağ.

‘u.+i 51a/2/

‘**ukr:** (Ar.) 1. Doğurganlık yetisinin gelişmemiş olması, kısırlık. 2. Netice alamama.

‘u.+ı 71b/2/, 74b/8/

ulā: (Ar.) Birinci, ilk, evvel. 85b/5/

ulaş-: Varmak, gelmek.

u.-a 14a/10/, 15a/5/, 15b/2/, 16b/4/, 17a/5/, 17b/2/, 20b/7/, 24a/1/, 24a/2/, 35b/1/, 41a/8/, 45b/11/, 51b/8/, 51b/11/, 60b/2/, 64b/11/, 65b/7/, 68a/1/, 73a/1/, 73a/3/, 76a/3/, 83b/6/, 90a/4/, 90a/5/, 95b/4/, 95b/7/, 95b/11/, 99b/6/, 101a/1/, 102b/6/, 102b/8/

u.-madın 43b/8/

u.-maḥlığa 91b/5/

u.-maḥlıktan 7b/4/

u.-masından 43a/4/

u.-maya 11b/10/

u.-mayacak 14a/11/

u.-miş 78a/3/

u.-sa 90b/2/, 95b/9/

u.-ur 26b/3/, 97a/1/, 108a/10/

ulaşdur-: Ulaştırmak.

u.-a 52b/10/

ulı: *krş. ulu.* 6a/9/

ulu: Ulu, büyük, iri. 6a/3/, 22a/10/

u.+da 18a/1/

u.+sı 19a/8/

u.+sında 11b/9/, 22a/7/

u.+sından 11b/9/, 18a/3/

u.+sını 18a/3/

- u.+sunda 19a/8/
u.+sunı 22a/7/
‘umk: (Ar.) 1. Derinlik. 2. Göbek çukuru.21b/2/
‘u.+adek 107a/1/
‘u.+ı 111b/4/
‘u.+ına 15a/6/, 17a/5/, 36a/2/, 60b/2/, 109b/5/
‘u.+ınadek 97a/11/
‘u.+ında 47b/11/, 48a/8/, 86a/6/
‘umka’l-lahım: (Ar.+Ar.) Etin derinliği.
‘u.+ıda 111b/11/
‘umuğ: (Ar.) Soluk borusu, boğaz, gırtlak. 22b/3/
‘u.+da 51b/7/
un: Öğütülerek toz durumuna getirilmiş tahıl ve başka besin maddeleri.
u.+ıla 34b/6/
‘unğ: (Ar.) Boyun, gerdanlık, gerdan.
‘u.+ınadek 97b/8/
‘unğüd: (Ar.) Salkım, meyve salkımı.
‘u.+a 105b/11/
‘unşur: (Ar.) 1. Mürekkep cisimleri meydana getiren basit cisimlerin her biri, eleman. 2. Madde, esas, kök.
‘u.+ı 4b/1/
‘unuğ: (Ar.) Boyun, gerdan. 106b/8/
‘u.+da 84b/9/
‘u.+dan 106b/8/
ur-: Vurmak, ilaç sürmek; sokmak, ısırarak. 14a/7/, 43a/5/, 55b/5/
u.-a 46b/4/, 93b/8/
u.-masından 105a/11/
‘urf: (Ar.) Yaygın olan, alışlagelmiş, önceki işlemler.
‘u.+da 79a/7/
‘urğub: (Ar.) Ökçe siniri, topuk siniri.
‘u.+ı 27a/3/
‘u.+uğ 26b/5/
‘urüğ: (Ar.) Irklar, kökler, damarlar.
‘u.+dan 58a/9/, 80a/4/
‘u.+ı 58a/7/
usbū’: (Ar.) Parmak.
u.+da 10b/2/
uşül: (Ar.) Kökler, ilaç yapımında kullanılan çeşitli bitki kökleri.
u.+ı 49a/2/
u.+ile 21a/2/
‘usürsuz: (Ar.+Tr.) 1. Güçlük, zorluk; zor iş, 2. Sıkıntı, darlık, kıtlık. 98a/7/

‘**uṭās**: (Ar.) Hapşırmak, aksırmak.
45a/5/

uyluk(ğ): *krş.* **uyluk(ğ)**.

u.+uṅ 101a/2/

uyluk(ğ): Bacağın diz ile göbek arasındaki bölümü. 26b/3/, 103b/8/

u.+a 26b/2/, 28b/5/

u.+ı 99a/10/

u.+uṅ 83a/4/, 97b/2/

uyu-: Uyumak.

u.-sa 12a/5/

u.-ya 51b/1/, 62a/8/

uzad-: Uzatmak.

u.-a 110a/3/

uzun: İki ucu arasında fazla uzaklık olan, kısa karşıtı. 2a/1/, 3a/2/, 6a/1/, 11a/2/, 12a/3/, 12b/6/, 20a/1/, 20b/9/, 25b/3/, 30a/11/, 38b/11/, 53b/2/, 67a/4/, 75a/8/, 95b/1/, 109a/7/

u.+ı 23a/2/

uzunluk(ğ): *krş.* **uzunluk(ğ)**.

u.+ı 8b/4/, 21b/9/

u.+ına 22a/4/

u.+dan 3a/3/

uzunluk(ğ): Bir şeyin bir uçtan öbür uca kadar olan uzaklığı. 26a/6/, 76b/10/

u.+a 82b/9/

u.+ı 8b/5/, 11b/8/, 11b/8/,

26b/6/, 39b/2/, 40b/2/, 42b/11/, 42b/11/,

46b/1/, 50b/1/, 51a/3/, 94a/10/, 94a/10/,

104b/5/, 106a/10/

u.+ına 43a/1/, 75a/3/

‘**uz(u)v**: (Ar.) Uzu, organ. 34a/9/,
75a/10/

‘u.+a 33a/7/

‘u.+da 34b/3/, 35a/9/

‘u.+dan 33a/7/, 74b/6/

‘u.+ı 3b/7/, 29b/5/, 33a/5/

‘u.+ıla 31a/2/, 74b/8/

‘u.+uṅ 74b/6/

-Ü-

ü: (Far.) Ve. 39a/6/

üç: *krş.* **üç**. 1b/5/, 2b/2/, 5a/1/, 5b/3/, 6b/7/, 7a/6/, 9a/7/, 11a/11/, 11b/9/, 12b/3/, 14b/1/, 17a/6/, 18a/1/, 18a/2/, 18a/4/, 19a/4/, 19a/8/, 19b/8/, 21a/11/, 21b/8/, 21b/8/, 22a/7/, 23b/6/, 24b/1/, 24b/11/, 25a/11/, 25b/9/, 26a/5/, 26b/9/, 27b/7/, 28b/2/, 29b/2/, 30a/8/, 30a/11/, 30b/10/, 31a/8/, 35b/2/, 36a/3/, 40b/5/, 42b/3/, 42b/10/, 43a/4/, 51a/8/, 53a/2/, 53a/7/, 53a/10/, 55a/9/, 62a/11/, 63b/8/, 63b/10/, 65a/1/, 65b/11/, 71b/9/, 76a/5/, 77a/6/, 79a/6/, 79b/8/, 80b/11/, 81a/2/,

81b/3/, 81b/7/, 81b/7/, 81b/8/, 81b/8/,
82a/2/, 82a/9/, 82b/5/, 82b/8/, 89b/6/,
89b/8/, 89b/10/, 90a/10/, 91a/10/,
94b/2/, 96b/3/, 99a/4/, 109b/2/, 110a/5/

ü.+den 21a/6/

ü.+dür 8a/11/

üçüncü: Üç sayısının sıra sıfatı, sırada
ikinciden sonra gelen. 43a/3/, 44a/1/,
76b/2/

ü.+sinden 8b/1/

üç: Üç, üç sayısı. 39b/9/

üçer: Üç sayısının üleştirme sayı sıfatı.
74a/2/

üçir-: İçirmek. 76a/7/

ümmehān: (Ar.) Anneler.

ü.+larının 47b/8/

ünbübe: (Ar.) Kamıştaki boğum arası
kısmı, parmak uçları, ince boru.

ü.+i 36a/7/, 36a/9/

ünşeyeyn: (Ar.) Yumurtalıklar, testisler.
58a/1/, 98a/4/, 101b/10/

ü.+dedür 108a/7/

ü.+den 105a/6/, 110b/11/

ü.+e 105a/7/, 109a/5/

ü.+i 106a/3/

ünşüt: *krş.* **ünşüta.** 51a/5/

ünşüta: (Ar.) İlmik, düğüm. 51a/11/

ü.+da 51a/3/, 51a/8/

ü.+ı 51a/10/, 51a/11/

ü.+nuş 51a/7/

ünşütat: (Ar.) Düğümler, ilmikler.

ü.+ıla 51a/9/

üşlül: (Ar.) Kabarcık.

ü.+ı 36a/9/

ürbiye: (Ar.) 1. Düğüm, ilmik.
2. Kıvrım, büklüm. 31b/6/

üst: Bir şeyin göğe doğru olan yanı,
yukarısı, altın karşıtı.

ü.+i 88a/4/

ü.+inde 18b/8/, 64b/11/, 88a/4/,
89b/7/, 94a/5/, 100a/1/, 103b/2/, 111a/5/

ü.+indedür 41a/10/, 93b/2/

ü.+indeki 94b/6/

ü.+inden 40a/8/, 44b/3/, 55a/9/,
59b/8/, 94b/11/, 103b/5/

ü.+indendür 84b/2/

ü.+ine 20a/3/, 88a/1/, 96b/9/,
107b/9/

ü.+ünde 11b/2/, 21a/10/, 100a/3/

ü.+ünden 78a/4/

ü.+üne 10a/2/, 11b/7/, 13a/3/,
13b/8/, 17b/8/, 18b/9/, 21a/7/, 43b/5/

48a/7/, 51a/7/, 55b/6/, 73a/5/, 73a/8/,
91b/5/, 93b/8/, 94a/1/, 95a/1/, 95b/8/,
102b/11/, 105b/1/, 107b/1/, 109a/2/

ü.+ünedek 45a/7/, 55b/9/

üzer: Üzeri, üst.

ü.+e 2b/2/, 19a/9/, 24b/8/,
102b/9/

ü.+inde 6a/5/, 10b/8/, 16a/11/,
22b/1/, 22b/1/, 22b/1/, 23a/8/, 23b/9/,
101a/8/

ü.+indedür 23a/1/, 105a/8/

ü.+inden 103b/7/

ü.+ine 3b/5/, 4b/5/, 4b/6/, 4b/8/,
4b/8/, 5a/4/, 5a/4/, 5a/7/, 6b/5/, 6b/7/,
7a/3/, 7a/6/, 7b/6/, 8b/11/, 9a/7/, 9a/10/,
9b/2/, 9b/3/, 9b/3/, 9b/5/, 10a/1/, 10a/3/,
10a/10/, 10b/5/, 11a/3/, 11b/5/, 12a/5/,
12a/6/, 12a/8/, 12a/10/, 12b/11/, 13a/1/,
13a/2/, 13a/8/, 13b/7/, 13b/10/, 14a/7/,
14a/10/, 14b/1/, 14b/2/, 14b/3/, 14b/4/,
14b/9/, 15a/4/, 15b/9/, 16a/1/, 16a/7/,
16a/8/, 16a/11/, 16b/5/, 17a/4/, 17a/6/,
17b/5/, 17b/10/, 18a/3/, 18a/9/, 18b/4/,
18b/5/, 18b/6/, 19a/3/, 19b/2/, 19b/3/,
19b/3/, 19b/8/, 19b/9/, 19b/11/, 20a/1/,
20a/3/, 20b/4/, 21a/2/, 22a/3/, 22a/4/,
22b/5/, 22b/11/, 23a/10/, 23b/1/, 23b/1/,
23b/2/, 23b/9/, 24a/4/, 24a/10/, 24a/11/,
24b/9/, 24b/9/, 25a/3/, 25a/5/, 25b/1/,
25b/4/, 25b/5/, 26a/2/, 26a/5/, 26a/6/

26a/8/, 26b/4/, 26b/4/, 26b/4/, 26b/5/,
26b/6/, 27a/2/, 27a/6/, 27b/5/, 27b/5/,
27b/11/, 28a/1/, 28a/8/, 28a/8/, 28a/11/,
28a/11/, 28b/3/, 28b/6/, 28b/11/, 29a/1/,
29a/5/, 29b/4/, 29b/7/, 29b/8/, 29b/10/,
29b/11/, 30a/8/, 30a/9/, 30a/11/, 30b/5/,
30b/7/, 31a/8/, 31b/2/, 31b/3/, 31b/8/,
31b/11/, 32a/5/, 32a/7/, 32a/7/, 32a/8/,
32b/3/, 32b/10/, 33a/11/, 33a/11/,
33b/2/, 33b/3/, 33b/6/, 33b/6/, 33b/7/,
33b/8/, 33b/8/, 33b/9/, 33b/9/, 33b/10/,
33b/11/, 33b/11/, 33b/11/, 34a/1/,
34a/2/, 34a/2/, 34a/4/, 34a/5/, 34a/5/,
34a/11/, 34b/3/, 34b/9/, 35a/7/, 35b/3/,
35b/5/, 35b/9/, 36a/1/, 36a/4/, 36a/8/,
36a/11/, 36b/4/, 36b/9/, 37a/1/, 37a/9/,
37a/10/, 37b/9/, 38a/3/, 38a/4/, 38b/5/,
38b/10/, 39a/1/, 39a/7/, 39b/6/, 39b/9/,
40a/3/, 40a/8/, 40b/7/, 40b/8/, 41b/1/,
41b/1/, 41b/11/, 42a/1/, 42b/11/,
43b/11/, 46a/11/, 46b/2/, 46b/3/, 48b/3/,
48b/6/, 48b/10/, 49a/6/, 49a/11/, 49b/9/,
50a/4/, 50a/10/, 50b/1/, 50b/4/, 50b/10/,
51b/1/, 51b/4/, 51b/5/, 51b/9/, 52a/9/,
52a/9/, 52b/4/, 52b/5/, 52b/6/, 52b/11/,
53a/6/, 53a/11/, 54a/8/, 54a/10/, 54b/7/,
55b/9/, 56b/6/, 57a/7/, 57a/8/, 57b/3/,
57b/8/, 57b/11/, 58a/2/, 58a/4/, 58b/4/,
58b/5/, 58b/10/, 59a/5/, 59a/7/, 59a/9/,
59b/1/, 59b/6/, 59b/8/, 59b/9/, 59b/10/,
59b/10/, 60a/8/, 60a/10/, 60b/3/, 60b/6/,
61b/5/, 62a/8/, 62a/11/, 62b/5/, 62b/7/,
64b/10/, 65a/8/, 65b/2/, 66b/4/, 66b/8/

66b/11/, 67a/6/, 67b/2/, 67b/6/, 67b/10/,
69a/10/, 70a/4/, 71a/2/, 71b/5/, 71b/6/,
71b/8/, 72a/8/, 72a/8/, 72b/1/, 72b/7/,
73a/4/, 73b/9/, 74a/1/, 74a/4/, 74a/10/,
74b/10/, 75a/6/, 75a/10/, 76a/2/, 76a/8/,
76a/11/, 76b/11/, 76b/11/, 77a/5/,
77a/8/, 78a/5/, 79b/1/, 79b/5/, 79b/6/,
79b/11/, 80b/3/, 81b/5/, 81b/5/, 81b/5/,
82a/5/, 83a/7/, 83a/10/, 83b/2/, 83b/3/,
84a/7/, 84a/10/, 84b/8/, 85a/1/, 85b/8/,
87a/5/, 87b/10/, 88a/11/, 89a/2/, 89b/2/,
89b/10/, 90a/11/, 90a/11/, 90b/3/,
91a/4/, 91a/5/, 91b/6/, 91b/6/, 91b/7/,
92a/4/, 92a/8/, 92a/10/, 92b/3/, 93b/3/,
94a/3/, 94a/5/, 94b/4/, 95a/6/, 95a/6/,
95a/7/, 95a/9/, 95b/6/, 95b/11/, 96a/5/,
96b/2/, 96b/4/, 96b/6/, 96b/11/, 97b/7/,
97b/8/, 98a/7/, 98b/1/, 98b/2/, 98b/6/,
98b/8/, 99a/3/, 99a/11/, 100a/1/,
100a/11/, 100b/5/, 100b/8/, 100b/10/,
100b/10/, 101a/2/, 101a/6/, 101a/6/,
101a/8/, 101b/1/, 102a/10/, 102a/11/,
102b/1/, 102b/2/, 102b/2/, 102b/5/,
103b/2/, 103b/8/, 103b/9/, 104a/1/,
104a/3/, 104b/2/, 104b/2/, 104b/4/,
104b/5/, 104b/6/, 105a/3/, 106a/3/,
106a/10/, 106b/7/, 107a/11/, 107b/3/,
107b/4/, 108a/6/, 108b/3/, 108b/9/,
108b/11/, 109a/11/, 109b/5/, 109b/6/,
110a/3/, 110a/4/, 110b/7/, 110b/10/,
110b/8/, 111b/1/, 111b/6/, 112a/7/

ü.+inedür 6b/1/, 19b/9/, 21b/8/,
30b/6/, 43a/11/, 49b/7/, 62a/3/, 80a/9/,
81a/2/, 90b/9/, 98a/5/, 110b/2/, 111a/2/

ü.+ini 7b/2/

ü.+üne 3b/4/

ü.+ünüze 38b/8/

üzneyn: (Ar.) İki kulak. 40a/5/

-V-

vācib: (Ar.) Yapılması gerekli olan.
26a/3/, 30a/7/, 92b/5/

v.+dür 62b/2/

vafir: (Ar.) Bir çok, bol, çok. 23a/11/,
45a/2/

vāhid: (Ar.) Tek, bir, birinci. 27a/3/,
68a/8/

v.+den 58a/4/, 98b/4/

vāhīde: (Ar.) Tek, bir. 29b/11/, 93b/3/

v.+den 63a/6/

v.+i 37a/8/

vāhid-i ecved: (Ar.+Ar. **vāhid-i ecid.**)
Birini bulmak. 21a/3/

vāhid-i levc: (Ar.+Ar. **vāhid-i ferc.**)
Kadının cinsel organının biri.

v.+ün 111a/4/

vakf-ı ahar: (Ar.+Ar.) Başka bir noktada
duraklama.

v.+den 41b/7/

vākı': (Ar.) 1. Vuku bulan, oluşan, düşen. 2. Olağan, mevcut. 4a/2/, 4a/8/, 13b/1/, 25b/7/, 29b/6/, 38b/8/, 38b/9/, 72b/7/, 74a/1/, 94a/10/, 97b/5/, 97b/8/, 102a/8/

vākıf: (Ar.) Anlayan, bilen. 33a/10/, 87b/9/

vaḳ(i)t: (Ar.) Vakit, zaman. 7b/5/, 9b/10/, 13a/5/, 13a/11/, 18a/8/, 20a/2/, 20b/3/, 22a/6/, 23b/3/, 24b/1/, 25a/10/, 28b/4/, 32a/11/, 34a/7/, 34b/3/, 37b/1/, 38b/4/, 39a/8/, 41b/11/, 42b/6/, 44b/1/, 45a/6/, 46a/7/, 49b/3/, 50a/6/, 50a/7/, 51b/7/, 53a/5/, 53a/9/, 54b/8/, 57a/9/, 59b/3/, 64a/10/, 66b/8/, 67b/1/, 79b/2/, 82b/4/, 83a/9/, 85b/6/, 87b/1/, 90b/3/, 91b/4/, 93b/2/, 103a/4/, 110b/5/

v.+de 90b/5/

v.+dür 74b/11/, 74b/11/, 75a/1/

v.+e 49a/9/

v.+ede 92b/2/

v.+elerden 92b/1/

v.+i 3a/10/

v.+ikim 4a/10/, 4b/5/, 34a/9/, 40a/5/, 44b/4/, 45a/1/, 63a/3/, 91a/10/

v.+in 12a/4/, 20a/8/, 38a/6/

v.+inde 30b/3/, 30b/4/, 75a/10/, 76a/7/, 83a/1/

v.+kim 13a/5/, 44a/5/, 78a/1/, 79b/2/, 82b/3/, 93a/1/

vaḳit-i keyy: (Ar.+Ar.) Yarayı dağlama zamanı.

v.+de 32a/10/

vallahu a'lem: (Ar.+Ar.) “En iyisini Allah bilir.” anlamında kullanılan söz. 42b/3/

var: Var, mevcut. 11a/7/, 17a/2/, 22b/4/, 39a/6/

v.+du 8b/7/

v.+dur 7b/3/, 7b/7/, 27b/11/, 42a/10/, 52a/2/, 74b/5/, 92b/11/, 100b/1/, 101a/9/, 101b/1/, 109a/7/

v.+ısa 2a/3/, 2b/10/, 5a/2/, 6a/3/, 8a/7/, 9b/8/, 24b/6/, 26a/4/, 28a/5/, 30a/5/, 30a/7/, 36b/3/, 37a/5/, 38a/1/, 38b/6/, 41a/2/, 44b/11/, 45a/1/, 46b/10/, 50a/8/, 53b/7/, 54a/4/, 57b/2/, 64b/11/, 65a/10/, 65b/2/, 70b/5/, 72a/6/, 72b/7/, 75b/6/, 76b/7/, 78a/10/, 78a/10/, 79a/1/, 81a/10/, 83a/6/, 83b/10/, 85b/7/, 85b/8/, 86a/2/, 88b/8/, 90a/3/, 95a/4/, 99a/5/, 105a/2/, 106b/11/, 110b/1/

v.+kim 37a/1/

v.+sa 31a/10/

var-: Varmak.

v.-a 44a/11/, 53a/11/

v.-ma 83b/2/

v.-ur 27a/4/

varağa-yı ās: (Ar.+Ar.) Mersin ağacı yaprağı şeklindeki cerrahi alet. 12a/6/, 12a/11/, 12b/11/, 13b/3/, 53a/7/, 70b/4/

v.+1 12b/7/, 52b/4/

varağ-ı ās: (Ar.+Ar.) Mersin ağacı yaprağı şeklindeki cerrahi alet. 112a/11/

vārid: (Ar.) 1. Gelen, vasıl olana, erişen. 2. Bir şey hakkında çıkan, söylenen, olması beklenen, olabileceği düşünülen. 54b/7/, 68a/9/

vaşaf: (Ar.) Vasıf, özellik.

v.+1 45b/8/

vasat: (Ar.) 1. Orta, iki yönden eşit uzaklıkta olan yer. 2. Ara, merkez, iç, göbek. 3. Bel, meyan. 4. İki ortası olan şey. 81b/9/, 91b/10/

v.+da 26a/8/, 35a/1/, 106a/10/, 109a/2/

v.+dan 102b/4/

v.+dur 81a/8/, 81b/4/, 81b/6/, 82a/3/, 82a/9/, 82b/5/, 82b/8/

v.+ında 55b/8/

vasat-ı eltaf: (Ar.+Ar.) Orta halli iyilik hoşluk.

v.+1 81a/4/

vāse‘a: (Ar.) Genişçe.

v.+dur 74a/3/

vaşf: (Ar.) 1. Nitelik, özellik, ayrıcalık, sıfat. 2. Bir şeyin şöyle veya böyle olduğunu bildiren halet, keyfiyet, hasiyet, tarif etme. 3. Sıfat. 19a/9/, 45b/7/, 50a/5/, 50a/11/, 67a/1/, 71a/2/, 71a/9/, 87a/9/, 87a/10/, 91a/5/, 96b/11/, 104a/1/, 104b/2/, 104b/11/, 108b/6/, 109a/1/

v.+1 109a/10/

vaşfeyn: (Ar.) İki vasıf, iki özellik.

v.+i 31b/1/

vāşıl: (Ar.) Yetişen, ulaşan, vusul bulan. 15b/11/, 63b/6/, 95b/10/

vāsi‘: (Ar.) Geniş, bol. 75b/1/, 91b/2/, 98a/6/, 104b/5/

vaşiiyet: (Ar.) 1. Bir işi birisine havale etmek. 2. Öğüt, nasihat, ihtar, tenbih. 38b/7/

vaşl: (Ar.) Ulaştırma, birleştirme; ulaşma, birleşme. 41b/6/

vaşliye: (Ar.) Kavuşmaya özgü.

v.+sini 88a/7/

vāy: (Far.) Nasib, kismet, behre. 29b/5/

v.+1 29b/6/

vāz': (Ar.) 1. Koyma, konulma.
2. Belirleme, tayin etme, kurma, icat etme. 3. Meydana koyma, ortaya çıkarma. 27b/3/, 28b/6/, 37b/9/, 38a/1/, 100b/4/

vāzi': (Ar.) Koyan, yerleştiren. 27b/9/

v.+larda 2a/2/

ve: (Ar.) İki sözcük veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz. 1b/8/, 1b/12/, 2a/2/, 2a/6/, 2a/7/, 2a/10/, 2b/7/, 2b/8/, 3a/1/, 3a/1/, 3b/3/, 3b/3/, 3b/3/, 3b/10/, 3b/10/, 4a/11/, 4b/3/, 4b/10/, 4b/11/, 5a/3/, 5a/3/, 6b/5/, 7b/8/, 7b/10/, 9a/1/, 9a/6/, 9b/2/, 9b/3/, 10b/5/, 11a/9/, 12b/2/, 14a/3/, 14a/10/, 14b/1/, 14b/10/, 14b/11/, 15b/4/, 16a/5/, 16a/11/, 19a/1/, 20a/8/, 20b/2/, 21a/4/, 24a/11/, 25a/2/, 25a/4/, 25a/8/, 26a/1/, 27a/3/, 27a/5/, 32a/5/, 32b/6/, 33a/5/, 33a/5/, 33a/5/, 33b/1/, 33b/8/, 34a/2/, 35b/5/, 36a/7/, 38a/11/, 40b/7/, 40b/7/, 42a/5/, 44b/11/, 46a/4/, 46b/1/, 50a/7/, 51b/10/, 53a/8/, 54a/3/, 59a/4/, 60a/1/, 60a/2/, 60a/3/, 60b/10/, 62a/10/, 64a/8/, 65a/6/, 65a/7/, 65b/5/, 65b/6/, 65b/10/, 65b/10/, 66a/2/, 66b/4/, 67a/3/, 68a/11/, 69a/9/, 72a/4/, 72a/5/, 72a/5/, 72a/5/, 72a/5/, 73b/1/, 74a/11/, 75a/3/, 75a/4/, 75a/4/, 75a/4/, 75b/3/, 75b/6/, 76b/2/, 77b/7/, 79a/8/, 80a/10/, 80b/7/, 80b/11/, 81a/2/, 81a/2/, 83a/5/, 83a/5/, 84b/9/, 86a/3/

86a/7/, 87a/7/, 91a/4/, 91a/10/, 92b/1/, 93a/6/, 93a/11/, 95a/4/, 96a/2/, 98a/5/, 98a/5/, 98a/8/, 98a/10/, 98b/10/, 99a/1/, 99a/9/, 101a/7/, 101a/7/, 101a/7/, 101a/7/, 101a/7/, 101b/2/, 102b/6/, 103a/8/, 103a/11/, 103b/7/, 103b/9/, 104a/9/, 104b/6/, 106a/5/, 107a/5/, 110b/3/, 111a/7/, 111b/9/, 111b/10/, 112a/1/, 112a/2/

vec': *krş. veca'*. 20b/2/, 20b/2/, 21b/8/, 26b/1/, 26b/10/, 27a/5/, 35b/9/, 44a/7/, 80a/8/, 87a/11/

v.+den 66a/8/

v.+i 33a/3/

vec' süz: (Ar.+Tr.) Ağrısız, sızısız. 87a/8/

veca': (Ar.) Ağrı, sızı, acı. 28b/5/, 29b/1/, 30a/2/, 31a/7/

v.+da 30a/8/, 34a/6/

veca' -i 'azım: (Ar.+Ar.) Şiddetli ağrı.

v.+den 107a/2/

veca' -i şa' b: (Ar.+Ar.) Çetin, zor acılar. 107a/7/

veca' suz: (Ar.+Tr.) Ağrısız, sızısız, acısız. 86a/5/

vech: *krş. vec(i)h*. 6b/1/, 52a/9/

v.+i 26a/5/

v.+ile 74a/11/, 110a/9/

veh-i aher: (Ar.+Ar.) 1. Diğer yön, taraf.2. Başka bir neden. 53a/6/

vehü'l-⁶amel: (Ar.+Ar.) Uygulama şekli. 53b/7/

vec(i)h: (Ar.) 1. Yüz, surat, çehre. 2. Yüz, yüzey, satıh, düz, üst. 3. Ön, alın, cephe. 4. Biçim, üslup, tarz. 5. Sebep, neden. 53a/5/

vec⁶-i ⁶urük: (Ar.+Ar.) Damar ağrısı.

v.+1 44a/8/

vec⁶-i verək: (Ar.+Ar.) Kalça kemiği ağrısı. 29a/10/

vehm: (Ar.) 1. Dayanaksız, tutarsız ve batıl düşünce veya görüş. 2. Kuşku, şüphe, kuruntu. 3. Yerli yersiz korkma. 79b/5/

vehm-i fesād: (Ar.+Ar.) İnsanın içine doğan dayanaksız kuşku veren düşünce.

v.+1 92a/7/

ver-: Vermek.

v.-ürler 81a/6/, 107a/5/, 111b/6/

v.-ürüz 6b/11/

vera⁶: (Ar.) Allah'tan korkma, haramdan kaçınma ve şüpheli olan şeylerden çekinme, takva, züht. 79b/10/

verd: (Ar.) Gül.

v.+i 48b/5/

v.+ile 34b/7/

verd-i celfäre: (Ar.+Ar.) Bir gül çeşidi. 57a/7/

verdinc: (Ar. **virdinc**.) Gözkapağı düşüklüğü. 57b/2/

v.+den 57b/4/

vereh: (Ar.) Hamurun kendini koyuverip sülpülmesi.

v.+i 54a/1/

verek: (Ar.) Kalça kemiği. 28b/6/, 29a/8/, 33b/10/

v.+den 28b/2/

v.+e 29a/11/, 30a/2/

v.+ün 26a/8/, 26a/10/, 26a/11/, 26b/2/

verekeyn: (Ar.) İki kalça kemiği.

v.+e 31a/10/

verem: (Ar.) 1. Şiş, yumru, 2. Şişme. 3. Akciğerde ve bazen de vücudun değişik organlarında ortaya çıkan ateşli ve bulaşıcı hastalık. 15a/9/, 17a/5/, 37a/3/, 39b/1/, 45b/8/, 48b/3/, 56b/11/, 58b/5/, 58b/11/, 59a/3/, 62b/4/, 69a/4/, 69b/4/, 70a/3/, 70b/10/, 72b/2/, 74b/2/, 74b/10/, 74b/10/, 75a/3/, 75a/6/, 75b/8/, 76a/10/, 77a/7/, 79a/4/, 80b/3/, 84a/9/, 84b/4/, 85a/8/, 85a/10/, 86a/6/, 86a/9/

87a/3/, 87b/4/, 88a/10/, 89b/9/, 92a/5/,
99a/2/, 99a/5/, 107a/1/, 107a/3/

v.+dedür 84a/8/

v.+den 57b/5/, 75a/11/, 84b/3/,
85a/10/, 92b/4/

v.+e 69a/6/, 80a/2/, 81a/5/

v.+i 44b/5/, 74b/1/, 74b/3/,
74b/6/, 76a/3/, 84b/5/, 84b/6/, 84b/7/,
85b/2/, 85b/6/, 88a/11/, 88b/4/, 94a/2/,
102a/5/, 102a/8/, 104b/4/, 105a/8/,
109a/3/

v.+inüñ 74b/2/

v.+le 75b/2/, 77a/11/

v.+üñ 17a/3/, 17a/5/, 21b/5/,
74a/11/, 74b/2/, 74b/9/, 75a/1/, 76b/5/,
77a/9/, 78b/1/, 85b/5/, 87a/8/, 88a/1/,
88a/9/

verem-i meşdüd: (Ar.+Ar.) Kuvvetlice
vücuda yerleşmiş olan verem çeşidi.

v.+uñ 88a/3/

verem-i ‘azîm: (Ar.+Ar.) Büyük ve
etkili olan verem çeşidi.

v.+de 76a/2/

verem-i cāsî: (Ar.+Ar.) Bir çeşit verem
türü. 86a/3/

verem-i ernebe: (Ar.+Ar.) Burun
ucundaki şişlik. 75b/5/

verem-i hār: (Ar.+Ar.) Ateşli verem.
40b/9/

v.+dan 104a/10/

verem-i hārr: (Ar.+Ar.) Ateşli verem.
44a/1/, 44b/4/, 48b/3/, 50a/6/, 52a/4/,
58b/2/, 62b/3/, 63a/9/, 79a/4/, 80b/8/,
108a/10/

v.+dan 57b/3/

verem-i hāsî: (Ar.+Ar.) Bir çeşit verem
türü. 87b/5/

verem-i kebid: (Ar.+Ar.) Karaciğer
iltihabı.

v.+den 89b/7/

verem-i şānî: (Ar.+Ar.) İkinci verem.
109b/1/

verîd: (Ar.) Siyah kan damarı,
toplardamar. 84b/3/, 84b/5/, 85b/11/,
88a/7/

v.+den 87a/6/, 87b/6/, 89a/5/

vesah: (Ar.) Kir, pas, pislik, mundarlık,
iğrençlik.

v.+dan 93b/9/

v.+ı 75a/9/

veşbe: (Ar.) Bir sıçrayış, bir atlama.

v.+den 106b/10/

vestāniye: (Ar.) Vasat, orta halli. 81a/2/

veyā: (Ar.+Far.) Veya. 54a/1/

veyāhūd: (Ar.+Far.) Veyahut. 6b/9/, 53a/2/, 58a/10/, 72a/6/, 72b/11/, 81a/11/, 89a/9/, 90a/7/, 91a/7/

vilādet: (Ar.) 1. Doğurma, çocuk dünyaya getirme. 2. Doğma, dünyaya gelme.

v.+ten 112a/2/

vir-: Vermek. 73a/4/

v.-diler 8a/1/, 65a/11/

v.-dün 90b/10/

v.-e 2a/11/, 2b/1/

v.-esin 62a/10/

v.-ür 67b/8/

v.-ürler 42b/9/, 49a/4/, 53b/4/, 58b/3/, 62a/3/, 67b/4/, 69b/4/, 70b/8/, 79b/10/

viril-: Verilmek.

v.-mişdür 7b/9/

vuḳūʿ: (Ar.) 1. Düşme, sukut. 2. Karşı karşıya gelme, karşılaşma, rastlama, isabet etme, tesadüf etme. 3. Geçme, olma, oluş. 4. Bir olayın başlangıç biçimi.

v.+dan 107a/9/

vustā: (Ar.) Orta, ortası. 97b/6/

vustāniye: (Ar.) Orta, ortası. 82a/5/

vuzūʿ: (Ar.) Abdest alma, abdest. 75a/8/

vü: (Far.) Ve. 65b/9/

vüsʿ at: (Ar.) Genişlik, bolluk, rahatlık.

v.+ı 67b/10/

-Y-

ya: (Ar.) Mukayese edatı. 6b/1/, 25a/8/, 38b/5/, 57a/10/, 75b/1/

ya yah: (Far.) Öyle böyle. 3b/11

yabış-: Yapışmak.

y.-a 14a/8/, 15b/1/, 15b/10/, 16a/2/, 16b/7/, 32a/7/

y.-maḳlıḳ 13b/9/

y.-mazsızın 10b/3/

yābis: (Ar.) Kuru, yaş olmayan. 3a/7/, 29a/11/, 94a/4/

y.+e 48b/8/

yābis-i ṭavīl: (Ar.+Ar.) Çok uzun süren kuruluk.

y.+den 21a/2/

yağ: Yağ. 94a/7/

y.+a 13a/9/, 17a/6/

y.+da 16a/11/

y.+dur 49b/5/

y.+ıla 45a/3/

yağlan-: Yağlanmak.

y.-miş 12b/7/

yāhūd: (Far.) Veya, ya da. 5a/10/, 5a/11/, 6b/2/, 6b/7/, 6b/9/, 9a/10/, 10b/5/, 10b/11/, 11a/5/, 11b/4/, 12a/8/, 12b/9/, 12b/10/, 13a/1/, 13a/8/, 13a/11/, 13b/10/, 15a/8/, 15a/9/, 15b/2/, 16a/4/, 16a/5/, 16a/7/, 16a/10/, 16b/2/, 17b/6/, 18a/9/, 18b/10/, 20a/11/, 21b/6/, 23a/5/, 23a/11/, 23b/4/, 23b/4/, 24a/2/, 24b/1/, 24b/2/, 24b/3/, 24b/5/, 24b/7/, 25a/6/, 25a/8/, 25a/10/, 25b/1/, 26b/9/, 27a/1/, 27a/2/, 27b/1/, 28a/3/, 28b/5/, 29a/2/, 29b/1/, 29b/1/, 30a/5/, 30a/11/, 30b/9/, 31a/7/, 31a/8/, 31a/10/, 31b/6/, 31b/9/, 32a/3/, 32a/11/, 32b/6/, 33a/3/, 33a/3/, 33a/6/, 34b/8/, 35a/3/, 35a/4/, 35b/9/, 36a/8/, 36a/9/, 36b/2/, 36b/3/, 36b/10/, 36b/11/, 37a/4/, 37a/4/, 37a/8/, 37a/9/, 37b/6/, 37b/6/, 37b/6/, 37b/8/, 37b/9/, 37b/11/, 37b/11/, 38a/7/, 38a/9/, 38b/4/, 38b/5/, 38b/5/, 39b/1/, 39b/1/, 40a/2/, 40a/2/, 40a/3/, 40a/6/, 40b/11/, 40b/11/, 41a/1/, 41a/5/, 41b/5/, 41b/7/, 41b/9/, 41b/10/, 42a/3/, 42a/4/, 42b/3/, 43a/6/, 44a/1/, 44b/3/, 44b/9/, 45a/6/, 45b/8/, 46a/7/, 46a/8/, 46b/6/, 46b/8/, 47a/3/, 47a/9/, 47a/11/, 47b/2/, 47b/3/, 47b/10/, 48a/3/, 48b/2/, 48b/5/, 48b/9/, 50a/6/, 50b/1/, 50b/11/, 51a/8/, 51a/8/, 52b/3/, 53a/10/, 53b/5/, 53b/5/, 53b/6/, 54b/4/, 54b/4/, 54b/7/, 55a/2/, 55a/7/, 55b/1/, 55b/7/, 55b/7/, 56a/1/, 56a/3/, 56a/6/, 56b/2/, 56b/10/, 56b/10/, 57a/6/, 57a/10/, 57b/1/, 57b/7/, 58a/1/, 58a/4/,

58b/4/, 58b/6/, 58b/7/, 59a/6/, 61a/2/, 61a/6/, 61a/7/, 61b/10/, 63a/9/, 63a/10/, 63a/10/, 63b/4/, 63b/5/, 63b/8/, 63b/10/, 64a/2/, 64a/3/, 64a/11/, 65a/1/, 65a/4/, 65a/11/, 66b/1/, 66b/6/, 67a/2/, 67a/2/, 67a/9/, 67b/2/, 67b/3/, 67b/5/, 67b/6/, 68a/1/, 68a/6/, 68b/4/, 68b/11/, 68b/11/, 69a/2/, 69a/7/, 69b/1/, 69b/11/, 70a/7/, 70b/3/, 70b/11/, 71a/1/, 71a/1/, 71b/10/, 72a/10/, 72b/6/, 72b/10/, 72b/11/, 72b/11/, 73a/7/, 73b/1/, 73b/7/, 73b/11/, 74b/3/, 74b/6/, 74b/8/, 76a/1/, 76a/2/, 76a/4/, 76a/4/, 76b/1/, 76b/2/, 76b/6/, 76b/7/, 77a/4/, 78a/6/, 78a/8/, 78a/11/, 79a/10/, 80a/1/, 80b/11/, 81a/11/, 81b/1/, 82a/8/, 82b/9/, 83a/9/, 84a/1/, 84b/5/, 84b/11/, 86a/1/, 86a/9/, 87a/1/, 87a/6/, 87b/5/, 87b/6/, 87b/7/, 87b/8/, 88a/2/, 88a/7/, 88b/2/, 88b/3/, 88b/4/, 88b/4/, 88b/9/, 89a/4/, 89a/5/, 90a/7/, 90b/6/, 91a/6/, 91a/8/, 91a/10/, 91b/9/, 91b/9/, 92b/4/, 93b/7/, 94a/2/, 94a/4/, 95a/3/, 95a/3/, 95a/3/, 95b/1/, 95b/3/, 95b/5/, 96a/8/, 96a/9/, 96a/9/, 96b/1/, 97b/1/, 97b/6/, 99a/2/, 99a/2/, 99a/4/, 99a/6/, 100a/8/, 100a/10/, 100b/8/, 102a/1/, 102a/1/, 102a/2/, 102b/3/, 103a/1/, 103b/1/, 104a/11/, 104a/11/, 104b/10/, 105a/7/, 105a/9/, 105a/10/, 105b/5/, 106b/9/, 106b/9/, 106b/10/, 106b/10/, 108b/4/, 110a/6/, 110b/2/, 111a/2/, 111b/3/, 111b/9/, 111b/10/,

111b/11/, 112a/1/, 112a/1/, 112a/1/,
112a/4/

yağ-: Yakmak.

y.-a 7a/4/, 7a/4/, 9b/6/, 12a/11/,
20b/7/, 20b/8/, 26a/11/, 32a/11/, 32b/8/,
36b/10/, 40b/10/, 54a/1/, 71b/5/, 72b/4/

y.-ar 4b/7/, 5b/6/, 7b/5/, 7b/5/,
14b/10/, 24a/11/

y.-asın 20a/9/, 46b/7/, 46b/7/

y.-duğı 20a/2/

y.-ma 17b/3/

y.+masından 24b/1/

y.-maya 27a/1/, 34a/4/, 37b/3/

yağı: Deriyi kabartıp su akıtmak veya
yara edip işletmek için vücudun
herhangi bir yerine yapıştırılan yakıcı
madde. 74a/4/

y.+sındadır 107b/1/

yağın: Arası fazla olmayan, uzak karşıtı.
2a/9/, 20a/9/, 33b/2/, 95b/9/

y.+a 12a/7/

y.+dur 1b/6/, 29b/9/, 106a/4/

y.+ı 31b/7/

y.+ına 51a/7/, 73b/2/

y.+ında 61a/8/

yağın: (Ar.) 1. Sağlam, kesin bilgi.
2. Bir şeyi iyice, kesinlikle bilme. 90b/6/

y.+den 39a/3/

y.+dür 9a/6/

yağınlık(ğ): Yakın olma durum.

y.+ıla 23b/3/

yağura: *krş. yağın*. 89a/1/

yağz: (Ar.) Uykuyla uyanıklık arasından
uyanma. 18a/1/

yaluğuz: Yalnız. 30a/6/, 41b/11/, 56a/3/

yağ mer: (Ar. *yağ şır.*) Sıkmak. 89b/1/

yan: Bir şeyin ön, arka, alt ve üst dışında
kalan bölümü.

y.+dan 87b/6/

y.+ı 71b/6/

y.+ına 18a/9/, 62a/10/, 62a/10/

y.+ında 10b/11/, 19a/6/, 25a/4/,
25a/4/, 28a/3/, 43a/3/, 74b/6/, 90a/9/

y.+ından 43b/5/, 89b/8/

y.+ını 18a/2/

yan-: Yanmak.

y.-ar 49a/2/

y.-miş 13b/10/

yanak: Yüzün göz, kulak ve burun
arasındaki bölümü. 30b/5/

yağ nî: (Ar.) Yani, "Demek oluyor ki"
anlamlarında bir söz. 1b/9/, 8a/9/,
11a/6/, 13a/10/, 14a/7/, 14b/7/, 15a/6/

15b/1/, 16b/2/, 27a/11/, 27a/11/, 27b/3/,
28b/7/, 28b/10/, 29a/1/, 32b/4/, 33b/4/,
36a/6/, 38a/11/, 39b/5/, 43a/10/, 46b/2/,
47b/11/, 50b/5/, 53a/9/, 53a/9/, 55a/6/,
61b/10/, 62a/8/, 62b/1/, 76b/10/, 77a/1/,
105a/8/

yapış-: Yapışmak. 37a/11/, 69a/1/,
85a/10/

y.-a 13b/8/, 14b/7/, 16a/9/,
16b/5/, 25a/3/, 28a/10/, 28b/6/, 32a/8/,
36a/10/, 50b/3/, 55b/1/, 68a/10/, 71b/7/

y.-asın 57a/10/, 94b/10/, 111b/2/

y.-duğı 110b/4/

y.-duş 85b/1/

y.-ma 104a/8/

y.-maçlığa 31b/9/

y.-maçlıktan 68b/7/

y.-masa 25a/2/

y.-sa 87b/6/

y.-ur 90b/9/

y.-ursın 64a/7/

yaprak(ğ): Bitkilerde solunum, karbon
özümlemesi, terleme vb. olayların
oluştugu, çoğu klorofilli, yeşil ve türlü
biçimdeki bölümler.

y.+ıla 34b/7/

yar: Bir şeyin ortadan ikiye eşit
ayrıldıktan sonraki her bir parçası.

y.+sı 20a/2/, 27a/8/, 87a/1/

yar-: 1. Uzunlamasına bölüp ayırmak.

2. Kesip açmak. 40a/3/, 42b/10/, 44a/9/,
44b/2/, 45b/7/, 45b/8/, 45b/10/, 49a/6/,
51b/6/, 51b/8/, 78a/4/, 79a/6/, 79a/10/,
79b/9/, 80a/5/, 80b/4/, 80b/5/, 84a/10/,
85b/6/, 86a/9/

y.-asın 40b/6/, 52b/1/, 52b/6/,
53b/7/

y.-duğun 80a/5/

y.-ma 79a/11/

y.-sağ 39b/8/

yara: 1. Keskin bir şeyle veya bir vuruşla
vücutta oluşan derin kesik. 2.

Bir şeyin iç veya dış yüzünde herhangi
bir etki ile oluşan ve tehlikeli olabilen
oyuk, gedik, yarık.

y.+sınığ 34b/9/

yaramaz: Yararsız, boş, uygunsuz, kötü.

2b/1/, 2b/2/, 15b/4/

yaramazlık: Kötülük, fenalık. 2b/1/

yarı: 1. Bir bütünü oluşturan iki eşit
parçadan her biri, nısıf. 2. Bir şeyin
yarısı kadar olan, yarım olan.

y.+sı 7a/4/, 8b/6/

y.+sın 17b/3/

yarıl-: Yarılmak.

y.-ur 82a/2/

yarmak(ğ): Uzunlamasına bölüp ayırmak.

y.+uñıla 84b/6/

y.+dan 80b/9/

yaruk(ğ): 1. Yarılarak açılmış yer, geniş çatlak. 2. İnce bir çizgi durumunda açılmış yara. 3. Bir organı loblara bölen derin çukurlar ya da oluklar.

y.+ında 6a/10/

yasemîn: (Far.) Zeytingillerden, beyaz, kırmızı veya sarı renkli güzel kokulu çiçekleri olan, 1-2 metre boyunda, süs bitkisi olarak yetiştirilen tırmanıcı bir ağaççık. 16a/6/

y.+ledür 16a/5/

yaş: 1. Doğuştan beri geçen ve yıl birimi ile ölçülen zaman. 2. Taze, ıslak. 10b/4/, 10b/7/, 76a/5/, 94a/3/

y.+dan 11b/4/, 25a/2/

yaşlık(ğ): Yaş olma durumu, ıslaklık.

y.+ı 3a/11/

yat-: Yatmak.

y.-a 31b/8/

y.-ınca 76b/10/

y.-ub 12a/5/

yatur-: Yatırmak.

y.-a 91b/7/, 99a/3/, 102a/11/, 107a/11/

y.-ma 89b/10/

yaz-: Yazmak.

y.-dum 1b/7/

ye-: Yemek.

y.- 53b/6/

y.-se 92b/1/

y.-ye 3b/11/, 35a/10/, 58a/11/, 63b/10/, 73b/11/, 84a/3/

yed: (Ar.) 1. El. 2. Kuvvet, kudret, güç. 3. Araç, vasıta. 39b/5/, 83a/5/

yedeyn: (Ar.) İki el.

y.+üñ 112a/6/

yedfih: (Ar.) Sıcak duruma getirmek. 48a/8/

yedi: Altıdan sonra gelen sayının adı. 61a/6/, 61a/6/, 61a/7/

yedinci: Yedi sayısının sıra sıfatı, sırada altıncıdan sonra gelen. 62b/4/

yekvî: (Ar.) Keyy etme; dağlama. 5b/8/

yel: 1. Kalın bağırsaktaki gaz. 2. Ağrı, sızı, romatizma.

y.+den 24b/8/

y.+isinde 21a/6/, 43a/9/

yeleş: (Far.) Cilt.

y.+inde 111a/2/

yeli: Ağrı, sızı.

y.+ler 54b/1/, 108a/4/

yeliş: Koşuş, böğür.

y.+inde 107b/6/

yemek(g): Yenmek için pişirilip hazırlanmış yiyecek, aş, taam.

y.+i 31b/7/

yeñ: 1. Elbise kolu, astin. 2. Elbise kolunun el üzerine gelen kısmı.

y.+inde 93b/6/

yen-: Yemek işine konu olma.

y.-e 107a/5/

yeñi: 1. Kullanılmamış olan, eski karşıtı. 2. Oluş veya çıkışından beri çok zaman geçmemiş olan. 1b/12/, 12b/8/, 13a/4/, 53a/8/, 55b/10/

yeñil-: Yeme işi yapılmak veya yeme işine konu olmak.

y.-e 58b/2/

yeñilen-: 1. Bir şeyin yerine yenisi konulmak. 2. Bir iş bir kez daha yapılmak, tekrarlanmak.

y.-e 51b/2/

yer: Bir şeyin, bir kimsenin kapladığı veya kaplayabileceği boşluk, mahal, mekan.

y.+e 6b/3/, 14b/5/, 15b/2/, 32a/4/, 66a/10/

y.+edeg 33b/2/

y.+i 58b/11/

y.+ine 35b/6/, 41b/9/, 53a/11/, 64a/3/

yesār: (Ar.) 1. Sol, sol el. 2. Kolaylık, kolay. 63a/3/

y.+ı 102b/2/

yeş' at: (Ar.) Dudağın şişerek çatlaması. 19b/2/

yesir: (Ar.) 1. Kolay. 2. Az şey. 45b/5/, 80a/3/, 109a/6/

yesud miqdār: (Ar.+Ar.) Kapatacak kadar.

y.+ı 96b/4/

yeşil: Sarı ve maviden oluşan genellikle bitkilerde görülen renk. 65b/7/

yet-: Yetmek.

y.-dügi 57b/7/

y.-mese 37b/5/

yetene: Yeterli miktarda. 41b/1/

yetiş-: Yetişmek.

y.-e 16a/10/, 21b/5/, 28b/5/

yevm-i ahgar: (Ar.+Ar.) Başka bir gün.

y.+edek 56b/3/

y.+ünj 56b/10/

yevm-i ahir: (Ar.+Ar.) Son gün.

y.+edek 56a/7/

yeyni: 1. Hafif, ağır olmayan. 2. İtibarsız, ehemmiyetsiz. 3. Kolay. 6a/7/, 42a/5/, 59b/4/, 67a/5/

y.+dür 42b/2/

yıl: Yıl, sene. 97a/7/

y.+da 1b/7/

yi-: Yemek.

y.-r 35a/10/

yigrek(g): Daha iyi, daha üstün. 24a/4/

y.+dür 3b/6/, 4b/1/, 5b/11/, 7b/10/, 14a/4/

y.+i 4a/1/

yil: Rüzgar, yel; mide ve bağırsak gazı; romatizma, hastalık etkenlerinden.

y.+inde 35a/8/

y.+ini 63b/6/

yiñ: Giysi kolu, kol ağzı.

y.+i 55a/3/

yine: Yine, tekrar. 2a/3/, 5a/11/, 12b/4/, 13b/2/, 15b/11/, 17a/4/, 21a/8/, 29b/10/, 39a/9/, 53a/8/, 53a/11/, 59b/11/, 65b/3/

65b/10/, 69a/11/, 73a/8/, 73b/4/, 77a/3/, 77a/5/, 77a/11/, 78b/2/, 84b/3/, 85b/11/, 86a/2/, 90b/10/, 94b/6/, 98b/6/, 100a/4/, 103a/3/, 105a/1/

yinil-: Yeme işi yapılmak veya yeme işine konu olmak.

y.-e 58a/9/

yir: *krş. yer.*

y.+de 29b/1/, 40a/10/

y.+dür 8b/1/

y.+e 16a/9/

y.+i 48a/4/

yit-: *krş. yet-.*

y.-mese 67b/6/

yok: Olmayan, bulunmayan şey. 3b/4/, 80a/1/

y.+dur 1b/5/, 13b/5/, 53a/6/, 58b/5/, 59a/4/, 60b/5/, 66a/9/, 76b/8/, 80a/8/, 92b/11/, 111a/10/, 111a/10/

yol: Yol. 2a/8/, 14b/8/

y.+da 13b/5/

y.+ları 2a/9/

yu-: Yıkamak. 49b/4/

y.-ya 13a/6/, 13a/6/, 61b/10/

y.-yar 4a/7/

yubüset: (Ar.) Kuruluk.

y.+i 3a/7/

yükharu: Bir şeyin üst bölümü, fevk, aşağı karşıtı. 10a/1/, 61b/7/, 72a/11/, 86a/5/

yümn: (Ar.) Kuvvetli, uğur, bereket.

y.+ıla 61a/6/

yümna: (Ar.) Sağ taraf, sağ el. 61a/6/, 61a/6/, 61a/7/

yumşa-: Yumuşamak.

y.-ya 32b/4/

yumşacuk: Pek yumuşak. 40a/1/

yumşak: Dokunulduğunda veya üzerine basıldığında çukurlaşan, eski biçimini kaybeden, katı karşıtı. 20a/1/, 31b/8/, 99b/7/, 99b/9/

yumşaklacık: Yumuşak taraf, kısım. 45b/6/

yumşaklıcak(ğ): Yumuşak taraf, kısım.

y.+ıla 68a/3/, 73a/5/

yumşaklık(ğ): Yumuşak olma durumu.

y.+ıla 2a/9/, 10b/5/

yumurda: Kanatlı hayvanların çoğalmasını sağlayan kabuklu bir besin maddesi. 72b/4

yumurda ağı: Yumurta akı.

y.+na 14b/9/

yunānī: Yunan halkına özgü veya bu halk ile ilgili. 104a/4/

y.+dür 54a/11/

yükseklük(g): Yüksek olma durumu.

y.+i 27b/1/

yüñ: Yün. 55a/8/

y.+den 95b/4/

y.+ile 95b/3/, 112a/8/

yüsrā: (Ar.) 1. Sol taraf. 2. Sol el. 61a/7/, 61a/7/

yüz: Yüz, çehre.

y.+i 23b/8/, 51b/1/, 95b/2/

y.+inün 31a/6/

y.+ünün 31a/7/

-Z-

zā': (Ar.) Yerleştirmek, koymak. 59a/9/

z.+i 57a/8/

zabı: (Ar.) 1. Sıkıca tutmak. 2. Kavramak. 3. Bağlamak. 4. Hükmü geçme, gücü yetme.

z.+ı 98b/2/

zāc: (Ar.) 1. Göztaşı. 2. Kükürtle demir birleşimlerinden biri, demir sulfat. 48b/3/, 67a/3/, 69a/2/, 98b/4/7

z.+da 101a/9/

z.+ı 48b/10/

z.+ıla 42a/4/
zāc-ı meshūk: (Ar.+Ar.) Dövülüp toz haline getirilmiş göztaşı tozu. 80b/10/

z.+ı 65b/2/, 67a/3/, 69a/11/, 78a/11/

zacir: (Ar.) Kalp sıkıntısı. 38b/10/

zacre: (Ar.) Kalp sıkıntısı, can sıkıntısı.

z.+sinden 73a/6/

za'f: (Ar.) Zayıflık, kuvvetsizlik, güçsüzlük.

z.+dan 101b/10/

zafir: (Ar. **zuf.**) İnsanda ve birçok omurgalı hayvanda parmak uçlarının dış bölümünü örten boynuzsu tabaka. 90a/2/

z.+le 93a/5/, 93a/9/

zafra: (Ar.) Göz tabakalarından birisinin tırnak gibi kalınlaşıp sertleşmesiyle ortaya çıkan hastalık. 56a/7/, 56b/4/

z.+i 55b/5/, 56a/2/

z.+nuş 55b/8/

z.+ya 56b/8/

zāhir: (Ar.) Açık, görünür durumda. 30b/5/, 33b/6/, 40a/10/, 40b/4/, 41a/6/, 44b/6/, 47a/3/, 52a/1/, 64a/10/, 68a/2/, 78a/2/, 87a/8/, 87b/4/, 97a/4/, 107a/3/, 111a/2/, 112a/3/, 112a/3/

z.+i 11a/6/

z.+ile 33b/7/

z.+inde 49a/6/, 84b/7/

zāhiret: (Ar.) Beslenme, yiyecek. 23b/1/

zahmet: (Ar.) Ağrı, acı, zorluk. 2a/10/

z.+i 2a/10/

zahmetlü: (Ar.+Tr.) Sıkıntılı, eziyetli, zorlu. 16a/8/

zāyide: (Far.) 1. Yumru, 2. Bir organın parçasından her bir lobu.

z.+nüñ 51a/6/

za'if: (Ar.) Zayıf, kuvvetsiz, güçsüz. 10a/4/, 25a/1/, 33a/5/, 40b/7/, 44a/6/, 57b/9/, 75b/9/

z.+e 89b/11/

zalyāla: (Ar. **dāhiliye.**) İç hastalıkları. 54a/2/

zamad: (Ar.) Lapa şeklinde yakı, sargı.

z.+ı 6a/2/

zamān: (Ar.) Zaman, vakit. 18b/7/, 23b/10/, 24a/6/, 26a/2/, 61b/11/, 76a/9/, 76a/11/, 79b/2/, 109a/7/

z.+a 27a/2/

z.+da 3b/11/, 4a/2/, 33a/4/

z.+dan 4a/5/, 35a/4/

z.+ı 4a/1/

z.+ımızda 1b/5/	z.+ye 68a/1/
z.+ında 86a/8/	zaruret: (Ar.) Çaresizlik, sıkıntı, yoksulluk. 75a/10/, 83a/1/, 100b/2/
z.+umuzda 1b/11/, 1b/12/	zaruriyet: (Ar.) Mecburiyet, zorda kalma.
z.+umuzdan 4a/2/	
z.+uñ 4a/1/	z.+den 4a/3/
zamān-ı tavīl: (Ar.+Ar.) Çok uzun zaman dilimi. 23a/3/	zāt: (Ar.) 1. Kişi. 2. Kendi, öz.
z.+de 5b/10/	z.+ı 7b/9/, 18a/11/, 21b/11/, 42a/6/
z.+den 107a/1/	z.+ından 50b/6/, 69b/7/, 78b/6/, 86b/10/, 88b/1/, 108b/8/
zamād: (Far.) Merhem. 59b/8/	zāviye: (Ar.) Köşe, bucak, girinti, sapma. 54a/10/
z.+i 9a/5/, 29b/4/, 36a/4/, 60a/3/	zāviyet: <i>krş.</i> zāviye.
zamd: <i>krş.</i> zamad. 27b/7/	z.+i 54a/9/
zann: (Ar.) Zan, tahmin. 101b/7/	zāyid: <i>krş.</i> zāyide. 52a/6/
zarar: (Ar.) Bir şeyin, bir olayın yol açtığı çıkar kaybı veya olumsuz, kötü sonuç, dokunca, ziyan, mazarrat. 3b/8/, 94b/4/, 94b/6/	zāyide: (Far.) Kabartı, kabarcık.
z.+a 38b/6/	z.+i 111a/8/
z.+dur 89a/10/	zāyil: (Ar.) Sona erdirme, bitirme. 32a/10/, 46b/5/
z.+ı 4a/2/	zayyık: (Ar.) Darlık, yetmezlik, sıkıntı. 98a/6/
zariyye: (Ar. şafiyye.) Saf, katıksız. 81a/11/	zebel: (Ar.) Tezek, hayvan tersi, çöp, gübre, fişkı. 97a/9/, 97a/9/
zarrat: (Ar.) Zararlar.	z.+de 107a/6/
z.+ından 37a/4/	zeber: (Far.) Üst. 95b/5/
zars-ı şahīḥe: (Ar.+Ar.) Sağlıklı azı dişleri.	

zēbn: (Ar.) Boğazlama, kesme.

z.+ün 33b/9/

zed: (Far.) Vurma, dövme, çarpma.
71b/6/

zeheb: (Ar.) Altın. 67b/8/, 67b/8/

z.+den 4b/4/

zeker: (Ar.) 1. Erkek. 2. Erkeklik organı.
95b/9/

z.+ini 97a/4/

zēlf-i šelāši: (Ar.+Ar. **zāt-ı šelāši.**) Üç
şey. 18b/3/

zelle: (Ar.) 1. Sürçme, sürçüp kayma.
2. Yanılma. 3. Yumuşaklık, kolaylık.

z.+inden 65a/2/

zelt: (Ar. **zāt.**) 1. Baş. 2. Kendi. 3. Çeşit,
tür.

z.+dür 81b/8/

zelt-i maḥtaf: (Ar.+Ar. **zāt-ı muḥtaf.**)
Başlı ok şeklinde olan cerrahi bir alet.

z.+indür 81b/7/

zemen-i vāhid: (Ar.+Ar.) 1. Tek bir
vakit. 2. Tek bir uzvu felçli olan kişi.

z.+den 93b/3/

zemīne: (Ar.) 1. Yer, arz. 2. Kumaş ve
benzeri malzemenin bütünü kaplayan
sath.

z.+ye 28a/10/

zenn: (Ar.) Yaşlılık veya sakatlık
sebebiyle yürüyemeyen, ayağa
kalkamayacak duruma gelme. 40a/6/

zēneb: (Ar.) Kuyruk, dūnbale. 111b/6/

zened: (Ar.) Çakmak demiri. 29b/9/

z.+e 29b/9/

zerāvendi: (Far.) İlaçlarda kullanılan bir
cins bitki, loğusa otu. 21a/1/

z.+yi 21a/2/

zerāvend-i tavīl: (Far.+Ar.) Karga düleği
kökü, zerāvendin uzun cinsi. 36b/10/

zeriyye: (Ar.) Çabuk ve kolay olan.

z.+dür 81b/1/

zerre: (Ar.) Çok küçük parçacık. 45a/4/

zērūrāt: (Far.) Kuru ve öğütülmüş ilaç,
göz otu.

z.+dan 83b/10/

zerverāt: (Far.) Altın yaldızlı olan
nesnelere.

z.+ı 76a/9/

zewāyā: Ar. Köşeler, bucaklar, dirsekler.
75b/4/, 98a/10/

z.+sına 52b/9/

zewāyid: (Ar.) 1. Fazlalıklar, fazla
şeyler. 2. Faydasız şeyler. 37b/10/

zewī'l-meḥārim: (Ar.+Ar.) Akralık,
hısımlık bağı olanlar.

z.+de 100a/9/
zeydeyn: (Ar. **zendeyn.**) İki bilek, bilekler.

z.+üñ 31a/11/
zeyh: (Ar. **zeyb.**) Eritmek, madeni eritmek. 14b/7/

zeyt: (Ar.) Koter tedavisinde kullanılan şekilce zeytin çekirdeğine benzeyen cerrahi bir alet. 35b/3/, 39b/11/

z.+de 21a/4/, 85b/9/, 108b/5/, 112a/9/

z.+den 43b/11/, 44a/1/

z.+ile 44b/4/, 76b/1/, 95b/5/, 99a/4/, 103b/1/, 103b/2/

zeyt-i 'akîk: (Ar.+Ar.) Kırmızı zeytin yağı.

z.+de 29b/7/

zeyt-i bārid: (Ar.+Ar.) Soğuk zeytin yağı.

z.+ile 76b/2/

zeyt-i hārr: (Ar.+Ar.) Sıcak zeytin yağı.

z.+ıla 76a/10/

zeytūniyye: (Ar.) Bir defalık kafa koterizasyonu için kullanılan cerrahi alet. 22b/5/

z.+yi 11b/1/

zeytūniyye-i kebār: (Ar.+Ar.) Bir defalık kafa koterizasyonu için kullanılan şekilce büyük olan cerrahi alet.

z.+ı 37a/7/

zidd: (Ar.) Bir şeyin aksi, karşıt, karşılığı.

z.+ıdur 3a/6/, 3a/8/

z.+ıla 63b/1/, 97a/8/

z.+ından 8b/2/

zırs: (Ar.) Azı dişi. 65b/11/, 68a/8/, 68a/11/

z.+i 65b/9/, 68a/11/

zırseyn: (Ar.) İki azı dişi. 68a/8/

zibîb: (Ar.) 1. Bir kimsenin benzi bozulmak. 2. Dudağı susuzluktan kuruma. 3. Beniz solukluğu. 42b/7/

zib-i nemmil: (Ar.+Ar. **debib-i neml.**) Kimi ruh hastalıklarında kişinin gerçek olmadığı halde derisi üstünde karınca ve benzeri böcekler geziyormuş duygusuna kapılması. 42b/7/

zifre: (Ar.) Kir, pas. 55b/10/

z.+nüñ 55b/10/

zıkr: (Ar.) Anma, konuşma. 5b/1/, 7a/10/, 9a/2/, 9a/3/, 21a/1/, 21b/3/, 25a/11/, 26a/2/, 27a/7/, 29b/6/, 31a/10/, 32b/9/, 34b/11/, 38a/9/, 38a/9/, 46a/3/, 47a/8/, 60b/10/, 62a/7/, 69b/4/, 71a/6/

71b/1/, 79a/2/, 83b/9/, 84a/11/, 85b/3/,
93a/1/, 93a/2/, 103a/8/, 106a/2/, 106a/2/,
106a/7/, 108b/11/, 109a/4/, 110a/9/

z.+de 92b/2/

z.+i 24b/6/, 24b/10/, 74a/10/

zimām: (Ar.) Yular.

z.+ı 103b/9/

zirā: (Ar.) Çünkü, şundan dolayı ki.
2b/2/, 93b/4/

zirāfet: (Ar.) Gümüşten yapılmış cerrahi
alet. 96a/10/

z.+ün 96b/10/

ziyāde: (Ar.) Fazla. 1b/10/, 4b/6/, 9a/9/,
11a/9/, 18b/5/, 19a/9/, 34a/5/, 45a/2/,
52a/1/, 60b/2/, 86b/9/, 87a/1/, 87b/3/,
101a/6/, 104b/11/, 109a/7/, 109b/11/,
111a/11/

z.+sin 71a/7/

zūf m: (Ar.) Bir olguyla ilgili gerçeğin ne
olduğunu kestirememekten doğan
kararsızlık, kuruntu, işkil, şüphe, acaba.
5b/9/

zufā: (Ar.) Çördük otu, zufa otu.

z.+i 72a/4/

zufra: (Ar.) Göz merceğinin
saydamlığını yitirmesine yol açan
hastalık. 55b/9/

zuhur: (Ar.) Öğle, öğle saatleri, zeval
vakti.

z.+da 34b/2/

z.+ında 36b/9/

zura: (Far.) İç ağrısı, karın ağrısı,
buruntu, göbek burusu. 25a/9/

zurübā: (Ar.) Daha şiddetli, darbeli.
52a/7/

zūkām: (Ar.) Nezle. 27a/4/

zürür: (Ar.) Bir grup ilaca verilen ad.
94a/5/, 95a/2/

zürür-ı aḥar: (Ar.+Ar.) Diğer bir ilaç
grubu.

z.+ı 78a/11/

zū-ṣaʿ b: (Ar.+Ar. **zū-ṣaʿ r.**) Arpa gibi,
arpa boyu. 101a/7/

METİNDE YER ALAN CERRAHİ ALETLERİN İSİMLERİ

-A-

‘**alīze**: (Ar.) Kalın cerrahi işlemlerde kullanılan mil. 52b/8/

‘**amyān**: (Ar. ‘**umyan**.) Kör, ucu kalın cerrahi alet. 81b/6/

alet-i zīkvāt: (Ar.+Ar.) Temiz, pak cerrahi bir alet. 73a/11/

-B-

berīd: (Ar.) Göz hastalıklarının tedavisinde kullanılan bir cerrahi alet. 62a/3/

bini: İpliği yumak yapmakta kullanılan haç şeklinde bir araç. 72b/4/

-C-

ceft: (Ar. **cift**.) Kısaç biçiminde iğne kullanılarak uygulanan cerrahi bir dikiş yöntemi. 68a/4/

cift: (Far.) Göz tedavisinde kullanılan cerrahi bir alet. 46a/7/

cift-i laṭīf: (Far.+Ar.) Mülayim ve yumuşak olup göz tedavisinde kullanılan cerrahi bir alet. 45a/8/

-D-

derverīk: (Ar. **zerūr**.) İçine üfleme, hava verme, nefes kesilmesi hadiselerinde akciğere hava verme, herhangi bir vücut boşluğu veya kanal içine hava veya gaz

vermek için kullanılan cerrahi alet. 64b/11/

devsene: (Ar. **zū-sitte**.) Altı başlı yapısı olan cerrahi bir alet. 103b/6/

düzūr: (Ar. **zurūr**.) İki başlı çivi şeklindeki cerrahi bir alet. 63b/5/

-E-

ecnās-ı meḥālib-i kibār: (Ar.+Ar.+Ar.) Ameliyatlarda kullanılan büyükçe bir cerrahi alet. 81b/9/

enbūbe: (Far.) Dışdeki iltihabı gidermeye yarayan cerrahi bir alet. 16b/8/

enbūbe-i mecūfe: (Far.+Ar.) Boş kap, içi boş cerrahi alet. 73b/2/

enbūbe-i nuḥās: (Far.+Ar.) Gövdesi bakırdan yapılmış olup dışdeki iltihabı gidermeye yarayan alet. 16b/2/

enbūbe-i raṣās: (Far.+Ar.) Gövdesi kurşun, kalay gibi maddelerden yapılmış olup dışdeki iltihabı gidermeye yarayan alet. 92b/2/

-F-

felke: (Ar.) Dolunay şeklinde olup yaraları kesmeye yarayan bir cerrahi alet. 93a/8/

-H-

ḥadīd-i hindī: (Ar.+Ar.) Hint demiri. 67a/9/

ḥadīd-i meş'ibe: (Ar.+Ar.) Demir boru. 99b/5/

ḥadīd-i müşelleşe: (Ar.+Ar.) Üç başı şekli olan bir çeşit dağlama demiri. 59a/8

ḥancere: (Ar.) Hançer, ucu eğri ve sivri, kamaya benzer, silah olarak kullanılan bir tür bıçak. 79b/9/

ḥars: (Ar.) Mesane yollarının tedavisinde kullanılan bir çeşit cerrahi alet. 101a/7/

ḥasene-i re's: (Ar.+Ar.) 1. Büyük başlı, topuz başlı cerrahi alet. 2. Çürümüş etleri soymaya yarayan cerrahi alet. 58b/8/

ḥāviye: Madenlerle yapılan kaynak işlerinde lehim eritmek için ateşle veya elektrikle kızdırılarak kullanılan, çoğunlukla çekiç biçiminde ucu bakır alet. 102b/6/

ḥayta: (Ar. ḥayāt.) Dikiş, dikiş ipi. 63b/8/

ḥayt-ı şūf: (Ar.+Ar.) Yün dokumadan yapılmış haldeki iplik, lif, bağ. 54b/2/

ḥayt-ı şūf-ı rakīk: (Ar.+Ar.+Ar.) İnce yünden yapılmış haldeki iplik, lif, bağ. 52b/10/

ḥayt-ı zehab: (Ar.+Ar.) Altından yapılmış iplik, lif, bağ. 67b/5/

ḥaytūt: (Ar.) İplikler, lifler, bağlar. 60a/11/

ḥiyāṭān: (Ar.) 1. İnce iplikler, ibrişimler. 2. Dikiş iğneleri. 110a/6/

ḥiyāte: (Ar.) Ameliyatta dikiş yapmaya yarayan nesnelere. 110a/6/

hilāliyā: (Ar.) İnce ve ucu sivri cerrahi alet. 84a/6/

-İ-

ibre: (Ar.) 1. Dikiş iğnesi veya toplu iğne. 2. Çuvaldız, tığ, şiş. 55b/7/

ibre-i kebire: (Ar.+Ar.) Kesici ve sivri uçlu olan iğne, şiş. 108a/2/

ibreteyn: (Ar.) İki başlıklı iğne, şiş. 88a/8/

igne: Dikiş dikmeye yarayan, ince, ucu sivri, bir ucunda iplik geçecek deliği bulunan çelik araç. 51a/1/

-K-

kabāfir: (Ar. kaşāfir.) Mesanede tutulu kalan idrar tedavisinde kullanılan bir cerrahi alet; kadeh biçimli bir eklentiyle son bulan yaklaşık bir buçuk karış

uzunluğunda oldukça ince,pürüzsüz gümüş bir boruyla ameliyat sonrasında mesaneye sokularak idrarın torbaya toplanmasını sağlayan boru. 96b/11/

kelābīb: (Ar.) Demirler, çengeller, kancalar. 66b/9/

kelbeteyn-i kibār: (Ar.+Ar) Cerrahi işlemlerde kullanılan şekilce büyük kerpeten. 66b/2/

keş': (Ar.) Burun ameliyatında kullanılan cerrahi bir alet. 63b/9/

-M-

maḥcema: (Ar.) Hacamat şişesi. 60a/4/

maḳābız-ı ğalīze: (Ar.+Ar. **mebāzī'**-ı **ğalīze.**) Kalın, kaba neşterler. 67a/8/

maḳaş: (Ar.) Bir eksen çevresinde dönebilecek biçimde çapraz eklemlenmiş, birbirine bakan yüzleri keskin iki çelik lamadan oluşmuş, arasına yerleştirilen herhangi bir şeyi kesmeye yarayan araç. 93a/4/

maḳdeḥ: (Ar.) Kadeh şeklindeki cerrahi bir alet. 61a/10/

maḳdeḥ-i mecūf: (Ar.+Ar.) Orta kısmı boş olan kadeh şeklindeki cerrahi alet. 62b/8/

maḳdeneyn-i şağireteyn: (Ar.+Ar. **mūḳaddeteyn-i şağireteyn.**) Cetvel

şeklinde olup kesme işleminde kullanılan cerrahi alet. 42a/10/

maḳş-ı sebl: (Ar.+Ar.) Bıyık makasına benzeyen cerrahi bir alet. 57b/1/

manḳa: (Ar. **minḳa.**) Cerrahi işlemlerde kullanılan buhar aleti. 68b/8/

ma' ālik: (Ar.) Çengel. 110b/6/

ma' amīr: (Ar. **mesāmīr.**) Çiviler. 36a/6/

mablūle: (Ar. **mīl.**) Cerrahi işlemlerde kullanılmak için yapılan ince ve uzun metal çubuk. 43b/11/

mabved: (Ar. **mībred.**) Eğe, törpü şeklinde cerrahi bir alet. 74a/2/

mabzī': (Ar. **mībzā'.**) Kan almak, aşı yapmak veya küçük apseleri açmak için kullanılan ufak bıçak, neşter. 51b/6/

mecārid: (Ar.) Diş çekimi esnasında kullanılan cerrahi aletler. 66a/2/

medes: (Ar.) Yarayı kontrol etmeye yarayan cerrahi alet. 76b/9/

medmele: (Ar.) Yarayı kapatmaya yarayan cerrahi alet. 55a/10/

medvere-i maşnūla: (Ar.+Ar. **mūdevvire-i maşkūle.**) Cilalı olan cerrahi alet. 81a/10/

mehācim': (Ar.) 1. Emmeye, söğürmeye yarayan organlar veya aletler. 2. Kan

almaya veya hacamat yapmaya yarayan şişler. 82b/11/

meles: (Ar.) İpek ve pamuk iplikle dokunmuş bez. 90a/9/

memāzi‘: (Ar. **mebāzi‘.**) Neşterler. 9b/10/

merba‘: (Ar. **murabba‘.**) Dörtgen, dört başlı cerrahi bir alet. 93a/3/

merved-i mevcūfe: (Ar.+Ar.) Ortasında boşluk olan makara, cerrahi alet. 14a/4/

mesābir: (Ar.) Yara sarmada kullanılan fitiller, sondalar. 81b/1/

meşkiyetü ‘l-mismār: (Ar.+Ar. **musekiyetü ‘l-mismār.**) Sulayan, sıvı akıtan cerrahi alet. 94a/9/

meşābi‘: (Ar. **meşāri‘.**) Neşter, deri ve damar yaracak alet. 82a/1/

meş‘ibe: (Ar.) İki uçlu cerrahi alet, çatallı alet. 59a/7/

meşra‘a: (Ar.) Neşter, ameliyat yerini açmaya yarayan cerrahi alet. 82a/3/

mibza‘: (Ar.) Kan almakta kullanılan aleti, hacamat, neşter. 48b/9

mibza‘-ı ‘arız: (Ar.+Ar.) Enli, geniş bir şekilde olup kan almakta kullanılan alet. 86b/5/

mibza‘-ı e‘fās: (Ar.+Ar.) Yassı şeklindeki neşter. 92b/5/

mibza‘-ı ḥāde: (Ar.+Ar.) Keskin ve sivri uçlu olup kan almakta kullanılan alet. 92b/5/

mibza‘-ı la‘if-i şağir: (Ar.+Ar.) Küçük narin ve hassas yapıdaki neşter. 46a/4/

mibza‘-ı la‘ifi: (Ar.+Ar.) Kan almakta kullanılıp uygun ve münasip olan alet, neşter. 56a/10/

mibza‘-ı rakik: (Ar.+Ar.) Keskin neşter. 91a/9/

mifrāz: (Ar.) Ayırmaya yarayan cerrahi alet. 29b/6/

miqrāz: (Ar.) Makas. 50b/6/

mikvāh: (Ar.) Dağlanmış, ısıtılmış şiş, cerrahi alet; yarayı dağlamak için kullanılan demir alet, ısıtılmış demir; ütü, dağ basacak dağlağı, dağlayıcı alet. 5a/6/

mikvāh-ı ‘adesiyye: (Ar.+Ar.) Mercimek şeklinde çıkan bir tür çıiban, sivilce ve yarayı dağlayan alet. 69a/3/

mikvāh-ı dāyire: (Ar.+Ar.) Çıiban, sivilce ve yarayı dağlayan daire şeklindeki cerrahi alet. 34b/11/

mikvāh-ı ḥāmiye: (Ar.+Ar.) Kızılmış, kızgın halde olup yarayı dağlamaya sağlayan alet türü. 15b/9/

mikvāh-1 hilālī: (Ar.+Ar.) Hilal biçiminde olup yarayı dağlayan alet. 92a/10/

mikvāh-1 hilāliyye: (Ar.+Ar.) Hilal biçiminde olup yarayı dağlayan alet. 11b/5/

mikvāh-1 laṭīfe-i ḥāviye: (Ar.+Ar.+Ar.) Yarayı dağlama işleminde ateşle kızdırılarak kullanılan, çoğunlukla çekiç biçiminde yumuşak ve uygun ucu olan bakır alet. 104a/6/

mikvāh-1 maḳāza: (Ar.+Ar. **mikvāh-1 noḳṭa.**) Ucu çıkıntılı cerrahi bir alet. 31a/6/

mikvāh-1 mecūfe: (Ar.+Ar.) Ortasında boşluk olan demirden yapılmış cerrahi alet. 17a/2/

mikvāh-1 minṣār: (Ar.+Ar.) Testere, biçki şeklindeki yarayı dağlamak için kullanılan demir alet. 11b/1/

mikvāh-1 mismār: (Ar.+Ar.) Çiviye benzeyen bir tür yarayı dağlama aleti. 17b/10/

mikvāh-1 mismāriye: (Ar.+Ar.) Ensiz çivi, mīha benzeyen bir tür yarayı dağlama aleti. 17b/9/

mikvāh-1 mismāriyye-i laṭīfe: (Ar.+Ar.+Ar.) Yarayı dağlamayı uygun olan çiviye benzeyen bir tür alet. 23a/9/

mikvāh-1 müşellese: (Ar.+Ar.) Üç başlı bir tür dağlama aleti. 32b/9/

mikvāh-1 müşebbehe: (Ar.+Ar.) Yarayı dağlamak için kullanılan birbirine benzeyen demir alet. 23b/11/

mikvāh-1 şaḡire sekīne: (Ar.+Ar.+Ar.) Yarayı dağlayıp rahatlık veren küçük, ufak boyuttaki bir tür dağlama aleti. 15a/4/

mikvāh-1 şalbiyān: (Ar.+Ar.) Bilenmiş, keskinleştirilmiş demir cerrahi alet. 32b/2/

mikvāh-1 sekbine-i laṭīfe: (**mikvāh-1 sikkīne-i laṭīfe.**) İnce ve keskin bıçak şeklindeki demir cerrahi alet. 103b/11/

mikvāh-1 sekīne: (Ar.+Ar. **mikvāh-1 sikīn.**) Yarayı kolaylıkla dağlamaya yarayan bir tür cerrahi alet. 26b/6/

mikvāh-1 seṅḡ: (Ar.+Far.) Taş, çakıl şeklinde yarayı dağlamaya yarayan cerrahi alet. 41b/8/

mikvāh-1 uḡrā: (Ar.+Ar.) Diğer bir yarayı dağlamaya yarayan cerrahi bir alet. 104a/2/

mikvāh-1 uḡrā-1 maḥmīye: (Ar.+Ar.+Ar.) Kızdırılmış diğer cerrahi alet. 37b/2/

mikvāh-1 zeytūniyye: (Ar.+Ar.) Kafa koterizasyonu sırasında yarayı

dağlamak için kullanılan demirden yapılmış cerrahi alet. 10a/4/

mikvāhi³l-keniyye: (Ar.+Ar. **mikvāhi³l-keyyet.**) Dağlama aleti. 20a/7/

mīl: (Ar.) Değişik işlerde kullanılmak üzere yapılan ince ve uzun metal çubuk. 2. Göze sürme çekmeye yarayan kemik veya fil dışından yapılan ince ve uzun araç. 3. Sivri uçlu çelik kalem. 35a/6/

minkāş: (Ar.) 1. Cımbız, kışkaç. 2. Demir kalem. 57a/10/

minşār: (Ar.) Testere, biçki. 11b/3/

misbār-ı kebir: (Ar.+Ar.) Yaraya konulan büyük fitil, sargı. 81a/8/

mismār-ı rakīk: (Ar.+Ar.) İnce ve hassas yapılı çivi, mih. 24a/7/

mismār-ı teyī³: (Ar.+Ar.) Cerrahi müdahalelerde kullanılıp çiviye, demir çubuğa benzeyen alet. 18b/9/

mismāriyye-i kebir-i şığār: (Ar.+Ar.+Ar.) Küçük ve büyük çivi gibi, kazığa benzer cerrahi bir tür alet. 35a/11/

mukāvī: (Ar.) Isıtıcı, dağlayıcı, dağlama aleti. 38a/11/

mumāriyye: (Ar. **mismāriyye.**) Çiviye benzeyen cerrahi bir alet. 6b/11/

munkī: (Ar.) Isıtma aleti, buhar aleti. 5a/1

müressāt: (Ar. **midessāt.**) Kist, ur benzeri şişliklerin içindeki sıvıyı çekip almaya boşaltmaya yarayan cerrahi alet. 81a/2/

müstaḥa: (Ar.) Düzleştirici, düzleştirmeye yarayan cerrahi alet. 75b/7/

-N-

na³ me: (Ar.) Cerrahi müdahalelerde kullanılan sargı benzeri bez. 60a/2/

nāşib: (Ar.) İçine girip yapışan cerrahi işlemlerde kullanılan bir alet. 73a/6/

-P-

panbuk(ğ): (Far.) 1. Ebegümeçigiller familyasından, otsu bir bitki. 2. Bu bitkinin tohumlarının çevresinde oluşmuş ince, yumuşak tellerin adı. 3. Bu tellerin işlenmiş biçimi. 5b/2/

-R-

rakīk-i laṭif: (Ar.+Ar.) Narin, hassas yapıdaki neşter. 36a/1/

rakīk-i şağīr: (Ar.+Ar.) İnce küçük yapıdaki neşter. 47a/11/

rakīkū³l-aşl: (Ar.+Ar.) Aslı ince yapıda olan cerrahi bir alet. 86b/5/

refāde: (Ar.) Kompres, ıslak bez. 43b/11

refāfid: (Ar. **sefāfid.**) Kebap şişine benzeyen cerrahi aletler. 18b/4/

refāid: (Ar.) Yara veya şiş ve yanıkların tedavisinde kullanılan yumuşak ve çoğunlukla sıcak veya soğuk ıslak bezler. 44b/3/

rekibe: (Ar.) Bir çeşit cerrahi alet. 7a/8/

re'is-i maḫhūda: (Ar.+Ar.) Kadeh şeklinde olan cerrahi aletin başı. 33b/1/

rikāh-ı mīl: (Ar.+Ar.) Yaranın derinliğini ölçmeye yaryan cerrahi aletin ucu. 96b/1/

-S-

şafāyir: (Ar. şaḡāyir.) Küçük dikiş iğnesi, küçük cerrahi alet. 46b/11/

şafāyir-i laṭāf: (Ar.+Ar. şaḡāyir-i laṭāf.) Küçük, ince cerrahi alet. 47a/3/

şāḡire-i vusṭāniyye: (Ar.+Ar) Orta büyüklükteki cerrah alet. 82a/6/

şanānīr: (Ar.) Küçük, orta ve büyük olmak üzere olta şeklinde olan cerrahi alet takımı. 53a/7/

şanārāt: (Ar.) Olta, çengelli iğne. 64a/8/

şanāre: (Ar. şināre.) Tıg, çengelli iğne. 48a/6/

şanāyir: (Ar.) Oltalar, çengelli iğneler. 57a/9/

şanāyir-i mezdūca: (Ar.+Ar.) İki başlı çengelli iğne. 58a/4/

şarḡı: Vücudun bir bölümünü yerinde veya baskı altında tutmak amacıyla uygun biçimde sarılmış şerit. 11b/8/

sefāfid: (Ar.) Kebap şişine benzeyen cerrahi aletler. 22a/7/

sefūd: (Ar.) Kebap şişine benzer bir alet. 18b/4/

seksiḡ: (Ar.) Kesin ve sivri uçlu cerrahi bir alet. 7b/9/

selsā: (Ar.) Uçu yarım üçgen şeklindeki cerrahi alet. 56a/10/

selsen: (Ar.) Uçu yarım üçgen şeklindeki cerrahi alet. 56b/6/

şifāk-ı şanānīr: (Ar.+Ar.) Çengel iğne şeklindeki cerrahi alet. 104a/6/

sikkīn: (Ar.) Bıçak. 70a/3/

-Ş-

şakḡ-ı zanāret: (Ar.+Ar. şakḡ-ı şinārat.) Ucu olta şeklinde olup vücuttaki yarıklar üzerinde uygulanacak müdahalelerde kullanılan cerrahi alet. 102b/10/

şefvetā: (Ar. şefratān.) İki ucu jilet gibi keskin olan cerrahi alet; sünnet bıçağı. 94a/9

şifere: (Ar.) Bıçkı, bıçak, jilet. 82b/2/

-V-

varaqa-yı ās: (Ar.+Ar.) Mersin ağacı yaprağı şeklindeki cerrahi alet. 12a/6/

-Z-

zelt-i maḥtaf: (Ar.+Ar. **zāt-ı muḥaṭṭaf.**) Başı ok şeklinde olan cerrahi bir alet. 81b/7/

zeyt: (Ar.) Koter tedavisinde kullanılan şekilce zeytin çekirdeğine benzeyen cerrahi bir alet. 35b/3/

zeytūniyye: (Ar.) Bir defalık kafa koterizasyonu için kullanılan cerrahi alet. 22b/5/

zeytūniyye-i kebār: (Ar.+Ar.) Bir defalık kafa koterizasyonu için kullanılan şekilce büyük olan cerrahi alet. 37a/7/

zirāfet: (Ar.) Gümüşten yapılan cerrahi bir alet. 96a/10/

METİNDE YER ALAN BİTKİ İSİMLERİ

-A-

arı yağı: Arı yağı. 16b/7/

‘**asel:** (Ar.) Bal. 34a/8/

‘**asel-i balā:** (Ar.+Ar.) Beladır balı.
29a/8/

aşfer: (Ar.) Sarı helile. 102a/1/

-B-

bābūnc: (Far.) Papatya. 72a/5/

belūt: (Ar.) Meşe, pelit ağacı. 98a/9/

benefşe yağı: (Far.+Tr.)
Menekşegillerden güzel kokulu bitki ve
çiçekten yapılan yağ. 45a/3/

burūk: (Far.) Çiriş otu. 21a/5/

-C-

cıkıd: Pamuk çekirdeği. 95b/3/

-E-

eklil: (Ar.) Ballıbabagillerden, Akdeniz
çevresinde çok yetişen, güzel kokulu
yapraklarını dökmeyen, çiçekleri soluk
mavi renkli, çok yıllık bir bitki;
biberiye. 61a/1/

-F-

fuzūnc: (Ar. **fūdunc.**)
Ballıbabagillerden, çiçekleri birbirinden
ayrı halka durumunda, nane türünden,

kısa saplı, az veya çok tüylü, güzel
kokulu bir bitki. 72a/4/

-G-

gül yağı: (Far.+Tr.) Gül yağı. 61b/11/

-H-

ḥabāziyye-i bereyīre: (Ar.+Ar.) Yabani
ebegümeci otu. 36a/4/

ḥardal: (Ar.) Hardal otu, iştah açmakta
kullanılan macumsu madde. 9a/5/

ḥızḥm: (Ar. **ḥatmi.**) Hatmi çiçeği. 53b/11/

-İ-

incir suyu: İncir suyu. 12b/9/

-K-

ḳalfūniyā: (Ar.) Çam sakızı. 44b/7/

ḳaysūm: (Ar.) Ayvadana bitkisi, civan
perçemi, pelin, kara pelin. 72a/5/

keşerlet: (Ar. **kerāş.**) Zambakgiller
(Liliaceae) familyasından, gövdesi ve
yaprakları sebze olarak kullanılan,
soğanlı bir kültür bitkisi, pırasa. 18b/6/

kūndes: (Far.) Achillea Ptarmica
civanperçemi otu; kulağa giren suyun
çıkarılmasında fayda sağlayan bir bitki.
46a/9/

-M-

maḥmūd: (Ar.) Süt rengi veya soluk sarı renkli çiçekleri olan, çok yıllık, kalın köklü ve otsu bir bitki. 39a/4/

mālḥūlyā: (Ar.) Karasevda, kuruntu. 76b/10/

mercimek: (Far) Mercimek; bu bitkinin, besin değeri yüksek, ufak, kırmızı, sarı veya yeşil, yuvarlak ve yassıca tohumu, yasmık. 29a/3/

-P-

panbuḡ(ḡ): (Far.) Ebegümeçigiller familyasından, otsu bir bitki. 5b/2/

-S-

şanavber: (Ar.) Köknar ağacı ve yemişi; çam ağacı, sarı çam, çam fıstığı kozalağı. 61a/4/

şa‘ter: (Ar.) 1. Güvey otu. 2. Kekik otu. 72a/5/

sisām: (Ar.) Susam. 10b/5/

sisām yağı: (Ar.+Tr.) Susam yağı. 7a/7/

şoğan: Zambakgillerden, yemeklere tat vermek için yumrusu ve yeşil yaprakları kullanılan güzel kokulu bitki. 54a/1/

sıḡlā: (Rum.) Günlük ağacı. 93a/6/

-T-

turb: Turpgillerden, değişik türleri bulunan, yaprakları parçalı ve tüylü, beyaz, pembe, sarı, mor çiçekler açan, yenilen kökü için tarlalarda, bahçelerde yetiştirilen otsu bir bitki. 31b/9/

-V-

verd: (Ar.) Gül. 48b/5/

verd-i celfāre: (Ar.+Ar.) Bir gül çeşidi. 57a/7/

-Ş-

şırec: (Ar.) Şırılğan yağı, üzüm suyu, şıra. 45a/4/

-Y-

yasemîn: (Far.) Zeytingillerden, beyaz, kırmızı veya sarı renkli güzel kokulu çiçekleri olan, 1-2 metre boyunda, süs bitkisi olarak yetiştirilen tırmanıcı bir ağaççık. 16a/6/

-Z-

zerāvendi: (Far.) İlaçlarda kullanılan bir cins bitki, loğusa otu. 21a/1/

zerūrāt: (Far.) Kuru ve öğütülmüş ilaç, göz otu. 83b/10/

zufā: (Ar.) Çördük otu, zufa otu. 72a/4/

METİNDE YER ALAN HASTALIK İSİMLERİ

-A-

adreh: (Ar.) Fıtık. 101b/4/

‘**adma**’: (Ar. ‘**udd ma**’ a.) İltihaplanmaya bağlı kabarcık, şişlik. 101a/11/

‘**akīl**’: (Ar.) Üstünde belirttiği organı yavaş yavaş yiyip bitiren, yenirce denilen yara, kemirici ülser, kanser. 31b/7/

‘**anbe**’: (Ar. ‘**anbiye**.) Şişlik, göz tabakalarından biri üzerinde meydana gelen şiş, sklera veya kornea fıtığı. 60a/11/

‘**araḫ-ı nisā**’: (Ar.+Ar. ‘**ırḫ-ı nisā**.) Kadınlarda damarlarda oluşan rahatsızlıklar, damar sıkışması, varis. 29a/9/

-B-

baraş: (Ar.) Vücutta yer yer lekeler şeklinde görülen hastalık, abraşlık, alaca hastalığı. 34b/4/

belye: (Ar.) Çürüme, organik bir maddenin bakteriler veya çeşitli çevresel etkenler nedeniyle pis kokulu ürünlere dönüşmek üzere normal yapısını kaybetmesi, kokuşma, pütrefaksiyon. 66b/10/

beş: (Ar.) Çıban, sivilce. 97b/1/

beşr: (Ar.) Sivilce, vücutta çıkan bir tür çıban. 92a/2/

buḫ’: (Ar.) Gözde meydana gelen beyaz leke. 28b/4/

-C-

cüzām: (Ar.) Cüzzam hastalığı. 33a/8/

-D-

dāliye-i verem: (Ar.+Ar.) Tümörlü kas, kaslarda oluşan tümör. 105b/10/

dübeyle: (Ar.) İrinli küçük bir tümör. 35a/7/

-E-

ebulüs: (Lat.) 1. Dişetlerinden gelişen herhangi bir iyi huylu tümör; diş eti tümörü. 2. Dişetinde iltihaba ya da travmaya bağlı olarak gelişen yerel şişlik. 65a/11/

eḫad-i evrām: (Ar.+Ar.) Tümörlerden biri. 79b/4/

ekile: (Ar.) Ciltte etin oyulması biçiminde görülen bir hastalık. 35a/9/

envā’-ı evrām: (Ar.+Ar.) Tümör çeşitleri çeşitleri. 105a/5/

envā’-ı ḫanāzīr: (Ar.+Ar.) Sıraca adı verilen bir tür çıbanın çeşitleri. 77b/10/

evrām: (Ar.) Vücutta oluşan şişler, urlar, veremler. 65a/6/

evrām-1 batt: (Ar.+Ar.) Delerek irini akıtılan verem türleri. 82b/4/

evrām-1 emles: (Ar.+Ar.) Yumuşak huylu olan veremler. 75b/7/

evrām-1 habiše: (Ar.+Ar.) Kötü huylu olan veremler. 63a/9/

evrām-1 qarībe: (Ar.+Ar.) Çok yakında hasıl olan yumrular ve şişler. 74b/4/

evrām-1 re'is: (Ar.+Ar.) Başta hasıl olan yumrular ve şişler. 77b/3/

evrām-1 şığār: (Ar.+Ar.) Vücutta hasıl olan küçük yumrular ve şişler. 76b/3/

-F-

fesād-1 fakūr: (Ar.+Ar.) Omurganın zarar görmezi, bozulması. 92a/7/

fesādi'l-leşse: (Ar.+Ar.) Diş etinin bozulması, zarar görmesi. 65b/7/

fetkū: (Ar.) Kasık yarığı, kasık zarının yarılması ile barsakların torba içine dolmasından ibaret sakatlık, fitik hastalığı. 31b/10/

fitik: (Ar.) İç organlardan bir parçanın, genellikle bağırsak bölümünün karın çeperlerini geçip deri altında ur gibi bir şişkinlik yapması, yarımılık. 32b/7/

futūk: (Ar.) Fıtıklar. 87a/6/

-H-

hamre: (Ar.) 1. Bir göz hastalığı. 2. Kaşıntılı bir cilt hastalığı. 4b/6/

hanak: (Ar.) Boğmaca ve anjin gibi boğaz bölgesinde oluşan hastalık. 39b/8/

hanāzīr: (Ar.) Çoğunlukla boyunda çıkan şiş, ur, sıraca da denilen bir tür çıban. 16b/11/

har: (Ar.) İnsan, hayvan ya da bitkilerde görülen salgın hastalık. 88a/9/

harāret: (Ar.) Hararet, susama, susuzluk. 25a/8/

hārīf: (Ar.) Çiçek hastalığı. 36b/2/

humām: (Ar.) 1. Sıtma, nöbet, tifüs. 2. Hastalıktan dolayı vücutta oluşan şiddetli veya hararetli ateş. 3. Nöbet nöbet gelen ateş veya hastalık. 34b/7/

humre: (Ar.) Yılcık, alazlama denilen bir tür hastalık. 74b/11/

-İ-

ih̄tikān: (Ar.) Bir uzva kan birikmesi sebebi ile oranın şişip kabarması. 87a/7/

ih̄tināk: (Ar.) Boğazın sıkılıp tıkanmasından dolayı nefes alamama, boğulma. 79b/2/

imtilā: (Ar.) Kan durma, kan toplanma. 22b/6/

inbe: (Ar.) Göz kenarında çıkan sivilce, arpacık. 60a/9/

irin: Organizmanın herhangi bir yerinde iltihaplanma sonunda ölmüş hücre artıklarından ve bozulmuş akyuvarlardan oluşan, mikroplu veya mikropsuz, genellikle sarımtırak renkte koyuca sıvı, cerahat. 15a/10/

istifrāg: (Ar.) Kusma, gasyan etme, çıkarma. 6a/11/

istikṣā: (Ar.) Vücudun su toplaması. 22a/10/

istirhā-ı cefn: (Ar.) 1. Gözkapağının uyuşması, sarkması. 2. Gözkapağı düşüklüğü (pitozis). 52a/7/

istişāl: (Ar.) Bedenden kesilmesi veya koparılması istenen bir parçayı, uru kökünden koparmak. 88b/8/

-K-

ḳafāra: (Ar. **ḳifāra.**) Dokularda genellikle yüzde, ellerde, ayaklarda ve bazı iç organlarda aşırı miktarda sıvı birikmesi, ödem. 30b/8/

ḳafārāt-ı ‘unuk: (Ar.+Ar. **ḳifārāt-ı ‘unuk.**) Boyunda oluşan ödemler. 33b/8/

ḳayh: (Ar.) İrin. 108b/4/

ḳuṭruba: (Ar.) Genital bölge ve mukozada enfeksiyon yapabilen, siğil şeklinde kitle oluşumuna neden olan ve

kanserle ilişkisi kesin olarak saptanmış olan virüs. 86b/2/

-L-

laḳve: (Ar.) Ağız çarpılması, yüz felci. 8a/8/

leḳat: (Ar.) Behçet hastalığı, tekrarlayan ağızda ve cinsel bölgede yaralar, deri, göz, eklem, damar ve sinir tutulumuyla seyreden iltihaplı bir romatizma hastalıkları. 15b/6/

-N-

neḥām: (Ar.) Ses kısıklığı. 48b/2/

netuvālire: (Ar.) Göbek fitiği. 87b/6/

nezle: (Ar.) 1. Burnun akmasını mucib olan hastalık. 2. Vücudun herhangi bir organından cerahat veya başka bir maddenin akması. 19a/2/

-U-

‘ufūnet: (Ar.) İltihap. 41b/5/

-V-

vec‘-i ‘urūḳ: (Ar.+Ar.) Damar ağrısı. 44a/8/

vec‘-i vereḳ: (Ar.+Ar.) Kalça kemiği ağrısı. 29a/10/

verdīnc: (Ar. **virdīnc.**) Gözkapağı düşüklüğü. 57b/2/

verem: (Ar.) 1. Şiş, yumru, 2. Şişme. 3. Akciğerde ve bazen de vücudun değişik organlarında ortaya çıkan ateşli ve bulaşıcı hastalık. 15a/9/

verem-i cāsī: (Ar.+Ar.) Bir çeşit verem türü. 86a/3/

verem-i ernebe: (Ar.+Ar.) Burun ucundaki şişlik. 75b/5/

verem-i hār: (Ar.+Ar.) Ateşli verem. 40b/9/

verem-i kebid: (Ar.+Ar.) Karaciğer iltihabı. 89b/7/

verem-i meşdūd: (Ar.+Ar.) Kuvvetlice vücuda yerleşmiş olan verem çeşidi. 88a/3/

verem-i ‘azīm: (Ar.+Ar.) Büyük ve etkili olan verem çeşidi. 76a/2/

-Y-

yel: 1. Kalın bağırsaktaki gaz. 2. Ağrı, sızı, romatizma. 24b/8/

-Z-

zafra: (Ar.) Göz tabakalarından birisinin turnak gibi kalınlaşıp sertleşmesiyle ortaya çıkan hastalık. 56a/7/

zib-i nemmil: (Ar.+Ar. **debib-i neml.**) Kimi ruh hastalıklarında kişinin gerçek olmadığı halde derisi üstünde karınca ve benzeri böcekler geziyormuş duygusuna kapılması. 42b/7/

zūfra: (Ar.) Göz merceğinin saydamlığını yitirmesine yol açan hastalık. 55b/9/

zūkām: (Ar.) Nezle. 27a/4/

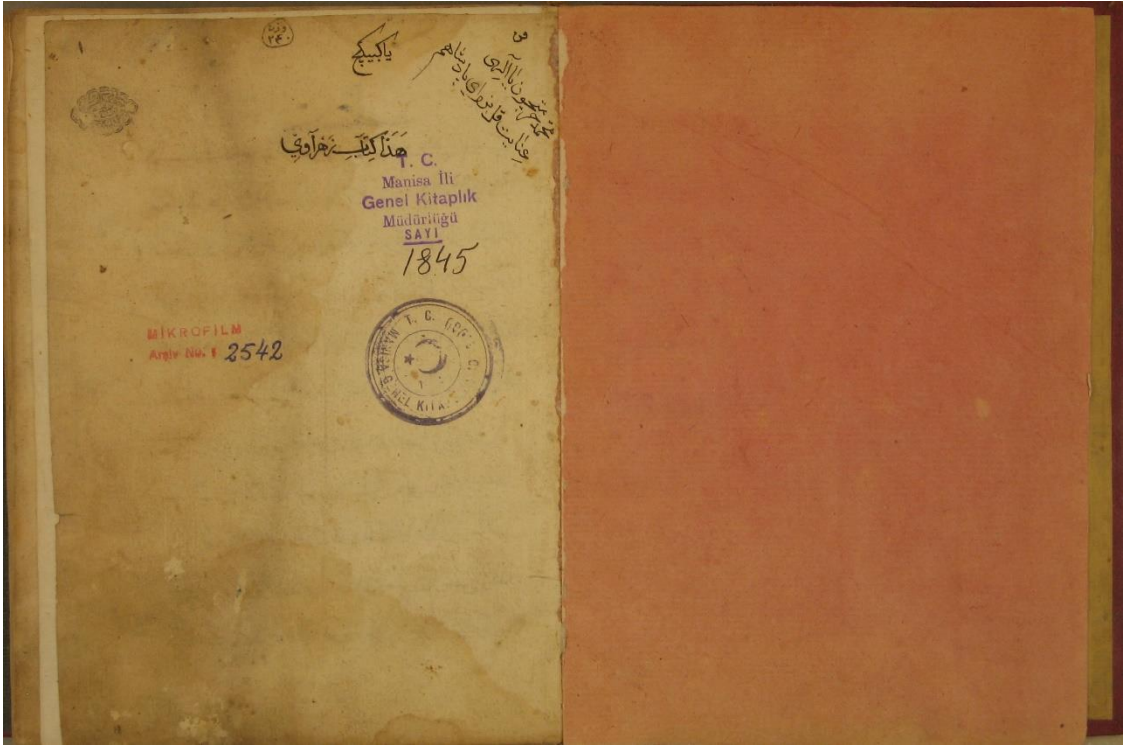
KAYNAKÇA

- ARGUNŞAH, Mustafa (1999), Tuhfe-i Murâdî. Ankara: TDK Yayınları.
- BAYAT, Ali Haydar (2003), Tıp Tarihi, İzmir: Sade Matbaa.
- BAYAT, Ali Haydar (2010), Tıp Tarihi, Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği Yayınları, İstanbul.
- BAYAT, Ali Haydar (2005), Abduülvhâb bin Yusuf ibn-i Ahmed el-Mârdâni Kittâbü’i-Müntehab fi’t-Tıb, İstanbul: Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği Yayınları.
- BAYAT, Ali Haydar (2007), Kemâliyye. İstanbul: Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği Yayınları.
- BAYTOP, Turhan (2007), Türkçe Bitki Adları Sözlüğü, Ankara: TDK yayınları.
- CANPOLAT, Mustafa (1973), “XIV. Yüzyılda Yazılmış Değerli Bir Tıp Eseri Edviye-i Müfrede”, Türkoloji Dergisi, C.5, S.1.
- CANPOLAT, Mustafa - Zafer ÖNLER (200), Edviye-i Müfrede, Metin-Sözlük, Ankara: TDK.
- DEVELLİOĞLU, Ferit (2003), Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat, Ankara: Aydın Kitabevi
- DOĞAN, Ahmet Turan (2015) “Kitâb-ı Tıbb-ı Hikmet’te Geçen Yabancı Tıp Terimlerine Türkçe Karşılıklar”, Ankara: *Turkish Studies*, 10/8, 903-918.
- DOĞAN, Şaban (2010), “Eski Oğuz Türkçesinde Tıp Dilinin Oluşumu ve Özellikleri”, Ankara: *Turkish Studies*, 5/1, 313-373.
- ELBİR, Zekiye Gül (2000), Gâyetü’l Beyân fi Tedbiri Bedeni’l- İnsan, Salih bin Nasrullah (Giriş - İnceleme - Metin - Dizin), Elazığ: (Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, basılmamış doktora tezi)
- ERGİN, Muharrem (1980), Türk Dil Bilgisi, İstanbul: Boğaziçi Yay.
- ERTEN, Asalet (2003), Tıp Terminolojisi ve Tıp Metinleri Çevirisi, Ankara: Seçkin Yayınları.
- GÜLSEVİN, Gürer (1997), Eski Anadolu Türkçesinde Ekler, Ankara: TDK Yay.
- GÜVEN, Meriç (2009), Eski Anadolu Türkçesiyle Yazılmış Tıp Yazmalarındaki Türkçe Organ Adları Üzerine Bir İnceleme, *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 26. Sayı, s. 109-141, Niğde: Güz-2009.

- KÜÇÜKER, Paki (1994), *Yâdigâr-ı İbni Şerif (İnceleme - Metin - Dizin)*, Elazığ: (Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, basılmamış doktora tezi)
- KORKMAZ, Zeynep (2007), *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*, Ankara: TDK Yay.
- MÜTERCİM, Asım (2000), *Burhân-ı Katı*, Ankara: TDK Yayınları.
- ÖNLER, Zafer (1990), *Celâlüddin Hızır (Hacı Paşa) Müntehâb-ı Şifâ, Giriş, Metin*, Ankara: TDK Yayınları.
- ÖNLER, Zafer (1989), “Eski Anadolu Türkçesi Döneminde Yazılmış İki Tıp Kitabında Yer Alan Sağlık Bilgisi Terimleri”. Ankara: TDAY-Belleten.
- ÖNLER, Zafer (1999), *Müntehâb-ı Şifâ II (Sözlük)*, İstanbul: Hacı Paşa Simurg Yayınları.
- PAÇACIOĞLU, Burhan (2010), *Nidai Manzum Tıp Kitabı*, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.
- PAÇACIOĞLU, Burhan (2014), *İlaç ve Bitki Adları Sözlüğü*, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.
- SAMİ, Şemseddin (1992), *Kāmūs-ı Türki*, İstanbul: Çağrı Yay.
- STEİNGASS, F.(1977), *Persian-English Dictionary*, İnan University Press, Routledge-Kegan Paul London, Boston, Melbourne and Henley.
- ŞAHİN, Hatice (2003), *Eski Anadolu Türkçesi*, Ankara: Akçağ Yay.
- ŞÜKUN, Ziyâ (1996), *Genrîne-i Güftâr Ferheng-i Ziyâ Farsça Türkçe Lugat C.I-II-II*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Tarama Sözlüğü I-VIII (1963-1977), Ankara: TDK Yayınları.
- TİETZE, Andreas (2002), *Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı, C.I.*, İstanbul: Simurg Yayınları.
- Türkçe Sözlük, TDK Yay., Ankara, 2005.
- UZEL, İlter (1992), *Şerefeddin Sabuncuoğlu Cerrâhiyetü'l Hâniyye*, Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Yazım Kılavuzu, TDK, Ankara, 2005.
- Yeni Tarama Sözlüğü, TDK Yay., Ankara, 1983.

TIPKI BASIM

دچی بریزل ویره جالیز آیدر بر محسنیه بماندک دیر
زیرا که اعراض بر محکم انبوسا له اوج باب آره سچی
الباب اول کین آردر دچی کین دودار دچی
خادینبدر مرتدر قیدن قدمه دک صور آت حدید
دچی کین دچی جیبی نسیم عملن آکا محتاجدر **الباب ۳۸**
الثانی شنه در دچی بطده در چماندر دچی قات
الدمقا در دچی جرحندا در دچی دقل و دمر نل چنیدا
بزرگ کلچي مودر و صور آت در **الباب الثالث**
جیره در دچی کوره در دچی جیدر در علاج ویره در
دچی بدم بونه بکر وارسه مرتدر باندن تا ایاغه دک
الباب الکر کیدر در بکاور بزرگ
تکلی

تکلی و تا بدچی و مصرفی دچی بر آکا که اینلر حقیق اولد
آنده بیجماعت حکمان دچی آردن ایلدیر من فسه ایلدیر
کاکجه کلانلیدن آردن لیدن قاجری که صالحدر هر مزاجه
ماده اولدو دچی ماده اولد غیر مزاجیم باره باسره ماده اولد
حار باسره ماده اولد مزاج حار ماده اولد در برقم آردن لیدن
کین نافندر آن برقم ایندیلم آتوک ضدیدر دو بلیچون آتوک
تار حار رزک طبیعت دچی بوسی اولد سنلدر آردون دچی
خسینلندر شولر کین ایدر ایدر بزرگ ضدیدر دیرک
نه سنلدر اول کین بالار سنلدر آن مرضا حار باسره نسیم
آدمک بدیندن حادین اولد بچون آردون کم و قیلم آدمک اولد
دچی باسره نازک مزاجه اولد بدم آتوک بن آردون آردون

قولله آردون که بحیه بزرگه ایلور بونی بزرگه سؤل کسنه
یلدیر کیدر ماری اولد دچی سؤل کسنه یلور کیدر ناسک مزاجی
مختلک بله دچی بریزک حالن و انیس و اسین و اعراض بله آتو
آتوک باری و طبیا اولد آتوک سؤل آردو که فردو بون مختلک
جیبی ایتا آتوک آردنه ایتاق ایلدیر دچی صالحه ایلدیر که کینار
یکدر کین من اولدیه دچی حار محرقدن بچون آردون که ناز
چهره سورد در بزرگ فیل سدی ایز برصوبی آره که سئل
ایلا کاکجه صر کین بالدا که محرق اولد بزرگ فیل سدی ایدر
مابده که اعضادن بجه سنه مرضا حادین اولد که کوج اولد
دچی سنه دبلد و آتوک سولی دچی کچی بونی اینلر لامکر
بیه چننق ناز ایلدیر سؤل زمانه که صالح در آندا کیده

ایندیر که زمانه بزرگ زمانه دیندر بن آردون کین صالح اولد
هر زمانه ضرور دغ ایلدن بزم زماندن خصوصاً کین
اعلاج ضروریدن دچی اولد ناه خیر ایتک چای کیندیر بزرگی
اسعدر دودان فیل قوی اولدوغدن آتو دچی سلطان قی اولدیر
آتو دچی سئلدر که کورو که کیدن صکره آتو ایلدن دچی
مزاج عیلمدن سؤل کسننک که مرضی سئلدر چمن جمع اولد
سئلری بوبرعانه قولدن کین آخر الطیبر آردون بولار
علاج ایتا ایدر که دایله سنه ایدر که غیر بله دک کین دغ
اولدندن صکره آتو بزرگ خلافتدر بولورک بلد کلام لری بن
دقیقک علاجی صر بلین ایشعال آیدوسه هره لیم کین بزرگ
ایشعال ایتد ایدر که آخر الطیب کین در و بصلا ایتدی کین

ایندیر

بالذهب بلكدر كى بالحدیدن عنصرى بانك اولدوغندن ائمه
بجورن اولمچون كه بئوك موضع اجلر حنين بزوين تجربه
ايدبدوروز بعض بلان ايلوب وبضندن الخرب دوروز
ايند بلغن بلدا حيايت بولسه ذهبدن ناره بزوين سوجون
بيان ائدوك و فتيح حتر اين سول قدر ائره كركون حتره
ذهبي اولمچون سعتا ايدر كامرد اكر اولك ائره حمره زياده
اولسه بقر كى بالحدید اسعدد ائددر صوابه **في كتاب التيس**
كيا و حيايت نتغ ايدرسول كستوك ائره كرك اولك ائره رطوبت
اولا دغى اولد بره كرك اكي سيدر صداعه دغى كزون نار كيه
كندوك دغى كزون نومه و دغى دغى دغى دغى دغى دغى دغى
هرمضو كه ناره اولا اكر اولك كرك كالنج و النابج و الكينه
عبل

عبل امليه اشتراعه سبله له سئو و باق اجنا امج كچا
دغى حوق دغى حيايت دغى حتره دغى نلم بملاره بلكدر و ارسنه
دغى باشي بران اين دغى اوره ايسول ائريندا مرينا و دغى
اكي اكي كرك ائره فنيا ائدن اصل كوني بودي ائره فنيا اكي
كوي ائريندا ناسكا دكر ائره برنچي ائره ائره بلكدر اوله
ائدن بلكره زير نيشه ائره اولك كرك بلكره كرك صورت ائره
ائدن ائدوره سول موضدا ائره كرك معلم در بلكره ائره ائره صنه
ائدن ستر عني فالدره مضممه نظر اده اكر موضدن اجلر اوله
رائر خلال منداي باخرد چي كچي منداري دينا اولك فالدر
اكر ايله اولمچان اولسه دموري بيه عودت ايله باخرد عترت

فاله سن كركين نه دكر ائدوكچي ائدن دت برين لمجدن حل ايله
صله دغى اجره ائدن بانوق صرچي فيا اول موضدا دغى
قويه اوج كن دغى بانكيا بانوقله دامزوره بسابله دغى فنيا
تاله كدره حلكچي ائدودن ائدن مرهم اله مسالجه اين بعضند
ايند بلكر اكر جلاحت باقى قلكچي اولسه مد فتر اله اول اجلندر
اول ائنددر آخرايدور جلد اير اوله حتر اير بئور كركدن بفا
ائدن بلكر حمره اوله دغى مسالجه ايدر آخرايدور ايله كركديك
بلكر بلكر ائره دغى ائره اكر اين دغى حتره ائدن برنچي
كدره دغى ائد بلكر كه نئش ايد ائدن دانك حتره دغى موضع
اجلته باقى فالدر زمان طر بلكر ائدن مسالجه اين ائدي بئور
بئوك نرك بلكدر اوله دغى ائددر **في كتاب التيس** حتره ائدوك
حلان

حليلدا درد حادون اوله دغى مدتر ائدودن اوله ابا حتره
دغى صوبي بئج ائتمال اين دغى سوظان صا دك دغى نلم
بولمه بلكر و ارسنه نتغ ائنه خصصا اكر ائره كرك اوله
حتره بن بئدم عبل اكر بلكر برك بئدي كرك ائره ائره ائره
بئوك فتره ائدن ائره ايدر بانك فتره ائدن حتره
كدره جلدوك حتره دغى كرك اين بلكر بئدي دغى
اكر ائه اين بانك موعرچي موضع ناسن دغى ائره ائره
ايله بلكر ائره كرك ائره اوله اكر ائره ائره ائره ائره
دغى بلكره لطيف اوله نرك ائره ائره ائره ائره ائره
عينا لئنه حتره بانك باروغندن صدا عدن درد حتره
اوله مند اوله عئنه باشنه ائره ائره ائره ائره ائره

ألبس علاج نجس الثمين في أمهاله وجهه أنزله ذرية دواي مجرب
ياخذ حديد در دواي محرق اوله ركه دنجي له نوبدن دنجي
قندرين اطرافه كنه ابي جمدن آندن بره موضع در صدغه
بضميله اندرجه ناله نيم سه صند دنجي كره درينك التفت
غالبه آندن بنليه انك انزله رفايد سرك و دنجي ترك الاله
اون بر ساعت متداري آندن حل اليه نيم چناره جرحه اكلت
اخرق قبا ياخذ اوج كن آندن عمل اليه انك انزله نيم باغنه
بانس بانوي ناله اول موضع اچله آندن نيم مذكوله علاج
اين ياخذ اوجله نيم نيز دواي حادن اناكي باخيد
انك صني حمره مكره انك كيه مكره انك اشوازه صورته
بناكا ماريه دروازه دروز انوكون باشي كهيه بساردر

انك

آندن بفض اولك دنجي اورقند بن صغير ولا صويت بودر

آندن قويا اودردوك موضع انزله ابي نصران دويري انك
ادارت اين دنجي روك نخني بقا يارچي ناله شريان بقا
انك كيه شريان كراشاغاد ندرده رتف حادون اولك آندن اولك
بانس صوي اچره دنجي قويا اولك موضعك انزله اوج كن حويه
آندن سيلم ياغنه بانس بانوي عمل اده بندن صكه مرم
اليه آرد لرك كونه الشيني ركبوك برط فله با بند
مكره هذن دنجي حنطه ادين شريان غير المزيله حاسه
في كيه الشيني الزينه جان مسالجه اليه انزله نيم مكره انك
لين علاجدن نجس انه لاند في بالذواه حديدون دنجي كيه

يا لتارون اليه كركدر مكره نيكيله احمي ايد حني انزله
دنجي به موضع انزله وداوله دنجي مكره برگرت حويه
البي نيله حني شريان كيه اوشه مكره كيه الا بوقدر در دركه
اليه كركدر برصنكلس سن ندن سؤل اولك نقلدن كم جندل
وقت حركت ايدر دنجي متصل باقر دنجي حركت ايدر بيكدي بقدر
تسخن ايدان ايدر ابي سن روي شريان هورفي انزله اولك
انوكونه برك كليلدن عذرودر خصوصه شونلوك له
جول اولك و انليه آرد لرك سن كيه مذكور استعمال ايدن
سد شريان مكره اله اله اذويريلندر ذات كين بويچين
انوكون بركدر و بجددر **في كيه اوجاج الا دين** جان قلندا
صوقدن دره حاصل اولك مسالجه اين سار علاجله دنجي نجس

انبه

انبه احمي من سؤل مكره كرا كما نطفه دروازه برك انزله
مكره كرا شريان صورته
آندن قندرين اجمال اينك صكه قلاغك كليلدن نيم سن
دوران ايدر سن اكر حليلين اكر در ان اولك دنجي كيه اوج
ايدن قلاغك اصلندن اناجن موضع بلدر كدن صكه مذكوله
دنجي كيه اولا انك اون نطفه متداري هر قلندا دنجي نيم مكره
بكره ورسته آندن موضع مسالجه اين حني بر اولك ان الله
تالي **في كيه اللثه** سؤل لثه كيه مسالجه اولك بدرنجي
نوع حادون اولك دنجي بلسدن دنجي ايجتاب اين بيكدي
سؤل نعدن كره حادون اولك بجان اذويه نجس انه لاند
عبل اجددر بركيه اصل اولك ندر ابي اسفل نيلدر صده

اجتهدن اكي دودن جمع اولحق برودن قل كين مريضك
چمنوك صيدندن بربدرن چمندن حادث اولك كيجنم
آساره اولك صورت كي اولدر كه كيه بازي قلعلك طرف اعليدا
اولك بانشك قرابين آندا اولك اخري صلح كه چي اديلي
برين اولون چي كيا اوله كيه اوله اينه چي بيه در بولك
تخنيك يار چي منداري اشود دودن صورت يكله در ايدك
اول برودن سندن اول بو قدر اولدو كير آندن آنته لطفند

كمان اي ايله كدر كير يكلن آتن فصل اعليظ اولك آندن وضعه
ماليه كايهم **في كيا لنگنه الزينه** جان سن اولون چي
نخ ايشك چي عليل الله چي لنگنه سن باندن هر قنك آزر نه
دريني

درت كي اكره ايلمه كيه وكيه باشك اور قندا قانوك كيه كيم
يزد كرايدوك بريكه چي مؤخرين اكلما و بيلك صيني مانتا
يزد كرايدوك **في كي انسان العاين من اللغه** ايله كدر كه
صواه ايا بجات چي خوب كيار كه سيندر و ناي آندن چي
عند با شيرش بن چي كنده باشك مؤخرين صاه حرد اوله
برجه كرا او كچون بو كيدن سيندر اكر پنج ايدرسه حق و اكر
انصربه امچ كيه اكره ايلمه باشك مؤخرين باشك آزر نه
مضطبه ايلمه بنازوك آنته دك چي سن عظيم برمنك اورن
بيل اكر علك محفل اوله اورنه برماغي اكره ايله اكرن ياره
ديلك اكره ايله ايجلين قرين آزر نه با حرد مالمه چي برك
اولن شونا كه سن بيلوك **في كي انبال ايند خا ده** بديك

يكلن اكره ايله سذكوبن نخ لنديه با نجي برش بن چي كي
اكره ابن باشك اور قندا چي كيه ابن هر قنك آزر نه چي
كيه ابن مؤخر آزر نه و تليل اين بنازك قنات آزر نه اكر حاج
اوله اشخا بدنه بوندن چي جوعاده آتن حنة و اولو
محفل اولد اناك قنار آزر نه درت كي اكره ابن چي كيه بلع
اين حني در بدن چي چي بيه ايني فالدره آندن مالمه ايلمه
مرم له **في كي الصرع من قبل ليلتم** و مانع باك اده اولون چي
شنيله ايا بجات كيار كچي چي نك بولره بذر و ارسه اكر محفل
اوله اولون الميون اكر اولان اولسك دواي كورينه عز
اغردن چي ماض سيندر بوندن اولون چي كورنله اولدقت
عند اكر حق اول آندن با نجي برش بن **في كي اكره ابن باشك**
اورنه

اور قندا شوك آزر نه كيه با و عكبي چي كي اخري اين مؤخرين
چي هر قنك آنته باندن كه اكر حنة محفل اوله كيان فالج
اكره ابن چي بدن اينترخا اين بنازك قنات آزر نه چي
اكرنك چي بلكه زيرينه اول اكر حنة صين اوله صور ايله
صيره **در في كي الما اخريا** اكر سيب دهيات فاين اولس
بلم علف اوله كيات مذكوره اكره ابن صاحب فالج اكره
بيجي سوا اوله چي علف اوله با غلب صوره شوسك و بلع
بال ايدر چي با نجي برش بن چي قيا كلكه كيان دايه اكي
آندن اذوره باشك اور قنده حنة مرغ اورنه قابل اولدر
چمندن آندن بر بلمان سيرا اكي شون باغي اولك آزر نه
حق اين برني كور و كي مندار او كچون آندن باشك اور قندا

دایره از آن ایله حی اندوه حقی صوره شریفین ایلیه
 اسعدا برکت جید تدبیر بندوبست بر ایند و یکب عدلده
 اگر بدسه کیوه نفاوه صناد کفره البی بکواه با بنترین
 بلکه بیخیم اول بیخیم انجمن اشرف کیدن در دماغ بلقی ایدر
 بیسایلیله آدن ایله اولک ادرنه با بنوی مصور سیاه ایله
 نافر یا حیله ناکه بر اول **فی کمالی انما القاری فی الدین** حی صوره
 شرف نسیم با بندن باقی فالدی حی اجدیه حی بی ایز سدر
 حی حمان در لیه دین ادرین بیجه کن آدن باشی برانراوه
 حی ایله ادرین اکره این کیه حی کتین جید صوره
 اکره این اکره اول کوز لورک حی بیست اوج اولسه
 با حور بر ایندن اولک اگر کوزده اوج اولسه حی ک

حیی

حیی آورده حی بر اینات اولک کیوم در ایلتن در کبات
 آنه اوقون اولو صد علا ایلتن حی خط اده و ملک رفیقن اگر
 بیخی آدن کوزمه کوزل مقام ادرنه حی بی کیکه اولور
 از اولکله قنابین بیستین بکواه اول **فی کمالی انما القاری**
 اگر اول آوردهن با حور شرفا نادن اولک کیه شرفا نات کیه
 ظاهری با ندر در دانشند در بی با سواک ایلتن در حی سن بلور
 اولو صوره بلشدن در وار سن کیه مصرفی اکره ایله صوره ایز
 اول آوردهن حی کیه ایله با ندر ادرین حی صریح کیندن
 حی ایله کتین در ایلتن اگر زیاده محتاج اولسه حرطه ن
 اکره ایله **فی کمالی انما القاری** قنابین ایله ادرین حی بیخ
 ایسه اوج کوز فغانای صوره حی باشی بر این در حی ادرنه

در حی اکره این آدن بکواه بنشایریله اکی کن این اگر فائیک
 استدا فلک ایلتن از حی صافیا ناکه شرفان کتیه ایلی ایز
 صورت بنشایریدر
فی کمالی انما القاری جان استرخا ایله خستلا با حور با ندر
 اکره ایله جن ادرنه بر کیه ایز بکواه هلا تیه صوره بودر کار کیه
 ادرین دیلرک اکره ایله ای فائیک استدا از اکی کیه هر جند
 حی ایز ایله صریحند حی اکره ایز ادرین فانی ادرین
 کیه ناکه سواک اولک درینک اوج ادرین بر ادرین حی
 ناکه کتیه ادری اولک صورت بکواه درینک سن کوزده
فی ک

فی کمالی انما القاری استدا ایله ادرین
 اکره ایله ایز ایز اوله انا حاد موی کیه با ندر ادرین
 دوا ایله نه در اولدر کیه ترک ایله کوزل اشراف ادرین اولک
 اگر خصل ایله طریق کیدمکی دوق کوزی فایدا اولر کیه ایله ناکه
 حرکت این جن با نوب اوسه با بنی حرکت ادرنه حرا حی کوزک
 ادرنه بکواه علامت ایز علم ایله در حور ایز اکره این اولک
 علامت اولر ایله بیته اغار دن آدن با بنی موی صوره
 کوزل ایزینه با حور بر حور ایز کوزک ادرنه کما این ایز بکواه
 آدن اکره این سواک ادرنه کوز سن ای اکره ایز کیه
 حی درینک سطحی بیته اولک کیه سطح کوز اولر کیه در حور ایز

کيه ابتکاره در عمل صحيح و ملتزم اولي عقلت ندرو اولدگر سن
 جين عيني کورس حنين نبي شرايد و حنين کوزون نجل کيدر
 برتندرجه ايني فالده دنج اوج کي قويا اعودت ايلسه
 کينه کوره نيک کاسن بيلوک اگر قبل جين اولد اکره
 اين ناکه کيو موضع طبيعته کله اما کي کي محرق بالده اولد
 خسته امر اولد دنج اشارتک يکي بزک اده اوزون اده اندک
 کا عددن قبا و در کيس اندن باغليس صابونه دنا دنج چيزه که
 غير مطمن اما دنج بوردن هر بر سندن جزوا که اجمي سنج کي
 سخن اده دنج مجون رواد بلوط صوبله مجون اده باخده انجیر
 صوبی باخده صوبی اولد ايله ارميه علاج ايدر سنجين ايله
 ناکه صوفی کلا اندن کا عدوک ايرنه دوشه در قلمس کيهي کي

دوجوبا

دنج عينا بر کوزون جين ايرنه باخده ايسک دنج کوزنک ايلدن قويا
 اذ بانو غله صوره خستنگ باخي ايرنه جله دنج باش بريني قويا
 در اولد اشده ارجن نمد اده دنج سن حرکت ايدن هرگاه که
 حنين کوزون کوزين بلوغ اذوا ارميچون بيلوگر دنج اولد
 ناکه کي دقيکم دنج اولد دنج بوليس اولد وقت دواي ترک ايله
 دنج بيمکي حرکت جان دوا سالن اولد جله کوزنک بريا صوبله بريا
 اکر سن جين کورسک حنين کورس نيک شيفه قانين اولد که کور
 دنگل کي کورس باخده افضن دواي اوزک ايرنه تايدت
 کاسن اکر عمل بيا و جين اولد سن جين شيفه دنج باغله ايرنه
 باخي کي کي حنين شيفه قان اندن خل بنوي ارميه علاج اده
 باخده عيريه ايله کورس در عمل ايدوک وقت صلتيا ناکه کورس

دوان بريني دنج اولد اکر جين مخرج اولد ججه کورس کله
 يته دوا به کله نيک سن کلا ايشلک اندن علاج ايله ناکه بري اولد
 ايشود دوا و در وقت ايريدور

يل چي کورس کوزي حنينت بصورت دنج کورس اولد کوزل کي
 شيفه در اولد دوزي بولدا دنج بوقدر سؤل کيسک در نه اولد
في کي لک صرا لذي بصر في ما في النبي جان دوييله معالجه
 ايله دنج ايتاع ايله اکره اين ايشو صنت ايرنه که خسته امر ايله
 باشي مجرورک اشده قبا دنج باشه خادم باشه اکر ابي ارا سندا
 بريا شمين کورسک ايله دنج مضطرب اوليد اندن بياي صينه
 باشي باشو قويا باخده برزق اناي کورسک ايرنه لعاب اين
 اندن مکه و تخم اين اولد کي مکه و کورس بودر نيک کورس

کيه محققه اولد صتلاک شرفدن بر طرفدن اولد کي هر طرف اولد
 شه کوز اولد اکر کورسک سنوده کلاين بر طرفه و اکر دنگل
 مصمته کلاين مروج محققه کي کورسک عمل کورسک عمل کورسک
 ناصوري صنه اکر اچلي کلا دنج اندن مدر شيفه ججه اکر اچلي
 اولين اولد اکر اچليش اولين اولد اجه دنج ايريلکي صينه
 اندن اولد ايرنه بکواه قويا ايندي ارميه ايدرجه ايجي کورسک
 دنج ايله باشه تاشو کورسک ايرنه ايرنه ابي ارا کورسک
 بيمکي طرفنه اناج ايرنه ناکه ابي خطا ايله جلت بنيله بکواه
 قويا کوزنک باهي ايرنه اکر اولد کي کورسک ايرنه کورسک
 اولين اولد بکواه ايدن دونه برکت اکر احتياج ارجي اولد

معراج في قومه آندن اولك اذنه سلام و بانوغي غيبه محرم

مجنه له علاج اين ناكه بي اولك اذنه فرق كن مجسه
مير اولسه سن اولك اذنه دوا حاد كال قيل ناكه كرك اجيله
مجرد اولك شهنك اذنه كبر بلوك **ووجها اخر من في الناصوره**

منضج ناصوره يره شوك نيشنا
الكلان قوباره ايشو صور بندر

دخاني اولك دوايم مصلو ميني قبي منداز زنده ايند ايبي نابيشنا
مزوماسا عليلي حركت ايند ميه البته ناكه اريز قلايه برك
بيليه آندن كوزلك اذنه بمرده آغنه بايش بانوغي قومه
دخو صوبله انويچون قلايه ناصوره بقر و بوزر كورر عجيبات
اكر بر اولسه برناه واكر اولمچ اولسه كركدره برئي درك

اردنا

اردنا صوره بروفي ناكه برونك مجرندك **في كتي شنان النيه**

بجه سنده خاوند اولك دود قان شنان كه انا سنده دير كضو كاله
او غلان دورا غندا قان ادو بيله ماله ايله دخي سمنسب ايله
سن اخي ايله ملكه صيره سيني ناكه اولك حرف چنك دخي اذنه
آندن چينييه حاجي عجله له شنانك نيشنا حتى كي اولك
شنانك عمينه نيجي اينده ماله ايله نورو حله ناكه برئي اولك
ايشو صورت آندر

في كتي انا صورا واو في لنتم قان عارض لكان ياخذ خلك
ياخذ دواك اصلك ومن آندن قان اولسه دخي داغله اذنه
ايريك آند اولك ناصور اولك ماله ايله اذنه علاج ماله ايله
ايله كركدره ملكه اجي اين ناصوره صحن منداي آندن حاجي

ادخال اين سيني كوپره ناصور ناكه داخله دخي ايبي يابشه ناكه
دمور اول عذرا ايندو كي يره اولسه سنجين بركت ياخذ اكر اكر
ايشك ماله اين سيني كه سن بلوك اكر ماده كليل اولسه دخي
بي اولسه واكر اولمچ اولسه كركدره ارموضه اجه اول برتر

لكه ايو چتاره شنبولا ان شاء الله تعالى في كتي الاذنه القاب

قان لكان ايندلت بولسه نظرت لجلدن اذنه دخي دينلسم
حركت اشد ادو بيله ماله ايله منبج اولسه خستوك باشي
جمو كه فاجي ايله شوك ملكه كبر ناصور در انوييه قودو خلك
مكده وشك اذنه ادخال ايله اذنه ملكه حاجي عجله الله دخي
اللعن ايبي يابشه حتى خسته كركله اولك اولك حركتدن خستين
واصل اولك دواك اصلك دخي ايبي قالدره آندن بركت ملكه ايله

اعاده

اعاده اين سونك اذنه كبر سن كورنك آندن طولا خستونك

اغزي طور صوبله ناكه يابشه اغزين بر ساعت دخي قلاي ايدا
انويچون كه ديك حركت ثابت در لنت دخي قوروي **في كتي**

الحريس قان برودت طرقتن اولسه ياخو دشتا قود اولسه

علاج آدن نيج ايشه كي ان ياشين لدر و ياخو اولده ورا انا

ياشمن اول اولدر كه سن بري كه بئيله اده دمورك در جسته

ياخو صدقن آندن بانوغي نلجي اوه مرودك برطوب اذنه

آندن سن مطلاي دموره آندن اول زخندونك اذنه عجلي

قيا دخي يابشه حتى صوره بركت يره كوره حتى دوانك

قوة ديك اصلك بيشه اكر سن در ملكه بي دمورن ياخو بانوغي

صوق باغدا دخي ديك اذنه عباس و دخي ديك اذنه خايد

۱۷
 دخی وایح اولسه سن اوزک تبحی سرحله اذوائت ناله اولسه
 ادویه مبلین اولا دخی وایح بلکوه مجری اخی ایه ناله اولسه
 موقه اولا ناله طری اوردن سون چنه کی فایند درمل تیس
 اذینه مجری برکت قویا دخی برکت یه قیا اکر اکا مخرج
 اولسه حتی اولسه درمل عمقته اکر دم کولجک اولسه
 بلکوی کولجک نیا اوج کن فاولک اذینه یاغده باننی بانوی
 فومله صله معالجه ایله دخی فیل اله حتی برکده ان الله
فی کی من مخرج الصب والصبغ لیس صوریه مکره ایورد

 جان رطوبت عظم اولسه قصویه یه خصوصا که باره برنجده اولا

۱۸
 اوله اولدرکه سن فصل ایتم انویه حاجی یعنی بقیری باخوردیم
 اوزک چینه بعض غلط اله ناله اولدر حرارت خستون اغزیه
 اولسه اندن سول مکره اخی ایت کراونک صورت کجک درونک
 تیس اذینه دخی ایی یاغده ناله مکره صویه سوجلین برنجکده
 ایشله اکر دره یزجک کدرسه دخی کیک ازی حتی طولدر
 اخرج ایی یاغده برساته دخی یاغده اندن دوز این ایشور
 مکره اکر این قیطره واره ایندی ایشور ایشور
فی کی مخرج جان خنایر لیسندن دخی رطوبات باردن اولسه
 حقدوا
 اوله سولجه ایستلخ اوه اندن کیه اکره این خلک نشینا
 برعافک اصل فایند موضع مخطلا سن حد ایه که اولسه کج
 حلقه یاغده صیبت اله یاغده اندن اکره اغزیاده بنانک
 متصل فایند آخر طرده اندن دخی مکره شمار اکره سول صیبت
 اذینه کولجک اذین معالجه این جان لین **فی کی مخرج اذیه**
و استمال جان رطوبات باردن اولسه باخوردن ایی اندن حما
 این نلسوزان حسه من اولر اکره این ترقین کینتیک
 استه مایح مخصدا که کیندر فارعددر دخی کید اخی ایی
 کولجی ورتین اکر اچکون ایشین بلکوه شماریه که کین
 صورت اذینه اولا اکر لیل اولسه تنیظ اده مکره شمار ایله
 نودر اولک کیه نسطه کور صورت ایشور تنیظ اده ایی
 کلندرا

۱۹

فِي الْمَعْدِنِ جَان مَبِيدَةٌ بَرْدٌ وَدَجِي وَطَوْبَانٌ أَوْلَسَةٌ حَتَّى حَتِيَّةً
 وَمِنْ جَدْنِ دَجِي تَرْلَه جَوْفٌ أَوْلَسَةٌ مَا دَجِي مَالِحَةٌ أَوْلَسَةٌ صَوْنٌ عَالِجٌ
 أَلَه مَخْجٌ أَوْلَسَةٌ أَيْلَه كَرْدَرَه حَتَّى جَانْتَوْنٌ أَرْضِي أَوْلَسَةٌ بَرْغَةٌ
 أَيْلَه نَجِي حَه دَجِي كِي لَدِي أَوْلَسَةٌ أَوْلَسَةٌ أَوْلَسَةٌ أَوْلَسَةٌ أَوْلَسَةٌ
 مَلْتَمِي صَدُوكِ مَلْتَمِي أَلْتَمِي بَرْغِي مَبِيدَارِي مَلَوَاهُ مَسْمَارِي بَلَه
 دَجِي كَيْتِي أَسْبَلِي كَيْه وَجَدْنَه كِي بَانْدَن حَتَّى حَه شَكْل كِي بَاتِ مَسْئَلَه
 اِكْسُوكِ أَوْلَسِي اِمْرَاجِ أَوْلَسَةٌ مَالَه حَمِجٌ كِي بَجِي دَاغْلَه دَجِي أَوْلَسَةٌ
 كِيوكِ اِبْجِي دَرْبُوكِ حَتِي مَبِيدَارِي أَوْلَسَةٌ بَرْدِي أَوْلَسِي مَبِيدَارِي أَوْلَسِي
 دَجِي شَكْل كِي بَاتِ أَوْلَسِي اِسْبُورِي صَوْنٌ أَوْلَسِي اِسْبُورِي مَصْفُوكِ اِسْبُورِي

۲۰

اَزْدَه اَوْلَسٌ اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي
 دَرْبُوكِ يَادُ دَجِي مَبِيدَارِي اِسْبُورِي اِسْبُورِي اِسْبُورِي اِسْبُورِي اِسْبُورِي اِسْبُورِي
 اِبْجِي اَزْدَه اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي
 اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي

اَزْدَه اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي
 بَرْغِي وَحَدَقٌ اَوْلَسَةٌ اَوْلَسَةٌ اَوْلَسَةٌ اَوْلَسَةٌ اَوْلَسَةٌ اَوْلَسَةٌ اَوْلَسَةٌ اَوْلَسَةٌ
 نَارِي سَتَانِي سَتَانِي دَرْبُوكِ حَتِي مَبِيدَارِي اِسْبُورِي اِسْبُورِي اِسْبُورِي
 دَقِيقٌ دَرْبُوكِ دَجِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي
 سَن بَلَكِ اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي اَوْلَسِي

اَزْدَه

چکړوک صنایند انر ابرو ویدو چکړوک آند اوله حسه
 نیبل وویج اولر حد نبر اکر چکړوک صنایند اوله وویج اله به
 حن شید اولر دخی اول وقت سن کورین ختین اهلانک علاج
 ایلد کدر که ختی جالمینون قنای ایزه قوایق آند منیج
 دم مدا له یلس آند یاده کوسله بلر انبر صور پد رینک سن
 کورون

دخی آواه این کیه وحده به حیدر یون کلیمی به دخی اوله
 کی صنایه حنی به مدک کلیمی آند ماکله اده چر حانوک
 علاجله انبر کی دندر که استعمال اولر اوله اوله اوله اوله
 اولر که اوله صناعت طبعین در دخی اوله دخی جاری اوله الندا
 انبر اراض برمتد نجه اقدام اده بریشالی عمله اوبت ترک

افضلدر

افضلدر **فی کبی الشصه** سن کرایندوک اوله اوله کی نراونک
 اصلیه موصیون انبر صنایند اوله اوله سن دوا دخی ایس
 طم یکن اصل واحد اجد اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 اصیج دخی طم ایس دینا وفتد ایس اوله اوله اوله اوله اوله
 کیه وحده به شریله شید اوله بروقه اولر سن عتیله دخی کی
 کیه اده کوبک اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 صنایک الندا اوله دخی کی عقیقه اده مدینتوک اوله صلح
 نایک اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 سانس اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 اخری این کورک اولر سن اده دخی اخری این سید تک اوله
 دخی اصیج کی این سن حنلند ایس سن فل ایس اوله اوله اوله

دخی کی اوله صلح اوله سنلک جینیدن اول کیدن اوله اوله اوله
 آریند اول سن اوله کی عقیقه کی اله بله اوله اوله اوله اوله
 اوله شیم اوله ختین سن دکر اینک کور مکه اوله اوله اوله
 بیله کلیمه دخی انبر این دخی اوله این اصلع اولر سن حنی
 بیله ورمک نیند سن چترایس مدیه نینک سن کیده کورونک
 انبر کی بطر بالکین آناخته اوله ساعیندن باخود ناسور ایندله
 علاجله **فی کبی الحار** جان اوله بیله ماکله اوله کله کله اوله
 ان اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 اوله دور دخی مضمند اوله طلاع اوله اوله اوله اوله اوله
 اوله کبی کبی کبی دخی کبیلک ایس برقی سنلدر ایس اوله
 دخی جوق بری بودر که حنی اوله اوله اوله اوله اوله اوله

اوله کیم

اوله کیم سن کورک بانند ناکه برقی خضع این دخی قانتا
 اوله کیم دخی کیم اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 برور سیکه دخی اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 بدله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 کرجک بره حنی دخی نایس اخری دن تقدای آند اوله اوله
 دخی اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 ایسین موضع کی کمان کین مد فوج ترک اولر دن صلح نجه کونله
 ایسین انبر اصیج در سار برقی علاجدن **فی کبی الایستاه**
 بدرستی ایستاه اولر اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 علاجله دخی مننبت اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله

برخی میندازند اده برخی جگر ازین اده برخی طحال ازین
 این اگر که در فاسد اده خردان و در سینه برخی یا کوفت درین
 این برخی فیاله مدینه این عمق لبک مندر این جن جمع آهن
 و مندر کله و درین سرخ آیت برده صورت بکوه و شماریه در
 مانند ازین دخی سؤل ستم آنچه در توبه لیا اول **فی کب اللب**
والتاقین فغان آله مستینا دخی اینتلا اصغر اوله آقا این
 قدسینا سؤل نترده کم خضمر له بنصر آیتدا در دخی اولی
 بکوه آله آتم آیت علاج لیه آدن اولی فالدر عدایه آله صاده
 صوبی فالدر صوبی بکوه روز

آدن سابق کینین ازین سؤل آیت هماما دخی آله کب طری

کبوه

بکبوه آله دخی سؤل کب که سائل ازین در کوبک آیتن بر آله
 آخر عیون آدن آله آله سائل ازین آله دخی هر آله اولک
 کینین آله دخی سؤل آله آله آله آله آله آله آله آله
 آجاس آدن سائله بدین سؤل کمالین **فی کب الالحال**
 فغان اسحال برود آدن یا خرد رطوبت آدن آله سؤل فغانی مایکلی
 اضمناات دخی سؤل هانیه که سیدن در آبی دخی آدن سائله
 آله آله علاج علاجه دخی بری آله سن کور این علی حمل کور این
 کب آدن دخی کب کبیره سیدن ازین آله آله بدین سؤل کمالین
 کب سیدوه بکوه دخی سؤل درت کب کب کب آله آله آله آله
 بنماریه لطنه لطنه سؤل دخی عصب کبیره ازین با سؤل
 کب آله یا خرد کینین آدن رطوبات دخی کینین دخی علی

مخمل آدن سن آله آیت کب عات ازین دخی کب آیت دلوز ازین
 ایچی سنه که مردود اولد کینین صبرین آله سیدن ازین
 کبیره بین لبیه اول وقت سن تیخ آله علاج آله **فی کب البواب**
المنقذ فغان منقذ اوله یا خرد بر خلط غلیظه با رده آله
 رطوبات نجین فاسد اولد سائله آله آله آله بری آله سن علی
 اوج کب آله آله مایه آله آله آله آله آله آله آله آله
 آرم سله دخی کب آله کوبک آله آله آله برین کب آله آله برود
 ایچن سیدوه هم اوله بوزی متورم اوله کب کبیره سیدوه
 آله آله آله دخی جگر ازین بر کب دخی طلاق ازین بکوه
 بنماریه دخی کب اجنه رک آله آله بر زمان دخی سائله آله
فی کب لای بند قطبها بکوه سبب آله آله بکوه آدن
 خایینه

خایینه کبیرتیش اولد منطوعا دخی ایمن آیت کب بکوه آله
 عدوی سائله اغزنه آدن فان آله سن ایفلا این بر کب آله
 آله کب آله آله سئل اوله آله آله کب کبیره آله آله آله
 ازین اوله سن ده دخی بکوه اولد **فی کب لاصور فی المنقذ**
در اجما فغان حسه جین اوله موضعه شیندن کبیر آله
 بری اولد کب فغان ناصردن زمان سئل دخی بری آله آله آله
 رطوبات فاسد اولد امده مایه آله آله کب سبب رین آله آله
 آدن آدن عود مندا این بلای آدن سؤل بکوه کب سله کب
 اوله آله آله آله آله آله آله آله آله آله آله آله
 ناصورک آیتن آله دخی سؤل ستم آله آله آله آله آله
 آله آله آله آله آله آله آله آله آله آله آله آله آله

یاخذ لاج حاجت مندای دچین اولد وقت سنله بکولک باقندت
 آد بون بکولون اولسه یاخذ بولک لک آکر ناصر منجی اولسه
 سائرک خیرچی یاخذ جیم سبای سن سنله اول مواضت کلیبی
 بدرست سن اینلا ایوبی قان ناصر منجی لچی ده اولد سن تندیر
 آدیچون غیری منقود یاخذ عظیم فایداک عورتن دچی بک بولسه
 بکدر اولسه شونده کم بولک ذکر موصیفند کلان ناله قالی
فی کبی الکلاه قان کلید دد حادث اولسه صوقدن یاخذ
 غلیظ بولدن آدیچون علی صلح شعرا ده ایله کرکدر کرسین لایه
 آکراه این تیر بکول آدیله کیه اده هر کلیه تک آدیله بکراو
 شماریه آنک کیه شمار بکیم ذکر کیدی بجه نسیم بزکیه ایندک
 آلیله تیر ما بیده کلیه اوج کایت مصطفی اله دچی تیغ ده ابلغ

اکی ان ناله قالی **فی کبی المائنه** قان سائر صنت اولسه
 صوقدن ویاشدن سترح اولسه حتی بیدک باقیمه آکراه این
 کولکول ایتن سائر آدیله تا سول حینتیه که شعاعیه یا بیه
 دچی کیه این کولکول صلح بانیدن و آخر صول بانیدن دچی آکرا
 کیدن صلح هر طمندن برقی کولکول بیدلای آدیله اده دچی آکراه
 این ارقانک انا عاشد یاخذ اکی کیه اده آکر انا محتاج و غیر
 اولسه دچی بکولاه شماریه کولان ناله قالی **فی کبی الحیم**
 قان جمد حاروت به برودت حادث اولسه یاخذ و طر آب
 بولک ایثار کولدن دچی طحی ناید اولسه دچی نوره مستید
 اولسه یاخذ حادث اولسه درد بخورد دچی وقت ایله کرکدر
 کولکول حاریند اوج کیه ایتم بزکرا ایندک کیه سائر دچی

کی اده ارقانک ایتن باقی آدیله یاخذ کسین دچی بکولاه شماریه
اکی فی کبی خلع اولک خچین سن نصبا این مطربان مخاطیه
 نیاکه سباکه موصیفند جمنای دچی علائندن آرساق اوزون
 اولجی اولسه آخر آدیله قان بقیضی بقیضندن قالی اولسه ایله کرکدر
 علی آکراه اده حی مدک آدیله بنسبه کیه دایره سیه ایله بکولک
 جتکول خیرچی بکولکدن صلح نسیم دوران ایدر ناله تیر ح
 داغ اکی دایر تک ادر شند دچی بکولاه اکی اولک کیه بکولاه کبر
 صورت کیدی سبای کیند آکر س حاضراتین ایدر بکولاه آکراه
 ایله اوج کیه بکولاه زینتیه کیه ایله دچی کیه ایندایله در بک
 کلیبی متدایجه اذن معالجه ایله ناکه بیتر اده ان ناله قالی
فی کبی عجز النساء قان حی درک دد حادث اولسه اولک سبب
 صوقدن

صوقدن ودر طربان حاصل اولسه علیه معالجه ایله نسیم ده
 بزدر ایدر لک این علایحی بکیم ایلمسه بولک آدیله زمان کیم
 ایله کرکدر خسته سنی بولک اخلای علیظدن تا بر مستین و بکولک
 دچی بکولک بولده بکدر اولسه اذن آکراه ایله دچی بولک کیه
 اولک حیدر ایدر برچی بودک حی درکک نسیم آدیله اوج
 کیه اکی اینی اینو صورت آدیله اکی دچی آدیچون اوزون اولک اولک
 اکی دچی هر کیم ادر شندن صلح برقی علیظ لوی کیه اکی دچی
 بکولاه زینتیه اکی آرا اولک کیه و سطلد نسیم و رکک باغی آدیله
 اولد دچی کایت اولد آکر سن دیلر سک آکراه ایت سول دایره ایله
 انزک صورت کیدی خلیج و رکک کینن کیه دچین ناکه دایره حیط
 اکی ایسوی و رکک کلیبی دچی دینک کلیبی سیه صنت کیه بودر

ایرغک لیکن ناله باغید سبکی باخوردن عظم برنگه حادث
 اوله آردنه آفت دردیة باخوردن نماه تخین سخادت ایدر
 وحید و نای عرقوب قویله کورسندن کید باوع اولر سافان ندم
 اولر حتی دکام قدمه باه اولر کلچود لوز جی ایاق فاده وکله
 آندن اسهال و موت حادث اولر بوندن صلوه آروصیح جمیع حینتا
 اوله آکیند آواه این اشوصنت آردنه بیسته ان شاهه مالی
 تخین بعض حکما ذکر ایله کی درکن نیک حسبت انور دور دور
 ندحه لوز برسنه انیه دخی فصالی شریارچی کچوده دخی کا
 آندا اولر برعلیظ لپی کچی اولر آندن دخی اولر قطط لیدنا
 قدح آخراکه دخی قدح نکه اولر دخی صفر مدخل اورسندن صدق
 عقدا اولهام بیی برمن بنداری که دخی آنداح بیی صیح مدخل

فی جرح التماسا فان الوصیح فان ومع
 لادم اولسه ودرکه نشینه آرا اولسه اولوه
 اولر خور دخی بوجله آواه ایله کیتین اولر
 آردنه خول موصیح آردنک حسه اولر آردنه اشارت ایدر دروله
 دخی کیه ایله عرفوب آردنه درت باربعله جهت وحشینه آردخی
 یله یکنه اولر دخی کولک اولر نلی درینک غنی متداری آردنه
 اولر آتی آرا علیل اشارت ایله درده تمتد اولر ایاق برماضیک
 بخوره آواه ایله خول حشینه کرا اشارت ایله سکا بلوه نطه
 ایله اوج باخوردن ویا خورده دخی جرح آرا کا محتاج اولر
 اولر آرا اشارت ایدرک اولرسه ومع ایله درپی آینه اولر ایاق
 آواه ایله برن کیه واجب سیکینه دخی جی کبل صافیه کولرک

ایرغک

صد ایله سوك آردنه دخی ایسات موصینه اتا کی اودیه بخوبیه
 اولر ای ایله سولر چیند کولخلنه بکزه اولر کی خلر کوزک اولر
 آند ریاج باب بخاندن باخوردن دوردن دخی اولر بریانتما
 عتدین بنداری مرتیح اولر دخی تم
 برکا بکزه درسه دخی اولر اولر کله ایکنک
 آریستد بروق علیظ لپی کید اولر دخی سنخ
 اولر سنلا اولر ایله اولر جی مضمی مضمیه مامی اولر علی جن العوریت
 دخی ترک ایله جومرک آردنه دخی علیل آردنه جانیون خیه
 دخی ایچیکه تم دیرین آریستد ماه حاویدن لیدی اولر مندین
 ناز فیلدن علامت قصاب دخی بر ساعت دسیته یاهت علیل
 صد ایله لغه آردنه دخی حتم آردنه آروچون لغه مالا ناز کویچی

اجوق اولر جیمیندن دخی بولسک لپی تخی عتد باخوردن عتدین
 بنداری دخی اولر کچون بصبنا دوردن تخین حکم ایسا
 آدلحن البورسرتد راندن اجی اده ناده جی تخیر اده دخی شریکه
 جومرک دخی علیل آردنه نیلی این جاب صیح آردنه
 آواه این نکه کبات مستدیره برله آندن ترک ایسه
 اوج ان دخی صد ایله سیمله دخی جرح اجوق له فر
 بیچه کن ترک ایله آندن ممالیه ایله مرتجه ایله
 سن کورین ان شاهه مالی دیمع کتاب ایدر اشیر مع کیدت
 آرا اولر که بریخلر شاعیندن آوا بیدی بو منظره در دخی کل
 یکتم جی بولک آردنه آردن اولر بو قدر داره در کیدن خول کسینم

صد ایله

۲۹
 دخی خیرین کربان زنده سول نسیم غریبدر بارحق اله الودعا
 کورد و کلدن صکره دم جید باخرد عذر زک آله ناله ماه حاد
 اسئل مرجک قدرته ایره آندن اول یابن جنج آله آندن جید آخر
 ائنا آله دخی قلی آخر دخی زک آله ناله صوانه آندن ائنا آله
 جراحی ازیره دخی انجلیان قلی آخر مجذوبن آله انوکون اولر
 حذک مؤمنان جید جید اولر حریفه شصت و اصال طبعدن جویا
 اعصابک کیندن انوکون انلر نازیل کبی جویا اویدن اولر
 و زک انجلیان اولر نوله کب بیلا لئاسه کبی جویا عمل بلاد کبی
 دخی جیب کبی صابونک ممزوج اوله دخی و جید کله عرق نیش
 اهرن دخی و جی و زک انوکون نهب آله قلیطح احضرا کربون اولر
 یا بر اوله نسم اده دنا اولر برنجی شجودن دخی و زک حال آله

لئج اهلایم آندن انجی قالدده آلت آله دخی ناه حادک کلخی
 و کلدن ماه عدله سله آندن اوج کن زک آله دخی عمل آله
 انوک ازیره سمنله جویا سول حرق کیده برنجی کن زک آله
 ناله آندن اهریک آله اول وقت بتمه ایرتور دخی مسالیه ایما
 مرصله آروچ بلوغه بلنسه باخرد اجمک سن آله ناله کلب
 ایدوبن شند کرب صوبه یا پنده وضع اولند و جی جاسایه و زک ازیره
 انبوسه **الحاد** بلج مآبدن بیخ طوزون کلا دخی نورن
 عیدی مبطنا کلا هری سندن برجز اولر دخی حواوه دخی فویه
 قدر جید دغه خجین باقی قلا ائنا عینن باقیه واجن صبری
 بیق کجک مرود کرب دخی مبدل دخی قویا قاج قدرک ائنا آخر
 مرجی مبدل انوک کب مرجی کرب دخی نلبی ادر قلی ازیره

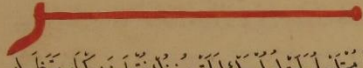
دخی صبر

۳۰
 ۳۰
 رعته اده دخی آخری قویا جی علیل کربکله اوله اولر حرارت
 خجین ایرتور و زک عضله اولر و جی نکلن اولر آله اونه
 نوله کب صوبه کیندن کبی بزی دیر کبی **دخی الظفر**
 ارقه ددی اسباب کپودن عارض اولر سستدن دخی صدله
 باخرد ائنا سترخ منوطدن دخی نلم بوله بکدر و ارسه دخی ماه
 دطبوک انصایندن کبی جویا انبوسه جویا یا کله اولر
 ائنا سترخ ایدو کلدن صکره سین و جی اولر دخی نلم بوله بکدر و ارسه
 ارقه ازیره اولر این سول حیثیه کرب و جی اوج صوف کلا
 یا ایدو کب عرق ازیره موضع میدا کله ایدو کلدن صکره هر
 هنتن بنوی اولر دخی آکز اجمال مبدل بکله نقطه اله اکرن
 و لرسک کلبی اوج باخرد دنت سماریه اولر کلا انبوسه ازیره

سول بزده کرب و جی اولر باخرد ساقن باخرد انجلیان ایللی باغلیه
 اوج ساعت مبدل ایللی ایللی مبدل ایللی ناله حرقه ساقن
 آلا آندن حمله کیره قان بدنی ندی اولر حوضه کپور انوکون
 دخی کیدرا کرب اولر سله انوک ازیره صواد اهرن آله برنجی کز
 اولر کن مبدل ایللی و لکی کاله عضوا مبد بدنن ائنا سترخ اولر
 سن ذکرا ایللیس مبدل ایللی بیوعرق نیش آندن دخی اولر ایللی
 انبوسه ازیره کلا صوف آندن نیت عینن اهره دخی فویه
 مکان عینتک ازیره سول ربدن کرب کبی برقی ائنا دز
 آندن دخی زندا ائنا کله اولر دنتک بئندرا آندن دنت بریای
 خلت دخی برقی اولر ازیره ناله قریلین بنه کله دخی بری قیل
 بزدن سکره انبوسه ازیره هرگاه که بزوت واجن آلا

نوع

سؤل دورد کور اولک لور سیکرجه نه بکدر **فی کبی التیغ**
التیغ لجان دطبات بارده سنجب اولک تندن قانچی عضوله
 کرسه اولسن اولک من استراحت ایت دخی آراه ایشکی این منصله اولک
 حوالیندا کیات کیده بکوره نوبتی سوسطه اله صورن ایلور

اک محتاج اولمچ اولرسک ایاق یوزنک نطقه بکله منقلبه
 ایشله اکروحه صوره یوزنک ایاق یوزنک ایشله اکی دره یاخو
 سارمناجله اکره ایله هر دوزک ایزنه اوج کی یاخو درت
 هرجهت اوجن ایشور بکله و تریجه ایت درنچن کی ایشی اکر درت
 و دکنه یاخو ارفه ورسه ایشله سن ایشور کرا اولنای بکملر
 کیدن اکر درت اکی الکل اولسه نطقه ایت سن زیدتورک حوالیچ

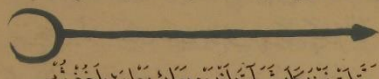
فی کبی ایداه الخدیبه اکرم نسیم جادو اولر ایشور عیله اهلان
 اوجن دخی سطر اولن جادو اولنک بد ایشورن در قیام و قیادا
 دخی حرکت و قیادا دخی بر لاجو قنادا ارفیندا ایزر بلر ختین
 بین ظاهر اولسه بر حرزات ایزنه بی اولک اولکن صول اولر بکوره اله
 دایره ایشور صورت ایزندر

کی ایا هرجهتک ایزنه قنادن بر ابر اکرم
 قنادنک حوالیندا کی ایشور اولرسک
 بکله نطقه اله صول ایت یاخو
 اوج دخی نطقه بعضی بیضیدا
 بیه کلا اندن معالجه بین دخی صنیا لری ایشمال ایشلر

مثال

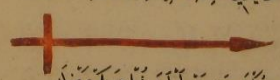
اندن ایشی ایداه بکوره ایله بکوره ایشور صورت در
حجرات سنه کله سر رانه اندن معالی دوا ایت یاخو رب
 ایله فرد و دخی ایدن جینه اکی خاومنه سؤل موحنک
 ایزنه ناله سنا نازیل اولک حین قراح اولک و علیلورک ایشور
 اورسی دخی قیاس اینه سادی دخی خاوم ایشور بکله ایشور
 ایزنه ایشور کچی ایزنه اکی ایله نیشک یا ایشه اندن بکوره
 ترک ایله علامت ایزنه دخی ایله ستنیم بکوره ایشور یا ایشور
 ناله اولکله اولک ایشور بر دخی اعاده ایشور اکر بکله ایشور اولک
 دخی جهد کی صاقلیسن ناله سنا نازیل اولک وقت کیدن ناله
 بته اول وقت موت جادو اولک یاخو بلا ی عظیم بکله ایشور

نتیم و صتیق دوران ایدر اکر برمتدا برتجی در ددن باقی قلیق
 اولسه نطقه ایت سن هرعدنک ایزنه نطقه ایت دخی سطر
 اید ایزنه اکر اوجاع بر صیق ده ایا اندن صکره ایشور دخی
 بکله آراه هرجهتدن ناله علیل کورین اکی لورن چند کورین
 دخی بلین ایشور اولک ایشور بر یا اولک **فی کبی التیغ** لجان که
 نیتدا ایشور عیله اولسه بعضی ما سحر اولسه یاخو رب
 حنیبه دخی اولسه بر ایشور ایدر بیعی عیله ایشور بکله ایشور
 بکله دخی طیبیتی یساق ایدر دخی حالیون بته ایشور ایشور
 دخی نیشه یا ایشور ایشور ناله رب یاخو لهما اسکار
 اکل اندن بیعی ایشور ایدره دخی قلم ایشور ایشور ایشور ایشور
 عظیم علامت ایزنه بیعی ایشور ایشور ایشور ایشور ایشور ایشور

المن

اكرس كنه لوله ابرشيجك اولرسك عملك في تخ ايه الله كرك
سن قلاين بلكه صلبان لطينه فلابن دخي كيار كبره اندك
كي صالحه ايدن ناله بريلا دخي خند ارضي اذنه جانين
فرقن برق ناله جرح ختم اوله دخي طبيعت يني قارن بوشنه
مدت مضا اكر بز اوله دوي اين جان درمق اوله رباط
اشمال ايله محكم فرقن اخر صياحدن باخذ تب وشرابك
نيل ايله دخي هر فنيقا بدندن جان ازين دكه اكره اينا
ستد بره اهل علي قدره دخي بانه دريدن اوج اذن سلبه اده
بعض حكما قديمه ذكر اهل ابر اكره اينا ابر بلكه سئله
اشبورت اذنه
مداوله بلكه كيدن صله دخي صبر ايله سول دريم عضله

جابر

33
بايا عليا فنيقن دخي خط اذرن اشغلك دخي سن اولي
رك ايله كيه واجدله كي اقل افضلدر في كي اريب جان حاد
اوله بعض اعضاده سطلدن باخذ صدمدن باخذ صحح نام
اوله زمانه اندا صبح اوله دوا ايله اكره ايله اكي نظيله
هر عضوي كي اين كوچك كوي ويوك لوكي جاسايجه وصنن ودرت
جاسايجه اكر بري اوله بركه باخذ اكي كره اشبورا جاعدا بر
عضودن برعضوه دخي اكره اده حتي بري ولا في كي الحام
مجدون ابتناع ادر كيه تين عظيم خصوصا سول جدام كه
بعض بلفسندن دخي سودا ندر اكر جدام سيني اوله ان معا
انجام اوله دخي خط اوله داف دخي اوله دخي قرصه ضاد
ستوي اوله دوي جسي مزاجه اذنه سن اكره ايت بانك اذنه

بش كي بري دوس متهودنك اورسندن اوله ديري اذن اشغله
ايله بين ساجله دولدوكي يره دك اكي قرين اذنه اوله
بري قنا نرسك اروي اذنه اوله دخي لوكي از كيه ايمان ايله
ناله كركل موثر اوله ابر بيه سيني ابر اذن ايله شور تين
مواوك اساندر بجهن اولك كيب مواك غلظدر دخي تين جرك
اذنه اكره اينا اشبوي اذنه اكر جدام حنين ظاهر اوله بيان
ظاهره سن اكره اينا اشبو كيا نله باشد بريكه دخي بورن اذنه
ايت اكي كيه رحمتين اذنه اكي كيه قنار عتق اذنه التين
اقدوك قنار اذنه ايت بريون عصص اذنه ايت ذبوك
عجب قانين اخري بش ما يده اكين اوراك اذنه هرورك
اذنه بريولا اكين ذبوكي اذنه اينا اكين در سجلي اذنه

اكن

34
اكن كرسك تريب اذنه اده دخي اكره اده بدبوك سجلي
اذنه دخي اكي اشغلك و برخي اله كيه كيه اده هر سلك اذنه
اكي اشغلك دخي اكي اوله كيه اده كسينك مؤخرن سكر دن صلبه
ناله باخيد حنين اكره اينا عظيم عانه اذنه كيه اده اخري
سيدك اخري اذنه اخري جكر اذنه هر كاه كه كي زياده اوله
انت اوله بلبل كر عليل جدام كي بولسه نيك صحيح بول بدنه
حد اتمك اچيون سن اول وقت مكاري تند ايدن اعضا
بندارندن سلبه ايدن كي كرسيله دخي عمل اله دخي ساير
علاج في كي الخدر وقتيم قرصه عضر اعضادن دخي سلبه
انه ادييله دخي ادهان اله دخي نسا اذنه دخي بري اوله
بنيجه كرات اكره ايت جب اذنه دخي اقرال دريك تخنندا

آندن مصلحه مرمله ناکه بری اوله تخین آکواه ایتر حذر عا
 اهرن اوله دخی آیدن بعض فنارات طهرده عصیب مجرت
 عصوره چند دخی وقت دخی بری اوله اقدم ایته اوله ازرنه
 ایلمکر شریخ اوله **فی کئی البص** فان بعض متقدم اوله
 آن جهه متبع اوله بی عین آکواه ایله دخی بی بنداری
 ناکه اوله کید دخی لوب مستر اوله آندن مصلحه اده خود لوبله
 دخی دین درد اوله دخی بان الحبل بی عیله دخی حمام فایله
 باخذ طایق فیه خیر جمیعین فار شده دخی طایق اید
 خرقه بار سولک ازرنه موصیه انام ناکه بری اوله ان الله
فی کئی التروطان فان بانسلك من اولک توفیق دله دخی
 آکواه ایله ملکه دایره کمالیندن بیتم دوران بدر دگر بله ایله

آکواه ایله وسطه ای کورمه صواب بودر که دایره آکواه ایله
 کبایت کبیه **فی کئی الذبيلة** فان من دویله بطی ایلست
 فصیح فصل فاعل یلیدن باخذ من علیل فان سج اوله
 آدم باخذ زماندن صله آکسن نفع اوله استرک حر لیبین
 آکواه ایله کبایت صبار کیده بی بیله آندن ترک ایله من فضیله
 ادا آکسن بطا ایلست کیده سول ملکه ایله ایتم صورت سبل
 ازرنه اوله من ترک ایله دویلدرک اورسین حتی دین بتداده
 دخی کیه اوله استلاک یلیدن اوله ناکه اریکله اقی کار آکوه
 آندن مصلحه ایله **فی کئی الایحله** اکل فاد در عصوره سج اده
 دخی بیه نیتم اده حطیب نیر آکسضمد اوله کی کوره ایچ
 اده مجاری سماریه کبیه صبار دخی کبارده صلح اوله کج

آکواه اده

دقیقه حاشیه آکله آندن حاشیه اذره سماریه ازرنه آندن
 دوران اده ایچ ملکه اله سمار حالیندن حتی عینیه ایشه
 دخی ترک ایله اوج کن حتی محتم آکله ابر کله آندن صداینا
 خازیه بریده مدوقیه ملح اله صمد ترک اده اوله ازرنه
 لیره اوله چون اصلندن پاراندن مرمله مصلحه اده کات
 بتور آکساید غیر سکره اوله کبیا ایچ جوق اما عینه
 بدن سطح دخی اللره وایتده بیه اوله انوبه الاخلد
 باخذ دوردن دخی بریش سردن دخی اندوره سمار ازرنه
 باخذ اوله آندن انوبه ماه حادن ایچ این قدر ستر
 بتدار دخی ایچ بابش دخی دوران حتی مؤثر اوله انوبه
 سمارده دخی علیل صبار ایله ساعتک جدار ازرنه آندن ترک

بتدار آندن آکواه اده هر چندن حتی فادون کلکی آکله
 آندن بری باقی قائمه آندن ترک ایله اوج کن دخی کوره
 موصله ازرنه کی کبیت نیناله حتی اکل تک کلکی فیه دخی
 جیبی فاد آندن مصلحه حتی ات به آکرجک ات به ایاندن
 صله حتی اوله کئی عدایله مانعی ازرنه فاد دن تخین اکل
 مصلحه ایله دایره حادله دخی دره کبیک برنه دره نار العذر
نیمه فی کئی المسیر اللکسیه وعبرها نجه نسه عاثر اوله
 قدیسک اناعاشن ایشور علندن اوله ایچ خند زملدر
 لایم اوله آنداکه وجه ازرنه نابله باخذ دایره حادله دخی کیه
 این اوله ملکه بجه مشبهه ایچ اده دیش سرده ایلکه
 دوردن سماریه قیظ اولد دخی بتدار هر چندن دخی

دقیقه

أَنْ يَكُونَ فَوْقَ دَعْوَى مَالِكِ إِذْ سُئِلَ تَسْبِيحَهُ كَمَا تَبَيَّنَ فِي كِتَابِ
النَّافِضِ فَإِنَّ نَافِضَ صَوْتِهِ يَأْخُذُ حَارِيقِينَ حَادِثًا وَكَيْفَ
دَعْوَى كَلِمَةٍ بَلَدًا وَرَأْسَهُ دُونَ كَلِمَاتِ الْكَوَاكِبِ أَيْ يَأْخُذُ بِهَا
أَرْضَكَ حَرِيقًا زَيْبَةً هَرَجَزًا أَوْ تَيْبَةً كَيْفَ أَيْ دَعْوَى كَلِمَةٍ
كَيْفَ دَعْوَى مَبْدُوتًا كَيْفَ الْخَيْرِ بِلَوَاهِ زَيْبَةً إِذْ أَنْ يَكُونَ
نَافِضَ مَالِكٍ أَوْ دَعْوَى سَعَتِ إِذْ مَرِيضًا نَافِضًا كَمَا صَوَّرَ
فِي كِتَابِ التَّوَالِيهِ فِي الْبَدَنِ حَتَّى يَبْرُقَ فِيهِ مَنَدُغٌ أَوْ لَوْ
صَوَّقَ مَا دُونَ ذَلِكَ كَيْفَ مَا ذَكَرْنَا فِي عِلْطِ أَوْلَادِ دَعْوَى الْبِنَاءِ
أَيْ أَوْلَادِ طَوْرِيْنَا الْكَوَاكِبِ أَيْ هَرَبَانِكِ أَرْبَعًا كَيْفَ سَرَكِيَّةٍ
لَطِيْفَةٌ عَوْدُهَا لَيْسَ حَتَّى يَبْدَأَ بِطَرْفِهَا أَوْ لَوْ يَأْخُذُ زَوَادِ
لَمُرِئِ أَصْلِهِ يَأْخُذُ بِلَوَاهِ عَدَسِيَّةٍ حَتَّى دَسَائِلِ الْكَوَاكِبِ

أَيْ

أَيْ أَوْلَادِ الْبِنَاءِ أَيْ مَبْدُوتًا أَيْ مَبْدُوتًا أَيْ مَبْدُوتًا أَيْ مَبْدُوتًا
بَدَنٌ فَصَلَّةٌ أَيْ سَمْعٌ أَيْ مَبْدُوتًا أَيْ مَبْدُوتًا أَيْ مَبْدُوتًا
عَنْ قَطْعِ الْبِقَاعِ حَتَّى يَبْرُقَ فِيهَا وَرَمَّ صَوَّقَ أَوْلَادِهَا
فَأَيْدِيهَا يَأْخُذُ كَيْفَ يَأْخُذُ قَطْعَ صَرْتَيْهَا دَعْوَى كَلِمَةٍ بَلَدًا
وَأَوْسَهُ جَانِ الْبِنَاءِ وَرَأْسَهُ شَرِيًّا أَيْ غَرِيْبًا دُونَ سَبَا
بِمَا عَرَفَ كَيْفَ دَعْوَى بَأْسٍ بِمَا عَرَفَ كَيْفَ بَأْسًا حَتَّى تَأْتِيَ صَوْرَهُ
أَنْدَانِ بِرَيْحِيٍّ حَتَّى أُنْدَنَ أَوْ دَعْوَى مَكَارِ أَيْ تَيْبَةً كَبِيرًا
يَأْخُذُ صِنَارًا دَعْوَى عَدَائِهِ حَتَّى كَيْفَ كَيْفَ حَتَّى أَوْلَادِهَا وَوَجْهَهُ
كَبِيرُهُ دُونَ يَأْخُذُ صَبْرًا نَرِيَانًا حَتَّى أَوْلَادِهَا وَوَجْهَهُ
أَيْ تَسْرِعُ عَرَابُهَا بِأَمْرِكَ بِرَيْحِكَ فَالَّذِي دَعْوَى صَدْرَهُ
دَعْوَى بِلَوَاهِ أَيْ يَأْتِي نَاكَةً فَانْ سَمْعًا أَوْ كَمَا مَرْتَعًا وَكَيْفَ

دَعْوَى مَنَدُغٍ أَوْلَهُ بِأَمْرِكَ فَالَّذِي دَعْوَى صَدْرَهُ أَوْلَهُ مَقْتِ بِلَوَاهِ
طَبِئًا دَعْوَى بِلَوَاهِ الْخَيْرِ حَتَّى يَبْدَأَ دُونَ نَاكَةً تَحْتَلِيْنَ أَيْ
نَاكَةً فَانْ سَمْعًا أَوْ كَمَا مَرْتَعًا أَوْ كَمَا مَرْتَعًا دَعْوَى
بَلَدًا الْخَيْرِ حَادِثًا كَمَا يَلْبَسُ كَيْفَ شَرِيًّا نَدَانِ جَانِ أُنْدَنَ أَرْبَعَةً
مَنَدُغٍ أَوْلَهُ كَمَا كَيْفَ بَيْتَهُ خُصْرًا كَمَا كَمَا عَظِيمٍ أَوْلَهُ أَلَهُ دَعْوَى
جَمْعًا بِرَيْحِيٍّ أَوْ يَأْخُذُ بِرَيْحَتِهَا يَأْخُذُ كَيْفَ بِالنَّارِ يَأْخُذُ
مَنْبَرًا أَوْلَهُ جَانِ مَنْبَرًا أَوْلَهُ أَنْ يَكُونَ جَانِ مَنْبَرًا أَوْلَهُ
طَرَفًا فَانْ تَسَاجِدًا دَعْوَى فَانْ سَمْعًا يَأْخُذُ أَرْبَاعًا إِذْ حَاطَ
إِلَى رِبْطِ وَتَيْبَةٍ يَأْخُذُ أَوْلَهُ أَرْبَعَةً وَضَعُ أَيْدِيهِ أَوْلَهُ كَيْفَ
أَوْلَهُ كَيْفَ فَانْ كَمَا كَيْفَ شَدَّ حَتَّى تَوَلَّى إِلَهُ أَمَا شَرِكُكُمْ فَطَبِئًا
دَعْوَى بِرَيْحِيٍّ أَوْلَهُ يَأْخُذُ حَرَفًا أَوْلَهُ بَأْسًا يَأْخُذُ أَشَدَّ

مَعْرُوفَةٌ

مَعْرُوفَةٌ وَضَعُ بِلَدِهِ دَعْوَى كَلِمَةٍ بَلَدًا بَلَدًا بَلَدًا بَلَدًا
مَنْبَرًا أَوْلَهُ أَوْلَهُ أَوْلَهُ أَوْلَهُ أَوْلَهُ أَوْلَهُ أَوْلَهُ
دَعْوَى دَسَانِ بِمَا عَرَفَ كَيْفَ بَأْسًا حَتَّى تَأْتِيَ صَوْرَهُ
حَتَّى تَأْتِيَ حَاضِرًا أَوْ دَعْوَى مَاءٍ بِأَوْلَادِهَا أَوْلَهُ جَمْعًا أَوْلَهُ دَعْوَى
شَرِيًّا أَوْلَهُ دَعْوَى بِرَيْحِيٍّ حَالًا حَالًا حَتَّى فَانْ مَخْتَلِفًا أَوْلَهُ دَعْوَى
عَلَيْهِ أَوْلَهُ أَوْلَهُ دَعْوَى نَظْرًا بِرَيْحِيٍّ حَتَّى تَأْتِيَ صَوْرَهُ كَادِرًا
يَأْخُذُ كَيْفَ قَبْلَ مَا يَلْبَسُ قَامَ وَاللَّهُ الْبَابُ

النَّافِضُ فِي الْبِقَاعِ وَالْبِقَاعُ وَالْبِقَاعُ وَالْبِقَاعُ وَالْبِقَاعُ
أَيْ الْبِقَاعُ كَيْفَ حَتَّى يَبْرُقَ فِيهَا وَرَمَّ صَوَّقَ أَوْلَادِهَا
هَرَجَزًا كَيْفَ صَالِحًا دَرَسًا كَيْفَ بِالنَّارِ كَيْفَ بِاللَّوَا دَعْوَى حَادِثًا
عَلَيْهِ عِلِّيٍّ وَدَعْوَى بَأْسًا دَعْوَى أَلَمِيٍّ دَعْوَى صَوْرًا كَارِيٍّ قَرْدًا

قدّمه ذلك دعي بن سلك ايشو بابا سلك بيته بل كل
 ايشو باب فرادن باب اولك فرقتن در كيدن ناكه اجترار
 اندن اشدا ولا عملدن حجه نسك ايشتراعك انن تنع اولك
 شوقاندرن كم او مائة الحيرة در طهر اجيلدو دعي وقت باخذ
 سيق ورم ادرنه باخذ بط جراح با علاج دعي سها جند باخذ
 سيق صماحي دعي بلم بوندره بلز ورسه كلسي نايغ اول صرره
 دعي حرقه دعي اول انه نايغ اولك دعي بن سزه وصيت ايدن
 انن شبه دايغ اولمندن سزوك اندو كره او بچون چين سزه
 واقع اول صورير ناسدن استادن مضطرب اول المردن سوك
 كسك سچو اولك مصادن اولك ادرنه موت مست اول سچي
 فاني اولك دعي مچي اودون اولك اندون سوك سكم مال بند اولك

صحة

صحة

دعي باشي بوشجي باغله دعي عذرا ايله سول سنجي كره رطوبت
 ايدر اكر صوبانك متدبنا باخذ مؤخزين باخذ صاغندا
 باخذ شماليان سن يار سوكور و كل ادرنه شريادن حدرا ايله
 ناكه متف حادك اولك **في قطع القلبي الكبي ذوا كاذن**
 اولك كيب ادين كره يلفندر حسنا ايله وفيم نرلا عرس اولنا
 حاد ايله عيبتك باخذ طرسه سن اي دن ايله اندا دو سنج
 اتمه انن علاج ايرندر شريان كويون ايدني اولك بيان اولدو
 حسي عياسوك فاني ادرنه بمله بانك خلقي استدن
 متضع حكه ايت خرقه خسته ايله ناكه شريان ايجاره اولك دعي
 ظاهر اولك سول يوده كره طهر اعاره دعي موضع مختص كي فلق
 ادرنه فلانجه نسه كز اولك اولك ايجو ناسدا كز اولك سن

دريه بلك اكر سندن باخذ كليك باخذ صفان اكر موم كوجك
 اوله بلوشن ايدن شوماجيدله عرض ايله نك اولون نك عذرا
 يتد ايدو احيي رطوبت اتمه ايشو صورت جصندر مم

+
 اكر رطوبت ايدن اوله سچي اهر اوله سن شين
 سناطين فل ايشو صورت ادرن كه كوردك
 اكر رطوبت كيك خنبتن دعي علامت اوله كرسن كور ايشو خطه
 دايو اچون كورين دعي مائة خنق ادرن فبان ادره سنك يارن
 اوج شوق ايشو صورت ادرنه **+** دعي بطبانك كلبي
 چتر سچي رندا نسه باغله دعي بطلا اتمه فو قدن شرا ايله دعي
 زيت ايله بنق كوندك دعي رباط حل ايله نيتله مرمله مباله ايله

دعي باشي

مداو له بلس آندن ايسن مضع نيله كسان شريه كسانيم كيه
 اريشه ناله اولا منطك اوندن اكي مضموم برمن منداري اولا
 اونجهون طهر جان منطع اوله فابجان شريان بنيه خوجي
 ثابت قدم موازه اكر ظاهر شريان اولسه جيله ايله كركدر برمن
 تند بولرسن فلندن اوج برمن منداري دجي من مداو له بلب
 دجي كيه دل بارسن دجي سول نسيم ايله كركدر برمن ارسال قانك
 آت اراق نوسط ادرنه دجي اكر قوت وصنن مندردجي نيله
 خلا آندن جرحه نظاره اكر كوك ائيه صننا آندا برنجي
 باقي قانس قيل كاس آندا اوم عرض ايله دجي خوج باغله ناكه
 گان بيه دجي مصله علاج ايله **في بيلا لقاين اللين في علاج**
 جان شيشه مرمتن ياخره تربه بارده رطوبات حريمه ياخره

حرارت

آندن اونكه دوي سلخ ايله رفيله ناكه شريانه اولاكه خوجي برنج
 آندا صناردجي بولارسن اونكه فوزه خوجي اولاكه در بدن خالبر
 اولا صننا آندن اول كيه صننا كراستندا در هر جمدن
 اكر شريان اولسه ريف اولسه حازك بيطر حيله بويه ايت اولاكه

مضع فودن فط ايله دجي فوبا اولك ادرنه دقايد محكي حكي
 اولندن صكه مكاله اده ادرينه بايسد اله انك كيه ادرينه كره
 آت بتر ياخره نيله اله خوجي برنج اولا اكر حادون اولا سول اولاكه
 جلال عرف من مبادرت ايت كيه ياخره مضع طرددر دله دجي
 باغله خوجي قان ديكه سوند كيريجي دكا اولا شريان طهرين اراه
 ايله ائيه بركه اله ذات سكين اله مداو بولدن صكه خوجا بيه
 تله اله برجه ناكه ايرش طركله مضمون ده اويون طركله مابين
 ائيه صودت بركه در بوندن دجي برك اولا اجنا اولا دجي اولا
 ائيه سكلين بركه مند بين صبه بنيه بركه اكر اهر در ادر كير
 اكي اولا اولا سكلين جوف اولا اكر اكي اولا حادون اولسه

جركس بيشا بندار ادرنه بيطر اولك ادرنه دجي منتعير اولاكه
 حادون اولسه اونجهون اكر بيان اولمونه منطع اوليك
 قان براق اولندن آندا ايشن خ ايه قانن ايت اراق اولك
 اكر شريان بولك اولسه مكاين ده باغله خيط منفي فوبا ايله خيط
 ايشتم اولا ياخره اونا رعودن اولا ناكه حادون اولدن عنوت
 سرعت ايتيه جرحه عرف حادون اولا آندن كسه وصل ايله رطوبت
 ادريني خوجين ايله اول ساعدن ياخره دقايد حودن صكه اكر
 سن بولرسن اوقاه ايله كيه كوله بلكه سكلينه ناله اطراف
 بيان اولا ائيه عملك بيشه برنه دره ياخره دجي اراق مكر
 حنه صحمه اولا ياخره مزاج ايجي اولا اونجهون كي شين اولا
 رطوبات قيا ادرنه اول وقت باكر اولا شريان سول ايتدولن صكه

مضع

۴۳
 اولا بورني اوزونلوغنده برار اولالونك اورنين ايتخ منقلا حرکت
 ايندوكله اوندن ايران کما اولک کي منقلا کي صدعا دد
 اوچنجه اغيردن در دچ صنيکه سريان کسکلن ابي باينا
 دچي عداليه کينونک اولغيندن دچي اولا هرشدن صکره اوج
 برمن مضمومه بنداري دچي سن اولجه اورگر ايننجه منقده
 ياخذ حرق نابعه قاب بل اذن بضع خارا اذخا ايله طريته
 اولک کيب طريفن کيد ايتور اولک صورت در
 سؤل کيسيم شرايه صدعا کيلين شرايه وسطه اولک
 دچي اولکله جيبو خلد صلح اوله بيقو دري اولک کيد کيد
 شتاب اولدن در صفاقه اولک کي صفاقم لک اولره در

حدا سمع الله اركند بيله صوت الله سرعت لم منتطع اولر ايتعمل
 افضلدر هر عملدن دچي بيخدر کما در سن اول کينونک اولر
 صکره اوج برمن بنداري ياخذ ابي برمن بنداري والله اعلم
في علاج سيلان الدموع الحادة والى التشنج والى اقلان سيلان
 هرمدن اوله اولک کي کمر کي تخنين اولا خارجدن دچي انا علك
 منتقم اولمه سن اولدق حسته قول کورسن ايجنب کولک اولا
 در بيبکي ذيب قول کي ابي کوزي مغزولقان مطبان اوله تخنيق
 اشد ايجار اولا دچي ايجان بسط اولا ايتور دموعدن ابايل
 اضطراب ايله ايتور علاج انا ويرر اول علاج سن علاج
 خلق ايله اولک تليجي دچي اولدن بار اوج شعور منار ايله اول
 اولک اولر دچي اولره شق اجدو اولر اولر ابي برمن بنداري

اولا

۴۴
 ياخذ زيتن ناله حاورن اولاديم حار اوچين لدر ربا و تخل کي
 دچي شطيل ناه قاترا ايه ايشمال اده اولدن مرهم باسليتون الله
 سباله اير دهن ورد الله دچي سار جرحات علاج ايندک کي
في علاج الدموع والاشوات الى العين من باهرين الازهر
 دقيتم حربه خاد اوله عنين صبرين هنر اوله نظر
 صبر اوله دچي ايجان متفرحه دچي اشرار کيندن ساقط اوله
 بائلک ايندا وضع اوله دچي صداغ حار موم دچي عطاش ستان
 بل سن بدرت دچي عروق کي تدن کلر اولک علاج افضل اوله
 سن حستونک جيبو جلن ايله اولدن بار بزرگه اولر اورنين
 ان شق ايله عرض اوله بندا ايله سوله صلح ايتورن وضع ايله اولک
 ناله شق کيکه صرا دچي اولک ايرغ ايله صدعنا عضلدن

اولدن شوجين ايتله شق اولسدن شق نايه اولک اولر ايتور
 سيفتم جسد دچي اذخا ايله شق اوله ايجين بيکنه ايتور حاده
 جعت لجددن دچي لجمت ايتور بدن ايتور اولک صدر شيد
 دچي اولر حاد اولک
 يانندن لم ملصوقه استه اولک دريه برطرف اولر اول کيلک کي
 دچي دم ايله ناله شق اولسکه ايرسده دچي اولکله جيبو اوعبه
 کيله اولک کيا وعبه کي باشدن ابي کزه ايتور کيلک در بيزک
 تخينه اوله اغيردن دچي ايتور اولدن ايتور ايله شق اولسدن
 شق ايره اول فاندن قدر معتدل کيله اولر صکره مرصه
 موم جابدن اول قطيندن اولن فلا هرشتن فنيلا بايتور دن
 دچي قبا اولر اولره دفاوه ميلوکه شرايدنا دچي زيتن خلک

ياخذ

سِلان بذر مار کبی دخی بزک کبی دخی بومله بکر وارن دخی کم
 قلن حصا دشد جیس حصا شو ندر دندر کز دیاده اولمز دخی وارن
 اولمز قلاهن سن قلاخی باغله فارشله اگر حصا کر سن بنسنه باغله
 بزدره آن دمرز دخی شرجدن آدن بانک حرکتی جتا رستلنه
 حواله آله دخی تنظیمی کدر آله دخی سکر منورن آله عطار کلر
 وقت قلاغک حواله بنسند نور غدن صکره طوق این خردن باخو
 صودن قلاخی جکه اوستدک چه ته جوق برعلاجه اگر چه
 جنت لطینا له چتر اولمز کیر جنت لطین کرا شو صودن
 اگر چه اگر چه اولمز

اول کیر عقل کمر مغز کندر جیندو کیر وقت حقیقان کله اچله
 سن قان نشناپ استیجله دخی بزک دوز اعل آراسی بار فظن
 بالیله باخره کتا فیلله آدن باغله استندن رفایده دخی
 غرابله دخی زینله ناکه ورم خادوت اولمز دخی کم سن حل ایدین
 ورم کدر سن جنتن نشور اولمز آله کر کدر کز سن کیک حرکت ایندوین
 حقیقی ظاهر اولمز آندا نیان القم آدن سالیله ایدین شول شقی کیر
 ات بقدر دخی کرسنه کیر جتا دخی قلمونیان دوز کجا فیه
 این مرم بار دوزن دخی اینشمال این **فی علاج مار خلیجی اولمز**
 جیسی سیم قلاغک کیر دوت در دوز بری جی سمد بندر
 رینه جی دیر حدیله کبی صرحه کبی بری دخی تا بندر جی کیر
 دخی بزه کبی دخی بومله بکر وارن بری دخی ما شندر

سِلان

دخی اینشمال این مکن اولمز دخی بندر اولمز آدن بش جنت اینما
 اولمز لیکله دخی سالیله این اگر شو ساغظ آندا حویله بری کیر
 اولمز کیر حبیب کرا ایدر سن جتا رتیم و کرا بندر اگر چه
 اولمز سن دت بیضن لطین صیبری رفیق لطین علی حیدر الصورت
 دخی سن حواله آله اولمز اولمز حدن کس بدر دخی اینله برجه
 داغله دخی وقت آدن جتر صر عینا آله باخره جنتا پت لطین
 کراس باخره بیضه اگر چه جتر بتلی آن اولمز **فی الماء الدیجی**
فی الادی آله کر کدر کیر حنة شطر اینشمال اده کدر آله
 اولمز کیر قلاخی جی له طرد دغدن صکره فظن بالیدن لیک
 اول مضطجیدر اینو قلاغک انزله اولمز کیر قلا کرا سن حواله

انزله قلاغک نشند دخی حید آله انزله حواله بنسند فیز لیل
 دهن آله ناکه برج اولمز کیر طریز اولمز انزله حیدر آدن اچدا
 این بیضه با نتره کیر انا خارج اولمز بومله اگر چه سن آل
 علیک آنا لادن دخی علیک المبرودن اولمز کیر مبروم ایز قوشله
 جی بید آله اولمز سن قوطین مود دقا بوز بندن صکره فظن
 صکره آدن کیر قلاغک دلوکله بیسن جی آله دطوبندن
 سن ایندو کون صکره اگر چه انزله بر صند ایندو کیر سن بل
 ورم خادوت اولمز آدن اولمز باخره بر صفت بنق بنتاد
 ابر بلان بری دخی قان جیسا روت بندر حنة اولمز اکی آل
 آریسن دخی قلاخی تلایات اورننه دخی ترتین صیبر قلاغک
 تحسین قاتین بیضن متخطدا دخی هلال شکر اولمز حوصا

دخی انزله

الدور المتأخر فيما كان فطوران له معالجته أوله

أولها من طهر فلاحه بمدن آرساكة استكاره أولها دود
حينئذ جدر بأخذ صنائر لطفان له أولها برنجي ظاهر أولها سن

دوت أبويده

هنا صورها الثور صور سيدر انما غنير دار اعلا بي كيك اولها سن طرف

دوق اوحال ابه فلاحه ايجال مندرا بدن مص ابه معوق

بجهد كذ حقي جميع دود جنه آك جيبين اولها سن باغله انبعلك

حرا بي شميلة نيم بز ذكر ايدون آك جيبين اولها سن فطورت

فاجله دود ايشمال اپت دوجي صلا ادرسان ياخذ دويده اندا بر

ابله الا ايشمال

اشله كئندن ياخذ حكايم ايشمال دار اولها اندا دوق صير اعلا بي

آك بوزكجه چينه دولا من دوت حصاه كيهه بر سنك اوزنلويج

اوزه برمان ملكه ابيد وها با لئار طيلا بني افا ايب ازا اوله

دوجي فلاحه دوكيه بر كره كوبره دوجي جل اوده بر اياك اوزه

اول جهندن دوجي اوره بجر احرا له سنل جريكه فلاحه در سن

دابلا اوله بو بي ايشك لكن حصاه حقي ما جدي نوك

جيسه جينا جيتن ما جنه الا ببر دن ياخذ دوش بو قندر

طرف واحد فلاحه كوبرا سن طرف آخر اوله بتاس حقي اوزن

اندن دوش ارا بي اعاده ايدن جبه كز ناكه صرحنا ياخذ فاجيه

ادان ايشماله سوجليل حصاه اخراج الحيران اللذيلها

آك متغير جه بر عرت كوي اوله دوجي نيم برنده بزر وراره

آك حبه عظيم اولها سن جنت له دوجي صنائر له اراج

الذود

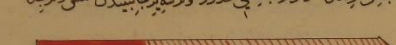

اولها بي كوز كوزم ازا اوله كوه بره عاير اوله اوله كيه بره

ابي جواد اوله ايدر نظر ابيله حسه فلاحه آك سن سلطان هر بي

كوز له ياخذ فاح ايشماله بضع لعين له ايشور صور في طرف

بعض عريض ازا اوله بعضي حدود اوله كيه جابنين اوله اولها

فلاحه ايجيد آك سد ليم تا بدن اوله سن دوت صاره ابه

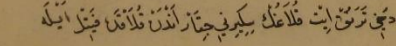
دوجي كورق سد بدن له دوجي اشته صال ابه آك سد فلاحه

عشيد اوله سن دوت ميل لطيف المسوي بدقيه ابه ناره آز

اندن دوش ابه فلاحه جري سن آك سد له كورق اولها اولها

مصا ابه حسه برله عمك نثلندن بطرقه ابه رفته له

دوجي روت ايت فلاحه بيكفي جتار اندن فلاحه فليل ابه

يك اوله آك اوله سن مدفع فل اوله كيه مدهمك ايشمال

جوف اولها حاس محمكدن ياخذ مردود نلندن طرف فلاحه

نيه اندن تلجي ابي نيم ويله دهندن ياخذ عصار دن

اندي اوله فلاحه آك دوجي مردود اذخا ايدا دوجي صنه مردود

له ابي اعيند ابه حقي دوش مدفع اولها عمك جوفن ناكه اوله

حسه كورق اوله داخل اوله دوجي نوسيم انن دكر فاور اوله

حذر ابه بار دله حار دن ايشالون فلاحه بوكا حمل انسر

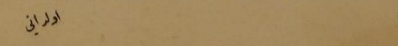
عليق السدا العارض اذبت جيتن عارض اوله ايشال انهار

لريوك بطور نندن دوجي فلاحه لريك سامعندا غير متقوم اوله

اندي اوله ايشالين بعض نارسد عارض اوله حردن ياخذ لحد

نايت اولها مبي بته اندا ايدني ايشور ازا اوله فلاحه دوكيه عمندا

اولها بي

كدوكلن صله بجه تنه عودت پدري خان اصلدن برنجي
 بافي قاله جان آقا اينكه اصلد با نر علاج اورد في جنين
المعين عارض اولر جنيند شئي برده بگذر نماند و در صلا
 آقا برد ديوار و برر كر ايند اولر بجمع دوطبت عظيمه اولر جنين
 اعلا ده دچي اسلند عمل انده نظرا بيله اكر صوفين انكاره ايله
 جنك ظاهرين سن حركت ايندر هر جمنده يار اولر اذيه عرض
 ايله اندن اصلاح بيله هر جمندن رفا ايله حتى مخلص اولر اكر
 علو ايله صانه ايله دچي كس اكر نه اولر ايله سن كس اكر
 جنين نورد ايندوكلن صله قطيع ايله اولر وقت خبي حدر
 كلنر اكرش بركه اولر خيال ايله سن جمع ايله دچي ملكه ايله
 كچك لاباره ر سوز اولر ايله اندن مرجم بجه اكر بره مابل اولر

دكوك بتدري موعده ايت مرجم مصريه سن ايله شطرين ناكه
 حكام جرح امين اولر يا حرد دت قيل بلكاه ماء ورد له دچي دت
 اولر اذيه نكاح استعمال ايله اكر فلا فلان ورم اولر ورم حاد
 سن تبلي جتر دچي بلكاه باخرى موعده بغير دچي طي ايله حمله
 ورد اكر فان رت اولر دچي سن اسلجيه يا حرد خرقه ساد
 بارده ده دچي قلاعك ازر نه دچي استعمال ايله بكم رت فاند
 كسلور ايله **علاج ناييل النجنان** جنين عارض اولر ايشير
 ناييل كوزك جنون سن ازر اولر كه رطبه اولر ازر اولر كه بارسه
 اولر سن دوت مستاشله يا حرد صاير ايله دچي كس بضع ايله
 اصلدن دچي قلع مضمك ازر نه دچي صحيف اكر اندن فان
 رت اولر اكر اوه ايله مگواه عدسيه لطينه ايله دچي ايه افضل

كدوكلن

جنطه دچي احوال ايله شكول اوريشه دچي احوال ايله خط
 اجناس اكر اولر قريندا دچي خط ناك مان اصغر ك قريندا
 دچي جمع ايله بر منكره اكر ايند حبوب اعتد ايله اندن اكر
 انوكه قالد ريق مستدل ايله دچي جلد منم كس اولر اذيه ايشير
 يز و صنا ايند و كز كچي اندن شئي جمع جمع ايله خيال ايله دچي
 معالجه ايله اكر ورم حاد عارض اولر كدوكله وقت يا حرد
 ايندوكله وقت سن كلبا ايله نيد ايله دچي ايله دچي بكم بولده
 بگذر ورسه جنين جنين اسلند عارض اولر سن بركه ايله
 قطيدن دچي خيال دن دچي باره د و اء حادن دچي فهد ايله
 بگذر ايله ايشير صنت اذيه ايندي اولر جنين قباوه دچي سوز
 يوسن ايله دلجلدن نيكم يز و صفت ايندوكله اندن ايله تصبير

جنينك دلخسته سطح دلخلكي سن جنين قلب ايله دچي علو ايله
 صاير برده ايله هيج شنه محتاج اولر بزين دچي حر ايله هر جمن
 اكر جنين كس ايله سوز ايشه لا باسد اولر وقت برنجي حدر كوز
 اندن كوزي يور برده كدوكلن صله موعده موعده سن سن كس لم ايند
علاج الشرايين الماير في الجنين الاخلاء اولر بربا عددر كچر
 جنين احوال نك طبا ايند اولر اكر سنك انده عارض اولر اولر اعلو
 اجون تد ايندر ايشير صنت ازر نه دز
 اندن كه جنيند ايشير ميعض صيد ايله ايشير صور اذيه كه اعتد ايله
 اكر مقل اولر ميعض اولر نه صاير سن جنين ايله سن دت ايره اندا

خطه

51
 آلاين دخی سن انچه اكنه اذخال ايدين جبرائيل مسند اندن طفا
 جمع ايت دخی عندايله اندا عندا لطيفه كركه تاكه خطوك
 اوز نلوي شريك اولا اندن ترك ايت انشوطا خطا اخر دخی
 دون اكا قصودن دخی اكي طرف عندايت دلوسه اكر اندن حنه
 باينه قبا جبرائيل سن اول مسلك فريندن اندن ايره كوير انشوط
 اله شعره زاپدنك اصلدا دخی سوز ايت جنينا عجله اله تاكه
 بخته شريطعمره استند اندن خطجكه انشوطك بنينه دخی
 كويره انشوطا برشموي اكر اوله باخره ابي باخره ايج پريك
 اوله اندن اوله اوكه جك تاكه قبا جسته انشوطكه جنينا
 شريطعيله اكر سن اشرفي جلك دخی اوكه قبا بنينه
 اشرفي خطا اله جك انا عيادك تاكه انشوطكه چنه كوزوك

باخره خبتيه ديفتتني اوز نلوي جنينا ازره اولا ايخي
 بسنع ايندن ازاكه خبتيه سن قضي اله اطرا فندا ايجيندا
 به شل جنينا كره خطا باينه اندن جمع ايله لطيفه تا فضل
 ازره كوزك جنينا باغله هر جندن تند دخت
 بيتي حكم پيچكه كن رك ايله ايريجون جلد سوز دوار اولد دخی
 معش اولد حقي دوشردا اندن دخی ابطا ايله دخی قضي بياض
 اله اندن ساكجه قان ساكجه اوله كوزوك نيلدي مرتفع اولد
 دخی بن جنينا ايره كوز صحر اولد
 انصورت قسبي در اير شكل
 ازره دخی عيش بنينه **فدع الماحرين من لعين بلابير قبا ايله**
 شعري اوله باخره شعره جلا ايله كوزدر كراجه انبيله

الاس

52
 ظاهر اوله بر دخی زياده ايله رفقه تاكه ايشاره اولا اندن يخرقه
 باين سركيه باذر دخی باغله رفايد اله واردر اندن سلا
 تسيك سحايه سخي اولا دخی قبا سلك حرفدن تاكه مطويت
 تا بسجي نادينا اولا اندن ساكجه اير اكرويم حار اوله ساكجه
 علاج اوله مرعيه تاكه بري اولا **علاج خمر و بختيار لعين**
 قان بلكه عيلك جينا قبا بنينه طييدن غير زاپد اوله اكر
 اول حادث اوله ضروريا امر صندا منع دلوم دخی اير خا جين
 كوي تاچي سلفط كوي كوي بطال ايدر دخی كوي شفا ايدر
 درت وجه ازره اناكي بالار دخی دوا حاد ماندم ازره
 اما قطع دخی خطاطه دخی قبا ايله بخلي كوزدر كه سن قلا سن
 حستك باشي خور كن اندن كوزك جنيني قبا ايسن صولا اوله

انا عيادك هيج غمه نظر ايله قادر اولم ايوه بوي ازره
 جنلدي رطبه اولا خبتيه نوح جكله سرنان بلكه حستك
 بايشه جره كن بر باره كان باسجي قبا ايله دخی دايره و
 سرنان جاهله ايندو كيه مندار ازره هر جندن اندن اولك
 ازره و هر جندن بار سوزكه كسر ايله تاكه سرنان دايرونك
 اور سندا جمع اولا اندن رطوبت اور سني بار بسنع نش ايله
 يرش ايتيم ايله كپش قصد بنداري اولا عمدن دخی اولد وقت
 سن دريون كليي بار تاكه سرنان اولا اكرده بير سرنان
 سندن هجم بيضا هينك ازره سن بر باره حرفه له جدي ايله
 جين لبتنما برنك ارايندن خارجه دخی صاعكه وصول اواز
 ايله دخی حذر ايله سندن تاكه كوزه اكاكه ايندا اكرش اولان

ظاهر

53
 سن ولوددن صلوه الله بوي اكر اولمچي اولرسه سن بائك ايت
 اندن خياطه ايضا الله دجي خيوط اوج كونه دل و ياخوذ درو الله
 اندن ماله الله اكر سن درك جرح ترك الله خياطه بنسز دجي
 ماله الله با محض دجي بعض الله انويچون جنس مرتع اولمچ
 ختم تمام اولدو دجي وقت اولدو خياطه افسلدر ايشو وجه جيد اهلدر
 اندا خطر بوقدر وجه اجر شيردن سن پلاين جنس ازينه شكل
 درقيه اس كيا اندن جنس قالدورس اوج صنا نير الله مستور اولو
 جميع اندن قبل انكا بنه عودت اوه دجي اولمچي كوي اولو بوي ملبا
 نيت اولاده بوي بيك اولمچي اولدو دجي اولدو وقت كوي كوره سن خيوط
 آيزندن كوي سدا لله دجي ترك الله سدوده اكي ن باخوذ اوج
 كن ناله قبل بنه برنه درو دجي بيه اولون ازينه ان اكر قبل اولمچي اوله

بوي ملبا

اندن جنك باطبي براس شير ز بدن غير مضع نش الله ماق
 اكر دن ماق اصغره دك اندن خيوط سيلان ايله دجي جنك
 خيوط قوادو صغره قيارن بوقدن ياخوذ خرفلان اولدو
 پلاين جنس ازينه يداو الله درقه اس نيچلي خيوط مختل اولدو
 ايشو بدو اولمچي اكرده دجي صغره ايشو خا مندار ازينه اندن
 يارين مضع الله خيوط ازينه اولدو كيب خيوط لم سن بليك سن
 بنلاين ماق اكر دن ماق اصغره دجي سن اولدو الله عودت الله
 شير طيبيدن بيل الله عظيم مردوده اندن صاره كيمره اجر
 ديرون قوابند اندن عليس سلح اوه دجي جمع اوه خياطه
 شيتين اكنه الله دجي خيوط صوف بوقن الله دجي قان سله اولدو
 ماصله خيوطن اكر چاب ازينه ناله انباه ماصن ايا ايتدا
 م

54
 مرهم ويا صوغن الله باغ الله بنا دجي قبل تلا دجي استعمال ايا ووه
 هر صليا لله الله في علاج شرة العين لاسنل انير شرة حسبتنا
 عريضه اولدو طبيعت اولدو عريضه دجي جرحدن اولدو دجي نيك
 بونله بلزر وارسه اندن علاج ايا دجي الله اكنيله اندا خيوط
 شيو اولدو اعتر الله اندن سن ماهر ماوي ايسردن ماق ايتدك
 حجي خيوط اولدو طرين كيمدن ايتدك وقت اولدو دجي كه مضع
 هر يقو الله اكر كوزون نكل دونسه اخذ مردود اولدو مضع
 موضع ازينه بد جين قلبا الله دجي شيتين سن الله جنك اولدو
 دجي شيتك اطراف ناروي منطدن انا اولدو كيب منقطع كير
 كيد حجي نلعي اولدو داويه دجي ايشو شكل ازينه اولدو
 ايدري بوحر اولمچي ميا نيدر اندن نرع الله كيم حاجي ايتن اسنل

دجي اما شير لعي هر بل شيفت اوله شير طيبيدن اولمچي مرتع
 اولدو انا اكر ترك ايتك حجي اولون اوله بجه مدندان صكه
 برتند بجه مرتع ان ناله تالي علاج شرة التي حديت
 في العين ايجلي كوزقان حجين اوله انا ارنيه ديودويرل
 دجي شرة اولدو ياخوذ طبيعت اولدو ياخوذ عريضه اولدو عريضه دجي
 ايندالدرن چتره شندن ياخوذ كيدن دجي نك بونله بلزر
 وارسه وجه العمل ندر كه سن بوز ايد مال بزين دجي شيتين ايتن
 اكيونك اركنبا كاندن قبل نلاين دجي باعلياين ناله بوي كا
 سن استعمال ايتنه سن اولدو علاجنه سوننيم جن ايدر دجي مفع
 ايدر سن شيردن دجع الله بل كه استعمال الله ناله كورسك
 عليه كوي دجي شيطيل كوي سوننيم حطيه بشر دجي نك الله دجي
 م

دجی سن صلیباں پیجہ کر سن بیض عسائی بی آله حدقہ
 قویا کدو کدان صکره کوزده انجی ادرین بلج سحرش باخو
 بیان زنجار دجی نیک ایله بیوم آخو کد دجی مالمه این آکر
 ظنره غیر عصیه اولسه اندا استولک بلسنک ایضا عت اولسه
 دجی صارانک کیر انا مالمه این آدو بیله ناکه بی آکر اکر دریک
 سن کن دجی دت بیض لطین سنا ایشو صورت ادرین

دجی ظنره به الله بجزیدات فرقدن لظنله آکر خلل اینه
 دجی نمن اینه جرحل انا آری اولسه سن دمر کوزده سافک
 بخاریدن باخو شاد حضرتدن باخو بلج کوزی سلا الله بیوم
 آخو کد دجی عمل عدله ناکه باسرها کیند اکر دم حازه این

اوله

اوله مالمه ایله دجی ترک آدن جرد عدله حق بری اکر بولک
و انا نعلم الامان اکر کوز اینه اداو فاجله سن بولک
 این صاریله دجی بعضی کرم هزاره ناکه سبلان دمر حارث
 اولانما ایشو اخصر فاطمه اوله **فی قطع الورد دنج و ما بیت**
من القیم الی اید خنق ناسک کوزین لیم احریم ماک بیت
 حق ناظر اعطی اینه باخو ستاری اوله سن افضو اده نیت
 اجناس ادرینه کیر انا احنان خارجد منتبل و اورد حلتاره
 بلز سن مالمه ادرین ایشو جیلو کد صاریله جرحل دجی کوز
 اجه اول وقت سن لیم احریم کلیمی لفظ ادرین صاریله
 اله انا کرم باخو منتاش اله باپشاین باجسته اله دجی کت
 ناکه جیح نای اوله کوزدن صلیباں دجی کاس انا بیض طریله

طهری صاریله جرحل اله بلیون اده سن باخو ایشو اله حارث
 اولدوغه جابج دجی صاریله لطینه ادا اکی اولر ایشو صورت ادرینه
بیکم کوزک
 باخو صاریله مردوجه اده ایشو اجددن ایشو صورت ادرینه
آدن لفظ اده نیت
 مسر لطین اله دمری دجی فان بلسن چننا بده جرحل
 کوز کوره خنق کیدر آدن ایشو عروق قانله طول کوزی صند
 ایچمکدن اطراش مشعل اله سن عمل اله نصبت عاده شملا
 انا ایدنا دجی عملو کپ بیکه کرجک ناکه بو عروقدن غیر کپ
 سن قانغ اولدوغه قانیند دمر انا ایشو ایشو ایشو ایشو
 ناکه بده جرحل بیلدا نای نای نه فالورسه اکر عملی اولی کپ

باخو مسر صاریله مفسر کپ بیک صورت کله قان جیح
 مویج نام اکر کوزی طولر ملجه دجی لیم بولره بلز ورسه
 ادرینه اکلدن دجی کوز کوزک ادرینه ان باپشایم حارث
 اکر باقی فالج اولسه درد بجدن اکی سن سکا علیه ایلیه
 فان سن فورقاس ورمدن ترک ایله کوزه مالمه ایله دجی هر
 لیم که بری ایشو ایشو جیح عین صیندن حد اله طبع اله
 باخو عیضه حدیدن سن ایشو ایشو کرجک بیکم کوزک
فی لفظ ایشو ایشو سکر برقیل هر در کوزک ادرینه سج
 اول کوزی ایشو ایشو سن ایدر دجی کوزی صینت ایدر ایشو
 اولدوغه اکر عین قوی اوله انا عین من اولسه سن ایشو
 ایله ایشو اولدوغه علیلوک باپش ادرینه جرحل قوی ایشو ایشو

طهری

اطلبه ناله ماده كذا حنه دخی ایند ماہ حازد لمر مویخ اول
 عمل له باخذ طبع اول انداخله موی عمل اندن مساجله
 سایر ما ذکر اله فی قدح الماء النازل فی العین علی سطح اوده
 ای ال اور نیند بال غیر صورتی اول اصاع کوزی باغلی اندن
 جنبی صلا ایله فالاره اگر کوز اوله اوله کوزی انداخا
 اوله باخذ بدینی اوله من بدینیه قوح دن اعین
 سری باخذ بدینی اوله اگر صی اوله مندج فر اوله
 باقینت علقه مرود ه اله کوز اوله اعینک نشیند حبه ساقد
 اصرد اندن مندج دغ ایله قرینه دخی سن اوله اوله اوله
 حقی شود اده بیاض سیند حسن اوله اوله مندج اوله
 برنجی فارغه ایله کدر کبر صلابت سن زله ایله مندج کلینی

ایدسا حین عین بلیه هجندن دایره اله خندا حقی ن
 نیاده اوله اندن بطاره مبضع دخی اله اوله کوز اوله
 حقی طوبیت یضه سیلان اده کوزه اینه مقام ازیره بدل اوله
 دخی باغلی حقی بی اوله فی علاج الحینه کینه برمدن درکه
 کوزه حقی اوله نازه بلز اندا به بقدر امیدی اوله اوله
 علی باغلیه کخی ازیره متصب اوله اوله باشی اوله
 جندن دخی حرکت اوله حقی حقی کوزین اساعده کوزین اندن
 لبت اوله اوله حقی حقی اوله اوله اوله اوله
 کوزین سوز کوز اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 اوله ماہ مندج اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله

اطیلدا

مصلحت این لورن مد فرقی قمار بیاجی بیول له اگر مندج سومجیک
 اوله دخی اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 کچی مبضع کوا بر پودر اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 بوظه نین تلحیه دله انجی ایمان ایله قائم اولین امیدی اوله
 بطریق المنتحدر موضع لطینله دخی سن مندج کوی برین نینم
 نرد اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 سنی تکلیله حکم ناله اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 دخی حرکات کلینی حقی اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 تمام برین باشی صاع ایله وصله بایته حرکت بقدر نیازت
 البت دخی اوله باغلیه عمل سته طار ازیره اوله اوله اوله اوله

تمیستول بدینداری اوله کبی بعد کوی صاد کوی اوله
 اندی اوله کلینی حقی دخی اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 فرقی کوز اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 اندن صول اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 صوانیه برسات علی کوزه شونستم فتح اوله اوله اوله
 کوزه اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 اگر صوبه قارو حترسه نایبه اندر مندج حتر مزی پی اوله
 ایدج اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 آنا اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله
 اچی بریه دخی قیا طاشندن بیساته باخذ صوفی صال اوله
 کل باغلیه اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله اوله

مصلحت

في علاج النجم الثابت في العين يقرأ لحم مختلنه اذن عتراب
 كثيرة فالاجل يقرأ اذ يري لحم سوطي محمده ملكه يقرأ اذن
 يري عين غير مله وقتئذ يوحدها اوله يسار يوحدها سوطي
 اوله حة اوزه اوله اراشده كمنه فارود في فتحه اوه مخربه
 في صاره تلخي بين ان دعي اوله خارجا بلا ادراك ايدوك
 مبتدا اذن كه يبعث لطيب حاد اله حيت واجدون حتى نك
 القلم بين اكر يري باقي فلابق اوله من محمده قبل ان لطيب
 يرفله حتى اذن يري باقي فاقميه اكر فان سكا غاي اوله
 ياخذ ويم حار عارض اوله ادرام حيسه ما يبيد لله في دن ناله
 ات يقرأ اذن بعده بركه حوك ياخذ صو ياخذ سراجا كبروك
 ليجلان اوله اذن رطوبت سيلان اوه بوعاره من بله اوله

اوله فاركون اذن تجليه اراسن دعي تجريه بين نظر ك اوه
 بايشا اذن اوله باعدو علي درج كون كيد راسن دعي اجده
 فوجدن صكره اذ دعي كورين صيرتجه انه اكر ويم حار عارض اله
 كورين حرايله يدعي كورين اوله من ناله وم ساكن ولا يودر
 صكره نظروكي طلق ايله من اوله اذنه خار اسود قبل ناله نظرك
 درياه النذن يريجه كن بلجل كبر بدر حتى فتح منكم اذن
 مستنجي اوله مشاهدا ابلدن يجه كز هو بتدبر حه عمل اذنه
 ندم اوه حيقن ايدو كبر دعي عران متلع حوق اوله صول ايد
 اذ كيه كور ايشو صورت انواع متلع در حيا عار خاندن شلثا الشكر

في علاج

ايدو ايشو صورت مسطد اوله كيه مسطد كير اوله باعظا مودين
 فواضدن ياخذ حادن فيد يد صيره بركيه سوجه اوه مدفن
 كوي ياخذ اوله برده **الجليا والله اعلم والحكم**
 اكرن كيد رسك انوبه معلنه عمل ايله تصبه كوي دعي مدفن
 مسطد كوي سطح له متبع اخرين نيك من اكا ياخرين زينيه كز
 كردك فجان اجه اوله اندا نك ديلرسك اندا صارا اذن دكر اوله
في التايل الثابتة في طريف الثابت كبر انا ان نالوك يري دعي كوي
 سنطه دعي كه اوله ظاهر اوله دعي وقت جيسبي دعي من قبل اوله
 دراي محرقه ياخذ اكره اكره اوله كه دعي يخبر اكره كليل اوله

بري اوله اكر امريده اوله من بله لحم بتعظيم مختلنك
 اعلايشن اكا قطع ولا خمر ايله كدر كه من اكلين حيط كماندن
 اوله عظا ولا دعي انن بلباس عند كبره هر عندك بتداليد
 بر سو عند كوي ولا ياخذ دعي اذ دعي من برينك ديس حيط اوه
 ايدان موديله ياخذ دعي اعراله اشلد واكلن صكره دور كز
 دعي يلو حله حتى حيشو واسل اوله ايجردن حنه كبر انا صير
 كذا ايشو ايدو اوله صلهر سوكه دل اذن طر في حيط جمع اوه
 لم طابعا سوكه حيطه در سنجين ايشه اوج كن ياخذ دعي حيز
 حتى كم قصه حيط حنه دعي فان حله اندا ستر به مرع صير له
 نيل فالا اوج كن ياخذ دعي حيق معالجه اين حتى يدا مابتنك
 جيسبي دعي بيدنا ايربه رصا يريجه كن فله حتى بري اوله

ادوي

آکا جده عارض اوله اکرین الحیم اوله کولدن عین کورین
 قطع جیبیندا مکتد رسن استراخ آله اوله دخی کور جدر آریز
 آندن سالیله برتسیم جنابین دخی قیاده ان تا الله عالی
فی خیطه الایف والشبه والاکان فان اتصال شترق اوله
 فوفین مسترق اوله بوعضا دینیک بری از عمل اندام جمع اوله
 الا کله نادر اوله علاج اگر حج طری اوله ایدما اده شترق
 حج خیطه جمع ایلله دخی سالیله اده اگر اوله ختین
 مسترق اوله دخی صحیح اوله سن کلین کماله دریک ختین
 بندر حج ایدما اده دخی سنین ادا سن خیطه حج ایدما
 ادا سن اوله ایدنه بیان دخی بیان که سحرین اوله دخی قیا
 دوریک استن اوله مرم مخلدن دخی بلم بولنه بکر وایله
 باغلتنا

باغلتنا نکه ایلله اکی کن یاخذ ارج کن دخی جل ایلله تبدل
 ایلله دوا دخی نکه ایلله جی خیطه کله دلکندن دخی سالیله
 ایلله مرصله صنی خیطه بودر که سن جمع ادا سن تیز و اتصال
 انا خیطه کله خیطه البطل یاخذ تفر جمع اده خیطه
فی علاج المند الی بعض فی الشترق ختین بقر ناسک
 شیاندا اوله عارض اوله صفا کله ایدن صلیله کرسه
 ختین دخی ابرو دخی صفر سن شترق قلب ایلله دخی سن ایلله هر
 عندک ایدنه دخی صلیله علن ایلله دخی کور صحن شترق
 فرقد برح اده دخی مضمون اب سربکله دخی سالیله ایلله نلم
 اوله ایدن تفر ایدنه **فی قطع اللحم الا ید فی السنة** اوله ایلله
 بکا اوله دوا دخی ایدنه صفا الله علمه اده یاخذ شتابله

دخی کله قطع فانتن مدت نکه اده دخی فان ناله سلیان اده
 آندن قیا مضمون ایدنه نرج سحر دخی بلم بولنه بکر وایله
 اگر اول بده عودت ایدرک اوله نایب سن کور دخی اراه ایلله
 حقی عودت ایدنه کیرا ماعودت اده **فی حجر الانسان بالحدید**
 ختین جمع اوله سونف آسان داخلدن و خارجدن دخی لقات
 ادریندن شور خشندن کور قییم اوله ختین قرار و صرار
 دخی ایل اوله حج اوله آندن فسا واللنه آسان بجم اوله
 حقی اوله اراک اراکین دخی باشی سوزک حج اوله دخی
 ضیر وین مجر دخی اوله برنجی باقی قالمه اگر اوله جرده
 کیدجک اوله حج اوله سن بده عدا ایلله برکده و اکی کده
 دایم کده حقی باقی قالمه بلکل کور ضیر مجر دخی حاج مجار
 تخلیه

تخلیه کیر کیرا الصور والاشکال در سوزک عملک شترق اوله
 حاجت دخی مجار اراکین داخلدن و خارجدن خلاف اشهر صور
 مجار سوزک فالکن سنده دز کور کور صورت ایدرک کورین
فی قطع الانسان ایلله کولدر کورده مایله اده هر صایله و حلی
 دخی سزا اده قلمدن آندن خلدن بودر رجان قریبه اگر کلنه
 قریبه صحیح اوله کیرا انا صحیح مضمون اوله مایله ایلله
 سطر اده دیک حالی سنی بضع الله آندن بقر قوت حقی حلی اوله

هر چند آن حرکت اده بر سبيله باخذ كلايب للمازله
 اولا از ارضي مرتفع اده اندن حلتين يكار متمكن اول عليلك
 با شي اكي ذرا ارايند قيا هيج حركت انسيه اندن در نتيجه طرقي
 از رنه ناله صغيه اكر جتسه ولا من دت اشبر اول ابرله الله
 كوز هر چند در فن دم تحريك ايله نيمك من اشدوك اوكا
 اكر دوشك دوكي اولسه باخذ متايل اولسه ايله كركر من
 اول دوكي خرفه الله طردورين دني سديجيد الله سدا زين
 مرود و ريفله ناله منتيب اول اولك از رنه با غله و عله وقت
 كلايب الله دني حرا لسي ثناله ايشنصي اده همتدن صاين
 ناله اندن بليد عودت اده عاقل اولسه من ايشنصي كركر
 جمال جابين كيب بوندوك ادم ايدرنا قلعه از رنه ايشنصال

انزيرين

انزيرين شوي كبر بوضن ايندوك اندن جنيبه قياره
 صكه سزايه باخذ نخل الله باخذ طريره اكر مرتفع حاد
 اندان نالج سحوق ايني ايله والا اكر اده الله اكر راج منتع لسه
 صورت كلايب لطان اولدركه اولك در حركت اده اطران اولدور
 اوليد فصصي قصه اولك غلظ اولك اناجر سبي اولك سرك بظك له
 بله و شك از رنه ايندي ايشو صورت كلايب كيار بودر

السطح
 صير اليمينه طائلا طائلا
 صير اليمينه
 در لود لودور نيمك من كندوك متايل عليلك حتى اكي اولد
 من اول حديد هيزيدن اول باخذ و كركر مستقيم اولك
 اولا طرفينده اضران اولا بصصي بيفينه كره قير كيه اده
 دني قويا الضبط اولا في قطع اصول الاضرب و اخرج عظام ايلك

السطح
 صير اليمينه طائلا طائلا
 صير اليمينه

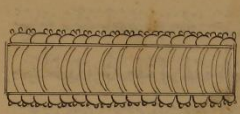
المسورة جان باقي ناله دني قوبره ديك و متايل حنين
 ضنه اولك از رنه باين قوسيله بر كن باخذ اكي كن اندن
 ايد اليمينت كيوبر باخذ كلايب اولك كلايب كير باين بلدر قوس
 اغزن بلدر اولك كيب قوس كرا كا موجه ديواد و بر كر ايشو صورت
 خيط دصه باخذ فضيله جان اولك اجون حركت عارض اولسه
 سيطندان باخذ صمدن عليلك المنظي يفسد بر نجي از رنه
 اكر اديو يذ قايضه الله ماله الله اناج ايله لا بددر اندن
 ذهب ر فضلدز اناجر ايشو فضيه ايامدن صكه عنوت و بر ر ذهب
 اكر ايجون اديو عارض اولد دني خيط اونه اولد و قمن غلظ
 و شك و صت از رنه اولد دني عمل خيط اله دني صاع و شك
 اور تينه انا ايدن اندن طرقي خيط اضران سحر كره اور تينان

نهاده

سجاده بر كه باخذ دني جوق حتى سح اولا صير صحيد
 حيا خريدن سوز جمة كرا اندن ظاهر اولد دني با غله ايني
 بو شتبا غله دني علم ايله حتى حركت ايله البت بقله و شك
 اصل قائدا من سكر اوشن اندن مقبله دني حنت الله شتبا
 ايله دني خنينا ايله صحیح دني ارايند ناله دني ايجيه اندن
 با غلظته قيا نيم باقي فالورسه اكر نخل اولسه باخذ كلسه
 خيط اخري بله با غله ايشو صورت اضراندر دني شتبا ايشو
 صحیح بدر دني ضريان سحر كيدر حنين صير واحد دني
 ايشين وايد اولد سا قاط اولد و عتدن صكه موصيفدن دني
 باينه سنجين ايشيه حنين حنا اده عظام عظام بوزن
 من فواندن كيه ضرين دني موضع صير قبل دني با غله دني

٦٨

باردله آندن قوردا آلتند. بئيل كاندن هر كجه ياشن تا كجه
 سلقيم نايه كه آرتن عارض اوله نلاج الله كر باخرد كيه آكر
 يكداه عديت عظيم اوله **في استخراج الصندع المذكور تحت اللسان**
 تخم عارض اوله ذلك آلتند دم صندع صغيره بزر دل
 طيبيندن ايشك كندن مع اوزر كبر تا برك اوله تزيه
 طراز دعي ماله اده حسونك اغزي سمبله آجه دعي ورده نظر
 آكر لوانجن اولسه باخرد قره صلب كر اوله جتي اوله آكا
 كيه تراض و كرميه خندي ابدى اوله سرطاندر آريانه مابل
 اوله آندا طربت آندا صاره و شقه آقي اير سبغ لطيف الله
 دعي خلاص اده هر چندن آركان علكه اوجلا سن فر اوله اوله
 نلاج سحر دعي فان كيه بنه عذابه عمل جتي كلجى حرك ايرجه

آندك ايشق ايت دهر
في علاج الزكام الذي
يصرف تحت اللسان

كلام رباط مع ابر اما طيب اوله آندن انسان دوما باخرد عزي
 اوله جرح مند بدن اجه حسنه اغزي دعي باشي جمولن آكا
 دعي دلي قالد رس آندن رباط قصير عرضله كاس جتي دل
 يابنمليدن سطلر آكا آكانا بيض صلابت دعي لغد
 ايدال اوله جردن آنداس اني ايت صاره دعي منقه
 عرضله جتي رباط بيان آكا دعي عتد نخل آكاس حذر اوله
 شير جلدن عيبله آكا ماله شريان كيه بون مرف عارض اوله
 دعي جسيه بون صكه ناه و دوله باخرد نخل الله باخرد ماه
 بارده

دقن آكا بيلين كوجقان دلا اوله سلق اوله سن بصور كيه
 آرتنه ايشق الله سن صاره دت اعواز ايله لوزده دعي اوله
 جذبا يله خارجدن جذبا ايشق اوله بريجي صنتا دت
 آندن كس ايله صورت منقه بزر كيجي هر سيله لوانك
 جذبا يله حادين آكا جده ايشق ايله باخرد خواد دت

آكر ايشق ايت حاد اوله سن آله ايشق صورت حاده

دعي جسيه سركله باخرد طرزه آندن ماله ايه نك موافق
 اوله **في علاج اللوزتين وسائر اولم الحلق** تخم حلقه عتد
 عارض اوله عده بزر اوله كيم خارجدن را كورنن ديرا
 وير لوقان ماله اوله ايشق ايله كورنن اوله كورنن
 اوله جسنك لوقان ايله آكا جديده تراض ايلر رين ومدن
 فرعون بله ايزوره جتي منفعه آكر ايطال اوله سنج آكا
 داندن آركان ايشق اوله سندن اوله اصل دقن اوله
 سن كس عمل بول الله آكر برتند برجه ايم حاز اوله ساك اوله
 حسنه كسك ايشق ايزوره دعي باشي جمولن آكا دعي اغزي
 آجا دعي حاد آكا ايشق ايشق ايشق ايشق ايشق ايشق
 ايشق ايشق باخرد خاندن

71
 طرا اولر دجی دمنیه باخورد کمد باخورد اسره اولر اولر چن اولر
 اندا غدر کس چان کوسک اشیرن و صند ایندو کله ایزنه بیاضنا
 دجی طویلک علیل اولر اوس سنسک جذائندا دجی دینی کس
 ایداش سزدا لیلکه کیر صورت چندی ایدی دجی سن صاده غر
 اداش سنسکه دجی جذبا دین سنسک دجی کاش آتینله
 اولر کی آت کیر برز کرایندو کله لوزینین بمرده طیسدن
 زیادش کاش کویچون سن آک اندا کاشن الیز آخر
 صوت دجی کلم کس و کدن صکره اینستمال ایله بلم برز لیتنا
 و صند ایندو کله دجی سالیله ایله آک علیل جبر ایلله اولر سنسک
 سن آله ایله حوت آفرینن حدر ایله کی بالده اولر ایلدیر
 ایدی سن فر باغی حور کله دجی دینی کس ایله آله اولر کی

جمعیت و جددن دجی غیر حاد دن رحمت خریدن سن لوزی اولر
 کس و کدن صکره اهری بر دجی کس اشیر مستطع له بیسه بوند
 صکره نمره ایله مایه بایر له باخورد کله آک تره عابتر
 اولر عرعر ایله صوبله اعلی این اندا انار قابله دجی ورین ایله
 دجی بلم بوند بکره ورسه ختین کلدن اولر بمر لوزین دن
 غیر سن کس نو کس و کله کبی فی قطع و ریم اللها الی عینی
 قان سحر اولر کله اکا بر دجی سنوریم اولر دجی بیضا
 سستیلله اولر اکا عود دیو ادر کله آک علیلله سنسک
 سندر ایلر اولر خوصوما عنبه قان ممالجه ایلر ادر و سیه
 اجماع اولر ورم دجی حاد اندن سالی اولر دجی برین اولر
 سن کس دجی سنسک اندن جمیع سندر اولر باخورد اولر

طرا

72
 دوان نشنده صو صوبله جانبیه سبیلله ممالجه ایلر
 خایندن دجی غر افر دن دلچندن جی بری اولر اشیر سندر
 قطدن ان ناله ختین لاهه ایله ممالجه ایلر سنسک
 الطن ایل کیدن دجی قطدن بحر ایل اشیر صت فروج و فراه
 و صندر و سداب و تیج و باویج و قیصوم دجی بلم بوند بکر
 و ارسه ایله بعضین جمع ایلر و باخورد کلین مندر کله ایلر
 حوله دجی ایلر این بکر مطیدر جلمت بالچینه دجی عطانک
 اورشین دلرک ایلر انب مجوفه اولر ایزنه ایزنه حوت ایزنه
 ایلله کندن باخورد بنیردن بر طرفه کویره اولر کی طرفه کیم
 آت انار اولر کسنتورک افرینن حوی بخار بنار و صت لاهه ایلر

آت کیر برز کرایندو کله اندن مایه حاد آل اولر کله مجون حیر ایلر
 غیر مصفی اولر حوی اولر دجی برین اولر ایلر اولر ایلر ایلر
 صورت سندر بر طرفه اولر اولر کی طرفه اندا اولر بقیه
 قیا سلقن المود و کله اولر ایزنه لاهه کبی نشینی حنه یانه کبی
 یا یانیزنه ناله اندن لهاب افه دلچندن ناله برز زده اولر ایلر
 حلتی ایلر اندن آتک بابسه دویله دجی سن صابن لاهه
 ایزنه ایلله سوجیلین یجه ججه حوی ایلله بلم بوند بکر
 دن اندن ترک ایلله قندیل دجی اسفاط اوج کدن صکره
 باخورد دوت اگر اجماع ایلر سن دوی عذ ایله کندن صکره
 یلاش سنسک حراییندن یا بویله سنبله ایلر ماحرایینی

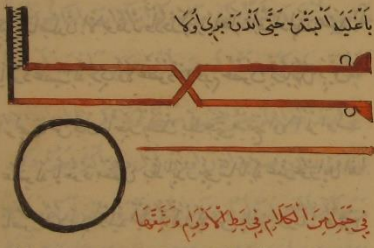
دوان

أزرنه حتى لهاه كامل إعادة يعني ينجه كرجي تدبر عاقل اوله
 سن ائله انبر علاج ورم حاد اولدغي بل كه حطاطه فاندا
 آكر سن انبر اول احضار يد بجمك اولر سن دت ضربه
 دغي بندر اندا بمرده فابني ناله حسنون اغزي باقه انبر
 علاج جيد نيمدر **في اخراج التوك وما ينش في الحلق**
 ينجه سنه بو عازده نيب اولر سرك باخذ عظم دغي نيم بيله
 بذر وراره سن چار سون سيم اولر ازرنه وافع كور سكدت
 ويل كبر اولدو كدن صكره انك الله نساك قباليند آكر حلتان
 تدريا بديك اولر عليل فابني اولر طام صم اولر دن اولر دن
 سيد سنن كثر اما نانب چنه انجي له باخذ ارث كه كنب
 باخذ اجتر حيه و باخذ كنبه فري اتمدن باخذ حدوت
 ك

73
 كدا سبخه بنله خطله اندن ابرنه قبان موضع نوك اوله
 سن خط جدر ايت سر عيله سن بوئي ائله ينجه اولر ايت ايتا
 اولكته دغي چينا آكر حيمه جوا لورنه سن ائله ايت بمرودت
 انبر صتار دنه مردن ورا نبر طومه تشين ايت ناكه
 حنه حلتيه كره يمشا قباغله اندي اول كور جدر بازل سنه
 دغي صتبا صخر سدن ناله ساك حادوت اوله اشدن دغي نانب
 دفع اوله باخذ طيب ايله كوره حنه لذي كور مكا عمل دغي كوكله
 نائيله بنا رجوع ابر ائله دغي حادوت اده بدوي ائله اشد نوي
 ايندو ك مبدار حيمه چندان الله **في اخرج التوك في الحلق**
 قبان اولدوبيله ماله ائله دغي نبع اوله كنب سن نظر ايله
 حسنون حلقه كس ائله ايت دكر ائله آكر علق كور سن دت

صارة صهرو باخذ جنت لطيفي آكر تمكول ولا سن دت
 انبريه محرقه دغي اذلال ايله علبتك بقينه دغي اذلال هر
 ايله حديد مجنون جوقين اولر سن بوئي ائله ينجه كرجي
 جد ايله ماه بومك كلجي اجمدن اندن الا اجاينا طرد لور
 صوت صودن اندا اغزي اجه دغي اندا چايشه اولر ارشيه كيم
 حركت اده جينا بند چن ايله علق وشره حني صويله اولر
 اولر آكر حيمه حنه حلتان مخر اولر بيله باخذ حلتيه الله
 ايت مصوقه الله ناله لهاه مجود ولا انبري ائله حنه كذا كبرن
 دوشرا اندي الله مطيه سنونه مندري فله جمر ادرنه انجر
 مسطين اوله ناله خارجته اينله ينجه كور صوسر لئه صر ائليه
 طور باخذ نم ييه صري هجر ابر انبر صورت ائدر اولر علق
 جد زياره

74
 جد زياره قبان كور اولر ازرنه وافع اولر اندي اولر كلا بيله
 بر طرف اولر حوشه بلزا اندا مبرود حنين اوله دغي ايت اندي اولر
 ويل كبر اولر اندي اولر حلق و سدر دمردن اغزه صندو غي مبدار
 ويل ائله اغزه صوقه دور درون باي ادرنه اغزي دنه ديلر ويلر
 باغليه ائله حني اندن بري اوله

في حيل من الكلام في بيت الادوية وسبقها
 اولر جندر حيب ادرنه كبر اولر دكر حيك در حلتيه اولر بقا
 وشدن ايت حيله ورمك رعدن في نقيه دغي نيم لوي ادره

الدرج
البحر

۷۵
 آسید و کپ و مذر دچی صریان دچی بلمر ورمک بائیند علما
 آخرو صیفک اناعین اندا ابطا ایدر چچی نوه در بدنگ
 اورنگه کیدر اکر موم ای الی و کپا یقدا اوله دچی مریض
 عصلات دچی اوتار و دچی بکیر و دچی شریانات و دچی حمله
 مواضع مستویان اوله کید مواضع کور انبال ایدر انار شستیم
 اینچ ایدر دچی کیدر بظرا له حیاض زنده موم مواضع حسیه
 اینچ ایدر بظرا و کز حنی صیله مستحک و کلا اکر بطله ایدان
 بوندن بیلان صدید اذن اورن اوله دچی اکر وضو دچی
 و سح کپن انار صیلت اوله قنای دچی عوره بیض اوله ابطا ایدر
 بدنگ عرض ایدنه صورت و قشند دچی عضو کا محتاج اوله دچی
 حایجه ایله ککر که ایستمال اده ورمند بظرا واجد دچی اوله

رطوباندا انقباضی مواضع بدندر افرجهون باشک ویم متمدا
 ورمک عمود ورم لیمدا فصله دچی ورمک عمود ایله ککر که
 ورم بظرا ایله انا نفع اندا فتح ایدر و کدا صکره یاخو کماله
 اندن برچی خول مسلم و کور بطله ایدر اوله نیه در افرجهون
 کچی متاصلدن انا بوددر واردر کور رباطات انا ایدر عنبه له
 یاخو عصباله بری اوله عصبودن ویم عصبوک بری ایدر ویم اوله
 افرجهون سن جان ناخبر ایستک بظرا حنی منفع اوله اکر اوله
 عصبوره یاخو متمدا بظرا ایدر نچا انا که عنبه عورایان اندا
 ناصورا اوله بری اوله ایله ککر که سن بلاین ورمک مواضع
 اذرنه اوله کیدر ویم کور اصحاب ایدر علی القام ایدر اوله موم
 در د ساکن اوله دچی و قدر دچی حیه کیدر کپ و قدر دچی حیه

اسلیدیک

۷۶
 اوله اکر اوله سن قیل ایله کتان پاریندن یاخو ایدر
 شکر ایدر که سن کدول شندن یاخو سونقدن ورم
 عظیمه هر شین ایدر نینل بیسی بیسیه اوله کور موم
 کرسک یاخو ورتیه دچی جمع ایستک بیه بائین نایله یاخو
 حدیب کمانه یا ش ایدر سینی اوج کوندک باغلیه اندن تیغ ایله
 دچی مرمه له معالجه چچی بپا اوله اکر موم عارض اوله سوزک
 عملک و قشند سن ایستمال ایله مایه باور دچی خل ایدر اندا
 خرقه دچی باغله اوله ایدر له چچه لک اکر موم قان اوله سن
 دروزات ایستمال ایله دچی علاج اکر زمان قچ اوله چچی
 ورم بکیرده جوق اوله دفایدن اولدن سزایله دچی نیت
 حاکم مومینک ایدر نه قبا اکر زمان صین اوله متوج چچی اوله

کبارده بظرا وایح باشوق کثیره بیطوبک سندر ایله ککر که
 ورمه شوستیم دچی قوی ایدر جان خرقه کچی اوله حقیق اوله
 شول وسلاندا جوق ننه عارض اوله کچولر دچی محاسبیت
 اندن شوستیم سناد سبت ایدر دچی ثلاث دوا ایدر کور
 شیم کرسنیل موم اس ویم ارنه کچی دچی اذن سن مستدر
 ورتن هلاک دچی نیم بوزله ککر ورتس شوستیم اوله باچی
 اوله اوله اوله املین مسطه کچی سن بظرا ایت بظرا بیط اچن اکر
 ورم کپن اوله انا مدت کیده بله دچی بظرا له ایدر که چمن بکره
 بکره مایه مدنه خصوصاً که بوزکله قوت صیبت اوله حامل کچی
 دچی طینل کچی دچی تیغ کچی افرجهون دوح حوای بوزکله متحل
 اوله کپن انا قوت اوله سن حذر ایله نهدن دچی بظرا ایتو

ادام

سن دغابت رفايد بيروبله صوبله دغي زبيله ياخذ سربله
ياخذ زبيله باريله اوچين كن حلا اينه ودغي سرح اده معلله
اده نيم بلورسه **في سن علي اولم جليل** عارض اولر ان اولم
صنديلله بئز ابي صننات اجراي ايدر كانه اولر دغاجه
حوصلي كجي اولر ورمك انه انواع حن اولر اندن برنجي بيله
اندوزي شو سندر كه رطوبت ابي محو ايدر ياخذ رطوبت
ختا ياخذ ديتن دغي نيم بوندره بئز ورسه اندن برسي
مجه در كلندر خط بوندر صور حندن مادام كه سربان
عارض اولمه مدس له سربله اده دغي سايه اله دغي صننات
حقي يا نجه مانه ليا ابي اكر رطوبت محو له سن صور اولر
ازره نيم بيطله اله ايشو صورت ازره سن باشله مش اله

حظ ايدر

خط بدن بيني خط **ب** خط جمه دك جان رطوبت قاچ
اوله سن اصلاح ايله سوسنيم محوي اولر جيسمي كس اندن برنجي
ترك ايله البتن كئرا انا بنه عودت ايدر سن دامر بونجي
مرهم مصرين ياخذ طوزه جراحت طولدر اجزيرن ترك ايله
انوكچون بند نيم باقي قاورسه كيسدن حاضر اده انوك ازره
مرهم مصري بركت دغي اوج اكر محتاج اولجن اولره دغي معلله
اده حن بري اوله اكر دم محو له سلي يا نجه اده صوره انجو
صننات ايله سن مصلحه دغي صابون
الوقاوه سنه حوصلا دغي اصلاح اينه ورمك هر حندن صننات
ايخرج اينه انوك كيب صننات اجراي اينه اكر سربان عارض اولره
سن دمكس نيم بلورسه بيه ايشو سن اينلا ورمك اكر محو

الجوار كرسه شندن دغي علاج ابدن بيمنه علاج كاكر ايدن
قان اوله و غندن ازري حنن اولر ايشو اولم بعض ناسدا
انه رطوبت اولمه البتن ايله كركدر كه سن ايشو اولم نابرسن
ايدن دغي قوتلري اردندن نيم بيطله انا غايندن ناله ساه
جغه دغي سايه اين ايشو كئيلين **في السن علي الحارير النجم**
نصر في المن كئرا انا عارض اولر ايشو اولم بو عازده دغي
ابطين البتن ودغي اربن البتن حنن عارض با برجميدا
دغي اولر اولر كيب سكم كوزده عارض اولر اندن برسي بر اولر
دغي كئرا اولر دغي طوعار بعضي بيمندن هر حندا بر حنن
ايندن انوكله حاضر اوله سلم كجي انواع خاير جوهر ايدن
برسي محو در اندن برسي خاوبله در رطوبت اجراي اندن برسي

چيندر

78
چيندر علاج انا ايجتاب ايز و قديم انا حننه حال ايندا
كدرسه ظاهر قريب ديونك لوسدن حركت ايدر هر حنده انا
اولا حنن اولر بزازك سيلرين برادجي دغي سربان دغي غايه
سن يارنق بيطله اله شندن بدلك انا غايندك ايشو سكل
ازره خط جمندن خط بيه دك سلخ ايله هر حندن دغي حنك
اكي دور اعلا دغي صاره بيه ياخذ صاره كئره ايله جان
محتاج اولره انا زجره دغي حذر ايله كه
لمري كساين ياخذ سيلري سن اولر بيميله
حاذ اولره حذا ناله حنه سلك اوله دكي كه نيم اكا محتاج اولر
سنه ورسه اكر طري كه دغي نيم بوندره بئز ورسه عملت
عاقلا ايله سن فوج حنن راج سحوي ياخذ دورور اكر حنن

سَدَاتِ نَاكَ وَرَمَكَ جَدَّتْ سَاكِنٌ لَوَاحِي تَسْتَبِيحُهُ بِهَامِ أَوْ كَبْرٍ
سَتْرُحَ لَوَا أَوَّلِيحُونَ قَانَ كَيْلَسَنَ بِنَهْ عَمَلُهُ مَجْعَ حَتَّى يَارِغَ
أَكَابِنَ دَجِي تَسْتَبِيحَاتِ سَبَابَهْ بَارْمَيْكَلَهْ أَرَا خَانِزِيرَ خَرِصَانَارَ
بَاقِي فَالْحَنَ أَوْلَسَهْ فَيَسْتَهَا كَسْمَاكَلَهْ أَرَا صِلَا خَانِزِيرَهْ عَرَوَهْ
عَظِيمَ أَوْلِحَ أَوْلَسَهْ حَرِيرَهْ سَنَ كَسْمَهْ أَصْلِدَنَ بَلَكَهْ بَاعِلَهْ مَجِيطَ
سُنِّي حَتَّى تَأْتِيَنَ دَسْمَهْ أَلْدَنَ جِيحَ فَيَطِنُ بَابِي كَرْمَانِشَ أَوَّلَامَرَمَ
مَنْصَرِيَهْ حَتَّى أَلَهْ دَجِي مَعَالِجَهْ أَيْلَهْ أَرَا جَرِيدَنَ كَلِيحِي كَسْمَا
سَنَ سُنِّي جِيحَ جِيحَ يَتَ حَيْطَا لَهْ سَلَهْ صَاعِنَلَنَ أَرَا فَضْلَهْ بَاقِي
فَالْيَحِيحَ أَوْلَسَهْ أَرَا فَضْلَهْ بَاقِي قَالَهْ أَصْلِيَهْ مَضْدَالَهْ قَطْعَهْ أَلَهْ
دَجِي حَيْطَا يَتَ سَرَسِيكَمَ إِحْوَا يَتَ خَانِزِيرُونِ وَطُوبَانِ سَنَ تَبَاتِ
يُرْبِطَكَمَ اسْمَلَكَ بِلَسِنَا أَوَّلَا بَطْدَنَ صَكْرَهْ مَرْمَمَ مَنْصَرِيَهْ لَهْ فَيَلُ
أَيْلَهْ

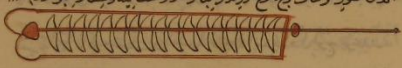
أَيْلَهْ دَجِي لَمْ يَنْدَرَهْ بَلَدَرِ وَارِسَهْ دَجِي مَعَالِجَهْ أَيْلَهْ سُونِ لَمْ سَنَ بَلَدَكُ
فِي بَيْتِ الْحَيْجَرِ مَعَنَ مَرَمَ مَجْدُوتَ فِي الْحَلِيقِ مَرَمَ إِخْلَسَ مَنَ اشْبُوَشَ دَرَكُ
أَيْدَوَكُ أَوَيْدَا لَسَلَنَ مَسَاعِلَنَ أَلْدَوَكُ أَمَا صَابِغَ أَلْحِيَهْ سَوَيْدَتَ
أَيْسَابَا وَهْ وَهَمَ أَجَلِدَنَ أَرْبِي دَجِي رَيْبَهْ سَتَمَ أَوَّلَا تَادَرَمَ حَارَ
بِرَعَاذَهْ دَجِي إِجْرَدَهْ دَجِي لَوَسِيَدَا فَجَانَ عَلَهْ أَوْلَسَهْ بِلَدَرَهْ سَنَ
حَجْرَهْ بَارَ وَجَ دَا بَرَنَكُ أَلْبَتَدَ أَلْدَنَ بَرِي دَوْتِ سَنَ أَلَهْ حَرْطَدَ
لَمَجَلَكُ أَوَّلَا دَا بَرِيغَ أَلْأَسِنَا سَنَ صَانَعَانِ أَوْلَا دَجِي مَنَدَارَ عَرَفَانِ أَوْلَا
دَعَلُ أَوَّلِيحُونَ عَدَمَ الْهَيْدَرَا يَنْوَضِعَ وَدَعِيَدَهْ مَنَ أَلْدَنَ أَيْلَوَلَدَ
أَرَا مَعَالِجَهْ حَيَانَ أَوْلَسَهْ سَنَ دَوْتِ مَنَاوَكُ دَجِي صَانَعَهْ أَلَهْ دَجِي دَرِيغَ
بَارَقَانَ قَصْبَهْ صَرِيَبَهْ أَوْلَسَهْ سَرَلَا حَيْسِيَدَهْ كَرَمَا ذَعِبَهْ أَوْلَسَهْ
أَرَا سَنَ أَلْمَرَجِي كَوَسْمَكُ قَصْبَهْ يَارَمَهْ أَيْسَدَالَهْ أَلَهْ قَصْبَكُ

بعضه من
الاول

سُنِّي أَرْبَهْ بَلَمَمَ خَارِجِدَا دَجِي صَوْتِ كَيْلَا حَدَنَ جَرَحَتَا حَجْرًا أَوَّلَا
بِرِزْمَانَ أَرَا دَوْتِ أَوْلَسَهْ أَوَّلَكُ كَيْبَ وَفَيْكَمَ أَلْمَرَا إِجْتِنَانِ حَرَمَ أَيْدَرِ
سَنَ جَمْعَ أَيْلَهْ سُنِّي جِيحَ دَرِيدَنَ بَرَلَهْ دَيْكَ عَضْرُودِنَا عَمْرِيَهْ
أَلْدَنَ مَعَالِجَهْ سَوَيْسِيكَمَ أَتَ بَرَا سَلَا بَرِي إِذَا أَحَدَاوَلَمَ حَلَسَهْ
إِسْمَا أَيْدَرِ دَجِي سَنَوْتِ بَدَرَمُونِ أَلْبَتَدَهْ تَسُوَقَمَ بَدَرِ كَلْمَلَدَتَ
يَلْدَرِيغَ مَحْرَبَهْ نَالَهْ بَعْضَ سُنِّيغَ نَسْفَتَا وَهْ مَوْضِعَ جَرَحَلَا أَرْبَهْ
نَالَهْ سَامَ أَوَّلَا دَجِي أَمْرَابَا جَرَحَتَا جَرْمَلَهْ وَهَمَا حَتَّى صَوْرَتَ مَرْمَمَ
تَشْوَرَهْ دَجِي سَمَهْ أَيْلَهْ نَوَجَ كَرَمَ بَرَسْتَبَرَجَهْ حَيْطَا يَتَ أَلْدَنَ
مَعَالِجَهْ يَتَ حَجْرَهْ بَارَا أَلْمَرَا حَظْرَا أَوْلِيَهْ **فِي بَيْتِ عَلِيٍّ عَلِيٍّ أَوْلِيَمَ**
فِي الْمَلْتَمِمْ خَارِجِدَنَ أَمَا فَسِيلَهْ الْمَلْتَمِمْ دِيوَادَ دِيرِ كَرَامِيَوِيغَ
عَظِيمَ دَرِ بَدَلَكُ لَوِيَنَ أَرْبَهْ أَيْدِي أَوْلَا خَرَابِيَدَا جَرْمَدَرَا بَدِي أَوْلَا
طَبِيغَر

لَيْسِدَرَا بَا حَرَمَ عَمْرِيَهْ دَرِ طَبِيغَرَا حَيْلَهْ بَوَقَ عَمْرِيَهْ أَلْمَرَا دَرِ دَوْرِي بَرِي
بَلَعُ حَجْمَهْ بَلَدَرَا حَرَمِيَهْ وَهَمَهْ بَلَدَرَا مَرِيَابَا بَلَكَلَهْ أَلْمَرَا حَظْرَا أَوَّلَا أَمَا
كَلْمَهْ تَمَاضِي أَيْقَهْ حَمِيدَا أَلْبَتَدَ أَلْمَرَا كَرَمَا تَمَاضِي مَرْمَمَ أَوْلَا
دَجِي صَانَعَانِ كَرَامِيَهْ أَلَهْ أَرَا حَجْمَهْ أَوْلَسَهْ سَمَلَكُ أَوْلَسَهْ عَرَوَتَنَ
بَرِيغِي سَنَ يَارِ سَلِجَ يَارَدَرَعَلَكُ كَبِي أَرَا أَوَّلِيحُونَ لَسَرَاوَلَسَهْ سَنَ
تَرَحَ أَيْلَهْ دَجِي مَعَالِجَهْ حَتَّى بَرِي أَوْلَا **فِي بَيْتِ عَلِيٍّ عَلِيٍّ أَوْلِيَمَ**
أَنْوَاعَ حَنْدَرِ فَرَقَ لَيْلِيَهْ جَرَا حَارَابِيَدَا سَهْطَلَدَرَا جَرَا أَوْلَكَهْ
حَارَاتَرَا دَجِي حَمِيَهْ دَرِ سَلْمَا حَمِيَهْ مَقْدَرَا دَجِي حَارَاتَرَا دَجِي وَضِعَ
نَالَهْ إِحْوَا يَتَ صَنَاقِي أَوْلِيَهْ أَيْدِي أَوْلَا بَدَلَكُ لَوِيَنَ أَرْبَهْ دَرِ أَيْدِي
أَوْلَا حَمَصَدَ كَبِي أَوْلَا دَجِي أَوْلَا بَطِيغَرَا كَبِي أَوْلَا أَلْمَرَا مَصْرَ أَيْدِي
أَوْلَا أَلْمَرَا دَرِ دَوْرِي بَرِي حَجْمَهْ دَرِ بَرِي وَطَرِيغَتَ مَوْجِي دَرِ أَلْمَرَا وَطَرِيغَتَ

فی صورت اولی التي تصیری فی المثل والبطی تم باقی قانور علی

آندن صور مرآت فی مع لوریکار دوسطایه وصنایه صور
وسطا الطین قیل اول صفر آندن دخی الطن اول قیادیم اول

کثیره در وسط در صفر در صورت سنبار کبیر در باقی دور
صلح اول نسی آدم اجون دخی جراحات دخی بر صفر دخی مجاب
صودن کم کبیر لوریکار دخی تم بولره بلزر دارسه مدوره مصوله
متر اول مسلات کچی حار صندن باخرد آسا دریه ویاخرد

جودر سهر اول مدنی اول اوطیح کان بلندان سن بادسج وکان
ایله آندا آنت بلک اجون تخین دخی ایله اندر آندن ایمان ایله
موم بندای آرنه آندن مدی جبر دخی نظر ایله ایزجند و غنیه
اگر طریب سالی جنبه فقی لوله اول کسه اولسون سن بارش
بیضا ایله اگر طریب جیحین اولسه اول محمد در سن صلی بار
صنایه ایله علیه آله دخی سن سلح ایله هر چند در جنبه اگر کس
صیح جنبه بلیدیه اولان کوب جتا دخی آندن بعق دور آندن
ایچین بری باقی قایله موضع سذات ناله ویم حارسالی اول
دخی مساجه ایله اگر سله یول اولسه بارشدن سن خطا نیت
دخی مساجه ایله اگر نرف عارض اولسه دخی کراج سحر سن
ایکن سذات باخرد اوج کن ناله متعین اوله دعوت ایله

فصوری

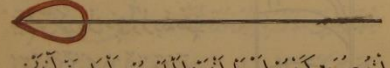
اول کیه مسایط کبر

باریکور سلح اوله سلح اول دخی اولام ایله اول اوج نعدر
آندن بری کبیر در آندن بری وسط در صفر ایله صورته سطره در

آخری وسطایه الطن اول آندن بری ایله صفت آرنه اول اوله
صیره وسطا بدن الطن اول اشارها حاده اول دخی اطراف

آخر غیر حاده اول سن فلان ایچین آنتین سلاک سلحنا
عرددن حذر ادوبن باخرد عصبندن ایله صورته در ایله
اول اوج نعدر کبار در وسط در صفر در

ایله صورت کبیر در وسط آندن الطن در وکاسه آندن

دبر ویاخرد فیه افضل آسا دریدر تخین ایستمال ایله ساسیر
تاره فلایدن ناله اوله تراصیر شبر اوله انوک کیه تراصیر کبیر
تفریح اوله ناله مستطین اوله ایله نوجله ایله اول اوج نعدر
ایچین طریب در وسط در صفر در ناصر عور ایله دخی میدار
آرنه دخی علیظ آرنه صور صایه سیدرا آرنه ایله اول اوج
کبیره در کبار در وسط در صفر در آندن بری صایه عیانه در
اول دخی اوج نعدر آندن بری ذک مخطنید راولد دخی اوج نعدر
آندن بری صایه ذک در اوج مخاطیندر ایله بود دخی اوج نعدر
ایله صورته اجناسی مجالی کبار در وسط آندن دون اوله صیار

آندن الطن در
ایله صورت سالی

اطلاق

الطندر سن قايين بترون مروده بزر انوك كير مروده كرا نكه
 كل اول در دج طرور عريضا شنه سبغ حبيبه اول اندا افر اچو به
 دج طابره و قيقم سن در سله نيم سن كودون **صورت المباش**
 انوك كير مباح كير برق اركند تمول اول و ارم بظ اول دج يفت
 انوك حسه ايشالو به و دج اولج و بعد كياره و سطره و صبه در سبغ كير

صورت تمام اول كير
 تمام كير اول كير و سطره و صبه در سبغ كير
 ايندي اول اوج و بعد كياره و سطره و صبه در سبغ كير
 با خود صبي مدوره اول و سطره ان
 نيم سن كودون دج اول و در ده صبه
 اول ايله كودون ايشالو به و دج اولج

اخر صبار فستن قايه بزر ايشالو به
 تاكه انوكه فان كيه فان موضع فساد و اوله دج عرف
 كسد و كير وقت باخره مريان حنين
 ايشله ايلين مدوره ايشالو به

نيم سن كودون **في علاج مريا و ارجال ايشالو به مريا**

مولا

صبت كد سكالو ين كسدن عليل فن قجل ايه باخره
 دم قچلا بلسدن حيج فودود باين ايه مرم بايشرا ايه
 حيج ميايشيني دج ماله اين **في بيطر الامه ايه حجت ح**
الاه بيطر ايشالو به
 بدن ايه طريبات
 مطويت مهاييدر
 سكل ايره خط با دن خط جمدك فان ايشراغ ايله حيج سبغ
 دمدا در حد دنا سن فودود قطن با ايله اشر كودك اندك
 قطن جك دج ماله اين مرم مرفان ايه ايلين اكرم عند
 خنا برونك نرغدن اوله سن يار انوك ايره خار اشر
 كير مراكه ارجح قما دي اوله سن اكره ايله نيم بزر ايشالو به

حنين سنج اول مري بيتين التام له لجم فانين حجي نره نياه
 بزر و ايره قيه باقي قلمر سن نوات ايجلك ايره موانك لك
 هاللا ايه ايشراغ ايره خط بدن **ب** خط جمدك ح اندن ححك
 كطي سح ايت اندن حيج طودر دو ايله تاكه نيم ايه اندن ح ايه
 سنج حيج خط ايله حجاب سليلن نشتين كيره
 نكل هلاي تاكه اوله اندن مريسي بال اخره انوك فانين
 حجي خط اكر خط اوله اصغرا له ايه خط بدن خط جك
 دج م سح ايت انوك كير سح كير نشتين ايشالو به در حيج نيم
 جك ايشالو به ذكر ايشالو به ايشالو به ايت خط ايلدن دج
 دمور اندن دج نيم كا محتاج و ايره
 علاج دن حجي مريا اكر سن اوله

مركه

85
 سرمانك اغرطاعلندن سنن ادا سن دوينك اذره شتا
 بالطول دچي سنن قمع ادا سن صارا نيله اندن سرمان سلخ ادا سن
 دچي خلاص ادا سن صماندن اندن المندي اكني اذخال ادا سن
 جايبا خردن انا ادا سن دچي سرمان باغلا سن خط اله
 اكني اكني موضعي دن سن بلدي سده سرمان اولك كيب
 سرمانكم صدغه دراندن سنن ادا سن بيضغ اله موضغ اولك
 كيب موضغ كير باطن ادا سن در حقي فان چنه اولك كيب
 فان كير انا كچي دچي ونم محل اولك اندن مستعمل انا كم
 اجلوسه حقي در باط دسه اندن ونم موقن اله انا كچي موقن
 اين اكر ونم سنن ويده اوله سن الوطه باش ورمدن
 مسيل اولك دچي مندار دريله اندن اكني اشاغه اذخال ايت

ايسد
نقص

في سنن ادرم اذبي بعض من قبل افران والوريد ويا ابرصا
 فان سرمان چنه دچي خيم جلد اولك كچي خيم اشد در كير
 انا عارض اولك اول ورمدن ينه اخلين وويده انا عارض اولك
 اندن ايريك دچي علامت اذاله اكر ونم دچي نبيغ سرماندن
 اوله يا حرد وريد بدرستي ونم سرمان مستطيله مجتمه
 اولك جسدك عمقندا فان سن بارمغله ورم حيله دفع
 ايلك اولك صبر ونم مستدر اولك جسدك ظاهرنا سنن
 دچي انبر اولك اذره حط اولك خصوصاً ايله اولك دچي
 اريده دچي عنتا دچي مواضع كيره جسدن دچي عظيم
 اولك جسدن ادا سن اولك علاجي حديد اله سننكم
 اطرافنا يا حرد ادا سن ايله كركدر انا اجتناب اده اندن

نيزاندر

86
 مرض عارض اولك عصبنا فان انا حذرت صربه اوله يا حرد قسب
 منوط دچي كنم بونله كير ورسه ينه اخلين نواحي معصمندا
 دچي عصبنا و دچي هر موضعا انا مناصل حركت ادا انا
 جاي ادا سن اولك انا جسدنا بذر دچي اولك انا احوال
 و جسدنا اولك فان صور انا انا عليل انا انا اولك حذرت
 بذر ونم انا مجتمعا اولك جسدك عمقندا بله جسدك انا
 حركت انا هر چنه اريده دچي اولك كير دكلدر سننكم
 مناصلن در انا حديد نماش انا سننكم نماشنا حاوذا اوله
 سننكم باش يا حرد انا اوله سن بار بيضغ اكر ونم
 صبر اولك سن دت بننا انا دچي كراصلندن اكر كير اوله
 سن صارا به علن ايت دچي سلخ ايت انا حرك دچي جمع انا

سؤل موضعي دنم سن الوطه بايشدك دچي انا نوز انا دچي
 انا حط سنن ايت حقي جاي خردن چنه دچي باغلا نيه ورم
 دچي جسد اله سننكم بزر انا اولك بط عتبا جمعتن دن نظر
 ادا سن حط اكر فرجه اولك حط نفس انا انا انا
 حيط انا انا انا انا انا انا انا انا انا انا انا
 دقت سن دچي حط باغله دوت مواضع انا ونم بار
 انا سنن دچي جتا نكم اولك انا انا انا سنن كور در نك
 انا سنن دچي نك انا انا انا انا انا انا انا انا انا
 دنا دت حقيق انا انا انا دچي نينا علاج استعمال انا
 نينا انا دچي مزاج انا حقي نينا انا في الوهم انا انا
 انا نينا انا انا انا انا انا انا انا انا انا انا

موز

۸۷
 حقیقن باری کبله باخوذ بضعی دخی اگر ای پان ناله زیاده که
 دخی مالمجه دوجع این سرحذر این تا کوه کسکدن کبه اللوب
 کچی حسن اوله سمع المنظر اوله انوچون دم سرتانیدر **علاج**
نشا نوا سبیل کفرون اوله امان اشناق صنادن
 اوله قارن ارنه آندن رب جه امانا عیلا سوزک سندر کما
 اوله سار موزن اماندن ویددن باع اوله باخوذ شریالده
 واما بچدن اندا ایختان اگر اشناق صاندن دخی برجه
 ورمک لوب جسد لوب کپدر لینا دج سوز دخی ظاهر اوله
 مرضیک لختان اگر ساندن چند سن ای و صنا ایله اشیر
 بز و صنا ایله و کما کما جلا جلا آند اوله جان بار موزک کس
 ایلسک باقی قلدر آندن دخی اوله کتار انا مصاحبه دخی ^{فره} عظیم اوله

حباطه که فی قطع الما لیلای الی یرض فی البطن حقیقن عارض اوله
 بطینا دخی سار بدننا تا لیلای کا قطربه دیر که با برعه بلر کله
 انزیا حیلد فنز در بارق غلیظ در حقیقن ای دور قلدیج نر اندن
 برجه صنادر دخی عظامد رجدا علاج اوله اگر تلک ای و طب
 وین اوله اولن اولسه سن کس بضع عریض الیه دخی مکار ای
 ایله اخیوت کتار انا عارض اوله قان کسدن انزیا سن کوا ایله
 اگر چتا جن اولسه اگر عیلا حیانه اوچ اولسه حدید دن
 فارغ اولسه سن جسط الیه دور و صاندن حکم اوله ناله اوله
 باعله ایکن نر ایله آندن زیاده با غلیظی و صلا الیه سن
 اندر مه اخیقن حقی مستطع اوله دخی دوره دانندن اگر اصل
 غلیظ اوله فی ثیله بضع عریض اوله ایدر حصصا که فرس اوله
 حقیقن

۸۸
 مسمم بیدار الیه آندن ورمک اور سینی صاره کیره الیه استیک
 جله آندا موضع جربا علیه جیط قوی الیه باخوذ بو تره حریره
 رباط جید دخی عند رباط انشوطه اوله آندن دم سندر
 استی جله رباط استن دخی اذخال ایله اندا سابه بار موزک
 سنا طلب ایله اگر بولاین رباط انشوطه فداخل ایدن سنا
 دخی ایدن قارنک ایچدن اگر تریای بولاین صانه الیه مدایین
 و صلیحی کسب اگر تریان باخوذ وید سکا اعراض سن دور
 ایدین دخی اذخال ایسندا حیطین قرین دخی ایدین حروه
 اذخال ایله انوک کیر حریم سن ورمک حوالین اشدن اوله
 یک دم کم سنده مصلیق اوله حقیقن سن ای انا ایدین
 آندن دم دنت مراضدا بلیا سن اکنه ارنه اگر اکنه نزع اوله

حصانه کپ دور کی دت دخی تب شدید اگر بندن اولدین رطوبت
 اوله انوچون این اوله غایب اوله قان اوله کبر ایلسک سن
 نضر اینه زیاده دخی اینه اگر قان اولدین اوله انوچون
 انبر علامتدن دم ظاهر اوله سواده اگر بوندن الین لیم نایب
 ینسه ورم حاجی صلب اوله باخوذ بر جایب اگر بچدن اوله
 اگر این یا ینسه سن مسابله ایله اگر نزاله یانندن باخوذ وید
 باخوذ بچدن اوچ اولسه اگر علاجدن سغ ایلسک نندا عردن
 اوله قبل ساندن باخوذ مبدن ایله کر کدر که سن علیه املیک
 نسیج دوره دخی و قن اوله تمت الین آندن مبادا الیه برنک
 کلینک حوالینی الیه آندن املیه جال فون ارفی اینه ایچ
 ایکن ارنه آندن نخریمع عریض الیه برنک حوالینا مضع
 م

من موضع ركة ابله حتى موضع سدود اذنه فانبتن دوشه
 باخذ كاسين جان رين اوله دجي عين اوله اندن معالجه
 اگر سوه سواوله لم نابت اوله اندا باخذ رطيدن ايسه
 كدر كره من ورم عرايدن نيم بر ايندوك باخذ فان چنه باخذ
 رطبت اوله كيه رطوبت كم بلور اندا اندن معالجه ابله سونكم
 سلم اوله في علاج السطان من حذر ابله و مراله علاج الملك
 لادن ناله شخ كه اگر موضع جين اوله ندي كيه اوله
 دجي خذو دجي نيم بونده بگزر و ارسه مكندر استصال حمله الله
 اتا جان قدم باخذ عظم اوله كيه دجله ركه و مراله من افرح
 ايدن تنه ايتار خستك اجمالي كه ناره در علاج ايره بن
 بچه كز اندن قصد ايدن اگر منتهل اوله اندن عمل نصيبه

السر
بلايم

موانع

موانع اوله نصب اده صانير له علن اده اندن بغيره ايندا
 هر چندن دريله استنصا اذنه حتى صلدن برنجي باقي قلبه
 دجي فان ورا اده ناله اده بترجك جليله بله موضع صنه دم
 عظيم ابله سواده باخذ فملي اوله و عجنه اكدن اگر مرف
 عظيم عايز اوله سر ايندن باخذ وريدن من اواه ايسه
 دجي معالجه ابله ساير علاجله في علاج الحين حين سوا استنصا
 دجي خول سدور كه حديد انقرا له معالجه اوله عري دكل دجي
 طبل اله دجي حيله اگر حديد اله معالجه اوله اكا قبال دكر
 اگر خسته سالدن المي اوله و باخذ اجمالان معالجه اينه
 انو لجه ضرر در اكر خستوك فوه نام او فون اوله من معالجه
 ابله اگر سنج اوله دجي صي اوله من معالجه اكر عطل و در عطله

التي اذ حال اده دجي ايجي قادره دريله صان ايتدا بيقع اله
 كانك سنج دجي قدر اوله اوله كيه فدر كير من سنج ايدن طنز
 بند اري كيه دجي نيم بونده بگزر و ارسه اندن صناق دلايت
 حتى بيقع اكانه موضع فارغه ايندو اوله موضع مادر اندن
 جترين اندن صناق دلايت حتى بيقع اوله موضع فارغه ابد
 اوله موضع مادر اندن جتر دكل اذ حال اده استنصا
 نصدن باخذ حاسدن و باخذ سياد وريدن ايتله صيد
 ملوكا صانيل ليق انا غايند كجركه دوك اوله ابي بايند
 اوج دوك اوله اكي حيت و اجن اوله برجي بوجندن اوله
 حنين بوطوقنا مير بجا ايتله برهيه فلك صبا و اذنه ايتنصا

التي اوله ارايند خاد اده اريمن فرني معر اده ابله دجي صو
 دوه اده اناعدن غانك ناجيب سدك اندن بيقع اله سر كيه اده البصوه
 حصين تحدي اده بيقع اندا بيقع قهر از ناله اوله عمل جام
 اولا معالجه دجي حين اگر حين ناجيب سادن سوا اوله من
 بين ايله سردن ايراع ابله اوج برنق مندار اناغا برك اوله
 جايندا عانك استن اكر حين ورم كيدن اوله اوله سول
 اوله من شق ايت ابي بايندن كلنجه سردن اوج برنق مندار
 اكر صم طالان اوله سول اوله من شق ايت جاي ايتن
 اوج برنق منداري عليل شق ايندوك اذنه بازمه ناله صو
 سايل اوله موضع صينه اندن دله آيت جلوك كلبي اندن
 آت

صودن سنه بافي قائمه الا ان اكرامنا جرف بافي قائم اورده
 سن ذرايه رويله دخي نرين ايله خامدا دخي نينمدا دخي
 صبر اده صومر ليله دخي سالجه اده ادرينه جمنيله دخي ابرا
 اين مهيد انده دخي چله دخي بتر صوبي چنار د و غنار
 سويله ادرنه كيرسن و صن ايندرك علاج اطمانا سندر كير
 طوعار لر مواضع بول نلرون غير مشور بدر باخرد دلا دلا
 اوله باخرد غير مريضه تخين جتر بعض صيبان ايجي نيد
 دخي كير سندن غير مشور به باخرد دار غير مريضه سن دلاين
 اوله ساعتان ميفع ريقون اله جذا انش فرد اولك سندر اله
 دصاصدن دخي باغله دخي اوج كن دت باخرد دوت كن دت
 بول امله ايشه نماه دخي بول اده اندن رداين بول اولد كير

طوي اعلاي حنكه اوله انويكون ايك جان صويه اولشه اولد كير
 اين اوله ساعتان ايك ادرنه ايشنراخ بوز صودن اولد وقت
 قدر مويط اولويكون سن جان ايشنراخ ايشه اندن اكراميني
 بروفندا سن حذر ايله شوندر كير عليل اولد روح حيايي منجل
 اولملييله باخرد عارض اوله اكا حبي امدن بيون اولد ليكن
 ايشنراخ ايدر قدرت سندر لوبن لوبلك اوله اندن ايك جندا
 صويه ازه اولويكون تخين اوله ساعتان دري سبيله اولك
 كير دوي كير اكا اولك بايشور اولك كير ذلك كم صان اولد
 اولك كير صان ايم سن حبر و برك ايك ينه اعاده اين برك
 اكر حتمل اولون اولسه سوجلين ايشه خطادن صديا حقي

صودن

نص في النبق والكمرة والورد علاج اين كير انا عارض اوله
 ايشيلان ايندي بولجي شمع دخي اندن خيندار غير خينت اولد
 غير خينت قلع اده صاره ليلينه اله دخي كه ناله دله كلجي
 اندن اولك ادرنه بايقو جلا اده موم اده موم صوبي ايله
 اندن سالجه اده موم خله اكر موم خينت سمج اولنه سن انا
 كي ايشمال ايله جرددن صكره دخي كير تخين عارض اوله لالينا
 دخي قلندر سواده دخي سار ضروره سوسنيم دم سواد
 فرادر اندن سن طخ ايله اولك ادرنه عمل انا قابيله كم موم
 اكا دخي كرسده اله دخي سالجه ايله سار علاج اله اكر موم دم
 عارض اولسه سن اكا ايله بلكاه هلا ي ايله ايشو صورت ادرنه

اولك مزايله ستملوز دخي سول ستم ابي دل دار اولد رضا اله
 سالجه اين ستم بزايندوك ايام كيرده حقي باس اولد دخي اولك
 دلوك كير غير مريضه در دخي سول ستم ابي دل كره نام اولد
 وقت فايد اولد كير بول ايله ايشه حقي اخليل رف اكا سيلك
 استه دخي اولويكون اوشلان طوعر اولويكون رحه اكا شمتلنه
 فايد اولد ايشتاسم ادرنه ايندي اول اولك ادرنه فېجند جندا
 دخي علاج اده حقي جان برون قنابي ادرنه بوزه اندن كسر
 صول ايله قات قات جله دخي كير ايك بايني موضع اخليلدن
 سنده اله كره باخرد ميفع حاده كير القلم اله كوره باخرد
 سن ايشتاب ادين بريدن ناله ذلك وسط اولد دخي سن
 صتلاين موم دم دن اكر عارض اولون اولسه كير فبا ايندي

نص

دخیزک مارده دخی ایستمال اوده خاصه صیانا من ذکر ایله
 طریق سهل دخی اولار من ذکر ایله برشیدا کیندن اولون عیبر
 مستمل در مینین بد دخی بزکب معرفت تجریله کل جهور
 دخی عیاقین نظهر ایستمال ایدر که موچی اله دخی منقر اله دخی
 ربای باخطله کنه ظنره اوید نظهر بالمقر افضلدر دخی ربای
 باخطط دخی نظهر بالمی کینر اما جلد علیای کسیندای کس
 ایله اولون غلند طینت اندر من نظر ایله نظر آخه دخی
 آرد فلکله اولکه امین اولر من طریق اجیل کس کینر
 اما اولکه اولکه کینر دخی نظهرات ظنره کینر اما اولکه
 سوزک عملک فایر اولر صینک دخی خنده اولر دخی طیلله اولر
 کینر اما طهارت نظهره محتاج اولر که نظهر متصله دخی ربایله

اولون کی نافع رفیق دخی فاداجندر اگر که بیه وقتله
 بر وقت کینه من احوال ایله بحر ایله ذکرده انوبه وصالی اله
 ناله علی برک ایله اولر ادرنه اما انصافی علی کره ایله
 اول اختیار بر اولر اولر که جردن باخود ورمدن اولر
 دخی وایجاد اولر که بیض فطر اله سلخ ادرن جی کره خلایف
 اکل رباطدن اگر منته اولر که سرها من سلخ ایله کره دت
 ایکی دخی غلندن ایدی بوزک بیان اگر غلند دخی اولر
 من دل رفیقا بر نیر اندن آیز غلنله کره ارسن کتان باسه
 رفیق اوله طلوه صوف صوفیه دخی ساجه اوده سراج قابو اله
 جی بری اوله **دخی نظهر ایستمال دخی علاج مانع من خطا**
 نظهر ایدر ایستمال جراحات کچی اله بر قدر اولر که اولون

دخی

دخی دخی فالدره سعته استنه دخی اخرج اوده اجیلک باغی
 دخی ویم ترک اوده ارجن آقه ایدی اولر اوله باخود دمه اولر
 دخی بیه یاو دخیله دخی ذرا اوده اولر ادرنه دمه فرعد کیم
 یا بر اولر ایدی اولر افضلدر باخود دخی احراری اکل اولر دخی
 فایندر اخیلین من قبل دور ادرنه صغریک استنه بیضه اولر
 مطبوحه اولر کینر اولر خرقه اله ماء وودده دوخل اولر
 باغ اله برلدر آقه دخی معالجه اوده سابعه ایله انبویه
 نظهر در
 فطر اوله قاطعه اولر اندر عیج اولر که مسینه ایستمال اولر
 اولر دخی منقر اولر دخی کچی اولر اما خطاه واقع نظهرده کینر
 اما دخی کس اولر اولر کب دخی کب دخی اولر که کدر کب

سایدر فلکین الهامته شمرک اجیدن اولر کینر منکم
 استن در سوسره کیک المین در فضل اولر دخی وقت شراب
 کدی قیاس ادرنه دمن وچردن دخی خطدن ناله کلیم
 کله کسیه اندا خط ایستن ذری صی نغم ایدر که خطله اله
 باغلیا اجیلدن دخی ترک اوده برکوندن اندن افاقت بولا ایکی
 اولر ادریندن سببنا ایتم ارمیه سراج اوده بکدن
 باخود ایاقی ایستد صی کورمه ایستن اندن الی احوال ادرین
 اجیلدن دخی دخی اوره دخی شیدا اوده استنه جی اجیلدن
 باغجه وخذن پاک اوده اندن موضع میل باغلیا جی
 منجی اله اندن اشاعت باغلیا ربای نا نیله دخی دله منجیله
 دخی سببه بر منجیله استن نیکه سبب جید اله دخی کدی باطیند

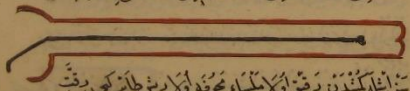
دخی

دخی

سن حکایت اول ساعتان مضمک تورمندان اولین دخی
 کتاس اگر امج کن لجه بائک التین باغی قائم نجاتا
 سن سلخ ایله بفتله دخی ترک ایله انبرین سفی ایلدوکل جتا
 اذرنه اگر ایللیک باشیدن سن برنجی کسک اکا حصر کور
 سن سالجه ایله سول چراخته ملهم ایلدوکل کچی کردین
 کسک استندکی بندار کچی پنه انجلین صرد کور سن
 سماجه ایله حتی بری اول حسن بن علی بن عوف ایلدوکل
 کلام طویلدر سنای ایلدوکل فایدی آردر صواب بوددیگر
 سن تظهر ایلدوکل سنل ارجال انک لیکه غلبه صیدک التنا
 موضیع مناده دک سن یا پیشاس صول اولوکل ایلدوکل ایلام
 تظهر ایلدوکل سنل سنل دخی سبابه بر منلی اسلندن دخی کتا

صالح ایله

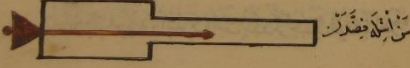
صالح ایله مسیله بطایه شفراده کمره آسنه دخی کتا
 زور ایله **فصل فی علاج البدر الحسین فی المائنه** بولک اخیان سنل
 حصان دن یاخو دم جا بددن یاخو فعدن یاخو دم نایند
 اولر دخی بک بولدره بلدر وارسه جان اندا علاج صغده لختا
 دخی حصان دخی قیلدن اولسه اول سنانک بنانین اولر
 علیل کتا جانی کتا ای دخی اذرنه آندن برادرم بنه اخی اذرنه
 فارنجی جکه اخی اذرنه علیل نسیجی ده ممکن اولدیغی منقل
 ناکه برغانی مضطر اولدغی حصانه حلفندک ناکه بولک
 مضطرب اولر اگر سطلق اولسه سنل این اولدغی سنل اذرنه اخی
 سن اذرنه کتندن دخی اولدغی محققه اولر ایلدوکل کتا دخی

بیل کتا اوردون اولدغی کچی یاخو شبرک نصف کچی بیکه کمر
 لطیف اولدوکل بولر جکه اولدوکل که خط سملی دخی باغلیا بیر
 طرفی بولر یاخو بائق جیتدله طرفین خط ایله قبا طهر کت
 اسلندن دخی کتا مسیله ناکه اولدغی برنجی بولدن کتا ایلدوکل
 دخی اولر سنل دخی کچی اذرنه قبا طهر ریتله ارجال ایله یاخو
 بیاض البیضه علیل اوردو کچی اذرنه دخی منانجی اطلال اده
 دخی ایللیک ایلدوکل بفتله حتی اولدغی اصل ایللیک اذرنه ارجال
 انجلیا سنل ناجیک استند اذرنه قبا طهر دخی اده اچرو قات
 اولدغی سنل بقی اولدوکل متعددن دک سنل اده اسنله دخی قبا طهر
 اچرو اذرنه دخی اده حتی ایل اولدغی سنل دخی اولدوکل علیل کتا
 اولدغی سنل کتا کچی فارعه بلدی ایلدوکل انبر ترتیب اذرنه اخی

بولک

بولک بولک ایمن قمر بجد راددن خط جله صوف ایله سنل ایضا
 آردن ایلدوکل بولر صوفله اذرنه دخی جتا دخی بولر اراق اوردو قبا طهر
 اراق ایلدوکل کتا ای کور ایلدوکل انبرنی حتی منانه فارغ اولدغی
 کتا اولدغی حسن بن علی بن عوف ایلدوکل حقیق کتا ایلدوکل ایلدوکل
 سنل اذرنه بیضا بولر بولر بولر بولر خط دخی کچی اولدوکل
 اچرو قبا طهر کتا بائق دینه نسا کتا جان سنان حدت سبل
 اولدغی سن بولر جتا نیتدن بائره **فی کتینه حقیق المائنه**
بائز اذرنه جان سنان دخی عارض اولد یاخو حل اذرنه اذرنه
 اولدغی یاخو اخیان ایلدوکل ایلدوکل ایلدوکل ایلدوکل ایلدوکل
 اذرنه قبا طهر ایلدوکل سن اولدغی اذرنه ایلدوکل ایلدوکل ایلدوکل
 سن ایلدوکل ایلدوکل

بأخذ بغيره أولاً أنبوه طيله أولاً رقيقاً رقيقاً
 أنبوه كلبي مجرته أولاً الأ طرف دكل أنوكون أولاً مستقوب
 أندا أوج دكوك الله أولاً جعت واحدون برجي جيت اخيدن نيك
 سن كوردك شروضع كز أندا مدع أولاً أولاً سبدمندار أنزته
 آل مرید سبز حقی قان برتخی حادث رطیدن سجدید اوله
 قان به مدع اوله سن دق ایت ما بعدی سوك أنزته كبر
 سن ایلدك فصاحتك انوك كبر فصاحتك انوك انك فقط
 حروف بحره قان سن طیح رطوبان رد ایللك مئان دخی
 سن طرف زدا فیت اذخال ایله رطوبان دخی مدع ایللك ایلله
 انوكون رطوبت حادث اول زرافك جرفید اندن بر طریفی
 اذخال ایله ایللدا انبوه رصت ایلدك حساب ایلله قاطره

انندن رطوبت دق اده مدع الله انوكون انبوه رطوبت كز انبوه
 على اتمام **في اخرج الحصة** موزك اوله مئان اوله نسك
 عارض اوله اوله غلجندده انوك علاقت بودر كبر سبها بالما
 في رقیه دخی ملام اوله انان فان علیلون ذكری جكایت اده دخی
 بیئل ده كبر مئان ایلدك اوله اندن سنفر اوله انوك شمدا ایللك
 اوله كبر سبها دخی بری صیان اندا اسهل اوله ایللك باغ اوله
 اون درت بل دخی سبها اوله شوخ دخی شباب سوز اوله اوله
 نسك حصات اعظم علاج اسهل اوله صفر صیدله ایلله كز كبر
 ایتان اده حقی زبلجه انوك كبر ذیل كبر مئان اوله انوكون
 منع اده جوده حصاة تفتیش فائید اندن علیل بر طریفی ایلله
 تقص اده دخی هنرا ایلله حصاة موزك اوله مئان اوله عمیدك

اندى

بأخذ بغيره موضِع مرئفدنا نجه كز اندن اوره اكي انوك
 انبوه منصبا دخی ابي اوللكنه التندا اوله دخی مئان اوله كلبي
 مايل اوله اسهل اندن سز اده دخی جبر اده خارجدن اكر حصاة
 الله كوكله اوله صادرا له سن مبادرت ایت شق الله اكر حجت
 الله واذع اوله سن سابه بر سلك سراجت دهن الله صول ایلدك
 اكر علیل صول اوله بأخذ وسطا اكر علام اوله سن اذخال ایلله
 سمیدن دخی شق ایلله حصاة انبوه حقی قان بر سلك التندا
 واذع اوله انا زنتل ایلله مئان اوله عیندك اندن انوك انبوه
 كبر ایلله بار سلك الله اجمودن دخی دق ایلله خارجد فخر الكان
 كبر انوك كبر مئان سن دبلد دخی كبر خادم كبر صول ایلله
 الا سبها حوت دخی مئان اوله اكر ایلله دخی انوك كبر دخی كبر

تحت الا سبها در ناچه اوله موزك موصفدن كبر سن اوله اندا الله
 بیعت سبل الله
 انوك كبر سبل كبر انبوه رطوبت دخی سن اده مئان اوله سبها دخی
 انبوه اوله دكل بر حایت لایله الی بری دخی سن شق حصاة
 انبوه درود دخی بر سلك شمدا دخی سن اضا طرا ایلله خارجد دخی
 سن موزك اوله ایلله سن خارجدن واذع اذخالدن صیق اوله
 حصاة جند دخی مئان انبوه شق فائید ناله جند عسر سوز اوله كبر
 بدر سخی انا اوله حصاتدن ما لها ذوا یا و حروف انا خروج
 سنفر اوله انوكون اندن مئان بلوطه بلز دخی مدخرجه بلز
 انوك حقی اسان اوله سبها ذوا یا و حروف سن دله شند ان
 اكر حقت ایلله كز كبر سن عملك كبر حیل ادا سن انا سن بقع

سن

جرح كبدى فخرات دجى صبريشان دجى سدا دجى صبريت خرد
 بيلك دنيله باخود سزايه باخود دهن ورو ماو بارده ناله دم
 خار ساكن اوله آندن جليل جانينون فتاحي اذنه باخود دياو
 خلايقه لوح كوندك قان حل ايشه نطلا ده ماء الله باخود زيبه
 دجى ماله اده مرع مخل الله دجى كم بونله بلك زياره اولدم اعلم
 اولسه باخود جدم ممانا بول مع ايلسه خويج دمدم ابي عرف
 ايلسه بولله سن باسملې اذخال ايله جرحدا دجى آندن فابجند
 آك باقى قالمه ممانا اضا ايدرا آندن جرح خله بود دجى صبريه
 دجى طزاله دجى ماله ايله همدوم بلك دكي سيله علاجك
 اوقار علاجك كلې اكي اولدوغي باغله دجى جرح ايدرا اديوه يد
 موضع اذنه اكر حصاه صبره اولسه دجى السه نصيب جرحينا

اواين اولك اذنه جنت محكم له بيطرف اوله مبرد بول اوله اولك
 صبط حصاه اذنه اوله اكر اذخال ايدس اولك تختند ايت
 ممتنه الطرحا اكر جفت دلوك بول اولسه اكر بر سوت
 فاندن علي اولسه سن كر زاج الله اكر حصاه وجددن اكد
 سن اكبده دغ ايله ممانوك اغزنده آندن سن ايله اولك
 اذنه آندن صبره دغ ايله بوندم صكره يده ايجلي ايشه
 اكر اكي اولدو اكر عطيه اولسه جدا اول جيلدر اكر سن
 سن ايدجك اولدو اولك اذنه سن عظم اولجون عارض اولد
 عليه احد امين برى موت برى بول فاطر ايتن دايما انجيزت
 سليم اولد موضع ليكن ديفس حركه اده خويجه دجى كليم
 اذخال اده كل سيله حتى قطع جنه قان سن فابغ اولك

جرح

دجى خطايت استند آندن حصاه اذنه سن ايت نيش فضيلا
 رباطين اور تندا دجى جند دجى رباط حراب دجى دم جلدك
 نيشي جرحدا دجى باغله حصانك استند ناله ممانيه بوج اينا
 دجى ايتندا ناله جلد يه مكانه عودت اده جرح اعطا اده سن
 جلد فالدر رباط اعلا ده ناله حلدن صكره عودت اده **في الفرج**
الحصا للينسا آز اولدو كه حصا سولك اولد نسا ده اكر عارض
 اولسه برحان بوندرن حصاه سن علاج ايله مع ايشه سولسك
 برسي بلك كبر اما اول كيد اولد باخود نيشي ايتاج ايدر سيب
 بوغازندن دجى ذوي الحاريدن حسن بن علي بن عرف ايدر بول
 امداه عيشه بولدم باخود بلمازسك امداه كير كركك اوله
 حديد اله اشبر صناعن بدر سني سن حصاه اذنه بناه سبدر

بول مع ايلسه جنتلندن ماله ايله سوا آندن اولدين اشولاج
 مجيد بيلر شميله فولادن ايتوكان اولك صور سبدر
 سنك الطوفن مروز عوده آندن خطا اله اولك نصيب باغله
 حصاه جسابجه ناله ممانيه بوج اينا آندن حديد سيب
 اذخال اده ايجلندن ريفتله حتى نيش حصاه اولسه سيب اولك
 نيش حصاندر دوران ايدس آراز دجى سن نيشان ايدس نيشي
 حتى سوز اينا جنت اهرندن اولجون بول اول ساعتان نطلق
 اولد آندن نيشان ايت اكي نكلم باقي قالده حصاندر نصيبك
 خار جندن اولجون دليور دجى جند بولله اكر سن بول ايتك
 اشبر علاج عابن ايدن آندن سن باغله خطله حصانك ايتندا

دجى خط

دنج اداين ناله اولك سنج طاقا حتى اولكه سنجي اول
 اولك اصلك اذن اولك اذره من اب نيفت وركه قبال
 تابتن خلك اصل تابتن فن جيله كرك اسه اولون دنج حيه
 حصاة جه اولجيدا دنج بارنجي لا تزول حصا دن مصصط
 اولك تحين ناله من صند اولك اذن مروده اولخال من صند
 دخل اذره من زياده ابه شند حصاة بتدري اذره انواع
 حصاة كيره صند ريكار ولسر وحر وندوره ودرسي
 ايندال اولك پلا اصناف اولكه اولكون اولك اذره فان
 واردرن فرق موضع راجد دنج اساك ابه رساقت
 حتى فان سنجي اولك اذن عملك دنج ابه حتى حصاة جه
 دنج عدت اولك حصاي اخراج ايرن اذره اولكون سلك

موضع حصا دن من محتاج من شق غايه اذ اظهور اذره
 ضرورت دنج اولون اولك اسه طيبه محنه دكلد اكر
 سدم اولك من طيب عينه اجصار ابه امراه قابله اشارت
 اده انبوصاعتن بغير اشارت امراه من وضع ابه جيج ماله
 اولك سندن حصاة اذره من نظر ابه اكر امراه بكاره
 من بار سكي اولخال ابه سندن دنج حصاة نشق ابه اكر
 بولك دنج وركه بار سلك اشد بوسند رجه من امراه
 شنه اولك اذره اكر بكاره باخذ تيبه اولك من سق ابه
 امراه بار سكي عليه وركه رجه اولخال ابه دنج نشق اده حصاة
 اذره صلا اكر سنانك اذره فودندن صله دنج صند
 جيد اكر س بولك ابه كركه اكر س سنانك اغزندن

دنج

ايجي اولك اصن اولك باخذ دميته صما اولك باخذ درويه سورا
 اولك باخذ ما سيبه بيضا اولك اذره اولك اذره علامه
 ماو صانق ابيضد ودر سندن در طوله اقلني قلبه اقله
 حصيه طاهر اولك اذره اذره دطوبت اولك محط اولك اذره
 قان دطوبت غشا اولك طاهرها ميم سندن اذره اذره
 بيضدن بر اولك اذره انسان توهم اذره اولك اذره
 اخيدر اذره دطوبت جلد حصا اولك صانق ابيض اذره اولك
 اولك اذره تحت الحس واذره اولك قان مغرب دطوبت اولك اذره
 لسر مرغ ابه حنين صوت جدي سندن اذره اذره اذره
 حتم اولك اولك اذره سندن اذره اذره در دنج علاج حديد
 عليل امراه فصله اكر مكن اولك دنج موزه اذره اذره

ترف وادد سندان دور خدار موضع اذره دنج رعايتك
 حتم دنج حصاة اولك ابه حرمه كبر اما عليه هلاك اولك اذره
 حرمه علاج ابه قان موضع بغير اولك حصاة اخراج اذره
 دنج ابه في شق اذره الما سيبه اذره اذره اذره دطوبت
 جمع اذره صانق ابيض اولك اذره صانق كره دريك اذره
 حصا اولك محط اولك اذره اذره اذره اولك اذره
 حاصله لفته طيبندا بر حتم بيضدن حتى من قن اذره
 اولك اذره اذره دنج اولك جلد اذره اذره اذره
 اذره اولك اذره اذره اذره اولك اولك اذره اذره
 دنج لفتا اذره اذره اذره اذره اذره اذره اذره
 نصبا ابه اذره اذره اذره اذره اذره اذره اذره

اولك

۱۰۳
 صِنَان كَه سَكَمَن اَوْلَدِ عَجِيَه كَه اَنَا جَمَلَه بِاَحْذُ كَسَلَه
 خَصْرَصَا كَه جَابِنِيْن اَكَا اَنْوَجُون سَن اَكْر اِيْتَصَا اِدْجَلَك
 اَوْلَسَه كَه صَوْدَن اَبِيْن اَوْلِيَه بِنَه عَوْدَت اَكْر بِيْتَه اَبْرَز اَوْلَه
 خَارِجَه دِيْدَن سَن بَرِصَانِ عَمَل اَبْلَو كَل وَت سَن دَوْلَه
 اَنْدَن حَصَانَك سَن تَبِي حَم اَبْلَه خِيَا طَبَلَه اَنْدَن عَلِج اَبْلَه عَلِج
 جَرَا ح اَكْر بِيْتَه اِصَابَت اِدْجَل اَوْلَسَه عَجِيْن مَرْبُو اَرْفَوْت
 اَوْرَك سَن اَوْعِيَه بِاَعْلَه مِلَا قَدَن حَوِيْن تَرْف اَبْلَه اَنْدَن حَضِيَه
 كَسَن مِلَا قَدَه دِيْجِي بِيْتَه جِنْدَو دِيْجِي مَسَا لَه اَبْلَه نِيْمَك بَرَك اَبْلَه
 اَكْر مَاهِ جَمْع اِرَا سَن جَمِيْتَه سَن بِل اَنْوَجُون اِدْرَا ت اَبْرَد سَن سَن
 اِيْت جَمْت اَحْرِي نِيْمَك سَن اَنْدَن اَكْر سَرْطُو اَعْمَل سَا وَا اِدْرَجِي
 اَوْلَسَه بَرَكَه سَن دَع اَبْلَه اَنْدَن فَا بَرَلَه وَدِيْجِي شَدَا صَوِي اَبْلَه

بِيْتَه اَنْزَه عَالِي قَلْبَل اَكَا دِيْجِي اَلْتَن خَرَقَه كَبْرَه اَنْدَن
 اَوْرَه بِسَار اَرْزَه دِيْجِي اَمْرَا دَه خَادِمَه اَوْرَه مَتَلِنَه صَاغ اَرْزَه
 اَكْرَه بِرَلَحَد حَا تَجِيْلِد دِيْجِي حَصَا بِاَحْذُ مَرَا ق بَطْن اَنْدَن
 بِيْتَه عَرِيض دِيْجِي جِلْد حَصَا وَسَطَدَن شُو اِدَه طَرَا لَه عَا دَت
 قَرِيْب اَكَا اِيْتَسَا ت اَرْزَه بَرَا وَا اَخْطَا فَا سَمَه جِلْد حَطَا بِيْتَه
 اَكَا حِي صِنَان اَبِيْر حَا وِيَه اَوَا اَوْلَا سَه دِيْجِي سَلْم اِدَه دِيْجِي
 جِنْدَا دَه سَدَدَن دِيْجِي اَكَا سَوَا سَلَك اَنْوَجُون تَرْف حَمْدَن
 كَر بِيْتَه يَه اَوْلَا كَه اَكُو دِيْجِي سَلْم اِيْتَصَا اِدَه سَكَا سَمَن
 اَوْلَدِيْجِي مِيْدَل اَرْزَه اَنْدَن صِنَانِي مَلْمِي بَطْر اِدَه بَطْر اَبْلَه
 دِيْجِي حَمْرَه جَمِيْع مَلْم اَنْدَن فَرْز اِدَه شَقِي شُو حَصَا رَا ت اَبْلَه
 دِيْجِي صِنَانِي مَد اِدَه اَسْتَه حَصَا حَا وِيَوَك دِيْجِي مَد اِدَه دِيْجِي
 صِنَان

۱۰۴
 ۱۰۴
 جِلْد حَصَا اَبْلَه اَبْدِي اَوَك حَا يَمِه دَر اَشِيُو بَرِو سَت اَبْنَد وَا اَرْزَه
 حَتِي قَبَان صِنَان اَبِيْر حَا وِي مَتَلِنَت اَوْلَسَه مَادَه سَن مَلْم اَحْرِي
 دَوْت اَبِيْر صَوِي اَبْلَه
 عِيْن بَوَا يَه بَلْزَر
 اَنْدَن اَوَكَل اَوْل صِنَان بَطْر اِيْت اَبْدِي اَوَل حَا يَمِه دَر حَتِي رَطْبَتِك
 كَلْبِي جَمْت اَنْدَن صِنَانِي صَانَه اَبْلَه جَلَه دِيْجِي سَلْم اَبْلَه مَلْم اَبْلَه
 حَا وِيَه اَبْلَه دِيْجِي كَسَا مَلْم اَوْلَدِ عَجِيَه نَا كَه جَمِيْعِي مَسَا بِل
 اَكَا دِيْجِي بِيْتَه جِنْدَا اَبْلَه اَوْرَه اَبِيْمَه دِيْجِي مَتَلِم اَبْلَه بَدَك
 اَشِيُو عَمَل سَلْم اَوْلَر اَوْرَا وَا اَوْلَر تَرْف دَمْدَن اَبْدِي اَوَل اَنْفَلَد
 شَدَدَن اَكْر سَن اَعْتَرَا ح اَبْدِي اَكْر اَكْر اَكْر وِيْم حَا دَرَن كِي
 فَا يَمِه اَبْحَرُ شُو دَم فَرْز اَبْلَه اَبْحَرُ شُو اَبْلَه دِيْجِي مَسَا لَه اَبْلَه

دِيْتَه بِاَحْذُ دَه وَدَوَك دِيْجِي خَارِجَدَن صَوِي اَحْرَا لَدَه سَر اَبْلَه
 دِيْتَه سَن دَشَه جَمِيْع اَرْزَه دِيْجِي مَرَا ق بَطْن دِيْجِي قَا اَسْتَا
 حَوِيْن مَطْرِيَه اَبْدِي
 اَوْلَد فَا يَد دَر دِيْجِي
 بِاَعْلَا اَسْتَا
 سِر دِيْجِي
 رِيَا لَه اَكْر اَوَك دَوَسَه دَر اَطْرَا وَا اَبِيْر صَوِي دَر دِيْجِي اَكَا خَرَقَان حَمَط
 وَحَتِي صَوِي مَسُوْس بَرَطَوْن جَا دِيْجِي مَقَدَن اَرْزَدَن اَرْجِيَه
 اَبْلَه طَرَف نَابِي اَكَا مَه بِيْتَه اَبْلَه دِيْجِي طَرَفِيْنَدَن اَكِي اَوِيْلَق اَبْلَه
 وَدِيْجِي طَرَفِيْنَدَن اَسْر اَرْزَه دِيْجِي سَدَك كَلْبِي جَمْع اِدَه بَرَم
 مَرَا وِيْلَق حَمِيْن اَبْلَه اَشِيُو اَوْرَه اَبْلَه اَبْلَه اَبْلَه اَبْلَه اَبْلَه
 حَد اَبْلَه اَبْدِي سَن اَكْر اَبْلَه مَسِيَه لَطِيْفِي اَبْلَه اَبْلَه شُو اَبْلَه
 جِل

هر دو پی نیم بگذرسه اگر علیل حیا که اوله دخی صبر ایلمه
 عمل ازینه شایع اده دخی بط اده اینبر و صنا بندوی ادرینه
 اگر صحیح اوچن اولسه بدرستی ادره مایه اوکر من حسنه
 کینچی مرتفع ادرینه اوردن ادرن ورم بط ایت استلیدن مرتج
 عین الله سن بط قبل بدنک اوزنلوی ادرینه شایع فلاحی مانک
 کلیند برینه دخی موصنک ادرینه با بنوی دخی باغله دخی ترک
 ایله مقبله ماده اذن ساجله ایله جتی جرح بری اولا اگر که صر
 جستمین سندر اولسه اوک حسنه نطک بدرستی ادرینه
 ایض عارض اوکر فم جرح اوی صر جستمین مع ایدرسن اوطا
 ایله برینه یاخو ایت ایزک کیر ایت کیر اوله حیرت محیدت
 سن اوی و صنا ایله شایع ایت زیاده ایت جرح ایت فم ایت صلا

بدرستی که بدرستی ما اذ اولر که بنه عودت ادر صحیح اولر ایت
 ایدن صله دخی نیم بونله بکزر ورسه فای عودت ایت
 من بط اینو صنت ادرینه دخی علیل دخی ایله انا ایله **فی المشرق**
علی الا دره الخینه وعلیها علاج ایله انا ادره عدر
 مودیدن فلا که اکثر احوالک انا ازم اوزم جوقدر سوز الحیا که
 اولر اذن کتب ایتبیدن دخی لور انا ایتاب کپرو انا
 فضل حیدن نصب ادر ایتبینه یاخو صریدن لور ورم
 لور حسنه ادرند کلام له یعنی اکر اوله دخی ورم جانچی
 یاخو شجر ادرن کلام اولر انا ایتاب کپرو انا اولر اولر که
 شریانان باغلمدن اولر دخی ادرند نیم کدی یاخو
 اوردنک ادر سندن اوکر نیم کدی انا ایتاب کپرو انا

لکلام

ایندی اول جلد حصای دکر بیضه جکراسته چنار دخی جدر
 صناق ایتبیدن سلاق اوعیدن خالو اولر سن اوعی ایله
 سلاق کیر خالو اولر و غندن صله هر جندن چنار بیضه
 اکر بیضه جتمین نلیم اولسه نیم نایسه سن بیضه جدر دخی
 کیر فایان ایضام اولسه نخی ادر سندن صنا فاندن یاخو اوعی
 ادر سندن سن خلاص ایله ایضامک جیمسی دخی کیر سندن
 اکر نایک مضع ایضام اولسه خلدن سن کوجیبی
 دخی بیضه جدر نیم نر ایتدوک فای عمل تم اولسه سن جرح
 صوف سبلو له جبراب دهن ورده دخی سوا ایله دخی علاج ایله
 علاج ایله **فی علاج الا دره التي مع داریه** دایله ورم ملام
 اوکر بعضی لیزاده عتوده بکزر ایترا ایتبینه انا اهرکت

معتبر دخی قیمی اولر علاجینا عرردر لیکن علیل انا
 ذکر اولر سؤل اولر ایتبیدن ذکر اولر انا کپی علیل اوردن کپی مرتج
 ادرینه سلاق ایتبینه فالدر کلام ایتبیدن دخی جلد حصاه بار سینه
 دونه سؤل اوعیله کیر اوک ایتبیدن قضیدن دخی خادم دته
 دخی مژده سید سید ایتبیدن مضع عریض جادایله سواد
 شاموریا ایترا اوعی حقی اوعی کتبا اوک دخی سلا اوک هر
 جهلدا نیم ذکر ایتدوک سدر فایان ایتبیدن ایتبیدن عذر
 ایله انا اهره حسنه انا ایتبیدن اوک دخی باغله اوک مواضعا
 ایزک کیر مواضع کیر کالیه عرض اولدی دخی باغله ایزن
 اذن و سطلن سق ایت شوق نیم بدنک اوزنلوی ادرینه دخی جدر
 نیم صحیح اولسه عکره فای بدنک و طو ایتبیدن دخی جرحه ساجله ایله

معتبر

دې دېن طپېدن لايغېد دې دېم سترخ اولر عمدك بوند
 اولرېن عصيصانن منا ارجن شصانك عكابت وچ عكابت
 حارن اولر اولر دغه اده دې دېم مختلن اولر طاهل در بونك
 المند قربه منا طارنج اولر خارجه صانك دن حنن منا
 خارنج اولر قربه اكا ادره در واد ودرل معابنه ودر بيه از
 اولر كه بچدن اولر حنن جاري اولر معاه دېلن دې حنن
 آن اذن هلاك اولر اولر حنن وچ صب حارن اولر دې فوره
 حصصا كه جان عصا اولر علاخ اين انبرعل حيدله خط
 سن دوعدن حذر ابله صنت عمل عيل اماره معابن رد
 اده حوط اجه اكر رجع تاا اوچن اولر اذن قنابي
 از رنه جال بون بوره اكي اي ارسن دې اكي ايجك لوب

شوسم اذنك طوعا روعه ساقط اولر اولر كيا اوعيه
 ربط اولر اولر كيا ربط كير بيد و اجد بائين در بونك
 لا بدد اكر ايله عارض اولر جميع اوعيه الله اولر كيا اوعيه
 ربط اولر اولر كيا ربط بيد و اجد بائين در اوعيه
 ناله بيضه عد استعمال اكا بوند اولر اوعيه كيا قنابل
 منعت اولر **في علاج الاور الماينة** صفاق مستد اولر
 عرضك شيدن حارن اولر قون از رنه ادين كيا مرقط
 سن معاه نصا ابله عتدن اجد بائين شيدن اشوعن ابا صانك
 اكا باحد ايندان اولا دې حارن اكا انا صويدن باحد
 و شيدن باحد صحن باحد دغه شيدن قنابل دې بونله
 بگر و ارسه اولر عكابت صفاق مستد و لمعدرا از حارن اولر
 دقون

اكر اذن بريجي اصابتنه سن قالد بطنك سنلدر كچي
 دت اوره كبره اذ احط غلظت الا حنن قنابل اده عتد
 حوط دې اذ حال اده صانك اهر قنن اولر كيا صانك
 جلد حصانك اهر قنن در اولر كيا حصا كير قنن بلل اذن
 انا و حننك اطراف كچي حنن حنن اذ اولا بعضي مرگ
 اولا بعضي اوره شيل مصلبه اذ صفاق بطنه اولر كيا صانك
 بيايدوك جلد حصانك انبين در دوك دباط سد ابله
 دياچندن اذن نك اده اچلين اطراف حننك دې ربط اده
 ربط سد دې قادر اولر بريجي اوعيدن اولر كيا اوعيه
 اذ حله عدا لوزر اكا اكا ستر ناله ورم حار عارض اكا دې اولا
 دباط نام علاج اكا دباط اولر اذن اراي اكا ابا بار منك

قالد اذن اولر دې اوره اربيه بائين در جله استد دې جلد
 صانك كچي طوله سن اده اذن عزاره شني حرج صانك
 اذ حله شني فغ ايندو كچي اوره دې بين كيلدن اذن بيضه حنن
 بند ارنه اذن صفاق سلح ايله اولر كيا صانك حصا
 در سنك المند حنن صفاق ايفر صلب نكند اكا حرا حارن
 اذن سابه بريجي اذ حال اده بيضه يلسن صفاق ايفر ايسن
 اولر كيا صانك كچي دوي لند در دې صفاق ناي ورسن در
 اذن ايفر اده ايله جلد حصانك اجه ناجي شنه دك دې
 خادمه اماره بيضه جلد دواستند دې سن ايتصاق اطلالا
 الله اولر كيا ايتصاق كير حنن در اطلاق نائله دې شنه اده
 بريجه ناله اكا بوند بريجي معاه ملتويدن صفاق ايفر صانك
 اراذن

از کله بر کي رباط بندن صکره صفاق ترك آله اولك كيه صفاق
جلد خصاله آلتن در بر من بويكوي كيه با قيقك مكيبي
استارت اذرنه كه اولكه بيشه جله آندن جلد خصانك
استلبي سزاده شق ايكه لك ناله آندن قح با خرد دم سيلان
دخي مضمون استمال اده روتن قبا جرحا دخي رباط استمال
ابن اولك كيه رباط كيه بنيافي وصن ايندوك از اولكه صفاق
ايش كد و كيدن حذر اولك دمندن كيرا اينا عارض اولك ايش
رباط اولك آله ناله فانندن حافظ اولك اكر ابطا اولك اولك
سن قنيطر آله ماره حازه دخي ذيل اولك اذرنه نك استمال ايكه
دخي مساله آله ساير جرحان كيه **في الا ذرة البخر** ايش اذره
سن كودك اولك اذرنه حديد آله سن اولك اذره ايش اولك ايشلك
ك

كليه نيك مروض ايندوك اذره مدا ايدن ايندي سن اوجبه باغله
سن ايندوك دن صكره اسلك استنه آندن وسطا سواب دخي
دوم مساله آله نيله اجارسك حخي اوجبه حافظ اولك دخي مساله
آله اجراج ايشرد كيه ايندوك ايش **في القيقك الكبي** ايش اذره
في الا كيه ايش ايشه مضمون القوا اذره سن حذر آله ايشه دخي
من المادن بدر سخي حذر ايندوك دخي ربيع ايشرد اولك ايشه
بود كود اولك ايش اذره زمان اولك ايشه سزاده نيله اولك
حخي مساحدر اولك دخي مريضه دخي عارض اولك ايشه اذره
صفاقن ايشه ايندي اولك ايشه صفاق مدا ايشه دخي ايشه
ايشه مضمون ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
مانند ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه

في ايشه جله ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
ايشه اولك كيه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
سوكيتم اولك ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
جرح جلد سترخا ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
جيا طيله اكر سن اولك ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
با خرد دوت خيطة سواب سن ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
اوشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
جرح سويدن اولك **في الا خصا** ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
بدر سخي سن ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
آندن سايل اولك ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
محتاج اولك ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه

ايشه اولك ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
عرض آله ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
صفاقن ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
دري ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
مضمون ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
آندن مضمون ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
قطع ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
علاج اذره ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
قان خيطة ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
مضمون ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه
ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه ايشه

بوسه كې دې مفاطه كې دې نيم منډه بڼه ورسه اخلا كې دې
 اندېد راتا برادر باخوځ سټكه وروالمنط اوله كې نېغ كې
 دې له در حېرت اړه ماو حاره خې كې سترخ اوله دې
 اندن لرغواړه اوله ناسخا لرغواړه مشين اوله با پند دې
 دت اجصا شواله دې قطع احوال سر اړه دې جلد صا پې
 فضاړه صول اوله اندن سا لېن با غله دې شواړه هر
 بېغنه اړه شوق واحد خې جان بېغنه ان احواره اوله
 سن كېن بېله كس كې اېند وگدن صكه زك ليه اوله اړه
 صبا فادن برنجي صباډ دېندن غير اوله كې دې قېن كې
 او غيه اړه اوله اړه دې شورا خضا خضا بصاد اوله
 بېو كېن انا با فې فالدر ائسېندن خې سن جوب جاع استها

ايله اندن جرحه سالكه اوه **في علاج الحصى** خنې ارندره كې دې
 اړه دې برې برې برې برې ظاهر اوله صې بلېندا باخوځ جوا دېندا
 ائين اراينن سېكل كانه اراوه فرج كې اندا خېل اوه اندن بول
 برش اوله سوكېنم جلد خضا درانا ساه نېغ ولېدر لوك
 اوشن اوله عانه فوځن مډا كېر جلد كې جواړه كې لېته
 ناپه اوله خار جلك برې بلكه كانه قصبه اړول اوله كېن
 كلاسېن كېدر نلاناك علاج ارندون وعورت رادن كې
 اشر لېم اېنې كې خې اړه عاڼې اوله دې سالكه اوه علاج جېله
 انا القمع القاني رجالدن اوله كې رجالدن جلد خضاډن بول
 خضا اوله عربل بوقدر دې برې بوقدر ائنه **في قطع الملقح**
واللقح الملقح في مروج النساء بقر كېن انا وياوه اوله وږه

الله اعلم

باخوځ جريند اوله باخوځ اعلالېندا وياخوځ ائسېلن جماعت
 سغ اوه دې جلدن دې ولا دتون كېن انا طېس سغ اوه
 بول مروت نظر ادر قابلدن اكر شد ظاهر قې اوله اظلام
 اوله قېد برما غېله باخوځ مود اوله اكر شد صباډ دېقنك
 قېس اوله سترېدن سن خرقه اله ال اېدې اول سنوې
 رقابن بڼر قله دې بار مېكي قيا يدېنك جېسېند عورت
 ارسې اړه سترخه سا جفا اندن سترېن مډاده قوت اله
 خې صباډ دېقن چنه دې نايك اچا اندن برخله دوه اچوږه
 دېندا دې قيا مومك دې هرل جاع اوه ناله مومخ موه
 اخې ملجم اوه اكر صباډ علفا كېن اوله سن سغ اېنېغ
 عېرې اله وږې اوله اكر سلكېن ائېدن اوله سن علق اوله

اېر طېس اړه خې نظره اچله خېن عظم اوله بېغ ساه خې ستر
 اېدر وگال كې اېت جاع اوله اېله كدر سن با پناش فصل بط اوله
 باخوځ ساره اله دې كاس سن اېمان اېناس نطدا خضو طاله
 عې اصله اوه ناله عاړې ائو دم دې سالكه اوه علاج جېله
 انا اللقم الملقح ائېدې اوله برخله دوه بېغم جېن خې طوكار
 كېن انا جېن خارجه ماله دې اړه اوله اېله اكا ادر وږه بېغ
 مېن دې وږه دې كې بقر كېدو كې دې سالكه اوه شول سن
 بېدوكل لېن **في علاج الرقاع** اراوه نك فرج غير مومخ اوه
 باخوځ در كې صېر اوه اوله انا طېس اوله ائسېندن ائسېندن
 واما عېرې اوله عېرې نك عېرې كېدې باخوځ لېم ناپند اېدن دې
 دې صباډ دېقن دېر باخوځ كې صند دې انا علق اللقم اوه

باخوځ

ÖZGEÇMİŞ

Birkan PİŞKİN, 13.04.1992 tarihinde Tokat'ta doğdu. Kağıthane Profilo Anadolu Teknik Lisesi'ni bitirdikten sonra 2010 yılında başladığı Karabük Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden 2015 yılında mezun oldu. TÜBİTAK tarafından düzenlenen "Üniversite Öğrencileri Yurt İçi Araştırma Projeleri Destek Programı"nda "15. ve 16.yy'ye Ait Tıp Metinlerinden Hareketle Hazırlanan Tıp Terimleri Sözlüğü" projesinde yer aldı. 2015 yılında Aile Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlı Safranbolu Hasan Doğan Sevgi Evlerinde öğretmenlik yaptı. Ocak 2019 yılından itibaren Yenimahalle TEM Büro Amirliğinde polis memuru olarak görev yapmaktadır.

